סֵפֶר

אֲשֶׁר בַּנַּחַל

חֵלֶק נד

וְהוּא קֹבֶץ מִכְתָּבִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת אֲשֶׁר בַּנַּחַל
הַנּוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה יְסֻדָתָם, עִנְיָנִים נוֹרָאִים
וְנִפְלָאִים, עֵצוֹת יְקָרוֹת, הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת
לְהִתְקָרֵב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל דַּרְגָּה וְדַרְגָּה מִכָּל
מָקוֹם שֶׁהוּא, יְהִיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה.

❖

בָּנוּי וּמְיֻסָּד עַל־פִּי דִּבְרֵי
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וְעַל־פִּי דִּבְרֵי תַּלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ הַגָּאוֹן
הַקָּדוֹשׁ, אוֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רָז לֹא אָנִיס לֵיהּ
רַבִּי נָתָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ
וּמְשֻׁלָּב בְּפִסּוּקֵי תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמַאֲמְרֵי
חַכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְרָשִׁים וְזֹהַר הַקָּדוֹשׁ

❖

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב
עִיהִ"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב"א

הכתובת להשיג את הספר הזה
ועוד ספרים של אדמו"ר מוהר"ן מברסלב זי"ע
וספרי מוהר"אש הצדיק מיבנאל
עיר ברסלב בגליל

* * *

הוצא לאור על ידי
ניצני הקודש הוצאה לאור
יבנאל ת.ד 599
טלפקס: 151-774-419-808
דואר אלקטרוני: nizaniakodes@gmail.com

* * *

להזמנות ספר זה וספרים נוספים
עם אפשרות משלוחים עד בית הלקוח
תוך 48 שעות
"ניצני הקודש הוצאה לאור" - חנות

054-2287882

בני ברק - 052-7138892
הרצליה - 052-2491719

הוצאה לאור
ניצני הקודש

פְּתַח דָּבָר

הִנֵּה חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", נִדְפְּסוּ כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים בְּכַמָּה מַהֲדוּרוֹת, וְנִתְפַּשְׁטוּ מְאֹד בָּעוֹלָם, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיִּים וּמְחַזְּקִים עַצְמָם עִם סְפָרִים אֵלּוּ, וְכָל חִיּוּתָם וְהַתְמָדָתָם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הִיא רַק עַל יָדָם, וּמַה גַּם שֶׁאַפִּלּוּ אֶת הַנְהָגָתָם בְּגַשְׁמִיּוּת הֵם גַּם־כֵּן לוֹקְחִים מִסְּפָרִים אֵלּוּ, כִּי הַסְּפָרִים מְדַבְּרִים אֶל הָאָדָם כְּדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהָאָב אֶל בְּנוֹ, וְהָרַב אֶל תַּלְמִידוֹ.

וְהִנֵּה סְפָרִים אֵלֶּה נִדְפְּסוּ עַד עַתָּה שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר הַשָּׁנִים, רַק בְּכָל כֶּרֶךְ מְעֹרָבִים מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, וְכֵן חֲסֵרִים הַרְבֵּה מִכְתָּבִים מִכַּמָּה שָׁנִים, לָזֹאת לָקַחְנוּ עַל עַצְמֵנוּ לְסַדֵּר אֶת כָּל חֶלְקֵי שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", מֵהַמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן שֶׁנִּדְפַּס עַד עַתָּה, דָּבָר הַמִּסְתַּכֵּם בְּיוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים אֶלֶף מִכְתָּבִים, וְסִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים עַל־פִּי סֵדֶר הַשָּׁנִים, וְכֵן הוֹסַפְנוּ מִכְתָּבִים רַבִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְיָדֵינוּ אַחַר־כָּךְ מִכְּתַב יָד, אֲשֶׁר טֶרֶם רָאוּ אֶת עֵין הַדְּפוּס, וּכְמוֹ־כֵן סִדַּרְנוּ אֶת הַמִּכְתָּבִים בְּהַדְפָּסָה מְחֻדֶּשֶׁת עִם נִקּוּד בְּתַכְלִית הַהִדּוּר וְהַיְפִי, וְהִכְנַסְנוּ אֶת כָּל מַרְאֵי הַמְקוֹמוֹת מִפְּסוּקֵי תַּנַ"ךְ וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים זַ"ל, כַּאֲשֶׁר עֵינֵיכֶם תִּרְאֶינָה, גַּם הוֹסַפְנוּ מַפְתֵּחַ הָעִנְיָנִים עַל

כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב, הַמֵּבִיא תַּמְצִית הַנּוֹשְׂאִים שֶׁמְּדַבֵּר עֲלֵיהֶם בַּמִּכְתָּב.

וּלְאַחַר עָמָל וִיגִיעָה רַבָּה, אָנוּ מַדְפִּיסִים עַתָּה אֶת כֶּרֶךְ **נד**,
וּמְקַוִּים לְהוֹצִיא אַחֲרָיו אֶת כָּל שְׁאָר הַכְּרָכִים כְּפִי סִדֶּר הַשָּׁנִים, כֶּרֶךְ אַחַר כֶּרֶךְ, וּבְלִבֵּנוּ תִּקְוָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּקְרָא בָּזֶה, יֵהָנֶה וִיחַיֶּה אֶת עַצְמוֹ מְאֹד, כִּי מִכְתָּבִים אֵלּוּ הֵם אוֹצָר כְּלִי חֶמְדָּה, הַפּוֹתְחִים דֶּרֶךְ חֲדָשָׁה בְּפֵרוּשִׁים נִפְלָאִים עַל פְּסוּקֵי תַּנ״ךְ וְעַל מַאמְרֵי חַזַ״ל הַקְּדוֹשִׁים בִּגְמָרָא וּמִדְרָשִׁים וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְכוּ׳, וְגִלּוּיִים חֲדָשִׁים בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, מְלֻבָּשִׁים בְּכַמָּה לְבוּשִׁים מִלְּבוּשִׁים שׁוֹנִים, עַד אֲשֶׁר אֲפִלּוּ הַיָּרוּד וְהַנָּמֹךְ בְּיוֹתֵר, יוּכַל גַּם־כֵּן לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּאֹפֶן נִפְלָא וְנַעֲלֶה מְאֹד, מִשֵּׂכֶל עֶלְיוֹן לְשֵׂכֶל תַּחְתּוֹן, מֵעֵילָא לְעֵלּוֹל, כַּאֲשֶׁר יוֹדֶה מִי שֶׁרָגִיל בָּהֶם.

וְכָל הַמִּכְתָּבִים הֵם עֵצוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְנוֹתְנִים עֵצוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהִתְמוֹדֵד עִם כָּל בְּעָיוֹת הַחַיִּים שֶׁעוֹבְרוֹת עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל.

אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּתְמִיד בָּהֶם, וְאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת, נְעִימוּת, יְדִידוּת, זִיו וְחִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזְכֶּה לְאַשֵּׁר אֲמִתִּי וְנִצְחִי לָאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים, חַ׳בָּלִים נָ׳פְלוּ לָ׳נוּ בַּ׳נְּעִימִים, אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר עַ׳יִן ל׳א רָ׳אֲתָה אֱ׳לֹקִים זּ׳וּלָתֶיךָ יַ׳עֲשֶׂה, וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁ׳לֵ׳מָ׳ה׳, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמּוֹצִיאִים לָאוֹר

הַקְדָּמָה

מְבאָר בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס״א: עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יְכוֹלִין לְהוֹצִיא מִשְׁפָּטֵינוּ לָאוֹר.

הַיְנוּ מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁאָדָם לוֹמֵד, צָרִיךְ שֶׁיְּקַבֵּל וְיוֹצִיא מֵהֶם מִשְׁפְּטֵי אֱמֶת, שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, שֶׁיְּקַבֵּל וְיִלְמַד מִכָּל הַלִּמּוּדִים שֶׁלּוֹמֵד מִשְׁפְּטֵי הַנְהָגוֹת, שֶׁיֵּדַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג — הֵן לְעַצְמוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים, שֶׁמִּתְנַהֲגִים לְפִי דַּעְתּוֹ כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בְּחִינָתוֹ, וּכְפִי הַמֶּמְשָׁלָה וְהָרַבָּנוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ, הֵן לְרַב אוֹ לְמֹעֵט, וְכָל זֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים וְכוּ׳.

וְהִנֵּה עִקַּר שְׁלֵמוּת אֱמוּנַת חֲכָמִים הוּא, כְּשֶׁיִּזְכֶּה לְסַלֵּק אֶת דַּעַת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְיֵדַע וְיָבִין בֶּאֱמֶת בְּאֵיזֶה מַעֲמַד וּמַצָּב אֲנִי נִמְצָא, וְעַל־כֵּן עָלַי לְסַלֵּק אֶת דַּעְתִּי לְגַמְרֵי, וְכָל מַה שֶּׁאוֹמֵר לִי הֶחָכָם הָרַב הָאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לְקַבֵּל עָלַי כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כְּהוּא זֶה — דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל, וְלִבְלִי לִנְטוֹת, חַס וְשָׁלוֹם, מִדְּבָרָיו יָמִין וּשְׂמֹאל, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (סִפְרִי, שׁוֹפְטִים יא): אֲפִלּוּ אוֹמֵר לְךָ עַל יָמִין שֶׁהוּא שְׂמֹאל וְכוּ׳; וּלְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחָכְמוֹת, וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל בִּלְעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב שֶׁבַּדּוֹר. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ שֵׂכֶל עַצְמוֹ, הוּא אֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת וְאֵינוֹ מְקֻשָּׁר וּמְקֹרָב לַצַּדִּיק, אֲבָל כְּשֶׁזּוֹכֶה לְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל

הַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת, אָז יָכוֹל לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ עֵצוֹת עַל כָּל דָּבָר, הֵן לוֹ וְהֵן לַאֲחֵרִים — הַחֻפְּצִים לִשְׁמֹעַ בְּקוֹלוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), וְגַם יִזְכֶּה לָצֵאת מִשִּׁגְעוֹנוֹ וּמִשְּׁטֻיּוֹתָיו, שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ עַל־יְדֵי עֲוֹונוֹתָיו (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן סז), כִּי הַצַּדִּיק הוּא מָלֵא עֵצוֹת וְחִדּוּשִׁים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים מִגְּדוֹל וְעַד קָטָן, דָּרֵי מַעְלָה וְדָרֵי מַטָּה, וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ רַק לְהַעְתִּיק דִּבְרֵי הַצַּדִּיק כִּפְשׁוּטָם וּלְהַלְבִּישָׁם בְּכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים לְכָל הַשּׁוֹאֲלִים אוֹתָנוּ דְּבַר הַשֵּׁם, וְלִבְלִי לוֹמַר וּלְהַמְצִיא סְבָרוֹת כְּרֵסְיוֹת וְכוּ׳, כִּי כָּל אֵלּוּ הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיק, לְמוּדָם הוּא מְמוּתָרוֹת, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹצֵא מִשְׁפָּט מְעֻקָּל, וְלֹא דַּי שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים אֲפִלּוּ לְהַנְהִיג אֶת עַצְמָן, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵינָם יְכוֹלִים לְהַנְהִיג אֶת אֲחֵרִים וְכוּ׳.

וְעַל־כֵּן הָעִקָּר לָשׁוּב עַל פְּגַם אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּכְשֶׁאֶחָד שׁוֹאֵל אֵיזֶה דָּבָר אוֹ אֵיזוֹ עֵצָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הָעִקָּר לְהָשִׁיב דִּבְרֵי הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל־יְדֵי שֶׁזֶּה מַקְשֶׁה וְשׁוֹאֵל, וְזֶה מֵשִׁיב וּמְתָרֵץ אֶת הַשְּׁאֵלָה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשָׂה סֵפֶר שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְחַדְּשׁוּ הַרְבֵּה סְפָרִים לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הָרַב הָאֱמֶת, שֶׁהוּא שֵׁכֶל הַכּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַדְּרָגוֹת וְכוּ׳.

וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: יֵשׁ כַּמָּה סְפָרִים עַכְשָׁו וְגַם עֲתִידִים לִהְיוֹת עוֹד כַּמָּה סְפָרִים, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְאָסוּר לִלְעֹג עֲלֵיהֶם, חַס וְשָׁלוֹם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, קִדּוּשִׁין, הֲלָכָה ג), כִּי רַק הַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים מֵחֲקִירוֹת צְרִיכִין לְהַרְחִיקָם כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת, וּלְבַעֲרָם מִבֵּיתוֹ בְּבִעוּר חָמֵץ וּשְׁאוֹר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרָאוּי לִגְזֹר שֶׁלֹּא לְהַדְפִּיסָם עוֹד, כִּי שׁוֹרְפִים נִשְׁמוֹת הַקּוֹרְאִים בָּהֶם וְכוּ׳, אֲבָל כָּל הַסְּפָרִים הַהוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּדֶרֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, בְּדֶרֶךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּוַדַּאי מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהַדְפִּיסָם לְהַרְבּוֹת סְפָרִים כְּחוֹל הַיָּם, כִּי כָּל סֵפֶר שֶׁמְּדַבֵּר מֵעִנְיְנֵי תּוֹרָה הֵן בְּדֶרֶךְ פְּשָׁט, אוֹ דְּרוּשׁ, אוֹ רֶמֶז, אוֹ

סוֹד, אוֹ פֵּרוּשׁ, אוֹ בֵּאוּר, אוֹ סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים וּשְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת, אוֹ סִפְרֵי מוּסָר וְאַגָּדוֹת וְכַיּוֹצֵא בָּהֶם, כֻּלָּם נִכּוֹחִים לַמֵּבִין, וְכֻלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, כֻּלָּם אֲהוּבִים, כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, כִּי כֻלָּם מְדַבְּרִים מֵרְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, הַנֶּעֱלָם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְווֹת, וּבְוַדַּאי אָסוּר לָקוּץ בִּרְבּוּי סְפָרִים, כְּמוֹ שֶׁנִּמְצָאִים קְצָת, אֲשֶׁר עֵינָם צָרָה כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ עוֹד אֵיזֶה סֵפֶר חָדָשׁ, וְעָתָק יוֹצֵא מִפִּיהֶם כְּאִלּוּ מְצְטַעֲרִים עַל הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁכְּבָר יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְלָמָּה לָהֶם עוֹד; וּבֶאֱמֶת לֹא בְּדַעַת יְדַבְּרוּ, כִּי "לַכֹּל זְמַן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ" (קֹהֶלֶת ג, א), כִּי מִי יַכְרִיחַ אוֹתָם לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר, וְאִם לֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּנַאי לִלְמֹד זֶה הַסֵּפֶר הֶחָדָשׁ, רַק יְבַלּוּ יְמֵיהֶם בִּסְפָרִים שֶׁיֵּשׁ מִכְּבָר, מִי יִמְחֶה בְּיָדָם, וּמָה אִכְפַּת לָהֶם, שֶׁיֵּשׁ עוֹד סְפָרִים בָּעוֹלָם, אוּלַי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמִּסְגָּל לָהֶם זֶה הַסֵּפֶר דַּוְקָא, כְּמוֹ שֶׁרוֹאִים בְּחוּשׁ, שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם חִיּוּת מִסֵּפֶר זֶה, וְיֵשׁ בְּנֵי־אָדָם שֶׁמְּחַיֶּה אוֹתָם סֵפֶר אַחֵר, וְגַם בְּאָדָם אֶחָד בְּעַצְמוֹ יֵשׁ שִׁנּוּיִים בֵּין הַזְּמַן, לִפְעָמִים מִתְעוֹרֵר לְהִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי דָּבָר זֶה שֶׁבְּסֵפֶר זֶה, וְלִפְעָמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְעוֹרֵר כִּי אִם עַל־יְדֵי דִּבְרֵי תוֹרָה וּמוּסָר שֶׁבְּסֵפֶר אַחֵר, וְגַם מִי שֶׁנַּפְשׁוֹ חָשְׁקָה בַּתּוֹרָה, וּמְבַלֶּה יָמָיו עָלֶיהָ כָּרָאוּי כִּי לְכָךְ נוֹצָר, יֵשׁ פְּנַאי בִּימֵי הָאָדָם אֲשֶׁר הוּא חַי עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה לְעַיֵּן וּלְהַבִּיט בִּסְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ בַּמָּה גְּדוֹלִים, שֶׁהָיוּ בְּקִיאִים בְּכַמָּה סְפָרִים הַרְבֵּה מְאֹד, וְלָמָּה לֹא נִלְמַד קַל וָחֹמֶר מֵהַגּוֹיִם, שֶׁלֹּא קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל עִנְיְנֵי חָכְמָתָם בְּעִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהוּא הֶבֶל וָרִיק, צֵל עוֹבֵר, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן יֵשׁ לָהֶם הַרְבֵּה סְפָרִים בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה נִתְחַדְּשִׁים אֶצְלָם סִפְרֵיהֶם הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל שָׁנָה וְכִמְעַט בְּכָל יוֹם, וְאֵינָם קָצִים בִּרְבּוּי סִפְרֵיהֶם, וּמַדּוּעַ נִבְגַּד אֲנַחְנוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַקְפִּיד, חַס וְשָׁלוֹם, עַל רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר הִיא חַיֵּינוּ וְאוֹרֶךְ יָמֵינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, לְעוֹלָם שֶׁכֻּלּוֹ אָרֹךְ וְטוֹב לְעוֹלְמֵי עַד וּלְנֶצַח

נִצָּחִים?! וַהֲלֹא כַּמָּה תַּחְבּוּלוֹת עוֹשִׂים וְכַמָּה סְפָרִים לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת מְחַבְּרִים בִּשְׁבִיל עִסְקֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, קַל וָחֹמֶר בֶּן בְּנוֹ שֶׁל קַל וָחֹמֶר כַּמָּה אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבֵּי רִבְבוֹת רִבְבוֹת וְכוּ׳ סְפָרִים עַד אֵין קֵץ, אָנוּ צְרִיכִים לְחַבֵּר וּלְהַדְפִּיס בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה הָאַחֲרוֹנָה לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי אָנוּ צְרִיכִים לְהָכִין לְעַצְמֵנוּ צֵידָה לְדַרְכֵּנוּ הָרְחוֹקָה מְאֹד מְאֹד, וּכְבָר נִלְכְּדוּ רַבִּים מְאֹד מְאֹד בְּתַאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וּבַהֲבָלָיו וּבְטָעֻיּוֹתָיו וְכוּ׳, וְכַמָּה סְפָרִים וְתַחְבּוּלוֹת אֵין מִסְפָּר אָנוּ צְרִיכִים לְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם, כְּדֵי לִמְצֹא עֵצָה וְתַחְבּוּלָה לְהַצִּיל אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְנַפְשׁ בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְהַתְּלוּיִים בָּנוּ לְהַצִּיל כֻּלָּם מִנִּי שַׁחַת, וּלְהַחֲיוֹתָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה בְּחַיִּים נִצְחִיִּים, לְקָרְבָם אֶל הַתּוֹרָה וְאֶל הָעֲבוֹדָה, וְגַם כִּי הָעוֹלָם אוֹמְרִים בְּשֵׁם הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, כִּי תּוֹרַת ה׳ תְּמִימָה, כִּי לֹא נָגְעוּ בָּהּ עֲדַיִן.

נִמְצָא, שֶׁכָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים וְהַנּוֹרָאִים שֶׁכְּבָר נִמְצָאִים בָּעוֹלָם, עֲדַיִן לֹא נָגְעוּ בְּעֶצֶם הַתּוֹרָה, וְעַתָּה רְאֵה וְהָבֵן כַּמָּה סְפָרִים צְרִיכִים עוֹד, עַד שֶׁנַּתְחִיל לִגַּע בַּתּוֹרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן לָבוֹא לַחֲדָרֶיהָ וּלְיֵרֵד לְעָמְקָהּ, עַל־כֵּן כָּל הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁחִבְּרוּ עַד הֵנָּה, עֲדַיִן אֵינָם חֵלֶק אֶחָד מֵאֶלֶף מֵעֹמֶק רִבּוּי הַסְּפָרִים שֶׁיִּתְגַּלּוּ עוֹד, בְּעֵת שֶׁיִּתְגַּלּוּ סִתְרֵי וְרָזֵי הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, עַל־כֵּן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר לֹא לִלְעֹג וּלְבַזּוֹת שׁוּם סֵפֶר הַהוֹלֵךְ עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־פִּי הַגְּמָרָא וְהַמִּדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְהָאֲרִיזַ״ל, כִּי כֻּלָּם צְרִיכִים לָעוֹלָם, וְגַם כִּי יֵשׁ כַּמָּה וְכַמָּה מְדִינוֹת וַעֲיָרוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבִמְקוֹמוֹת אֵלּוּ מִתְפַּשְׁטִים אֵלּוּ הַסְּפָרִים וְהֵם מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בָּהֶם, וּבִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים מְחַיִּין אֶת עַצְמָן בִּסְפָרִים אֲחֵרִים דַּיְקָא וְכוּ׳.

וְהִנֵּה תַּמְצִית הַסֵּפֶר הַזֶּה הִיא מִכְתָּבִים, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ לִמְקֹרָבִים חֲדָשִׁים, אֲשֶׁר, תְּהִלָּה לָאֵל, בָּאִים וּמִתְקָרְבִים אֶל הָאוֹר הַגָּנוּז וְהַנֶּעֱלָם, אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְרִיצִים מִכְתְּבֵיהֶם לְהוֹרוֹתָם הַדֶּרֶךְ, לִרְאוֹת אוֹר וְלָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ וְהָרָע שֶׁנִּלְכְּדוּ בּוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַמִּכְתָּבִים הָאֵלּוּ נִכְתְּבוּ תְּשׁוּבוֹת עַל מִכְתְּבֵיהֶם.

וּבָאֱמֶת לֹא נִתְחַדֵּשׁ בּוֹ שׁוּם דָּבָר, כַּאֲשֶׁר יִרְאֶה הָרוֹאֶה, רַק נִלְקַט מִכָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכֵלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים, וּכְדֶרֶךְ הָרוֹפֵא אֲשֶׁר מְעָרֵב כַּמָּה סַמִּים יַחַד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נז), כִּי כָּל הָרְפוּאוֹת הֵן הַרְכָּבוֹת, דְּהַיְנוּ שֶׁלּוֹקְחִים סַם פְּלוֹנִי וְעֵשֶׂב פְּלוֹנִי בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן עֵשֶׂב אַחֵר, שֶׁמִּשְׁקָלוֹ כָּךְ וְכָךְ, וְכֵן שׁוֹקְלִים מִכַּמָּה מִינִים, וְכָל עֵשֶׂב וָעֵשֶׂב יֵשׁ לוֹ כֹּחַ אַחֵר, וּמְעָרְבִין אֵלּוּ הַמִּינִים בְּיַחַד, וְעוֹשִׂין מֵהֶם הַהַרְכָּבָה, וְזֹאת הַהַרְכָּבָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ לְרַפֵּא הַחוֹלַאַת, כִּי עִקַּר הָרְפוּאָה הוּא עַל־יְדֵי הַרְכָּבָה דַּיְקָא, שֶׁנַּעֲשָׂה לָהּ כֹּחַ אַחֵר חָדָשׁ, עַל־יְדֵי הַכֹּחַ שֶׁקִּבְּלָה מִכָּל אֵלּוּ הָעֲשָׂבִים שֶׁנִּתְעָרְבוּ, וּבְזֶה הַכֹּחַ הֶחָדָשׁ שֶׁל הַהַרְכָּבָה דַּוְקָא מְרַפְּאִין כָּל מִינֵי חוֹלָאוֹת וְכוּ׳, עַיֵּן שָׁם; וְדָבָר זֶה יָכוֹל כָּל אֶחָד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ וּמְחֻיָּב לַעֲשׂוֹתוֹ — לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, וּלְהַצִּיל נְפָשׁוֹת מֵרֶדֶת שַׁחַת, וּבִפְרָט אִם בָּא אֶחָד וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ, מֻטָּל עָלָיו חִיּוּב לַעֲנוֹת לוֹ, כִּי הַרְבֵּה דּוֹרוֹת תְּלוּיִים בְּנֶפֶשׁ זוֹ, וְאִם תִּרַחֵקְהוּ בַּעֲנָוָה שֶׁל שֶׁקֶר, אַתָּה הוֹרֵג אוֹתוֹ וְכָל הַתְּלוּיִים בּוֹ וְכוּ׳, וְזֶהוּ הַחֶסֶד הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בָּעוֹלָם, וְאֵין עוֹד חֶסֶד גָּדוֹל מִזֶּה — כְּשֶׁזּוֹכִין לְהַכְנִיס אֶת הַדַּעַת הָאֱמֶת בַּחֲבֵרָיו, וּבִפְרָט בָּעִתִּים הַלָּלוּ אֲשֶׁר הַחֹשֶׁךְ וְהָאֲפֵלָה נִתְפַּשְׁטוּ בָּעוֹלָם, וְנִתְקַיֵּם בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים (אֵיכָה ד, א): ״תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת״, דְּהַיְנוּ יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים מִתְגַּלְגְּלִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָטִיּוּת נַעֲרֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עוֹבְרִים

עֲלֵיהֶם בָּעִתִּים הַלָּלוּ נִסְיוֹנוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר לֹא שִׁעֲרוּם אֲבוֹתֵינוּ וַאֲבוֹת אֲבוֹתֵינוּ בִּלִי שׁוּם גֶּזְמָא כְּלָל, מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּדוֹר הַמַּבּוּל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְאֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם עֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי נִתְפַּשְׁטוּ סִפְרֵי מִינוּת וְנָאוּף לַאֲלָפִים וְלִרְבָבוֹת, אֲשֶׁר רַבִּים נִתְפַּסּוּ בָּזֶה בְּיוֹדְעִים וּבְלֹא יוֹדְעִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְחַבְרָא חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְחַבְרָא דְּחַבְרֵי חַבְרֵי אִית לֵיהּ, וְאֶחָד מַכְשִׁיל אֶת חֲבֵרוֹ, וְשׁוּם רֹאשׁ יְשִׁיבָה וּמַשְׁגִּיחַ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה כְּלָל (אוֹ עוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּאֵינוֹ יוֹדֵעַ), וְעַל־יְדֵי־זֶה נִשְׁקָעִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם; עַל־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לְהַרְחִיב אֶת הַדִּבּוּר בְּכַמָּה מִינֵי דִּבּוּרִים, כַּאֲשֶׁר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: כְּשֶׁמְּגִיעַ בִּכְתִיבָתוֹ לְעִנְיַן ״אֱמוּנָה״ אוֹ ״צַדִּיק״, יַרְחִיב אֶת הָעֵט, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל וְלָצֵאת מֵהַחשֶׁךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֲשֶׁר מְגַלֶּה אֱמוּנָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲמִתָּתוֹ יִתְבָּרַךְ וְרַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא הָרוֹפֵא הָאֲמִתִּי, הָרוֹפֵא הַמֻּמְחֶה מְאֹד מְאֹד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ל), וְהוּא וַאֲנָשָׁיו יְכוֹלִים לֵירֵד אֶל כָּל מִינֵי צְנוֹרוֹת שֶׁל הַסִּטְרָא אַחֲרָא לְהַכְנִיעָהּ, לְשַׁבְּרָהּ וּלְבַטְּלָהּ, וּלְהָרִים אֶת הַנְּפָשׁוֹת שֶׁנִּשְׁקְעוּ שָׁם (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח).

עַל־כֵּן אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת, שֶׁהוּא גְּמַר כָּל הַתִּקּוּנִים וְכוּ׳, שֶׁהוּא תִּקּוּת כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִקּוּת כָּל הַדּוֹרוֹת וְתִקּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכוּ׳, נַחַל הַנּוֹבֵעַ בּוֹ מְקוֹר הַחָכְמָה הַקְּדוּמָה הַיּוֹצֵאת מִשָּׁלֹשׁ רֹאשׁוֹנוֹת דְּעַתִּיק וְכוּ׳, גְּאֻלָּתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, וְאֶל אֲנָשָׁיו הַיְקָרִים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם צַדִּיקֵי הָאֱמֶת שֶׁבַּדּוֹר, כִּי כָּל אֶחָד מֵאֲנָשָׁיו הוּא אֵיבָר לַצַּדִּיק, וּבְהִתְחַבְּרוּתָם יַחַד, שָׁם כָּל הַצַּדִּיק וְכוּ׳.

וְאָז יִזְכֶּה לְתִקּוּן אֲמִתִּי וְנִצְחִי, וְיִזְכֶּה לְהִתְגַּלּוּת הָאוֹר הַגָּנוּז, אֲשֶׁר עַיִן לֹא רָאֲתָה אֱלֹקִים זוּלָתֶךָ יַעֲשֶׂה וְיִזְכֶּה לִגְאֻלָּה שְׁלֵמָה, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן!

סֵפֶר
אֲשֶׁר בַּנַּחַל
כֶּרֶךְ נד

י׳ רצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַבְּשׂוֹרָה טוֹבָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לְךָ, כֵּן זַכֵּנִי לִשְׁמֹעַ עוֹד בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת רַבּוֹת, אֵיךְ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזֵר לְךָ תָּמִיד.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּתְשַׂמַּח אֶת בְּנֵי בֵּיתְךָ, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא יְסוֹד וְעִקָּר גָּדוֹל בְּחַיֵּי הָאָדָם, וּכְשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ — נִתְרַחֵב מֹחוֹ וְזוֹכֶה לְהַצְלִיחַ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! הַחַיִּים מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים, וּצְרִיכִים לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת צְרִיכִים לָנוּס רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לִרְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת, וְיַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ ש.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה, לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין, וְעַל־יְדֵי שֶׁיַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה, יִזְכֶּה לִפְתֹּחַ אֶת פִּיו, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ. וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיִּהְיֶה רָגִיל בָּזֶה, מִמֵּילָא יִתְעַלֶּה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְלֹא יְדַקְדֵּק כָּל־כָּךְ עַל עַצְמוֹ.

כָּל הַבְּעָיָה שֶׁלְּךָ, שֶׁאַתָּה חוֹקֵר בְּעַצְמְךָ תָּמִיד, וְדָן אֶת עַצְמְךָ לְכַף חוֹב.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כְּמוֹ שֶׁאָסוּר לִשְׂנֹא אֶת שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם לָאו (וַיִּקְרָא יט, יז): ״וְלֹא תִשְׂנָא אֶת אָחִיךָ בִּלְבָבֶךָ״, כְּמוֹ־כֵן אָסוּר לִשְׂנֹא אֶת עַצְמוֹ.

עַל־כֵּן רְאֵה לָדוּן אֶת עַצְמְךָ לְכַף זְכוּת, וּתְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתִמִּימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ; כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְהוּא מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְעַל־כֵּן כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו — נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל.

רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד מַה שֶּׁאַתָּה אוֹכֵל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה פִּקָּפּוּק בְּכַשְׁרוּת הָאֲכִילָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ.

רְאִי לְהִזָּהֵר מְאֹד בִּשְׁמִירַת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְגַם תַּדְלִיקִי אַרְבָּעָה נֵרוֹת, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּלְבַקֵּשׁ אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלַיִךְ, שֶׁתִּמְצְאוּ דִּירָה מַתְאִימָה לָכֶם, וְתֵצְאוּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר מֵהַשִּׁכּוּנָה הַזּוֹ. וְאִם תִּהְיִי חֲזָקָה בִּתְפִלָּה בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, וְכֵן תִּשְׁמְרִי מְאֹד עַל שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, אָז תִּרְאִי אֶת הַנֵּס הַגָּלוּי שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא לֹא לְהִשָּׁבֵר מִכָּל הַמַּצָּב שֶׁנּוֹצָר, כִּי הַכֹּל הוּא נִסָּיוֹן לְנַסּוֹת אוֹתָךְ אֵיךְ תַּחֲזִיקִי מַעֲמָד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח יְשׁוּעָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, וְתִזְכִּי לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים בִּסְבִיבָה חֲרֵדִית, וְתָמִיד תַּעֲלִי מַעְלָה מַעְלָה.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף בִּרְמַ״ח אֵיבָרֶיךָ וּבְשָׂסָ״ה גִּידֶיךָ וּבְכָל טִפֵּי דָּמֶיךָ.

רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, כִּי מַה שֶּׁתִּפְלָה פּוֹעֶלֶת, שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם אֵינוֹ פּוֹעֵל.

הָיָה מְאֹד רָצוּי, שֶׁתִּבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה עַל אֵיזוֹ דֶּלֶת מְזוּזָה, וְכֵן תִּבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ.

גַּם רְאֵה לְהִזָּהֵר בִּנְטִילַת יָדַיִם שַׁחֲרִית, בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה קָם מֵהַמִּטָּה, כִּי עַל־פִּי־רֹב הָרוּחַ רָעָה שׁוֹלֶטֶת עַל הָאָדָם, כְּשֶׁאֵינוֹ נִזְהָר בִּרְחִיצַת יָדַיִם בַּבֹּקֶר. וְאִם תְּקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת, תִּזְכֶּה לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לֵידַע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה לִלְמֹד הַרְבֵּה בְּסֵפֶר־הַמִּדּוֹת, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן יְסוֹד הָאָדָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, לְקַיֵּם בֶּאֱמֶת (דְּבָרִים יא, כב): ״וּלְדָבְקָה בּוֹ״, וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עַיֵּן כְּתֻבּוֹת קא:), שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל אֱמוּנַת חֲכָמִים, וּצְרִיכִים לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ לִזְכּוֹת לִמְצֹא אֶת הֶחָכָם הָאֲמִתִּי הַשַּׁיָּךְ אֶל שֹׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ דַּיְקָא.

רְאִי לִשְׁמֹחַ מְאֹד, וּתְחַזְּקִי אֶת עַצְמֵךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם בְּאֵיבָרַיִךְ וּבְגִידַיִךְ וּבְכָל טִפֵּי דָּמַיִךְ.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תַּדְלִיקִי גַּם שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, נוֹסָף עַל הַנֵּרוֹת שֶׁאַתְּ מַדְלִיקָה בְּכָל שַׁבָּת, וּלְהִתְפַּלֵּל אָז וּלְבַקֵּשׁ אָז

עַל הַצְלָחַת בַּעְלֵךְ, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת עַל בַּעְלָהּ וְעַל הַיְלָדִים בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת — מְאֹד מְקֻבֶּלֶת וּמְרֻצָּה בַּשָּׁמַיִם.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּתְצַיְּתִי אֶת בַּעְלֵךְ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ט׳): אֵיזוֹהִי אִשָּׁה כְּשֵׁרָה? הָעוֹשָׂה רְצוֹן בַּעְלָהּ.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ דש.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסִדֶּר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ בְּכָל יוֹם וָיוֹם עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וְזוֹ כָּל שִׂמְחָתִי וְהִתְחַזְּקוּתִי כָּל הַשָּׁנִים.

אַשְׁרֵנוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הַרְבֵּה הַרְבֵּה עֲדַיִן רְחוֹקִים מִזֶּה.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל הַזְּכוּת שֶׁנִּפְלָה בְּחֶלְקְךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר לָנוּ רַק דָּבָר זֶה.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִהְיוֹת חָזָק בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְזֶה יָבִיא לְךָ שְׁלוֹם־בַּיִת וּפַרְנָסָה בְּשֶׁפַע עָצוּם.

נָא וְנָא לֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק אַתָּה תֵּלֵךְ

בְּדַרְכְּךָ, וְתָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָטִיּוּת מֵאַחַר שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר לָקַח אֶת עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ עָלֶיךָ לְהַכְשִׁילְךָ בְּכָל פַּעַם בִּפְגַם הַבְּרִית, רְאֵה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ בְּכָל יוֹם לְגַלּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ו בְּאָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (תַּעֲנִית ל׃): אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב וּכְיוֹם הַכִּפּוּרִים. שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא? מֵילָא, יוֹם הַכִּפּוּרִים מוּבָן לָמָּה זֶהוּ יוֹם כָּל־כָּךְ קָדוֹשׁ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ; בַּאֲשֶׁר כֻּלָּנוּ חָטָאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָנוּ חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְהִנֵּה נָתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה, שֶׁבּוֹ נִתְכַּפְּרִים כָּל הָעֲוֹנוֹת, עַל־כֵּן זוֹהִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּמִלְּבַד זֹאת בְּיוֹם זֶה נִתְּנוּ לֶחוֹת אַחֲרוֹנִים, אֵיזוֹ שִׂמְחָה הִיא זוֹ, שֶׁזָּכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵחָדָשׁ! וְאִם־כֵּן כֻּלָּנוּ מְבִינִים, שֶׁיּוֹם הַכִּפּוּרִים זֶהוּ יוֹם שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. אַךְ מַה זֶּה חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב, לָמָּה הַשִּׂמְחָה אָז כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה כְּיוֹם הַכִּפּוּרִים? אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: זֶהוּ יוֹם שֶׁהֻתְּרוּ שְׁבָטִים לָבוֹא זֶה בָּזֶה; כִּי כַּיָּדוּעַ אֶרַע מִקְרֶה מְזַעְזֵעַ בְּעַם יִשְׂרָאֵל, וְהוּא ׳פִּילֶגֶשׁ בַּגִּבְעָה׳, אֲשֶׁר מֵחֲמָתוֹ נִשְׁבְּעוּ עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לְהִתְעָרֵב עִם שֵׁבֶט בִּנְיָמִין, ״וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל נִשְׁבַּע בַּמִּצְפָּה לֵאמֹר אִישׁ מִמֶּנּוּ לֹא יִתֵּן בִּתּוֹ לְבִנְיָמִין לְאִשָּׁה״ (שׁוֹפְטִים כא, א), וּמַה גַּם שֶׁהָיוּ מִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת, וְכִמְעַט שֶׁנִּכְחַד שֵׁבֶט אֶחָד מֵעַם יִשְׂרָאֵל. וּבְיוֹם חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב אָז הֻתְּרוּ לְהִכָּנֵס בֵּינֵיהֶם.

וּלְמֵדִים מִכָּל זֶה דָּבָר נִפְלָא מְאֹד מְאֹד, שֶׁעַל יָדוֹ נָבִין אֶת הַקֶּשֶׁר בֵּין יוֹם הַכִּפּוּרִים לְבֵין חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב. יוֹם הַכִּפּוּרִים זֶהוּ יוֹם סְלִיחָה וּמְחִילָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ, אִם נַתְחִיל עַכְשָׁו לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אִם נְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ עַכְשָׁו לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ, וְנִתְחַזֵּק עִם כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לָנוּ עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ. וְלָכֵן כָּתוּב בַּסֵּפֶר ׳בְּנֵי יְשָׁשכָר׳, שֶׁמִּיּוֹם חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב מַתְחִילָה לְהָאִיר הָאָרַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים, וּצְרִיכִים כְּבָר לְהַתְחִיל לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ שֶׁעָשִׂינוּ כָּל הַשָּׁנָה, לַעֲרֹךְ חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ מֶה עָשִׂינוּ, לָמָּה הָיִינוּ שְׁבוּרִים כָּל הַשָּׁנָה, וְלֹא שָׂמַחְנוּ בִּנְקֻדַּת יַהֲדוּתֵנוּ.

וְהִנֵּה זוֹהִי עֲבֵרָה גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיְּהוּדִי נִכְנָס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ עָוֹן גָּדוֹל לִהְיוֹת בְּעַצְבוּת, כִּי בָּזֶה שֶׁאֵין שְׂמֵחִים בַּמִּצְוֹות, זֶה סִימָן שֶׁאֵין אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, סִימָן שֶׁאֵין מַעֲרִיכִים שֶׁאָנוּ יְהוּדִים, וְיֵשׁ לָנוּ מִצְוֹות הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. כְּגוֹן: תְּפִלִּין, צִיצִית, מְזוּזָה, תּוֹרָה וּתְפִלָּה, לְאִשָּׁה יֵשׁ טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, הַדְלָקַת נֵרוֹת, חַלָּה, שַׁבָּת, צְנִיעוּת. וְאִם לֹא שְׂמֵחִים עִם הַמִּצְוֹות שֶׁיֵּשׁ לָנוּ, סִימָן שֶׁאָנוּ מְזַלְזְלִים בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אָנוּ מְזַלְזְלִים, כִּבְיָכוֹל, בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזוֹהִי הָעֲבֵרָה הֲכִי גְּדוֹלָה.

כִּי כְּשֶׁיְּהוּדִי הוּא בְּעַצְבוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, זֶה מוֹרֶה שֶׁהוּא נִדְבָּק בִּכְפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, כִּי מִי שֶׁהוּא מַאֲמִין בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיֶה הֲכִי רָחוֹק, אֲבָל מִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט, וְדָבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְהוּא יוֹדֵעַ שֶׁאֵיֶּנּוּ יוֹדֵעַ כְּלוּם, אֶלָּא כָּל מַה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה, בְּוַדַּאי זֶה לְטוֹבָה, עַל־יְדֵי תֹּקֶף הָאֱמוּנָה הַזּוֹ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות אֱמוּנָה, סִימָן לג): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִסְלַח לְךָ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ.

וְאֵיךְ אָנוּ יוֹדְעִים, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? אִם אָנוּ עוֹשִׂים אֶת הַמִּצְווֹת בְּשִׂמְחָה, זֶה מְגַלֶּה אֶת טֹהַר לְבָבֵנוּ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן א׳): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, זֶה סִימָן שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם לֵאלֹקָיו; כִּי אַחֶרֶת לֹא הָיָה בְּשִׂמְחָה. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כד), שֶׁאֲפִלּוּ אָדָם נִמְצָא בְּמִדְּוֹר הַקְּלִפּוֹת, אֲפִלּוּ נִמְצָא בְּשִׁיא הַטֻּמְאָה, עִם כָּל זֹאת הוּא מִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה, שֶׁנִּבְרָא יְהוּדִי, הוּא שָׁמֵחַ עִם כָּל נְקֻדָּה וּנְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ, זֶה מַעֲלֶה אוֹתוֹ מִתַּכְלִית הַקְּלִפּוֹת, אֶל הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה. הוּא עוֹלֶה מֵעוֹלַם הָעַשִׂיָּה לְעוֹלַם הַיְצִירָה, מֵעוֹלַם הַיְצִירָה לְעוֹלַם הַבְּרִיאָה, מֵעוֹלַם הַבְּרִיאָה אֶל עוֹלַם הָאֲצִילוּת, עַד שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד): 'מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד', כִּי זֶה עֶצֶם הָאֱמוּנָה! לָמָּה אָנוּ שְׂמֵחִים? כִּי אָנוּ יְהוּדִים, נִבְרָאנוּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְלֹא עָשָׂנוּ גּוֹי, זוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה. וְאִם אָדָם אֵינוֹ שָׂמֵחַ עִם זֶה, זוֹ עֲבֵרָה גְּדוֹלָה, וְסִימָן שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה.

וְלָכֵן הַשִּׂמְחָה שֶׁל יוֹם ט״ו בְּאָב הִיא — שֶׁהֻתְּרוּ בְּנֵי בִּנְיָמִין לְהִכָּנֵס בְּתוֹךְ שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי עַד אָז הָיָה חֵרֶם עַל שֵׁבֶט בִּנְיָמִין, מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה נִבְלָה כָּזֶה, שֶׁהָיָה בֵּינֵיהֶם רוֹצֵחַ בֶּן בְּלִיַּעַל, שֶׁלֹּא רָצוּ לְהַסְגִּירוֹ, אֲזַי גָּרְמוּ לִשְׁנַאת חִנָּם כָּזוֹ, שֶׁהַשְּׁבָטִים עָלוּ עַל שֵׁבֶט בִּנְיָמִין, וְעָשׂוּ שָׁם הֶרֶג וָהֶרֶס. נִמְצָא, שֶׁט״ו בְּאָב זֶהוּ חַג שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, כִּי אָז הֻתְּרוּ שְׁבָטִים לָבוֹא זֶה בָּזֶה, הֲרֵי זוֹ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. וְאִלּוּ יוֹם הַכִּפּוּרִים — זֶהוּ חַג שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם. אָדָם חָטָא, בַּר מִינָן, נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, נִמְחָל לוֹ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. אֲבָל זֹאת צְרִיכִים לִזְכֹּר — אִם אָדָם פָּגַם נֶגֶד חֲבֵרוֹ, יוֹם הַכִּפּוּרִים אֵינֶנּוּ מְכַפֵּר, וְאַל תַּחְשְׁבוּ, שֶׁבָּזֶה שֶׁמְּבַזִּים אֶת הַזּוּלַת, בָּזֶה שֶׁרוֹדְפִים אֶת הַזּוּלַת, יָבוֹא יוֹם הַכִּפּוּרִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל, לֹא וָלֹא! עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. מַה שֶּׁאֵין כֵּן, עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם — יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר (עַיֵּן יוֹמָא פה:). וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם שֶׁחָכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִגְדִּירוּ וְאָמְרוּ: לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל כַּחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב וּכְיוֹם

הַכִּפּוּרִים, כִּי הֵם תְּלוּיִים זֶה בָּזֶה. יוֹם הַכִּפּוּרִים זֶה כַּפָּרָה עַל עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, שֶׁאָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְכַפֵּר לָנוּ, וּבַחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב זֶהוּ יוֹם שֶׁאָנוּ מַשְׁלִימִים זֶה עִם זֶה, וּמְכַפְּרִים עַל עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וְזוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה. וְלָכֵן יוֹם זֶה הוּא יוֹם חַג גָּדוֹל מְאֹד.

וּמַדּוּעַ הֶחָג הַזֶּה יוֹתֵר לַנָּשִׁים מִן הַגְּבָרִים? כִּי בְּנֵי בִּנְיָמִין לֹא הָיוּ לָהֶם שִׁדּוּכִים, אֲזַי יָצְאוּ לָקַחַת מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל. נִמְצָא, גַּם־כֵּן, שֶׁיּוֹם זֶה מְסֻגָּל לְשִׁדּוּכִים. מִי שֶׁזָּקוּק לְשִׁדּוּךְ, יוֹם זֶה גָּדוֹל מְאֹד.

כָּל הָעִנְיָן שֶׁל שִׁדּוּכִים, זֶהוּ עִנְיָן שֶׁל בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ. כְּמוֹ שֶׁרָוִק וְרָוָקָה צְרִיכִים לִמְצֹא זֶה אֶת זֶה וּלְהִתְחַתֵּן, כְּמוֹ־כֵן אֵלּוּ שֶׁזָּכוּ לְהִתְחַתֵּן, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם זֶה שְׁלוֹם־בַּיִת. לֹא יִתָּכֵן לִחְיוֹת תַּחַת קוֹרַת גַּג אַחַת וְלָרִיב, אֵין זֹאת אֶלָּא שֶׁהַקְּלִפּוֹת שׁוֹרוֹת בַּבַּיִת. יֶשְׁנָם בָּתִּים בָּהֶם יֶשְׁנָן קְטָטוֹת בֵּין בְּנֵי הַזּוּג, וְאֵינָם מוֹחֲלִים זֶה לָזֶה, מִמַּה זֶּה נוֹבֵעַ? מֵחֲמַת הַקְּלִפּוֹת הָאוֹפְפוֹת אֶת הַבַּיִת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת מְרִיבָה, סִימָן סו): בִּמְקוֹם מְרִיבָה — שָׁם הַשָּׂטָן; וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל מְאֹד עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, וְאָז תִּהְיוּ בְּטוּחִים שֶׁהַשְּׁכִינָה תִּהְיֶה שְׁרוּיָה בְּבֵיתְכֶם.

אֲבָל אִם הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה רָבִים בֵּינֵיהֶם — מְגָרְשִׁים בָּזֶה אֶת הַשְּׁכִינָה, וְאָז מָר בִּמְאֹד מְאֹד, כִּי אֵין עוֹד שִׂמְחָה כְּהַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה. לָמָּה צְרִיכִים לְהִתְקוֹטֵט וְלָרִיב?! לָמָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל צָרִיךְ לִהְיוֹת גֵּיהִנּוֹם?! אֵין זֹאת אֶלָּא מֵחֶסְרוֹן אֱמוּנָה, כִּי אִם הָיְתָה לָכֶם אֱמוּנָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פֹּה, הַיְתֶם אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, וְהַשִּׂמְחָה הָיְתָה שׁוֹרָה אֶצְלְכֶם, וַהֲיִיתֶם גָּרִים כְּבְגַן־עֵדֶן מַמָּשׁ, אָדָם הָרִאשׁוֹן וְחַוָּה קֹדֶם הַחֵטְא גָּרוּ יַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְיָשְׁבוּ בְּגַן־עֵדֶן, עַד שֶׁחָטְאוּ וְעָבְרוּ עַל צִוּוּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי גֹּרְשָׁם הַבּוֹרֵא מִגַּן־עֵדֶן.

וּבוֹ בָּרֶגַע שֶׁנִּתְגָּרְשׁוּ מֵהַגַּן, הֵחֵלּוּ כָּל הַבְּעָיוֹת. הָאִשָּׁה סוֹבֶלֶת סֵבֶל גָּדוֹל מְאֹד: צַעַר עִבּוּר, צַעַר הַלֵּידָה, צַעַר גִּדּוּל בָּנִים, וְהַבַּעַל סוֹבֵל עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, ״בְּעִצָּבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, וְקוֹץ וְדַרְדַּר תַּצְמִיחַ לָךְ, בְּזֵעַת אַפֶּיךָ תֹּאכַל לֶחֶם״ (בְּרֵאשִׁית ג, יז), מָרִים לוֹ הַחַיִּים מְאֹד, מִי גָּרַם

כָּל זֹאת? הַחֵטְא. הֲרֵי הַבַּעַל וְהָאִשָּׁה כְּשֶׁמִּתְחַתְּנִים, הֵם הַזּוֹג הַכִּי שָׂמֵחַ וַהֲכִי מְאֻשָּׁר, וְאִם הָיוּ מַמְשִׁיכִים כָּךְ כָּל הַחַיִּים, הָיוּ גָּרִים בְּגַן־עֵדֶן. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת סב:): אִי אֶפְשָׁר לְאִישׁ בְּלֹא אִשָּׁה, וְאִי אֶפְשָׁר לְאִשָּׁה בְּלֹא אִישׁ, וְאִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵיהֶם בְּלֹא שְׁכִינָה; לָמָּה לֹא תְּוַתְּרוּ זֶה לָזֶה, לָמָּה תֵּלְכוּ תָּמִיד בְּרִיב וּמָדוֹן?! הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁתַּכְנִיסוּ אֶת הַשְּׁכִינָה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם, וְתַרְגִּישׁוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פֹּה אִתְּכֶם, אָז כָּל חַיֵּיכֶם יִהְיוּ חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי. וְזֶה חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב, שֶׁהֶתְּרוּ לָבוֹא זֶה בָּזֶה, הַשְּׁבָטִים הָיוּ יְכוֹלִים לְהִתְחַתֵּן בֵּינֵיהֶם, נִכְנָסָה אַהֲבָה בְּיוֹם זֶה, אֵלּוּ הַמִּצְוֹות שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ. וְלָכֵן זֶהוּ כִּיּוֹם הַכִּפּוּרִים, שֶׁאָז הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְכַפֵּר עַל עֲוֹונוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, וּבַחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְכַפֵּר עַל עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ.

הָבָה נְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ בְּיוֹם זֶה — לְהַשְׁלִים זֶה עִם זֶה. אַךְ קֹדֶם שֶׁהוֹלְכִים לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד בַּחוּץ, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד בִּפְנִים, בַּבַּיִת. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נא:): אֵין פְּרִי בִּטְנָהּ שֶׁל אִשָּׁה מִתְבָּרֵךְ, אֶלָּא מִפְּרִי בִּטְנוֹ שֶׁל הָאִישׁ; הַבְּרָכָה בָּאָה לַבַּיִת מֵהַבַּעַל וְהָאִשָּׁה גַּם יַחַד, אִם מְבִינִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, אִם מַשְׁלִימִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, אִם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם שָׂפָה מְשֻׁתֶּפֶת וַהֲבָנָה הֲדָדִית, זֶה בַּיִת יְהוּדִי אֲמִתִּי!

אַךְ אִם לֹא־כֵן הַדָּבָר, אֲזַי, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, זֶהוּ כְּבִיתׁ שֶׁל גּוֹי, שֶׁהַבַּיִת בּוֹעֵר מִכַּעַס וּצְעָקוֹת, וְאוֹי לְבַיִת כָּזֶה! וּמַדּוּעַ צְרִיכִים לְהַגִּיעַ לְמַצָּב כָּזֶה, שֶׁאֶחָד יִמְשֹׁל עַל זוּלָתוֹ?! צְרִיכִים לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ. הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה לִמְּדָה אוֹתָנוּ: אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו:). אֵיזוֹ אִשָּׁה כְּשֵׁרָה? כֹּל שֶׁעוֹשָׂה רְצוֹן בַּעְלָהּ (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ט׳). בַּיִת צָרִיךְ לִהְיוֹת מֻשְׁתָּת עַל יְסוֹדוֹת שֶׁל כָּבוֹד הֲדָדִי וְאַהֲבָה, לֶאֱהֹב וּלְכַבֵּד אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יְבָמוֹת סב:): הָאוֹהֵב אֶת אִשְׁתּוֹ כְּגוּפוֹ, וְהַמְכַבְּדָהּ יוֹתֵר מִגּוּפוֹ, עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר (אִיּוֹב ה, כד): ״וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ״, לְעִתִּים, רוֹאִים אָדָם הָאוֹהֵב אֶת כֻּלָּם, וְהִנֵּה כְּשֶׁבָּא לְבֵיתוֹ, הוּא שׁוֹנֵא אֶת אִשְׁתּוֹ, אֲשֶׁר אֵין זֶה רָשָׁע בִּלְבָד, אֶלָּא שׁוֹטֶה גָּדוֹל, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ

הַקְּדוֹשִׁים (עֵין מְגִלָּה יב.): אַחַשְׁוֵרוֹשׁ מֶלֶךְ טִפֵּשׁ הָיָה, קֵרֵב אֶת הָרְחוֹקִים וְרִחֵק אֶת הַקְּרוֹבִים; אִם הַבַּעַל אוֹהֵב אֶת כֻּלָּם, וּמְדַבֵּר וּמְשׂוֹחֵחַ עִם כֻּלָּם, וְהִנֵּה אֶת אִשְׁתּוֹ יַזְנִיחַ, הֲרֵי אֱוִיל הוּא, כִּי גּוֹרֵם מַחֲלֹקֶת בַּבַּיִת, וְכֵן לְהֵפֶךְ, אִם לָאִשָּׁה יֵשׁ חֲבֵרוֹת לְאֵין סְפֹר, וְהִנֵּה בַּבַּיִת אֵינֶנָּה מְכַבֶּדֶת וּמְיַקֶּרֶת אֶת בַּעְלָהּ, וַעֲסוּקָה בְּטֵלֶפוֹנִים עִם חֲבֵרוֹתֶיהָ, וּכְשֶׁשָּׁב הַבַּעַל הַבַּיְתָה, אֵינָהּ מִתְפַּנָּה אֵלָיו, לְהַשְׁבִּיעַ רַעֲבוֹנוֹ וְכוּ׳, לִשְׁאֹל בִּשְׁלוֹמוֹ, וּמֶה עָבַר עָלָיו וְכוּ׳, הֲרֵי שׁוֹטָה הִיא. וְזֶה דּוּ סִטְרִי, אִם הַבַּעַל יֹאהַב אֶת אִשְׁתּוֹ, הָאִשָּׁה תֹּאהַב אֶת בַּעְלָהּ, וְכֵן לְהֵפֶךְ.

וְלָכֵן עַכְשָׁו עָלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ מִצְוָה שֶׁל בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וּלְהַתְחִיל בַּבַּיִת, לֹא לְחַפֵּשׂ מִצְוֹות בַּחוּץ, אֶלָּא קֹדֶם לִרְאוֹת וּלְחַפֵּשׂ מִצְוֹות בִּפְנִים, לָמָּה הַיְלָדִים כָּל־כָּךְ מֻזְנָחִים? כִּי הַהוֹרִים עֲסוּקִים, הַבַּעַל עָסוּק בְּמִצְוֹות, הָאִשָּׁה עֲסוּקָה בְּמִצְוֹות — טוֹב וְנָאֶה הַדָּבָר, אֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק לְקַיֵּם מִצְוֹות, וְכָל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁמְּקַיְּמִים — זֶהוּ חֶסֶד מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי לֹא יְשָׁאֵר מֵאִתָּנוּ רַק הַמִּצְוֹות שֶׁאָנוּ עוֹשִׂים, אֲבָל לֹא עַל חֶשְׁבּוֹן יְלָדֵינוּ. הַמִּצְוָה הֲכִי גְּדוֹלָה — לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים! מִצַּוַת חִנּוּךְ בָּאָה לִפְנֵי כָּל הַמִּצְוֹות, וּמַדּוּעַ? כִּי אִם אָנוּ לֹא נְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ — מִי יְחַנְּכֶם?! אָסוּר לְהַזְנִיחַ יְלָדִים, צְרִיכִים לִשְׁמֹר עֲלֵיהֶם כְּבָבַת עֵינֵינוּ.

צְרִיכִים לְהַחְדִּיר בָּהֶם אֶת הָעִנְיָן שֶׁל כִּבּוּד אָב וָאֵם, וְאִם הַהוֹרִים מִתְקוֹטְטִים בֵּינֵיהֶם, אֵיזֶה חִנּוּךְ רַע מַשְׁפִּיעִים עַל הַיְלָדִים, אֵיזוֹ דֻּגְמָא שְׁלִילִית מַרְאִים לָהֶם?! וְאַל תַּחְשְׁבוּ שֶׁהַיְלָדִים קְטַנִּים עֲדַיִן וְאֵינָם מְבִינִים, כִּי מְבִינִים הֵם הֵיטֵב, וְנֶחֱרָט בְּרֹאשָׁם שֶׁהַהוֹרִים רָבִים בֵּינֵיהֶם. אֵיזֶה חֻרְבָּן יֶשְׁנוֹ כְּשֶׁהַהוֹרִים מִתְגָּרְשִׁים, וְעַל מִי נִשְׁאֶרֶת הַצַּלֶּקֶת, אִם לֹא עַל הַיְלָדִים?! וְלָכֵן רְאוּ לְמֹסֵר נַפְשְׁכֶם בַּעֲבוּר יַלְדֵיכֶם, הַמִּצְוָה הֲכִי גְּדוֹלָה — לְהַרְבּוֹת בְּמִצְוֹות בְּתוֹךְ הַבַּיִת, הָאָב יִלְמַד עִם הַבָּנִים, וְהָאֵם תִּלְמַד עִם הַבָּנוֹת, וְכֵן לְהֵפֶךְ, הָאָב יִלְמַד עִם הַבָּנוֹת יִרְאַת שָׁמַיִם, וְהָאֵם תִּלְמַד עִם הַבָּנִים מִצְוֹות וְכוּ׳. יְלָדִים מְחַקִּים אֶת הוֹרֵיהֶם, כְּשֶׁהַבָּנִים רוֹאִים אֶת אֲבִיהֶם הוֹלֵךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת — שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, גַּם הֵם יַעֲשׂוּ כֵּן, אִם הָאָב

יַקְפִּיד שֶׁלֹּא לְדַבֵּר בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת, גַּם הֵם יַקְפִּידוּ לַעֲשׂוֹת כֵּן. אֲבָל אִם הָאָב אֵינוֹ פּוֹתֵחַ סֵפֶר לִלְמֹד, גַּם הַיְלָדִים לֹא יִפְתְּחוּ סֵפֶר. אִם הָאֵם הוֹלֶכֶת בִּצְנִיעוּת, גַּם הַבָּנוֹת תֵּלַכְנָה כֵּן. וְלָכֵן הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר — לְהַקְפִּיד בְּתוֹךְ הַבַּיִת, כִּי חִנּוּךְ מַתְחִיל בַּבַּיִת, וּלְהַרְאוֹת לַיְלָדִים דֻּגְמָא אִישִׁית חִיּוּבִית.

הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, תַּלְמִידוֹ הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר הָיָה הַמַּגִּיד מִמֶּעזְרִיטְשׁ זי״ע, [אֲשֶׁר צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּעִיר הַאנִיפּוֹלִי, שֶׁהִיא רְחוֹקָה כְּשָׁעָה נְסִיעָה מִמֶּעזְרִיטְשׁ. וּבְסָמוּךְ לְצִיּוּנוֹ תַּחַת אוֹתוֹ אֹהֶל, גְּנוּזִים גַּם הָרַבִּי רַבִּי זוּשָׁא וְהָרַבִּי רַבִּי יוּדָא לֵייב]. תַּלְמִידֵי הַמַּגִּיד שֶׁהָיוּ בָּאִים אֵלָיו, הִתְאַכְסְנוּ בְּאֵיזוֹ אַכְסַנְיָה, שֶׁהָיְתָה בְּבַעֲלוּת אַלְמָנָה הַגָּרָה עִם בְּנָהּ הַיָּתוֹם כְּבֶן שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה, שֶׁהָיָה חָכָם גָּדוֹל וּפִקֵּחַ וְלַמְדָן. הַכֹּמֶר בַּעֲיָרָה שָׂם עַיִן עַל הַנַּעַר הַזֶּה, וְהֵחֵל לְהַכְנֵס עִמּוֹ בְּוִכּוּחִים בֶּאֱמוּנָה וּבֶאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְאִישׁ לֹא שָׂם עַל לֵב. וְכָךְ חָלַף מֶשֶׁךְ זְמַן אָרֹךְ. גַּם ׳בַּעַל־הַתַּנְיָא׳ כְּשֶׁהָיָה בָּא לְרַבּוֹ הַמַּגִּיד הַגָּדוֹל, הָיָה נוֹהֵג לְהִתְאַכְסֵן אֵצֶל אוֹתָהּ אַלְמָנָה.

וַיְהִי הַיּוֹם, וְכֹמֶר הָעַיָּרָה כָּל־כָּךְ הִרְבָּה בְּוִכּוּחִים עִם הַנַּעַר, עַד שֶׁהִצְלִיחַ לְשַׁכְנְעוֹ לְהִשְׁתַּמֵּד, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְכַמּוּבָן לְשִׂמְחַת הַכֹּמֶר לֹא הָיָה גְּבוּל. וְהוֹלִיכוּ אֶת הַנַּעַר לַמְּנָזָר, נָעֲלוּהוּ בַּקּוֹמָה הָעֶלְיוֹנָה, וְהֶחֱזִיקוּהוּ עַד בּוֹא הָעֵת שֶׁיּוּכְלוּ לְהַטְבִּילוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בְּפַרְהֶסְיָה.

תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, אִשָּׁה אַלְמָנָה, שֶׁאֵין לָהּ אַף אֶחָד, רַק בֵּן יָחִיד שֶׁהָיָה חָכָם גָּדוֹל, וְהִנֵּה נִטְלוּהוּ מִמֶּנָּה. בְּמַר נַפְשָׁהּ עָלֶיהָ, מִהֲרָה אֶל הַמַּגִּיד מִמֶּעזְרִיטְשׁ לְסַפֵּר לוֹ עַל הָאָסוֹן הַגָּדוֹל. אַךְ דָּא עָקָא, שֶׁהָיָה שָׁם גַּבַּאי רֵיק וּפוֹחֵז, וְלֹא נָתַן לְהַכְנֵס אֶל הָרַבִּי, עַד שֶׁיְּשַׁלְּמוּ סְכוּם כֶּסֶף הָגוּן, וְהִיא מִסְכְּנָה, לֹא הָיָה לָהּ פְּרוּטָה בְּכִיסָהּ, וְגֵרְשָׁהּ הַגַּבַּאי, וְשׁוּב בָּאָה וְשׁוּב גֵּרְשָׁהּ וְכוּ׳, בְּכֵן שָׁבָה לְבֵיתָהּ וּמֵרָה בְּקוֹל בּוֹכִים. ׳בַּעַל־הַתַּנְיָא׳ שָׁמַע מֵחַדְרוֹ, שֶׁהָאַלְמָנָה [בַּעֲלַת־הַבַּיִת] בּוֹכָה, שְׁאָלָהּ: מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה. וְעָנְתָה, שֶׁרוֹצָה לְהַכְנֵס לָרַבִּי, וְהַגַּבַּאי אֵינוֹ נוֹתֵן לָהּ. וְעָנָה לָהּ: בְּיוֹם שִׁשִּׁי הוֹלֵךְ הַגַּבַּאי לַמִּקְוֶה לְמֶשֶׁךְ שְׁעָתַיִם, וַאֲנִי אָז הַגַּבַּאי, תָּבוֹאִי אָז וְאַכְנִיסֵךְ לָרַבִּי. בְּבוֹא הַיּוֹם, הִגִּיעָה הָאַלְמָנָה,

וְהִכְנִיסָהּ ׳בַּעַל־הַתַּנְיָא׳ לָרַבִּי. וְהֶחֱלָה לִבְכּוֹת בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ, שֶׁנָּטְלוּ אֶת בְּנָהּ, וְעוֹמֵד הוּא לְהִתְנַצֵּר. וְהַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהִכִּיר עוֹד אֶת אֲבִי הַבֵּן — בַּעְלָהּ שֶׁל הָאַלְמָנָה, עָנָה וְאָמַר לָהּ: אַל תִּדְאֲגִי, בִּנֵּךְ יַחֲזֹר. אַף שֶׁהָיָה זֶה לְמַעְלָה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע, כִּי הַגּוֹיִים שָׁמְרוּ עַל הַבֵּן בִּשְׁמִירָה כְּבֵדָה מְאֹד.

וּבְהַגִּיעַ לֵיל שַׁבָּת, הִתְאַסְּפוּ כָּל הַתַּלְמִידִים אֵצֶל הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ שֶׁהָיָה מְאֻיָּם מְאֹד. וְדַרְכּוֹ הָיְתָה שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד יָכוֹל הָיָה לָגֶשֶׁת אֵלָיו, רַק הַתַּלְמִידִים הַמֻּבְחָרִים. וְהֵחֵל לוֹמַר תּוֹרָה עַל הַפָּסוּק (וַיִּקְרָא ה, א): ״וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמַע קוֹל אָלָה וְגוֹ׳, אִם לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ״. וּפֵרֵשׁ זֹאת בִּשְׁלֹשָׁה אֲפָנִים. הַתַּלְמִידִים לֹא הֵבִינוּ מַדּוּעַ הָרַבִּי אוֹמֵר תּוֹרָה עַל הַפָּסוּק הַזֶּה דַּיְקָא, אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ שַׁיָּךְ לְפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ.

בְּסִעֻדַת שַׁבָּת בַּבֹּקֶר, אָמַר הָרַבִּי תּוֹרָה לְתַלְמִידָיו עַל הַפָּסוּק הַזֶּה, וְשׁוּב הִתְפַּלְּאוּ, הֲלֹא שָׁמַעְנוּ כְּבָר פָּסוּק זֶה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְעַתָּה שׁוּב. וּבְכָל פַּעַם פֵּרֵשׁ בְּצוּרָה אַחֶרֶת. וְהִנֵּה בְּעֵת סְעֻדָּה שְׁלִישִׁית, הֵחֵל לוֹמַר שׁוּב תּוֹרָה עַל אוֹתוֹ פָּסוּק, וְאָמַר שָׁלֹשׁ פְּעָמִים תּוֹרָה עַל אוֹתוֹ פָּסוּק. וּלְפֶתַע נֶעֶשְׂתָה סְעָרָה גְּדוֹלָה, שֶׁעָקְרָה אִילָנוֹת, וְרוּחוֹת עַזּוֹת מְאֹד, וְאָז נִשְׁמְעוּ דְּפִיקוֹת עַל הַדֶּלֶת, וְאָמַר הַמַּגִּיד לְתַלְמִידָיו: פִּתְחוּ אֶת הַדֶּלֶת. וְעָשׂוּ כֵּן, וְנִגְלָה לְעֵינֵיהֶם הַנַּעַר הַזֶּה שֶׁעָמַד בּוֹכֶה מְאֹד. וְגֹדֶל שִׂמְחַת הַמַּגִּיד — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר. וּבֵרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן, הִתְפַּלֵּל עַרְבִית, וְהִבְדִּיל הַבְדָּלָה, וְשָׁלַח תַּלְמִיד לִקְרֹא לָאַלְמָנָה לָבוֹא לְקַבֵּל אֶת בְּנָהּ. וְהָאַלְמָנָה הִשְׁתּוֹמְמָה מְאֹד — הֵיתָכֵן?! וּבָאָה בְּהִתְרַגְּשׁוּת גְּדוֹלָה לָקַחַת אֶת בְּנָהּ. וְהִנֵּה שָׁאֲלוּ אֶת הַבֵּן, שֶׁיְּסַפֵּר מָה אֵרַע עִמּוֹ? וְעָנָה וְאָמַר: ״בְּלֵיל שַׁבָּת נִכְנְסוּ בִּי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל חֲרָדָה, הֵהֶשְׁתַּגַּעְתִּי?! הָאֵלֵךְ לְהַחֲלִיף אֶת אֱמוּנָתִי בִּשְׁטֻיּוֹת?! וַהֲחִילוֹתִי לִרְעֹד מֵרֹב פַּחַד. וּמֶה עָשִׂיתִי?! נוֹכַחְתִּי לִרְאוֹת שֶׁאֲנִי סָגוּר וּמְסֻגָּר בִּדְלָתוֹת שֶׁל בַּרְזֶל, וּמֵרֹב צַעַר בָּכִיתִי וְנִרְדַּמְתִּי. וְהִנֵּה רָאִיתִי אֶת אָבִי צוֹעֵק אֵלַי: מֶה עָשִׂיתָ?! אַתָּה מַחֲלִיף אֶת הָאֱמוּנָה בִּשְׁבִיל הַכֹּמֶר?! וַהֲחִילוֹתִי לִקְדֹּחַ מֵחֹם. בַּבֹּקֶר הֶחְלַטְתִּי, שֶׁבְּכָל מְחִיר אֲנִי בּוֹרֵחַ מִכָּאן, אֲבָל כֵּיצַד אֶפְשָׁר לִבְרֹחַ?! וְהִנֵּה בִּסְעֻדָּה שְׁלִישִׁית כָּל־כָּךְ בָּעֲרָה בִּי הַהַחְלָטָה שֶׁאֲנִי חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, וְהִצְטַעַרְתִּי מְאֹד עַל שֶׁעָלָה

עַל דַּעְתִּי לְהָמִיר דָּתִי, [וְהָיָה זֶה בְּדִיּוּק בִּשְׁלֹשׁ הַפְּעָמִים שֶׁאָמַר הַמַּגִּיד תּוֹרָה]. וְגָמַרְתִּי אֹמֶר בְּדַעְתִּי לִקְפֹּץ דֶּרֶךְ הַחַלּוֹן, וַאֲפִלּוּ שֶׁאֶהֱרֹג, תִּהְיֶה מִיתָתִי כַּפָּרָה. וְתֵכֶף כְּשֶׁקַּפַּצְתִּי הַחוּצָה, הָיוּ רוּחוֹת עַזּוֹת מְאֹד, שֶׁהוֹלִיכוּנִי עַד הַמַּגִּיד״.

וְתֵכֶף־וּמִיָּד עָשׂוּ הַתַּלְמִידִים כֹּל שֶׁבִּיכָלְתָּם לְהַבְרִיחַ אֶת הַנַּעַר לְעִיר אַחֶרֶת, כִּי יָדְעוּ שֶׁהַגּוֹיִים לֹא יַנִּיחוּ עַל הָ׳אוֹצָר׳ שֶׁהָיָה נָתוּן בְּיָדָם. וְכֵן הָיָה, שֶׁבָּאוּ הַגּוֹיִים וְחִפְּשׂוּ בְּכָל מָקוֹם וְלֹא מְצָאוּהוּ, וּלְבַסּוֹף נִשְׁכַּח הַדָּבָר.

מַה לְּמֵדִים מֵהַסִּפּוּר הַזֶּה? אִם אֵין אַבָּא בַּבַּיִת, אֵין מִי שֶׁיְּחַנֵּךְ אֶת הַיֶּלֶד, עַד שֶׁבָּא לִידֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הִתְנַצְּרוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. הַכֹּחַ — הוּא הַשָּׂטָן, הוּא הַיֵּצֶר הָרָע, עָמֵל וְיָגֵעַ קָשׁוֹת, אֵינֶנּוּ שׁוֹקֵט כְּלָל וּכְלָל. וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר אֶת הַיְלָדִים מֵהַכֹּחַ, צְרִיכִים לְחַנְּכָם עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, הֵן אֶת הַבָּנִים וְהֵן אֶת הַבָּנוֹת. הַיּוֹם מִסְתּוֹבְבִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כָּל מִינֵי כְּמָרִים לְמִינֵיהֶם, בַּעֲלֵי דֵּעוֹת כּוֹזְבוֹת, וְרוֹצִים לְהַחְדִּיר בַּיְלָדִים, רַחֲמָנָא לִצְלָן, לֵיצָנוּת נֶגֶד הַצַּדִּיק, אִם אַתֶּם שׁוֹמְעִים אֶחָד מְדַבֵּר נֶגֶד הַצַּדִּיק, תֵּדְעוּ לָכֶם שֶׁזֶּה נֶגַע צָרַעַת, שֶׁצְּרִיכִים לִבְרֹחַ מִמֶּנּוּ, זֶהוּ זָב וּמְצֹרָע, שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת, כִּי אִם לֹא תַּעֲשׂוּ כֵן — סִכַּנְתֶּם אֶת עַצְמְכֶם וְאֶת יַלְדֵיכֶם!

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לָנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לָדַעַת מֵרַבִּי כָּזֶה, שֶׁמַּחְדִּיר בָּנוּ אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, מְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד אוֹתָנוּ, שֶׁנִּהְיֶה בְּשָׁלוֹם עִם הָאִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה עִם הַבַּעַל, וְנֹאהַב אֶת יְלָדֵינוּ, וְיִהְיֶה לָנוּ בַּיִת שֶׁהוּא מִשְׁכַּן הַשְּׁכִינָה. אֲבָל תִּשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא תָּבוֹא הַטֻּמְאָה וְתִשְׁבֹּר לָכֶם אֶת הַבַּיִת, וּבְכָל מִינֵי תַּכְסִיסִים וְנִכְלֵי עַרְמוּמִיּוּת יְנַסֶּה לְפַתּוֹת וּלְהַשְׁפִּיעַ, לָכֵן רְאוּ לַעֲמֹד עַל הַמִּשְׁמָר, וּלְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד.

יֵשׁ לָנוּ ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ קָדוֹשׁ מְאֹד, שֶׁבָּנִיתִי אוֹתוֹ בְּיֵזַע וּבְדָם, וְשִׁלַּמְתִּי עִם הַבְּרִיאוּת שֶׁלִּי, עִם הַחַיִּים שֶׁלִּי, עִם כָּל הוֹנִי וְאוֹנִי, אֲנִי לֹא אֶתֵּן שֶׁסָּמ״ךְ־מ״ם, אוֹ שִׁכּוֹר, אוֹ כֹּמֶר — יָבוֹאוּ וְיַהַרְסוּ אוֹתָנוּ, בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן לֹא! וְאֵינֶנִּי מוֹחֵל כְּלָל וּכְלָל לְמִי שֶׁהִתְנַכֵּל לָנוּ.

לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, תִּרְאוּ לְקַבֵּל עַל עַצְמְכֶם הַיּוֹם בְּט״וּ בְּאָב, שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, רְאוּ לְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ.

רְאוּ לָצֵאת וּלְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּרְחֲבֵי הָאָרֶץ. מָחָר יֵצְאוּ אֲלָפִים וְרִבְבוֹת רַוָּקִים וְרַוָּקוֹת לְצִיּוּן רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוּזִיאֵל, אֲשֶׁר כֻּלָּם רוֹצִים לְהָקִים בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל, וַחֲבָל מְאֹד שֶׁאֵינֶנִּי נִמְצָא עַכְשָׁו שָׁם, הָיִיתִי יָכוֹל לְחַתֵּן מֵאוֹת וַאֲלָפִים, וְזוֹ עֲבֻדָּה, כִּי הַכִּסֵּא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל נִמְצָא בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״! רַבֵּנוּ זַ״ל סִפֵּר, שֶׁיֵּשׁ כִּסֵּא, וּכְשֶׁבָּאִים אֶל הַכִּסֵּא הַזֶּה — נַעֲשִׂים שִׁדּוּכִים, וְהָיָה אֶצְלִי פֶּלֶא, אוֹמֵר רַבֵּנוּ, לָמָּה כְּשֶׁבָּאִים אֶל הַכִּסֵּא נַעֲשִׂים שִׁדּוּכִים? כִּי שָׁם בַּכִּסֵּא הַזֶּה רָאוּ אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, שָׁם הָיְתָה הַדְּמוּת שֶׁל הֶחָתָן וְהַכַּלָּה, וְתֶכֶף־וּמִיָּד הִתְחַתְּנוּ, וְרַבֵּנוּ זַ״ל זָכָה לַכִּסֵּא הַזֶּה. וְכַמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פט), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא הַשַּׁדְכָן, הַמְשַׁדֵּךְ כָּל הַשִּׁדּוּכִים.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, כָּל הַשִּׁדּוּכִים שֶׁעָשִׂיתִי — מֵאוֹת בְּמִסְפָּר, עָלוּ יָפֶה מְאֹד, וְגָרִים כְּזוּג יוֹנִים, וְיַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הָלְאָה.

מַה שֶּׁאֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, שֶׁתִּתְפַּלְּלוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתִּתְבַּטֵּל הַגְּזֵרָה, וְהָרָע יִפֹּל עַל אֵלּוּ שֶׁהוֹלִיכוּ שׁוֹלָל אֶת כָּל הַגּוֹרְמִים. זֹאת תֵּדְעוּ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, וּלְבַסּוֹף יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, בָּנִינוּ ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ מְאֻחָד וּמְלֻכָּד, וְאַף מַזִּיק וּמַשְׁחִית לֹא יוּכַל לָנוּ.

אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד, הַלַּיְלָה הַזֶּה הַהוֹרִים יַשְׁלִימוּ בֵּינֵיהֶם, וְיִחְיוּ בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, וּכְשֶׁמְּכַבְּדִים זֶה אֶת זֶה — זוֹכִים לְפַרְנָסָה, כִּי כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סט), שֶׁכָּל הַכֶּסֶף בָּא בִּזְכוּת הָאִשָּׁה, וְלָכֵן רְאוּ שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם הֲבָנָה וְכָבוֹד הֲדָדִי, וְתִמְחֲלוּ זֶה לָזֶה, תִּהְיוּ וַתְּרָנִיִּים זֶה לָזֶה, כְּדֵי שֶׁיַּלְדֵיכֶם גַּם־כֵּן יִרְאוּ דֻּגְמָא חַיָּה — מַה זֶּה אַבָּא, מַה זּוֹ אִמָּא!

לָאַחֲרוֹנָה אֲנִי נוֹסֵעַ הַרְבֵּה לְקִבְרוֹת צַדִּיקִים, לְעוֹרֵר רַחֲמִים רַבִּים עָלַי, כִּי יֵשׁ עָלַי דִּינִים קָשִׁים וּמָרִים מְאֹד, וּצְרִיכִים לְהַמְתִּיקָם.

וּבֶאֱמֶת מֶה עָשִׂיתִי? מִסְתָּמָא, הַסָּמ״ךְ־מ״ם מְאֹד מְפַחֵד מִמֶּנִּי, כִּי אֲנִי יָכוֹל לְחַתֵּן אֶת כָּל הָרַוָּקִים וְהָרַוָּקוֹת, וְאֵין אֵלּוּ דִּבּוּרִים בְּעַלְמָא, אֶלָּא הֶרְאֵיתִי אֶת זֹאת בַּמְּצִיאוּת. וְהַסָּמ״ךְ־מ״ם חוֹשֵׁשׁ מְאֹד מִזֶּה, כִּי יוֹדֵעַ שֶׁאִם יִתְחַתְּנוּ כֻּלָּם, לֹא יִהְיוּ חֲטָאִים וְחוֹטְאִים בָּעוֹלָם. וְלָכֵן יֵשׁ עָלַי קִטְרוּג בַּשָּׁמַיִם, הַלְוַאי שֶׁכֻּלְּכֶם תִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲבוּרִי, יֵשׁ הַרְבֵּה מְדַבְּרִים וְלֵיצָנִים, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ג׳ מֵהַחֹגֵר). וְעַל־כֵּן אֲנִי נוֹסֵעַ הַרְבֵּה לְקִבְרוֹת צַדִּיקִים. כַּמּוּבָן הָעִקָּר אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, אַךְ פֹּה וְשָׁם אֲנִי נוֹסֵעַ לְעוֹד קִבְרוֹת צַדִּיקִים לְעוֹרֵר רַחֲמֵי שָׁמַיִם עָלַי. כִּי אֲנִי רוֹאֶה, אַחַר שֶׁעָשִׂיתִי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה טוֹבוֹת לַאֲנָשִׁים, תִּרְאוּ מַה שִּׁלְּמוּ לִי בַּחֲזָרָה; מָסְרוּ אוֹתִי, וְהֶעֱלִילוּ עָלַי עֲלִילוֹת דָּם וְרֶשַׁע [הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְשַׁלֵּם לָהֶם בַּחֲזָרָה אֶת הַמַּגִּיעַ לָהֶם בְּמֻקְדָּם אוֹ בְּמְאֻחָר, וְיִפְלוּ בַּבּוֹר שֶׁכָּרוּ לִי], אַךְ בֵּין כָּךְ אֲנִי נוֹסֵעַ לְהִתְפַּלֵּל, לְעוֹרֵר רַחֲמֵי שָׁמַיִם עָלַי.

הָיִיתִי בְּקִבְרוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הַשַּׂר רַבִּי שָׁלוֹם מִבֶּעלְז זי״ע. יָדוּעַ, שֶׁאֶצֶל הַחֲסִידִים מַקְפִּידִים מְאֹד מְאֹד בְּחַג הַפֶּסַח לֹא לֶאֱכֹל שְׁרוּיָה, וּבְפָרָט הָרַבִּי מִבֶּעלְז הָרִאשׁוֹן, הַשַּׂר רַבִּי שָׁלוֹם זי״ע, הִקְפִּיד עַל כָּךְ מְאֹד מְאֹד. בְּלֵיל הַסֵּדֶר יָשְׁבָה לְיָדוֹ אִמּוֹ הַזְּקֵנָה, לֹא הָיוּ לָהּ שִׁנַּיִם, וְהִתְקַשְׁתָה מְאֹד לֶאֱכֹל מַצָּה, וּכְשֶׁאָכַל בְּנָהּ אֶת הַמָּרָק, נָטְלָה חֲתִיכַת מַצָּה וְטָבְלָה בְּתוֹךְ הַמָּרָק וְכָךְ אָכְלָה. הַשַּׂר רַבִּי שָׁלוֹם זי״ע, לֹא אָמַר לָהּ מְאוּם, אַף שֶׁלְּפִי שִׁיטָתוֹ צָרִיךְ לְהַחְמִיר בָּזֶה, וְהִמְשִׁיךְ לֶאֱכֹל אֶת הַמָּרָק. וְעָנָה וְאָמַר: מִצְוַת כִּבּוּד אָב וָאֵם זֶה דְּאוֹרַיְתָא, וּשְׁרוּיָה זֶה רַק חֻמְרָה. לְמִדִּים מִכָּאן דֻּגְמָא נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה לְעִנְיַן כִּבּוּד אָב וָאֵם.

כְּשֶׁהַיְלָדִים יִרְאוּ שָׁלוֹם־בַּיִת בֵּין הַהוֹרִים, שֶׁמְּכַבְּדִים וּמְיַקְּרִים זֶה אֶת זֶה, וְאֵינָם מִתְקוֹטְטִים, הֲרֵי יִגְדְּלוּ בְּרִיאִים בְּנַפְשָׁם וּבְגוּפָם. וְכֵן אִם הֵם יִרְאוּ דֻּגְמָא חַיָּה כֵּיצַד אַתֶּם מְכַבְּדִים אֶת הוֹרֵיכֶם, הֲלֹא יְחַקּוּ אֶתְכֶם גַּם־כֵּן. כַּמָּה זְמַן אוֹרֵךְ לְהָרִים טֶלֶפוֹן לַהוֹרִים, וְלִשְׁאֹל בִּשְׁלוֹמָם?!

ט״ו בְּאָב זֶה עִנְיַן שֶׁל מִצְוֹת בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, וְאַחַר־כָּךְ נִזְכֶּה

לְיוֹם כִּפּוּרִים, שֶׁזֶּה מִצְווֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַמָּקוֹם, וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: לֹא הָיוּ יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל, כַּחֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב וּכְיוֹם הַכִּפּוּרִים.

הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אֶפְרַיִם זַלְמָן מֵרְגָּלִיּוֹת זי״ע, הָיָה גָּאוֹן עָצוּם, שֶׁחִבֵּר הֲמוֹן סְפָרִים, וְנָתַן הַסְכָּמָה עַל ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, הוּא כּוֹתֵב עַל רַבֵּנוּ זַ״ל שְׁבָחִים כָּאֵלּוּ, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר. וְזֶה מֵדְפֵּס בִּתְחִלַּת ה״לִּקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״: שָׁמוֹעַ שָׁמַעְתִּי אֶפְרַיִם, זֶה יָמִים כַּבִּיר, קַל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין בֵּיהּ בִּדְרַב נַחְמָן, דְּאָדָם גָּדוֹל הוּא בְּתוֹרָה וּבַחֲסִידוּת, אִישׁ קָדוֹשׁ וְכוּ׳ וְכוּ׳. הוּא מַפְלִיג בִּקְדֻשָּׁתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. לֹא הָיְתָה לוֹ רַבָּנוּת, אֲבָל הָיָה לַמְדָן גָּדוֹל וְיָשַׁב וְלָמַד. אֲבָל הָיָה לוֹ עֵסֶק שֶׁאִשְׁתּוֹ סִיְּעָה לוֹ בָּזֶה, וְכָךְ יָכוֹל הָיָה לָשֶׁבֶת וְלִלְמֹד. אֶחָד מֵהָעֲסָקִים שֶׁהָיוּ לוֹ — גְּמַ״ח לְהַלְוָאַת כְּסָפִים, וְנָטַל רִבִּית עִם הֶתֵּר עִסְקָה. פַּעַם אַחַת בָּא אַבְרֵךְ עָנִי גָּדוֹל, וּבִקֵּשׁ הַלְוָאָה. דַּרְכּוֹ הָיְתָה, שֶׁהֶצְרְכוּ לְמַלֵּא טֹפֶס וּלְהָבִיא עָרֵב, וְלֹא הָיָה לָאַבְרֵךְ הַזֶּה שׁוּם עָרֵב. וְלָקַח הַלָּה אֶת הַטֹּפֶס, וְיָצָא בַּחוּץ, כָּתַב שָׁם מַשֶּׁהוּ וְחָזַר. רַבִּי אֶפְרַיִם זַלְמָן מֵרְגָּלִיּוֹת הִסְתַּכֵּל, וְרָאָה שֶׁבִּמְקוֹם הֶעָרֵב כָּתוּב (חַגַּי ב, ח): ״לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה׳ צְבָקוֹת״, וְהֵחֵל לִרְעֹד מֵרֹב פַּחַד, כִּי הֲלֹא לָקַח אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְעָרֵב, וְתֵכֶף־וּמִיָּד נָתַן לוֹ אֶת הַהַלְוָאָה. אֲבָל יָדַע שֶׁזֶּה בִּבְחִינַת ׳מַתָּנָה׳, כִּי לָאַבְרֵךְ הַהוּא לֹא הָיָה לְשַׁלֵּם. וְקָבְעוּ זְמַן הַפֵּרָעוֹן לְאַחַר שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. וּבֵין כָּךְ חָלַף הַזְּמַן, וְהַצַּדִּיק שָׁכַח אֶת הַדָּבָר, כִּי מָחַל מֵרֹאשׁ בִּלְבּוֹ עַל הַכֹּל.

יוֹם אֶחָד נָפַל לְמִשְׁכָּב, חֵמוּ גָּבַר וְהָלַךְ, וְאִשְׁתּוֹ הַצַּדֶּקֶת עָמְדָה בִּמְקוֹמוֹ בְּעִנְיְנֵי הַגְּמַ״ח. וְהִנֵּה שָׁבָה לְחַדְרוֹ בְּשִׂמְחָה, וְאָמְרָה לוֹ: ״הַיּוֹם עָשִׂיתִי עִסְקָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּבָהּ הִרְוַחְנוּ כֶּסֶף רַב״. וְהַצַּדִּיק יָדַע שֶׁהַקֻּפָּה רֵיקָה, וּשְׁאָלָהּ: ״מֵהֵיכָן הָיָה לָךְ כֶּסֶף?״ וְעָנְתָה וְאָמְרָה: ״בָּא אֶחָד וְשִׁלֵּם לִי חוֹב, וּמֵהַכֶּסֶף הַזֶּה תֵּכֶף־וּמִיָּד קָנִיתִי סְחוֹרָה, וּבְאוֹתוֹ רֶגַע מָכַרְתִּי הַכֹּל בְּרֶוַח גָּדוֹל״. וְהֵחֵל לְדַפְדֵּף בְּפִנְקַס הַגְּמַ״ח — מִי הֵצַרְךָ לְהָשִׁיב אֶת הַהַלְוָאָה בְּאוֹתוֹ יוֹם, וְנוֹכַח לִרְאוֹת, שֶׁהָיָה זֶה הָאַבְרֵךְ הֶעָנִי, שֶׁזֶּהוּ יוֹם פִּרְעוֹנוֹ. וְהֵחֵל לְשָׁאֲלָהּ: ״אֵיךְ הָיָה נִרְאֶה הָאָדָם שֶׁהֵשִׁיב אֶת הַהַלְוָאָה?״ וְתֹאַר אוֹתוֹ כָּךְ וְכָךְ, גָּבְהוֹ וְצוּרָתוֹ

וכו׳. וְעָנָה וְאָמַר לָהּ: ״אִשְׁתִּי הַצַּדֶּקֶת, זָכִית לִרְאוֹת אֶת אֱלֹהָיו הַנָּבִיא. כִּי הָאַבְרֵךְ הַזֶּה לָקַח לְעָרֵב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּכְשֶׁנּוֹטְלִים אֶת בּוֹרֵא עוֹלָם לְעָרֵב — הוּא מְשַׁלֵּם. אַתְּ זָכִית וַאֲנִי לֹא זָכִיתִי, וּמַדּוּעַ? כִּי בְּעֵת שֶׁהָאַבְרֵךְ הַזֶּה בָּא אֵלַי לְבַקֵּשׁ הַלְוָאָה, נִכְנְסָה בְּמֹחִי מַחֲשָׁבָה — אוּלַי לֹא אֶתֵּן לוֹ, שֶׁהֲרֵי לֹא יוּכַל לְהָשִׁיב. וּבוֹ בָּרֶגַע שֶׁנִּכְנְסָה בִּי מַחֲשָׁבָה כָּזוֹ, זֶה גָּרַם לִי שֶׁלֹּא אֶזְכֶּה לְגִלּוּי אֵלִיָּהוּ״.

מָה אָנוּ לְמֵדִים מִן הַסִּפּוּר הַזֶּה? אֲפִלּוּ מַחֲשָׁבָה אַחַת קְטַנָּה, לַחֲשֹׁב עַל הֶחָבֵר שֶׁאֵינֶנּוּ כָּרָאוּי, זֶה כְּבָר פֹּגֶם גָּדוֹל מְאֹד. כָּל הַהַצְלָחָה שֶׁל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, זֶה רַק מֵחֲמַת אַהֲבָה וְאַחְדוּת!

אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם מְאֹד מְאֹד, הַלַּיְלָה מַתְחִילָה הַהֶאָרָה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. כָּל שָׁנָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה קֹדֶם תְּקִיעַת שׁוֹפָר אֲנִי מַכְרִיז: אִם יֵשׁ אָדָם שֶׁשּׁוֹנֵא אֶת הַשֵּׁנִי, אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת, כִּי בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלִּי אֵינֶנִּי רוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה אֶחָד הַשּׂוֹנֵא אֶת זוּלָתוֹ. יֶשְׁנָם הַרְבֵּה בָּתֵּי כְּנֵסִיּוֹת, תֵּלְכוּ לְהִתְפַּלֵּל שָׁם, אֲבָל לֹא אֶצְלִי, כִּי זֶה מַפְרִיעַ לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם, לְמַעְלָה אֵין יְכוֹלִים לִסְבֹּל יְהוּדִים שֶׁרָבִים בֵּינֵיהֶם. כְּמוֹ־כֵן אֲנִי אוֹמֵר לָכֶם, אֵינֶנִּי רוֹצֶה שֶׁבְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ יִהְיוּ רִיבוֹת וּמְדָנִים. מָסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי וְחַיַּי בַּעֲבוּרְכֶם, לְהָקִים ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, וְלֹא אֶתֵּן שֶׁאֵיזֶה רֵיק וּפוֹחֵז יַהֲרֹס אֶת פְּרִי עֲמָלִי. לָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, עִזְרוּ לִי יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְהָדֵק אֶת חוֹמוֹתֵינוּ. אֲנִי רוֹצֶה לְהַרְאוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאָצְלֵנוּ אֵין גִּזְעָנוּת אֲרוּרָה, אָצְלֵנוּ אֵין שִׂנְאָה, וְלֹא נִתֵּן שֶׁשּׁוּעָלִים קְטַנִּים יְחַבְּלוּ בַּכֶּרֶם.

אֲנִי מְקַוֶּה מְאֹד, שֶׁתַּעַזְרוּ לִי לְהוֹצִיא רְצוֹנִי מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשס״ד.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ מַתְחִילָה (דְּבָרִים ז, יב): ״וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה, וּשְׁמַרְתֶּם וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם, וְשָׁמַר הֲוָיָ״ה אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֶיךָ״. אוֹמֵר עַל זֶה רַשִׁ״י הַקָּדוֹשׁ: ״וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן״ — אִם הַמִּצְווֹת הַקַּלּוֹת שֶׁאָדָם דָּשׁ בַּעֲקֵבָיו — תִּשְׁמְעוּן, אָז ״וְשָׁמַר ה׳ אֱלֹקֶיךָ לְךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֶיךָ״; הֵינוּ יֵשׁ מִצְווֹת שֶׁאָדָם דּוֹרֵךְ עֲלֵיהֶן, הֵן קַלּוֹת בְּעֵינָיו, וְחוֹשֵׁב: וְכִי זוֹ מִצְוָה?! וְעַל־כֵּן דּוֹרֵךְ עָלֶיהָ.

אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד): מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד; הַמִּצְוָה הֲכִי גְּדוֹלָה בְּחַיֵּי הָאָדָם — לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה. רַבֵּנוּ זַ״ל אֵינוֹ נוֹתֵן עֵצָה — תִּשְׁמַע, עוֹבֵר עָלֶיךָ מַשְׁבֵּר, חוֹלֶפֶת עָלֶיךָ צָרָה — כְּדַאי לְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, לֹא וָלֹא! רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר: מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. אֵין זוֹ מִצְוָה קְטַנָּה, אֶלָּא מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עַיִן פִּתִּיחְתָּא דְּאֶסְתֵּר רַבָּה יא): הֵיכָן שֶׁכָּתוּב 'וְהָיָה' — זֶה לְשׁוֹן שִׂמְחָה. וְהֵיכָן שֶׁכָּתוּב 'וַיְהִי' — זֶה לְשׁוֹן צַעַר. מַה הַפֵּרוּשׁ בָּזֶה? אֶלָּא עָלֵינוּ לָדַעַת, מַה שֶּׁהָיָה — כְּבָר הָיָה. מִי מֵאִתָּנוּ לֹא עָבַר אֵיזֶה מַשְׁבֵּר, מִי מֵאִתָּנוּ לֹא עָבַר אֵיזוֹ צָרָה?! כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאִתָּנוּ עָבַר בְּחַיָּיו צָרָה גְּדוֹלָה, זֶה בְּכֹה וְזֶה בְּכֹה, יִתָּכֵן שֶׁאֵצֶל פְּלוֹנִי הַצָּרָה שֶׁל אַלְמוֹנִי אֵינָהּ בְּגֶדֶר צָרָה כְּלָל, אֲבָל אֵצֶל כָּל אֶחָד הַצָּרָה שֶׁלּוֹ נִדְמֵית בְּעֵינָיו כְּצָרָה הֲכִי גְּדוֹלָה, אֲזַי צְרִיכִים לֵידַע: 'וַיְהִי' — מַה שֶּׁכְּבָר הָיָה הָיָה, הָיְתָה לְךָ צָרָה — תִּשְׁכַּח מִזֶּה. אֲבָל 'וְהָיָה' — מַה שֶּׁעֲתִיד לִהְיוֹת, זֶה לְשׁוֹן שִׂמְחָה, הַיְנוּ תִּתְחַזֵּק, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, אַתָּה צֵא מֵהַצָּרָה שֶׁלְּךָ;

זוֹ כַּוָּנַת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: כָּל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר ׳וַיְהִי׳, הַיְנוּ דָּבָר שֶׁכְּבָר הָיָה — הָיָה. כְּדִבְרֵי הַפִּתְגָּם: אֵין בּוֹכִים עַל חָלָב שֶׁנִּשְׁפַּךְ, זֶה כְּבָר עָבַר, עָשִׂיתִי טָעֲיוֹת בַּחַיִּים, עָשִׂיתִי שְׁטֻיּוֹת וְהֶבְלֵי הֲבָלִים, וְאִם־כֵּן אֲנִי סוֹבֵל סֵבֶל גָּדוֹל מִזֶּה, וְעַל־כֵּן הָיִיתִי צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּעַצְבוּת וּבְדִכָּאוֹן, אֲבָל עָלֶיךָ לָדַעַת שֶׁזֶּה כְּבָר הָיָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כו): אֵצֶל בְּנֵי־אָדָם מִדַּת הַשִּׂכְחָה זֶהוּ חִסָּרוֹן גָּדוֹל מְאֹד, כָּל אֶחָד שֶׁשּׁוֹכֵחַ דִּבַּר מָה אוֹמֵר: יַי שָׁכַחְתִּי, יַי אֵינֶנִּי זוֹכֵר, יַי אִבַּדְתִּי אֶת הַזִּכָּרוֹן. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: אֲבָל אֶצְלִי הַשִּׂכְחָה הִיא מַעֲלָה הֲכִי גְּדוֹלָה, כִּי לָמָּה צְרִיכִים לִזְכֹּר אֶת הֶעָבָר?! כָּל הַצָּרוֹת שֶׁיֶּשְׁנָן לָאָדָם הֵן רַק מֵחֲמַת שֶׁחוֹשֵׁב אֲחוֹרָנִית — מָה אֵרַע עִמּוֹ, וּמֶה עָשָׂה וְכוּ׳. כָּל אֶחָד וְאֶחָד הַצָּרוֹת שֶׁלּוֹ הֵן מֵהֶאֱתְמוֹל וְהַשִּׁלְשׁוֹם, וְהַשָּׁבוּעַ שֶׁעָבַר וְהַחֹדֶשׁ שֶׁעָבַר, וַאֲפִלּוּ מֵהַשָּׁנָה שֶׁעָבְרָה, וַאֲפִלּוּ מִשָּׁנִים שֶׁעָבְרוּ, זֶה נִקְרָא ׳וַיְהִי׳ — הַיְנוּ כְּבָר הָיָה, לְשׁוֹן צַעַר, לָמָּה לְךָ לִזְכֹּר כָּל זֹאת?! תּוֹצִיא אֶת זֶה מֵהָרֹאשׁ שֶׁלְּךָ, אֵין לְךָ עָבָר, עַכְשָׁו נוֹלַדְתָּ, הָרֶגַע הַזֶּה אַתָּה אָדָם חָדָשׁ. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר ( ): תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁתַּזְכִּירוּ עַצְמְכֶם בִּי, תִּהְיוּ כְּקָטָן שֶׁנּוֹלָד, כְּאִלּוּ נוֹלַדְתֶּם עַכְשָׁו.

פַּעַם אַחַת בָּא יְהוּדִי אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהָיָה מָלֵא עֲבֵרוֹת, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, אֲשֶׁר לֹא הָיְתָה עֲבֵרָה שֶׁלֹּא עָבַר עָלֶיהָ, וְנָדַף מִמֶּנּוּ רֵיחַ רַע שֶׁל עֲוֹנוֹת. וְהֵחֵל לִבְכּוֹת לִפְנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל: ״רַבִּי, אֲנִי צָרִיךְ תִּקּוּן״. וְהִתְבּוֹנֵן עָלָיו רַבֵּנוּ זַ״ל, הֱיוֹת שֶׁהָיָה מְמַעֵט מְאֹד בְּדִבּוּר. וְהַהוּא מַמְשִׁיךְ לִבְכּוֹת: ״רַבִּי, אֲנִי זָקוּק לְתִקּוּן, אֵין עֲבֵרָה בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא חָטָאתִי״. שְׁאָלוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל: ״הַאִם לֹא הָיִיתָ אֵצֶל צַדִּיק אַחֵר, לָמָּה בָּאתָ לְכָאן?״

[כִּי דֶּרֶךְ רַבֵּנוּ זַ״ל הָיְתָה קֹדֶם לִדְחוֹת אֶת הָאָדָם, כִּי רָצָה אֶת הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁאֶצְלוֹ יֶשְׁנָן שָׁלֹשׁ כִּתּוֹת שֶׁל חֲסִידִים: כִּתָּה אַחַת — בָּאוּ לֶאֱכֹל. הָרַבָּנִית אָפְתָה חַלּוֹת טוֹבוֹת, בִּשְׁלָה קוּגֶל טָעִים, אֲזַי בָּאוּ לֶאֱכֹל סְעֻדָּה טוֹבָה. כִּתָּה שְׁנִיָּה — בָּאוּ לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה אוֹמֵר תּוֹרָה נִפְלָאָה מְאֹד. הַכִּתָּה הַשְּׁלִישִׁית הָיוּ אֵלּוּ שֶׁבָּאֱמֶת אָהֲבוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אַהֲבַת נֶפֶשׁ, הָיוּ חֲקוּקִים בְּתוֹךְ

לִבּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה חָקוּק בְּתוֹךְ לִבָּם, אֵלּוּ הָיוּ הַתַּלְמִידִים הַמֻּבְחָרִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁלֹּא בָּאוּ לֹא בִּשְׁבִיל קוּגֶל וְקוֹלִיטֻשׁ (חַלּוֹת), לֹא בָּאוּ בִּשְׁבִיל לִשְׁמַע תּוֹרָה, אֶלָּא בָּאוּ פָּשׁוּט מִפְּנֵי שֶׁאָהֲבוּ אֶת הַצַּדִּיק אַהֲבַת נֶפֶשׁ, כִּי לֹא יָכְלוּ לִחְיוֹת בְּלִי הַצַּדִּיק, וְזֶה הָיָה מְאֹד חָשׁוּב אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל]; כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אָהַב שֶׁאָדָם יָבוֹא אֵלָיו עִם אֱמֶת, בְּלִי פְּנִיּוֹת.

וְעָנָה אוֹתוֹ חוֹטֵא: ״רַבִּי, אֵין צַדִּיק בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא הָיִיתִי אֶצְלוֹ. זֶה אָמַר לִי לָצוּם שָׁנָה שְׁלֵמָה, אַךְ אֵינֶנִּי יָכוֹל. זֶה אָמַר לִי שֶׁאֶעֱשֶׂה סִגּוּף שֶׁל גִּלְגּוּל שֶׁלֵּג, אַךְ אֵינֶנִּי יָכוֹל, זֶה קָשֶׁה לִי. זֶה אָמַר לִי סִגּוּפִים כָּאֵלּוּ, זֶה אָמַר לִי תִּקּוּנִים כָּאֵלּוּ, אַךְ אֵינֶנִּי יָכוֹל לְהַחֲזִיק בָּזֶה״. וְתוֹךְ כְּדֵי שֶׁבָּכָה כָּל־כָּךְ, רָאָה רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא מִתְכַּוֵּן אֶל הָאֱמֶת, וְרוֹצֶה בֶּאֱמֶת לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וּבָא אֵלָיו עַתָּה עִם אֱמֶת גְּמוּרָה. עָנָה וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל: ״מָה אַתָּה צָרִיךְ אֶת כָּל הַתִּקּוּנִים הַלָּלוּ?! אֶלָּא תַּחֲזֹר עַל הַפָּסוּק הַזֶּה: ׳ה׳ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה, אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ׳״, וְהַיְהוּדִי הַנַּ״ל הֵחֵל לַחֲזֹר עִם רַבֵּנוּ זַ״ל עַל הַפָּסוּק: ״ה׳ אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה, אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ״. וְתוֹךְ כְּדֵי שֶׁאָמַר אֶת הַפָּסוּק, חָשׁ תֶּכֶף־וּמִיָּד שֶׁהוּא אָדָם אַחֵר לְגַמְרֵי, אֵין לוֹ כְּבָר עֲבֵרוֹת, כִּי שָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

מוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (חַיֵּי שָׂרָה קכט.): אִם אָדָם קִבֵּל עַל עַצְמוֹ שָׁעָה אַחַת לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, בְּשַׁעֲתָא חֲדָא וּבְרִגְעָא חֲדָא, כְּבָר מְקַבְּלִים אוֹתוֹ בַּשָּׁמַיִם. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן נה): טוֹב לְבַלּוֹת זְמַן רַב, בִּשְׁבִיל שָׁעָה אַחַת שֶׁיִּתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק; שָׁבוּעַ שָׁלֵם כְּדַאי לְחַכּוֹת לְשָׁעָה אַחַת שֶׁיֵּשֵׁב בְּיַחַד עִם הַצַּדִּיק; וְהַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר (אָבוֹת ד, יז): ׳יָפָה שָׁעָה אַחַת בִּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בָּעוֹלָם זֶה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא׳. הֲיוֹדְעִים אַתֶּם מַה זֶּה חַיֵּי עוֹלָם הַבָּא?! אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁשָּׁעָה אַחַת בְּחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, זֶה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הַשִּׁבְעִים שְׁמוֹנִים שָׁנָה שֶׁאָדָם חַי בָּזֶה הָעוֹלָם. כַּמָּה יֵשׁ לָאָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם? ״יְמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה״ (תְּהִלִּים צ, י), וְיֵשׁ הַזּוֹכֶה לְתִשְׁעִים שָׁנָה וְיוֹתֵר. אָדָם שֶׁיִּהְיֶה הֶעָשִׁיר הֲכִי גָּדוֹל, שֶׁיִּהְיוּ לוֹ נְכָסִים רַבִּים,

עֲבָדִים, מְשָׁרְתִים, כָּל תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה מֻשָּׁךְ שִׁבְעִים שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וְהִנֵּה שָׁעָה אַחַת שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, לְטַיֵּל בֵּין מַלְאָכִים, לִשְׁמֹעַ אֶת הַשְּׂרָפִים שָׁרִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה אֵינֶנּוּ מַגִּיעַ לְכָל תַּעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. הַתְּחוּשָׁה שֶׁמַּרְגִּישִׁים — תַּעֲנוּג רוּחָנִי בָּעוֹלָם הַבָּא מֻשָּׁךְ שָׁעָה אַחַת בִּלְבָד, כָּל הַחַיִּים אֵינָם שָׁוִים לָזֶה. עִם כָּל זֹאת אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: שָׁעָה אַחַת שֶׁאֲנַחְנוּ פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם, שֶׁאֵין לָנוּ לֹא וִילָה וְלֹא רֶכֶב מְפֹאָר, וְלֹא עֹשֶׁר וּנְכָסִים, וְאָנוּ מְלֵאֵי צָרוֹת, חוֹבוֹת וְיִסּוּרִים, מְלֵאֵי מַחֲלֹקֶת וּרְדִיפוֹת, בְּזִיּוֹנוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, שָׁעָה אַחַת שֶׁיּוֹשְׁבִים אֵצֶל הַצַּדִּיק, שׂוֹכְחִים מִכָּל הֶבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, מְרַכְּזִים אֶת הַמֹּחַ וְשׁוֹמְעִים אֶת דִּבְרֵי הַצַּדִּיק, וְאַחַר־כָּךְ הוֹלְכִים לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁזֶּה נִצְחִי, בְּלִי בִּלְיַרְדֵי שָׁנִים, רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, אֵין סוֹף, אֵינוֹ בְּהַשְׁוָאָה לְשָׁעָה אַחַת שֶׁל אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁמִּתְחַזֵּק.

וְהִנֵּה הֵיכָן שֶׁכָּתוּב ׳וַיְהִי׳ — זֶה לְשׁוֹן צַעַר, הַיְנוּ שֶׁעָלֵינוּ לִזְכֹּר, מַה שֶּׁהָיָה הָיָה, הָיוּ עַד כֹּה צָרוֹת, צָרִיךְ לִשְׁכֹּחַ מִזֶּה. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר: שִׁכְחָה זוֹ מַעֲלָה גְּדוֹלָה מְאֹד. אֲבָל מֵעַכְשָׁו ׳וְהָיָה׳ — זֶה לְשׁוֹן שִׂמְחָה, הַיְנוּ מֵעַתָּה מַה שֶּׁיִּהְיֶה עַכְשָׁו זֶה שִׂמְחָה, אֵיזוֹ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְחַכָּה לָנוּ. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם מַמְתִּינִים לָנוּ דְּבָרִים נִפְלָאִים מְאֹד, שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְדַבֵּר מֵהֶם עַכְשָׁו, יַגִּיעַ הַיּוֹם וְכֻלְּכֶם תִּתְוַדְּעוּ, מַה קָּרָה הַשָּׁבוּעַ בַּשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר הַכֹּל נֶעֱלָם וְנִסְתָּר, אֲבָל מְחַכִּים עָלֵינוּ דְּבָרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד, זֶה ׳וְהָיָה׳ — לְשׁוֹן שִׂמְחָה, מַה שֶּׁהוֹלֵךְ לִהְיוֹת יִהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד. אֲבָל רַשִׁ״י אוֹמֵר: ״וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן״, אִם הַמִּצְוֹוֹת הַקַּלּוֹת שֶׁאָדָם דָּשׁ בַּעֲקֵבָיו — תִּשְׁמְעוּן, אָז ״וְשָׁמַר הַוָ״ה אֱלֹקֶיךָ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבוֹתֶיךָ״. יֵשׁ מִצְוֹוֹת שֶׁבְּנֵי־אָדָם מְזַלְזְלִים בָּהֶם, וְאֵילוּ הֵן? מִצְוַת שִׂמְחָה. מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לָאָדָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, בְּנֵי־אָדָם יַעֲשׂוּ הַכֹּל, אֲבָל לֹא יַקְפִּידוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה. כִּי אוֹמְרִים: אֵיךְ נִהְיֶה בְּשִׂמְחָה? הֲלֹא אָנוּ מְלֵאֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּמְרִירוּת, הַרְבֵּה דִּינִים רוֹבְצִים עָלֵינוּ, וְאֵיךְ נִהְיֶה שְׂמֵחִים בְּמַצָּב עָגוּם כָּזֶה?! זוֹ הַבְּעָיָה שֶׁלָּנוּ, שֶׁאֵינֶנּוּ יְכוֹלִים לִהְיוֹת

בְּשִׂמְחָה מֵאֵיזוֹ סִבָּה שֶׁתִּהְיֶה, כָּל אֶחָד וְתֵרוּצוֹ הוּא, אַךְ בֶּאֱמֶת אֵין זֶה תֵּרוּץ, כִּי אִם רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, אֲזַי צָרִיךְ לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאַפִלּוּ חַכְמֵי הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים, שֶׁכָּל הַמַּחֲלוֹת וְהֶחֳלָאִים רָעִים שֶׁבְּנֵי־אָדָם סוֹבְלִים, זֶה רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, כִּי אִם אָדָם הָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ, הָיָה תָּמִיד בָּרִיא. אַךְ מַדּוּעַ הוּא חוֹלֶה, וּבִפְרָט חוֹלִי הַנֶּפֶשׁ, וּבִפְרָט אָדָם שֶׁסּוֹבֵל עַל הָעֲצַבִּים, מֵהֵיכָן זֶה נוֹבֵעַ? מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ בְּשִׂמְחָה. אִם אָדָם הָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ, הָיָה שׂוֹחֵק מִכָּל הָעוֹלָם. זֶה נִקְרָא ׳וְהָיָה׳ — לְשׁוֹן שִׂמְחָה. מַה שֶּׁיִּהְיֶה יִהְיֶה שָׂמֵחַ מְאֹד, אֵינְכֶם יוֹדְעִים מַה מְּחַכֶּה עַכְשָׁו לָעוֹלָם, אֵיזוֹ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. ״וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן״, אֲבָל תִּרְאוּ שֶׁתִּשְׁמְרוּ מְאֹד מְאֹד שֶׁלֹּא יְפַתֶּה אֶתְכֶם הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם, וְיַזְכִּירְכֶם אֶת כָּל חַטָּאֵיכֶם, וִיבִיאֲכֶם לְעַצְבוּת, כִּי הָעִקָּר לִהְיוֹת שְׂמֵחִים.

הִנֵּה עוֹבֶרֶת עַכְשָׁו בִּכְלָלִיּוּת גָּלוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, כָּל הַבָּתֵּי חוֹלִים מְלֵאִים עִם סוֹבְלֵי חֳלָאִים, רַחֲמָנָא לִישְׁזְבָן, בְּנֵי־אָדָם צוֹוְחִים מֵרֹב צָרוֹת, זֶה חוֹלֶה עַל הַכְּלָיוֹת וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת דִּיאָלִיזָה, זֶה רַחֲמָנָא לִצְלָן, מְרֻתָּק לְכִסֵּא גַּלְגַּלִּים, זֶה צָרִיךְ לְקַבֵּל מְנַת דָּם, זֶה חַמְצָן, זֶה נָכֶה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הַשֵּׁם יִשְׁמֹר, מַה שֶּׁעוֹבֵר הַיּוֹם עַל אֲנָשִׁים, סוֹבְלִים כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַחֲלוֹת וָחֳלָאִים רָעִים, רוֹאִים בְּנֵי־אָדָם מִסְתּוֹבְבִים שְׁבוּרִים וַעֲצוּבִים, אִם רַק יֵלְכוּ פַּעַם בְּחֹדֶשׁ לְבֵית־חוֹלִים לְקַיֵּם מִצְוַת בִּקּוּר חוֹלִים, וְיַעַבְרוּ מִמִּטָּה לְמִטָּה, וְיִקְחוּ קוּנְטְרֵס ״הַחֶלְמָה מְהִירָה״, וְיִתְּנוּ לְכָל חוֹלֶה, וִידַבְּרוּ עִמּוֹ כַּמָּה מִלִּים: ״אֵיךְ אַתָּה מַרְגִּישׁ״ וְכוּ׳, וְיִשְׁפֹּךְ לִבָּם: ״כּוֹאֵב לִי פֹּה״ וְכוּ׳, וְיִסַּפֵּר אֶת צַעֲרוֹ וְכוּ׳. וְיִחַזְּקוּ אוֹתוֹ: ״אַל תִּדְאַג, עוֹד מְעַט תַּחֲלִים וְתֵצֵא מִכָּאן, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גָּדוֹל, תֵּן לִי אֶת שִׁמְךָ וְאֶתְפַּלֵּל בַּעֲבוּרְךָ, וְאֶתֵּן אֶת שִׁמְךָ לַצַּדִּיק, וְהוּא יִתְפַּלֵּל עָלֶיךָ, וְתִהְיֶה בָּרִיא״. אַתֶּם יוֹדְעִים מַה הַמִּלִּים הַלָּלוּ עוֹשׂוֹת לַחוֹלֶה?! כְּאִלּוּ נָתְנוּ לוֹ עַתָּה הוֹן תּוֹעֲפוֹת. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עַיֵּן שַׁבָּת לב.): כְּשֶׁאָדָם נוֹפֵל לְמִשְׁכָּב, הוּא זָקוּק לִזְכֻיּוֹת גְּדוֹלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁיִּמְחֲלוּ לוֹ וְיִהְיֶה בָּרִיא. כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְבֵית־חוֹלִים וְרוֹאִים כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סוֹבְלֵי חֳלָאִים, כָּל־כָּךְ

הַרְבֵּה פְּצוּעִים, וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים אוֹתָם, וְנוֹתְנִים לָהֶם קוּנְטְרֵס ״הַחְלָמָה מְהִירָה״, אֵין מַעֲלָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ, וּמִלְּבַד זֹאת אַתֶּם תַּתְחִילוּ לְהַעֲרִיךְ אֶת הַטּוֹב שֶׁנָּתַן לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתַגְבִּיהוּ יְדֵיכֶם לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ וְתִצְעֲקוּ: ״בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי הֶעָשִׁיר הֲכִי גָּדוֹל״. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מִדְרָשׁ שְׁמוּאֵל): עָשִׁי״ר רָאשֵׁי תֵּבוֹת; עֵ׳יַנַּיִם, שְׁ׳נַּיִם, יָ׳דַיִם, רַ׳גְלַיִם. כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם עֵינַיִם וְיָכוֹל לִרְאוֹת, יֵשׁ לוֹ שְׁנַּיִם וְיָכוֹל לֶאֱכֹל, יֵשׁ לוֹ יָדַיִם וְרַגְלַיִם — זֶהוּ הֶעָשִׁיר הֲכִי גָּדוֹל, אָז כְּבָר אֵינוֹ מִתְלוֹנֵן וְכוּ׳.

וּבֶאֱמֶת לָמָּה אַתֶּם בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת?! וְאַתֶּם עוֹנִים: ״עוֹבְרִים עָלֵינוּ צָרוֹת רַבּוֹת, וְלָמָּה שֶׁלֹּא נִהְיֶה בְּעַצְבוּת?!״ עַל זֶה בָּא הַמִּדְרָשׁ: אֵין ׳וְהָיָה׳ אֶלָּא לְשׁוֹן שִׂמְחָה, מַה שֶּׁהוֹלֵךְ לִהְיוֹת, זוֹ תִּהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, שֶׁאֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֵיזוֹ שִׂמְחָה מְחַכָּה עָלֵינוּ.

וְזֶה מַה שֶּׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קסט): כְּשֶׁיֵּשׁ דִּינִים, יֵשׁ צָרוֹת בִּכְלָלִיּוּת שֶׁאֲנָשִׁים סוֹבְלִים, וְכֵן יֵשׁ בִּפְרָטִיּוּת, שֶׁכָּל אֶחָד סוֹבֵל סִבְלוֹ וְצַעֲרוֹ הוּא, אֲזַי מְאֹד מְאֹד קָשֶׁה לוֹ לִרְקֹד, עִם כָּל זֹאת אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל — יֵשׁ עֵצָה, אִם אָדָם מַתְחִיל לִשְׁפֹּט אֶת עַצְמוֹ בֵּינוֹ לְבֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, עַל־יְדֵי־זֶה יוֹצְאִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדִּינִים. הֵינוּ עַל הָאָדָם לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁמְּדַבְּרִים אֶל חָבֵר טוֹב, לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁכּוֹאֵב לוֹ וּמֵעִיק לוֹ. הֲיוֹדְעִים אַתֶּם מַעֲלַת זֶה הָעִנְיָן?! הֲלֹא כָּל מִלָּה וּמִלָּה שֶׁמְּשִׂיחִים בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, זֶה בּוֹקֵעַ רְקִיעִים. אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ מַה נַּעֲשֶׂה מִתְּפִלָּתוֹ, הָיָה מַרְבֶּה בִּתְפִלָּה. צְאוּ הַחוּצָה לְחָמֵשׁ דַּקּוֹת בְּמָקוֹם שֶׁאֵין אִישׁ, וְתִתְבּוֹדְדוּ: ״אַבָּא, אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ״, ״אַבָּא עֲזֹר נָא לִי, אֵין לִי פַּרְנָסָה״, ״אַבָּא, אֵין לִי כֶּסֶף לְפַרְנֵס אֶת יְלָדַי״ וְכוּ׳, נִסִּיתֶם אֶת זֹאת פַּעַם?! כִּי אִם הֱיִיתֶם מְנַסִּים, הֱיִיתֶם נוֹכְחִים לִרְאוֹת שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם. כִּי כָּתוּב (תְּהִלִּים קמה, יח): ״קָרוֹב הַוָיָ״ה לְכָל קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶּאֱמֶת״, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ לְכֻלָּם. בָּחוּר רֵיק אוֹ בַּחוּרָה רֵיקָה, אִם הָיוּ מְבַקְּשִׁים מֵעֹמֶק לִבָּם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: ״אַבָּא, אָנוּ רוֹצִים לְהִתְחַתֵּן, אַבָּא, אֵיֶנּוּ

רוֹצִים לַעֲבֹר עֲבֵרוֹת, תַּצִּילֵנוּ מֵעֲוֹונוֹת״ — הָיוּ נִצּוֹלִים. נִסִּיתֶם זֹאת פַּעַם?! כָּל מִלָּה וּמִלָּה, כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עוֹשֶׂה רַעַשׁ בַּשָּׁמַיִם, אִם הֱיִיתֶם יוֹדְעִים מַה זֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֱיִיתֶם כָּל יוֹם וָיוֹם מְדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ חָמֵשׁ דַּקּוֹת, עֶשֶׂר דַּקּוֹת. מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אוֹמֵר: מַדּוּעַ בְּנֵי־אָדָם מִתְרַשְּׁלִים מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ? כִּי רוֹצִים הַרְבֵּה, אָז אַחַר־כָּךְ אֵינָם עוֹשִׂים אֲפִלּוּ מְעַט. צְאוּ חָמֵשׁ דַּקּוֹת וְתִתְבּוֹדְדוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הֱיוֹדְעִים אַתֶּם אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ?!

אִם תַּרְגִּילוּ אֶת עַצְמְכֶם לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּלְדַבֵּר לְפָנָיו, אֵינְכֶם יוֹדְעִים לְאֵיזוֹ מַדְרֵגָה אַתֶּם יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ, אֲבָל תִּהְיוּ עַקְשָׁנִים בָּזֶה, כָּל יוֹם וָיוֹם תֵּלְכוּ לְטַיֵּל חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וּתְדַבְּרוּ אָז לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: ״אַבָּא, אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְחַתֵּן״, ״אַבָּא, אֲנִי רוֹצֶה יְלָדִים״, ״אַבָּא אֲנִי רוֹצֶה נַחַת מִילָדִים״, ״אַבָּא, אֲנִי רוֹצֶה לְחַתֵּן אֶת הַיְלָדִים״, ״אַבָּא, אֲנִי רוֹצֶה לְפַרְנֵס אֶת יְלָדַי״, ״אַבָּא, אֲנִי רוֹצֶה דִּירָה״ וְכוּ׳, וְתִהְיוּ חֲזָקִים בָּזֶה מְאֹד. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: כְּשֶׁאָדָם שׂוֹפֵט עַצְמוֹ, הוּא מוֹצִיא מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הָעַצְבוּת וְכָל הַמְּרִירוּת וְהַדְּכָאוֹן, וְיֵשׁ לוֹ אֶל מִי לִפְנוֹת.

הָיָה בָּחוּר אֶחָד בְּאוּמַן, שֶׁתְּפָסוּהוּ הַקּוֹמוּנִיסְטִים עַל שֶׁהִנִּיחַ תְּפִלִּין, וּשְׁפָטוּהוּ לְשָׁלֹשׁ שָׁנִים בְּסִבִּיר, אַךְ הוּא הָיָה חָזָק בְּמְאֹד מְאֹד בִּתְפִלָּה, כָּל יוֹם וָיוֹם הָיָה מִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִזְכוּת הַתְּפִלּוֹת, אַף שֶׁהָיָה בְּמָקוֹם נוֹרָא כָּזֶה, שֶׁתִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה אֲחוּזִים מֵהַנִּשְׁלָחִים לְשָׁם, קָפְאוּ מֵעֲצַמַת הַקּוֹר, שֶׁהֶצְרִכוּ לַחֲטֹב עֵצִים בַּיְעָרוֹת וְכוּ׳. וּלְמַזָּלוֹ הַטּוֹב שֶׁל אוֹתוֹ בָּחוּר, מִפְּנֵי הַהִתְבּוֹדְדוּת הָרַבָּה שֶׁהָיְתָה לוֹ, הוּא נָשָׂא חֵן בְּעֵינֵי הָרְשָׁעִים, וּנְטָלוּהוּ לַעֲבוֹדוֹת פְּנִים, וְשָׁם הָיָה חַם יוֹתֵר, הֱצְרַךְ לְבַשֵּׁל, וּלְנַקּוֹת וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת הָיָה לוֹ מָר מְאֹד לִהְיוֹת בְּגָלוּת כָּזוֹ רָחוֹק מִיהוּדִים, וּמִדֵּי פַּעַם רָאָה יְהוּדִים שֶׁנָּפְלוּ חֲלָלִים מֵחֲמַת הַקּוֹר הָעַז שֶׁשָּׂרַר בַּחוּצוֹת. וְכֹה הָיָה מִנְהָגוֹ, לָצֵאת בְּכָל לַיְלָה לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבְאוֹתוֹ מָקוֹם שֶׁעָבַד, הָיְתָה אֵיזוֹ בַּחוּרָה נוֹצְרִיָּה, אֲשֶׁר הֵסִיתָה אוֹתוֹ לִדְבַר עֲבֵרָה, וְהָיָה צוֹעֵק כָּל לַיְלָה בְּעֵת הִתְבּוֹדְדוּת בְּקוֹלִי קוֹלוֹת: ״רִבּוֹנוֹ

שֶׁל עוֹלָם, תּוֹצִיא אוֹתִי מִזֶּה הָעוֹלָם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹצִיא לִי אֶת הַלֵּב, קֹדֶם שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת עֲבֵרָה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תּוֹצִיאֵנִי מִזֶּה הָעוֹלָם קֹדֶם שֶׁאֶחְטָא״, וְכָל־כָּךְ בָּכָה, עַד שֶׁהָיָה חוֹזֵר לְחַדְרוֹ וְנוֹפֵל בְּשִׁנָּה. וְכָךְ חוֹזֵר חָלִילָה כָּל לַיְלָה, שֶׁהָיָה יוֹצֵא לְהִתְבּוֹדְדוּת, וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בִּצְעָקוֹת שֶׁיַּצִּילוֹ מִלַּחֲטֹא. וְחָלְפוּ כָּךְ שָׁלֹשׁ שָׁנִים לַיְלָה אַחַר לַיְלָה. לְסוֹף שְׁלֹשׁ הַשָּׁנִים עָרְכוּ לְכְבוֹדוֹ מִסְבַּת פְּרֵדָה, עַל שֶׁיּוֹצֵא לַחָפְשִׁי. וְעָלְתָה עַל הַבָּמָה אוֹתָהּ נוֹצְרִיָּה, וְהֵחֵלָּה לְבָכוֹת וְלוֹמַר לִפְנֵי כֻּלָּם: אִם יֵשׁ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בָּחוּר צַדִּיק, אֲנִי מְעִידָה — שֶׁזֶּהוּ הַבָּחוּר הַזֶּה! וְנָתְנוּ לוֹ כַּרְטִיס וְנָסַע חֲזָרָה לְאוּמַן. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְאוּמַן, וְסִפֵּר אֶת זֹאת לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, בָּכוּ כֻּלָּם (לִי סִפֵּר זֹאת יְהוּדִי שֶׁנָּסַח בְּאוֹתוֹ מַעֲמָד), אֵיךְ יִתָּכֵן דָּבָר כָּזֶה. הֲלֹא הַבָּחוּר הַזֶּה נִסְיוֹנוֹ הָיָה גָּדוֹל יוֹתֵר מִשֶּׁל יוֹסֵף הַצַּדִּיק, כִּי שָׁלֹשׁ שָׁנִים הָיָה לוֹ נִסָּיוֹן קָשֶׁה כָּל־כָּךְ, וְהֶחֱזִיק מַעֲמָד! וְאָמַר אָז: אִם לֹא הָיְתָה לִי הִתְבּוֹדְדוּת, הָיִיתִי נִכְשָׁל בַּעֲבֵרָה. נִמְצָא מִכָּל זֶה, שֶׁגֹּב רוֹם גְּדֻלַּת מַעֲלַת הַדִּבּוּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם. אַל תִּהְיוּ בַּטְּלָנִים! תִּגְּנְבוּ חָמֵשׁ דַּקּוֹת לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה מַה שֶּׁיַּצִּיל אֶתְכֶם, וּתְסַפְּרוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ מַה מֵּעִיק לָכֶם.

הִנֵּה יֶשְׁנָן עַכְשָׁו הַרְבֵּה צָרוֹת לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר נִמְצָאִים בְּדַחֲקוּת וּבַעֲנִיּוּת גְּדוֹלָה מְאֹד. הַאִם נִסִּיתֶם לָצֵאת וּלְבַקֵּשׁ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל צָרוֹתֵיכֶם, אֲבָל רַק בְּשִׂמְחָה לְבַקֵּשׁ, וְלֹא בְּכַעַס, לֹא לָבוֹא בִּטְרוּנְיוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, אִם אָדָם מִתְבּוֹדֵד, אֲזַי זוֹכֶה — ״וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן״, אִם אַתָּה תִּשְׁמַע בְּתוֹךְ הָעֲקֵבִים אֶת הַשִּׂמְחָה, אֲזַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אֶת בְּרִיתְךָ — שֶׁלֹּא תֵּחֶטָא. זוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה!

תִּתָּאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, גּוֹזְרִים עַל אָדָם בֵּית־סֹהַר, יֵשׁ עַל אָדָם צַוּ מַעֲצָר, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא עָשָׂה מְאוּמָה, וְכֻלְּכֶם יוֹדְעִים שֶׁהוּא לֹא עָשָׂה שׁוּם דָּבָר, רַק עָזַר לָאֲנָשִׁים, מָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר הַזּוּלַת, וְהִנֵּה דַּיְקָא אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁעָזַר לָהֶם כָּל־כָּךְ, הֵם אֵלּוּ שֶׁיּוֹצְאִים לַחֲלֹק עָלָיו, הֲיִתָּכֵן?!

מְסֻפָּר עַל הָרַבִּי מִבָּאבוֹב זי״ע, בַּעַל ׳קְדֻשַּׁת צִיּוֹן׳, שֶׁפַּעַם הֵחֵל לְקַלְלוֹ יְהוּדִי, וּלְדַבֵּר עָלָיו רַע, וְאָמְרוּ לוֹ: ״רַבִּי, מַה קָּרָה שֶׁר׳ פַּיְבֶל מְדַבֵּר עָלֶיךָ?!״ וְעָנָה וְאָמַר: ״בֶּאֱמֶת זֶה חִדּוּשׁ וָפֶלֶא גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁהֲרֵי לֹא עָשִׂיתִי לוֹ אַף פַּעַם טוֹבָה, וְלָמָּה צָרִיךְ לַחֲלֹק עָלַי?!״ נִמְצָא מִכָּל זֶה, לְמִי שֶׁעוֹשִׂים טוֹבָה, לְבַסּוֹף יִהְיֶה לְךָ שׂוֹנֵא — בְּמֻקְדָּם אוֹ בְּמְאֻחָר. אֲנָשִׁים שׂוֹכְחִים אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁקִּבְּלוּ, וּמְדַבְּרִים מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים.

וְהִנֵּה לְמַעֲשֶׂה, הֶעֱלִילוּ עָלַי עֲלִילַת דָּם, עֲלִילַת שָׁוְא, עִם כָּל זֹאת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פֹּה, אִם הֱיִיתֶם יוֹדְעִים מַה דִּבְּרוּ בַּשָּׁמַיִם, מַה הוֹלֵךְ לִהְיוֹת, הֱיִיתֶם כֻּלְּכֶם קָמִים וְרוֹקְדִים, זֶה ״וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן״, אִם הַמִּצְוֹות שֶׁאָדָם דָּשׁ בַּעֲקָבָיו שׁוֹמֵעַ, אַתֶּם עַכְשָׁו מְזַלְזְלִים בַּשִּׂמְחָה, אִם הֱיִיתֶם שׁוֹמְעִים מַה שֶּׁשּׁוֹמְעִים לְמַעְלָה, הֱיִיתֶם רוֹקְדִים מֵרֹב שִׂמְחָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתָנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מְצַדִּיק כָּזֶה, שֶׁמָּסַר אֶת כָּל כֹּלוֹ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בִּשְׁבִיל עַם יִשְׂרָאֵל, לִפְדּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל מֵהַשֶּׁבִי. שֶׁהֲרֵי כֻּלָּנוּ נִמְצָאִים בִּשְׁבִי הַיֵּצֶר הָרָע, עַד שֶׁאָנוּ שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, עֲיֵפִים, מְדֻכָּאִים וּמְדֻכְדָּכִים מֵרֹב חֲטָאֵינוּ. בָּא הַצַּדִּיק וּמוֹצִיאֵנוּ מֵהַשֶּׁבִי, הַצַּדִּיק עוֹסֵק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, שֶׁזּוֹ הַמְּצָוָה הֲכִי גְּדוֹלָה. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳): מִי שֶׁעוֹסֵק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, גְּדוֹלֵי הַדּוֹר נִכְלָלִים בּוֹ עַל־יְדֵי־זֶה. אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, מֹשֶׁה, אַהֲרֹן, יוֹסֵף, דָּוִד, רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחַאי, רַבִּי יִצְחָק לוּרְיָא אַשְׁכְּנַזִי — הָאַר״י הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, רַבֵּנוּ נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב זי״ע — כֻּלָּם נִכְלָלִים בָּאָדָם שֶׁעוֹסֵק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים. אִם אָדָם יוֹצֵא וּמַפְרִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, אִם אָדָם לוֹקֵחַ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים וּמְפִיצָם בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, הוּא עוֹסֵק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים.

יָדוּעַ, שֶׁהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסַּאסוֹב זי״ע, מֶשֶׁךְ כָּל יְמֵי חַיָּיו עָסַק רַק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים, הוּא אָהַב אֶת כָּל יְהוּדִי בְּלִי יוֹצֵא מִן הַכְּלָל. וְזֶה מַה שֶּׁאָנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת — לַעֲסֹק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים,

לָצֵאת וּלְהָפִיץ לִנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל. צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת הִתְעוֹרְרוּת, שֶׁכֻּלָּם יָבוֹאוּ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן. אִם הָיִיתֶם שׁוֹמְעִים מֶה הָיָה בַּשָּׁמַיִם — הֱיִיתֶם רוֹקְדִים. כֻּלָּם צְרִיכִים לִהְיוֹת הַשָּׁנָה בְּאוּמָן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב סָאסוֹבֶר, כָּל עִסְקוֹ הָיָה רַק פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים. צַדִּיקִים אָמְרוּ, שֶׁבּוֹ נִתְעַבְּרָה נִשְׁמַת רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי. הַגְּמָרָא מְסַפֶּרֶת (בָּבָא מְצִיעָא פג:), שֶׁהַמַּלְכוּת תָּפְסָה אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאָמְרָה לוֹ: מֵהַיּוֹם אַתָּה שׁוֹטֵר אֶצְלֵנוּ. וְסֵרַב לָהֶם, אַךְ הִכְרִיחוּהוּ לְשָׂרֵת אֶצְלָם, וְהָיָה לוֹכֵד גַּנָּבִים. הַתַּנָּאִים תַּלְמִידֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר יוֹחָאי הִקְפִּידוּ עָלָיו, וּקְרָאוּהוּ: חֹמֶץ בֶּן יַיִן. וְהֵשִׁיב לָהֶם: הֲלֹא אֲנִי מְכַלֶּה כָּל הַקּוֹצִים מֵהַכֶּרֶם, וְאָמְרוּ לוֹ: מָה אִכְפַּת לְךָ, יָבוֹא בַּעַל הַכֶּרֶם וִיכַלֶּה כָּל הַקּוֹצִים. אַל תִּתְפֹּס יְהוּדִים. [כִּי לְמֹסֵר יְהוּדִים לַמַּלְכוּת, זֶהוּ הֶעָוֹן הֶחָמוּר בְּיוֹתֵר, וּמִי שֶׁעוֹשֶׂה כֵּן יִהְיֶה לוֹ סוֹף מַר. וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁמּוֹסֵר אֶת רַבּוֹ לַמַּלְכוּת, יָמוּת מִיתָה מְשֻׁנָּה, בְּמֻקְדָּם אוֹ בְּמְאֻחָר, לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יֵשׁ סַבְלָנוּת, הוּא יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹשֶׂה, אֲבָל לְבַסּוֹף מִשְׁפָּחָה שְׁלֵמָה תֵּעָקֵר מִן הָעוֹלָם, עַל הַמְּסִירוֹת שֶׁמּוֹסְרִים אֶת רַבָּם. וְכֵן לִמְסֹר כָּל יְהוּדִי — זֶהוּ עָוֹן חָמוּר מְאֹד]. וּמְסַפְּרִים שֶׁרַבִּי אֶלְעָזָר פָּסַק מִמַּעֲשָׂיו, וּמֵאֵן לְהַמְשִׁיךְ. עִם כָּל זֹאת כֵּיוָן שֶׁבְּכָל זֹאת מָסַר מִישֶׁהוּ לַמַּלְכוּת, אָמְרוּ צַדִּיקִים, שֶׁלָּכֵן נִתְעַבֵּר בְּרַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסָּאסוֹב, שֶׁהוּא עָסַק רַק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים.

בַּיָּמִים הָהֵם הָיוּ הַפָּרִיצִים שׁוֹלְטִים עַל אֵזוֹרִים מְסֻיָּמִים, וְאַכְזָרִיוּתָם הָיְתָה נוֹדַעַת לַכֹּל. פַּעַם אַחַת בְּלֵיל שַׁבָּת, הָיָה רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסָּאסוֹב בְּדַרְכּוֹ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, מְלֻבָּשׁ בִּבְגְדֵי לָבָן לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְהִנֵּה נִגְלָה לְמַרְאֵה עֵינָיו פָּרִיץ וְשֶׁרֶץ שֶׁלּוֹ יוֹשֵׁב עַל יָדוֹ, וְהָיָה מַצְלִיף עַל הַסּוּס, וּלְפֶתַע רָאָה יְהוּדִי קָשׁוּר לַעֲגָלָה וּמֻכֶּרֶת לָרוֹץ בְּקֶצֶב דְּהִירַת הַסּוּס, קָפַץ תֵּכֶף־וּמִיָּד לָעֲגָלָה, וְהֵחֵל לְנַשֵּׁק אֶת בְּנוֹ שֶׁל הַפָּרִיץ, וְהֵחֵל לְהַכְבִּיר בִּשְׁבָחִים עַל הַבֵּן וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהוֹדָה לוֹ הַפָּרִיץ, אֲזַי עָנָה וְאָמַר הַצַּדִּיק: אֵין זֶה יָאֶה לְךָ וְלֹא נָאֶה לִבְנְךָ הַחֲנָנִי, שֶׁיִּרְאֶה מַרְאֶה כָּזֶה שֶׁל אָדָם הַקָּשׁוּר לְסוּס וְכוּ׳. וְנָשָׂא חֵן בְּעֵינֵי הַפָּרִיץ וְאָמַר: אָכֵן אֵין זֶה נָאֶה, וְשִׁחְרֵר אֶת הַיְּהוּדִי. וּבֵין כָּךְ

נִמְלַט הַיְּהוּדִי, וְהַצַּדִּיק הִמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, כָּל הַצִּבּוּר הָיָה מַמְתִּין וּמְחַכֶּה לָרַבִּי לְהַתְחִיל תְּפִלַּת קַבָּלַת שַׁבָּת, וְהִמְתִּינוּ שֶׁיַּתְחִיל "לְכוּ נְרַנְּנָה", וְהֵחֵל לִבְכּוֹת הַרְבֵּה מְאֹד וְאָמַר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, פֶּה שֶׁנָּשַׁק לְשֶׁרֶץ, שֵׁייגֶץ, אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל עִם הַפֶּה הַזֶּה לָבוֹא וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנֶיךָ?! אֶלָּא כָּתוּב בְּפֶרֶק שִׁירָה: כְּלָבִים מַה הֵם אוֹמְרִים? 'לְכוּ נְרַנְּנָה' (כִּי כָּל חַיָּה יֵשׁ לָהּ אֶת הַפָּסוּק שֶׁלָּהּ) עָנָה וְאָמַר: נוּ, מֹשֶׁה לֵייבּ, שֶׁלֹּא יִהְיֶה יוֹתֵר גָּרוּעַ מִכֶּלֶב, אָז גַּם אֲנִי אַגִּיד: 'לְכוּ נְרַנְּנָה לַה' נָרִיעַ לְצוּר יִשְׁעֵנוּ'", וְכָךְ שָׁר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא מִכָּל זֶה מַהִי אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁצְּרִיכִים לֶאֱהֹב אֶת כָּל יְהוּדִי וּלְהַצִּילוֹ.

הַדֶּרֶךְ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה לֵייבּ מִסַּאסוֹב הָיְתָה, שֶׁהָיָה קָם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת. וְהַתִּקּוּן חֲצוֹת שֶׁלּוֹ הָיָה בְּאֹפֶן מְיֻחָד מְאֹד; הָיוּ לוֹ מַגָּפַיִם שֶׁל גּוֹי, חֲלִיפָה וְקוּט'שְׁמֶע שֶׁל גּוֹי וְגַרְזֵן, וּבַלַּיְלָה בְּעֵת חֲצוֹת, הִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּכָל אֵלּוּ הַמַּלְבּוּשִׁים, וְיָצָא בַּחוּץ וּבָקַע כַּמָּה עֵצִים, וְיָדַע שֶׁבְּבַיִת פְּלוֹנִי יֶשְׁנָהּ אִשָּׁה אַלְמָנָה עִם יְלָדִים, וְאֵין לָהּ כֶּסֶף לִקְנוֹת עֵצִים וּלְחַמֵּם אֶת הַבַּיִת, בְּכֵן בָּא בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה וְנָקַשׁ עַל דַּלְתָּהּ, וְהָאַלְמָנָה נִבְהֲלָה, וְשָׁאֲלָה: "מִי שָׁם?" וְעָנָה: "אִיבָן, יֵשׁ לִי עֵצִים לִמְכֹּר". וְהֵחֵלָּה לִבְכּוֹת: "אֵין לִי כֶּסֶף, אַף שֶׁקָּר לִי מְאֹד". וְאָמַר לָהּ: "פִּתְחִי לִי אֶת הַדֶּלֶת". וּפָתְחָה, וְכִרְאוֹתָהּ אֶת הָעֵצִים, הִתְיַפְּחָה שׁוּב עַל שֶׁאֵין לָהּ לְשַׁלֵּם. אָמַר לָהּ: "אִיבַן לֹא צָרִיךְ כֶּסֶף, אִיבַן רוֹצֶה כּוֹס יַי"שׁ", וְנָתְנָה לוֹ. וְעָשָׂה עַצְמוֹ כְּשׁוֹתֶה וְכוּ'. וְסִדֵּר אֶת הָעֵצִים וְחִמֵּם אֶת הַבַּיִת, וְיָצָא. תֵּכֶף כְּשֶׁיָּצָא, שָׁמַע שֶׁהָאִשָּׁה מַתְחִילָה לִבְכּוֹת מִשִּׂמְחָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאוֹמֶרֶת: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵינֶנִּי מְפַרְגֶּנֶת אֶת הַמִּצְוָה לַ'גּוֹי' הַזֶּה". וְכָךְ הָלַךְ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, הֵיכָן שֶׁיָּדַע מְקוֹם הִמָּצְאָם שֶׁל עֲנִיִּים — עָזַר לְכֻלָּם. זֶה הָיָה רַבִּי מֹשֶׁה לֵייבּ מִסָּאסוֹב!

הַלְוַאי שֶׁאֲנַחְנוּ נִהְיֶה כָּךְ, שֶׁנֵּלֵךְ וּנְחַיֶּה וּנְשַׂמַּח יְהוּדִים. אִם הֲיִיתֶם יוֹדְעִים מַה זֶּה לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ"ל, מַה זֶּה לָקַחַת קוּנְטְרֵסִים וְלַהֲפִיצָם לְנִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּתְחַיּוּ רַוָּקִים וְרַוָּקוֹת, תִּתְּנוּ לָהֶם "מְצִיאַת־הַזִּוּוּג", תַּצִּילוּ אוֹתָם מַמָּשׁ, אֲנָשִׁים מְשַׁוְּעִים לְעֶזְרָה,

יֵשׁ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה קוּנְטְרֵסִים יָפִים, שֶׁמִּי שֶׁרַק מִסְתַּכֵּל בַּקוּנְטְרֵס, מִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. תַּעֲרֹכוּ בְּדִיקָה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֵיךְ פְּלוֹנִי הִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵיךְ אַלְמוֹנִי הִגִּיעַ לַקִּבּוּץ וְכוּ׳, וְתִרְאוּ שֶׁרֻבָּם כְּכֻלָּם הִתְקָרְבוּ רַק עַל־יְדֵי אֵיזֶה קוּנְטְרֵס. עַל־כֵּן הַמְשִׁיכוּ בַּעֲבוֹדַתְכֶם, תָּפִיצוּ הָלְאָה וָהָלְאָה, תִּהְיוּ כְּמוֹ רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסָּאסוֹב, הַלְוַאי שֶׁתִּהְיֶה לָנוּ אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל כָּזוֹ. עַם יִשְׂרָאֵל בְּצָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד, עַם יִשְׂרָאֵל כָּל אֶחָד קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, אַךְ הַסָּמ״ךְ־מ״ם מְקַטְרֵג בַּשָּׁמַיִם, אֵילּוּ דִּינִים, אֵילּוּ עֲנָשִׁים הָיוּ הַשָּׁבוּעַ בַּשָּׁמַיִם, אֵילּוּ צְעָקוֹת, אִם הֱיִיתֶם יוֹדְעִים מַה הַסּוֹף, הֱיִיתֶם רוֹקְדִים מֵרֹב שִׂמְחָה, דְּבָרִים שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְסַפֵּר.

רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסָּאסוֹב הָלַךְ פַּעַם לָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ׳ענְסְק, וְהִגִּיעַ אֵלָיו בְּפָרָשַׁת בֹּא. הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים מִי הוּא הָיָה — אֵשׁ שׁוֹרֵף! אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלָתוֹ. וְהִנֵּה עָנָה וְאָמַר לְרַבִּי מֹשֶׁה לֵייב: תֹּאמַר תּוֹרָה. וְהִנֵּה פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ פָּרָשַׁת בֹּא, אֲשֶׁר כָּתוּב בָּהּ (שְׁמוֹת יב, יג): ״וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף לְמַשְׁחִית בְּהַכֹּתִי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם״, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָמַר שֶׁתִּהְיֶה מַכַּת בְּכוֹרוֹת, וּבָהּ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם יָמוּתוּ בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה, אֲבָל וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם וְלֹא יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף, הַיְנוּ עַל בָּתֵּיהֶם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְקַפֵּץ וִידַלֵּג, וְשָׁאַל רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב: מַה הַלָּשׁוֹן ״וּפָסַחְתִּי עֲלֵיכֶם״, הֲרֵי הָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב ״וּפָסַחְתִּי מֵעֲלֵיכֶם״? אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּא עִם הַמַּלְאָכִים, וּבְכָל בַּיִת שֶׁהָיָה בּוֹ יְהוּדִי, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רָקַד, כִּבְיָכוֹל, עִם כָּל הַמַּלְאָכִים: ׳פֹּה גָּר יְהוּדִי׳, כִּי הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ שָׂמֵחַ עִם כָּל יְהוּדִי וִיהוּדִי. וְהַתַּלְמִידִים כָּל־כָּךְ הִתְלַהֲבוּ מֵהַתּוֹרָה הַזּוֹ, עַד שֶׁרַבִּי מֹשֶׁה לֵייב עָלָה עַל הַשֻּׁלְחָן וְהִתְחִיל לִרְקֹד: ׳פֹּה גָּר יְהוּדִי׳, ׳פֹּה גָּר יְהוּדִי׳, זוֹ נִקְרֵאת אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל — לָדַעַת שֶׁכָּל יְהוּדִי חָשׁוּב בְּעֵינֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת לִרְאוֹת מַעֲלַת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֶסְרוֹנוֹ, וְלֹא כְּדֶרֶךְ הַסָּמ״ךְ־מ״ם, שֶׁמְּקַטְרֵג עַל כָּל יְהוּדִי, וְעוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לִמְצֹא אֶת הָרָע אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתָנוּ עִם קְהִלּוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, וּבָהֶן נִבְנוּ "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", אַשְׁרֵי הָעִיר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", אַשְׁרֵי הַמָּקוֹם שֶׁמִּתְאַסְּפִים בְּצַוָּתָא לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל! בֹּאוּ וּרְאוּ, יֵשׁ לָנוּ קְהִלָּה נִפְלָאָה בְּיַבְנְאֵל, שֶׁהוֹלֶכֶת וְנִבְנֵית, עַל אַף כָּל הַצָּרוֹת שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים כְּבָר כַּמָּה שָׁנִים, עַל אַף כָּל הַמְּרִירוּת וְהַיִּסּוּרִים, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מִשָּׁם יָצְאוּ כְּבָר עֲשָׂרוֹת זוּגוֹת שֶׁהִתְחַתְּנוּ, וְעוֹד יֵצְאוּ אַלְפֵי זוּגוֹת, וְיָקִימוּ בָּתִּים נֶאֱמָנִים בְּיִשְׂרָאֵל; כִּי בְּיַבְנְאֵל מֻנָּח הַכִּסֵּא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אָמַר: תֵּכֶף כְּשֶׁבָּאִים לַכִּסֵּא הַזֶּה — מוֹצְאִים אֶת הַזִּווּג. כִּסֵּא הַשִּׁדּוּכִים מֻנָּח בְּיַבְנְאֵל! הָבָה וְנַכְנִיס בֵּינֵינוּ אַהֲבָה, שֶׁנֹּאהַב אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, שֶׁנַּעֲזֹר אֶחָד לַשֵּׁנִי, שֶׁנִּסְתַּכֵּל רַק עַל הַטּוֹב שֶׁל זוּלָתֵנוּ.

הָיָה צַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד בְּשֵׁם רַבִּי אַבְרָהָם חַיִּים מִזְּלוֹטְשׁוֹב זי״ע, בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר "אֹרַח לַחַיִּים", [הוּא הָיָה תַּלְמִיד שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסַּאסוֹב, וְנָתַן הַסְכָּמָה עַל סִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. לַצַּדִּיק מִסָּאסוֹב הָיוּ שְׁנֵי יְלָדִים: שְׁמֶעלְקֶא, וּבַת פֶּעסְל לֵאָה. כְּשֶׁהִגִּיעַ הַבֵּן לְגִיל שְׁמוֹנֶה נִפְטַר הָאָב, וְנוֹתַר יָתוֹם, וְגָדַל אֵצֶל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אַבְרָהָם חַיִּים מִזְּלוֹטְשׁוֹב]. בָּעִיר זְלוֹטְשׁוֹב הָיָה גָּר בֶּן בְּלִיַּעַל, שֶׁגָּרַם הַרְבֵּה צָרוֹת לְרַבִּי אַבְרָהָם חַיִּים, עַד שֶׁבָּא לְרַבּוֹ הַצַּדִּיק מִסָּאסוֹב, וְקִבֵּל לְפָנָיו: "רַבִּי אֵינִי יָכוֹל לִסְבֹּל מֵאִישׁ בְּלִיַּעַל זֶה, תִּפְעֲלוּ שֶׁיֵּצֵא מִפֹּה". וְלֹא אָרַךְ הַרְבֵּה זְמַן וְיָצָא מִשָּׁם, וְעָבַר לָעִיר סָאסוֹב, וְהִתְיַשֵּׁב שָׁם. פַּעַם בָּא הָרַב מִזְּלוֹטְשׁוֹב לְרַבּוֹ, וְרָאָה שָׁם אֶת הָאִישׁ בְּלִיַּעַל הַזֶּה, וְאָמַר אָז לְרַבּוֹ: "אֵינֶנִּי רוֹצֶה לְהִשָּׁאֵר בְּסָאסוֹב, רְצוֹנִי לַחֲזֹר לִזְלוֹטְשׁוֹב". וְהֵשִׁיב לוֹ רַבּוֹ: "אַל תִּדְאַג". וּלְבַסּוֹף מֵת אוֹתוֹ רָשָׁע בְּמִיתָה מְשֻׁנָּה.

לְמֵדִים מִכָּל זֶה, שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד בִּכְבוֹד הַצַּדִּיק, אֵין לָנוּ מֻשָּׂג מַה זֶּה צַדִּיק. הַצַּדִּיק כָּל־כָּךְ דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כָּל־כָּךְ דָּבוּק בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, עַד שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רמג), שֶׁכָּל מַה שֶּׁהַצַּדִּיק יוֹתֵר גָּדוֹל, אֵין מַכִּירִים עָלָיו כְּלוּם, וְנִרְאֶה כְּאָדָם פָּשׁוּט לְגַמְרֵי, עַד שֶׁאֵין מַבְחִינִים בּוֹ כְּלָל. וְלָכֵן עָלֵינוּ לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד לְקַדֵּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁלֹּא יֵצֵא עָלָיו שֵׁם רַע,

וּבְזְכוּת זֶה נִזְכֶּה כְּבָר לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, שֶׁבּוֹא יָבוֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ וְיִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם, וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ יַחַד לִרְאוֹת בְּבִנְיַן בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ וּבְקִבּוּץ גָּלֻיּוֹת, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יַחְזְרוּ לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חַמְשָׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

נָא וְנָא רְאֵה לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁלְּבַל תִּדָּחֶה, חַס וְשָׁלוֹם, מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל כָּל אֵלּוּ הָרוֹצִים לְהִתְקָרֵב אֶל הַקְּדֻשָּׁה.

נָא וְנָא רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדִּבּוּר שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַזּוֹכֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיוּ חֲזָקִים בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, כִּי הַדִּבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ מְזַכֵּךְ אֶת הַמֹּחַ לְגַמְרֵי, אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיָּיו.

וְתַאֲמִין לִי, יְדִידִי הַיָּקָר! שֶׁרָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵינוּ, אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים אִם לֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֶה הָיָה עוֹבֵר עָלֵינוּ?!

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בַּדּוֹר הַזֶּה עִקַּר הַתִּקּוּן לְכָל הַחֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוּת לְפֻגַּם הַבְּרִית הוּא — לְקָרֵב רְחוֹקִים. עַל־כֵּן רְאֵה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַיְקָרִים, הַמְגַלִּים

וּמְפַרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּבִזְכוּת זֶה יִהְיֶה גַּם לְךָ תִּקּוּן, כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד מְאֹד לָלֶכֶת לְדַבֵּר עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאִי לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּטָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְלִלְמֹד אֶת הֲלָכוֹת הַשַּׁיָּכוֹת לָזֶה.

גַּם רְאִי לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים שֶׁאַתֶּם אוֹכְלִים.

וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תִּבְדְּקוּ אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם — אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה בְּאֵיזֶה חֶדֶר מְזוּזָה.

הַדְלִיקוּ לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ אַרְבָּעָה נֵרוֹת שֶׁל חֵלֶב, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּלְבַקֵּשׁ אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלַיִךְ כְּבָר, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת מְאֹד מְרֻצָּה וּמְקֻבֶּלֶת בַּשָּׁמַיִם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכִּי לְהַפְקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וַאֲנִי מְבַקֵּשׁ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלַיִךְ, וְאִם תְּקַיְּמִי אֶת זֹאת, תִּרְאִי נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא אַל תִּפְּלוּ שְׁנֵיכֶם בְּיֵאוּשׁ וּבְדַכְאוֹן, כִּי בְּרַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִוָּשְׁעוּ בִּישׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

הֵכְפַּל הַדָּבָר, רְאִי לְקַיֵּם אֶת כָּל מַה שֶּׁנֶּאֱמַר כָּאן, וְאָז תִּרְאִי מוֹפֵת.

י׳ שט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד שִׂמַּחְתָּנִי בְּהַבְּשׂוֹרָה טוֹבָה בְּעִנְיַן הַשִּׁדּוּךְ.

רְאֵה לְגְמֹר אֶת הַשִּׁדּוּךְ הַזֶּה תֵּכֶף־וּמִיָּד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לִבְנוֹת בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, עַל־פִּי הַתּוֹרָה וְהַיִּרְאָה, וְתוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, כִּי הַלִּמּוּד מִשְׁנָיוֹת הוּא יְסוֹד וְעִקַּר גָּדוֹל בְּחַיֵּי הָאָדָם. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ, רַק מַתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, כִּי מִשְׁנָה מְזַכֶּכֶת וּמְצַחְצַחַת אֶת הַנְּשָׁמָה.

וְכֵן רְאֵה לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, אֲשֶׁר אֵצֶל רַבֵּנוּ ז״ל הָיָה דָּבָר זֶה עִקָּר וְיסוֹד הַכֹּל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שי.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ.

לְדַעְתִּי, רְאִי לְהַעֲלִים עַיִן מִמֶּנּוּ וְלֹא לִדְחֹק עָלָיו, רַק תְּדַבְּרִי אִתּוֹ בְּצוּרָה יָפָה, וְתִרְאִי לְהַכְנִיסוֹ בַּמִּשְׁפָּחָה וּבַחֶבְרָה, הַיְנוּ תָּמִיד תִּתְיַעֲצִי עִמּוֹ, וְתִתְּנִי לוֹ הַרְגָּשָׁה שֶׁל חָשׁוּב וּשְׁוֵה עֵרֶךְ.

נָא וְנָא רְאִי לִבְנוֹת אוֹתוֹ, וְחַס וְשָׁלוֹם, לֹא לַעֲשׂוֹת עָלָיו שׁוּם בְּקֹרֶת, רַק לִמְצֹא אֶת הַטּוֹב שֶׁבּוֹ, וְאָז תִּרְאִי אֵיךְ הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

נָא וְנָא לְהַדְלִיק אַרְבָּעָה נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּלְבַקֵּשׁ אָז מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיָּחוּס וְיִרַחֵם עָלַיִךְ, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת וּמְבַקֶּשֶׁת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, מְאֹד מְקֻבֶּלֶת וּמְרֻצָּה.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּבְדְּקִי אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רֹב הַצָּרוֹת בַּבַּיִת — כְּשֶׁהַמְּזוּזוֹת פְּסוּלוֹת, חַס וְשָׁלוֹם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לִבְנֵכֶם, וְעוֹד תִּרְווּ מִמֶּנּוּ רֹב נַחַת.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י״ שיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לָנוּ קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ, אֵיךְ שֶׁאַתְּ מְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, יַעֲזֹר לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁתִּזְכֶּה לְהַצְלִיחַ וְלַעֲלוֹת מַעְלָה מַעְלָה.

מָה אֹמַר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר! עָלֵינוּ לְהֹדוֹת וְהוֹדָאָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁגִּלָּה לָנוּ בַּדּוֹר הַזֶּה אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, הַמְקֻרָב אוֹתָנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הוּא הַצָּלָחָה בָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. אַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

אוֹדוֹת הַסְּפָרִים שֶׁבִּקַּשְׁתָּ, אֶשְׁתַּדֵּל תֵּכֶף־וּמִיָּד לִשְׁלֹחַ.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, לֵידַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל מַה שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בִּידִיעָה זוֹ, אֲזַי בְּנָקֵל לְךָ לַעֲבֹר עַל הַכֹּל. אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת, אַשְׁרֵי לוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַשְׁרֵי לוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר עֵקֶב (חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב) ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָעִקָּר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת דַּעַת הָאָדָם בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

נָא וְנָא לֹא לִפְחֹד מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַכְנִיסִי אֶת עַצְמֵךְ לְגַמְרֵי בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְכָל מִי שֶׁיּוֹתֵר חָזָק בֶּאֱמוּנָה, יוֹתֵר מַצְלִיחַ, עַל־כֵּן רְאִי לִהְיוֹת חֲזָקָה מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאִי נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הָעִקָּר לֹא לְהִתְפַּחֵד כְּלָל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא גֶּשֶׁר צָר מְאֹד, וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא לְהִתְפַּחֵד כְּלָל.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שיג.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּעִתִּים הַלָּלוּ.

בָּזֶה שֶׁאַתָּה מִתְאוֹנֵן עַל תַּאֲוַת נאוּף שֶׁמִּתְגַּבֶּרֶת עָלֶיךָ מִפְּנֵי רְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין עַל זֶה שׁוּם עֵצָה — רַק לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ תָּמִיד לְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבּוֹ וְכָל מַה שֶּׁמֵּעִיק לוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּוַדַּאי יִזְכֶּה לָצֵאת מֵהַחֹשֶׁךְ שֶׁנִּלְכַּד בּוֹ, כִּי אֵין לָנוּ רַק תְּפִלָּה, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עַל דָּבָר זֶה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי כְּפִי הַהִתְגַּבְּרוּת לָזֶה, אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה — רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ.

עַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הָעִקָּר רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִתַּאֲוַת נאוּף — רַק עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לֶאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת.

אוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ בְּעִנְיַן הַדְּפָסָה וְכוּ׳, לְעֵת עַתָּה קָשֶׁה לִי לְמַסֵּר אֶת זֶה לְהַדְפִּיס, וּבְקָרוֹב אֲנַחְנוּ קוֹנִים מְכוֹנַת הַדְּפָסָה, וְאָז יֵדַפֵּס אֶצְלֵנוּ. וְאִם אַתָּה דַּוְקָא רוֹצֶה לְהַכְנִיס בְּהַדְּפָסָה, לְדַעְתִּי תִּתְקַשֵּׁר עִם אֵלּוּ הָעוֹסְקִים בַּהַדְּפָסָה, וְתַדְפִּיס אֵיזֶה קוּנְטְרֵס. אֲבָל כְּפִי שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ מַצָּבְךָ בְּפַרְנָסָתְךָ, לְדַעְתִּי הָעִקָּר שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בַּעֲבוֹדַת הַהֲפָצָה, שֶׁתַּפְיִץ בְּכָל יוֹם קוּנְטְרֵסִים.

וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תְּזַכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת הַקֶּנְטֶרֶס: ״הָעַיִן רוֹאָה״, כִּי זֶה תִּקּוּן גָּדוֹל עַל פְּגַם הַבְּרִית.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הוּא תִּקּוּן הַבְּרִית.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּעִתִּים הַלָּלוּ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׂם גּוֹרָלֵנוּ וְחֶלְקֵנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וּבָזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָנוּ מִשְׁתּוֹקְקִים לֵילֵךְ בִּדְרָכָיו הַקְּדוֹשִׁים: הֵן בְּסֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד — לִלְמֹד בְּדַרְכּוֹ, וְהֵן בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת — לָשׂוּחַ אֶת כָּל לִבּוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד יוֹתֵר טוֹבָה מִזֶּה, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמֵנוּ עִם הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד תַּכְנִיס בְּדַעְתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַפַּרְנָסָה בְּיַד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יְכוֹלָה לָקַחַת דָּבָר הַשַּׁיָּךְ אֵלֶיךָ, וְשׁוּם בְּרִיָה לֹא יְכוֹלָה לְהוֹסִיף דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שַׁיָּךְ לְךָ. עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ

בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

וְהִנֵּה מִיּוֹם חֲמִשָּׁה־עָשָׂר בְּאָב, כְּבָר מַתְחֶלֶת לְהָאִיר הָאָרַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה נו, סִימָן יג): כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה יִשְׂרָאֵל נֶאֱחָזִים בַּעֲבֵרוֹת, וּבְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הֵם נוֹטְלִים שׁוֹפָר וְתוֹקְעִים בּוֹ, וְנִזְכָּרִין לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהוּא מוֹחֵל לָהֶם. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהִשְׁתּוֹקֵק לִהְיוֹת בַּקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁיְּמַתְּקוּ מִמְּךָ הַדִּינִים, וְתִכָּתֵב לְחַיִּים טוֹבִים, וּלְפַרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וּלְנַחַת מֵהַיְלָדִים וּלְשִׂמְחָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְאֵיךְ אַתֶּם מִסְתַּדְּרִים בְּצַוְתָּא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם בְּפַרְנָסָה קַלָּה וּנְקִיָּה, וְשֶׁתִּהְיֶה בְּרִיאוּת לַיְלָדִים, וְתִרְווּ רֹב נַחַת וְאֹשֶׁר מֵהֶם.

הָעִקָּר לְהִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי דָּבָר זֶה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הָעִקָּר. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר הָאָדָם צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשׁוֹ לָבוֹא לִידֵי שִׂמְחָה, וּכְשֶׁהוּא שָׂמֵחַ, אֲזַי יָכוֹל לְהִתְעַלּוֹת בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה וְלָצֵאת מִגְּלוּתוֹ, וְלָבוֹא אֶל כָּל הַקְּדֻשּׁוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא הַפֶּתַח שֶׁמַּרְחֶבֶת לָאָדָם בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

עַל־כֵּן רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמְךָ וּתְשַׂמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ, וּבִזְכוּת הַשִּׂמְחָה תִּזְכּוּ תָּמִיד לְהִתְעַלּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

נָא וְנָא רְאוּ שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יח:): בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם, יִהְיוּ לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, וְאִם אֵין שָׁלוֹם — אֲזַי צוֹם; הֵינוּ כְּשֶׁאָדָם מִשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם — הֵן בְּעַצְמוֹ, שֶׁמַּשְׁלִים עִם גּוֹרָלוֹ, וְהֵן בְּבֵיתוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, אַךְ אִם אֵינוֹ רוֹצֶה לְהַשְׁלִים עִם גּוֹרָלוֹ, וְאֵינוֹ חָפֵץ לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בְּבֵיתוֹ, אֲזַי, חַס וְשָׁלוֹם יִצְטָרֵךְ לְסִבֹּל. עַל־כֵּן רְאוּ לִשְׁמֹר עַל שְׁלוֹם־בֵּיתְכֶם, וְתִהְיֶה הֲבָנָה הֲדָדִית בֵּינֵכֶם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לִבִּי.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אַתָּה רוֹאֶה בְּעֵינֶיךָ, אֲשֶׁר כָּל הַחַיִּים הֵם כְּצֵל עוֹבֵר, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְדַבֵּק אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ בַּצֵּל הָעוֹבֵר הַזֶּה; כִּי בֶּאֱמֶת עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְהָעִקָּר הוּא לְנַסּוֹת אֶת הָאָדָם, לִרְאוֹת אִם כַּוָּנָתוֹ הִיא בֶּאֱמֶת לְהִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּתִקֻּף קַטְנוּתוֹ וִירִידָתוֹ וְחַשְׁכוּתוֹ, וְאֵינוֹ מִתְפַּעֵל מֵהַחֹשֶׁךְ שֶׁסְּבִיבוֹ, זֶה עִקַּר מַעֲלָתוֹ, וְזֶה עִקַּר הַשַּׁעֲשׁוּעִים בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּשְׁתּוֹקֵק תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ.

חֶמְדַּת לִבִּי! אַל תִּהְיֶה שָׁבוּר כְּלָל, רַק תִּהְיֶה חָזָק בְּעַצְמְךָ, וְתִהְיֶה רָגִיל לוֹמַר בְּכָל יוֹם קָדִישׁ אַחַר אִמְּךָ, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, כִּי מוּבָא

בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (חֵלֶק ב׳ קכט:), אֲשֶׁר הַקָּדִישׁ שֶׁהַבֵּן אוֹמֵר בִּשְׁבִיל הַנִּפְטָר, שׁוֹבֵר אֶת כָּל הַמַּנְעוּלִים הַסְּגוּרִים, וּמַכְנִיס אֶת הַנְּשָׁמָה בְּגַן־עֵדֶן. עַל־כֵּן תִּהְיֶה חָזָק מְאֹד בַּאֲמִירַת קַדִּישׁ. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (אוֹתִיּוֹת דְּרַבִּי עֲקִיבָא): אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בְּמִדַּת הָרַחֲמִים בָּרָאתִי אֶת הָעוֹלָם, בְּמִדַּת הָרַחֲמִים אֲנִי מַנְהִיגוֹ, וְעָתִיד אֲנִי לְחַדְּשׁוֹ בְּמִדַּת הָרַחֲמִים, כִּי הַכֹּל רַחֲמִים גְּדוֹלִים, וְאַף שֶׁאֵין אָנוּ מַשִּׂיגִים רַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, עִם כָּל זֹאת צְרִיכִים לְהַאֲמִין, שֶׁהַכֹּל רַחֲמִים וַחֲסָדִים כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל.

אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לִי לִשְׁמֹעַ מִפִּךְ תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, בְּשׂוֹרוֹת מַשְׂמְחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

אֶת מִכְתַּבְכֶם לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֶּם.

רְאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחוּ אֶת הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת שֶׁיִּכְבְּשׁוּ אֶתְכֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְבִנְכֶם, וְתִזְכּוּ לְגַדְּלוֹ עִם שְׁאָר יַלְדֵיכֶם.

נָא וְנָא לְהוֹצִיא מֵהָרֹאשׁ אֶת הָרַעְיוֹן שֶׁנִּכְנַס בָּכֶם לְאַמֵּץ בַּת, חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנָּתַן לָכֶם שְׁלֹשָׁה בָּנִים, תִּשְׁתַּדְּלוּ לְגַדֵּל אוֹתָם וּלְחַנְּכָם עַל־פִּי דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה.

נָא וְנָא לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם, כִּי מוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (חֵלֶק ב׳ פח:), אֲשֶׁר כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵן בִּזְכוּת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּכְשֶׁאָדָם שׁוֹמֵר שַׁבָּת וְשָׁמֵחַ בְּשַׁבָּת, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת לוֹ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע עַל שִׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל וְכֵן בְּרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה. עַל־כֵּן רָאוּ לְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (שַׁבָּת קיח:): כָּל הַמְעַנֵּג אֶת הַשַּׁבָּת, נוֹתְנִים לוֹ מִשְׁאֲלוֹת לִבּוֹ; וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁתְּעַנְּגוּ אֶת הַשַּׁבָּת וְתִשְׂמְחוּ בָּהּ, עַל־יְדֵי־זֶה תֻּמְשַׁךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְבִנְכֶם, וְתִהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע.

נָא וְנָא רְאוּ לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה, וְתִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁתִּהְיֶה הַבָּנָה הֲדָדִית בֵּינֵכֶם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לָכֶם טוֹב תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, שֶׁאַתָּה רָנָק וְכוּ׳.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! לְדַעְתִּי, כָּל הָעִכּוּב שֶׁלְּךָ הוּא, מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה מַכְנִיס בְּעַצְמְךָ פְּחָדִים יְתֵרִים, וְאַתָּה בּוֹרֵר הַרְבֵּה מְאֹד, וְקָשֶׁה לְךָ לְהַחְלִיט.

רְאֵה לַעֲבֹד עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה. וְאַף שֶׁבֶּאֱמֶת אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סב:), שֶׁכָּל יְהוּדִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה, שָׁרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה, עִם כָּל זֹאת אַתָּה צָרִיךְ לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וּתְשַׂמַּח אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל, כִּי סוֹף כָּל סוֹף בְּוַדַּאי תִּרְאֶה יְשׁוּעָה נִפְלָאָה — אִם תִּהְיֶה

בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַכְנֶסֶת בָּאָדָם בִּטָּחוֹן עַצְמִי, וְיֵשׁ לוֹ חֹזֶק לֵב לָקוּם וְלַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ. וּמוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (חֵלֶק ב׳ סג:), אֲשֶׁר כָּל הַבְּרָכוֹת נִמְשָׁכוֹת לָאָדָם מִשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְעַל־כֵּן אִם הָאָדָם הַזּוֹכֶה לִשְׁמֹר שַׁבָּת, וְהוּא שָׂמֵחַ וְרוֹקֵד בְּשַׁבָּת, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת עָלָיו יְשׁוּעָה עַל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל, וְכֵן נִמְשֶׁכֶת לוֹ פַּרְנָסָה עַל שֵׁשֶׁת יְמֵי הַחֹל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהַנִּיחַ בְּכָל בֹּקֶר תְּפִלִּין, וְתִבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְכֵן תִּבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רֹב הַצָּרוֹת בַּבַּיִת נִמְשָׁכוֹת מִמְּזוּזוֹת שֶׁאֵינָן כְּשֵׁרוֹת.

אַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת כְּלָל, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדוֹ יִתְבָּרַךְ כְּלָל, כִּי הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְהַמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, אֲזַי רוֹאֶה יְשׁוּעָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, כֵּן גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לֹא לִהְיוֹת בַּטְלָן, וּתְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָז תִּרְאֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה עִמְּךָ.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב תִּתְחַתֵּן, הָעִקָּר אַל תִּהְיֶה בָּרָן, רַק הַשְׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁיַּצִּיעוּ לְךָ, אוֹתוֹ תִּקַּח בְּלִי שׁוּם סְפֵקוֹת, וְאָז תִּרְאֶה נֵס גָּלוּי שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרַ עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

רְאִי לִשְׁמֹר מְאֹד עַל טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְלַחֲזֹר הַרְבֵּה עַל הַדִּינִים הַשַּׁיָּכִים לָזֶה.

נָא וְנָא לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת. וְכֵן רְאִי שֶׁבַּעְלֵךְ יִשְׁתַּדֵּל לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין. גַּם תַּדְלִיקִי אַרְבָּעָה נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּבִשְׁעַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל יְלָדִים, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת אָז עַל יְלָדִים — נִשְׁמַעַת וְנִתְקַבֶּלֶת, כִּי אָז הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא אַל תִּרְאֲגִי כְּלָל, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, אַל תִּתְיָאֲשִׁי, וְתִרְאִי לְקַיֵּם אֶת כָּל הַנֶּאֱמָר כָּאן, וְאָז תִּוָּשְׁעִי בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

הָעִקָּר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל תְּדַקְדֵּק עָלַיִךְ כָּל־כָּךְ. וּכְלָל זֶה תַּכְנִיס בְּעַצְמֵךְ: ״כְּמוֹ שֶׁאָסוּר לִשְׂנֹא אֶת חֲבֵרוֹ, כָּךְ אָסוּר לִשְׂנֹא אֶת עַצְמוֹ״. וְאֵין זוֹ מַעֲלָה כְּשֶׁתָּמִיד מוֹצֵא פְּגָמִים בַּעֲבוֹדָתוֹ, כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לָדוּן אֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, וְכֵן לָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), וּמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר: אִם הָיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְכּוֹ זוֹ, הָיוּ יְכוֹלִים לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בִּתְשׁוּבָה.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת סַבְלָן בְּבֵיתְךָ, וְאַל תַּקְפִּיד עַל אִשְׁתְּךָ, רַק תִּשְׁתַּדֵּל לִמְצֹא אֶת הַטּוֹב בָּהּ, כִּי בְּוַדַּאי יֵשׁ בָּהּ טוֹב הַרְבֵּה מְאֹד, אִם תִּסְתַּכֵּל בְּעֵין הָאֱמֶת, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הִיא מוֹסֶרֶת אֶת נַפְשָׁהּ וּבָאָה לָגוּר עִמְּךָ בַּמֻּרְחַקִּים, וְעַל־כֵּן רְאֵה לָדוּנָהּ לְכַף זְכוּת.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! זְכֹר דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר לָנוּ, שֶׁעַל־יְדֵי שִׂמְחָה הָאָדָם זוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת וּלְהַרְחָבַת הַמֹּחִין (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י״), עַל־כֵּן רְאֵה לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, וְאַל תְּדַקְדֵּק עַל עַצְמְךָ כָּל־כָּךְ. זְכֹר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת שְׁמִינִי): אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם — שָׂמֵחַ לְמָחָר; וְעַל־כֵּן רְאֵה לַחֲטֹף שִׂמְחָה בַּיּוֹם הַזֶּה דַּיְקָא, וְאָז טוֹב כָּל הַיָּמִים.

בְּעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים, שֶׁתִּהְיֶה עַל הַקִּבּוּץ בָּעִיר מַנְטְשֶׁעסְטֶער, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִכָּתֵב בִּכְתִיבָה וּבַחֲתִימָה טוֹבָה, וּבְסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים גְּמוּרִים, וְנִזְכֶּה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדֶּר עֵקֶב, ט״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַבְּשׂוֹרָה טוֹבָה, שֶׁנִּפְקַדְתֶּם, תְּהִלָּה לָאֵל, בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר בְּשָׁלוֹם וְתוֹלִיד בְּנָקֵל.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד עַל בְּרִיאוּתָהּ, וְשֶׁלֹּא תִּתְיַגֵּעַ הַרְבֵּה.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! רְאֵה לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקְךָ, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׁם חֶלְקְךָ וְגוֹרָלְךָ, וְאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרִבּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרִבּי נִפְלָא

כָּזֶה, הַמְגַלֶּה לְךָ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת וְנִסְתָּרוֹת כָּאֵלּוּ, אֵיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְלַעֲמֹד עַל עָמְדֶךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, לִשְׂמֹחַ בְּשִׂמְחַת הַמִּצְוֹות שֶׁאַתָּה מְקַיֵּם בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַחֵב לִבְּךָ, שֶׁתּוּכַל לְדַבֵּר וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרָכוֹת לא.): אֵין עוֹמְדִין לְהִתְפַּלֵּל, אֶלָּא מִתּוֹךְ שִׂמְחַת הַמִּצְוֹות דַּיְקָא, כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחַת הַמִּצְוֹות — בְּנָקֵל לוֹ לְהִתְפַּלֵּל.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! רְאֵה לִבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי הַתְּפִלִּין מַמְשִׁיכִים חַיִּים (מְנָחוֹת מד.).

וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְנָחוֹת מג:): כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וּתְפִלִּין בִּזְרוֹעוֹ — הַכֹּל בְּחִזּוּק שֶׁלֹּא יֵחֶטָא; הַיְנוּ כְּשֶׁהָאָדָם שָׂמֵחַ כָּל הַיּוֹם, בָּזֶה שֶׁהִנִּיחַ הַיּוֹם תְּפִלִּין עַל רֹאשׁוֹ וּתְפִלִּין בִּזְרוֹעוֹ, זֶה יִשְׁמֹר אוֹתוֹ כָּל הָעֵת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכב.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר עֵקֶב, י״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּחְיוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם בְּפַרְנָסָה בְּנָקֵל, וְתִזְכּוּ לַחֲזֹר בִּמְהֵרָה לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי־חַלָּצֵיכֶם.

נָא וְנָא רְאוּ לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כִּי הַשּׁוֹמֵר אֶת הַשַּׁבָּת, הַשַּׁבָּת שׁוֹמֶרֶת אוֹתוֹ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: בִּרְכַּת ה׳ הִיא תַּעֲשִׁיר (מִשְׁלֵי י, כב) — זוֹ בִּרְכַּת שַׁבָּת (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת, פֶּרֶק ב׳, הֲלָכָה ח׳), וּבִזְכוּת הַשַּׁבָּת הָאָדָם נִזּוֹן כָּל הַשָּׁבוּעַ, עַל־כֵּן רְאוּ מְאֹד לְדַקְדֵּק בִּשְׁמִירַת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז תִּרְאוּ נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְהָעִקָּר לְקַבֵּל אֶת הַשַּׁבָּת בְּשִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יז).

רְאוּ לְהַדְלִיק חֲמִשָּׁה נֵרוֹת שֶׁל חֵלֶב וּשְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּבִשְׁעַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת תְּבַקְּשׁוּ הַרְבֵּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת אָז, הִיא מְקֻבֶּלֶת וּמְרֻצָּה בַּשָּׁמַיִם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! חִזְקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כַּאֲשֶׁר קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל דֶּרֶךְ תַּלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל, אֲשֶׁר רַק הוּא הֵבִין אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בִּשְׁלֵמוּת, כַּיָּדוּעַ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֲשֶׁר כָּל עִקַּר לְמוּדוֹ שֶׁל מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל הָיָה — לְהַחְדִּיר אֶת עֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וּלְקַיְּמָן בְּחַיֵּי יוֹם יוֹם, הַיְנוּ עַל אַף שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר בְּכָל יוֹם — מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, הַשְׁלָכוֹת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת שֶׁלֹּא יְאַבֵּד אֶת עַצְמוֹ, חַס וְשָׁלוֹם, אֶלָּא יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת הַשָּׂגוֹתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם כְּלָל.

כִּי בֶּאֱמֶת אַתֶּם צְרִיכִים לָדַעַת, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! אִם תַּתְמִידוּ יוֹמָם וָלַיְלָה בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, תִּרְאוּ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר כָּל כְּלָלִיּוּת סִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים וְכָל סִפְרֵי הָאֲרִיזַ״ל וְסִפְרֵי הַקְּדוּמִים וְהַמְקֻבָּלִים הַקְּדוּמִים — כְּלוּלִים בְּתוֹרָתוֹ

הַקְּדוֹשָׁה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִלְבִּישׁ אֶת זֶה בְּמַאֲמָרִים, בְּאֹפֶן שֶׁיֵּצְאוּ מִזֶּה עֲצוּת לָאָדָם, וְהַכֹּל מְלֻבָּשׁ וּמֻסְתָּר בְּאֹפֶן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד. וּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל זָכָה בְּכֹחַ עֹמֶק תְּבוּנָתוֹ וֶאֱמוּנָתוֹ בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, לְפָתֹחַ אֶת שַׁעֲרֵי הַחָכְמָה הַגְּנוּזִים בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִלְבִּישׁ אֶת זֶה בְּאֹפֶן יוֹתֵר פָּשׁוּט, עַד שֶׁגַּם מְגֻשָּׁמִים וּמְרֻחָקִים כָּמוֹנוּ, גַּם־כֵּן נִזְכֶּה לְהַשִּׂיג אֶת הַשָּׂגוֹת אֱלְקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ עֲרֵבוּת נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם.

עַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לַחֲזֹר הַרְבֵּה בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, וּתְבַקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל כָּל תּוֹרָה וּמַאֲמָר שֶׁתִּלְמְדוּ, שֶׁתִּזְכּוּ לְקַיְּמָם בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כִּי כָּל תּוֹרָה וּמַאֲמָר — הֵם עֲצוּת נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת, אֵיךְ לָצֵאת מֵהַבֹּץ וְהַחשֶׁךְ שֶׁנָּפַל בָּהֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְכַאֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד יוֹדֵעַ אֶת נִגְעֵי לִבּוֹ וּמַכְאוֹבָיו. וְאִם תַּתְמִידוּ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן תַּעֲשׂוּ לְעַצְמְכֶם סֵדֶר בְּדִבְרֵי מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁזָּכָה לְחַדֵּשׁ בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, תִּהְיֶה לָכֶם הִתְחַזְּקוּת וְהִתְאַמְּצוּת לַעֲמֹד עַל עָמְדְכֶם, עַל אַף שֶׁעוֹבְרִים עֲלֵיכֶם מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְתִזְכּוּ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! עַל־יְדֵי דִּבּוּרִים אֵלּוּ שֶׁתַּחְקְקוּ הֵיטֵב, וְתִכְתְּבוּ זֹאת עַל לוּחַ לִבְּכֶם, מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ בִּזְכֻיּוֹת חִנָּם לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי תָּמִים כָּזֶה, רַבִּי הַמְלַמְּדֵנוּ עֲצוּת וְהִתְחַזְּקוּת אֵיךְ לַעֲמֹד עַל עָמְדֵנוּ, וּלְהִתְחַזֵּק בְּכָל מַצָּבֵינוּ, עָלֵינוּ לְהַתְמִיד מְאֹד בְּדִבָּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וּבִדְבְרֵי תַּלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ, אֲשֶׁר הֵם מְרַפְּאִים אוֹתָנוּ מִכָּל תַּחֲלוּאֵינוּ, וְהֵם מַעֲלִים אוֹתָנוּ מִכָּל יְרִידוֹתֵינוּ וּנְפִילוֹתֵינוּ וְהַשְׁלָכוֹתֵינוּ. וְאִם תִּזְכּוּ לְהַתְמִיד בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל וּבִסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל תַּלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל, אָז תִּהְיֶה לָכֶם הִתְחַזְּקוּת וְעֵצוֹת, וְתִזְכּוּ לַחֲזֹר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים.

נָא וְנָא רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְכֶם בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלֶיהָ, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ, אֲשֶׁר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא אַרְמוֹן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, וְיֵשׁ

שָׁם אַלְפֵי אֲלָפִים וְרֹב רִבְבוֹת חֲדָרִים, וּמִכָּל חֶדֶר וְחֶדֶר נִפְתָּח פֶּתַח וְשַׁעַר וְחַלּוֹן אֶל תּוֹךְ חֶדֶר הַשֵּׁנִי, עַד אֵין סוֹף, וְכָל זֶה בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת שֶׁיִּפָּתְחוּ לוֹ עוֹד שְׁעָרִים רַבִּים, אֲלָפִים וּרְבָבוֹת וּרְבָבוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳ בְּאֵין עֵרֶךְ כְּלָל בְּכָל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת, כִּי אַף שֶׁהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה הִיא הַמַּדְרֵגָה הַתַּחְתּוֹנָה, בִּבְחִינַת מַלְכוּת, עִם כָּל זֹאת בָּהּ מְאִירִים כָּל הַמִּדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁבְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל אֵיזוֹ מִדָּה וּלְאֵיזוֹ הַשָּׂגָה, הַהֶכְרֵחַ לוֹ לַעֲבֹר דֶּרֶךְ הַמַּלְכוּת, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה.

עַל־כֵּן רְאוּ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְכֶם בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא. וְכָל מַה שֶׁתַּכְנִיסוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּדָבָר זֶה, כְּמוֹ־כֵן יִטַּהֵר לִבְבְכֶם, וְרַבֵּנוּ ז״ל גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר אֶפְשָׁר שֶׁיֵּשֵׁב אֶחָד אֵצֶל חֲבֵרוֹ בְּמָקוֹם אֶחָד עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלָזֶה יִהְיוּ כָּל הַתַּעֲנוּגִים וְהַשַּׁעֲשׁוּעִים וְכָל הַשַּׂ״י עוֹלָמוֹת, וַחֲבֵרוֹ לֹא יַרְגִּישׁ כְּלָל, וְאַדְרַבָּה אֶצְלוֹ יִהְיֶה חֹשֶׁךְ בְּתַכְלִית הַחֲשֵׁכוּת. וְכָל זֶה — כִּי הוּא זָכָה לְטַהֵר אֶת לִבּוֹ, וְהִכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת אֲמִתַּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְזָכָה שֶׁיִּפָּתַח פִּיו לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, וְהִתְמִיד בָּזֶה, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְתְּחוּ לוֹ שַׁעֲרֵי הַשֵּׂכֶל וְהַתְּבוּנָה, עַד שֶׁזָּכָה לְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִכְנָס לִפְנֵי וְלִפְנִים מֵחֶדֶר אֶל חֶדֶר וּמֵאַרְמוֹן אֶל אַרְמוֹן, עַד שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁמַּרְגִּישׁ אֶת הַשַּׂ״י עוֹלָמוֹת, וַחֲבֵרוֹ אֲשֶׁר רָחוֹק מִזֶּה, אֵינוֹ מַרְגִּישׁ כְּלָל וְכוּ׳ וְכוּ׳ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קצא).

וְעַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת לְהִתְמִיד בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל וּבִדְבְרֵי תַּלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְאָז תַּתְחִילוּ לִחְיוֹת חַיִּים חֲדָשִׁים, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁיְּמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים מְמַשְׁמְשִׁים וּבָאִים, שֶׁהֵם יְמֵי רָצוֹן, יְמֵי הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת.

נָא וְנָא רְאוּ לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים אֲלָיו יִתְבָּרַךְ — זוֹ הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה שֶׁאֵין כָּמוֹהָ. אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה

חָזָק בָּזֶה, וְאָז יַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיגוֹ, כִּי אִם עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, וְעַל־יְדֵי אֱמוּנָה שְׁלֵמָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי שֹׁרֶשׁ נִשְׁמַת רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא מֵעַתִּיק דְּעַתִּיקִין, סַבָּא דְּסָבִין, אֲשֶׁר מִשָּׁם יוֹרֶדֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁחָזָק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, עוֹלֶה עַד הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

נָא וְנָא רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לְקַיֵּם אֶת כָּל זֹאת, וְאַל תַּטְעוּ אֶת עַצְמְכֶם, כִּי דְּבַר רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא רַק עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — תּוֹרָה וּתְפִלָּה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וּלְהַרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! הֵא לָכֶם מַתָּנָה יְקָרָה — לוּחַ לִמּוּדִים לִלְמֹד בְּכָל יוֹם, שֶׁתַּלְמִידֵינוּ לוֹמְדִים בְּכָל יוֹם הַשִּׁעוּרִים הָאֵלּוּ — מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב, וְאֵין לְךָ נַעַם, וְאֵין לְךָ עֲרֵבוּת יוֹתֵר מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּכְשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם, אֲזַי מַרְגִּישׁ טַעַם אַחֵר בְּחַיָּיו, וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן יט) נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת הַזּוֹכֶה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי אַפִלּוּ כְּשֶׁנִּלְכַּד בִּמְצוּדָה רָעָה, וְנָפַל בְּפַח יָקוּשׁ, כֹּחַ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, שֶׁיְּכוֹלָה לְהוֹצִיאוֹ מֵהַבֹּץ וְהַלְכְלוּךְ שֶׁלּוֹ, וַאֲפִלּוּ מִי שֶׁקִּלְקֵל בִּבְרִיתוֹ, כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, שֶׁיְּכוֹל לְתַקְּנוֹ, כִּי בְּרִית זֶה יְסוֹד, וְאוֹרַיְתָא זֶה חֶסֶד.

נָא וְנָא לִלְמֹד בְּכָל יוֹם פָּרָשָׁה חֲמָשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, בְּאֹפֶן שֶׁבְּכָל שָׁבוּעַ תִּזְכּוּ לְסַיֵּם שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, אֲשֶׁר הַלִּמּוּד הַזֶּה הוּא תִּקּוּן לִפְגַם הַבְּרִית.

וְכֵן תַּעֲשׂוּ לְעַצְמְכֶם קְבִיעוּת חֲזָקָה בַּאֲמִירַת תַּנַ״ךְ, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁהוּא סֵפֶר מוּסָר שֶׁלּוֹ כַּיָּדוּעַ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְכֵן תִּקְבְּעוּ לְעַצְמְכֶם לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִשְׁנָיוֹת, כִּי מִשְׁנַ״ה אוֹתִיּוֹת נְשָׁמַ״ה, וְהַזּוֹכֶה לִלְמֹד מִשְׁנָיוֹת, זוֹכֶה לְצַחְצֵחַ וּלְזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמָתוֹ מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה וּפְגָם.

נָא וְנָא רְאוּ לִבְנוֹת לְעַצְמְכֶם בְּכָל יוֹם בַּי״ת נָכוֹן וְנִשָּׂא, שֶׁהוּא: בַּ׳בְלִי, י׳רוּשַׁלְמִי, ת׳וֹסֶפְתָּא, אֲשֶׁר הוּא כְּלַל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בַּלִּמּוּד הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְלוֹמֵד שִׁעוּר בְּכָל יוֹם מֵהֶם — מְעַט אוֹ הַרְבֵּה, אֲשֶׁר בָּזֶה יִבָּנֶה לְעַצְמוֹ בַּיִת. רְאוּ לְהַתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּמִדְרָשִׁים: מִדְרָשׁ רַבָּה וּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, אֲשֶׁר מִי שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם אֶת הַמִּדְרָשִׁים בְּכָל שָׁבוּעַ, הוּא כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ לְשׁוּם סֵפֶר מוּסָר, כִּי אַגָּדוֹת חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הֵן הֵן הַסֵּפֶר מוּסָר הֲכִי טוֹב.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! זִכְרוּ הֵיטֵב אֶת אֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל הַרְבֵּה מְאֹד עַל לִמּוּד פּוֹסְקִים, וּבְפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר חֹק קָבוּעַ עַל כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יֶחְסַר לוֹ יוֹם אֶחָד מִלִּמּוּד פּוֹסְקִים (עֵין שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן כט), וְאָמַר, שֶׁעַל־יְדֵי לִמּוּד פּוֹסְקִים נַעֲשִׂים בַּעַל־הַבַּיִת בָּעוֹלָם, וּמוֹצְאִים אֶת הַשְּׁעָרִים הַטְּמוּנִים בָּאָרֶץ, שֶׁהֵן שַׁעֲרֵי הַשֵּׂכֶל וְהַדַּעַת וְהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שַׁעֲרֵי גַּן־עֵדֶן (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפ), וְעַל־יְדֵי לִמּוּד פּוֹסְקִים, זוֹכִים לְבָרֵר וּלְזַכֵּךְ בְּעַצְמוֹ אֶת הַד׳ יְסוֹדוֹת שֶׁלּוֹ, עַד שֶׁיָּאִיר אֶצְלוֹ שֵׁם הַוָיְ״ה בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד, וְיִזְדַּכֵּךְ מִכָּל מִדּוֹתָיו הָרָעוֹת וְהַמְגֻנּוֹת (עֵין לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח); עַל־כֵּן רְאוּ לִהְיוֹת קְבוּעִים בְּכָל יוֹם בְּשִׁעוּר גָּדוֹל בְּפוֹסְקִים, שֶׁתִּלְמְדוּ שִׁעוּר בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל שֶׁהוּא הָרַמְבַּ״ם, וְכֵן תַּתְמִידוּ בְּטוּר, וְתָבוֹאוּ לַבֵּית־יוֹסֵף וּבַיִת חָדָשׁ. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל, שֶׁתַּתְמִידוּ מְאֹד בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ עִם הַמָּגִנִּים מָגִנֵּי אָרֶץ, וְתָלִינוּ בְּעָמְקָהּ שֶׁל הֲלָכָה, עַד שֶׁתֵּצְאוּ עִם הֲלָכָה בְּרוּרָה וּמְשֻׁנָּה. וּבֶאֱמֶת כָּל הַיַּהֲדוּת תְּלוּיָה כְּפִי שֶׁלּוֹמֵד הֲלָכָה, וְהַלּוֹמֵד סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים וְהַשּׁוּלְחָן עָרוּךְ בָּהֶם, מֻבְטָח שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ שׁוֹטֵר, כִּי רַ׳מְבַּ״ם, ט׳וּר וְשֻׁ׳לְחָן עָרוּךְ, הוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת שׁוֹטֵ״ר, שֶׁרָאוּי לְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל לִשְׁקֹד בָּהֶם.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִירָנוּ וְזֵרָזָנוּ הַרְבֵּה מְאֹד לִלְמֹד וּלְעַיֵּן בְּסִפְרֵי הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים, וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קח), שֶׁעַל־יְדֵי לִמּוּד הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים, נַעֲשֶׂה חֵשֶׁק לִלְמֹד בְּכָל הַלִּמּוּדִים, כִּי הַלָּשׁוֹן שֶׁל הַזֹּהַר מְאֹד מְעוֹרֶרֶת וּמוֹשֶׁכֶת אֶת הָאָדָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְעוֹרֶרֶת אוֹתוֹ בִּתְשׁוּקָה עֲצוּמָה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל,

וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, וְגַם רָגִיל בַּאֲמִירַת תִּקּוּנִים, שֶׁהֵם תִּקּוּנֵי זֹהַר, אֲשֶׁר הוּא כְּמוֹ מֶרְחָץ לַנְּשָׁמָה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה רָגִיל בַּאֲמִירַת תִּקּוּנִים כָּל הַשָּׁנָה, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם כַּמָּה דַּפִּים זֹהַר הַקָּדוֹשׁ וְכַמָּה דַּפִּים תִּקּוּנֵי זֹהַר הַקָּדוֹשׁ, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא.

נָא וְנָא רְאוּ שֶׁלֹּא יֶחְסַר לָכֶם יוֹם אֶחָד מִבְּלִי לִמּוּד ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן״, כִּי בְּפֵרוּשׁ נִשְׁמַע מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָמַר וְהִפְלִיג מְאֹד מְאֹד בְּמַעֲלַת נִפְלְאוֹת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ ״לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם, שֶׁהוּא אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה, וְאָמַר, מֵאַחַר שֶׁיָּצָא בָּעוֹלָם, אֲנִי חָפֵץ מְאֹד שֶׁיִּלְמְדוּ אוֹתוֹ, כִּי צְרִיכִים לִלְמֹד אוֹתוֹ הַרְבֵּה, עַד שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּעַל־פֶּה, כִּי הוּא מָלֵא מוּסָר וְהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלָיו. אַחַר־כָּךְ אָמַר בְּפֵרוּשׁ, שֶׁהַלִּמּוּד בְּחִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, הוּא אַתְחַלְתָּא דִּגְאֻלָּה בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. וְאָמַר, שֶׁטּוֹב לִקְבֹּעַ לְעַצְמוֹ שְׁנֵי שִׁעוּרִים לִלְמֹד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים: שִׁעוּר אֶחָד פָּשׁוּט — לִלְמֹד בְּמְהִירוּת הַרְבֵּה מְאֹד, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה שָׁגוּר בְּעַל־פֶּה, וְשִׁעוּר אֶחָד לִלְמֹד בְּעִיּוּן גָּדוֹל, כִּי יֵשׁ עַמְקוּת גְּדוֹלָה וְנִפְלָאָה בְּסִפְרָיו. וְכֵן דִּבֵּר הַרְבֵּה מִזֶּה, מֵעִנְיַן עֻצְּם הָעַמְקוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁיֵּשׁ בְּתוֹרָתוֹ הַקְּדוֹשָׁה וְהַנּוֹרָאָה מְאֹד עַד אֵין סוֹף וְאֵין תַּכְלִית.

וְכֵן פַּעַם אַחַת הָיָה מְזָרֵז אֶת אֶחָד לִלְמֹד אֶת סִפְרוֹ, וְאָמַר שֶׁהִיא מִצְוָה גְּדוֹלָה לִלְמֹד סִפְרוֹ הַרְבֵּה. וְאָמַר לוֹ, שֶׁיְּכוֹלִים לִהְיוֹת נַעֲשֶׂה בַּעַל מֹחַ גָּדוֹל עַל־יְדֵי סִפְרוֹ, כִּי יֵשׁ בּוֹ שֵׂכֶל גָּדוֹל וְעַמְקוּת נִפְלָאָה מְאֹד, עַל־פִּי פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים, וְגַם אִם יַתְמִידוּ בְּסִפְרָיו, יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לִהְיוֹת נַעֲשֶׂה אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת, וְאָז יִזְכֶּה לִרְאוֹת הַפְּנִימִיּוּת שֶׁיֵּשׁ בְּסִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים, כִּי יֵשׁ בָּהֶם פְּנִימִיּוּת הַרְבֵּה אֲשֶׁר אֵין נִרְאֶה עַל־פִּי פְּשׁוּטוֹ כְּלָל. אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִלְמֹד וּלְהַתְמִיד בָּהֶם.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְהַתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם בְּדִבְרֵי תַּלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, בְּסִפְרוֹ ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, אֲשֶׁר בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר שׁוּם בְּרִיָּה לֹא הֵבִינָה וְלֹא הִשִּׂיגָה אוֹתוֹ, כִּי אִם מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, וְעָלָיו סָמַךְ אֶת יָדוֹ יוֹתֵר מִכָּל תַּלְמִידָיו,

כִּי רַק הוּא יָרַד לְסוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְעַל־כֵּן רְאוּ לְהַתְמִיד מְאֹד בְּסִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁבָּהֶם הוּא בֵּאֵר וּפֵרֵשׁ אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִרְחִיבָם מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁגַּם קְטַנִּים וּמְגֻשָּׁמִים וּפְגוּמִים כָּמוֹנוּ, גַּם־כֵּן נִזְכֶּה לְהַשִּׂיג וּלְהָבִין אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ אֲלֵיהֶם. וּכְבָר אָמַר מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל עַל סִפְרוֹ, שֶׁהוּא הַגַּן־עֵדֶן שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וְעַל־כֵּן, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מִי שֶׁרוֹצֶה לִטְעֹם טַעַם גַּן־עֵדֶן, שֶׁיַּתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּסִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ הַקְּדוֹשִׁים. וְרָאוּ בְּחוּשׁ בְּכָל הַדּוֹרוֹת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁלָּמְדוּ בְּכָל יוֹם ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, הָיָה לָהֶם חִזּוּק לְהִתְחַזֵּק וְלַעֲמֹד עַל נַפְשָׁם בְּכָל מַה שֶּׁעָבַר עֲלֵיהֶם בִּימֵי חַיֵּיהֶם, וְהִתְחַזְּקוּ בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, הָאבְּן זִיךְ זֵיֶיער שֵׁיין דֶער הַאלְטִין, אַשְׁרֵי הַשּׁוֹקֵד בָּהֶם בְּכָל יוֹם, אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיְּצַיֵּת וְיִלְמַד בְּכָל יוֹם מְעַט אוֹ הַרְבֵּה כְּפִי הַלּוּחַ הַזֶּה, וְאָז יִהְיֶה לוֹ אוֹצָר הַמְנֻצָּר בְּעָלְמָא דְּאָתֵי, אַשְׁרֵי לוֹ בָּזֶה וְאַשְׁרֵי לוֹ בַּבָּא!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֲנִי מְאֹד מִתְפַּלֵּא עָלֶיךָ וְכוּ׳, אַחֲרֵי שֶׁלָּמַדְתָּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״ וּשְׁאָר סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיךְ יֵשׁ כֹּחַ לְמִתְנַגֵּד סָרוּחַ וְכוּ׳, אֲשֶׁר חַטֹּאת נְעוּרָיו נוֹטְפִים מִמֶּנּוּ וְכוּ׳, לְהָסִית אוֹתְךָ נֶגֶד אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״ בִּכְלָל, וְנֶגֶד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּפְרָט.

אֵין זֶה אֶלָּא מַה שֶּׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לא), אֲשֶׁר גַּם בַּהִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת וְלִמּוּד תּוֹרָתוֹ, יֵשׁ בּוֹ בְּחִינוֹת

זָכָה — נַעֲשָׂה לוֹ סַם חַיִּים, לֹא זָכָה — נַעֲשָׂה לוֹ סַם מָוֶת׳; כִּי יֵשׁ שֶׁלּוֹמְדִים אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עִם הַרְבֵּה גֵּאוּת וְיֵשׁוּת וְכוּ׳, וְעַל־יְדֵי־זֶה לֹא בְּחִנָּם, שֶׁאַחַר־כָּךְ מִתְהַפְּכִים לְמִתְנַגְּדִים גְּדוֹלִים. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב), שֶׁזֶּה הַסִּימָן אִם מְקָרְבִים אֶל הַצַּדִּיק עִם אֱמֶת — כְּשֶׁנּוֹפֶלֶת עָלָיו שִׁפְלוּת; כִּי זֶה הַצַּדִּיק מַשְׁפִּיעַ עַל אֲנָשָׁיו, שֶׁיִּהְיוּ כֻּלֹּא בְּעֵינֵיהֶם, וְלֹא יְחַפְּשׂוּ אַחַר כָּבוֹד הַמְּדֻמֶּה, אֶלָּא יַכִּירוּ אֶת מְקוֹמָם. וְכֵן מֵבִיא רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סז), שֶׁהַצַּדִּיק פּוֹתֵחַ אֶת הָעֵינַיִם, וְהָעִקָּר לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, אֵיךְ הוּא אוֹחֵז בַּמִּדּוֹת שֶׁלּוֹ. וְכָל זֶה סִימָן, שֶׁהוּא מְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת עִם אֱמֶת, אֲבָל בָּרֵגַע שֶׁמַּתְחִיל לְחַטֵּט וּלְחַפֵּשׂ עֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים אֵצֶל זֶה אוֹ אֵצֶל זֶה, סִימָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בַּחוּץ, וַעֲדַיִן לֹא קִבֵּל כְּלוּם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פג), שֶׁזֶּה יֵצֶר הָרָע גָּדוֹל לוֹמַר: תַּלְמִיד חָכָם זֶה נָאֶה, וְתַלְמִיד חָכָם זֶה אֵינוֹ נָאֶה; וּבֶאֱמֶת כָּל זֶה תָּלוּי בִּיְשׁוּת וּבְגֵאוּת. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יא), שֶׁגֵּאוּת וְנַאוּף תְּלוּיוֹת זוֹ בָּזוֹ; וְלָכֵן צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים מְרֻבִּים עַל בִּטּוּל הַגֵּאוּת וְהַיְּשׁוּת "מֵעַצְמוֹ" וְלֹא "מֵאֲחֵרִים"... אַף שֶׁאֵין יְכוֹלִים לָדַעַת מִי הֶעָנָו וּמִי הַבַּעַל גַּאֲוָה, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְבָשָׂר וָדָם לָדַעַת בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן. וּכְבָר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳ סִימָן קצז), אֲשֶׁר אֵין זוֹ מַעֲלַת הֶעָנָוָה לָלֶכֶת עִם רֹאשׁ כָּפוּף וְכוּ׳, כִּי זוֹ עֲנָוָה פְּסוּלָה. וְכֵן מוּבָא (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כב): בְּעִנְיַן הַכְנָעָה הַכֹּל טוֹעִים, כִּי חוֹשְׁבִים אֶת זֶה לְמַעֲלַת עֲנָוָה — שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ כָּפוּף וּבְרֹאשׁ מֻשָּׁה, אֵין זֹאת אֶלָּא חֲנֻפָּה, שֶׁחוֹנֵף בְּנֵי־אָדָם, וְרוֹצֶה תִּשּׁוּמֶת־לֵב. וְרוֹאִים בְּחוּשׁ אֵיךְ בְּנֵי־אָדָם טוֹעִים, וְרָצִים אַחֲרֵי מִי שֶׁהוּא כָּפוּף וְכוּ׳, אוֹ יֵשׁ לוֹ גִּבֶּנֶת וְכוּ׳, וְחוֹשְׁבִים — זֶה בְּוַדַּאי צַדִּיק... וּלְבַסּוֹף נִתְגַּלֶּה, שֶׁאֵין הוּא אֶלָּא בַּעַל דִּמְיוֹן גָּדוֹל, וְחַי בְּטָעוּת, מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ וַאֲחֵרִים טוֹעִים בּוֹ.

וְלָכֵן עִקַּר הָעֲנָוָה הָאֲמִתִּית הוּא — לְהָכִלל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, לֵידַע שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֶלְקוּת גָּמוּר הוּא, וְדָבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְיִהְיֶה בָּטֵל וּמְבֻטָּל רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִהְיֶה לִבּוֹ תָּמִיד בָּטֵל וּמְבֻטָּל אֶל הָאֵין סוֹף

בָּרוּךְ הוּא, וּכְבָר לֹא יִרְצֶה שׁוּם הִתְנַשְּׂאוּת וְשׁוּם יֵשׁוּת וְגַאֲוָה וְכוּ׳, כִּי הֲלֹא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא פֹּה.

וְדָבָר זֶה לֹא יְכוֹלִים לְהַסְבִּיר לְבֶן־אָדָם מְגֻשָּׁם עִם חַטֹּאת נְעוּרִים, אֲשֶׁר כָּל רֹאשׁוֹ מָלֵא זֶבֶל שֶׁל הִרְהוּרִים רָעִים וְרַעְיוֹנוֹת מְגֻנִּים, וְחוֹשֵׁב תָּמִיד רַק זֶבֶל וְכוּ׳ וְנֹאוּף וְכוּ׳, שִׁקּוּץ, תִּעוּב וְזִהוּם וְכוּ׳, וְעַל זֶה יְדֵוּוּ כָּל הַדְּוּיִם — אֵיךְ מַטְעִים אֶת הָאָדָם, רָצִים אַחַר נוֹאֵף גָּמוּר וְכוּ׳, רַק מֵחֲמַת שֶׁרֹּאשׁוֹ כָּפוּף וְכוּ׳... אוֹי לְעֵינַיִם שֶׁכָּךְ רוֹאוֹת וְכוּ׳.

וְתַאֲמִין לִי, אֲשֶׁר בִּשְׁבִיל זֶה בְּעַצְמוֹ כְּדַאי לִהְיוֹת מְקֹרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדֵי שֶׁיַּחְדִּיר בָּנוּ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנִפְתַּח אֶת הַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז נִכָּלֵל בַּמַּלְוֶה הַגָּדוֹל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן א׳); וְאָז מִמֵּילָא נוֹפְלִים תַּחְתָּיו כָּל הַשַּׂקְרָנִים, וְנִתְגַּלָּה שַׁקְרָנוּתָם.

אַשְׁרֵינוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ תּוֹרוֹת וְשִׂיחוֹת וְדִבּוּרִים כָּאֵלּוּ!

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכה.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אִם אַתָּה רוֹצֶה לְהַרְגִּישׁ טַעַם בְּחַיֶּיךָ, הַתְמֵד בְּסִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, כִּי רַק מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל הֵבִין אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל.

וּבְוַדַּאי מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, שֶׁאָדָם מַכְנִיס עִיּוּנוֹ בַּ״לִקּוּטֵי־מוֹהַרַ״ן״, וְחוֹתֵר בְּתוֹךְ עַמְקוּת דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר דִּבּוּרָיו הֵם עָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֵנּוּ, עַמְקוּת לִפְנִים מֵעַמְקוּת, אֲשֶׁר לֹא יְכִילֻהוּ הָרְעָיוֹן אֶת גֹּדֶל הָעַמְקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ, וְיכוֹלִים לְטַיֵּל בְּכָל תּוֹרָה מִבַּיִת לְבַיִת וּמֵחֶדֶר לְחֶדֶר וְכוּ׳, מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּאַרְמוֹן נִפְלָא. עִם

כָּל זֹאת רָצָה רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁנִּגְלֶה עִם דְּבָרָיו בִּתְמִימוּת וּבְפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה לְקַיֵּם אֶת כָּל מַה שֶּׁהִדְרִיךְ אוֹתָנוּ בְּכָל מַאֲמָר וּמַאֲמָר, בְּלִי שׂוּם חָכְמוֹת כְּלָל. כִּי הָעִקָּר הָיָה אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל — זִיךְ דֶּערְהַאלְטִין, לְהִתְחַזֵּק בְּהִתְחַזְּקוּת, הִתְחַזְּקוּת וְהִתְחַזְּקוּת, אֶת זֶה צְרִיכִים כָּל הַחַיִּים, וּבְלִי הִתְחַזְּקוּת אָדָם אָבוּד לְגַמְרֵי. וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם, שֶׁהַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁמָּסַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ לִיהוֹשֻׁעַ אַחֲרֵי הִסְתַּלְקוּת מֹשֶׁה (יְהוֹשֻׁעַ א, ז): ״חֲזַק וֶאֱמַץ וְגוֹ׳, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד״ וְגוֹ׳, ״הֲלֹא צִוִּיתִיךָ חֲזַק וֶאֱמַץ, אַל תַּעֲרֹץ וְאַל תֵּחָת, כִּי עִמְּךָ הַוָי״ה אֱלֹקֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ״; רוֹאִים מִכָּאן, שֶׁהָעִקָּר הוּא הִתְחַזְּקוּת, לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְחַזֵּק כָּל הַחַיִּים. וְזֶה הַיְסוֹד בְּחַיֵּי הָאָדָם, כִּי אֵין עוֹד דָּבָר שֶׁנִּצְרָךְ לָאָדָם בַּחַיִּים חִיּוּתוֹ כְּמוֹ הִתְחַזְּקוּת, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה צְרִיכִים עַל כָּל הַחַיִּים. וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים לוֹמַר: הִתְעוֹרְרוּת אֲשֶׁר בָּאָה מִצַּד הִתְחַזְּקוּת, זוֹ הִתְעוֹרְרוּת אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, וְיַחֲזִיק מַעֲמָד תָּמִיד.

הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ עַד הָרֶגַע הָאַחֲרוֹן שֶׁלְּךָ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (קֹהֶלֶת רַבָּה, פָּרָשָׁה א׳): בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם נִפְטָר מֵהָעוֹלָם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹמֵר לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת: רְאוּ מַה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עָלָיו: כָּשֵׁר הָיָה, יְרֵא שָׁמַיִם הָיָה, מִיָּד מִטָּתוֹ פּוֹרַחַת בָּאֲוִיר; כְּשֶׁאָדָם מִסְתַּלֵּק, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹלֵחַ אֶת מַלְאָכָיו, שֶׁיִּשְׁמְעוּ מַה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עָלָיו; וְכִי יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ יוֹדֵעַ, וְצָרִיךְ לִשְׁלֹחַ אֶת מַלְאָכָיו? אֶלָּא מִכָּל מְצוָה שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה בְּחַיָּיו, מִכָּל תְּפִלָּה וּמִכָּל לִמּוּד שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וְלוֹמֵד — נִבְרָא מַלְאָךְ, וְלָכֵן הוּא שׁוֹלֵחַ אֶת מַלְאָכָיו — רְאוּ מַה הַבְּרִיּוֹת אוֹמְרוֹת עָלָיו, שֶׁגַּם הֵם יָעִידוּ, וְאָז מִיָּד מִטָּתוֹ פּוֹרַחַת בָּאֲוִיר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל .... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כ׳), אֲשֶׁר הָעֲבוֹדָה הֲכִי קָשָׁה לָאָדָם, זֶה לְהַגִּיעַ לְמִדַּת הַשִּׂמְחָה, וּצְרִיכִים לְהַכְרִיחַ עַצְמוֹ לָבוֹא לְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַסָּמ״ךְ־מ״ם אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל בַּר יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה, כִּי לְהַפּוּךְ — אִם אָדָם בְּשִׂמְחָה, אֲזַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִפְּגַם הַבְּרִית. וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם, שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם אֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁאָדָם יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה, כִּי הוּא מְפַחֵד, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה לֹא תִּהְיֶה לוֹ עָלָיו שׁוּם שְׁלִיטָה. וְלָכֵן רְאֵה לְהַכְרִיחַ עַצְמְךָ לְהַגִּיעַ אֶל שִׂמְחָה אֲמִתִּית, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי בְּשִׂמְחָ״ה אוֹתִיּוֹת מַחֲשָׁבָ״ה (תִּקּוּנֵי זֹהַר סז.): מִי שֶׁשָּׂמֵחַ, יָכוֹל לְהוֹלִיךְ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ אֵיךְ שֶׁרוֹצֶה, וְזֶה עוֹלָם הַחֵרוּת, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳): מַה שֶּׁבְּנֵי־אָדָם רְחוֹקִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה מֵחֲמַת שֶׁאֵין לָהֶם יִשּׁוּב הַדַּעַת, וְלָמָּה אֵין לָהֶם יִשּׁוּב הַדַּעַת? מִפְּנֵי שֶׁאֵינָם בְּשִׂמְחָה. וּלְהַגִּיעַ אֶל שִׂמְחָה, הוּא רַק עַל־יְדֵי שֶׁמּוֹצְאִים בְּעַצְמָם נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, כִּי הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הוּא הִתְחַזְּקוּת, וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו.

אֵין טוֹב כְּמוֹ לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמִי שֶׁמַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמֹד תּוֹרָה, אֵינוֹ חָפֵץ כְּבָר בְּשׂוּם כֶּסֶף וְזָהָב וְיַהֲלוֹמִים, כִּי עַל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר (תְּהִלִּים יט, יא): ״הַנֶּחֱמָדִים מִזָּהָב וּמִפָּז וּמְתוּקִים״, וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִם הַתּוֹרָה תֵּרָאֶה לְךָ פָּנִים, כְּבָר לֹא תִּרְצֶה שׂוּם דָּבָר, רַק אֶת הַתּוֹרָה בְּעַצְמָהּ. וְתַאֲמִין לִי, שֶׁאֵין זֶה דָּבָר כָּל־כָּךְ קָשֶׁה כְּפִי שֶׁחוֹשְׁבִים, אִם אָדָם מְסֻדָּר, אֲזַי הַכֹּל הוֹלֵךְ לוֹ בְּקַלּוּת מְאֹד; קֹדֶם הַתְּפִלָּה אִם יֵשׁ עֲדַיִן פְּנַאי, שֶׁקְּמִים קֹדֶם אוֹר הַיּוֹם, יְכוֹלִים לִקְבֹּעַ לְעַצְמוֹ כַּמָּה שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְאִם לֹא, אֲזַי אַחַר הַתְּפִלָּה לוֹמְדִים חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת, דַּף גְּמָרָא, וְכֵן בְּהֶמְשֵׁךְ הַיּוֹם קוֹבְעִים לְעַצְמָם שְׁעוּרִים הָעִקָּר כְּסִדְרָן, כַּמּוּבָא בַּאֲרִיכוּת בְּשִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן ע״ו, וְאָז בְּשֶׁקֶט וּבְנִיחוּתָא יְכוֹלִים לַעֲבֹר וּלְטַיֵּל וְלִהְיוֹת בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמִי יֵשׁ לוֹ שֵׂכֶל, חוֹטֵף וְאוֹכֵל תּוֹרָה וּתְפִלָּה בְּכָל יוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיְנֵי שִׂיחוֹת חֲדָשׁוֹת שֶׁאַתָּה רוֹצֶה שֶׁאַדְפִּיס וְכוּ׳, מָה אֹמַר לְךָ, לֹא פַּעַם אַחַת הִתְלוֹנֵן לְפָנַי הָרַב הֶחָסִיד ר׳ לֵוִי יִצְחָק (גֵּרוֹ יָאִיר) [זַ״ל], שֶׁזּוֹ בּוּשָׁה וְחֶרְפָּה, שֶׁעִם אֵיזֶה אַבְרֵךְ שֶׁהוּא מְדַבֵּר, וּמִכָּל שֶׁכֵּן עִם כָּל בָּחוּר, אַף אֶחָד אֵינוֹ זוֹכֵר אֲפִלּוּ שִׂיחָה אַחַת בִּשְׁלֵמוּת בְּ״חַיֵּי־מוֹהַר״ן״ וּבְ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״, וְהָעִקָּר שֶׁרוֹצִים רַק אֵיזוֹ שִׂיחָה חֲדָשָׁה, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת צְרִיכִים מְאֹד לְהַשָּׂמֵר מִי הַמַּשִׂיחַ וְהַמְסַפֵּר, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה שְׁקָרִים וְגֶזְמָאוֹת אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁאֵינָם רְגִילִים בָּזֶה. וְאָז אָמַר לִי בִּכְאֵב: לָמָּה שֶׁלֹּא יִזְכְּרוּ אֵיךְ רַבֵּנוּ זַ״ל מְפָרֵשׁ מַאֲמַר

חֲזַ״ל בִּלְקוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן?! אוֹ אֵיךְ הוּא מְפָרֵשׁ אֶת הַמַּאֲמְרֵי רַבָּה בַּר בַּר חָנָה?! אוֹ הַסָּבֵי דְּבֵי אֲתוֹנָא?!

וּבֶאֱמֶת הַצָּדֵק עִמּוֹ, כִּי חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי הִתְקָרַבְתִּי, לֹא הִכַּרְתִּי כַּמָּה שָׁנִים אֶת אַף אֶחָד, רַק כָּל יְגִיעִי וְהַתְמָדָתִי הָיְתָה בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְ״שִׂיחוֹת־הָרַ״ן״ וְ״חַיֵּי־מוֹהֲרַ״ן״ הָיוּ מְחֻלָּקִים אֵצְלִי לְסַיְמָם בְּכָל שָׁבוּעַ, וְכָךְ הִצְלַחְתִּי, וְלֹא חִפַּשְׂתִּי שִׂיחוֹת.

וְהַהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לְךָ, כִּי מַה שֶּׁאוֹמְרִים בִּשְׁמוֹ עָלַי, הוּא כֻּלּוֹ שֶׁקֶר, וַאֲפִלּוּ אִם דִּבֵּר, אָמַר לִי בְּפֵרוּשׁ: דַּע לְךָ, אֲנִי צָרִיךְ כָּךְ לְדַבֵּר וְכוּ׳. וְהִזְכִּיר אֶת הַמַּאֲמָר שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל עַל פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רמא); וְדָבָר זֶה סִפֵּר לִי כְּבָר כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁאֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת נִצַּל בַּעֲבוּרִי הַרְבֵּה פְּעָמִים, כִּי הָיָה רָגִיל לָבוֹא אֵלָיו פְּלוֹנִי ... שֶׁהוּא מְפֻרְסָם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְפֶרַע אָדָם וְעַז פָּנִים גָּדוֹל, הֶדְיוֹט קוֹפֵץ בָּרֹאשׁ וְכוּ׳ וְהֵסִיתוֹ, וּכְדֵי לְהַשְׁתִּיקוֹ, הָיָה צָרִיךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ כָּךְ, וְכֵן עִם עוֹד כַּמָּה עַזֵּי פָּנִים. אֲבָל הוּא, תְּהִלָּה לָאֵל, חִזֵּק אוֹתִי כַּמָּה פְּעָמִים, שֶׁלֹּא אָשִׁים לֵב אֶל כָּל אֵלּוּ הַמְדַבְּרִים, ״מַאי זִיךְ נִישְׁט צוּ טְהוּן מִי דִּי מְדַבְּרִים״ — זוֹ הָיְתָה לְשׁוֹנוֹ. וְאָמַר לִי: אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁהֵם מְחַפְּשִׂים עָלֶיךָ, אַל תִּתֵּן לָהֶם אֶת הַהִזְדַּמְנוּת לִמְצֹא אֶצְלְךָ.

וַאֲנִי אִישִׁית אֵינִי מְעֻנְיָן לְדַבֵּר מִזֶּה, אַךְ כְּדֵי לְסַתֵּם אֶת הַפִּיּוֹת — הַהֶכְרֵחַ לִכְתֹּב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם....

י׳ שכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא סַעַר וְכוּ׳.

קֹדֶם כֹּל זְכֹר, אֲשֶׁר הַכַּעַס וְהָרֹגֶז לֹא יָבִיאוּ אוֹתְךָ אֶל מְאוּמָה, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (קִדּוּשִׁין מא.): רַגְזָן לֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ אֶלָּא רַגְזָנוּתָא; מִי שֶׁבְּכַעַס וּבְרֹגֶז, נִשְׁאָר לוֹ רַק הַכַּעַס וְהָרֹגֶז, כִּי בָּזֶה לֹא פּוֹעֲלִים שׁוּם דָּבָר, רַק הָאָדָם מִתְעַצְּבֵן יוֹתֵר, וְנִכְנָס בִּלְחָצִים, וּמְאַבֵּד אֶת עֶשְׁתּוֹנוֹתָיו, וְאֵינוֹ זוֹכֶה כְּבָר לְיִשּׁוּב הַדַּעַת וּלְרִכּוּז וְכוּ׳, וְאָז מָרִים לוֹ הַחַיִּים, כִּי מִתְהַפֵּךְ הַכֹּל וְכוּ׳, וְהוֹלֵךְ לוֹ שֶׁלֹּא כְּסֵדֶר. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פב): מִמַּה נוֹבֵעַ שֶׁלֹּא כְּסִדְרָן? מֵאֲנָא אֶמְלֹךְ, שֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לִשְׁלֹט עַל הַזּוּלַת, וּכְשֶׁרוֹאֶה שֶׁזֶּה אֵינוֹ הוֹלֵךְ לוֹ, אָזַי נִכְנָס בְּכַעַס וּבַעֲצַבִּים, וְנַעֲשֶׂה בְּרֹגֶז, וְכֻלּוֹ רוֹתֵחַ, וְחַיָּיו אֵינָם חַיִּים, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (פְּסָחִים קיג:): הָרַתְחָנִין — חַייֵהֶם אֵינָם חַיִּים.

וְלָכֵן לָמָּה שֶׁלֹּא תִּזָּכֶה לְקִצַּת יִשּׁוּב הַדַּעַת, וּלְהַתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמְךָ, וְתִרְאֶה אֵיךְ עוֹבֵר עָלֶיךָ יוֹם אַחַר יוֹם, וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדֶיךָ, כִּי זֶה שֶׁהוּא תָּמִיד בְּכַעַס וּבַעֲצַבִּים וּבְרֹגֶז, וְיֵשׁ לוֹ רַק טְעָנוֹת וּמְעָנוֹת עַל הַזּוּלַת, הוּא אֵינוֹ פּוֹעֵל שׁוּם דָּבָר, רַק מִתְעַצְּבֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּבֵין כָּךְ עוֹבֵר עָלָיו יוֹם אַחַר יוֹם בְּלֹא כְּלוּם, לֹא־כֵן מִי שֶׁזּוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי, רוֹאֶה אֶת הָאֱמֶת הָעֲרֻמָּה, הָאֱמֶת כְּמוֹת שֶׁהִיא, שֶׁלָּאָדָם אֵין בְּזֶה הָעוֹלָם אַף אֶחָד, עֵרֹם יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ וְעֵרֹם יָחֲזֹר אֶל בֶּטֶן הָאֲדָמָה, מֵהֵיכָן הַנְּשָׁמָה בָּאָה? מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְהֵיכָן הַנְּשָׁמָה חוֹזֶרֶת? אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאִם־כֵּן מַדּוּעַ כְּבָר עַכְשָׁו בְּעוֹדוֹ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, כְּשֶׁמִּסְתּוֹבֵב בְּעוֹלָם הַדִּמְיוֹן, עוֹלָם הַחֲלוֹמוֹת, עוֹלָם הַמָּלֵא מְרִיבוֹת, הַמָּלֵא קִנְאָה וְשִׂנְאָה וְכוּ׳, שֶׁלֹּא יִבְרַח תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא?! שֶׁיַּכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, לָדַעַת שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ מְחַיֶּה וּמְהַוֶּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְיַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ בְּרוּחָנִיּוּת אוֹ בְּגַשְׁמִיּוּת, שֶׁיְּבַקֵּשׁ אַךְ וְרַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְתָמִיד יֵלֵךְ בְּמַחֲשָׁבָה אַחַת — אֵיךְ שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְאֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מָלֵא אוֹר, וְהוּא עוֹמֵד בְּתוֹךְ הָאוֹר. וּבָאֹפֶן הַזֶּה תִּזָּכֶה לְשַׁכֵּךְ אֶת הַכַּעַס וְהָרֹגֶז מִמְּךָ, כִּי הַשְׁכִּינָה תִּשְׁרֶה עָלֶיךָ. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (נְדָרִים כב:): כָּל הַכּוֹעֵס, אֲפִלּוּ

שְׁכִינָה אֵינָהּ חֲשׁוּבָה בְּעֵינָיו; וּלְפִי כָּל זֶה הַכֹּל מוּבָן, וְאִם תְּצֵיתִ אוֹתִי בָּזֶה, כָּל חַיֶּיךָ יִשְׁתַּנּוּ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ של.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם אֶל הָאַבְרֵךְ ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ בְּעִנְיַן הַיֵּרֻשָּׁה וְכוּ׳, הִנֵּה רָאִיתִי אֶת זֹאת כְּבָר פַּעַם בְּצַוָּאַת הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מֹשֶׁה דָּוִד אַשְׁכְּנַזִי זי״ע, חוֹתֶן הָרַב הַקָּדוֹשׁ בַּעַל הַ׳יִיטַב לֵב׳ זי״ע, שֶׁמִּנּוּחָתוֹ כָּבוֹד בְּצְפַת, שֶׁהִנִּיחַ צַוָּאָה, שֶׁיַּעַן שֶׁכָּל נְכָסָיו הֵם מַעֲשֵׂי נִסִּים, וְאֵינוֹ רוֹצֶה לֵהָנוֹת מִמַּעֲשֵׂה נִסִּים, לָכֵן עָשָׂה כַּמָּה תְּנָאִים בִּירֻשַּׁת נְכָסָיו, עַיֵּן שָׁם בְּצַוָּאָתוֹ. וְלָכֵן אַל תִּכְתֹּב — לֹא רָאִינוּ אֵינוֹ רְאָיָה וְכוּ׳, כָּל דָּבָר יֵשׁ לוֹ מָקוֹר, אִם רַק לֹא מְתַעֲצְלִים, וּמְקַיְּמִים אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן כח), שֶׁרָאוּי לִהְיוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְזָכוֹר תִּזְכֹּר, אִם לוֹמְדִים — יוֹדְעִים, אִם מְעַיְּנִים בַּסְּפָרִים רוֹאִים דְּבָרִים יָפִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמְּקַשְּׁרִים הַכֹּל אֶל הַהַקְדָּמוֹת הַנִּפְלָאוֹת שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם, אֲזַי יְכוֹלִים לְהָבִין בְּכָל הַסְּפָרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם כֶּסֶף הַפִּדְיוֹן וְכוּ׳, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּמְתְּקוּ הַדִּינִים מִמְּךָ עַל־יְדֵי פֶּלֶא עֶלְיוֹן.

לְדַעַת הַמְּפָרְשִׁים הַקַּדְמוֹנִים, מִדַּת הַדִּי״ן הִיא הַנְהָגַת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל־פִּי טֶבַ״ע, שֶׁהוּא גִּימַטְרִיָּה שֵׁם אֱלֹקִי״ם, מִדַּת הָרַחֲמִים הִיא הַנְהָגַת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל־פִּי דֶּרֶךְ נִסְ״י, וְזֶה ׳בִּתְחִלָּה עָלְתָה בְּמַחֲשָׁבָה לִבְרֹא אֶת הָעוֹלָם בְּמִדַּת הַדִּי״ן, וְרָאָה שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לַעֲמֹד בָּזֶה, עָמַד וְשִׁתֵּף אֶת מִדַּת הָרַחֲמִי״ם׳. וְזֶה הַוָ״ה הוּא הָאֱלֹקִי״ם, לְהַכְנִיס אֶת הַנֵּס בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן יז), שֶׁבֶּאֱמֶת אֵין אָנוּ יוֹדְעִים מַהוּ טֶבַ״ע וּמַהוּ הַשְׂגָּחָ״ה, כִּי הַכֹּל אֶחָד, אֲבָל בֶּאֱמֶת זֶה שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב, שֶׁיֵּשׁ טֶבַע, מִקְרֶה, מַזָּל, זוֹהִי בְּעַצְמָהּ מִדַּת הַדִּין. וְלָכֵן עוֹבֵר עַל הָאָדָם מַה שֶּׁעוֹבֵר — צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת. אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל הַשְׂגָּחָה, וְגַם הַטֶּבַע כִּסֵּא לַהַשְׂגָּחָה, אָז נִמְתָּק הַדִּין, וְזֶה פָּשׁוּט.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ .... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַכֶּסֶף לְהַדְפָּסָה, וּתְשׁוּאוֹת חֵן חֵן לְךָ עַל זֶה.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמִּיּוֹם שֶׁהִתְחַתַּנְתִּי, זָרַקְתִּי עַצְמִי בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַד הַיּוֹם אֲנִי מַדְפִּיס וּמֵפִיץ בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְהִלָּה לָאֵל, זֶה עוֹשֶׂה פֵּרוֹת, וְעוֹד יוֹם יַגִּיעַ, וְיִרְאוּ מַה פָּעֲלָה הַחֲרִישָׁה וְהַזְּרִיעָה וְכוּ׳, אַף שֶׁבֵּין כָּךְ הָעַכְבְּרֵי שָׂדֶה וְהַיַּתּוּשִׁים וְהַזְּבוּבִים וְכוּ׳ רוֹצִים לְכַלּוֹת וְכוּ׳, וּמְדַבְּרִים עָלַי כָּל דָּבָר אָסוּר וְכוּ׳, אֲבָל כְּבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: ״נִצַּחְתִּי וַאֲנַצֵּחַ״, וּבְוַדַּאי רַבֵּנוּ

זַ״ל יְנַצַּח, כִּי מִדָּתוֹ נֶצַח, וְעַל־יְדֵי סְפִירַת נֶצַ״ח תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, כִּי מָשִׁי״חַ יְנַצַּח בַּמִּלְחָמָה לְהַחְדִּיר בָּעוֹלָם אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּ״י, וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ הַוָ״ה אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל, אֲהוּבִי, יְדִידִי ... נֵרוֹ יָאִיר.

מָה אֹמַר לָכֶם! עִקַּר הָאָדָם הוּא כְּשֶׁמְּרַחֵם עַל הַזּוּלַת, וְזֶה מְגַלֶּה שֶׁהוּא אָדָם הַשָּׁלֵם, כִּי בָּזֶה מְגַלֶּה אֶת טֹהַר לְבָבוֹ, אֵיךְ הוּא נִכְלָל בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יג), שֶׁעַל־יְדֵי צְדָקָה מַמְשִׁיכִים עַל עַצְמָם הַשְׁגָּחָה, כִּי בָּזֶה שֶׁנּוֹתֵן צְדָקָה, וְאֵינוֹ מַחֲזִיק אֶת הַכֶּסֶף אֶצְלוֹ, בָּזֶה מְגַלֶּה שֶׁהוּא מַאֲמִין, אֲשֶׁר הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הֵם בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חַגַּי ב, ח): ״לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם הַוָ״ה צְבָאוֹת״, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּרְבֶּה בִּצְדָקָה בְּכָל יוֹם, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וְאַל תִּתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אוֹ

שֶׁתִּלְמַד שִׁעוּרִים כִּסְדָרָן: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, רַמְבַּ״ם, טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, זֹהַר וְתִקּוּנִים, אוֹ שֶׁתֵּצֵא לַהֲפָצָה, וְתָפִיץ לְכָל עוֹבֵר וָשָׁב סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אוֹ תֹּאכַל אוֹ תִּישַׁן וְכוּ׳, לְהִסְתּוֹבֵב וְלֹא לַעֲשׂוֹת כְּלוּם, זוֹ הָעֲבֵרָה הַכִּי גְּדוֹלָה, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁבָּאִים לָאָדָם, כָּל הָעֲוונוֹת שֶׁאָדָם נִכְשָׁל בָּהֶן, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁיֵּשׁ לוֹ זְמַן פָּנוּי וּמְשַׁעֲמֵם לוֹ. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (כְּתֻבוֹת נט.): הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שִׁעֲמוּם וְלִידֵי זִמָּה; וְכֵן אָמְרוּ (מִדְרָשׁ אַגָּדָה): אֵין אָדָם מֵת אֶלָּא מִבַּטָּלָה; כִּי אָדָם שֶׁהוּא בָּטֵל הוּא מִשְׁתַּגֵּעַ, וּלְבַסּוֹף הוּא מִתְאַבֵּד, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְלָכֵן אֵין דָּבָר כָּזֶה לָשֶׁבֶת בָּטֵל, אֲפִלּוּ לִרְקֹד וְלִשְׁמֹעַ כְּלֵי זֶמֶר — זוֹ מִצְוָה, הָעִקָּר לֹא לְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן בִּדְבָרִים בְּטֵלִים, אֲשֶׁר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יוֹמָא יט:) שֶׁעוֹבֵר בְּלָאו וּבַעֲשֵׂה. וְכֵן אָמְרוּ (אָבוֹת ג, ב): שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִים וְאֵין בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה — הֲרֵי זֶה מוֹשַׁב לֵצִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה .... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַרְגֵּל עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל־כָּל־פָּנִים חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וְזֶה לֹא קָשֶׁה. קַח שָׁעוֹן וְתִסְתַּכֵּל חָמֵשׁ דַּקּוֹת וּתְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְזֶה כָּל אֶחָד יָכוֹל. וְאַחַר עוֹד כַּמָּה שָׁעוֹת אוֹ שָׁעָה וְכוּ׳, שׁוּב תִּתְבּוֹדֵד חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וְזֶה אֵינוֹ קָשֶׁה כְּלָל. וְכָךְ בְּמֶשֶׁךְ הַיּוֹם תִּצְטָרֵף לְךָ שָׁעָה שְׁלֵמָה שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, וְאַל יֵקַל בְּעֵינֶיךָ דָּבָר זֶה כְּלָל, כִּי מִכָּל חָמֵשׁ דַּקּוֹת מִצְטָרֵף צְרוּף גָּדוֹל עַד מְאֹד, וְרֹב רֻבָּם שֶׁל הָאֲנָשִׁים מִתְרַחֲקִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מִפְּנֵי שֶׁרוֹצִים הַרְבֵּה, וְעַל־יְדֵי־זֶה גַּם הַמְּעַט אֵינָם עוֹשִׂים.

וְזֶה נוֹגֵעַ גַּם בְּעִנְיְנֵי לִמּוּד, שֶׁרוֹצִים לִלְמֹד כַּמָּה שָׁעוֹת בְּכָל יוֹם, וּמֵחֲמַת שֶׁרוֹאִים שֶׁלֹּא יְכוֹלִים, אֲזַי לֹא לוֹמְדִים בִּכְלָל. וּבֶאֱמֶת טָעוּת גְּדוֹלָה הִיא. וּכְבָר אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל לְמוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל: אַבִּיסֶל אִיז אוֹיךְ גוּט (קְצָת גַּם־כֵּן טוֹב). וְהַחַת״ם־סוֹפֵר גִּלָּה לְתַלְמִידוֹ, שֶׁהוּא נַעֲשָׂה גָּאוֹן בְּחָמֵשׁ דַּקּוֹת, הַיְנוּ חָמֵשׁ דַּקּוֹת שֶׁכָּל אֶחָד מְבַזְבֵּז עַל שְׁטֻיּוֹת וּדְבָרִים בְּטֵלִים, הוּא נִצֵּל אֶת זֶה, וְכָךְ גָּדַל בַּתּוֹרָה. רוֹאִים מִכָּאן מַה זֶּה חָמֵשׁ דַּקּוֹת. וְלָכֵן רְאֵה מִדֵּי פַּעַם לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לֵישֵׁב בְּמָקוֹם אֶחָד חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וְלִלְמֹד שֻׁלְחָן עָרוּךְ — סָעִיף אוֹ שְׁנֵי סְעִיפִים, וְכָךְ תִּרְאֶה שֶׁיִּמְשְׁכוּ עוֹד כַּמָּה דַּקּוֹת, וּלְבַסּוֹף תִּרְאֶה מַה יִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מֵהֶחָמֵשׁ דַּקּוֹת הָאֵלּוּ, כִּי רַק כָּךְ יְכוֹלִים לְהַצְלִיחַ בַּחַיִּים.

וּבֶאֱמֶת כְּתִיב (רֹאשׁ הַשָּׁנָה טז.): ״לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ״, אָדָם נִבְחָן לִרְגָעִים, וַאֲפִלּוּ אֶחָד אֵינוֹ שָׁם לֵב, אֵיךְ שֶׁהָרְגָעִים פּוֹרְחִים, הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לַיְלָה, הִנֵּה שָׁבוּעַ, הִנֵּה חֹדֶשׁ וְהִנֵּה שָׁנָה, וְהַכֹּל מַתְחִיל מֵרְגָעִים; וּמִי שֶׁנָּקֵל בְּעֵינָיו רְגָעִים, אֶצְלוֹ כְּבָר קַל שָׁעוֹת, וּכְבָר קַל אֶצְלוֹ יָמִים וְלֵילוֹת וְשָׁבוּעוֹת וַחֲדָשִׁים וְכוּ׳, וּפִתְאֹם מוֹצֵא אֶת עַצְמוֹ בְּבֵית הָעָלְמִין, וּמְאוּמָה אֵין בְּיָדוֹ, עֵרֹם בָּא וְעֵרֹם יָצָא, אֲבָל בָּזֶה שֶׁאָדָם שׁוֹמֵר עַל הַדַּקּוֹת, עַל־יְדֵי־זֶה חֲשׁוּבָה אֶצְלוֹ כָּל שָׁעָה, וּכְשֶׁחֲשׁוּבָה לְפָנָיו כָּל שָׁעָה, נַעֲשֶׂה אֶצְלוֹ חָשׁוּב כָּל יוֹם, וְכָךְ זוֹכֶה אַחַר־כָּךְ לְהַשְׁלִים אֶת יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו. מְסַפְּרִים עַל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ בַּעַל הָאִמְרֵי אֱמֶת מִגּוּר זי״ע, שֶׁאֶצְלוֹ רָאוּ מַה זּוֹ חֲשִׁיבוּת שֶׁל דַּקּוֹת, אֵיךְ שָׁמַר עֲלֵיהֶן. וְכֵן אֲנִי זוֹכֵר בִּימֵי בַּחֲרוּתִי, שֶׁהִתְפַּלַּלְתִּי בְּבֵית־כְּנֶסֶת אֶחָד עִם הַגָּאוֹן רַבִּי אַהֲרֹן קוֹטְלֶר זְצַ״ל, וְתָמִיד הָיָה בְּיָדוֹ מִשְׁנָה בְּרוּרָה, וּבְכָל פַּעַם עַיִן בָּזֶה, וְזֶה הָיָה בִּקְבִיעוּת.

וְכָל זֶה אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ תְּשׁוּבָה עַל דְּבָרֶיךָ, אֲשֶׁר לֹא בְּחִנָּם שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מַה שֶּׁעוֹבֵר, רַק מֵחֲמַת שֶׁהַזְּמַן נַעֲשָׂה מְזֻלְזָל בְּעֵינֶיךָ, וְאַתָּה מְפַטְפֵּט דְּבָרִים בְּטֵלִים שָׁעוֹת עַל גַּבֵּי שָׁעוֹת — הֵן עִם אִשְׁתְּךָ וְהֵן עִם יְדִידֶיךָ וַחֲבֵרֶיךָ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (כְּתֻבּוֹת נט.): הַבַּטָּלָה מְבִיאָה לִידֵי שְׁעָמוּם וְלִידֵי זִמָּה, רַחֲמָנָא לִצְלָן; אֵין עוֹד רַע בָּעוֹלָם כְּמִי שֶׁמְּבַטֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר; וְלָכֵן אוֹ שֶׁצְּרִיכִים לִלְמֹד, אוֹ שֶׁצְּרִיכִים לִישֵׁן וְלֶאֱכֹל, אוֹ לַעֲבֹד, אוֹ לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲבָל

סְתָם לְדַבֵּר שְׁטִיוֹת, זוֹ עֲבֵרָה חֲמוּרָה. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת ג, ב): שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִים וְאֵין בֵּהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה, הֲרֵי זֶה מוֹשַׁב לֵצִים; נִמְצָא, שֶׁשְּׁנֵי בְּנֵי־אָדָם יוֹשְׁבִים וּמְדַבְּרִים עַל דָּא וְעַל הָא, זֶה כְּבָר מוֹשַׁב לֵצִים, וְלָכֵן כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם הַזּוּלַת רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת וְיִרְאַת שָׁמַיִם, דִּבּוּרֵי שִׂמְחָה וְעִדּוּד, וַאֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ פּוֹעֵל אֶצֶל הַזּוּלַת, יִפְעַל אֶצֶל עַצְמוֹ, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפד), שֶׁיֵּשׁ אוֹר יָשָׁר וְיֵשׁ אוֹר חוֹזֵר; לִפְעָמִים כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר, וַחֲבֵרוֹ אֵינוֹ מְקַבֵּל אֶת דְּבָרָיו, עַל־כָּל־פָּנִים הַדִּבּוּרִים חוֹזְרִים אֵלָיו. וְלָכֵן בָּזֶה שֶׁתְּדַבֵּר תָּמִיד דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה עִם הַזּוּלַת, בָּזֶה אַתָּה מְדַבֵּר עִם עַצְמְךָ, וְלָכֵן בְּכָל פַּעַם שֶׁאַתָּה פּוֹגֵשׁ אֶת מִישֶׁהוּ, רְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה, וְעַל־יְדֵי־זֶה אַתָּה מְדַבֵּר אָז עִם עַצְמְךָ, וְהוּא אֵינוֹ תּוֹפֵס וְאֵינוֹ קוֹלֵט, כִּי אַתָּה מְדַבֵּר אָז שִׂיחָה אֲרֻכָּה עִם נִשְׁמָתְךָ, וּמַסְבִּיר לְגוּפְךָ אֶת הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

שָׁמַעְתִּי מֵהַמַּצָּב הַקָּשֶׁה בּוֹ אַתָּה נִמְצָא וְכוּ׳ וְכוּ׳. נָא וְנָא רְאֵה לֹא לְאַבֵּד אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה כְּרֶגַע, כִּי הָאֱמוּנָה צְרִיכָה לִהְיוֹת נְקִיָּה בְּלִי שׁוּם שֶׁמֶץ שֶׁל הִרְהוּר רָע, חַס וְשָׁלוֹם, נֶגֶד הַנְּהָגוֹתָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי מַצָּ״ה זֶה סוֹד הָאֱמוּנָה, וְלָכֵן מַצָּ״ה בְּמִלּוּי כָּזֶה: מֵ״ם צַדִּי״ק הֵ״א — עוֹלֶה גִּימַטְרִיָּה כְּמוֹ מִלּוּי אֱלֹקִים כָּזֶה: אָלֶ״ף, לָמֶ״ד, הֵ״א, יוּ״ד, מֵ״ם, שֶׁאֲפִלּוּ בְּתוֹךְ הַטֶּבַע, שֶׁעוֹלֶה מִסְפַּר אֱלֹקִים — נִמְצָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא מַצָּ״ה עִם הַכּוֹלֵל, אֲבָל חָמֵ״ץ אָסוּר בְּמַשֶּׁהוּ, אֲפִלּוּ מַחֲשָׁבָה זָרָה אַחַת, לַחֲשֹׁב שֶׁיֵּשׁ כָּאן טֶבַע

מִקְרֶה מַזָּל — זֶה מְסֻכָּן מְאֹד וַעֲבֵרָה הֲכִי גְּדוֹלָה. וְלָכֵן רְאֵה מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה לִהְיוֹת נִזְהָר מִמַּשֶּׁהוּ חָמֵ״ץ, שֶׁהוּא הִרְהוּר וְסָפֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְתָמִיד יְכוֹלִים לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלָכֵן חָמֵ״ץ בְּמִלּוּי כָּזֶה: חֵ״ת מֵ״ם צַדִּי״ק — עוֹלֶה כְּמִסְפַּר תָּשֵׁ״ב; הַיְנוּ מִכָּל דָּבָר יְכוֹלִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וְזֶה גַּם אוֹתִיּוֹת בֹּשֶׁ״ת, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִתְבַּיֵּשׁ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵיךְ נִכְנָס בּוֹ הִרְהוּר רָע וּסְפֵקוֹת בֶּאֱמוּנָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כַּמּוּבָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קח); אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה!

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלז.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲהוּבִי, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר רְאֵה קֹדֶם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְעִקַּר הַשִּׂמְחָה, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי, כִּי מֶה הָיִיתָ עוֹשֶׂה, אִם הָיִיתָ נוֹלָד סִינִי אוֹ תָּאִילַנְדִי וְכוּ׳ וְכוּ׳. וּתְהִלָּה לָאֵל, נִבְרֵאתָ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ שֶׁאֵין לְךָ כְּלוּם, זוֹ כְּבָר שִׂמְחָה, עֶצֶם הָעֲבָדָה שֶׁנּוֹלַדְתָּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, זוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁיֵּשׁ לְךָ מִצְוֹות, וְאַתָּה הֲכִי מְאֻשָּׁר, כִּי אֲפִלּוּ שֶׁאֵין לָאָדָם אֶלָּא מִצְוָה אַחַת, כְּבָר אַשְׁרָיו וְאַשְׁרֵי לוֹ, בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא! וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נז.): אֲפִלּוּ רֵיקָנִים שֶׁבָּךְ, מְלֵאִים מִצְוֹות כָּרִמּוֹן; וְכָל בַּר יִשְׂרָאֵל יֵשׁ בּוֹ הֲמוֹן מִצְוֹות. וּבָזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם, שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר מַלְאָכִים וּשְׂרָפִים אֵינָם זוֹכִים לָזֶה, וַאֲנַחְנוּ גּוּשֵׁי עָפָר קְטַנֵּי עֵרֶךְ — כֵּן זוֹכִים. וּבָזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד כָּל יָמֵינוּ, וְזֶה מַה שֶּׁרָצָה מֵאִתָּנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל. וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁבַּר יִשְׂרָאֵל שָׂמֵחַ עִם הַמִּצְוֹות שֶׁלּוֹ, זֶה הַיִּחוּד הַחִיצוֹנִי וְהַפְּנִימִי יַחַד, יוֹתֵר מִכָּל הַיִּחוּדִים, כִּי בָּזֶה מַרְאֶה שֶׁכַּוָּנָתוֹ עִם אֱמֶת. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר

רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן א׳): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, בָּזֶה מְגַלֶּה שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם לְאֶלְקָיו; וּמַה צְּרִיכִים יוֹתֵר מִזֶּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל .... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים יְכוֹלִים לָדַעַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, וְנִצּוֹל מִצּוֹאָה וַעֲשָׂנִים שֶׁמְּסַבְּבִים לוֹ אֶת הַמֹּחַ, וְהוֹרְסִים לוֹ אֶת כָּל הַחַיִּים.

מְסַפְּרִים עַל רַבֵּנוּ אִישׁ הָאֱלֹקִים הַמַּהַרְשָׁ״א זי״ע, שֶׁקֹּדֶם שֶׁהָלַךְ לוֹמַר שִׁעוּר לִפְנֵי הַתַּלְמִידִים, הָיָה נִכְנָס בְּחֶדֶר, וְסָגַר אֶת עַצְמוֹ, וְאַחַר־כָּךְ יָצָא. וְהַתַּלְמִידִים מְאֹד הִתְפַּלְאוּ — מַה זֶּה וְעַל מַה זֶּה; וּפַעַם הֶחְלִיטוּ לְשַׁלֵּם לְבָחוּר, שֶׁיִּתְחַבֵּא בַּחֶדֶר בָּאָרוֹן, וְיִסְתַּכֵּל מִשָּׁם מַה הָרַבִּי עוֹשֶׂה. וְהִנֵּה אַךְ נִכְנַס הַמַּהַרְשָׁ״א הַקָּדוֹשׁ, הוֹצִיא סֵפֶר, וְתֵכֶף כְּשֶׁפָּתַח אֶת הַסֵּפֶר לְהַבִּיט בּוֹ, יָצָא אוֹר וְאֵשׁ גָּדוֹל, וְנִשְׂרְפָה לַבָּחוּר הָרְאִיָּה, וְהִתְחִיל לִבְכּוֹת: רַבִּי, תִּמְחֲלוּ לִי, נִכְנַסְתִּי לְכָאן שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת, וַעֲכְשָׁו אָבַד לִי חוּשׁ הָרְאִיָּה, וּמֶה עָלַי לַעֲשׂוֹת?! עָנָה וְאָמַר לוֹ הַמַּהַרְשָׁ״א הַקָּדוֹשׁ: מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה קַבֵּל עַל עַצְמְךָ לֹא לְהִסְתַּכֵּל עָלַי וְלֹא לְהַרְהֵר עָלַי, וְהִבְטִיחַ. וְעָשָׂה הַמַּהַרְשָׁ״א הַקָּדוֹשׁ עִגּוּל, וּפִתְאֹם קִבֵּל הַתַּלְמִיד אֶת הָרְאִיָּה בַּחֲזָרָה. רוֹאִים מִכָּאן אֶת מַעֲלַת אֱמוּנַת חֲכָמִים, וְאֵיךְ שֶׁאָסוּר לְהַרְהֵר עֲלֵיהֶם כְּלָל, כִּי אַחֶרֶת מִי יוֹדֵעַ מַה יִּקְרֶה לָאָדָם הַזֶּה, כִּי עַל הַכֹּל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל, אֲבָל לֹא עַל בִּזָּיוֹן תַּלְמִיד חָכָם, וְכָל שֶׁכֵּן לֹא עַל בִּזָּיוֹן צַדִּיק הַדָּבוּק בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא.

יָדוּעַ, שֶׁהַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה נִפְלָאָה מְאֹד, לֹא פָּחֲדוּ מֵאַף

אֶחָד, וְקִימוּ בִּשְׁלֵמוּת (דְּבָרִים א, יז): ״וְלֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ״; וַהֲמוֹן־עָם תָּמִיד הָיוּ חֲזָקִים בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים. פַּעַם הָיָה בָּעִיר יַאמְפְּלִי רֹאשׁ הַקָּהָל גֶּבֶר אַלִּים, וְהָיְתָה אִשְׁתּוֹ מֻפְקֶרֶת גְּדוֹלָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְכֻלָּם פָּחֲדוּ מִמֶּנּוּ, כִּי הָיָה קָרוֹב לַמַּלְכוּת, וְהַמַּלְכוּת הִזְהִירָה, שֶׁמִּי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ עֵסֶק עִמּוֹ, יְשַׁלֵּם קְנָס גָּדוֹל, אוֹ יְקַבֵּל עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ מַלְקוֹת מִצְּבָא הַמַּלְכוּת. וְהִנֵּה קָמוּ שְׁלֹשָׁה גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַבְּמָה: א. בַּעַל הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה. ב. בַּעַל הַמֵּאִיר נְתִיבִים. ג. רַבִּי גֵּרְשׁוֹן מִקִּיטוֹב, וְהִכְרִיזוּ בְּלִי פַּחַד, שֶׁהָאִשָּׁה הַזֹּאת מֻפְקֶרֶת, וְתֵכֶף־וּמִיָּד תָּפְסוּ אוֹתָם; בַּעַל ׳הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה׳ הָיָה לוֹ כֶּסֶף לְשַׁלֵּם אֶת הַקְּנָס, וְנִפְטַר מֵהָעֹנֶשׁ, בַּעַל ׳הַמֵּאִיר נְתִיבִים׳ קִבֵּל אֶת הַמַּלְקוֹת, וְרַבִּי גֵּרְשׁוֹן מִקִּיטוֹב בָּרַח בְּסִיּוּעַ גִּיסוֹ הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע. וְהִכְרִיזוּ בַּשָּׁמַיִם, שֶׁבִּשְׂכַר זֶה, בַּעַל ׳הַנּוֹדָע בִּיהוּדָה׳ יִהְיֶה הָרַב בָּעִיר הַגְּדוֹלָה פְּרָאג, וּבַעַל ׳הַמֵּאִיר נְתִיבִים׳ יִהְיֶה הָרַב בָּעִיר הַגְּדוֹלָה אוֹסְטְרָאָה, וְרַבִּי גֵּרְשׁוֹן קִיטוֹבֶר יִזְכֶּה לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. רוֹאִים מַה זֶּה כְּבוֹד חֲכָמִים, כְּבוֹד צַדִּיקִים, שֶׁאֵינָם מְפַחֲדִים לוֹמַר אֶת הָאֱמֶת.

הָעִקָּר לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אָסוּר לְהִשָּׁבֵר. תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה, הַמְעוֹרֵר וּמְחַזֵּק אוֹתָנוּ כָּל־כָּךְ, זוֹ שִׂמְחָתֵנוּ, זוֹ נֶחָמָתֵנוּ, אַשְׁרֵנוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ. עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל תִּלְוֶיהָ אַךְ וְרַק בִּלְמוּד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא בַּמֶּה שֶׁכָּל רֵיק וּפוֹחֵז, אֶפְרוֹחַ שֶׁלֹּא נִפְקַחוּ עֵינָיו מְקַרְקֵר וְכוּ׳, כִּי כְּבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת ב, ה): ׳וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד׳; מִי שֶׁאַף פַּעַם לֹא לָמַד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיךְ יָכוֹל לְדַבֵּר בְּשֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל? וְלָכֵן אַל תִּתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָּה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שלט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אַל תִּתְיָאֵשׁ, הַרְבֵּה אֲנָשִׁים רָאוּ יְשׁוּעָה אֲפִלּוּ בָּרֶגַע הָאַחֲרוֹן. אָסוּר לִפֹּל בְּרוּחֲךָ, בְּרַח לְךָ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר שָׁם גְּנוּזָה יְשׁוּעָתְךָ.

כַּמָּה פְּעָמִים מָצְאוּ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בִּפְשׁוּט יָדַיִם וְרַגְלַיִם, וּבָכָה בְּכִיּוֹת רַבּוֹת, וְעָלֵינוּ לְחַזֵּק אוֹתוֹ, מִי שֶׁצָּרִיךְ יְשׁוּעָה, שֶׁיִּזְרֹק עַצְמוֹ עַל הָרִצְפָּה, וִיבַקֵּשׁ וְיִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וְיַחֲמֹל עָלָיו, וְאָז יִרְאֶה לֹא רַק יְשׁוּעוֹת, אֶלָּא גַּם נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ. אֲבָל צְרִיכִים לְהַאֲמִין גַּם בְּעַצְמוֹ, שֶׁיֵּשׁ לוֹ כֹּחַ לִפְעֹל כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה בְּעַצְמוֹ מַמְשִׁיךְ לוֹ יְשׁוּעָה. וְזֶה יְסוֹד מוֹסָד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁפֹּךְ נַפְשׁוֹ כַּמַּיִם, עַד שֶׁיִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמ.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לֹא לְהִתְאַכְזֵב כְּלָל, אַכְזָבָה זוֹ כְּפִירָה, כְּאִלּוּ יְשׁוּעָתְךָ הָיְתָה תְּלוּיָה בִּידֵי בָּשָׂר וָדָם, וְעַכְשָׁו הוּא מִתְחַמֵּק מִמְּךָ, וְלָכֵן אַתָּה מִתְאַכְזֵב. וּבֶאֱמֶת זֶה בְּעַצְמוֹ כְּפִירָה, שֶׁשָּׂמִים אֶת בִּטְחוֹנוֹ בְּבָשָׂר וָדָם, אֲשֶׁר עַל זֶה קִלֵּל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא, וְאָמַר (יִרְמְיָה יז, ה): ״אָרוּר

הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בָּאָדָם, וְשָׂם בָּשָׂר זְרוֹעוֹ, וּמִן הַוָּיָ״ה יָסוּר לִבּוֹ״, כִּי זוֹ קְלָלָה — לִהְיוֹת תָּלוּי בִּידֵי בָּשָׂר וָדָם, כִּי הוּא מְנַתֵּק עַצְמוֹ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְלָכֵן הַמִּלָּה ׳מְאֻכְזָב׳, זוֹ מִלָּה שֶׁל כְּפִירָה גְּמוּרָה, מֶה חָשַׁבְתָּ, שֶׁבֶּן־אָדָם יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ בִּלְי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא?!

וְאוֹדוֹת הִשְׁתַּדְּלוּת וְכוּ׳, מְדַבְּרִים וְכוּ׳, אוֹמְרִים וְכוּ׳, הוֹלְכִים וְכוּ׳, וְנִגְמָר הַסִּפּוּר, וְלֹא צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר, רַק לִפֹּל עַל פָּנָיו, וּלְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, (שָׁם): ״בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּהַוָּיָ״ה, וְהָיָה הַוָּיָ״ה מִבְטָחוֹ״, רַק חֲזַק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע אֲשֶׁר יְשׁוּעָתְךָ תְּלוּיָה וְעוֹמֶדֶת לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לְאַף אֶחָד לְהִתְעָרֵב בְּעִנְיָנֶיךָ הַפְּרָטִיִּים, וְאָז אִם תִּחְיֶה כָּכָה, כָּל חַיֶּיךָ כְּבָר יִהְיוּ בְּצוּרָה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אֵינִי מֵבִין אוֹתְךָ, וּמַה בְּכָךְ אִם יֵשׁ לְךָ תְּפִיסָה קָשָׁה כְּמוֹ שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב?! אַתָּה צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק לִהְיוֹת יְהוּדִי תָּמִים, יְהוּדִי פָּשׁוּט בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, לָקוּם וְלֵילֵךְ לַמִּקְוֶה, לְהִתְפַּלֵּל אֶת הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, מַעֲרִיב — בְּמִנְיָן דַּיְקָא, מִלָּה בְּמִלָּה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, וְכֵן תְּבָרֵךְ בִּרְכַּת־הַמָּזוֹן מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, וּקְרִיאַת שְׁמַע שֶׁעַל הַמִּטָּה מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, וְתֹאמַר אֶת הַוִּדּוּי, כִּי הַשָּׁנָה הִיא אֶחָד מִשִּׁשִּׁים לְמִיתָה (בְּרָכוֹת נז:). וְכֵן תֹּאמַר בְּכָל לַיְלָה סֵדֶר תִּקּוּן חֲצוֹת בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גָּמוּר. וְעַל כֻּלָּם תִּשְׁפֹּךְ נַפְשְׁךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, וַאֲמִירַת יוֹם תְּהִלִּים, וְתִשְׁתַּדֵּל לִלְמֹד בְּכָל

יוֹם חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, וְתֹאמַר בְּפִשְׁיטוּת הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת וְדַפִּים גְּמָרָא, אֲפִלּוּ בְּלֹא פֵּרוּשׁ רַשׁ״י וְתוֹסְפוֹת, וְתִלְמַד הַרְבֵּה מִדְרָשׁ וְעֵין יַעֲקֹב, וְהַכֹּל בְּלֹא חָכְמוֹת, כִּי מַה לְּךָ עִם אֲחֵרִים?! אַתָּה צָרִיךְ לְרַחֵם עַל נִשְׁמָתְךָ, וְתִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא לְדַבֵּר מֵהַזּוּלַת בִּכְלָל, וְאַף פַּעַם אַל תַּזְכִּיר שֵׁם, וְאָז לֹא תָּבוֹא לִידֵי לָשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת, וּכְכָל שֶׁיִּהְיֶה לְךָ פָּחוֹת עֵסֶק עִם בְּנֵי־אָדָם, זֶה הַכִּי טוֹב, כִּי בְּנֵי־אָדָם הֵם סְתָם חַיּוֹת טֶרֶף, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ז׳): מִי שֶׁאֵינוֹ דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵינוֹ מַכְנִיס אֶת אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, הוּא כְּדֶגֶמַת חַיָּה. וְלָכֵן בְּרַח לְךָ מִבְּנֵי־אָדָם, וְהַדְבֵּק עַצְמְךָ רַק בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, אַל תְּקַנֵּא בְּשׁוּם בְּרִיָּה, רַק תְּצַיֵּר תָּמִיד בְּדַעְתְּךָ, אֵיךְ שֶׁאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְתִהְיֶה רָגִיל בַּאֲמִירַת הַרְבֵּה דַּפִּים זֹהַר וְתִקּוּנִים בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּה מְזַכֵּךְ אֶת הַנֶּפֶשׁ מִכָּל מִינֵי חֲלָאָה, וְזֶה נִקְרָא יְהוּדִי תָּמִים, יְהוּדִי פָּשׁוּט, שֶׁעוֹבֵר אֶת יְמֵי חַיָּיו עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ עוֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, וּבוֹרֵחַ תָּמִיד אֶל הַתּוֹרָה, וְאֵינוֹ מִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם דָּבָר, וְאָז אוֹיְבָיו וְשׂוֹנְאָיו יִפְּלוּ תַּחְתָּיו, וְלֹא יוּכְלוּ לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם רַע, אַדְרַבָּה יִרְאוּ אוֹיְבָיו וְיֵבֹשׁוּ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לוֹ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְנַהֵג כָּךְ, וְאָז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמב.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא תַּכְנִיס אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמְךָ, וְתֵדַע אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבָּעוֹ מִלְמַטָּה, אֶלָּא אִם־כֵּן מַכְרִיזִין עָלָיו מִלְמַעְלָה (חֻלִּין ז׳:); אֵין אָדָם נוֹגֵעַ בַּמֶּה שֶׁמּוּכָן לַחֲבֵרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת

בְּמַלְכוּת חֲבֵרְתָּהּ אֲפִלּוּ כִּמְלֹא נִימָהּ (יוֹמָא לח.); וַאֲפִלּוּ רֵישׁ גַּרְגִּיתָא מִן שְׁמַיָּא מַנּוּ לֵיהּ (בְּרָכוֹת נח.); וְאִם תַּחְדִּיר בְּעַצְמְךָ יְדִיעוֹת אֵלּוּ, כָּל הַחַיִּים שֶׁלְּךָ יֵלְכוּ כְּבָר בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָרַ״ן, סִימָן קב), שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה — חַיָּיו חַיִּים אֲמִתִּיִּים, לֹא־כֵן מִי שֶׁכּוֹפֵר בָּזֶה, חַיָּיו מְרוֹרִים עַד מְאֹד; וְלָכֵן זְכֹר כָּל זֶה, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא מָה אִתְּךָ?! צֵא מֵהַיֵּאוּשׁ וְהַדְּכָאוֹן, מִי אוֹמֵר שֶׁזֶּהוּ זֶה, וְאֵין לְךָ תִּקְוָה?! כַּלֵּךְ מִדֶּרֶךְ זוֹ. רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קיב): אִם אַתָּה מַאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְקַלְקֵל, תַּאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְתַקֵּן; חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרָכוֹת ה:): אֲפִלּוּ חֶרֶב חַדָּה מֻנַּחַת עַל צַוָּארוֹ שֶׁל אָדָם, אַל יִתְיָאֵשׁ עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים; וְלָכֵן מָה אִתְּךָ?! חוּס עַל יְמֵי נְעוּרֶיךָ, חוּס עַל עַצְמְךָ, כִּי אֵין מִי שֶׁיְּרַחֵם וְיָחוּס עָלֶיךָ — רַק אַתָּה לְבַד. הַאִם לֹא שָׁמַעְתָּ מִמֶּנִּי פַּעַם אַחַת, שֶׁהָאָדָם אֵין לוֹ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא אֶחָד וְאֵין יָחִיד כְּמוֹתוֹ, וְלָכֵן מָה אִתְּךָ?! לָמָּה לֹא תִּקַּח עַצְמְךָ בַּיָּדַיִם?! מָה אַתָּה צָרִיךְ שֶׁאֲחֵרִים יְחַזְּקוּ אוֹתְךָ?! לְצַעֲרִי הָרַב, אֲנָשִׁים מְאֹד מְאֹד אֲדִישִׁים, וְאֵין לָהֶם שׁוּם רֶגֶשׁ אֶל צַעַר הַזּוּלַת, וְלָכֵן שְׁמַע בְּקוֹל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לַעֲשׂוֹת דַּרְכְּךָ אֵלַי וְלֹא תִּתְחָרֵט.

י׳ שדמ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית. וְלָכֵן אֵינִי יוֹדֵעַ מַה וְלָמָּה לְךָ לִדְחֹק עַצְמְךָ כָּל כָּךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳ בְּעִנְיַן לִמּוּד סִתְרֵי תּוֹרָה, אֲשֶׁר עַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (סַנְהֶדְרִין מט:) עַל הַפָּסוּק (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ב): ״חַמּוּקֵי יְרֵכַיִךְ״, מַה יָּרֵךְ בַּסֵּתֶר, אַף סִתְרֵי תּוֹרָה בַּסֵּתֶר; כִּי הֲלֹא מְדַבְּרִים מֵאֵיבָרִים וְכוּ׳, זוּוּג וְכוּ׳, וְהַכֹּל כִּבְיָכוֹל כְּלַפֵּי מַעְלָה הָאוֹמְרִים יְחוּדֵי שְׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, יְחוּדֵי עוֹלָמוֹת וְכוּ׳, וּכְשֶׁמְּדַבְּרִים פְּתוּחַ וְכוּ׳, זֶה מַמָּשׁ כְּמְדַבֵּר נִבּוּל פֶּה. וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר פַּעַם בָּאוּ לִפְנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שְׁנֵי אַבְרֵכִים חֲשׁוּבִים, שֶׁדִּבְּרוּ בִּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל כִּתְבֵי הָאֲרִיזַ״ל בֵּינֵיהֶם, עָנָה וְאָמַר לָהֶם רַבֵּנוּ זַ״ל: תַּפְסִיקוּ לְדַבֵּר נִבּוּל פֶּה, כִּי יָדַע וְהֵבִין בְּחָכְמָתוֹ, שֶׁהֵם רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מִכָּל זֶה וְלָכֵן הִפְסִיקָם וְכוּ׳.

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִזָּהֵר בִּדְבָרִים אֵלּוּ, שֶׁלֹּא לְדַבֵּר בָּרַבִּים בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, רַק בִּכְלָלִיּוּת — כְּמוֹ קַבָּלַת הָרַמַ״ק, שֶׁמְּדַבֵּר ׳מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין׳, דִּבְרִים הַבְּרוּרִים, מִזֶּה כְּדַאי תָּמִיד לְדַבֵּר, כִּי גִּלּוּי אֱלֹקוּת זוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל אֱמוּנָה בְּיִחוּד ה׳, אֲשֶׁר הִיא מִצְוָה תְּדִירִית.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר דָּבָר גָּדוֹל וְדָבָר קָטָן אֵינוֹ נַעֲשֶׂה מֵעַצְמוֹ, אֶלָּא בְּהַשְׁגָּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֶלְיוֹן, וְאַתָּה מֻשְׁגָּח בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִי פְּרָטִית רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, שֶׁאֲפִלּוּ עָלֶה מֵהָאִילָן אֵינוֹ נוֹפֵל בְּלִי הַשְׁגָּחָה מְכֻוֶּנֶת וְזֶה בָּרוּר; וּמִכָּל שֶׁכֵּן בַּר יִשְׂרָאֵל הַמְקֻיָּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא צָרִיךְ לְהַטּוֹת אָזֶן קַשֶּׁבֶת לָרְמָזִים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַמֵּז לוֹ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נד), שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְצַמְצֵם עַצְמוֹ מֵאֵין סוֹף וְעַד אֵין תַּכְלִית לְעוֹרֵר אֶת הָאָדָם. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן נב), אֲשֶׁר מִכָּל הַדְּבָרִים צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְקוֹרֵא אוֹתוֹ לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל צְרִיכִים רַק לְהַטּוֹת אָזֶן קַשֶּׁבֶת אֶל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ, וְאָז כָּל הַחַיִּים שֶׁלְּךָ יֵלְכוּ בְּצוּרָה אַחֶרֶת.

מָה אֹמַר לְךָ! זוֹהִי הַבְּחִירָה, אִם תִּרְצֶה — תְּקַבֵּל, וְאִם לֹא תִּרְצֶה — לֹא תְּקַבֵּל, אֲנִי אֶת שֶׁלִּי צָרִיךְ לְהַגִּיד לְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים חִזּוּק חָדָשׁ, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מַשְׁבְּרִים חֲדָשִׁים, כִּי הַנְּשָׁמָה מִשְׁתּוֹקֶקֶת תָּמִיד רַק לַחֲזֹר אֶל שָׁרְשָׁהּ, הַיְנוּ לְהַשִּׂיג אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּפִתְאֹם בָּא יְצָרוֹ וּמַפִּילוֹ בְּאֵיזוֹ צָרָה, עַד שֶׁהָאָדָם שׁוֹכֵחַ לְגַמְרֵי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּבְיָכוֹל. וּמִזֶּה בָּא, שֶׁנֶּחְשָׁךְ לוֹ הָאוֹר, וְנַעֲשֶׂה לוֹ מָר מְאֹד הַחַיִּים, עַד שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם, אֲשֶׁר נִשְׁאָרִים בִּנְפִילָה, וּכְבָר לֹא יְכוֹלִים לָקוּם, וְאָז פּוֹעֲרִים פִּיהֶם, וּמְדַבְּרִים כָּל הָעוֹלֶה עַל רוּחָם, וּבִשְׁבִיל זֶה סוֹבְלִים מַה שֶּׁסּוֹבְלִים. וְכַמּוּבָא בַּזֹּהַר

(חֵלֶק ג׳ מא:) עַל הַפָּסוּק (קֹהֶלֶת ו, ז): ״כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ״ — בְּגִין פִּיהוּ דִּלָּא נָטִיר לֵיהּ; כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם סוֹבֵל, זֶה רַק בִּשְׁבִיל הַפֶּה שֶׁלּוֹ, שֶׁאֵינוֹ שׂוֹמֵר עָלָיו וּמַפְקִירוֹ. וּבִפְרָט בַּבַּיִת, אֵין עוֹד גֶּזֶק לָאָדָם בְּשָׁלוֹם בֵּיתוֹ כְּמוֹ הַדִּבּוּר, שֶׁאִשְׁתּוֹ מִתְוַכַּחַת עִמּוֹ, וְהוּא עוֹנֶה לָהּ וְכוּ׳, וְכָךְ בָּאִים לִידֵי מְרִיבוֹת וְכוּ׳, עַד שֶׁנִּשְׁבָּר הַבַּיִת לְגַמְרֵי, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּשְׁמֹר עַל פִּיהוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִשְׁמֹר בֵּיתוֹ. לֹא צְרִיכִים לַעֲנוֹת עַל כָּל בְּזָיוֹן שֶׁמְּקַבְּלִים, עָדִיף לִשְׁתֹּק מֵאֲשֶׁר לְהָגִיב, וְאִם תִּצַּיֶת — אָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַחִים הַיְקָרִים לִי מְאֹד ... נֶרֶם יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

הַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לָכֶם, כִּי אֲנִי מַרְגִּישׁ חֶלְשָׁה גְּדוֹלָה בִּמְאֹד מְאֹד וְכוּ׳, וְלִבִּי אוֹמֵר לִי וְכוּ׳, וַאֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁהִגִּיעַ קִצִּי. וְהִנֵּה מַה שֶּׁהָיָה — הָיָה, תְּהִלָּה לָאֵל, כָּל הַשָּׁנִים שִׁמַּשְׁתִּי אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, וְרַבֵּנוּ זַ״ל הֶחֱזִיר לִי מַתָּנוֹת — כַּמָּה סְפָרִים יְקָרֵי עֵרֶךְ, שֶׁזָּכִיתִי לְחַדֵּשׁ בִּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, הַמְחַיִּים נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד רוֹצֶה שֶׁיֵּדְפְּסוּ כֻּלָּם, וְיָפוּצוּ בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁיּוֹתֵר וְיוֹתֵר.

וְהָעוֹלֶה מִכָּל סְפָרַי — הֵם סִפְרֵי שו״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר נִכְתְּבוּ בְּסִיַּעְתָּא דִּשְׁמַיָּא מֵרֹב כְּסוּפִים שֶׁל בַּחוּרִים וְאַבְרֵכִים, וְלָכֵן לְסְפָרִים אֵלּוּ יֵשׁ דִּין קְדִימָה, וּמִי שֶׁרַק יַעֲזֹר לְהַדְפִּיס אֲפִלּוּ כֶּרֶךְ אֶחָד, תִּהְיֶה לוֹ יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אַף שֶׁלִּי מְאֹד קָשֶׁה, כִּי עוֹמְדִים עָלַי כָּל מִינֵי שׂוֹנְאִים וּמְקַטְרְגִים וּמוֹנְעִים, אֲבָל ״וְאַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם ה׳״, וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשְׁ״י הַקָּדוֹשׁ: לְעוֹלָם יָדְךָ עַל

הָעֶלְיוֹנָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתִי; וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּעֲזֹר לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים, כִּי כְּבָר אָבְדוּ מִמֶּנִּי הַמּוֹן מִכְתָּבִים, וַחֲבָל שֶׁהַמִּכְתָּבִים שֶׁיֵּשׁ לִי הֶעְתֵּק מֵהֶם — שֶׁלֹּא יֵדְפְּסוּ, אֲשֶׁר עוֹד יוֹם יָבוֹא, וְיִחְיוּ רִבְבוֹת רִבְבוֹת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

מָה אֹמַר לָכֶם! עָבְרוּ עָלַי בַּשָּׁנִים הָאֵלּוּ הַרְבֵּה מַחֲלוֹקוֹת וּמְרִיבוֹת וְכוּ׳, הַרְבֵּה שְׁקָרִים וּכְזָבִים דִּבְּרוּ עָלַי, אֲבָל אֲנִי תָּמִיד בָּרַחְתִּי רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשָׁפַכְתִּי שִׂיחַ וּתְפִלָּה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְרַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ תִּקְוָתִי, רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲנִי בּוֹטֵחַ, שֶׁלֹּא יַעַזְבֵנִי בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא.

אוֹדוֹת שְׁנֵי הַגִּיסִים וְכוּ׳, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וּבִכְלָל כְּבָר כְּדַאי לִהְיוֹת וַתְּרָנִים, וְלִקְפֹּץ וּלְדַלֵּג עַל הַכֹּל.

מַה טּוֹב שֶׁתִּלְמְדוּ יַחַד דַּף גְּמָרָא בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּה מַצִּיל וְשׁוֹמֵר מִכָּל הַפֶּרְעָנֻיּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, וְאִם הָיָה הָאָדָם יוֹדֵעַ מַה זֶּה דַּף גְּמָרָא לְיוֹם, לֹא הָיָה מַחֲסִיר יוֹם אֶחָד מִלִּמּוּד הַגְּמָרָא.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל .... נֵרוֹ יָאִיר.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

בְּעִנְיַן הַזִּוּוּגִים וְכוּ׳ רַבֵּנוּ ז״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (חַיֵּי מוֹהַר״ן תקצה), שֶׁיֵּשׁ לְכָל אֶחָד כַּמָּה זִוּוּגִים וְכוּ׳, אֶחָד בְּפֹעַל שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְגָּרֵשׁ וְכוּ׳, אוֹ לְהִתְאַלְמֵן וְכוּ׳, וְאֶחָד בָּזֶה שֶׁרַק מְדַבְּרִים, שֶׁפְּלוֹנִי טוֹב לְפְלוֹנִית אוֹ לְהֵפוּךְ — זֶה כְּבָר זִוּוּג וְכוּ׳. וְלָכֵן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל תָּמִיד, שֶׁלֹּא יִתְחַלְּפוּ הַזִּוּוּגִים וְכוּ׳, וְכֵן שֶׁלֹּא יִדָּחֶה אֶחָד מִפְּנֵי הַשֵּׁנִי, וְאֵין מַה לְהִתְבַּלְבֵּל מִדְּבָרִים כָּאֵלּוּ, רַק לִזְרֹק אֶת עַצְמוֹ עַל הָאָרֶץ, וּלְבַקֵּשׁ

בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, שֶׁיִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת זִווּגוֹ מִשֹּׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וְשֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ, חַס וְשָׁלוֹם, לְהִתְגָּרֵשׁ, וְיִחְיוּ חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים. אֶת כָּל זֶה צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹתֵר מִזֶּה אַל תְּבַלְבֵּל עַצְמְךָ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁאוֹמֶרֶת אַחֶרֶת, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל .... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הִשָּׁמֵר מְאֹד, כִּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם אוֹרֵב עָלֶיךָ לְתָפֵס אוֹתְךָ בְּמִצּוּדָתוֹ, וּצְרִיכִים רַק לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, כִּי הָעִקָּר זוֹ תְּפִלָּה, עַל כָּל דָּבָר קָטָן רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה יְסוֹד כָּל הָאָדָם.

אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְבַטֵּל אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבַטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ, כְּדֵי שֶׁיְּבַטֵּל רְצוֹן אֲחֵרִים לִרְצוֹנְךָ. וְהַבִּטּוּל הַזֶּה צָרִיךְ לִהְיוֹת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת וְהַשְׂכָּלוֹת כְּלָל, רַק לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, לְהַשְׁלִיךְ אֶת שִׂכְלְךָ עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, וְלֵידַע שֶׁאֵין לוֹ שֵׂכֶל, וְאָז הַכֹּל יֵלֵךְ לוֹ עַל הַצַּד הֲכִי טוֹב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה רַק לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת וְכוּ׳, עוֹד יָבוֹא יוֹם וְתִרְאֶה, שֶׁכָּל הָרָע הָיָה כְּסֵא לַטּוֹב, כִּי בְּרֵישָׁא חֲשׁוֹכָא וְהָדָר נְהוֹרָא (שַׁבָּת עז:), קֹדֶם בָּא תָּמִיד הַחֹשֶׁךְ וְהַמְנִיעוֹת, וְאַחַר־כָּךְ הָאוֹר, בְּסוֹד (בְּרֵאשִׁית א, ה): ״וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹּקֶר יוֹם אֶחָד״, לְהִתְאַחֵד בְּאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל.

הָעִקָּר רַק לִשְׂמֹחַ עִם כָּל נְקֻדָּה טוֹבָה שֶׁיֵּשׁ בְּךָ, וְנָא וְנָא לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא, שֶׁמְּטַהֶרֶת אֶת הַנֶּפֶשׁ מִכָּל מִינֵי חֲלָאָה. וְלִמּוּד גְּמָרָא מַכְנִיעַ אֶת הַקְּלִפָּה הַמַּחְטִאת אֶת הָאָדָם בִּפְגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, שֶׁזֶּהוּ עָוֹן חָמוּר וְגַם מְגֻנֶּה מְאֹד, וּמְקַלְקֵל אֶת מֹחוֹ, וּמַחֲלִישׁ אֶת כֹּחוֹ וּמְאוֹר עֵינָיו, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וְעַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ קְבִיעוּת לִלְמֹד בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאֵה לִלְמֹד הַרְבֵּה טוּר וּבֵית יוֹסֵף עִם הַבַּ״ח, וְתִזְכֶּה לְיִרְאַת שָׁמַיִם. וְכֵן אוֹמְרִים מִשְּׁמֵיהּ שֶׁל הַשַּׂר שָׁלוֹם מִבֶּעלְזָא זי״ע, שֶׁהָעִקָּר

שֶׁגָּרַף חֲפָנַיִם יִרְאַת שָׁמַיִם, זֶה רַק עַל־יְדֵי שֶׁלָּמַד הַרְבֵּה טוּר וּבֵית יוֹסֵף עִם הַבַּיִת חָדָשׁ.

דַּע לְךָ, כִּי הַ׳בַּיִת יוֹסֵף׳ הָיָה עָנָו גָּדוֹל מְאֹד, וְהִשִּׂיג מַה שֶּׁהִשִּׂיג מִגֹּדֶל עַנְוָתָנוּתוֹ. וְהַ׳בַּיִת חָדָשׁ׳ זָכָה לְהַשִּׂיג מַה שֶּׁהִשִּׂיג מֵרֹב דְּבֵקוּתוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָיָה תָּמִיד מִתְפַּלֵּל עַל הָרְשָׁעִים שֶׁיַּחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה, עַד שֶׁנִּסְתַּלֵּק, וְקֵרְרוּ אֶת הַגֵּיהִנּוֹם שְׁלֹשִׁים יוֹם, וְהוֹצִיא אֶת מִי שֶׁהָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיא, וְנִתְעַלּוּ עַל יָדוֹ אֲלָפִים וְרִבְבוֹת נְשָׁמוֹת עַרְטִילָאוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן. וּבַחַיִּים חַיּוּתוֹ שָׁלַח אֶת כְּתַב יָדוֹ הַ׳בַּיִת חָדָשׁ׳ אֶל הַבַּעַל ׳מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת׳, שֶׁיִּתֵּן לוֹ הַסְכָּמָה, וְלֹא עָנָהוּ, וְהָיְתָה לוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת גְּדוֹלָה, וְנֶחֱלָה הַבֵּן שֶׁל הַ׳מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת׳, מִפְּנֵי חֲלִישׁוּת דַּעְתּוֹ שֶׁל הַ׳בַּיִת חָדָשׁ׳, וְהֻצְרְכוּ לְהִתְוַעֵד יַחַד, וְשָׁאַל אוֹתוֹ הַ׳בַּיִת חָדָשׁ׳: לָמָּה אֵינְכֶם רוֹצִים לִתֵּן לִי הַסְכָּמָה עַל סְפָרַי? אֵיזֶה פְּסוּל אוֹ טָעוּת מְצָאתֶם שָׁם?! וְלֹא עָנָהוּ הַ׳מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת׳, וּכְשֶׁהִתְעַקֵּשׁ הַ׳בַּיִת חָדָשׁ׳, עָנָה וְאָמַר לוֹ הַ׳מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת׳: תֵּדַע, כִּי אִם תַּדְפִּיסוּ אֶת סְפָרֶיכֶם ׳בַּיִת חָדָשׁ׳, תִּסְתַּלְקוּ מִזֶּה הָעוֹלָם. וְיַעַן שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ אֶתְכֶם, לָכֵן אֵינִי נוֹתֵן לָכֶם הַסְכָּמָה, כִּי אַתֶּם נִצְרָכִים לִהְיוֹת בָּעוֹלָם, כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת הָרְשָׁעִים. עָנָה הַ׳בַּיִת חָדָשׁ׳: אֲנִי מֻכְרָח לְהַדְפִּיסוֹ, כִּי רַק בִּשְׁבִיל זֶה בָּאתִי לָעוֹלָם, לְחַבֵּר אֶת הַחִבּוּר הַזֶּה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ. וְכֵן הָיָה, שֶׁבְּאֶמְצַע הַדְּפוּס נִסְתַּלֵּק. רוֹאִים מִזֶּה אֶת גֹּדֶל זְכוּתוֹ [זַכַּנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִהְיוֹת אֵצֶל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּעִיר קְרָאקָא, וְשָׁם טָמוּן וְגָנוּז גַּם הַבַּעַל ׳מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת׳, הֵם בְּבֵית עָלְמִין אֶחָד עַל יַד הָרַמ״א].

מָה אֹמַר לְךָ! רְאֵה לְהַתְחִיל לִלְמֹד כְּסִדֶּר טוּר ׳בֵּית יוֹסֵף׳ עִם הַ׳בַּיִת חָדָשׁ׳ כְּסִדְרָן, כָּל יוֹם מְעַט, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם, אֲפִלּוּ שֶׁיִּקַּח לְךָ עֶשֶׂר שָׁנִים — מַה בְּכָךְ, לְכָל הַפָּחוֹת פַּעַם אַחַת בְּחַיֶּיךָ תִּזְכֶּה לְסַיְּמוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנב.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵין אָנוּ חוֹלְקִים עָלָיו. וְאַף שֶׁאֲנִי חוֹזֵר עַל זֶה בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם, תַּאֲמִין לִי, שֶׁזּוֹ כָּל חִיּוּתִי וְכָל הִתְחַזְּקוּתִי, שֶׁבְּתֹקֶף הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת, עֲדַיִן אֲנִי מַחֲזִיק בְּתֻמִּי בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵינִי מִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

עַל־כֵּן גַּם אַתָּה צָרִיךְ לָלֶכֶת בְּדֶרֶךְ זוֹ — לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּדוֹלָה, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְבַטֵּל וּלְבַלְבֵּל אוֹתְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׂמֹר מְאֹד עַל כְּבוֹד אִשְׁתְּךָ וּתְכַבְּדָהּ מְאֹד מְאֹד, כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְשַׂמְּחָהּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי כְּשֶׁיֵּשׁ שִׂמְחָה בַּבַּיִת, אֲזַי הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה בַּבַּיִת, וּכְשֶׁהַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה בַּבַּיִת, אֲזַי יֵשׁ פַּרְנָסָה בְּשֶׂפַע רַב.

נָא וְנָא רְאֵה לָדוּן אֶת עַצְמְךָ וְאֶת אִשְׁתְּךָ לְכַף זְכוּת, וְכֵן תָּדוּן אֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב הַמְדַבֵּר נֶגֶד כָּל זֶה, כִּי בְּחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא אוֹר גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, וְגִלָּה לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה ״אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי״ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), אֲשֶׁר מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁמְּשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יְמַשֵּׁךְ אֶת הָעוֹלָם עִם הַתּוֹרָה הַזֹּאת (עַיֵּן לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, הַשְׁכָּמַת הַבֹּקֶר, הֲלָכָה א׳).

נָא וְנָא רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִלְמֹד הַרְבֵּה מִשְּׁנָיוֹת כְּסִדְרָן,

וְאִם אֶפְשָׁר לְסַיֵּם בְּכָל חֹדֶשׁ אֶת כָּל הַשִּׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, הַיְנוּ שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם ח״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִהְיֶה נִשְׁאָר מֵאִתָּנוּ רַק מַה שֶּׁאָנוּ זוֹכִים לְהַחֲזִיק בְּכָל זֶה.

נָא וְנָא רְאֵה לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, כִּי אֵין לָנוּ כְּלוּם בָּעוֹלָם רַק תְּפִלָּה.

רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק בְּדָבָר זֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וְאַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, רַבִּי הַמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד אוֹתָנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּרְאֶה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא — עַל־יְדֵי שֶׁתְּדַבֵּר עִם אֲחֵרִים הִתְחַזְּקוּת; כִּי בֶּאֱמֶת יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת עֲצוּמִים, כֹּחַ הַדִּבּוּר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, אַךְ אֵין אַתָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ עִמּוֹ. וְעַל־כֵּן בָּזֶה שֶׁתְּחַזֵּק אֶת אֲחֵרִים, גַּם לְךָ יִהְיֶה חִזּוּק, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל: כְּשֶׁיֵּשׁ אוֹר הַיָּשָׁר יֵשׁ אוֹר הַחוֹזֵר; כִּי כְּשֶׁאָחָד מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, הַדְּבָרִים חוֹזְרִים וּמְאִירִים בּוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפד).

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת אֲחֵרִים, וּלְדַבֵּר עִמָּהֶם בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאָז יִהְיֶה גַּם לְךָ חִזּוּק.

נָא וְנָא אַל תִּהְיֶה קָטָן בְּעֵינֶיךָ, כִּי, תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת

עֲצוּמִים, וְתִהְיֶה זָרִיז בְּדָבָר זֶה — לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים, וְיֵצֵא לְטוֹבָה לִשְׁנֵיכֶם, הַיְנוּ לְךָ בְּעַצְמְךָ כַּנַּ״ל, וְכֵן עִם מִי שֶׁתְּדַבֵּר.

רְאֵה לִכְתֹּב לִי אֵיךְ עֵסֶק הַהַדְפָּסָה הוֹלֵךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לִרְווֹת רֹב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּנְךָ ... גֵּרוֹ יָאִיר עוֹשֶׂה חַיִל אֶצְלִי, אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּרְוֶה מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה נַחַת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

חֶמְדַּת לִבִּי! רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בִּרְצוֹנוֹת וּבְכִסּוּפִים חֲזָקִים, אֲשֶׁר כְּפִי שֶׁהָאָדָם מְלַהֵב אֶת לִבּוֹ בִּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן יִטַּהֵר כָּל מַחְשְׁבוֹתָיו וְלִבּוֹ מֵהֶעָבָר שֶׁלּוֹ. וְעַל־כֵּן הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל לְהוֹצִיא אֶת הַכִּסּוּפִים וְהָרְצוֹנוֹת מִפִּיו וּמִשְּׂפָתָיו, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יֵצֵא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל תְּשׁוּקָתוֹ וְכִסּוּפָיו אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא, אָחִי וְרֵעִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת דַּעַת הָאָדָם, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם יוֹתֵר שָׂמֵחַ, עַל־יְדֵי־זֶה יִתְרַחֵב לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, וּכְשֶׁיֵּשׁ לוֹ הַרְחָבַת הַדַּעַת וְהַלֵּב, עַל־יְדֵי־זֶה שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְבַלְבְּלוֹ וּלְהַרְחִיקוֹ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא יִפּוֹל בְּכַעַס וּבְקִפְּדוּת, אֲשֶׁר

עִקַּר הַכַּעַס וְהַקְּפִדוּת בָּא רַק מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַדַּעַת, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ דַּעַת, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין שׂוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהוּא יִתְבָּרַךְ נִמְצָא בְּכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה, אַף פַּעַם לֹא יִכְעַס, אֶלָּא יִקְפֹּץ וְיִרְקֹד מֵרֹב תְּשׁוּקָה אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ.

כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אֲשֶׁר הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּמַה שֶּׁלְּמַרְאֵה עֵינֵינוּ: דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר, זֶהוּ רַק לְבוּשׁ לְגַבֵּי הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא מַלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בָּזֶה, כְּדֵי שֶׁאֲנַחְנוּ נִזְכֶּה לַחְתֹּר וּלְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁנִּזְכֶּה לִמְצֹא אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ.

עַל־כֵּן רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ראש השנה ו:): אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ; וּכְשֶׁתְּשַׂמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ, אָז הַשְׁכִינָה תִּהְיֶה בְּבֵיתְכֶם, וּכְשֶׁהַשְׁכִינָה תִּהְיֶה בְּבֵיתְכֶם, יִהְיֶה לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם.

חֶמְדַּת לִבִּי! רְאֵה כַּמָּה אֲנָשִׁים מִסְתּוֹבְבִים בְּלִי אִשָּׁה וּבְלִי יְלָדִים, וְאֵין לָהֶם דִּירָה הֵיכָן לְהִכָּנֵס. וּלְךָ עָזַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיֵּשׁ לְךָ אִשָּׁה וּבָנִים וְדִירָה, רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (יְרוּשַׁלְמִי מוֹעֵד קָטָן, פֶּרֶק ב׳, הֲלָכָה ד׳): שִׂמְחָה לָאָדָם בְּשָׁעָה שֶׁהוּא דָּר בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ. עַל־כֵּן רְאֵה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְהַשִּׂמְחָה תַּרְחִיב לְךָ אֶת דַּעְתְּךָ, שֶׁתּוּכַל לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַתַּכְלִית בְּזֶה הָעוֹלָם — לְדַבֵּר תָּמִיד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם סֹלֶת בְּרוּרָה מֵה״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ הַקְּדוֹשִׁים. וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, רַק בְּכָל יוֹם וָיוֹם מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בֵּין אָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו, שֶׁהוּא כְּבָר כָּל־כָּךְ סָמוּךְ לְבִיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, רָאוּי לָנוּ לְהִזָּהֵר מְאֹד, שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא נִהְיֶה הַמְעַכְּבִים לָזֶה. וְכָל

זֶה נִזְכֶּה, עַל־יְדֵי שֶׁאַנַחְנוּ נֵלֵךְ וְנָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִפְרָטִיּוּת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תַּמְצִית סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, שֶׁקָּשֶׁה לְךָ לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ.

לְדַעְתִּי, כָּל סִבַּת עִכּוּב מְצִיאַת בַּת זוּגְךָ הוּא, מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה בּוֹחֵר הַרְבֵּה. רְאֵה לְקַבֵּל עַל עַצְמְךָ שֶׁהַשִּׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁיַּצִּיעוּ לְךָ, תֵּכֶף־וּמִיָּד תִּגְמֹר בְּלִי שׁוּם שְׁאֵלוֹת וּמְעָנוֹת כְּלָל, וְאָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאֵה לְבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְתַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, כִּי הַתְּפִלִּין מַמְשִׁיכִים חַיִּים לָאָדָם (עַיִן מְנָחוֹת מד:).

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ חֵן, שֶׁתִּשָּׂא חֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאֶיךָ, וְתַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ, וְכֵן תִּשְׁמֹר עַצְמְךָ לֶאֱכֹל רַק מַאֲכָלִים כְּשֵׁרִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה לְבַדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וּתְדַקְדֵּק לָלֶכֶת עֶרֶב וָבֹקֶר לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגֶךָ, וּתְבַלֶּה אֶת יָמֶיךָ בְּטוֹב וּבַנְּעִימִים.

נָא וְנָא לוֹמַר בְּכָל יוֹם ״יוֹם שֶׁל תְּהִלִּים״ (הַיְנוּ כִּי סֵפֶר הַתְּהִלִּים נֶחֱלָק לְשִׁבְעָה חֲלָקִים כְּפִי מִסְפָּר יְמֵי הַשָּׁבוּעַ), וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים בְּכָל שָׁבוּעַ, וְזֶה מַמְשִׁיךְ לוֹ רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיִי שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה שֶׁאַתְּ יְהוּדִיָּה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ לִמְצֹא אֶת בֶּן זוּגֵךְ.

נָא וְנָא לִבְדֹּק אֶת הַמְּזוּזוֹת אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וּלְתַקֵּן תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶת הַדָּרוּשׁ תִּקּוּן. שִׁמְרוּ אֶת הַשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ וְאָז הַשַּׁבָּת יִשְׁמֹר עֲלֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגַדֶל צַעֲרִי שֶׁיֵּשׁ לִי מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

נָא וְנָא אַל תִּתְגָּרֵשׁ מֵאִשְׁתְּךָ, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאִם תִּהְיֶה לְךָ סַבְלָנוּת, הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה. רְאֵה לְכַבֵּד אוֹתָהּ בְּכָל מִינֵי כִּבּוּד, וְתֹאהַב אוֹתָהּ בְּתַכְלִית הָאַהֲבָה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הִיא אִשְׁתְּךָ, וְיָלְדָה לְךָ שְׁנֵי יְלָדִים, וְרָאוּי לְךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד, וּבָזֶה שֶׁתְּקָרֵב אוֹתָהּ וּתְיַקְּרָהּ, בָּזֶה בְּעַצְמוֹ תַּחֲזֹר אֵלֶיךָ.

עָלֶיךָ לַעֲבֹד עַל עַצְמְךָ לְתַקֵּן אֶת מִדּוֹתֶיךָ, וּכְשֶׁאַתָּה תִּהְיֶה מְתֻקָּן בַּמִּדּוֹת, מֵמֵילָא הִיא תְּתַקֵּן אֶת מִדּוֹתֶיהָ, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בְּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה בְּאֵיזוֹ דֶּלֶת מְזוּזָה.

רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, וְאַל תֹּאכַל שׁוּם מַאֲכָל שֶׁאֵין עָלָיו הֶכְשֵׁר מֻרַבָּנִים יִרְאֵי ה׳ וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

רְאֵה לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאִשְׁתְּךָ תַּחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְעוֹד תִּבַלּוּ אֶת יְמֵיכֶם בְּטוּב וּבַנְּעִימִים.

הַכְפֵּל הַדָּבָר, אַל תִּתְגָּרֵשׁ מֵאִשְׁתְּךָ, אִשְׁתְּךָ תַּחֲזֹר סוֹף כָּל סוֹף בִּתְשׁוּבָה, אִם תְּתַקֵּן אֶת מִדּוֹתֶיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמַה גַּם הֶעָלִים מִסֵּפֶר ״גֶּשֶׁר צָר מְאֹד״, וְהֵם לִקּוּטִים יָפִים שֶׁלִּקַּטְתָּ מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְהַחֲיוֹת נֶפֶשׁ כָּל חַי.

וְעַל־כֵּן חֵילְךָ לְאוֹרַיְתָא, וְתִרְאֶה לְחַבֵּר עוֹד סְפָרִים עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה.

אוֹדוֹת בַּקָּשָׁתְךָ, שֶׁאֲנַחְנוּ נַדְפִּיס וְכוּ׳, אָנוּ עֲסוּקִים מְאֹד בְּהַדְפָּסַת וַהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְקָשֶׁה וְכָבֵד לָנוּ לָקַחַת עָלֵינוּ עֹל זֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שס.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֵ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ לָזֶה בְּתִקּוּן הַנְּשָׁמָה.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר מִי שֶׁשָּׂמֵחַ תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ שׁוֹמֵר אֶת בְּרִיתוֹ.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית הוּא שִׂמְחָה, וְעַל־כֵּן רְאֵה

לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאַל תַּנִּיחַ בְּעַצְמְךָ הָעֲצָבוּת וְהָעַצְלוּת שֶׁיַּהַרְסוּ אוֹתְךָ, חַס וְשָׁלוֹם.

רְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה מְאֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית. וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — רְאֵה לְדַבֵּר עִם חֲבֵרֶיךָ מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְזֶה הָאֹפֶן תִּהְיֶה לְךָ הִתְחַזְּקוּת, כִּי כְּשֶׁתְּדַבֵּר עִם אֲחֵרִים, אוֹתָם הַדִּבּוּרִים יַחְזְרוּ אֵלֶיךָ, כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיֵּשׁ אוֹר יָשָׁר וְאוֹר חוֹזֵר, שֶׁכְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, אֲזַי הַדִּבּוּרִים חוֹזְרִים אֵלָיו.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְמִיד לְדַבֵּר עִם חֲבֵרֶיךָ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְקָרְבָם אֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הוּא תִּקּוּן הַבְּרִית נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְאֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְעִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת הוּא שִׂמְחָה, שֶׁתִּהְיֶה שָׂמֵחַ עַל נֹעַם חֶלְקְךָ, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׁם גּוֹרָלְךָ. וְהַשִּׂמְחָה תַּרְחִיב לְךָ אֶת מֹחֲךָ, שֶׁתּוּזְכֶּה לְהַכְנִיס בְּךָ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְקָשֶׁה וְכָבֵד לָאָדָם לְהַכְנִיס בְּעַצְמוֹ יְדִיעָה זוֹ, מִפְּנֵי שֶׁדַּעַת הָאָדָם מְאֹד מְצֻמְצֶמֶת, מִכָּל שֶׁכֵּן בְּשָׁעָה שֶׁהוּא שָׁבוּר וְשָׂרוּי בְּדִכָּאוֹן וּבְעַצְבוּן וְכוּ׳ וְכוּ׳, אָז קָשֶׁה וְכָבֵד לוֹ לְצַמְצֵם מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ

יִתְבָּרַךְ, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ, וּמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, עַד שֶׁזּוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ אֱצִלוֹ אֱמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלַחֲזוֹת בְּנֹעַם הֲוָיָ״ה וּלְבַקֵּר בְּהֵיכָלוֹ כְּלוֹ אוֹמֵר כָּבוֹד.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל. וְאִם בְּנֵי־הָאָדָם הָיוּ יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וּמַה נַּעֲשֶׂה מִזֶּה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים, הָיוּ עוֹסְקִים בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁגְּלָה לָנוּ סֵדֶר־הֶדֶךְ־הַלִּמּוּד הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּתְמִיד בָּזֶה תָּמִיד, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּאֹפֶן הַזֶּה כְּשֶׁלּוֹמְדִים בְּסֵדֶר־הֶדֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, יְכוֹלִים לַעֲבֹר וּלְטַיֵּל בְּכָל הַתַּנַ״ךְ, וּבְכָל הַשִּׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, וּבְכָל בַּבְלִי יְרוּשַׁלְמִי תּוֹסֶפְתָּא, רַמְבַּ״ם טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְלֹא צְרִיכִים לַחֲטֹף הַכֹּל בְּבַת אַחַת, רַק בְּכָל יוֹם פֶּרֶק וְעוֹד פֶּרֶק, דַּף וְעוֹד דַּף, סִימָן וְעוֹד סִימָן וְכוּ׳ וְכוּ׳; אַשְׁרֵי מִי שֶׁיְּצַיֵּת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

עָלֵינוּ לִשְׂמֹחַ בְּיוֹתֵר עַל אֲשֶׁר אֵין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עַל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ ״קֹדֶשׁ קָדָשִׁים״, כִּי הָאָדָם הוּא פָּגוּם, מָלֵא חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת וּפְשָׁעִים בְּקִלְקוּל הַבְּרִית, וְעוֹד זֹאת הוֹלֵךְ לַחֲלֹק עַל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״?! וְעַל־כֵּן עַל־כָּל־פָּנִים שֶׁאֵין אָנוּ חוֹלְקִים עַל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, בָּזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד. וּבִפְרָט אַתָּה, רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ בָּזֶה מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שסב.

בְּעֻזַּרת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לִבִּי.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ וְלִרְקֹד בְּכָל יוֹם עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" שָׂם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל? וְרַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה לָנוּ נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ, אֲשֶׁר יְרוּדִים וּפְגוּמִים כָּמוֹנוּ גַּם־כֵּן יְכוֹלִים לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמָם אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד, אַשְׁרֵנוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ!

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ בְּעַצְמְךָ הָעַצְלוּת וְהָעַצְבוּת כְּרֶגַע.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וְאִם בְּנֵי־הָאָדָם הָיוּ יוֹדְעִים מַעֲלַת הַדָּבָר הַזֶּה, הָיוּ חֲזָקִים בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם. וּמֵחֲמַת שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים מִדָּבָר זֶה, וְאַף עוֹד מִתְלוֹצְצִים מִזֶּה, בַּעֲבוּר זֶה אֵין לָזֶה חֲשִׁיבוּת בְּעֵינֵיהֶם. וְאָנוּ יוֹדְעִים, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ אֶת הָעֵצָה הַזּוֹ שֶׁל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, בָּזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד, וְאָז בְּוַדַּאי סוֹף כָּל סוֹף תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה כְּפִי סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלֶיהָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא נִשְׁאָר לָאָדָם רַק מַה שֶּׁזּוֹכֶה לָקַחַת עִמּוֹ, כִּי אֵין מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם לֹא כֶּסֶף

וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא תּוֹרָה וּמִצְוֹות וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבַד, כְּמַאֲמַר הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ (אָבוֹת ו, י).

נָא וְנָא רְאֵה לְשַׂמֵּחַ מְאֹד מְאֹד, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ וְאֶת בְּנֵי בֵּיתְךָ, כִּי בַּיִת שֶׁהוּא מָלֵא שִׂמְחָה, הַשְּׁכִינָה שׁוֹרָה בּוֹ, וְתָדוּן אֶת עַצְמְךָ וְאֶת אִשְׁתְּךָ תָּמִיד לְכַף זְכוּת, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עָלֶיהָ בְּעַיִן רָעָה, וְכַמַּיִם פָּנִים אֶל פָּנִים (מִשְׁלֵי כז, יט), כְּפִי הַפָּנִים שֶׁתַּרְאֶה לְאִשְׁתְּךָ, כֵּן הִיא תֵּרָאֶה לְךָ.

נָא וְנָא רְאוּ לִהְיוֹת בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת וַהֲבָנָה הֲדָדִית, וְזֶה יָבִיא לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

חֶמְדַּת לִבָּבִי ! רְאֵה לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, כְּפִי שֶׁתַּכְנִיס בְּעַצְמְךָ יְדִיעָה זוֹ, כְּמוֹ־כֵן יִטַּהֵר לִבָּבְךָ וְדַעְתְּךָ. וְהָעִקָּר תָּלוּי כְּפִי שֶׁהָאָדָם הוּא חָזָק בֶּאֱמוּנָה, כִּי הָאֱמוּנָה הִיא שֹׁרֶשׁ הַכֹּל, וּכְשֶׁהָאָדָם חָזָק בֶּאֱמוּנָה, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד עַל יָדוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח פִּיו וְלִבּוֹ וְדַעְתּוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁצָּרִיךְ, הוּא מְבַקֵּשׁ רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ. וּכְבָר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים קיט.): מִדַּת בָּשָׂר וָדָם מְנַצְּחִים אוֹתוֹ וְעָצֵב, אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹצְחִים אוֹתוֹ וְשָׂמֵחַ. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, אֲשֶׁר אִם הָאָדָם מְפָרֵשׁ שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִשְׁתַּדֵּל לְנַצֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא

בִּתְפִלָּתוֹ, הַיְנוּ שֶׁמִּתְעַקֵּשׁ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, לָמָּה אֵין אַתָּה מְקָרֵב אוֹתִי", עַל־יְדֵי־זֶה מַכְנִיס שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בָּעוֹלָמוֹת הָעֶלְיוֹנִים.

רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְכֵן תִּתְעַקֵּשׁ בִּתְפִלָּה שֶׁתִּהְיֶה אִישׁ כָּשֵׁר, וְאָז תִּרְאֶה מַה שֶּׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְאֶת גְּדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

וְהִנֵּה אוֹדוֹת הַזְּווּגִים, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי דָּבָר זֶה נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מִכָּל אָדָם, וְאֵין אָדָם יוֹדֵעַ מִי הִיא בַּת זוּגוֹ, עַד שֶׁיִּמְצָא אוֹתָהּ, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּזַמֵּין לְךָ אֶת בַּת זוּגְךָ הַשַּׁיֶּכֶת לְשָׁרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד הַבַּת זוּג הָרִאשׁוֹנָה שֶׁיַּצִּיעוּ לְךָ, תִּרְאֶה לְקַבֵּל בְּלִי שׁוּם שְׁהִיּוֹת כְּלָל, וְאַל תִּדְחֶה אֶת זֶה כְּלָל.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא יְסוֹד וְעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִי שֶׁשָּׂמֵחַ יוֹתֵר, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב לוֹ דַּעְתּוֹ וּמֹחוֹ יוֹתֵר.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לִדְבָרִים גְּדוֹלִים מְאֹד מְאֹד, אִם אֵין הָאָדָם עַצְלָן, רַק מְזָרֵז אֶת עַצְמוֹ בְּזְרִיזוּת עֲצוּמָה — הֵן בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁמִּתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְהֵן בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁלּוֹמֵד בְּכָל יוֹם עַל־פִּי סֵדֶר־הַדֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהֵן בִּמְצוַת הַצְּדָקָה, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד עִם עַם יִשְׂרָאֵל, וּמְקָרְבָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶּה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ עַל הַפָּצַת

סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בַּהֹוֹר הַזֶּה, וּבִפְרָטִיּוּת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הַקְּדוֹשִׁים, וּכְשֶׁהָאָדָם מְזָרֵז אֶת עַצְמוֹ בְּדְבָרִים, אוֹ אָז נִפְתָּחִים לוֹ שַׁעֲרֵי הַמֹּחַ וְהַשֵּׂכֶל לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת; כִּי בֶּאֱמֶת הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, רַק הִלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בַּלְבוּשִׁים הָאֵלּוּ, אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֵינוּ, עַד שֶׁמֵּרֹב עֲוונוֹתֵינוּ, מִחֲנוּ וְדַעְתֵּנוּ מְצֻמְצָמִים, וַעֲנָנִים מְכַסִּים עַל עֵינֵי הַשֵּׂכֶל, עַד שֶׁלֹּא רוֹאִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק מְדַמִּים דִּמְיונוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמְהַרְהֲרִים הִרְהוּרִים רָעִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַד שֶׁנּוֹפְלִים בְּקַטְנוּת הַדַּעַת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמִסְתּוֹבְבִים כְּשִׁכּוֹרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהוֹצִיא אֶת עַצְמְךָ מֵהַמְדַמֶּה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד אֶת הַשִּׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר יַצִּיעוּ לְךָ תִּקַּח.

אוֹדוֹת הַשִּׁדּוּךְ שֶׁבִּקַּשְׁתָּ וְכוּ׳, זֶה לֹא שַׁיָּךְ לְךָ, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לָהּ כְּבָר בֵּן זוּג.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, הַיְנוּ כְּשֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, אָז נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֶרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם

חֶלְקֵנוּ, "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" שָׁם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ"ל?! וּבִשְׂמְחָה הַזּוֹ נִזְכֶּה לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵנוּ כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהַכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, וְתִקְבַּע לְעַצְמְךָ שִׁעוּר קָבוּעַ בְּכָל יוֹם בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ: "לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן", אֲפִלּוּ מְעַט דְּמְעַט, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל, אֲשֶׁר הַסֵּפֶר הַזֶּה יִפְתַּח אֶת קַשְׁיוּת לִבֵּנוּ, וְיכוֹלִים לְהֵעָשׂוֹת עַל יָדוֹ בַּעַל תְּשׁוּבָה וּבַעַל הַשָּׂגָה גָּדוֹל, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתָמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְתַמְשִׁיךְ אֶת לִבְּךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְתִהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ עַל הַדֶּרֶךְ, תִּרְאֶה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ מְעַט דְּמְעַט, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר עוֹשֶׂה רֹשֶׁם גָּדוֹל לְמַעְלָה, וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַדִּבּוּרִים וְהַשִּׂיחוֹת שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיוּ מַתְמִידִים בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, כִּי הַדִּבּוּר הוּא הַכְּלִי לְהַמְשִׁיךְ אֶת רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, כִּי הַשִּׂמְחָה הוּא הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ"ל, וּכְשֶׁהָאָדָם בְּשִׂמְחָה, אֲזַי זוֹכֶה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

וְכֵן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת אִשְׁתְּךָ שֶׁתִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ראש השנה ו:): אִשָּׁה בַּעֲלָהּ מְשַׂמְּחָהּ; וְעַל־כֵּן עַל הַבַּעַל לְשַׂמֵּחַ מְאֹד אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי דֶּרֶךְ הָאִשָּׁה, שֶׁנִּמְשֶׁכֶת מְאֹד אֶל הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת, כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא מְאֹד כְּרוּכִים אֲלֵיהָ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁעוֹבֵר עָלֶיהָ מַה שֶּׁעוֹבֵר — צַעַר הָעִבּוּר וְצַעַר הַלֵּדָה וְצַעַר הַגִּדּוּל וְכוּ' וְכוּ', וְכָל זֶה מַכְנִיס בָּהּ דְּכָאוֹן פְּנִימִי, וְעַל־כֵּן מִצְוָה גְּדוֹלָה לְבַעַל לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, כִּי כְּמוֹ שֶׁמִּצְוָה רַבָּה לְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ־כֵן יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִזֶּה מִצְוָה רַבָּה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם. וּכְשֶׁהָאִשָּׁה בְּשִׂמְחָה, אֲזַי כָּל הַבַּיִת הוֹלֵךְ כְּבָר בְּצוּרָה אַחֶרֶת. עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת אִשְׁתְּךָ

לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְכֵן אַתָּה תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וּבִזְכוּת זֶה כָּל הָאֲוִירָה בַּבַּיִת תִּהְיֶה רַק שֶׁל שִׂמְחָה, וְהַשִּׂמְחָה תַּמְשִׁיךְ לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְאַבְרֵיכֶם וְגִידֵיכֶם וּבְכָל טִפֵּי דָּמֵיכֶם, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מֵהַיְלָדִים וּתְנַדְּלוּ אוֹתָם בְּנָקֵל.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י״ שסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיִּמְתְּקוּ מִכֶּם כָּל הַדִּינִים, וְשֶׁיִּהְיוּ רַק הַבְּרִיאוּת וְהַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם בְּבֵיתְכֶם תָּמִיד, וְתִהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה בְּרֶוַח.

נָא וְנָא רְאִי לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מְבַקֶּשֶׁת אָז מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, מְאֹד מְקֻבֶּלֶת וּמְרֻצָּה בַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא רְאִי לְהַמְצִיא תְּפִלּוֹת מִדַּעְתֵּךְ, וּלְבַקֵּשׁ תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹנֵךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, חוּס וַחֲמֹל עָלַי, שֶׁאֶזְכֶּה לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְעַל־יְדֵי הַשִּׂמְחָה אֶזְכֶּה לְגָרֵשׁ מִמֶּנִּי אֶת הַחִיצוֹנִים וְהָרוּחוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בִּי, עַל־יְדֵי עֲוֹונוֹתַי, וְאֶזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַשְּׁלֵמוּת שֶׁאֲנִי צְרִיכָה לְהַגִּיעַ בְּזֶה הָעוֹלָם. אָנָּא ה׳, חוּס וַחֲמֹל עָלַי וְעַל בַּעְלִי וְעַל הַיְלָדִים, שֶׁנִּזְכֶּה לְכַבֵּד אוֹתְךָ בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים, וְתִשְׁלַח לָנוּ בְּרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה, וְנִזְכֶּה לְהַכְלֵל בְּךָ לְגַמְרֵי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סֶלָה״.

כָּךְ תִּרְאִי לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וּבְבַקָּשָׁה, וְאָז תִּרְאִי נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הָעִקָּר רְאִי לְחַזֵּק וּלְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמֵךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם,

וְתִרְאִי לְכַבֵּד מְאֹד אֶת בַּעְלֵךְ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ט׳): אֵיזוֹהִי אִשָּׁה כְּשֵׁרָה? הָעוֹשָׂה רְצוֹן בַּעְלָהּ.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלַיִךְ.

רְאִי לְבַקֵּשׁ מֵהוֹרַיִךְ שֶׁיִּבְדְּקוּ אֶת הַמְּזוּזוֹת בְּבֵיתְכֶם, אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה בְּאֵיזֶה חֵדֶר מְזוּזָה, וְתֵכֶף־וּמִיָּד לְקַבֵּעַ מְזוּזָה.

גַּם רְאִי לִשְׁמֹר מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, שֶׁתֹּאכְלִי רַק מַאֲכָלִים כְּשֵׁרִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּזֶה שׁוּם פְּקָפּוּק אִסּוּר כְּלָל, חַס וְשָׁלוֹם.

רְאִי לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם, וּבְזְכוּת כָּל זֶה תִּזְכִּי לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה לְגַמְרֵי, שֶׁתִּתְרַפְּאִי בְּאֵיבָרַיִךְ וּבְגִידַיִךְ וּבְכָל טִפֵּי דָּמַיִךְ.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת

הָרַבִּים, אֲשֶׁר זְכוּת הָרַבִּים תְּלוּיָה בּוֹ (אָבוֹת ה, יח), וְעַל יָדוֹ לֹא יָבֹאוּ לִידֵי חֵטְא, זֶה עוֹלֶה אֶצְלִי עַל הַכֹּל. כִּי סוֹף כָּל סוֹף עָלֵינוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נַעַם חֶלְקֵנוּ, "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" שָׁם חֻלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לֹא לְהַטְעוֹת אֶת עַצְמְךָ כְּלָל, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ (שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן נא), אֲשֶׁר הָעוֹלָם הַזֶּה מַטְעֶה אֶת הָאָדָם מְאֹד מְאֹד, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, רַק מַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ, כִּי זֶה הָעִקָּר בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל — לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלִחְיוֹת עִמָּהּ בְּאַהֲבָה וְאַחֲוָה, בְּרֵעוּת וּבְשָׁלוֹם (עַיֵּן שִׂיחוֹת־הַר״ן, סִימָן רסד).

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כְּשֶׁהָאָדָם שָׂמֵחַ, יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ יְשׁוּעָה לְכָל הָעוֹלָם, וַאֲפִלּוּ שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, עִם כָּל זֹאת מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ וְשָׂמֵחַ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מֵבִיא יְשׁוּעָה בָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית ח.): כָּל הַשָּׂמֵחַ בְּיִסּוּרִים שֶׁבָּאִים עָלָיו מֵבִיא יְשׁוּעָה לָעוֹלָם.

עַל־כֵּן רְאֵה לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁתִּרְאֶה לְאַרְגֵּן אֶת הַשִּׁירָה בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְתִרְאֶה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, וּתְגַלֶּה וּתְפַרְסֵם לָהֶם אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְאָז טוֹב לָכֶם בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, וְגַדְלוּת הַמֹּחִין, וּלְאִשְׁתְּךָ תִּהְיֶה רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּאֵיבָרֶיהָ וּבְגִידֶיהָ וּבְכָל טִפֵּי דָּמֶיהָ, וְתִזְכֶּה לְגַדֵּל אֶת הַיְלָדִים בְּנָקֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לִשְׁמֹעַ בְּצַעֲרְכֶם הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עַל בֵּיתְכֶם.

רְאוּ לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה מְזוּזָה עַל אֵיזֶה פֶּתַח.

רְאֵה לִבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ, וְתִזָּהֵר לְהִתְפַּלֵּל עֶרֶב וָבֹקֶר בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם אִשְׁתְּךָ תֵּלֵךְ לִרְחֹץ בְּיַם הַמֶּלַח, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, וְתִזְכֶּה לַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אֶצְלִי כָּל אֶחָד אֲשֶׁר מְקֹרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, חָקוּק עַל לִבִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַתַּלְמִידִים הַיְקָרִים, תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל; כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם מְאֹד מְאֹד שׂוֹנֵא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעַל־כֵּן הוּא מִתְפַּשֵּׁט בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִמְנֹעַ וּלְעַכֵּב, שֶׁיֵּצֵא

לָעוֹלָם לְמוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְעָלֵינוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַף שֶׁאָנוּ סוֹבְלִים מִשּׁוּם זֶה מַה שֶּׁסּוֹבְלִים — בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, מַחֲלֹקֶת וּמְרִיבוֹת, עִם כָּל זֶה אָנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֶת שֶׁלָּנוּ.

וְעַל־כֵּן בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֵיזוֹ בְּשׂוֹרָה טוֹבָה, בְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת, מֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁעֲדַיִן מַחֲזִיק בְּחֻמּוֹ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זוֹ אֶצְלִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי כְּפִי שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיוֹדֵעַ בִּידִיעָה בְּרוּרָה וּמְזֻקֶּקֶת, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְדוֹמֶם, צוֹמֵחַ, חַי, מְדַבֵּר — הַכֹּל הֵם כֵּלִים לְגַבֵּי גִּלּוּי הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, הַיְנוּ כְּבָיְכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הִלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בַּלְּבוּשִׁים הָאֵלּוּ אֲשֶׁר לְמַרְאֶה עֵינֵינוּ, אֲבָל בֶּאֱמֶת הַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בִּידִיעָה זוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנֶסֶת בּוֹ שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, כִּי עִקַּר הַשִּׂמְחָה הוּא בַּלֵּב, וּכְשֶׁהַלֵּב שָׂמֵחַ, וְאֵין בּוֹ שׁוּם עַקְמוּמִיּוּת וְקֻשְׁיוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז יָכוֹל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת.

עַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רַק רְאֵה לִבְרֹחַ עַכְשָׁו בְּרֶגַע זֶה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ כַּמָּה דִּבּוּרִים, וְתִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְתוֹצִיא מִפִּיךָ אֶת הַכִּסּוּפִים טוֹבִים שֶׁיֵּשׁ לְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת סַבְלָן גָּדוֹל, וּבִפְרָט בְּבֵיתְךָ — זוֹ אִשְׁתְּךָ, וְתִרְאֶה לְשַׂמְּחָהּ, כִּי חַכָּמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (ראש השנה ו:): אִשָּׁה בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ; שֶׁתִּרְאֶה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ, וּכְשֶׁאִשְׁתְּךָ תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, אָז הַשְּׁכִינָה תִּשְׁרֶה בְּבֵיתְךָ, וּכְשֶׁהַשְּׁכִינָה תִּשְׁרֶה בְּבֵיתְךָ, אָז כָּל הַבְּרָכוֹת מְצוּיוֹת בּוֹ.

נָא וְנָא אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! רַק חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, כִּי סוֹף כָּל

סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, הַיְנוּ אֲפִלּוּ כְּשֶׁהָאָדָם נָפַל בְּבוֹץ, עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁזּוֹכֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

רְאֵה לְכָתֹב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמַמָּשׁ תְּחַיֶּה אוֹתִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שעא.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, וּבִפְרָטִיּוּת בָּזֶה שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בְּהִתְבּוֹדְדוּת, מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים לוֹמַר: אִלּוּ לֹא זָכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, רַק בִּשְׁבִיל לְהִתְוַדַּע מֵעִנְיָן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת — הָיָה כְּבָר כְּדַאי, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן, שֶׁעַל־יְדֵי רַבֵּנוּ זַ״ל זָכִינוּ גַּם לְהַגִּיעַ אֶל עִנְיָן שֶׁל סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד, שֶׁעַל־יְדֵי הַסֵּדֶר הַזֶּה יְכוֹלִים לִהְיוֹת וּלְטַיֵּל בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה; אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטֶּה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַל תַּנִּיחַ בְּעַצְמְךָ הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת כְּלָל, רַק תִּהְיֶה זָרִיז — הֵן בְּקִימָה, וְהֵן בִּלְבִישָׁה, וְהֵן בְּכָל דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַזְּרִיזוּת הִיא יְסוֹד וְעִקָּר גָּדוֹל בַּיַּהֲדוּת וּבְדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמִדַּת הַזְּרִיזוּת שֶׁל מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל, עַד שֶׁאָמַר לוֹ, שֶׁבִּשְׁכַר הַזְּרִיזוּת יִזְכֶּה לִהְיוֹת מַנְהִיג.

חֶמְדַּת לִבִּי! רְאֵה לִשְׁמֹר עַל בְּרִיאוּת גּוּפְךָ, שֶׁתֹּאכַל רַק מַאֲכָלִים טְרִיִּים וְלֹא מְקֻלְקָלִים, חַס וְשָׁלוֹם, וְאַל תְּסַגֵּף אֶת עַצְמְךָ בְּעִנְיַן אֲכִילָה כְּלָל, וְהָאָדָם צָרִיךְ לֶאֱכֹל, שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ לַעֲבֹד אֶת

הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְהַבַּעַל־דָּבָר רוֹצֶה לְתַפֵּס בִּרְשָׁתוֹ אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן הוּא מַכְנִיס לָאָדָם בָּרֹאשׁ לְסַגֵּף אֶת עַצְמוֹ בְּסִגּוּפִים, אֲשֶׁר בֶּאֱמֶת רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד עַל דְּבָרִים אֵלּוּ מְאֹד, וְאָמַר שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם מִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז כְּבָר אֵינוֹ צָרִיךְ שׁוּם תַּעֲנִיּוֹת וְשׁוּם סִגּוּפִים כְּלָל.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְמִיד בְּכָל יוֹם בְּמִקְרָא — חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י, בְּמִשְׁנָה — אִם תּוֹכַל חַ״י פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וּבִגְמָרָא — כַּמָּה דַּפִּים, וּבְמִדְרָשׁ פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח, כִּי הַלִּמּוּדִים הָאֵלּוּ הֵם כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה עוֹלָמוֹת.

רְאֵה לְהַכְנִיס בְּעַצְמְךָ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל מַחֲשָׁבָה וּמַחֲשָׁבָה שֶׁהָאָדָם חוֹשֵׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, מְקַיֵּם בָּזֶה מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל (דְּבָרִים י׳, כ׳): ״וּבוֹ תִּדְבָּק״.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לְכְתֹּב לִי אַתָּה וְאָחִיךָ מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, וּמַמָּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנָּפְחוּ בִּי.

י׳ שעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״א מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִרְאוֹת אֶת תְּשׁוּקַת לִבְּךָ לְדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְהִנֵּה בְּקַשְׁתִּי מֵהַמְמֻנֶּה עַל הַהַדְפָּסָה, שֶׁיִּשְׁלַח לְךָ אֶת ה״לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״ עִם פֵּרוּשׁ ״שִׂפַת הַנַּחַל״ (מַהֲדוּרָה יְשָׁנָה), וְכֵן אֶת הַסֵּפֶר

״מְקוֹר הַשִּׂמְחָה״, ו״שְׁמִירַת הַזְּמַן״, וְכֵן הוֹסַפְתִּי לְךָ חֵלֶק חָדָשׁ מִסִּפְרֵי שׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר לֹא נִמְצָא עֲדַיִן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וַאֲקַוֶּה שֶׁבְּעוֹד שִׁשָּׁה שְׁבוּעוֹת יַגִּיעַ.

אוֹדוֹת שֶׁאַתָּה שׁוֹאֵל בְּעִנְיַן סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד, מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים לֶאֱחֹז שְׁנֵי סְדָרִים: אֶחָד — לִלְמֹד כְּסִדְרָן עַל־פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא שִׁעוּר בְּקִיאוּת, וְאֶחָד — לִלְמֹד בְּעִיּוּן, שֶׁהוּא גַּם־כֵּן רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְמִיד מְאֹד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, כִּי הַמִּשְׁנָה מְצַחְצַחַת אֶת הַנְּשָׁמָה, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִטָּהֵר מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶצְלְךָ הָעַצְבוּת, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעִקַּר נְשִׁיכַת הַנָּחָשׁ הוּא הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת, עַל־כֵּן רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים, וְזֶה יַרְחִיב לְךָ אֶת דַּעְתְּךָ וּמֹחֲךָ.

בְּחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבָר מַתְחִילִים לִבְנוֹת אֶת בֵּיתִי בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, וּבְעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶזְכֶּה לָבוֹא לָגוּר וּלְהִתְגּוֹרֵר שָׁם, וַאֲשֶׁר סוֹף כָּל סוֹף יִתְהַפֵּךְ הַמָּקוֹם לְעִיר בִּרְסֶלֶב. וּתְהִלָּה לָאֵל, אֵינִי חוֹזֵר אָחוֹר, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי אֶצְלִי כְּלָל גָּדוֹל: בַּמֶּה שֶׁאֲנִי מַתְחִיל — אֲנִי מֻכְרָח לִגְמֹר.

וְעַל־כֵּן אַל תִּדְאַג כְּלָל, רַק תְּבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁאֶזְכֶּה לְמַהֵר אֶת בִּיאָתִי לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְכֵן שֶׁכָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ לַעֲלוֹת וּלְהִתְיַשֵּׁב בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁאִם מְבַקְּשִׁים שֶׁכָּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יַעֲלוּ וְיָבֹאוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֶה מְסֻגָּל לַאֲרִיכוּת אַפַּיִם וֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנה).

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מב): אִם אָדָם מִתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ בְּנִגּוּן, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים; מַה זֶּה דִּינִים? אָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נֶעֱלָם וְנִסְתָּר מִמֶּנּוּ, הִנֵּה לֹא שׁוֹמְעִים אוֹתוֹ, הִנֵּה הוּא אַף פַּעַם כְּבָר לֹא יֵרָאֶה אוֹר בִּקְצֵה הַמְּנָהָרָה, כְּאִלּוּ הַכֹּל חֹשֶׁךְ — זֶה נִקְרָא דִּינִים. מַה נִּקְרָא חֲסָדִים? כְּשֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אוֹתִי וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתִי, כְּשֶׁאֲנִי בְּשִׂמְחָה, אַף שֶׁעוֹבֵר עָלַי מַה שֶּׁעוֹבֵר — זֶה נִקְרָא חֲסָדִים. מְגַלֶּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל אֶת הַתְּפִלָּה בְּנִגּוּן, הוּא מַלְבִּישׁ אֶת הַשְּׁכִינָה בִּלְבוּשִׁין נְהוֹרִין. כִּי עַל מַה בָּא הַמָּבוּל? עַל זְנוּת, קִלְקוּל הַבְּרִית, גִּזֵּל וְכוּ׳. אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִשְׁבַּע שֶׁלֹּא יָבִיא יוֹתֵר מַבּוּל בָּעוֹלָם, וְהַסִּימָן לָזֶה הוּא קֶשֶׁת, כְּשֶׁרוֹאִים קֶשֶׁת בֶּעָנָן, צְרִיכִים לֵידַע, שֶׁעַכְשָׁו הָיָה צָרִיךְ לָבוֹא מַבּוּל לָעוֹלָם, וּמֵחֲמַת הַשְּׁבוּעָה — לֹא יָבוֹא. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁקֶשֶׁת זוֹ הַתְּפִלָּה, וְלָכֵן יֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה צְבָעִים: יָרֹק, אָדֹם וְלָבָן; אֲשֶׁר זֶה כְּנֶגֶד הַשְּׁלֹשָׁה אָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים: אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִסְתַּכֵּל עַל הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מִתְנַחֵם וְאֵינֶנּוּ מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּרָכוֹת כו:), שֶׁהָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים תִּקְּנוּ הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית — אַבְרָהָם אָבִינוּ. מִנְחָה — יִצְחָק אָבִינוּ. עַרְבִית — יַעֲקֹב אָבִינוּ. וְלָכֵן כְּשֶׁיְּהוּדִי מִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְשִׁירִים, כְּמוֹ שֶׁאֲנַשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רְגִילִים לָשִׁיר אֶת מִלּוֹת הַתְּפִלָּה, אָז מֵאִיר עָלָיו הָאוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְיָכוֹל לָצֵאת מֵהַסְּבָךְ שֶׁהִסְתַּבֵּךְ בּוֹ.

מִי מֵאִתָּנוּ לֹא הִסְתַּבֵּךְ בְּאֵיזֶה סְבָךְ וּבְאֵיזֶה מַשְׁבֵּר, אֲבָל כַּאֲשֶׁר

אָדָם מִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת הַלָּלוּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְכַמּוּבָן בְּמִנְיָן, אָז הוּא מֵאִיר לַשְּׁכִינָה אוֹר גָּדוֹל מְאֹד, וְהַשְּׁכִינָה מְאִירָה עָלָיו. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל — הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה זֶה הַשְּׁכִינָה. אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְבַקֵּשׁ הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאַשְׁרֵי אָדָם הַזּוֹכֶה לְהִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית — בְּמִנְיָן דַּיְקָא, אָז יִהְיֶה לוֹ דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן, וְלֹא תֶּחֱסַר לוֹ פַּרְנָסָה, וְלֹא יִצְטָרֵךְ לִנְסֹעַ לְקַצְווֹת תֵּבֵל, כְּדֵי לְהַשִּׂיג פַּרְנָסָה, אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ עָלָיו שֶׁפַע גָּדוֹל בְּנָקֵל.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְחַזֵּק לְהִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית בְּקוֹל, בְּשִׂמְחָה, בְּהִתְלַהֲבוּת וּבְמִנְיָן, וְאָז תִּרְאוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ עֲלֵיכֶם שֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, וְלֹא יֶחְסַר לָכֶם שׁוּם דָּבָר. רוֹאִים בְּנֵי־אָדָם הַמְזַלְזְלִים בִּתְפִלָּה, אַף פַּעַם אֵינָם מִתְפַּלְּלִים בְּמִנְיָן, וְאֵיךְ רוֹצִים שֶׁתִּהְיֶה לָהֶם פַּרְנָסָה? לָאו! אִם אָדָם אֵינוֹ מִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן, אֵין לוֹ דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן. אַךְ אֵצֶל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ תָּמִיד עוֹבְדֵי ה׳, שֶׁכָּל הַתְּפִלָּה שָׁרוּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבִשְׁבִיל זֶה זָכוּ לְמַה שֶּׁזָּכוּ.

וְלָכֵן אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, הֱיוּ חֲזָקִים לְהִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּקוֹל וּבְשִׂמְחָה וּבְנִגּוּן, וְעַל־יְדֵי־זֶה יִמְתְּקוּ מִכֶּם כָּל הַדִּינִים. אָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מִשּׁוּם בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה. רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁזֶּה הָיָה הַסּוֹד שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ — ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״, אַבְרָהָם אָבִינוּ דָּמָה לְעַצְמוֹ שֶׁהוּא יְחִידִי בָּעוֹלָם, וְלֹא הָיָה אִכְפַּת לוֹ מְאוּמָה, נִמְרוֹד גָּזַר גְּזֵרוֹת שֶׁכֻּלָּם יִשְׁתַּחֲווּ לוֹ, וְאַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא כָּרַע וְלֹא הִשְׁתַּחֲוָה, עַד שֶׁהִשְׁלִיכוּהוּ לְכִבְשָׁן הָאֵשׁ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הִצִּילוֹ. ״אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם״ — אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, גַּם אָנוּ צְרִיכִים לוֹמַר כֵּן, אַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל אֲחֵרִים. רֹב הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל בְּנֵי־אָדָם, שֶׁתָּמִיד מִסְתַּכְּלִים מָה אֲחֵרִים יֹאמְרוּ וְיָגִיבוּ. מַה יֵּשׁ לְךָ עִם אֲחֵרִים?! בַּקֵּבֶר כָּל אֶחָד שׁוֹכֵב לְעַצְמוֹ.

וְלָכֵן גַּם עַכְשָׁו הַרְגִּילוּ עַצְמְכֶם לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאֲחֵרִים כְּלָל.

אִם אַתָּה רוֹצֶה לְחַזֵּק אוֹתִי — אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ! אֲבָל אִם אַתָּה רוֹצֶה לִשְׁבֹּר אוֹתִי — לְךָ מֵהֵיכָן שֶׁבָּאתָ. כִּי הָעִקָּר צָרִיךְ לְחַזֵּק וּלְהִתְחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה מג, סִימָן ז׳): אַבְרָהָם אָבִינוּ הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁגִּלָּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם הָיָה נִקְרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם, אָבִינוּ אַבְרָהָם מָסַר נַפְשׁוֹ וְהוֹרִידוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּבִיכוֹל, לָאָרֶץ, שֶׁנִּקְרָא אֱלֹקֵי הָאָרֶץ.

יִצְחָק אָבִינוּ הָיָה כֻּלּוֹ שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ, שֶׁהָיָה מוּכָן לִשְׁחֹט עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְזֹאת עָלֵינוּ לִלְמֹד מִמֶּנּוּ, וְלִמְסֹר עַצְמֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, חֲזָרָה בִּתְשׁוּבָה הָיְנוּ לַחֲזֹר רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלֹא אֶל בְּנֵי־אָדָם. וְלָכֵן צְרִיכִים לַעֲקֹר אֶת הַדִּמְיוֹן הַזֶּה שֶׁאוֹמְרִים: "זֶה צַדִּיק אֱמֶת וְזֶה לָאוּ", כִּי מָה אָנוּ יוֹדְעִים?! רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פג), שֶׁזֶּהוּ יֵצֶר הָרָע גָּדוֹל לוֹמַר: תַּלְמִיד חָכָם זֶה נָאֶה, תַּלְמִיד חָכָם זֶה אֵינוֹ נָאֶה; מָה אָנוּ יוֹדְעִים מִי וּמַה זֶּה צַדִּיק?! וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קטז), שֶׁבְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן אִי אֶפְשָׁר לְהַכִּיר אֶת הַצַּדִּיק מִבַּחוּץ, וְנִרְאֶה כְּכָל אֶחָד, וְאַדְרַבָּה, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קסג), שֶׁאֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת אֵין מַכִּירִים כְּלָל, וְכֻלָּם מְדַבְּרִים עָלָיו, וְהוּא צָרִיךְ לִהְיוֹת בַּפֶּה שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֲפִלּוּ לֹא רָאוּ אוֹתוֹ וּמְדַבְּרִים עָלָיו, כִּי הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם וְהַשָּׂטָן, יִמַּח שְׁמָם, עוֹשִׂים כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְזַלְזֵל בַּצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיָּכוֹל לְקָרֵב אוֹתָנוּ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיָּכוֹל לְהַחְדִּיר בָּנוּ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיָּכוֹל לְשַׁמֵּחַ וּלְהַחֲיוֹת אוֹתָנוּ. מִי מֵאִתָּנוּ אֵינוֹ נִמְצָא בִּמְצוּקָה?! מִי יָכוֹל לָקוּם וְלוֹמַר שֶׁאֵין לוֹ סֵבֶל וְצַעַר?! זֶה כַּלְכָּלִית, זֶה נַפְשִׁית, זֶה מֵהַיְלָדִים, זֶה מֵהַחֶבְרָה. אֵין מֻשָּׂג שֶׁיָּקוּם אָדָם וְיֹאמַר: "לִי אֵין חָסֵר מְאוּמָה!" רַק לָאָדָם אֶחָד אֵין חָסֵר מְאוּמָה, אִם הוֹלֵךְ בְּרָצוֹן אֶחָד, כְּמוֹ יִצְחָק אָבִינוּ — לִמְסֹר נַפְשׁוֹ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז לֹא אִכְפַּת לוֹ שׁוּם דָּבָר וְהוּא מַצְלִיחַ. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין חֲגִיגָה ה.) עַל הַפָּסוּק (אִיּוֹב טו, טו): "הֵן בִּקְדוֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין", הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ מַאֲמִין לְאָדָם כְּשֶׁהוּא חַי, אָדָם יָכוֹל לִהְיוֹת הַצַּדִּיק הֲכִי גָּדוֹל,

לִהְיוֹת הַכֹּהֵן גָּדוֹל, וּלְהַכָּנֵס לִפְנֵי וְלִפְנִים פַּעַם בַּשָּׁנָה, וּלְהַקְטִיר קְטֹרֶת, וְאַחַר־כָּךְ יִתְהַפֵּךְ וְיִהְיֶה צָדוֹק, כְּיוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל, שֶׁהָיָה נִכְנָס לִפְנֵי וְלִפְנִים שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וּלְבַסּוֹף נַעֲשָׂה צָדוֹק (בְּרָכוֹת כט.). כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי — אֵינוֹ בָּטוּחַ בְּעַצְמוֹ, אֲפִלּוּ יִהְיֶה הַצַּדִּיק הֲכִי גָּדוֹל — יָכוֹל לִפֹּל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פב), שֶׁאֱלִישָׁע אַחַר זָקְנָה לְהַגִּיעַ לְאוֹר כָּזֶה, וְדַיְקָא שָׁם הָאוֹר סְנֵגוֹר אוֹתוֹ, עַד שֶׁהִתְרַחֵק לְגַמְרֵי. וְלָכֵן ״הֵן בִּקְדוֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין״, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ מַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ עַל אָדָם שֶׁהוּא חַי. וְזֶהוּ כְּתִיב: ״אֱלֹקֵי אַבְרָהָם, אֱלֹקֵי יִצְחָק וֵאלֹקֵי יַעֲקֹב״ — רַק אַחַר הִסְתַּלְקוּתָם. וְשׁוֹאֲלִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צד, סִימָן ה׳): הֲלֹא יִצְחָק הָיָה עֲדַיִן חַי? אֶלָּא יִצְחָק מָסַר נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וִיהוּדִי שֶׁמּוֹסֵר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, לוֹ יְכוֹלִים לִקְרֹא ׳אֱלֹקֵי יִצְחָק׳, אֲפִלּוּ כְּשֶׁהוּא עֲדַיִן חַי.

רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר: מַה נִּקְרֵאת מְסִירוּת נֶפֶשׁ? כְּשֶׁאָדָם מוֹסֵר אֶת שְׁמוֹ, וְכֻלָּם מְדַבְּרִים עָלָיו רַע, וּבְפָרָט אָדָם שֶׁעָשָׂה רַק טוֹבוֹת, וּמְדַבְּרִים עָלָיו רַע תַּחַת הַטּוֹבָה שֶׁעָשָׂה, זוֹ נִקְרֵאת מְסִירוּת נֶפֶשׁ! כִּי כָּתוּב (בְּרֵאשִׁית ב, יט): ״כִּי נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ״, הַשֵּׁם שֶׁל הָאָדָם זֶה הַנֶּפֶשׁ שֶׁלּוֹ, וְלָכֵן אִם מְדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיק כָּל דָּבָר אָסוּר, וּבְפָרָט אִלּוּ שֶׁעָשָׂה לָהֶם הַצַּדִּיק רַק טוֹבוֹת, וּמְדַבְּרִים עָלָיו רָע — הַצַּדִּיק הַזֶּה נִכְלָל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וּמָסַר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְאִם־כֵּן הָעִקָּר לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה רַק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלֹא לְהַכָּנֵס בְּוִכּוּחִים וּבְטוֹעֵן וְנִטְעָן — מִי כֵּן צַדִּיק וּמִי לֹא צַדִּיק, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא!

וְהִנֵּה גִּלָּה לָנוּ יַעֲקֹב אָבִינוּ סוֹד נִפְלָא; הוּא הָלַךְ בַּדֶּרֶךְ, וְנַעֲשָׂה לוֹ חֹשֶׁךְ, אֲזַי וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא, אַךְ הוּא לֹא הִתְיָאֵשׁ, אֶלָּא הֵחֵל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! יַעֲקֹב תִּקֵּן תְּפִלַּת עַרְבִית, לְהוֹרוֹת לָאָדָם — כְּשֶׁחֲשׁוּךְ לְךָ, כְּשֶׁמָּר לְךָ, נִדְמֶה לְךָ שֶׁזֶּה סוֹף עוֹלָם, שֶׁכְּבָר לֹא תֵּצֵא מֵהַחֹשֶׁךְ וְהַבּוֹר שֶׁנָּפַלְתָּ לְשָׁם, שֶׁכְּבָר לֹא תֵּצֵא מֵהַצָּרָה שֶׁאַתָּה נָתוּן בָּהּ, אוֹמֵר יַעֲקֹב אָבִינוּ: לֹא וָלֹא! אַל תֹּאמַר כֵּן, אֶלָּא

הָלַכְתִּי לִישֵׁן, וּפִתְאֹם רָאִיתִי: ״סֻלָּם מֻצָּב אַרְצָה וְרֹאשׁוֹ מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה, וּמַלְאֲכֵי אֱלֹקִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, וַיִּקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר: אָכֵן יֵשׁ הַוָ״ה בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי״, יַעֲקֹב אָבִינוּ הִתְעוֹרֵר: ״אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִישֹׁן כְּשֶׁנִּדְמֶה לִי שֶׁזֶּה חֹשֶׁךְ, וְנִדְמֶה לִי שֶׁזֶּה הַסּוֹף״, כִּי הֱצְרַךְ לִבְרֹחַ מִבֵּית אָבִיו, וּלְהִמָּלֵט מֵאָחִיו, וְהָיָה נִרְאֶה הַכֹּל חָשׁוּךְ וּמָר בְּיוֹתֵר, וְהִנֵּה מִתְגַּלֶּה אֵלָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאוֹמֵר לוֹ: לֹא, לֹא! יַעֲקֹב, יַעֲקֹב, הֵיכָן שֶׁאַתָּה נִמְצָא — שָׁם יֶשְׁנָם מַלְאָכִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים, אֲשֶׁר אֵלּוּ הַתְּפִלּוֹת שֶׁלְּךָ, הֵם הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, זוֹ הַקֶּשֶׁת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה גְּוָנִים! כְּשֶׁנִּדְמֶה לוֹ לָאָדָם שֶׁעָשָׂה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הַדְּבָרִים הַמְכֹעָרִים וְהַמְגֻנִּים בְּיוֹתֵר, שֶׁבִּשְׁבִיל זֶה מַגִּיעַ לוֹ מַבּוּל, אַךְ אִם שָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז פִּתְאֹם רוֹאֶה אֶת הַקֶּשֶׁת, שֶׁיֵּשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה צְבָעִים — כְּנֶגֶד אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְאָז יֵדַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא עִמּוֹ.

וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֶת הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל בְּנִגּוּן וּבְשִׂמְחָה, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַשְׁרֵי אָדָם שֶׁאֵינוֹ מַטָּעֶה עַצְמוֹ! אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁבָּא בְּכָל יוֹם לְבֵית־הַכְּנֶסֶת שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית.

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! זֹאת תֵּדְעוּ לָכֶם, שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלָּכֶם מִסְתַּכְּלִים עֲלֵיכֶם, אִם אַתֶּם תָּבוֹאוּ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת בְּשִׂמְחָה, תָּרוּצוּ לִקְרַאת שַׁחֲרִית, תָּרוּצוּ לִקְרַאת עַרְבִית, תָּרוּצוּ לִקְרַאת מִנְחָה, הַיְלָדִים יִרְאוּ שֶׁאַבָּא רָץ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, וְזֶה יַעֲשֶׂה אֶצְלָם רֹשֶׁם גָּדוֹל מְאֹד. חִנּוּךְ מַתְחִיל בַּבַּיִת. הַאִם שַׂמְתֶּם לֵב לְדָבָר מְעַנְיֵן; אִם בָּאָה לָרוֹפֵא, כִּי תִּינוֹקָה צָרַח כָּל הַיּוֹם וְלָרַבּוֹת הַלַּיְלָה, הָרוֹפֵא בּוֹדֵק אֶת הַיֶּלֶד, וְנוֹכַח שֶׁהוּא סוֹבֵל מִכְּאֵבֵי בֶּטֶן. וְשׁוֹאֵל אֶת הָאֵם: אִמְרִי נָא, מָה אַתְּ אוֹכֶלֶת? וּתְשׁוּבָתָהּ: כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים, כְּגוֹן: לֶחֶם, חָלָב, יְרָקוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרוֹשֵׁם לָהּ הָרוֹפֵא דִּיאֵטָה וְכוּ׳. וְשׁוֹאֶלֶת הָאֵם: ״סְלַח נָא לִי, הֲלֹא הַיֶּלֶד מִתְפַּתֵּל מִכְּאֵבֵי בֶּטֶן, וְאַתָּה נוֹתֵן לִי דִּיאֵטָה מַה לֶּאֱכֹל, הֲרֵי הַיֶּלֶד סוֹבֵל וְלֹא אֲנִי?!״ וְעָנָה וְאָמַר: ״הֲלֹא הַיֶּלֶד יוֹנֵק מִמֵּךְ, וְאִם־כֵּן מַה שְּׁאַתְּ אוֹכֶלֶת מַשְׁפִּיעַ עַל יַלְדֵךְ, וְהַבְּרִיאוּת שֶׁל בְּנֵךְ תְּלוּיָה בָּךְ״. כְּמוֹ־כֵן זֶה אֶצְלֵנוּ,

אֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ יֵשׁ לָנוּ טְעָנוֹת עַל בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ: ״הֵם כָּךְ וְכָךְ וְכָךְ״, יוֹמָם וָלַיְלָה אָנוּ צוֹרְחִים וּמְבַכִּים: ״הַיְלָדִים אֲשֵׁמִים, הֵם סוֹרְרִים וּמוֹרִים פִּי מְלַמְּדִים, הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת חַיָּבִים בַּדָּבָר״. אַךְ הָאֱמֶת הִיא, שֶׁכּוֹאֶבֶת לָהֶם הַבֶּטֶן, הֵם נוֹאָקִים מִכְּאֵבִים, וְאֵין רוֹפֵא שֶׁיִּרְפָּא לָהֶם. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: הַצַּדִּיק הוּא הָרוֹפֵא, הוּא נוֹתֵן לָנוּ עֵצוֹת וּמִרְשָׁמִים אֵיךְ לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, אֵיךְ לְהַרְגִּישׁ אֶת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאָז הַיְלָדִים יִשְׁתַּנּוּ וְיִתְנַהֲגוּ כַּיָּאוּת, וְיַרְווּ נַחַת אֶת הוֹרֵיהֶם וּמוֹרֵיהֶם, וּכְדֶגְמַת הָרוֹפֵא שֶׁנּוֹתֵן לָאֵם דִּיאֵטָה מַה לֶּאֱכֹל וּמַה לֹּא — וְאָז יִהְיֶה טוֹב לַתִּינוֹק שֶׁלֹּא יִצְרַח. הַבַּיִת שֶׁלָּכֶם תָּלוּי כְּפִי הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת שֶׁלָּכֶם, אִם אַתֶּם תָּקוּמוּ בַּבֹּקֶר, וְהַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁתַּעֲשׂוּ — תָּרוּצוּ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית. הַיְלָדִים יִרְאוּ שֶׁאֲבִיהֶם מוֹסֵר נַפְשׁוֹ לְהִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּמִנְיָן, גַּם הֵם יַעֲשׂוּ כָּךְ. אַךְ אוֹי לוֹ לְאָב שֶׁרָץ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וּמְדַבֵּר שָׁם, וּמְזַלְזֵל בַּתְּפִלָּה, חַס וְשָׁלוֹם, וּמֵקֵל בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם הַקָּדוֹשׁ.

אִם הֲיִיתֶם יוֹדְעִים מַה זֶּה בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וְאֵיךְ הוּא צָרִיךְ לְהֵרָאוֹת?! הֲלֹא זֶהוּ מִשְׁכַּן הַשְּׁכִינָה, לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם: שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית, וּלְכַוֵּן פֵּרוּשׁ הַמִּלּוֹת, וְלוֹמַר הַתְּפִלָּה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּבְהִתְלַהֲבוּת, אָז יִרְאוּ הַיְלָדִים שֶׁאִכְפַּת לוֹ לָאַבָּא, וְעַז חֻפְצוֹ וּרְצוֹנוֹ לִהְיוֹת בְּבֵית הַשְּׁכִינָה, וּמִתְנַהֵג שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ וּבְקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, זֶה מוֹשֵׁךְ גַּם אֶת לִבָּם. אַךְ אִם הַיְלָדִים רוֹאִים שֶׁהָאָב מְזַלְזֵל בַּתְּפִלָּה, חַס וְשָׁלוֹם, מָה רוֹצֶה אַחַר־כָּךְ מֵהֶם?! כְּדֶגְמַת הָרוֹפֵא, שֶׁאוֹמֵר לָאִמָּא: אַתְּ אוֹכֶלֶת כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים חֲרִיפִים וַחֲמוּצִים וּמְלוּחִים, וּמָה אַתְּ רוֹצָה אַחַר־כָּךְ, שֶׁהַתִּינוֹק לֹא יִצְרַח?! הֲלֹא זֶה אַתְּ נוֹתֶנֶת לוֹ לֶאֱכֹל.

עַל בַּיִת יְהוּדִי לִהְיוֹת דֻּגְמָא חַיָּה, הַהוֹרִים חַיָּבִים לִהְיוֹת דֻּגְמָא אִישִׁית חִיּוֹבִית, אִם הַהוֹרִים לֹא יִשְׁתַּנּוּ, גַּם יַלְדֵיהֶם לֹא יִשְׁתַּנּוּ, וְאַדְרַבָּה, הֵם יִהְיוּ גְּרוּעִים הַרְבֵּה יוֹתֵר, חַס וְשָׁלוֹם. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהַתְּפִלּוֹת שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם: שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאִם הֲיִיתֶם יוֹדְעִים מַה הַתְּפִלּוֹת פּוֹעֲלוֹת לְמַעְלָה, הֲיִיתֶם רוֹקְדִים אַחַר כָּל תְּפִלָּה וּתְפִלָּה.

רַבֵּנוּ זַ״ל מֵביא (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נה) אֶת הַזֹּהַר (עַיֵּן שְׁלַח קעד.): בַּאֲתַר דְּאִית תַּמָּן אָבוֹת, אִית תַּמָּן שְׁכִינְתָּא; הֵיכָן שֶׁמִּתְפַּלְּלִים הַתְּפִלּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת, שָׁם שְׁרוּיָה הַשְּׁכִינָה. אִם תִּזְהֲרוּ לָבוֹא לְבֵית־הַכְּנֶסֶת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּיּוֹם, וְתִתְפַּלְּלוּ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַשְּׁכִינָה תִּהְיֶה אִתְּכֶם, וְאִם הַשְּׁכִינָה תִּהְיֶה עִמָּכֶם, לֹא תִּצְטָרְכוּ לָצֵאת לְחוּץ לָאָרֶץ, לְאַנְגְלִיָּה, לְצָרְפַת, לְאַרְצוֹת־הַבְּרִית, וּלְהִתְגַּלְגֵּל בְּגָלוּת, וּלְקַבֵּץ שָׁם נְדָבוֹת מֵאֲנָשִׁים, שֶׁיַּעֲשׂוּ לָכֶם אֵיזוֹ טוֹבָה, וְיִתְּנוּ לָכֶם דּוֹלָר פָּעוּט. לָמָּה לָכֶם כָּל זֹאת?! הָעֲשִׁירוּת נִמְצֵאת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שָׁם הָעֲשִׁירוּת הֲכִי גְּדוֹלָה, כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יוֹנְקִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְהִנֵּה רוֹאִים אֲנָשִׁים מִסְכְּנִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִסְתּוֹבְבִים שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, עַד שֶׁנִּסְכָּם אֶצְלָם שֶׁיּוֹצְאִים לְחוּץ לָאָרֶץ וְלִשְׁאָר מְקוֹמוֹת, וְלֹא רוֹאִים בְּרָכָה בַּכֶּסֶף כְּלָל וּכְלָל, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁנִּכְשָׁלִים בַּעֲוֹונוֹת חֲמוּרִים כְּשֶׁנִּמְצָאִים שָׁם לְבַדָּם. וְלָכֵן תִּקְבְּלוּ עַל עַצְמְכֶם לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וּבְנִגּוּן, וְלֹא תִּצְטָרְכוּ לִגְלוֹת לְחוּ״ל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ עֲלֵיכֶם פַּרְנָסָה. מַה שֶּׁכֵּן צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת — לְהָפִיץ לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַחוֹבְרוֹת וְהַקּוּנְטְרֵסִים, לְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד יְהוּדִים, לְגַלּוֹת לָהֶם אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְקָרְבָם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אַךְ זֹאת הִשָּׁמְרוּ לָכֶם וְשִׁמְרוּ נַפְשְׁכֶם מִכָּל מִינֵי שַׁקְרָנִים, רַמָּאִים וּצְבוּעִים, שֶׁהוֹלְכִים בְּשֶׁקֶר וּבְרַמָּאוּת לְגַזֵּל אֶת הַבְּרִיּוֹת, אוֹי לְאוֹתָהּ בּוּשָׁה אוֹי לְאוֹתָהּ חֶרְפָּה, כְּשֶׁהוֹלְכִים בְּשֶׁקֶר וּבְתַרְמִית, וְיָדָם סְגוּרָה הִיא, כְּאִלּוּ יֵשׁ בְּתוֹכָהּ אוֹצָר הַמְנֻצָּר, וּמְשַׁטִּים בִּבְנֵי־אָדָם הָרוֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם, וּמַטְעִים אוֹתָם, בְּחָשְׁבָם כִּי בְּוַדַּאי צַדִּיקִים הֵם, וְיֵשׁ לָהֶם מַה לְּמִכֹּר, וּלְבַסּוֹף פּוֹתְחִים הֵם אֶת יָדָם, וְנִתְגַּלֶּה כִּי מְאוּם אֵין בָּהּ, וּמִסְכְּנִים אוֹתָם פְּתָאִים, שֶׁרָדְפוּ כָּל חַיֵּיהֶם אַחַר הַהֶבֶל, וּבְלוּ יְמֵיהֶם בְּרִיק, וְלַשָּׁוְא הָיָה עֲמָלָם.

לָזֹאת אַגִּידָה לָכֶם, אִם רְצוֹנְכֶם לְהִתְאַחֵז בָּאֱמֶת, הִתְאַחֲזוּ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הוּא עֶצֶם הָאֱמֶת, וּמִנַּיִן אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת זֹאת? אֶלָּא רַבֵּנוּ זַ״ל מְלַמְּדֵנוּ דָּבָר אֶחָד — שֶׁלֹּא לְהִתְיָאֵשׁ אֲפִלּוּ בַּמַּצָּבִים הֲכִי גְּרוּעִים, שֶׁלֹּא לְאַבֵּד אֶת הַתִּקְוָה אֲפִלּוּ בַּמַּשְׁבְּרִים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר,

וְלָדַעַת שֶׁאֵין שׁוּם יְאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, אֶלָּא תָּמִיד יֵשׁ תּוֹחֶלֶת לָצֵאת מִכָּל הַבּוֹץ וְהָרָע, וּלְהִתְחַזֵּק וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד. וְאִם תֹּאמַר: ״וּמָה אֶעֱשֶׂה, הֲכִיצַד אֲנִי יָכוֹל, הֲלֹא יֵשׁ לִי צָרוֹת מִילָדִים, אֵין לִי שְׁלוֹם־בַּיִת, יֵשׁ לִי דַּחַק הַפַּרְנָסָה״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אָהּ, יֵשׁ לְךָ בְּעָיוֹת? אָז עֲשֵׂה מַה שֶּׁעָשׂוּ הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים: אַבְרָהָם אָבִינוּ, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן בַּבֹּקֶר כְּשֶׁקָּם — דִּבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. יִצְחָק אָבִינוּ, אַחַר הַצָּהֳרַיִם שֶׁחָלַף עָלָיו יוֹם שָׁלֵם שֶׁל דִּינִים וְצָרוֹת, יָצָא לַשָּׂדֶה וְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה. יַעֲקֹב אָבִינוּ, כְּשֶׁהָיָה אֶצְלוֹ בְּחִינַת לַיְלָה וָחֹשֶׁךְ, לֹא אִבֵּד אֶת הַתִּקְוָה, אֶלָּא הִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. יַעֲקֹב אָבִינוּ לֹא הִתְיָאֵשׁ עַל אַף כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁהָיוּ מְנַת חֶלְקוֹ: צָרַת עֵשָׂו, צָרַת לָבָן, צָרַת דִּינָה, צָרַת רָחֵל, צָרַת יוֹסֵף, צָרַת שִׁמְעוֹן, אַף־עַל־פִּי־כֵן הִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְכָךְ צָרִיךְ לִנְהֹג כָּל יְהוּדִי וִיהוּדִי, לֹא לְהִתְיָאֵשׁ עַל אַף כָּל הַסֵּבֶל וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו.

הָיְתָה תְּקוּפָה, שֶׁהָיָה אֶצְלִי הַבְנָיָן שֶׁל הַיְשִׁיבָה גַּם הַכְנָסַת אוֹרְחִים, וְכָל אֶחָד שֶׁהָיָה מַגִּיעַ, קִבֵּל אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה וְלִינָה וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְהִנֵּה בֹּקֶר אֶחָד כְּשֶׁהִעֲרְתִי אֵיזֶה עוֹבֵר אֹרַח בַּבֹּקֶר, הֵחֵל לְהִתְאַנֵּחַ: ״אַיי, אַיי״, וְלִגְנֹחַ: ״עוֹד יוֹם, עוֹד יוֹם לִי בַּחַיִּים?!״ וְשָׁאַל אוֹתִי: ״הַאִם הַמַּיִם קָרִים?״ וּשְׁאֵלְתִּיו: ״מַה קָּרָה לְךָ, מָה אַתָּה שׁוֹאֵל, עַל הַמְּקֻוֶה אֶצְלִי? הֲלֹא זֶה חַם וְנָעִים״. וְאָמַר: ״לֹא, לֹא, עַל הַיָּם אֲנִי שׁוֹאֵל, אִם הַמַּיִם שָׁם קָרִים, כִּי אֲנִי רוֹצֶה לְהַשְׁלִיךְ עַצְמִי לַיָּם״. וְאָז נוֹכַחְתִּי לִרְאוֹת מַה זֶּה שֶׁאָדָם אֵינוֹ רוֹצֶה לָקוּם בַּבֹּקֶר מִמִּטָּתוֹ, מֵחֲמַת יְאוּשׁ וְאָבְדָן תִּקְוָה.

וְכֵן הָיָה לִי פַּעַם אוֹרֵחַ אַחֵר, שֶׁבָּכָה לְפָנַי וְאָמַר: ״חֲבָל מְאֹד שֶׁיֵּשׁ לִי רַגְלַיִם״; וְהִקְפַּדְתִּי עָלָיו: ״אֵיךְ תֹּאמַר דָּבָר כָּזֶה, מָה אֵרַע לְךָ?!״ וְעָנָה וְאָמַר: ״הִנֵּה רָאִיתִי אֶתְמוֹל אָדָם עַל כִּסֵּא גַּלְגַּלִּים, וְנוֹשְׂאִים וְסוֹחֲבִים אוֹתוֹ, וְקִנֵּאתִי בּוֹ״. וְאָמַרְתִּי לוֹ: ״מָה אִתְּךָ?! הֲלֹא עָלֶיךָ לְבָרֵךְ כָּל יוֹם בְּשִׂמְחָה אֶת הַבְּרָכָה: ׳הַמֵּכִין מִצְעֲדֵי גָּבֶר׳״ וְכוּ׳. וְאָז נוֹכַחְתִּי לִרְאוֹת מַה זֶּה יְאוּשׁ.

וְלָכֵן הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן כְּשֶׁאַתֶּם קָמִים בַּבֹּקֶר, תִּקְפְּצוּ בִּזְרִיזוּת

וּבְשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֵׁישׁ לָכֶם עוֹד יוֹם בַּחַיִּים, וְרוּצוּ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת כְּדֶגְמַת אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְהִתְפַּלְּלוּ שַׁחֲרִית. אַחַר הַצָּהֳרַיִם — הַיּוֹם עָמוּס, הַרְבֵּה טְרָדוֹת וַעֲסָקִים, אַךְ הִזְדָּרְזוּ כְּדֶגְמַת יִצְחָק אָבִינוּ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת — לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה. וְהִנֵּה בָּא עֵרֶב, חֹשֶׁךְ וְצָרוֹת לִי הַרְבֵּה מְאֹד, וַאֲנִי מִתְיָאֵשׁ, בָּא יַעֲקֹב אָבִינוּ וְתִקֵּן עַרְבִית — ״אַל תִּתְיָאֵשׁ, אָכֵן יֵשׁ ה׳ בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי״ (בְּרֵאשִׁית כח, טו), וְהִזְדָּרְזוּ לְהִתְפַּלֵּל עַרְבִית.

לָכֵן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לִשְׁמֹחַ בִּמְאֹד מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, לְאוֹר כָּזֶה שֶׁמֵּאִיר לָנוּ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. מָה אִתְּכֶם?! הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִים אוֹתָם בְּשִׂמְחָה, זֶה מֵאִיר לָנוּ אֶת הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה, וּמַמְתִּיק מֵאִתָּנוּ אֶת כָּל הַדִּינִים, וְנִמְשָׁכִים עָלֵינוּ רַחֲמִים וַחֲסָדִים גְּמוּרִים.

הֵכְפֵּל הַדָּבָר, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים! בֹּאוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם לְבֵית־הַכְּנֶסֶת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים לְהִתְפַּלֵּל: שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית. וְיַלְדֵיכֶם יִרְאוּ אֵיךְ אַתֶּם מַקְפִּידִים עַל קְדֻשָּׁה, בָּרְכוּ, אָמֵן יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּה, וְיִזָּקְקוּ אֶתְכֶם. וְאִם לֹא תַּעֲשׂוּ כֵן, אַל תִּבְכּוּ אַחַר־כָּךְ שֶׁאֵינָכֶם רוֹוִים נַחַת. וְאַל תַּשְׁלִיכוּ אָז אֶת הָאַשְׁמָה עַל הַמְּחַנְּכִים וּמוֹסְדוֹת הַחִנּוּךְ, אֶלָּא הַקּוֹלָר תָּלוּי בְּצַוָּארְכֶם, מֵאַחַר שֶׁאֵינְכֶם מַקְפִּידִים עַל מִצְוֹת כַּהֲלָכָה, לָכֵן יָצְאוּ הַיְלָדִים שֶׁלֹּא כְּשׁוּרָה. וְלָכֵן אִם רוֹצִים יְלָדִים טוֹבִים — צְרִיכִים לְהַרְאוֹת לָהֶם דֻּגְמָא נְאוֹתָה.

כָּתוּב (דְּבָרִים י, כא): ״הוּא תְהִלָּתְךָ וְהוּא אֱלֹקֶיךָ״; כְּשֶׁיְּהוּדִי יוֹשֵׁב לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹפֵךְ אֶת לִבּוֹ, כִּבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְמוּלוֹ וּמְבַקְּשׁוֹ: ״סַפֵּר לִי עוֹד וָעוֹד״, ״הַשְׁמִיעִנִי אֶת קוֹלֵךְ וְהַרְאֵנִי מַרְאַיִךְ, כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב״, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מְכִילְתָא בְּשַׁלַּח): כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִדְמֵית כַּיּוֹנָה, בָּא נֵץ (עוֹף טוֹרֵף) וְרוֹצֶה לְטָרְפָהּ, וּלְהֵיכָן תִּבְרַח? וְהִנֵּה בּוֹרַחַת וְנִכְנֶסֶת לִנְקִיקֵי הַסְּלָעִים, וְשָׁם יוֹצֵא לְמוּלָהּ נָחָשׁ צֶפַע הָרוֹצֶה לְנָשְׁכָהּ, וּבְכֵן מַה תַּעֲשֶׂה? מַתְחִילָה לִבְכּוֹת. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: הֲרֵי זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הַנִּדְמֵית לְיוֹנָה, בְּאוֹתוֹ רֶגַע שֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם צָרוֹת וְיִסּוּרִים מִכָּל הַכִּוּוּנִים,

הַשְׁכִּינָה צוֹעֶקֶת: ״הַרְאִנִי מַרְאַיִךְ״ — הַרְאִי לִי אֵיךְ אֵינֵךְ נִשְׁבֶּרֶת, ״הַשְׁמִיעִנִי אֶת קוֹלֵךְ״ — אֲנִי רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹלֵךְ, ״כִּי קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵךְ נָאוֶה״ — הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ, וְאִם־כֵּן מַדּוּעַ אֵינֶנּוּ מְקַיְּמִים זֹאת? מַדּוּעַ אֵינֶנּוּ מִתְבּוֹדְדִים בְּכָל יוֹם?!

זֶה הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל! וְהִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁאַף אֶחָד לֹא יַטְעֶה אֶתְכֶם, כְּאִלּוּ רַבֵּנוּ זַ״ל מְלַמְּדֵנוּ דִּבּוּרִים אֲחֵרִים, רַבֵּנוּ זַ״ל מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אַךְ וְרַק לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! הֵן אֱמֶת, שֶׁהַשֶּׁקֶר חוֹגֵג, לְדַאֲבוֹנֵנוּ, וְיֶשְׁנָם ׳רַע־בָּנִים׳ שֶׁהֵם כְּלַל הָעֵרֶב־רַב, כַּמּוּבָא (זֹהַר קכו) עַל הַפָּסוּק (אֵיכָה א, ה): ״הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ״, אוֹתָם צָרִים נַעֲשׂוּ רָאשִׁים, רָאשֵׁי הָעֵרֶב־רַב, וְהֵם לוֹקְחֵי שֹׁחַד וְרוֹדְפֵי שַׁלְמוֹנִים, וּמִתְחַזִּים כְּנוֹתְנֵי תְּקוּנִים, בְּשָׁעָה שֶׁהֵם מְלֵאֵי עֲבֵרוֹת וַחֲטָאִים, אוֹי לוֹ לְדוֹר שֶׁאֵלּוּ הָרָאשִׁים שֶׁלָּהֶם! אִם אֵין מְקָרְבִים אֶתְכֶם לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, תֵּדְעוּ לָכֶם שֶׁהַכֹּל שֶׁקֶר וְכָזָב! אִם אֵין פּוֹתְחִים לָכֶם אֶת הַלֵּב וְהַפֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — הַכֹּל תַּרְמִית! וּמָה עוֹשֶׂה הַסָּמ״ךְ־מ״ם? מְהַפֵּךְ הָפוּךְ עַל הָפוּךְ, כְּאִלּוּ הוּא רוֹצֶה אֶת הַשָּׁלוֹם וְהַטּוֹב, וְזוּלָתוֹ רוֹצֶה שֶׁקֶר. וְהַבְּרִיוֹת, לְדַאֲבוֹן לֵב, מַאֲמִינִים לוֹ וּלְמַעֲלָלָיו...

וְלָכֵן רְאוּ לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כַּמָּה עָבְרוּ כְּבָר מִימֵי חַיַּי, וְהִגִּיעַ לֹא נוֹתָר לִי עוֹד הַרְבֵּה, אֲזַי זַכֵּנִי לְכָל הַפָּחוֹת מֵעַכְשָׁו לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת״. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן שֶׁלּוֹ, שֶׁצְּרִיכִים לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ אַחַר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁיֵּשׁ לוֹ נְבוּאָה וְרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, שֶׁיָּכוֹל לְחַדֵּשׁ וּלְחַזֵּק אוֹתָנוּ.

מַדּוּעַ לֹא תִּקְחוּ בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ, וְתִלְמְדוּ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם עִם פֵּרוּשׁ רַשׁ״י, אֲשֶׁר זוֹ הַמַּתָּנָה הַיָּפָה שֶׁקִּבַּלְנוּ בְּהַר סִינַי! לָמָּה לֹא תִּלְמְדוּ בְּכָל יוֹם כַּמָּה פִּרְקֵי מִשְׁנָיוֹת?! לָמָּה לֹא תִּלְמְדוּ בְּכָל יוֹם דַּף גְּמָרָא?! לָמָּה לֹא תִּלְמְדוּ בְּכָל יוֹם מְעַט שֻׁלְחָן עָרוּךְ?! זֶה מַה שֶּׁיִּשָּׁאֵר מִכֶּם! כִּדְבְרֵי הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יוֹסֵי בֶּן קִסְמָא (אָבוֹת ו׳): אֵין מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם — לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבָד; אִם הָיָה יִרְאָה שֶׁאָבִיו

לוֹמֵד תּוֹרָה — גַּם הוּא יִלְמַד תּוֹרָה. אִם הַבַּת תִּרְאֶה שֶׁהָאִמָּא הוֹלֶכֶת בִּצְנִיעוּת, וְאֵינָהּ מְנַבֶּלֶת פִּיהָ — גַּם הִיא תַּעֲשֶׂה כֵּן. וּכְדֻגְמַת הָאֵם, שֶׁאִם הִיא רוֹצָה שֶׁבִּנָּהּ יֶחְדַּל מִכְּאֵבֵי הַבֶּטֶן שֶׁלּוֹ, עָלֶיהָ לִשְׁמֹר עַל הָאֹכֶל שֶׁהִיא בְּעַצְמָהּ אוֹכֶלֶת, כְּמוֹ־כֵן אִם אָנוּ נִשְׁמֹר עַל עַצְמֵנוּ בְּכָל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה, וְנַקְפִּיד עַל קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה, וְנַתְמִיד הַרְבֵּה בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּמִנְיָן, אָז בְּוַדַּאי הַיְלָדִים גַּם־כֵּן יִהְיוּ קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים.

לָמָּה הַסָּמ״ךְ־מ״ם רוֹצֶה לִתְפֹּס אוֹתִי? כִּי בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הִקַּמְתִּי קְהִלָּה קְדוֹשָׁה מְאֹד, וְלָכֵן עֵינָיו לָטַשׁ וְשִׁנָּיו חָרַק עָלַי, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְגַם אֲנִי יָכוֹל לוֹמַר כָּזֹאת. בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, לֹא נָגַעְתִּי בְּכֶסֶף שֶׁל אַף אֶחָד, רַק מָסַרְתִּי נַפְשִׁי שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ יִגְדְּלוּ קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים בְּקְדֻשַּׁת הַבְּרִית, וְלָכֵן הַסָּמ״ךְ־מ״ם הֶעֱלִיל עָלַי עֲלִילַת שָׁוְא וָשֶׁקֶר, עֲלִילַת דָּם. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם שֶׁתַּרְבּוּ בִּתְפִלָּה עָלַי בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים.

רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מב): עַל־יְדֵי אֱמוּנַת חֲכָמִים, שֶׁמַּאֲמִין שֶׁכָּל מַעֲשֵׂיהֶם אֵינוֹ פָּשׁוּט, עַל־יְדֵי־זֶה מַלְבִּישׁ אֶת הַקֶּשֶׁת בִּלְבוּשִׁין נְהוֹרִין; כְּדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, עַל זֶה צְרִיכִים אֱמוּנַת חֲכָמִים. וּמָה עוֹשֶׂה הַסָּמ״ךְ־מ״ם? מְדַבֵּר עָלַי כָּל דָּבָר אָסוּר.

וְלָכֵן זֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, לְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רֹאשִׁי מָלֵא טִנּוּף וְצוֹאָה, וְלָכֵן אֵין לִי אֱמוּנַת חֲכָמִים, נַקֵּה אוֹתִי, זַכֵּךְ אֶת מֹחִי, טַהֵר מַחֲשַׁבְתִּי״. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא): כְּשֶׁאָדָם לוֹעֵג עַל חֲכָמִים, סִימָן שֶׁצּוֹאָה וְטִנּוּף יֵשׁ בְּרֹאשׁוֹ. וְעַל זֶה עָלֵינוּ לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּכְנִיס בִּי שִׂמְחָה״. אֲשֶׁר זֶה הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן שֶׁצְּרִיכִים לְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ. ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי מָלֵא עַצְבוּת וְדִכָּאוֹן, אָנָּא מִמְּךָ, אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, תּוֹצִיא מִמֶּנִּי אֶת הַשִּׁבְרוֹן לֵב״.

וְכֵן רְאוּ לְחַזֵּק אֲחֵרִים, וּתְעוֹרְרוּ אֶת זוּלָתְכֶם מִשְּׁנָתָם הָעֲמֻקָּה שֶׁיִּשְׁנִים בָּהּ, וּתְחַזְּקוּ וּתְעוֹדְדוּ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל לְבַל יִתְיָאֵשׁ.

כְּשֶׁיּוֹנָה הַנָּבִיא הָיָה בַּיָּם, וְהָאֳנִיָּה חִשְּׁבָה לְהִשָּׁבֵר, (יוֹנָה א, ה־ו): ״וְיוֹנָה יָרַד אֶל יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה, וַיִּשְׁכַּב וַיֵּרָדַם. וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחוֹבֵל, וַיֹּאמֶר לוֹ: מַה לְּךָ נִרְדָּם, קוּם קְרָא אֶל אֱלֹקֶיךָ״ וְגוֹ׳. וְכָתוּב בַּזֹּהַר: יוֹנָה זוֹ הַנְּשָׁמָה, הַסְּפִינָה זֶה הַגּוּף, רַב הַחוֹבֵל זֶה הַצַּדִּיק, שֶׁבָּא וּמְעוֹרֵר מֵהַשֵּׁנָה, ״וַיֹּאמֶר לוֹ: מַה לְּךָ נִרְדָּם, קוּם קְרָא אֶל אֱלֹקֶיךָ״; כְּשֶׁיְּהוּדִי רוֹאֶה יְהוּדִי שֵׁנִי יָשֵׁן מִיֵּאוּשׁ, עָלָיו לְעוֹרְרוֹ מֵהַשֵּׁנָה, וְלוֹמַר לוֹ: בּוֹא וְהִתְפַּלֵּל אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! וּכְשֶׁעוֹרְרוֹ אֶת יוֹנָה, מֶה עָשָׂה? עָנָה וְאָמַר: אֲנִי אָשֵׁם בַּדָּבָר! בִּשְׁבִילִי הָרָע הַזֶּה. כָּאן אָנוּ רוֹאִים יְסוֹד גָּדוֹל בַּחַיִּים — אָסוּר לְהַשְׁלִיךְ אֶת הָאַשְׁמָה עַל הַזּוּלַת, כְּדֶרֶךְ שֶׁבְּנֵי אָדָם רְגִילִים לְתְלוֹת הַקּוֹלָר בַּאֲחֵרִים: הַהוּא אָשֵׁם בַּמֶּחְדָּל, הַחֶבְרָה לֹא טוֹבָה, הַמּוֹסָד הַחִנּוּכִי אָשֵׁם וְכוּ׳, אַךְ יוֹנָה תָּלָה הַקּוֹלָר בְּצַוָּארוֹ.

יוֹנָה הַנָּבִיא הִתְיָאֵשׁ, וְהִנֵּה אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: אַתָּה מִתְיָאֵשׁ? אַכְנִיסְךָ בְּצָרָה כָּזוֹ, וְתִרְאֶה מַה זּוֹ צָרָה בֶּאֱמֶת. וְנִשְׁלַךְ לַיָּם, וְלֹא דַי בָּזֹאת, אֶלָּא בִּלָּעוֹ דָּג, וְהָיָה בִּבְטְנוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְהַסֵּבֶל שֶׁסָּבַל שָׁם — אֵין לְתָאֵר כְּלָל. וְאָז: ״וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל הֲוָיָ״ה מִמְּעֵי הַדָּגָה, וַיֹּאמֶר: קָרָאתִי מִצָּרָה לִי אֶל הֲוָיָ״ה וַיַּעֲנֵנִי, מִבֶּטֶן שְׁאוֹל שִׁוַּעְתִּי, שָׁמַעְתָּ קוֹלִי״ (יוֹנָה ב, ג), אָנָּא, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּשְׁמַע לִתְפִלָּתִי, כִּי אֲנִי נִמְצָא בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית; ״כָּל מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ, וַאֲנִי נִגְרַשְׁתִּי מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ״ — נִדְמֶה לִי, שֶׁזֶּה הַסּוֹף שֶׁלִּי, ״אַךְ אוֹסִיף לְהַבִּיט אֶל הֵיכַל קָדְשֶׁךָ״, אֵיֶנֶּנִּי מִתְיָאֵשׁ, וַאֲנִי מִסְתַּכֵּל אֶל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁשָּׁם מְלַמְּדִים אוֹתִי אֵיךְ לְהַחֲיוֹת עַצְמִי, אֵיךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, ״אֲפָפוּנִי מַיִם עַד נֶפֶשׁ וְגוֹ׳, לְקְצֵבֵי הָרִים יָרַדְתִּי וְגוֹ׳״, אֵילּוּ תְּפִלּוֹת נִפְלָאוֹת! אִם תֵּצְאוּ וְתִתְבּוֹדְדוּ כָּךְ לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵיזֶה נַחַת רוּחַ תַּעֲשׂוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָז בָּאָה הַיְשׁוּעָה, שֶׁפְּלָטוֹ הַדָּג, וְרָאָה בַּחֲזָרָה אוֹר גָּדוֹל.

נָא וְנָא רְאוּ לְחַזֵּק אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל — זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּכֶם, וְלֹא לִמְצֹא חֶסְרוֹנוֹת וּמִגְרָעוֹת בַּאֲחֵרִים. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר: אֲנִי אֶעֱשֶׂה מִכֶּם כִּתּוֹת כִּתּוֹת, אֶצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל יֵשׁ הַרְבֵּה כִּתּוֹת, אֲבָל אֲבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶם, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִמְצָא

לְעַצְמוֹ אֵיזוֹ כִּתָּה שֶׁלְּבוֹ חָפֵץ. הַכִּתָּה שֶׁלָּנוּ זֶה: לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נ״ט, כִּתַּת ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, אֲבָל שָׁם אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁצְּרִיכִים הַרְבֵּה לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהָרָע שֶׁל בְּנֵי־אָדָם מְקַלְקְלִים לֹא יִכָּנֵס בָּנוּ, עָלֵינוּ לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד בְּכָל קְהִלָּה וּקְהִלָּה שֶׁל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁלֹּא יִדְבַּק בָּנוּ הָרָע שֶׁל בְּנֵי־אָדָם שֶׁעַכְשָׁו חוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, אֲשֶׁר מִחָם מָלֵא טִנּוּף וְצוֹאָה, וְשֶׁלֹּא יַכְנִיסוּ אֶת זֹאת בְּתוֹךְ ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ שֶׁלָּנוּ.

לָזֹאת אֲבַקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, אִם זָכִינוּ לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, הָבָה נְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה אָנוּ מִתְפַּלְלִים הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת בְּהִתְלַהֲבוּת וּבְמִנְיָן דַּיְקָא, כָּל יוֹם אָנוּ לוֹמְדִים מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, אַפְלוּ קְצָת, כָּל יוֹם יוֹצְאִים רְקוּד, כָּל יוֹם מְחַזְּקִים יְהוּדִים — זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּנוּ.

הִתְבּוֹנְנוּ עָלַי, אַף שֶׁעוֹבְרִים עָלַי מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים מִכָּל הַצְּדָדִים, בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, אֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלָכֵן גַּם אַתֶּם הַחֲזִיקוּ מַעֲמָד, הֵן אֱמֶת שֶׁזֶּהוּ נִסָּיוֹן קָשֶׁה בַּעֲבוּרִי וּבַעֲבוּרְכֶם, אַךְ צְרִיכִים לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וּלְבַסּוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְנֵדַע שֶׁכָּל מַה שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל הָיָה לְטוֹבָה, אַף שֶׁעַכְשָׁו אֵיננוּ מְבִינִים אֶת זֹאת — לָמָּה אֵלּוּ הָרְשָׁעִים מַצְלִיחִים וְעוֹשִׂים חַיִל?! לָמָּה הַמַּשְׁחִתִים וְהַגַּזְלָנִים הוֹלְכִים בְּרֹאשׁ מוּרָם וְכָבוּד לָהֶם, וְאֵלּוּ הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שְׁרוּיִים בְּדֹחַק וּבִשְׁפַל הַמַּדְרֵגָה?! לָמָּה הַשֶּׁקֶר חוֹגֵג, וְעַל הָאֱמֶת כָּתוּב: ״וַתִּשְׁלַךְ אֱמֶת אַרְצָה״?! אֲבָל לְבַסּוֹף תְּנוּכְחוּ שֶׁיְּקַיֵּם: ״אֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמָח״, וּמַהִי הָאֱמֶת? אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נא): אֱמֶת זֶה רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָנוּ שָׁבִים בִּתְשׁוּבָה רַק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, בָּנִיתִי קְהִלָּה נִפְלָאָה מְאֹד, שֶׁאֵין לְהִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ מִשּׁוּם קְהִלָּה שֶׁבָּעוֹלָם. יֶשְׁנָם מִנְיָנִים רַבִּים — מִנְיָן אַחַר מִנְיָן שַׁחֲרִית, מִנְיָן אַחַר מִנְיָן מִמְּנָחָה גְּדוֹלָה עַד הַשְּׁקִיעָה, מִנְיָן אַחַר מִנְיָן

עַרְבִית, וְלוֹמְדִים בָּהּ תּוֹרָה בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְכֻלָּם עוֹבְדֵי ה׳ וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב נִתְרָאֶה, וְנִזְכֶּה לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, אֲשֶׁר כָּתוּב בַּזֹּהַר (חֵלֶק א׳ קיט.), שֶׁיָּבוֹא מֵעֲרֵי דְּגָלִיל.

קוּמוּ וְתִרְקְדוּ מֵרֹב שִׂמְחָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים! הָעִקָּר שִׂמְחָה וְשׂוּב שִׂמְחָה, הָעִקָּר אֱמוּנָה וְשׂוּב אֱמוּנָה; טַיֶּיעֶרע יִידֶן, הַארְצִיגֶע יִידֶן! נָאהָר אֱמוּנָה, נָאהָר אֱמוּנָה אִין בּוֹרֶא כָּל עוֹלָמִים. יְהוּדִים יְקָרִים! רַק אֱמוּנָה, רַק אֱמוּנָה בְּבוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, אָז יִהְיֶה לָכֶם טוֹב בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא וּלְנֶצַח נְצָחִים; אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מָה אֹמַר לְךָ?! רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ, שֶׁכָּל מִי שֶׁיָּבוֹא אֵצֶל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ שֶׁלּוֹ, וְיִתֵּן פְּרוּטָה לִצְדָקָה, וְיֹאמַר עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, אֲפִלּוּ אִם עָצְמוּ וְגָבְהוּ חֲטָאָיו וּפְשָׁעָיו, יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נִצְחִית. וְלָקַח עַל זֶה שְׁנֵי עֵדִים. וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ״ל הִכְרִיז, שֶׁכָּל מִי שֶׁמַּאֲמִין בּוֹ, שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּרוּז לָבוֹא אֵלָיו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כִּי הָעִקָּר לִהְיוֹת אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דָּנִים אֶת הָאָדָם מַה יִּהְיֶה עִמּוֹ כָּל הַשָּׁנָה, וְכוֹתְבִים אֶת הַתַּקְצִיב מָה וְכַמָּה יִהְיֶה לוֹ. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בֵּיצָה טז.): כָּל מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל הָאָדָם קְצוּבִים לוֹ מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד יוֹם הַכִּפּוּרִים. וְכֵן אוֹמְרִים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ח:): מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה נִדּוֹן מַה יִּהְיֶה בְּסוֹפָהּ. הִנֵּה אָנוּ עֵדִים, עָבְרָה שָׁנָה קָשָׁה עַל עַם יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה עֲשִׁירִים יָרְדוּ מִנְּכָסֵיהֶם, כַּמָּה אֲנָשִׁים, נָשִׁים וְטַף

צְעִירִים מֵתוּ, בַּר מִינָן, בְּמִיתוֹת מְשֻׁנּוֹת וְאַכְזָרִיּוֹת, כַּמָּה צָרוֹת יֶשְׁנָן לִבְנֵי־אָדָם?! כַּמָּה גְּזֵרוֹת נִגְזְרוּ עַל בְּנֵי־אָדָם: עֲנִיּוּת, דַּחֲקוּת, מַחֲלוֹת. וְהַכֹּל הָיָה כְּבָר רָשׁוּם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. כְּשֶׁאָדָם חוֹלֶה, מַה הוּא עוֹשֶׂה? הוֹלֵךְ אֶל רוֹפֵא, וּכְשֶׁהָרוֹפֵא אוֹמֵר לוֹ: אַתָּה חוֹלֶה בְּמַחֲלָה מַמְאֶרֶת, אֵין לְךָ תִּקְוָה, אֲזַי הוֹלֵךְ לְרוֹפֵא גָּדוֹל יוֹתֵר, וְאִם גַּם הוּא מְיָאֵשׁ אוֹתוֹ, הוֹלֵךְ לְפִרוֹפֶסוֹר הֲכִי גָּדוֹל, וְאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם מְנִיעוֹת, לֹא עַל כֶּסֶף וְלֹא עַל מֶרְחָק, לֹא עַל מִשְׁפָּחָה וְכוּ׳, נוֹסֵעַ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, כְּדֵי לְהַגִּיעַ לָרוֹפֵא הַמֻּמְחֶה שֶׁיָּכוֹל לְרַפְּאוֹתוֹ, אוֹ הֶעֱלִילוּ עַל אָדָם עֲלִילָה, וְהוּא צָפוּי לְמַאֲסָר, אוֹ גָּזְרוּ עָלָיו גְּזַר דִּין מָוֶת, מַה יַּעֲשֶׂה? הוֹלֵךְ לְעוֹרֵךְ דִּין גָּדוֹל, וְאִם הָעוֹרֵךְ דִּין אוֹמֵר: אַתָּה בְּמַצָּב קָשֶׁה, אֵינִי יָכוֹל לְעָזְרֶךָ וְכוּ׳, מַה לֹּא יַעֲשֶׂה אָדָם כְּדֵי לִמְצֹא עוֹרֵךְ־דִּין הֲכִי גָּדוֹל, כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיאוֹ זַכַּאי בַּמִּשְׁפָּט?! וְהִנֵּה רַבֵּנוּ זַ״ל הִבְטִיחַ, מִי שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלוֹ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְיֹאמַר שָׁם הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים, יַעֲשֶׂה לוֹ טוֹבָה נִצְחִית, וְיָכוֹל לִשְׁמֹחַ כָּל הַשָּׁנָה. וְהִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים סְמוּכִים וּקְרוֹבִים לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֲיֵשׁ סְפֵק סְפֵקָא, שֶׁאָדָם אֵינוֹ צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל אוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל אֲחֵרִים הַמּוֹנְעִים אוֹתוֹ לָזֶה, שֶׁהֲלֹא אִם יִשְׁמַע לָהֶם — כְּסִיל יִקָּרֵא. וְאִם בְּגַשְׁמִיּוּת אָדָם רָץ וּמִתְרוֹצֵץ אֶל הָרוֹפֵא הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, אוֹ הוֹלֵךְ אֶל הָעוֹרֵךְ־דִּין הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, וְהִנֵּה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גּוֹזְרִים לָאָדָם מַה יִּהְיֶה לוֹ כָּל הַשָּׁנָה, וְיֵשׁ לָנוּ רוֹפֵא גָּדוֹל בְּאוּמָן, שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ״ל, יֵשׁ לָנוּ פִּרוֹפֶסוֹר הֲכִי גָּדוֹל שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ״ל, יֵשׁ לָנוּ עוֹרֵךְ־דִּין הֲכִי גָּדוֹל שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ״ל, לָמָּה נַחֲשֹׁב לְרֶגַע לֹא לִהְיוֹת שָׁם?!

וְאִם תַּסְבִּיר כֵּן לָאִשָּׁה, אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁהָאִשָּׁה תָּכִין לְךָ מִזְוָדָה עִם כָּל טוּב, וְתַקָּח מַקֵּל, וּתְגָרֵשׁ אוֹתְךָ בּוֹ, הָעִקָּר שֶׁתִּסַּע לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמָן. ״אֲבָל הַבְטַח לִי״, הִיא תְּבַקֵּשׁ, ״שֶׁלֹּא תְּדַבֵּר עִם אַף אֶחָד בְּמֶשֶׁךְ הַשִּׁשָּׁה יָמִים שֶׁתִּהְיֶה שָׁם, רַק תִּתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּתְבַקֵּשׁ עַל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, שֶׁאַתָּה תִּהְיֶה בָּרִיא, הַיְלָדִים יִהְיוּ בְּרִיאִים, אֲנִי אֶהְיֶה בְּרִיאָה, וְתִהְיֶה לָנוּ פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע״ וְכוּ׳, אִם הָאִשָּׁה יוֹדַעַת מַה זֶּה לִהְיוֹת אֶצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּוַדַּאי הָיְתָה מְגָרֶשֶׁת אֶת בַּעְלָהּ בְּמַקֵּל

הָעִקָּר שֶׁיִּסַּע, וְלֹא הָיְתָה מוֹנַעַת מִמֶּנּוּ; אַשְׁרֵי הָאִשָּׁה הַדּוֹחֶקֶת אֶת בַּעְלָהּ שֶׁיִּסַּע לִרְאֹשׁ הַשָּׁנָה לְאוּמַן!

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

י׳ שעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ מִשָּׁבוּעַ שֶׁעָבַר לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְחַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמַהְתִּי לַהֲשִׁיבְךָ.

חֶמְדַּת לִבִּי! אֲנָשִׁים שֶׁזָּכוּ לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה, זֶהוּ דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד בַּשָּׁמַיִם, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (בְּרָכוֹת לד:): בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד. אֲבָל בַּעַל תְּשׁוּבָה שֶׁהָיָה קֹדֶם בַּחֶשְׁכָּ, וְיוֹדֵעַ מַה זֶּה חִלּוּל שַׁבָּת, מַה זֶּה אֲכִילַת טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, וּשְׁאָר דְּבָרִים מְגֻנִּים, הוּא צָרִיךְ לְהָבִין אֶת אֲחֵרִים, וּכְמוֹ שֶׁאָמַרְתָּ לוֹ זְמַן רַב עַד שֶׁחָזַר בִּתְשׁוּבָה, מָה הוּא רוֹצֶה מִילָדָיו?! גַּם הֵם יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, אֲבָל צְרִיכִים לִהְיוֹת סַבְלָנִיִּים אֲלֵיהֶם. וְלָכֵן אִם הַיְלָדִים מִסְכְּנִים, עֲדַיִן מְחַלְּלֵי שַׁבָּת, בַּר מִינָן, וּבָאִים אֶל הַהוֹרִים שֶׁחָזְרוּ בִּתְשׁוּבָה עִם רֶכֶב בְּשַׁבָּת, צְרִיכִים לַהֲבִינָם, וּלְקַבְּלָם בִּשְׁתֵּי יָדַיִם, לֹא לְרַחֲקָם, אֶלָּא לְסַפֵּר לָהֶם וּלְהַבְהִירָם: הִנֵּה אַבָּא עָשָׂה קִדּוּשׁ וְכוּ׳, וּלְהַבְהִיר מַה זֶּה קִדּוּשׁ, אוֹכְלִים לֶחֶם מִשְׁנֶה וְכוּ׳, וּלְהַסְבִּיר מַדּוּעַ צָרִיךְ שְׁתֵּי חַלּוֹת, וּמְסַפְּרִים בְּדֶרֶךְ אַגַּב מַה זּוֹ שַׁבָּת, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לָנוּ מַתָּנָה יוֹם אֶחָד בַּשָּׁבוּעַ לָנוּחַ, וְהַכֹּל בְּדַרְכֵי נֹעַם וְכוּ׳, וְאָז לֹא יֶאֱרַךְ זְמַן רַב, וְהַיְלָדִים גַּם־כֵּן יִשְׁמְרוּ שַׁבָּת. הָעִקָּר לְהִתְאַזֵּר בְּסַבְלָנוּת. כִּי הַתּוֹרָה דְּרָכֶיהָ דַּרְכֵי נֹעַם, וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם (מִשְׁלֵי ג, יז).

אֲקַוֶּה שֶׁתָּבִין לְמַעֲשֶׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

י׳ שעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַמָּעוֹת לְהַדְפָּסָה, וּתְשׁוּאוֹת חֵן לְךָ עַל זֶה.

עִקַּר הָעֵצָה לָקוּם מֻקְדָּם — לֵילֵךְ לִישׁן מֻקְדָּם. אִם אָדָם הוֹלֵךְ לִישׁן מְאֻחָר, מֻבְטָח לוֹ שֶׁיָּקוּם מְאֻחָר וּלְאַחַר הַזְּמַן. וּבֶאֱמֶת אָנוּ רוֹאִים, שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת בַּלַּיְלָה, שֶׁאָדָם לֹא יֵלֵךְ לִישׁן, וּמֵבִיא לוֹ כָּל מִינֵי עִסּוּקִים וְכוּ׳, הָעִקָּר לְמָנְעוֹ מִשֵּׁנָה, כִּי חוֹשֵׁשׁ שֶׁיַּקְדִּים בִּשְׁנָתוֹ, וּמַדּוּעַ? כִּי אָדָם הַהוֹלֵךְ לִישׁן בַּזְּמַן, יָשֵׁן שֵׁשׁ, שֵׁבַע, שְׁמוֹנֶה שָׁעוֹת וְכוּ׳, וְדַי לוֹ בָּזֶה. וְאָז יָכוֹל לָקוּם מֻקְדָּם, לֵילֵךְ לַמִּקְוֶה וְאַחַר־כָּךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל בְּצִבּוּר, וְיַעֲנֶה ״אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה״, אֲשֶׁר אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (חֵלֶק ג׳ כ׳): אֲפִלּוּ נִגְזַר עַל אָדָם גְּזַר דִּין שֶׁל שִׁבְעִים שָׁנָה, אֲבָל כְּשֶׁאוֹמֵר ״אָמֵן יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּה״, קוֹרְעִים גְּזַר דִּינוֹ. וְכֵן יֹאמַר קְדֻשָּׁה וּבָרְכוּ, וְאַחַר־כָּךְ יֵלֵךְ לַעֲבוֹדָה, יִרְאֶה בְּרָכָה בְּכַסְפּוֹ, וְלֹא יֵצֵרֶךְ לַעֲבֹד קָשֶׁה לְפַרְנָסָתוֹ וְכוּ׳, וְהַסָּמ״ךְ־מ״ם יוֹדֵעַ דָּבָר זֶה, וְלָכֵן עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת, שֶׁאָדָם יְבַטֵּל זְמַנּוֹ בַּלַּיְלָה וְיֹאַחֵר לִישׁן, אֲשֶׁר אָז כָּל הַיּוֹם יֵלֵךְ לוֹ מְבֹהָל וּמְבֻלְבָּל וְלֹא יַצְלַח. וְאָכֵן אָנוּ עֵדִים, שֶׁכָּל בָּתֵּי הַקָּפֶה, בָּתֵּי זֹהַמָּה, בָּתֵּי תַּאטְרָאוֹת וְקִרְקָסָאוֹת פְּתוּחִים דַּיְקָא בַּלַּיְלָה, כִּי אָז מִתְגַּבֶּרֶת הַסִּטְרָא אַחֲרָא מְאֹד לִלְכֹּד אֶת הָאָדָם שֶׁיַּעֲשֶׂה עֲבֵרוֹת, הָעִקָּר שֶׁלֹּא יֵלֵךְ לִישׁן, כִּי מְאֹד חוֹשֶׁשֶׁת שֶׁאָדָם יָקוּם בַּבֹּקֶר מֻקְדָּם, וְיַתְחִיל אֶת סֵדֶר יוֹמוֹ כְּפִי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ.

עַל־כֵּן רְאֵה לְהִזָּהֵר בְּדָבָר זֶה מְאֹד, וְלֵילֵךְ לִישׁן בַּזְּמַן, וְאָז תָּקוּם כַּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֶךָ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

י׳ שעז.

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הָאַבְרֵךְ הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר לְחַנֵּךְ אֶת הַיְלָדִים בְּחִנּוּךְ תּוֹרָנִי, חִנּוּךְ שֶׁל אֱמוּנָה, כַּיּוֹם אֵין צָרִיךְ לְהַשְׁקִיעַ הַרְבֵּה כֹּחוֹת לְשַׁכְנֵעַ אֶת אִשְׁתְּךָ לָזֶה, צְרִיכִים לֵילֵךְ רַק פַּעַם אַחַת לְבֵקֵר בְּבֵית־סֵפֶר חִילוֹנִי, וְאֵימָה וָפַחַד וּצְמַרְמֹרֶת יִכָּנְסוּ בְּלֵב הָרוֹאֶה: סַמִּים, סַכִּינִים, אַלִּימוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳; וּמִי רוֹצֶה שֶׁהַבָּנִים אוֹ הַבָּנוֹת שֶׁלּוֹ יִגְדְּלוּ אַלִּימִים, גַּנָּבִים, לוֹקְחֵי סַמִּים?! לְעֻמַּת זֹאת אִם הוֹלְכִים לְתַלְמוּד תּוֹרָה וּבֵית סֵפֶר שֶׁלּוֹמְדִים שָׁם תּוֹרָה וֶאֱמוּנָה, תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁפּוֹתְחִים אֶת הַדֶּלֶת, הַיְלָדִים מְחֻנָּכִים שֶׁצְּרִיכִים לָקוּם, כִּי יֵשׁ מִצְוַת עֲשֵׂה (וַיִּקְרָא יט, לב): ״מִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם״, עַד שֶׁהַמְלַמֵּד אוֹ הַמּוֹרָה מוֹרִים לָשֶׁבֶת, וְאַחַר־כָּךְ בְּאֵיזֶה נֹעַם מְדַבְּרִים, לֹא יִנָּבְלוּ פִּיהֶם, לֹא יִמְצְאוּ בְּכִיס אַף תַּלְמִיד סַמִּים אוֹ שְׁאָר אַלִּימוּת. וְלָכֵן דַּיְקָא עַתָּה קַל מְאֹד לְשָׁכְנְעָהּ לְהַכְנִיס אֶת הַיְלָדִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה וְאֶת הַבָּנוֹת בְּבֵית־סֵפֶר שֶׁלּוֹמְדִים שָׁם הֲלָכוֹת, אֱמוּנָה וּצְנִיעוּת. וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּחַנֵּךְ אֶת יְלָדָיו בְּחִנּוּךְ טָהוֹר עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ!

אֲבָל רְאֵה לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ שֶׁל סַבְלָנוּת, לְהַסְבִּיר לָהּ הֵיטֵב אֶת מַעֲלַת וַחֲשִׁיבוּת הָעִנְיָן, וּלְדַבֵּר עַל לִבָּהּ, וְכֵן שֶׁתְּוַכַּח בְּמוֹ עֵינֶיהָ בַּהֶבְדֵּל הַמָּהוּתִי, וּבְוַדַּאי תַּחְפֹּץ אֶת הַטּוֹב בַּעֲבוּר יַלְדֵיכֶם; הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיַּלְדֵי יִשְׂרָאֵל יְקַבְּלוּ חִנּוּךְ תּוֹרָנִי שֶׁל אֱמוּנָה, וְיִהְיוּ דְּבוּקִים בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ, וּמְקַוֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת...

י׳ שעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ, וְלַהֲשִׁיבְךָ תִּקְצַרְנָה הַמּוֹן יְרִיעוֹת.

מָה אֹמַר לְךָ?! הַהֶכְרֵחַ עַל כָּל יְהוּדִי לִהְיוֹת רַק שָׂמֵחַ. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד): מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד; זוֹ מִצְוָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְלֹא סְתָם עֵצָה טוֹבָה, אֶלָּא מִצְוָה שֶׁכָּל הַמִּצְוֹות תְּלוּיוֹת בָּהּ. כִּי כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן א׳): כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה מִצְוָה בְּשִׂמְחָה, סִימָן שֶׁלִּבּוֹ שָׁלֵם לֵאלֹקָיו; וְלָכֵן צְרִיכִים לִרְאוֹת לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, הוּא מְגַלֶּה אֶת טַהַר לִבּוֹ. אֲבָל אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזּוֹ הָעֲבוֹדָה הַקָּשָׁה בְּיוֹתֵר, כִּי טֶבַע הָאָדָם שֶׁנִּמְשָׁךְ אַחַר הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת, כִּי רֹב רִבּוֹ שֶׁל הָאָדָם הוּא מִיסּוֹד הֶעָפָר, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפט), וְלָכֵן צְרִיכִים לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, אַף שֶׁאֵין זֶה בָּא קַל. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי ב׳): אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם — שָׂמֵחַ לְמָחָר. וְלָכֵן אִם אָדָם רוֹאֶה שֶׁנִּמְשָׁכֶת עָלָיו עַצְבוּת וְעַצְלוּת, צָרִיךְ לִרְאוֹת תֵּכֶף־וּמִיָּד לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, חֵלֶק ב׳, סִימָן א׳): מִי שֶׁהוּא שָׂמֵחַ תָּמִיד — עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַצְלִיחַ, כִּי כָּל אִי הַצְלָחַת הָאָדָם שֶׁאֵין לוֹ פַּרְנָסָה, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁהוּא בְּעַצְבוּת וּבִרְכָאוֹן, אִם הָיָה שָׂמֵחַ, לֹא הָיָה שׁוֹכֵב בַּמִּטָּה כְּפֶגֶר מֵת, וְלֹא הָיָה מִתְיָאֵשׁ מֵחַיָּיו, כִּי כְּכָל שֶׁאָדָם שָׂמֵחַ יוֹתֵר, אֲזַי נוֹכֵחַ לִרְאוֹת — ״אֵינֶנִּי בַּטְלָן, אִם אֵין לִי עֲבוֹדָה פֹּה, אֶמְצָא שָׁם, אִם לֹא שָׁם — אֶמְצָא בְּמָקוֹם אַחֵר״ וְכוּ׳, וְאֵינוֹ מִתְיָאֵשׁ, יֵשׁ לוֹ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְכוּ׳. וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת שִׂמְחָה, סִימָן כא): עַל־יְדֵי שִׂמְחָה תְּפִיסַת הַמֹּחַ נִתְגַּדֵּל; כְּשֶׁאָדָם עָצוּב מַרְגִּישׁ עַצְמוֹ אֻמְלָל בְּיוֹתֵר, שֶׁאֵין לוֹ פַּרְנָסָה, הוּא שְׁלוּמִיאֵל, אַף אֶחָד אֵינוֹ צָרִיךְ אוֹתוֹ, אֲשֶׁר כָּל זֶה מֵחֲמַת

הַמְרִירוּת וְהַדְּכְדּוּךְ שֶׁחָשׁ, אֲשֶׁר עַל־כֵּן מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ מְצֻמְצָמִים, לֹא־כֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳): אִם אָדָם שָׂמֵחַ — מִתְרַחֶבֶת דַּעְתּוֹ, וְאָז אֵינוֹ חָסֵר דָּבָר, וְיֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה בְּשֶׂפַע.

וְלָכֵן עִקַּר עֲצָתִי — שֶׁתַּתְחִיל לִרְקֹד וְלִשְׂמֹחַ וְלִשְׁמֹעַ כְּלֵי זֶמֶר, וּמִתּוֹךְ בֵּיתְךָ יִשְׁמְעוּ רַק טֵייפּ וְקַלֶּטוֹת שֶׁל שִׂמְחָה, אֲשֶׁר הַיּוֹם זֶה בְּנָקֵל מְאֹד, לִשְׁמֹעַ תִּזְמֹרֶת שְׁלֵמָה שֶׁל כֵּלִים מְכֻלִּים שׁוֹנִים: תֹּף וָנֵבֶל וְכִנּוֹר, חֲצוֹצְרוֹת וְכוּ׳, בִּלְחִיצַת כַּפְתּוֹר אַחַת עַל טֵייפּ וְכוּ׳. וְכָךְ תִּהְיֶה שִׂמְחַ וְתֵצֵא מֵעַצְמְךָ, וְתִרְאֶה אֵיךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא עוֹלָם כָּל־כָּךְ יָפֶה, וְיֵשׁ פַּרְנָסָה בְּשֶׂפַע לְכָל אֶחָד, מִי שֶׁרַק רוֹצֶה — אֵין חָסֵר כֶּסֶף וְכוּ׳, צָרִיךְ רַק לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתַגִּיעַ עַד כִּסֵּא הַכָּבוֹד, שֶׁשָּׁם יֵשׁ מָמוֹן הַרְבֵּה. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה כֻּלָּנוּ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְנִהְיֶה תָּמִיד שְׂמֵחִים.

הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר, מִפְּאַת טִרְדּוֹתַי בְּעֵסֶק הָרַבִּים.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

י׳ שעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, רְאֵה לְהַסְבִּיר לְאִשְׁתְּךָ מָה עוֹבֵר עָלֶיךָ כָּל הַיּוֹם, שֶׁאַתָּה נִמְצָא בַּעֲבוֹדָה, וּמוֹצֵא שָׁם כָּל מִינֵי טִפּוּסֵי אֲנָשִׁים, וּבַעַל־הַבַּיִת צוֹרֵחַ עָלֶיךָ כְּעֶגְלָה עֲרוּפָה, וּמַשְׁפִּיל וּפוֹגֵעַ בְּךָ, עַד שֶׁאַתָּה שָׁבוּר כְּחֶרֶס הַנִּשְׁבָּר, וְכֻלָּם מִתְלוֹצְצִים מִמְּךָ וְכוּ׳. וְהִנֵּה אַתָּה בָּא הַבַּיְתָה, וּמְצַפֶּה לִמְצֹא בַּיִת חַם, וְאִשְׁתְּךָ תְּקַבְּלְךָ בְּחִיּוּךְ וּבְסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת, בְּכָבוֹד וְכוּ׳, וּלְכָל הַפָּחוֹת תַּרְגִּישׁ שֶׁמָּצָאתָ אֲוִירָה נְעִימָה, אִשָּׁה נֶאֱמָנָה הַמְבִינָה אוֹתְךָ וּמְכַבֶּדֶת וּמְיַקֶּרֶת אוֹתְךָ וְכוּ׳, וּכְמוֹ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה ט): אֵיזוֹ אִשָּׁה

כְּשֶׁרָה? הָעוֹשָׂה רְצוֹן בַּעְלָהּ. [וּבְוַדַּאי אִם הִיא תִּנְהַג כָּךְ, גַּם אַתָּה תְּכַבְּדָהּ מְאֹד, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי כז, יט): ״כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים, כֵּן לֵב הָאָדָם לָאָדָם״]. אַךְ דָּא עַקָּא, שֶׁנַּעֲשָׂה בְּדִיּוּק הַהֵפֶךְ, וּכְשֶׁאַתָּה שָׁב מֵהָעֲבוֹדָה עָיֵף וְתָשׁוּשׁ, אַתָּה מוֹצֵא בַּיִת זָעֵף וּמָרִיר וְכוּ׳, וּמְמֵילָא נַעֲשׂוֹת קְטָטוֹת וּמְרִיבוֹת. כִּי הִיא אֵינָהּ יוֹדַעַת מֶה עָבַר עָלֶיךָ כָּל הַיּוֹם, אֲזַי בְּמָקוֹם לְקַבְּלְךָ בְּחִיּוּךְ וּבְשִׂמְחָה, הִיא מִתְפָּרֶצֶת עָלֶיךָ: הֵיכָן הָיִיתָ עַד כֹּה?! עִם מִי דִּבַּרְתָּ?! לָמָּה הִתְעַכַּבְתָּ וְכוּ׳, וְהוֹפֶכֶת לִהְיוֹת חוֹקֶרֶת עָלֶיךָ וְכוּ׳, וְשׁוֹפֶכֶת לִבָּהּ וּמִתְפָּרֶצֶת: אֵינְךָ יוֹדֵעַ מֶה עָבַרְתִּי עִם הַיְלָדִים, זֶה עָשָׂה כָּךְ, וְזֶה כָּךְ, וּמְפָרֶטֶת כָּל אֶחָד מֶה עָשָׂה וְכוּ׳. עַד שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עָבַרְתִּי הַיּוֹם בַּעֲבוֹדָה יְסוּרֵי תֹּפֶת, גֵּיהִנּוֹם, וְהִנֵּה בָּרַחְתִּי מֵהַגֵּיהִנּוֹם, וְחָשַׁבְתִּי שֶׁאֲנִי נִכְנָס עַכְשָׁו לְגַן־עֵדֶן, וּבְמָקוֹם זֹאת אֲנִי נִכְנָס לִשְׁבָעָה מִדּוֹרֵי גֵּיהִנּוֹם — אִשָּׁה וְעוֹד כַּמָּה יְלָדִים. כַּאֲשֶׁר תַּסְבִּיר לָהּ כָּל זֹאת, בְּוַדַּאי הִיא תָּבִין וְתַשְׂכִּיל, שֶׁבְּהֶכְרֵחַ שֶׁלָּאִשָּׁה יֵשׁ חֵלֶק גָּדוֹל בַּאֲוִירָה בַּבַּיִת — הֵן לְטוֹב הֵן לְהֵפֶךְ. וְיָכוֹלָה לַהֲפֹךְ אֶת הַבַּיִת לְגַן־עֵדֶן וְכוּ׳, אִשָּׁה פִּקְחִית לֹא תְּסַפֵּר לְבַעְלָהּ מֶה עָבְרָה כָּל הַיּוֹם תֵּכֶף־וּמִיָּד, אֶלָּא תָּכִין בַּעֲבוּרוֹ אֹכֶל, תְּקַבְּלוֹ בְּחִיּוּךְ, וְאַחַר שֶׁיֹּאכַל וְיֵרָגַע, אֲזַי אַט אַט תְּסַפֵּר לוֹ בְּדַרְכֵי נֹעַם מָה אֵרַע וּמֶה עָבַר עָלֶיהָ וְכוּ׳, אַשְׁרֵי הָאִשָּׁה שֶׁיֵּשׁ לָהּ הַדַּעַת וְהַשֵּׂכֶל הַזֶּה. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם (מִשְׁלֵי יד, א): ״חַכְמוֹת נָשִׁים בָּנְתָה בֵיתָהּ, וְאִוֶּלֶת בְּיָדֶיהָ תֶּהֱרָסֶנּוּ״. אִשָּׁה פִּקְחִית יְכוֹלָה לִבְנוֹת אֶת הַבַּיִת, וְשׁוֹטָה — תֶּהֱרָסֶנּוּ לְגַמְרֵי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר שֶׁהִיא תְּקַבֵּל בַּהֲבָנָה דִּבּוּרֶיךָ וּתְצַיֵּת לָהֶם, וְיִהְיֶה שְׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי בֵּינֵיכֶם.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

י׳ שפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְשָׂמַחְתִּי בּוֹ כְּעַל כָּל הוֹן.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בֶּאֱמֶת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַתְחִיל: ״וְלֹא יֵבוֹשׁ מִן הַמַּלְעִיגִים״, הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מְדַבֵּר מִכָּל הַהֲלָכוֹת הַשַּׁיָּכוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר זוֹהִי תַּמְצִית שֶׁל כָּל תּוֹרָה שֶׁבְּעַל־פֶּה. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כט), שֶׁכָּל יְהוּדִי מְחֻיָּב כָּל יוֹם וָיוֹם לִלְמֹד שֻׁלְחָן עָרוּךְ. וְכָתוּב בַּסֵּפֶר ״מַגִּיד מֵישָׁרִים״, שֶׁבָּא אֵלָיו הַמַּגִּיד מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר לַבֵּית־יוֹסֵף, שֶׁאַתָּה תִּזְכֶּה לְחַבֵּר סֵפֶר, שֶׁיִּהְיֶה מְקֻבָּל עַל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְזֶה הַסֵּפֶר ״שֻׁלְחָן עָרוּךְ״. וְהוּא הוּא הַדֶּרֶךְ לְעַם יִשְׂרָאֵל אֵיךְ לְהִתְנַהֵג. וּמַתְחִיל בּוֹ: ״וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי בְּנֵי־אָדָם הַמַּלְעִיגִים עָלָיו בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ״. הַיְנוּ שֶׁאָסוּר לוֹ לָאָדָם לְהִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם.

וְהִנֵּה יְהוּדִי חוֹבֵשׁ כִּפָּה, אֲשֶׁר מְכַסָּה אֶת רֹאשׁוֹ. וְאִלּוּ גּוֹי הוֹלֵךְ בְּגִלּוּי רֹאשׁ, וּבָזֶה מוֹרֶה, שֶׁאֵין לוֹ יִרְאָה, אֵינֶנּוּ מְפַחֵד מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לֹא קִבֵּל עַל עַצְמוֹ עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, הוֹלֵךְ בְּלִי כִּסּוּי רֹאשׁ. וְאַדְרַבָּה גּוֹי כְּשֶׁנִּכְנָס לְבֵית טְמְאָתוֹ, מֵסִיר אֶת כּוֹבָעוֹ, וּבָזֶה מוֹכִיחַ שֶׁהוּא שַׁחֲצָן וְגַאֲוָתָן גָּדוֹל, וְאֵינֶנּוּ חוֹשֵׁשׁ וְיָרֵא מֵאַף אֶחָד, אֵין אֶצְלוֹ שׁוּם אֱמוּנָה. לֹא־כֵן יְהוּדִי חָבוּשׁ בְּכִפָּה, מְכַסֶּה אֶת רֹאשׁוֹ, תָּמִיד חוֹשֵׁב שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חוֹפֵף עַל רֹאשׁוֹ. וְהֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם אוֹמֵר (קֹהֶלֶת ב, יד): ״הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ״, שׁוֹאֵל עַל זֶה הַזֹּהַר, וְכִי הַטִּפֵּשׁ אֵין עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, וּמַדּוּעַ אוֹמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ: הֶחָכָם — עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ? אֶלָּא הֶחָכָם חוֹשֵׁב תָּמִיד מִי עַל רֹאשׁוֹ — הַשְׁכִּינָה חוֹפֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ, זוֹ הַכִּפָּה שֶׁאָנוּ חוֹבְשִׁים, אֲשֶׁר אָנוּ מְעִידִים בָּזֶה שֶׁאָנוּ מַאֲמִינִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְדָבָר זֶה אָנוּ רוֹאִים הַיּוֹם; אַשְׁרֵי עַם יִשְׂרָאֵל הַהוֹלְכִים עִם כִּפּוֹת וְאֵינָם מִתְבַּיְּשִׁים! וְיכוֹלִים לְהַכִּיר יְהוּדִי דָּתִי מַאֲמִין בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ — עַל־פִּי הַכִּפָּה שֶׁעַל רֹאשׁוֹ. וּכְשֶׁיּוֹדְעִים יְדִיעָה זוֹ, מַה לָּנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ?! כַּיּוֹם יֶשְׁנָם כָּל מִינֵי מְטַרְפִים וּמְשֻׁגָּעִים, הַהוֹלְכִים עִם ׳קוּ קוּ׳, זָנָב עַל הָרֹאשׁ כְּחַיָּה מַמָּשׁ, וְאֵינָם מִתְבַּיְּשִׁים בָּזֶה כְּלָל, אוֹ יֶשְׁנָם גּוֹיִים הַצּוֹבְעִים שַׂעֲרוֹתֵיהֶם בִּצְבָעִים צִבְעוֹנִיִּים, וְאֵינָם

מִתְבַּיְשִׁים, אוֹ הוֹלְכִים בִּבְגָדִים קְרוּעִים, כְּפִי אָפְנַת הַגּוֹיִים, לַעֲשׂוֹת בְּמִכָּוָן חוֹרִים בַּבִּרְכַּיִם וְכוּ׳, וּמְשַׁלְמִים עַל בֶּגֶד כָּזֶה הוֹן רַב, וְאֵינָם מִתְבַּיְשִׁים כְּלָל, וְאָנוּ עַם יִשְׂרָאֵל, מַאֲמִינִים בְּנֵי מַאֲמִינִים, מוּכָנִים לְמָסֹר נַפְשֵׁנוּ כָּל רֶגַע לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, נִתְבַּיֵּשׁ לֵילֵךְ בְּכִפָּה?! לָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם הַחוֹבֵשׁ כִּפָּה לְרֹאשׁוֹ בְּגָאוֹן. וּבִלְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ נִקְרֵאת ׳יַרְמָלְכָא׳, לְשׁוֹן: יָרֵא־מַלְכָא, שֶׁאָנוּ מְפַחֲדִים מִפְּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבְרַדַאי כְּשֶׁתֵּלֵךְ עִם כִּפָּה, יְכַבְּדוּךָ יוֹתֵר, וְלֹא כְּפִי שֶׁאַתָּה חוֹשֵׁב שֶׁיִּלְעֲגוּ לָךְ; כִּי עַל אָדָם לִחְיוֹת עִם עִקָּרוֹן בַּחַיִּים: ״כֵּן, אֲנִי מַאֲמִין בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! שַׁבְתִּי בִּתְשׁוּבָה, וְזוֹ הַתַּכְלִית״ וְכוּ׳ דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ יַעֲנֶה לַתְּמֵהִים; כִּי סוֹף כָּל סוֹף נִצְטָרֵךְ לָשׁוּב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז לָמָּה לְחַכּוֹת עַד שֶׁיַּעַבְרוּ עָלֵינוּ יִסּוּרִים קָשִׁים וּמָרִים, וְאַחַר־כָּךְ נִצְעַק: אוֹי, אַבָּא שֶׁבַּשָּׁמַיִם, תִּמְחֹל לִי! אוֹי אַבָּא שֶׁבַּשָּׁמַיִם, תַּמְתִּיק מִמֶּנּוּ אֶת הַדִּינִים, וְתָסִיר מֵאִתָּנוּ אֶת הַצָּרוֹת וְכוּ׳, כְּדַאי כְּבָר עַכְשָׁו כְּשֶׁאָדָם צָעִיר וּבָרִיא לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (וַיִּקְרָא יט, לב): ״וּמִפְּנֵי שֵׂיבָה תָּקוּם״; אוֹמֵר הַזֹּהַר (חֵלֶק ג׳ פז:), לִפְנֵי שֶׁתִּהְיֶה זָקֵן תָּקוּם — וְתַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה; אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לֵילֵךְ בְּכִפָּה, וּבְזָקָן וּבְפֵאוֹת, וְאֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם, וְאַף שֶׁכֻּלָּם מִסְתַּכְּלִים עָלָיו — מַה זֶּה הַיְצוּר הַזֶּה, אֲזַי מְפָרְסֵם לְכֻלָּם: ״אֲנִי יְהוּדִי! הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא צִוָּה לֵילֵךְ עִם כִּפָּה וּבְזָקָן וּפֵאוֹת, וְזוֹ עִקַּר גַּאֲוָתִי, וְאֵינֶנִּי מִתְבַּיֵּשׁ כְּלָל״.

אִם תֵּלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ, אֵיזֶה זִיו וְאוֹר וְתַעֲנוּג אֱלֹקִי תַּרְגִּישׁ, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ...

י׳ שפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר, הָרוֹצֶה לְהָאִיר נַפְשׁוֹ בְּאוֹר הָאוֹרוֹת צַח הַצַּחְצָחוֹת, הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּת יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

חֶמְדַּת לִבְּבִי! כָּל דָּבָר שֶׁאָדָם צָרִיךְ, עָלָיו לִפְנוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר הוּא הַכְּתֻבַת הַיְחִידָה שֶׁיְּכוֹלִים לִפְעֹל בָּהּ יְשׁוּעָה. וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֶל הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּלְבַקְּשׁוֹ כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, וְלֵילֵךְ אֶל קִבְרוֹת הַצַּדִּיקִים, וּלְבַקֵּשׁ בִּזְכוּתָם, שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ. וּכְפִי שֶׁמַּרְבִּים בִּתְפִלָּה — כָּךְ פּוֹעֲלִים יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה. כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּנְחוּמָא וַיֵּרָא א׳): אָמַר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, הֱווּ זְהִירִים בִּתְפִלָּה, שֶׁאֵין מִדָּה אַחֶרֶת יָפָה הֵימֶנָּה, וְהִיא גְּדוֹלָה מִכָּל הַקָּרְבָּנוֹת, וַאֲפִלּוּ אֵין אָדָם כְּדַאי לֵעָנוֹת בִּתְפִלָּתוֹ וְלַעֲשׂוֹת חֶסֶד עִמּוֹ, כֵּיוָן שֶׁמִּתְפַּלֵּל וּמַרְבֶּה בְּתַחֲנוּנִים, אֲנִי עוֹשֶׂה חֶסֶד עִמּוֹ. לָכֵן זֶהוּ דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד לְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לָבוֹא לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּלְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ כָּל צְרָכָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לִמְצֹא זִוּוּג הָגוּן.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (אָבוֹת ה, כא): בֶּן שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה לַחֻפָּה; בְּגִיל שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה צְרִיכִים לְהִתְחַתֵּן. וְאוֹמְרִים הַמְפָרְשִׁים: תְּחִלַּת הַשְּׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, שֶׁזֶּה גִּיל שְׁבַע־עֶשְׂרֵה וְיוֹם אֶחָד. מָרָן פּוֹסֵק בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֶבֶן הָעֵזֶר, סִימָן א׳, סָעִיף ג׳): מִצְוָה עַל כָּל אָדָם שֶׁיִּשָּׂא אִשָּׁה בֶּן שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה, וְהַמַּקְדִּים לִשָּׂא אִשָּׁה — מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַבָּחוּר הַמִּתְחַתֵּן בְּגִיל צָעִיר, וְאָז לֹא יֵדַע מַה זֶּה עֲבֵרוֹת. וְאַשְׁרֵי הַהוֹרִים הַמְחַתְּנִים אֶת בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם בְּגִיל צָעִיר מְאֹד, קֹדֶם שֶׁטָּעֲמוּ טַעַם חֵטְא.

וְרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פט): הַצַּדִּיק הוּא הַשַּׁדְכָן, הוּא הַמְשַׁדֵּךְ כָּל הַשִּׁדּוּכִים. וְלָכֵן הָעֵצָה לִמְצֹא זִוּוּג — לָבֹא אֶל הַצַּדִּיק, וְהוּא יְשַׁדֵּךְ לְךָ זִוּוּגְךָ. אֲבָל הָעִקָּר צָרִיךְ לְבַטֵּל שִׂכְלוֹ וְדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וְלֹא לִהְיוֹת בָּרְרָן, כִּי מֵהֵיכָן נוֹבֵעַ שֶׁלֹּא מוֹצְאִים אֶת הַזִּוּוּג בְּנָקֵל? מִפְּאַת הַבָּרְרָנוּת, אֲשֶׁר נוֹבַעַת מִגַּאֲוָה. הַבָּחוּר חוֹשֵׁב: אֲנִי הֶחָכָם הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר, וְכִי אֶקַּח אֵיזוֹ שׁוֹטָה וְכוּ׳, אוֹ אֲנִי הַמֻּצְלָח בְּיוֹתֵר, וְכִי אֶקַּח אֵיזוֹ שְׁלוּמִיאֵלִית וְכוּ׳ וְכוּ׳?! וְכֵן הַבַּחוּרָה חוֹשֶׁבֶת: אֲנִי הֲלֹא פִּקְחִית וּשְׁמִי הוֹלֵךְ לְפָנַי, וּבָאתִי מִמִּשְׁפָּחָה מְיֻחֶסֶת וּמִבַּיִת

עָשִׁיר וְכוּ׳, וְאֵיךְ אֶקַח בָּחוּר פָּשׁוּט וְעָנִי כָּל־כָּךְ? ! וְנַעֲשִׂים בָּרְנִים, וְהַשָּׁעוֹן אֵינוֹ עוֹמֵד לְרַגָּע, הִנֵּה חֲמֵשׁ־דַּקּוֹת, הִנֵּה חֲצִי שָׁעָה, הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה שָׁבוּעַ, הִנֵּה חֹדֶשׁ וְהִנֵּה שָׁנָה, וַעֲדַיִן הָרַוָּק וְהָרַוָּקָה מְחַפְּשִׂים וְתָרִים זֶה אַחַר זֶה. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְבָמוֹת סג.): נְחוֹת דַּרְגָּה וּנְסִיב אִיתְּתָא; תֵּרֵד מַדְרֵגָה, וְאָז תִּמְצָא אִשָּׁה. תּוֹרִיד אֶת הַגַּדְלוּת וְהַגַּאֲוָה שֶׁלְּךָ, וְאָז תִּמְצָא זִוּוּגְךָ. הַצַּדִּיק נוֹתֵן לָנוּ עֵצָה אֵיךְ לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְאָז נוֹפֶלֶת עַל הָאָדָם שִׁפְלוּת. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב), אֵיךְ אָנוּ יוֹדְעִים אִם אָנוּ מְקֻרָבִים אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת אוֹ לֹא, אוּלַי אָנוּ נִמְצָאִים אֵצֶל צָבוּעַ וְשַׁקְרָן? אֶלָּא בָּזֶה שֶׁנּוֹפֶלֶת עָלֵינוּ שִׁפְלוּת, וְאָנוּ מַתְחִילִים לִרְאוֹת שֶׁאָנוּ כְּלוּם, עָפָר וָאֵפֶר, סִימָן שֶׁאָנוּ מְקֻרָבִים לְצַדִּיק אֱמֶת. וְלָכֵן עֵצָה לִמְצֹא זִוּוּג — לָבוֹא אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, וְעַל־יָדוֹ זוֹכִים לְהַגִּיעַ לְשִׁפְלוּת אֲמִתִּית, וּלְהוֹרִיד אֶת הַגַּאֲוָה הַסְּרוּחָה, וּפִתְאֹם מוֹצְאִים בֵּן אוֹ בַּת זוּג וּמִתְחַתְּנִים לְשֵׁם שָׁמַיִם.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּבַּשֵּׂר לִי בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת בְּמְהֵרָה.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה...

י׳ שפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וּבִפְרָטִיּוּת אַחֲרֵי שֶׁכָּתַבְתָּ לִי בַּאֲרִיכוּת גְּדוֹלָה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, מֵאָז נִשְׁבָּר לִבִּי בְּקִרְבִּי מְאֹד, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי, וְיֵשׁ לִי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צַעַר עַל מְנִיעַת מְצִיאַת זִוּוּגְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אִם לְנַחֲמְךָ, כְּבָר כָּתַבְתִּי לְךָ הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וּתְהִלָּה לָאֵל, אַתָּה בְּעַצְמְךָ זָכִיתָ כְּבָר לְהַדְפִּיס רִבְבוֹת

רִבְבוֹת רִבְבוֹת קוּנְטְרֵסִים, וְיוֹתֵר מֵאַרְבָּעִים חֲלָקִים ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ (מַהֲדוּרָה יְשָׁנָה), אֲשֶׁר בְּוַדַּאי זֶה עוֹשֶׂה פְּעֻלָּה גְּדוֹלָה לְאַלְפֵי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר יֵשׁ לָהֶם הִרְהוּר תְּשׁוּבָה בִּשְׁבִיל זֶה, אָז בְּוַדַּאי בַּעֲבוּר זֶה יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אִם אָמְנָם שֶׁעַדַיִן מִתְעַכֶּבֶת יְשׁוּעָתְךָ, הַכֹּל נֶעֱלָם וְנִסְתָּר, וְאֵין אָנוּ יוֹדְעִים כְּלָל תַּעֲלוּמוֹת דְּרָכָיו יִתְבָּרַךְ.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל בִּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, אֶלָּא תְּחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַף שֶׁקָּשֶׁה לְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי כָּל יְהוּדִי שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה, שָׂרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה (יְבָמוֹת סב:), עִם כָּל זֹאת רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ, שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַתָּה יוֹדֵעַ מֵהַלְמוּדִים שֶׁל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים.

זָכוֹר תִּזְכֹּר, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! מֶה הָיִיתָ עוֹשֶׂה בְּאֵלּוּ הַשָּׁנִים, אִם לֹא הָיוּ לְךָ הַהַקְדָּמוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל־פִּי דֶּרֶךְ ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הֲלֹא הָיִיתָ מִשְׁתַּגֵּעַ לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, חַס וְשָׁלוֹם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכָךְ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, זָכִיתָ לִלְמֹד הַרְבֵּה, וְכֵן לְהַדְפִּיס כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים, אֲשֶׁר זְכוּתְךָ תִּשָּׁאֵר לְדוֹרֵי דּוֹרוֹת.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כְּשֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, אָז יֵדְעוּ כֻּלָּם מִי הָיָה בְּעֶזְרָתוֹ, וְאֵיזֶה נַחַת־רוּחַ וְאֵיזֶה תַּעֲנוּג יִהְיֶה אָז, וּלְהַפּוּךְ — וּלְהַפּוּךְ, שֶׁיִּתְגַּלֶּה מִי הָיָה הַמּוֹנֵעַ לְבִיאָתוֹ, וְאֵיזוֹ בּוּשָׁה וְחֶרְפָּה וּכְלִימָה תִּהְיֶה אָז.

וְעַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק וּלְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמְךָ מְאֹד, בָּזֶה שֶׁאַתָּה, תְּהִלָּה לָאֵל, עָזַרְתָּ לְבִיאַת הַמָּשִׁיחַ, כִּי בִּזְכוּת שֶׁזּוֹכִים לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה יָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תִּרְאֶה לִכְתֹּב לִי מִיָּד מִכְתָּב, וּמַמָּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים תִּנָּפַח בִּי, גַּם תִּכְתֹּב לִי, אִם קִבַּלְתָּ אֶת כָּל הַמָּעוֹת בַּעֲבוּר הַדְפָּסַת קוּנְטְרֵס ״שׁוֹמֵר־הַבְּרִית״, וּפֹה תְּקַבֵּל רָצוּף עוֹד מָעוֹת עַל כָּךְ.

י׳ שפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאִי לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת עַל יְלָדִים, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת אָז מְאֹד רְצוּיָה וּמְקֻבֶּלֶת בַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא רְאוּ לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת.

גַּם טוֹב מְאֹד, אִם תּוּכְלוּ לְהַחֲלִיף אֶת הַמִּטּוֹת שֶׁלָּכֶם וְלִקְנוֹת חֲדָשׁוֹת, כִּי יֵשׁ עֵצִים אֲשֶׁר מוֹנְעִים אֶת הַהוֹלָדָה.

רְאוּ לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבָּת, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם. אַל תִּדְאֲגִי כְּלָל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּזְכִּי לְהַפְקִד, וְתוֹלִידִי בָּנִים חַיִּים וְקַיָּמִים. הָעִקָּר לָדוּר בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבַהֲבָנָה הֲדָדִית.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ לִרְאוֹת אֶת גֹּדֶל הַכִּסּוּפִים וְהָרְצוֹנוֹת שֶׁלְּךָ לְהִתְקָרֵב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לְקַבֵּעַ בְּעַצְמְךָ שִׁעוּר בְּ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, כִּי הַמִּדּוֹת הֵן עִקַּר הָאָדָם, וְ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״ זֶה שֶׁלְּחָן עָרוּךְ שֶׁל מִדּוֹת.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי נְקֻדָּתְךָ הִיא רַק שִׂמְחָה, כְּמוֹ שֶׁדִּבְּרוּ פָּנִים אֶל פָּנִים, כִּי מִכָּל מַה שֶּׁעָבַר עָלֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, הָעִצָּבוֹן נִכְנָס בְּךָ בִּפְנִימִיּוּת, וְאַתָּה צָרִיךְ לְנַקּוֹת אֶת

עַצְמְךָ מִכָּל שֶׁמֶץ שֶׁל עֲצָבוּת, וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה מִכַּף רֶגֶל וְעַד קָדְקֹד.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תַּעֲשֶׂה אֵיזֶה עֵסֶק, כִּי כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה, סוֹפָהּ בְּטֵלָה (אָבוֹת ב, ב).

רְאֵה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אֲלוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּכְפִי שֶׁהָאָדָם מַכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת יְדִיעַת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן מִטַּהֵר מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁתָּמִיד זוֹכֵר מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁזָּכִיתָ לַעֲשׂוֹת סִיּוּם עַל הַשַּׁ״ס בַּבְלִי, וְכֵן זָכִיתָ לַעֲשׂוֹת עַל כָּל הַתּוֹסְפְתָּא — אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקְךָ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלְךָ, וּכְבָר יָדוּעַ לָנוּ בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר מִי שֶׁזּוֹכֶה לְסַיֵּם שַׁ״ס, מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ צֶלֶם אֱלֹקִים. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמְךָ צֶלֶם אֱלֹקִים.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה וְהָבֵן מַה קּוֹרֶה בְּזֶה הָעוֹלָם, אִם הָיִיתָ שׁוֹמֵעַ בַּעֲצַת הַמִּתְנַגְּדִים, וְהָיִיתָ רָחוֹק מֵ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הַאִם הָיִיתָ זוֹכֶה לְהַגִּיעַ לְכָבוֹד כָּזֶה — לִזְכּוֹת לְסַיֵּם אֶת כָּל הַשַּׁ״ס כֻּלּוֹ?! רְאֵה וְהָבֵן וְהַבֵּט אֶת רִשְׁעוּת הַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁהִלְבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בִּבְנֵי־אָדָם, הַמְרַחֲקִים נְשָׁמוֹת טְהוֹרוֹת מֵהֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ ״קֹדֶשׁ קָדָשִׁים״

עַל לֹא דָּבָר, רַק מֵחֲמַת שִׂנְאָה שֶׁשּׂוֹנֵא הַסָּמ״ךְ־מ״ם אֶת יוֹצְרוֹ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא אֶת הַסָּמ״ךְ־מ״ם, כְּדֵי לְהָסִית אֶת הָאָדָם, לְמַעַן הַגְדִּיל שְׂכָרוֹ, אֲבָל הַסָּמ״ךְ־מ״ם נִתְהַפֵּךְ לִהְיוֹת שׂוֹנֵא לְבוֹרְאוֹ כָּל עוֹלָמִים. וְכֵן גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בִּמְכְתָּבוֹ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁכָּתַב לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אֵיךְ שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם עֵינָיו לָטַשׁ וְשִׂנָּיו חָרַק עָלָיו, וְהַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹסֵק לְקָרֵב נְפָשׁוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְדָבָר זֶה הוֹלֵךְ וְסוֹבֵב עַכְשָׁו עָלֵינוּ, אֲשֶׁר הַסָּמ״ךְ־מ״ם שׂוֹנֵא אוֹתָנוּ בְּתַכְלִית הַשִּׂנְאָה, וּמַמְצִיא עָלֵינוּ בְּכָל פַּעַם לְשׁוֹן־הָרָע וּרְכִילוּת חֲדָשָׁה, עַד שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְרַחֲקִים מֵאִתָּנוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִשָּׁאֵר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וְאַל תֹּאבֶה וְאַל תִּשְׁמַע לַהֲסָתַת הַיֵּצֶר הָרָע. רְאֵה לְהַתְחִיל וּלְסַיֵּם עוֹד הַרְבֵּה פְּעָמִים אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שפו.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כַּמָּה שֶׁרַק נִשְׂמַח וְנָגִיל עַל הַשִּׂמְחָה הַזּוֹ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, עֲדַיִן לֹא מַסְפִּיק, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! הֲלֹא הָיִינוּ נֶאֱבָדִים לְגַמְרֵי, חַס וְשָׁלוֹם, וְכָךְ שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה עִקַּר שִׂמְחָתֵינוּ וְחֶדְוָתֵנוּ; אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד, כִּי הַחַיִּים מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְאֵין אָדָם עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, שֶׁלֹּא יִסְבֹּל בְּכָל יוֹם צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְקָשֶׁה לוֹ קֻשְׁיוֹת — הֵן עַל עַצְמוֹ וְהֵן עַל אֲחֵרִים, וְהוּא נִשְׁבָּר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו. וְעַל־יְדֵי הָעֲצוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל יְכוֹלִים לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי עוֹבְרִים בְּזֶה הָעוֹלָם עַל בְּנֵי־אָדָם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת וְיִסּוּרִים, אֲשֶׁר כִּמְעַט שֶׁיְּאַבְּדוּ אֶת עַצְמָם לָדַעַת, וְאֵין לָהֶם שׁוּם חִיּוּת וְהִתְחַזְּקוּת כְּלָל, וְאֵין לָהֶם לְמִי לִפְנוֹת בְּעֵת צָרָתָם, וְאוֹתָנוּ זָכָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּזְכֻיּוֹת חָנָּם לְהִתְוַדַּע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי תָּמִים כָּזֶה, הַמְגַלֶּה לָנוּ נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בַּצֵּל הָעוֹבֵר, לָכֵן רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יַעֲבֹר בְּשָׁלוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" שָׁם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, וּמֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל? וְאַל תֵּקַל בְּעֵינֶיךָ שִׂמְחָה זוֹ, כִּי כְּפִי שֶׁהָאָדָם שָׂמֵחַ בָּזֶה, כֵּן נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. וְכֵן מְבֹאָר בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (עַיֵּן חֵלֶק ב׳

קפד:), שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ כְּפִי שֶׁהָאָדָם שָׂמֵחַ, וּמַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הֵינוּ כְּשֶׁהָאָדָם מְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ, וּמַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמוֹ אֶל כָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, לְבַסּוֹף הַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה חוֹזֵר וְנִמְשָׁךְ אֵלָיו; כֵּן הַדָּבָר בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, כְּפִי שֶׁהָאָדָם שָׂמֵחַ עִם רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו, כְּמוֹ־כֵן זוֹכֶה שֶׁנִּמְשֶׁכֶת עָלָיו קְדֻשַּׁת רַבֵּנוּ זַ״ל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! הַחַיִּים מְלֵאִים מְרִירוּת עַד אֵין סוֹף, וְכָל אֶחָד סוֹבֵל צָרוֹת וְיִסּוּרִים מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ כְּלָל, רַק בּוֹרֵחַ אֶל הַתַּכְלִית הַנִּצְחִית, וְאֵינוֹ מְבַלֶּה אֶת זְמַנּוֹ הַיָּקָר בְּהֶבֶל וָרִיק.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ בְּפֵרוּשׁ, שֶׁתֹּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁרוֹצִים לְהִכָּנֵס בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, עֲבֵרָה גְּדוֹלָה כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁאָנוּ זוֹכִים כְּבָר לֵידַע מֵאֱמֶת כָּזוֹ, עֲבֵרָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּעַצְבוּת וּבְעַצְלוּת, עַל־כֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָז תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁיַּעַבְרוּ לְךָ הַחַיִּים בְּנָקֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִבְדֹּק אֶת הַמְּזוּזוֹת בְּבֵיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה אֵיזוֹ מְזוּזָה עַל אֵיזוֹ דֶּלֶת.

נָא וְנָא רְאֵה לִבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְכֵן רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים.

רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת בְּדֶרֶךְ גִּרְסָא,

לְהַתְחִיל מִמַּסֶּכֶת בְּרָכוֹת וּלְסַיְּמָהּ, וְכֵן מַסֶּכְתָּא אַחַר מַסֶּכְתָּא, עַד שֶׁתְּזַכֶּה לְסַיֵּם אֶת כָּל הַשִּׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה וְתַתְחִיל עוֹד פַּעַם, כִּי הַלִּמּוּד מִשְׁנָיוֹת מְאֹד מְזַכֵּךְ אֶת הַנְּשָׁמָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתְּזַכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ הַשַּׁיֶּכֶת לִשְׁרֶשׁ נִשְׁמָתְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לָקַחַת אֶת הַזִּווּג הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּצִּיעִים לְךָ, וְאַל תִּבְחַר כְּלָל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ, שֶׁאַתְּ בּוֹדְדָה כְּבָר כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה זְמַן.

לְדַעְתִּי, כְּבָר הִגִּיעַ הַזְּמַן, שֶׁתַּפְסִיקִי מֵהָעַקְשָׁנוּת שֶׁלָּךְ, וְתִרְאִי לְהַשְׁלִים עִם בַּעְלֵךְ, כִּי מַה וְאֵיךְ תְּבַלִּי אֶת הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים לְבַד?!

עָלַיִךְ לָדַעַת, כִּי הָעוֹלָם הַזֶּה מָלֵא מְרִירוּת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וּבֶאֱמֶת הָאָדָם בְּעַצְמוֹ חַיָּב, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לָאָדָם אֶת הַחַיִּים וְאֶת הַמָּוֶת, וְהוּא צָרִיךְ לִבְחֹר מַה שֶּׁרוֹצֶה, וְעַל־כֵּן בִּמְקוֹם לִבְחֹר אֶת הַמָּוֶת, יוֹתֵר טוֹב לִבְחֹר אֶת הַחַיִּים.

וְעַל־כֵּן רְאִי, בִּתִּי הַיְקָרָה, לִבְחֹר בַּחַיִּים, וְתַחְזְרִי אֶל בַּעְלֵךְ, וְתַשְׁלִימִי עִמּוֹ, וְאַל יַהֲרֹס אוֹתָךְ הַמַּצְפוּן, רַק תַּתְחִילִי דַּף חָדָשׁ בְּחַיַּיִךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּרְווּ נַחַת מֵהַבֵּן, וְשֶׁיִּהְיוּ לָכֶם נְכָדִים, וּבְיַחַד תַּאֲרִיכוּ יָמִים.

נָא וְנָא רְאוּ לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם, וְתַדְלִיקִי אַרְבָּעָה נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּלְבַקֵּשׁ בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיָּחוּס וִירַחֵם עֲלֵיכֶם, וְיַדְרִיךְ אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ בְּתוֹךְ מִכְתַּב בַּעְלֵךְ — לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתֶּם, תְּהִלָּה לָאֵל, מִסְתַּדְּרִים. רְאִי לְכַבֵּד אֶת בַּעְלֵךְ בִּמְאֹד מְאֹד, וְהָאַהֲבָה תִּשְׁרֶה בֵּינֵיכֶם תָּמִיד, וּבְבַיִת שֶׁיֵּשׁ אַהֲבָה, שָׁם שׂוֹרָה שִׂמְחָה, וּכְשֶׁיֵּשׁ שִׂמְחָה, אָזַי הַשְׁכִינָה שׂוֹרָה בַּבַּיִת, וּכְשֶׁהַשְׁכִינָה בַּבַּיִת, אָזַי הַשֶּׁפַע מָצוּי.

נָא וְנָא לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמֵךְ לָדוּן לְכַף זְכוּת אֶת בַּעְלֵךְ, כִּי הַלִּמּוּד זְכוּת מוֹרִיד מֵהָאָדָם אֶת כָּל מִינֵי דִּינִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לְהַצְלִיחַ בְּדַרְכְּכֶם, וְתַעֲלוּ מַעְלָה מַעְלָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה קִבַּלְתִּי טֶלֶפוֹן מֵאִשְׁתְּךָ, וּבוֹ הִיא הִתְלוֹנְנָה שֶׁהִיא בּוֹדְדָה

וְכוּ׳, וּכְשֶׁהִתְחַלְתִּי לִשְׁאֹל אוֹתָהּ כַּמָּה שְׁאֵלוֹת, הִתְוַדַּעְתִּי שֶׁעַדַיִן אֵינְכֶם בְּתַהֲלִיךְ גְּרוּשִׁין, עַל־כֵּן אָמַרְתִּי לָרוּץ בִּדְבָרַי אֵלּוּ אֵלַיִךְ, אוּלַי אֶזְכֶּה לַעֲשׂוֹת בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד כְּלִי הַמַּחֲזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשָּׁלוֹם, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (עֲקִצִין, פֶּרֶק ג׳); וְלָכֵן אוּלַי תַּחְזְרוּ חֲזָרָה, וְתַתְחִילוּ דַּף חָדָשׁ בְּחַיֵּיכֶם.

הֵן אֱמֶת, שֶׁאֲנִי מֵבִין אֶת הַמְּרִירוּת שֶׁנִּצְטַבְּרָה אֶצְלְךָ עָלֶיהָ, מִפְּאַת מַה שֶּׁעָשְׂתָה וְגָרְמָה לְךָ, עִם כָּל זֹאת, לְדַעְתִּי, עֲלֵיכֶם לִמְחֹל אֶחָד לַשֵּׁנִי, וּלְהַתְחִיל דַּף חָדָשׁ, וּבְיַחַד תִּרְווּ רֹב נַחַת מִבְּנְכֶם יְחִידְכֶם, וּבְקָרוֹב יַעֲזֹר לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיוּ סַבָּא וְסַבְתָּא, וְתִרְווּ רֹב נַחַת מִנֶּכְדֵיכֶם.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! אֵיךְ שֶׁהַחַיִּים מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאֵיךְ חוֹלְפִים עַל הָאָדָם חַיָּיו בְּהֶבֶל וּבְרִיק, עַל־כֵּן רְאוּ לַחֲזֹר וְלִחְיוֹת בְּיַחַד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם לְהִסְתַּדֵּר.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לִבְבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי אַתָּה חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לִבְבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְאֵין בַּמֶּה לְקָרֵר אֶת הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, כִּי אִם בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סה):

כְּשֶׁאָדָם בּוֹרֵחַ אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה מְקָרֵר אֶת הַיִּסּוּרִים שֶׁבָּאִים דַּיְקָא מֵהַבְּטוּל שֶׁהָאָדָם נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי מִכָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַיִּסּוּרִים, אֵין שׁוּם מָקוֹם בָּטוּחַ לִבְרֹחַ כְּמוֹ אֱצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא יִתְבָּרַךְ מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ יוֹתֵר בְּהַשְׁגָּחָה זוֹ, יוֹתֵר מְטַהֵר אֶת לִבּוֹ וְאֶת נַפְשׁוֹ, וְיוֹתֵר נִכְנֶסֶת בּוֹ שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ, וְהוּא תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְתָמִיד הוּא בִּבְחִינַת שְׁבִיעָה. כִּי כְּשֶׁאָדָם אֵינוֹ מַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי הוּא תָּמִיד בִּבְחִינַת רֵעָבוֹן, וְאָז עוֹבֵר עָלָיו תָּמִיד מַה שֶּׁעוֹבֵר — מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים עַד אֵין סוֹף, אֲבָל כְּשֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מַרְגִּישׁ שְׂבִיעָה בְּנַפְשׁוֹ, כִּי אֵין לְךָ עוֹד נֹעַם וַעֲרֵבוּת וְזִיו וְחִיּוּת, כְּמִי שֶׁמַּרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ הַחוֹפֶפֶת עָלָיו, שֶׁאָז הוּא תָּמִיד שָׂמֵחַ, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר מִשּׁוּם דָּבָר, וַאֲפִלּוּ שֶׁאֵין הוֹלֵךְ לוֹ כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה, עִם כָּל זֹאת הוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְאוֹמֵר "גַּם זוֹ לְטוֹבָה", אֲשֶׁר זוֹ הָיְתָה מַדְרֵגַת נַחוּם אִישׁ גַּמְזוֹ, שֶׁהָיָה נִכְלָל לְגַמְרֵי בְּרַעֲוָא דְּרַעֲוִין, רְצוֹן הָאֵין סוֹף, וְהָיָה מַמְשִׁיךְ אֶת רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ לְמַטָּה, עַד שֶׁבְּתַכְלִית הַהִפּוּךְ לְגַמְרֵי הָיָה רָגִיל לוֹמַר: "גַּם זוֹ לְטוֹבָה", וְזֶה עָזְרוֹ לַעֲשׂוֹת נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, כְּמוֹ שֶׁגִּלּוּ לָנוּ חַכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (תַּעֲנִית כא.).

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֻפָּנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָז תַּרְגִּישׁ חַיִּים חֲדָשִׁים, וְתִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ב מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְאֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר הַשִּׂמְחָה הַזּוֹ עוֹלָה עַל כָּל הַשְּׂמָחוֹת.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! מְרִירוּת, צָרוֹת וְיִסּוּרִים, קַטְנוּת וְהַרְפַּתְקָאוֹת, עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאֵין לָהֶם בַּמֶּה לְהִתְנַחֵם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאָנוּ עֲנִיִּים וְאֶבְיוֹנִים, הָרְחוֹקִים בְּתַכְלִית הָרְחוֹק, זָכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְקַבֵּל מִמֶּנּוּ הִתְחַזְּקוּת, וּבָזֹאת יְכוֹלִים אָנוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵנוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, אֵין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עַל בַּעַל הַשִּׂמְחָה. וְהַשִּׂמְחָה הַזּוֹ תַּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ עוֹד שִׂמְחָה, שִׂמְחָה עִלָּאָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (חֵלֶק ב׳ קפד:): חֶדְוָה דְּבַר נַשׁ מָשִׁיךְ לְגַבֵּיהּ חֶדְוָה אַחְרָא עִלָּאָה; כְּשֶׁאָדָם מְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּהִתְקָרְבוּתוֹ אֶל הַצַּדִּיק, אֲזַי נִמְשָׁךְ עָלָיו אוֹר הַצַּדִּיק בְּהֶאָרָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה מְאֹד מְאֹד וּמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, כִּי הַתְּשׁוּקָה וְהָאַהֲבָה מְעוֹרֶרֶת לְעֻמָּתָהּ גַּם־כֵּן תְּשׁוּקָה וְאַהֲבָה. וְכֵן הוּא אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּשֶׁאָדָם מִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּכִסּוּפִים נוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, נִכְסְפָה נַפְשִׁי לְרְאוֹת בְּחַצְרוֹת הַוָיְ״ה וְכוּ׳ (תְּהִלִּים פד, ג), אָז זֶה לְעֻמַּת זֶה כְּנֶגְדּוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כּוֹסֵף וּמִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו, כִּי זוֹ מַעֲלַת הָרְצוֹנוֹת וְהַכִּסּוּפִים שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הַמִּשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיְּכוֹלִים עַל־יְדֵי רִבּוּי הַכִּסּוּפִים וְרִבּוּי הַשִּׂמְחָה לְהִכָּלֵל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁלֹּא יֵדַע כְּלָל מַה הוּא רוֹצֶה מֵרֹב הָאַהֲבָה וּתְשׁוּקָה, לִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ: ״הוֹי גִּיוַואלְד! הוֹי גִּיוַואלְד!״

נָא וָנָא רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! מַה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם — לְגִלּוּי אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּגִלּוּי כָּזֶה, עַד שֶׁהָעֵינַיִם שֶׁלּוֹ יִרְאוּ רַק אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהַפֶּה יְדַבֵּר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַלֵּב יִשְׁתּוֹקֵק תָּמִיד אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ.

חֶמְדַּת לִבִּי! אֶל כָּל זֶה רוֹצֶה רַבֵּנוּ זַ״ל לְזַכּוֹתֵנוּ, עַל־כֵּן רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם

יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, "אֲשֶׁר בַּנַּחַל" שָׁם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ה מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תְּחִיֶּה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ עַכְשָׁו, שֶׁנִּכְנֶסֶת שָׁנָה חֲדָשָׁה, שֶׁשְּׁנֵי הַיְלָדִים: הַבֵּן וְהַבַּת, יִמְצְאוּ אֶת זִוּוּגָם, וְיִתְחַתְּנוּ בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב.

נָא וְנָא רְאוּ לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה מְזוּזָה עַל אֵיזֶה פֶּתַח.

גַּם רְאִי לְהַדְלִיק אַרְבָּעָה נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וְאָז בִּשְׁעַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל כָּל מַה שֶּׁאַתְּ צְרִיכָה, וּבִפְרָטִיּוּת עַל שִׁדּוּכִים לַיְלָדִים. וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, מְאֹד מְקֻבָּלוֹת וּמְרֻצוֹת בַּשָּׁמַיִם.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ה מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁאַתָּה עוֹסֵק לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִירְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֲפִלּוּ סֵפֶר אֶחָד — זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, כִּי בֶּאֱמֶת דַּיְקָא הֵיכָן שֶׁיֵּשׁ הִתְגַּבְּרוּת הַסִּטְרָא אָחֳרָא, שָׁם בְּוַדַּאי טְמוּנָה וּגְנוּזָה וְסָתוּמָה קְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה. וֶהֱיוֹת שֶׁבָּעִיר הַזֹּאת הָרְשָׁעוּת מִתְגַּבֶּרֶת מְאֹד מְאֹד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפָּגַם הַרְבֵּה וְחָטָא, וַעֲכְשָׁו רוֹצֶה לַחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הוּא גּוֹרֵם שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְמַעְלָה. וְעַל־כֵּן רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לָצֵאת מֵהַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁלְּךָ, שֶׁהֵם הָעַצְבוּת וְהַמְּרִירוּת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל.

אוֹדוֹת הַכַּשְׁרוּת וְכוּ׳, הָעִקָּר לִקְנוֹת הֵיכָן שֶׁיֵּשׁ הֶכְשֵׁר שֶׁל רַבָּנִים חֲרֵדִים הַיִּרְאִים לִדְבַר ה׳, וְלֹא לִסְמֹךְ עַל שׁוּם הֶתֵּרִים שֶׁל הָרַבָּנוּת.

בְּעִנְיַן שְׁאֵלָתְךָ — הַאִם מֻתָּר לְהַפְסִיק בְּדִבּוּר בְּעֵת אֲמִירַת הַ׳תִּקּוּן הַכְּלָלִי׳, הֲרֵי מִנְהָג אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהִזָּהֵר מְאֹד בְּדָבָר זֶה, וְלֹא לְדַבֵּר בְּאֶמְצַע, כְּדֵי לֹא לְהַפְסִיק בֵּין הַמְּזֻמּוֹרִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין כָּמוֹהָ. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכֶּה גַּם־כֵּן לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ, וְכֵן תִּזְכֶּה לִנְסֹעַ אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְוַדַּאי עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה תִּפְעַל שָׁם.

בְּעִנְיַן שֶׁשָּׁאַלְתָּ — הַאִם אֲנִי מְדַבֵּר עַל מִישֶׁהוּ וְכוּ׳, תֵּדַע שֶׁאֲנִי רַק מְגַלֶּה אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהַכֹּל לַכֹּל הוּא תְּפִלָּה, וּכְשֶׁאָדָם חָזָק בִּתְפִלָּה, אֲזַי אֵינוֹ צָרִיךְ אֶת אַף אֶחָד כְּלָל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קוֹדֶשׁ לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ה מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ.

לְדַעְתִּי, רְאִי לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתֵךְ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רֹב הַצָּרוֹת בַּבַּיִת הֵן כְּשֶׁהַמְּזוּזוֹת פְּסוּלוֹת, אוֹ חֲסֵרָה אֵיזוֹ מְזוּזָה בַּבַּיִת.

רְאִי לְהַדְלִיק שִׁבְעָה נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קוֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּבִשְׁעַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, וְשֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר, כִּי הַתְּפִלּוֹת שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, מְאֹד מְרֻצוֹת וּמְקֻבָּלוֹת בַּשָּׁמַיִם. וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי הָאִשָּׁה אֲשֶׁר מִתְפַּלֶּלֶת בִּשְׁעַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּמְבַקֶּשֶׁת כָּל מַה שֶּׁהִיא צְרִיכָה.

נָא וְנָא רְאִי לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמֵךְ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בִּלְשׁוֹן עַצְמֵךְ, הַיְנוּ בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלָּךְ וּבַמָּה שֶׁאַתְּ רְגִילָה, וּתְבַקְּשִׁי מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתְּ צְרִיכָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת; כִּי בֶּאֱמֶת אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּכְשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ הֶאָרַת נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

עַל־כֵּן רְאִי לִהְיוֹת חֲזָקָה בָּזֶה, וּבְוַדַּאי יַעֲזֹר לָךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִסְתַּדֵּר.

נָא וְנָא לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מוֹצָאֵי־שַׁבַּת־קֹדֶשׁ לְסֵדֶר רְאֵה, כ״ה מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תְּחִיֶּה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁתִּזְכִּי לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף וּלְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדַיִךְ.

נָא וְנָא רְאוּ לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁל הָאָדָם נִמְשָׁכוֹת מִשַּׁבָּת. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־הָאָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת קְדֻשַּׁת שַׁבָּת, הָיוּ קוֹפְצִים וְרוֹקְדִים כָּל הַשַּׁבָּת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, וִימַלֵּא אֶת כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ שצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמֵּךְ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לִשְׁמֹעַ מִמֵּךְ תָּמִיד רַק בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת.

מָה אֹמַר לָךְ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׁם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, הַמְחַיֶּה אוֹתָנוּ, וּמְחַזֵּק וּמְאַמֵּץ אוֹתָנוּ, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וּבִפְרָטִיּוּת אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל גֹּדֶל הַחֲסָדִים וְהָרַחֲמִים גְּמוּרִים שֶׁעָשָׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, עַל אַף שֶׁכָּל מִשְׁפַּחְתְּךָ הֵם לְצַד הַמִּתְנַגְּדִים — הֵן מִצִּדְּךָ וְהֵן מִצַּד אִשְׁתְּךָ, וְאַתָּה זוֹכֶה לָדַעַת מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, בָּזֶה רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, אֲבָל תַּעֲשֶׂה בְּחָכְמָה עֲצוּמָה, שֶׁלְּבַל יִתְוַדַּע, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתְגַּבְּרוּ עָלֶיךָ הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּרִיבוֹת.

אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בַּהֲפָצַת מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה חוּצָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעְזֹר לְךָ, שֶׁתָּמִיד תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וְתַעֲסֹק בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, כִּי אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה בְּתִקּוּן הָאָדָם, כְּשֶׁזּוֹכֶה לְקָרֵב גַּם אֶת אֲחֵרִים, וּלְהוֹדִיעַ לָהֶם מֵהָאֲרוֹת נִפְלָאוֹת שֶׁזָּכִינוּ בַּדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ. וְרַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד מְאֹד בִּקֵּשׁ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁנּוֹדִיעַ לְבָנֵינוּ מַה נַּעֲשָׂה פֹּה, וְרָצָה מְאֹד, שֶׁנְּגַלֶּה וּנְפַרְסֵם אֶת לְמוּדוֹ הַטּוֹב לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל.

וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּתְמִיד בְּדָבָר זֶה, וּבָזֶה רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, שֶׁאֵין אַתָּה מִתְנַגֵּד לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵין אַתָּה מִתְנַגֵּד לַהֲפָצַת אוֹרוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין אַתָּה מִתְנַגֵּד עַל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ שצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסִדְּר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק שֶׁתִּכְתֹּב לִי אֶת שְׁלוֹמְךָ הַטּוֹב וּמֵעֵסֶק הַהַדְפָּסָה, וּבִפְרָטִיּוּת הַקּוּנְטְרֵסִים ״שׁוֹמֵר־הַבְּרִית״.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף עוֹד גַּ״ן שְׁקָלִים בַּעֲבוּר הַדְפָּסַת הַקֻּנְטְרֵס ״שׁוֹמֵר־הַבְּרִית״, וּרְאֵה לִכְתֹּב לִי תֵּכֶף־וּמִיָּד מִכְתָּב אִם קִבַּלְתָּ אֶת

הַכֶּסֶף, וְכַמָּה עוֹד צְרִיכִים לִשְׁלֹחַ לְךָ, וּתְמַהֵר לְהַדְפִּיסָם, כִּי זֶה מְאֹד מֻכְרָח.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ ת.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁגָּמַרְתָּ אֶת הַקְּנִיָּה שֶׁל בִּנְיַן בֵּיתְךָ בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתְּכַנֵּס לָדוּר שָׁם בְּקָרוֹב, וְיִהְיֶה בֵּיתְךָ בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים, וּתְקַיֵּם שָׁם אֶת כָּל הַמִּצְוֹות הַתְּלוּיוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוּת מִצְוַת הַכְנָסַת אוֹרְחִים, שֶׁגְּדוֹלָה הַכְנָסַת אוֹרְחִים יוֹתֵר מִקַּבָּלַת פְּנֵי הַשְׁכִינָה׳ (שַׁבָּת קכז.). וְכֵן תְּקַיֵּם שָׁם אֶת הַמִּצְוֹות הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ: חַרִישָׁה וּזְרִיעָה וּשְׁמִיטָה וְכוּ׳ וְכוּ׳.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תְּעוֹרֵר עוֹד אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיָּבוֹאוּ לָגוּר שָׁם, וּבְחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּקָרוֹב מְאֹד, אֲנִי בָּא לָגוּר שָׁמָּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְקִנּוֹת לִי אֶת הַסְּפָרִים שֶׁבִּקַּשְׁתִּי מִמְּךָ, וַאֲשַׁלֵּם לְךָ כַּמָּה שֶׁזֶּה עוֹלֶה.

רְאֵה לְהִתְעַנְיֵן אוֹדוֹת קִנְיַת בַּיִת בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, כִּי אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָבוֹא לָגוּר שָׁם בְּקָרוֹב מְאֹד, וְיֵקַיֵּם: "פִּתְאֹם יָבוֹא אֶל הֵיכָלוֹ" וְכוּ׳.

רְאֵה לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָעִקָּר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בִּיאָתִי לָבוֹא לָגוּר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל הוֹלֶכֶת וּמִתְקַדֶּמֶת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּקָרוֹב לָבוֹא וְלָגוּר שָׁם.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּשְׁתַּדֵּל לִקְנוֹת שָׁם אֵיזֶה עֵסֶק עִם פְּלוֹנִי ... כִּי אָבִיו רוֹצֶה לְשַׁלֵּם בַּעֲבוּר הַמֶּשֶׁק, וּלְדַעְתִּי שְׁנֵיכֶם יַחַד תּוּכְלוּ לְהִתְעַסֵּק בָּזֶה, וְגַם תִּהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע עַל־יְדֵי גִּדּוּל תַּרְנְגוֹלִים וְכוּ׳, וּפֵרוֹת וְיָרָקוֹת הַצּוֹמְחִים שָׁם, וְגַם הוּא יִהְיֶה עָסוּק בֵּין כָּךְ, וְעוֹד תּוּכְלוּ לָתֵת פַּרְנָסָה לְכַמָּה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

וְיָדוּעַ אֵיךְ שֶׁהַ׳בַּעַל הַתַּנְיָא׳ זי״ע, וְאַחַר־כָּךְ נֶכְדּוֹ הַ׳צֶּמַח צֶדֶק׳ זי״ע הִשְׁתַּדְּלוּ מְאֹד, שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמָם יִהְיוּ עוֹבְדֵי אֲדָמָה, שֶׁתִּהְיֶה לָהֶם בַּמָּקוֹם פַּרְנָסָה, וְלֹא יִצְטָרְכוּ לֵילֵךְ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם.

הָעֵקֶר רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְאַל תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְסוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

אַף שֶׁכָּתַבְתִּי לְךָ הַיּוֹם מִכְתָּב, נִתְעוֹרַרְתִּי לִכְתֹּב לְךָ עוֹד פַּעַם בְּקֶשֶׁר לְמוֹסֵר כְּתָב זֶה, אֲשֶׁר בְּקֵשׁ מִמֶּנִּי לִכְתֹּב לְךָ, שֶׁהֱיוֹת שֶׁלֹּא הִרְגִּישׁ בְּטוֹב, וְשָׂהָה בְּבֵית־הַחוֹלִים, וְהָיָה חֲלוּשׁ כֹּחַ מְאֹד, לָזֹאת בְּשָׁעָה שֶׁאַתָּה נוֹסֵעַ לַהֲפָצָה, תִּקַּח אִתְּךָ אוֹתוֹ, וּבְשָׁעָה שֶׁאַתֶּם הוֹלְכִים בַּבָּתִּים לְהָפִיץ סְפָרִים, הוּא יֵלֵךְ בַּשּׁוּק, וְיָפִיץ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

נָא וְנָא רְאוּ לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְאַל תַּעֲזֹב אֶת ... רַק תַּמְשִׁיךְ לָלֶכֶת עִמּוֹ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁשְּׁנֵיכֶם יַחַד וּבְצֵרוּף מוֹסֵר כְּתָב זֶה, תִּזְכּוּ לְהָפִיץ גַּזְמָאוֹת שֶׁל סְפָרִים מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתַעֲשׂוּ מַהְפֵּכָה גְּדוֹלָה, וְתָאִירוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

פֹּה תְּקַבֵּל רָצוּף שְׁנֵי קוּנְטְרֵסִים חֲדָשִׁים, שֶׁתִּתֵּן לְפִלּוֹנִי ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁאִשְׁתּוֹ תְּנַקֵּד אוֹתָם, וְהֵם: קֻנְטְרֵס ״מֵסִית וּמַדִּיחַ״, וְקֻנְטְרֵס ״מְצִיאוּת הַחַיִּים״. גַּם תְּעוֹרֵר אֶת ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁיִּרְאֶה לְהַדְפִּיס אֶת מַה שֶּׁתַּחַת יָדוֹ, אוֹ שֶׁיִּשְׁלַח אֶת זֶה עַל־כָּל־פָּנִים אֵלַי, וַאֲנִי אַדְפִּיסֵם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! זִכְרוּ הֵיטֵב מַה שֶּׁפֵּרֵשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמ) אֶת הַפָּסוּק (אִיּוֹב לז, ז): ״בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ״, אֲשֶׁר אֶת הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג, כִּי אֵין בּוֹ שׁוּם תְּפִיסָה, הוּא לְמַעְלָה מֵהַשֵּׂכֶל.

מַה זֶּה צַדִּיק? כָּתוּב (יְשַׁעְיָה סא, כא): ״וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים״, כָּל יְהוּדִי הוּא בְּחִינַת צַדִּיק, וְכֵן מוּבָא (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כג), שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁאָדָם נִמּוֹל — נִקְרָא צַדִּיק. אִם־כֵּן מַה הַהֶפְרֵשׁ בֵּין יְהוּדִי לִיהוּדִי? אֶלָּא כָּל אֶחָד כְּפִי שֶׁמְּזַכֵּךְ אֶת נִשְׁמָתוֹ, כָּךְ מְאִירָה בּוֹ נְקֻדַּת צַדִּיק. יֵשׁ אֶחָד, אֲפִלּוּ שֶׁנִּמּוֹל וְנִקְרָא צַדִּיק, אֲבָל אֵין לוֹ מִצְוֹות, הוּא עֲרֵל, יֵשׁ אֶחָד שֶׁמַּרְבֶּה בְּמִצְוֹות, יֵשׁ אֶחָד שֶׁמַּרְבֶּה יוֹתֵר בְּמִצְוֹות. וְכָךְ כָּל יְהוּדִי וִיהוּדִי מָלֵא מִצְוֹות, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (בְּרָכוֹת נז.): אֲפִלּוּ הָרֵיקָנִין שֶׁבָּךְ מְלֵאִים מִצְוֹות כָּרִמּוֹן; וְלָכֵן כָּל יְהוּדִי הוּא בְּחִינַת צַדִּיק, עִם כָּל זֹאת יֵשׁ הֶפְרֵשׁ גָּדוֹל בֵּין אֶחָד לַשֵּׁנִי, כָּל אֶחָד כְּפִי שֶׁמַּחְדִּיר בְּעַצְמוֹ אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּפִי שֶׁמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ גִּלּוּי אֱלֹקוּת, כֵּן מְאִירָה בּוֹ נְקֻדַּת צַדִּיק. כִּי כָּתוּב (חֲבַקּוּק ב, ד): ״וְצַדִּיק בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה״. צַדִּיק — כָּל הַחִיּוּת שֶׁלּוֹ זֶה אֱמוּנָה, כְּכָל שֶׁמִּתְחַזֵּק יוֹתֵר וְיוֹתֵר בֶּאֱמוּנָה, עַד שֶׁזּוֹכֶה שֶׁמִּתְגַּלֶּה אֵלָיו, כִּבְיָכוֹל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ, כָּךְ מְאִירָה בּוֹ נְקֻדַּת צַדִּיק. וְלָכֵן גְּדוֹלֵי מְפָרְסְמֵי הַצַּדִּיקִים, שֶׁיָּגְעוּ וְטָרְחוּ יָמִים וְשָׁנִים בְּלִי הֶרֶף — הֵן בַּיּוֹם וְהֵן בַּלַּיְלָה, בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה, זָכוּ לְהַגִּיעַ אֶל גִּלּוּי אֱלֹקוּת כָּזֶה, שֶׁהֵם בְּטֵלִים וּמְבֻטָּלִים לְגַמְרֵי לָאַיִן סוֹף בָּרוּךְ הוּא. מִבַּחוּץ אֵין יְכוֹלִים לִרְאוֹת אֶצְלָם מְאוּמָה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קטז), שֶׁהַצַּדִּיק מִבַּחוּץ נִרְאֶה כְּכָל אָדָם: אוֹתָם עֵינַיִם, אוֹתָם אָזְנַיִם, אוֹתוֹ אַף, יָדַיִם, רַגְלַיִם, אוֹתוֹ גּוּף, אֲבָל הַפְּנִימִיּוּת שֶׁלּוֹ

— זֶה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, וּמִי יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ — אַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (פְּסָחִים נד:): אֵין אָדָם יוֹדֵעַ מַה בְּלִבּוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ; הַפְּנִימִיּוּת שֶׁל הַצַּדִּיק הִיא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, הוּא כָּל־כָּךְ בָּטֵל וּמְבֻטָּל לָאַיִן סוֹף, אֲשֶׁר אֵין לָנוּ שׁוּם מֻשָּׂג בָּזֶה, עַד שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נב), שֶׁהַצַּדִּיק כָּל־כָּךְ נִכְלָל בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּבָר אֵינוֹ רוֹאֶה לִפְנֵי עֵינָיו עוֹלָם גַּשְׁמִי, אֶלָּא בִּטֵּל עַצְמוֹ לְגַמְרֵי אֶל מְחַיֵּב הַמְּצִיאוּת, אֲצִלּוֹ כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָהּ זֶה אֱלֹקוּת, וְלָכֵן אֵין לָנוּ שׁוּם מֻשָּׂג בְּצַדִּיק כָּזֶה, וְאַדְרַבָּה רוֹאִים בְּדִיּוּק הַהֶפֶךְ, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רמג), שֶׁכְּכָל שֶׁהַצַּדִּיק יוֹתֵר גָּבוֹהַּ, וְיוֹתֵר בָּטֵל אֶל אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, אֵין רוֹאִים אֶצְלוֹ מְאוּמָה, וּמִזֶּה בָּא, שֶׁבְּנֵי־אָדָם מְזַלְזְלִים בְּצַדִּיקִים, עַד שֶׁיְּשָׁנָם גַּסֵּי רוּחַ, נוֹאֲפִים כִּכְלָבִים, גַּנָּבִים וְגַזְלָנִים, שֶׁמַּעֲלִילִים עַל הַצַּדִּיק עֲלִילוֹת שָׁוְא וָשֶׁקֶר, אוֹ שֶׁמְּדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיק מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים, כָּל אֶחָד מַה שֶּׁיֵּשׁ בּוֹ, הוּא תּוֹלֶה אֶת זֶה בַּצַּדִּיק. וְאִם־כֵּן אֵין שׁוּם תְּפִיסָה בַּצַּדִּיק כְּלָל!

אֵיךְ בְּכָל זֹאת יְכוֹלִים לְהַכִּיר אֶת הַצַּדִּיק? אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: רַק עַל־יְדֵי אֲנָשָׁיו הַמְקֻרָבִים אֵלָיו, יוּכְלוּ לְהָבִין מַעֲלַת הַצַּדִּיק, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁרוֹאִים אֶת אֲנָשָׁיו, שֶׁהֵם אַנְשֵׁי מַעֲשֶׂה, יְרֵאִים וּשְׁלֵמִים, מִתְנַהֲגִים בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, יֵשׁ לָהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם שְׁלֵמָה, יֵשׁ לָהֶם הִתְעוֹרְרוּת לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ לָהֶם תַּבְעֵרָה גְּדוֹלָה, שֶׁלִּבָּם בּוֹעֵר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יֵשׁ לָהֶם תְּשׁוּקָה עֲצוּמָה לִלְמֹד תּוֹרָה, וְזוֹכִים לְהָפִיץ גַּם לִשְׁאָר יְהוּדִים אֶת אוֹר הַתּוֹרָה, אֶת אוֹר הָאֱמוּנָה, אֶת אוֹר הַשִּׂמְחָה, עַל יָדָם יְכוֹלִים לְהָבִין גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק, כִּי הָאֲנָשִׁים הַמִּסְתּוֹבְבִים סְבִיב הַצַּדִּיק, הֵם אֵינָם רְחוֹקִים מֵאִתָּנוּ, וְלָכֵן בָּהֶם יֵשׁ לָנוּ הַשָּׂגָה, וְאִם אֲנַחְנוּ רוֹאִים, שֶׁאַנְשֵׁי הַצַּדִּיק מִתְנַהֲגִים בְּדֶרֶךְ אֶרֶץ גָּדוֹל, וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, בְּהִתְבּוֹדְדוּת, בְּקֵרוּב רְחוֹקִים, סִימָן שֶׁהֵם מְקֻרָבִים אֶל צַדִּיק אֱמֶת, וְעַל יָדָם יְכוֹלִים לְהָבִין אֶת הַצַּדִּיק. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן צח): מַהוּת הָאָדָם נִכָּר עַל־יְדֵי הִתְקָרְבוּתוֹ; כְּשֶׁרוֹאִים לְמִי הוּא מְקֻרָב, וְאֵיךְ רוֹאִים? עַל־יְדֵי תְּכוּנוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁלּוֹ. אִם אָדָם בּוֹעֵר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתָמִיד

מְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּצָּבִים שֶׁרַק עוֹבְרִים עָלָיו, אֲשֶׁר אֵין אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יַעֲבֹר עָלָיו אֵיזֶה מַשְׁבֵּר בַּחַיִּים, וְאִם מַחֲזִיק מַעֲמָד וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר, סִימָן שֶׁמְּקָרֵב לְצַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּכְכָל שֶׁאָדָם אֵינוֹ מַטֶּה עַצְמוֹ וּמְצִיֵּת לְהַצַּדִּיק, וְלוֹמֵד סִפְרֵי הַצַּדִּיק וּמְקַיֵּם דְּבָרָיו, עַל יָדוֹ מִתְגַּלָּה גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות צַדִּיק, סִימָן סב): מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת הַצַּדִּיק, שֶׁלֹּא יֵצֵא עָלָיו שֵׁם רַע; וְכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ע׳), שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם, שֶׁעַל־יְדֵי דִּבּוּרֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם גּוֹרְמִים לְהִתְרַחֵק מֵהַצַּדִּיק; כִּי בֶּאֱמֶת הַצַּדִּיק שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, יֵשׁ לוֹ כֹּחַ הַמּוֹשֵׁךְ, שֶׁיָּכוֹל לִמְשֹׁךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֵלָיו וְאֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְלָמָּה אוֹר כָּזֶה נֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָם? כִּי יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם, שֶׁעַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם וְדִבּוּרֵיהֶם, מִתְרַחֲקִים וּמְרַחֲקִים מֵהַצַּדִּיק, כִּי הֵם מִתְנַהֲגִים כְּמֻשָּׁגָעִים וּמְטֹרָפִים, וּמְחַלְּלִים אֶת שֵׁם הַצַּדִּיק, וְלָכֵן אֵין לִבְנֵי־אָדָם אֲחֵרִים הַשָּׂגָה בַּצַּדִּיק. וְעַל־כֵּן כָּל מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק, צָרִיךְ לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יֵצֵא עָלָיו שֵׁם רַע.

כִּי אִי אֶפְשָׁר לְהַכִּיר אֶת הַצַּדִּיק רַק עַל־יְדֵי אֲנָשָׁיו. מַסְבִּיר רַבֵּנוּ זַ״ל: מִי שֶׁרוֹצֶה לִרְאוֹת גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק, שֶׁיִּסְתַּכֵּל עַל הָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ, כֵּיצַד הֵם מִתְנַהֲגִים, אִם הֵם נוֹהֲגִים כָּשׁוּרָה, סִימָן שֶׁהֵם מְקֹרָבִים לְצַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, אֲבָל אִם אֵינָם מִתְנַהֲגִים כָּרָאוּי, סִימָן שֶׁאֵינָם מְקֹרָבִים לְצַדִּיק אֲמִתִּי, אוֹ שֶׁכָּל הִתְקָרְבוּתָם הִיא מֵהַשָּׂפָה וְלַחוּץ, וּכְלָל אֵינָם מְקֹרָבִים לַצַּדִּיק. כִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים רוֹאִים אָדָם הָאוֹמֵר שֶׁהוּא מְקֹרָב לַצַּדִּיק, וּלְבַסּוֹף מִתְגַּלֶּה קְלוֹנוֹ בָּרַבִּים, שֶׁאֵינוֹ מְקֹרָב כְּלָל וְעִקָּר, וְאֵיךְ נִתְגַּלֶּה הַדָּבָר? כִּי לְבַסּוֹף מִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ, הֲכִיצַד? אֶלָּא זֶה סִימָן שֶׁלֹּא הָיָה מְקֹרָב אֶל הַצַּדִּיק אַף פַּעַם, כִּי אִם הָיָה מְקֹרָב אֶל הַצַּדִּיק בֶּאֱמֶת, לֹא הָיָה מָשׁ מִמֶּנּוּ לְעוֹלְמֵי עַד. וְכַמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפה) עַל הַפָּסוּק (מִשְׁלֵי לא): ״טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ, לֹא יִכְבֶּה בַלַּיְלָה נֵרָהּ״; מִי שֶׁטָּעַם פַּעַם אֶת הַטַּעַם שֶׁל הַצַּדִּיק, אֶת הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁלּוֹ, אֶת הַשִּׂמְחָה שֶׁלּוֹ, אֶת הַדְּבֵקוּת שֶׁלּוֹ, אֶת הַגִּלּוּי אֱלֹקוּת שֶׁלּוֹ, אֲפִלּוּ בְּעֵת שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֹשֶׁךְ,

תָּמִיד יִזְכֹּר אֶת הַצַּדִּיק, אֲבָל אִם אָדָם מִסְתּוֹבֵב סְבִיב הַצַּדִּיק, וּלְבַסּוֹף בּוֹרֵחַ מִמֶּנּוּ, סִימָן שֶׁאַף פַּעַם לֹא הָיָה מְקֹרָב אֵלָיו, וְהַכֹּל הָיָה שֶׁקֶר גָּדוֹל, הוּא הָיָה רַמַּאי וְצָבוּעַ, וְרָצָה מַשֶּׁהוּ, הָיָה לוֹ אֵיזֶה אִינְטֶרֶס. לָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן נג): מִי שֶׁמְּקָרֵב עַצְמוֹ לַצַּדִּיק, וְקִרְבָתוֹ אֵינָהּ בִּתְמִימוּת, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְהַפֵּךְ אַחַר־כָּךְ לְרוֹדֵף; אִם אָדָם רוֹדֵף אֶת הַצַּדִּיק, סִימָן שֶׁאַף פַּעַם לֹא הָיָה מְקֹרָב אֵלָיו, אֶלָּא הָיָה רֵיק וּפוֹחֵז, רַמַּאי וְנוֹכֵל, שֶׁרְמָה אֶת הַצַּדִּיק, גָּזַל אֶת הַצַּדִּיק, וּכְשֶׁנִּתְפַּס בְּקַלְקָלָתוֹ, נַעֲשָׂה מִתְנַגֵּד וְכוּ׳, אוֹ שֶׁתָּמִיד דִּבֵּר עַל הַצַּדִּיק, וְעַכְשָׁו נִתְגַּלָּה קְלוֹנוֹ בָּרַבִּים, אֲזַי בָּרַח. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן קלז): יֵשׁ רָשָׁע, שֶׁהוּא בּוֹשׁ לִכְפֹּר בַּצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ, וּמְדַבֵּר רָעוֹת עַל אֵלּוּ שֶׁהֵם תַּחַת הַצַּדִּיק; יֶשְׁנָם הָרוֹאִים שֶׁהַצַּדִּיק מוֹסֵר נַפְשׁוֹ בַּעֲבוּר כָּל אֶחָד וְאֶחָד, יֵשׁ לוֹ פְּנַאי לְכָל מַר נֶפֶשׁ, וּמְרַחֵם עַל כֻּלָּם, מְשַׂמְּחָם וּמְחַזְּקָם וּמְעוֹדְדָם, וּמְבַלֶּה זְמַנּוֹ הַיָּקָר לְקָרֵב יְהוּדִים לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְאַמְּצָם לְהוֹצִיאָם מֵהָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת, מֵהָעֲבֵרוֹת שֶׁלָּהֶם. וּבְנֵי־אָדָם מִתְבַּיְּשִׁים לְדַבֵּר עָלָיו, כִּי סוֹף כָּל סוֹף עָזַר לָהֶם, בְּכֵן מָה עוֹשִׂים? מְדַבְּרִים רָעוֹת עַל אֵלּוּ שֶׁתַּחַת הַצַּדִּיק. וְלָכֵן אִם מוֹצְאִים אָדָם הַמְדַבֵּר עַל אַנְשֵׁי הַצַּדִּיק, צְרִיכִים לֵידַע, שֶׁזֶּהוּ רָשָׁע אָרוּר, וְיֵשׁ לְהִשָּׁמֵר וּלְהִתְרַחֵק מִמֶּנּוּ כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת.

בְּוַדַּאי אַנְשֵׁי הַצַּדִּיק צְרִיכִים לְהַחֲזִיק עַצְמָם בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, לַעֲזֹר זֶה לָזֶה, כִּי זֶהוּ הַיְסוֹד אֶצֶל הַצַּדִּיק — לְהַחְדִּיר אַחְדוּת בְּעַם יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא), שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁמִּתְאַחֲדִים אַנְשֵׁי הַצַּדִּיק, נַעֲשֶׂה ״אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח״ (מִשְׁלֵי יג, ט), נִכְנֶסֶת שִׂמְחָה עֲצוּמָה בְּנַפְשָׁם שֶׁל הַמְקֹרָבִים. וּכְמוֹ שֶׁמַּסְבִּיר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁיֵּשׁ שִׂכְלִיִּים פְּרָטִיִּים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ שֵׂכֶל פְּרָטִי, כִּי כָּךְ אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פָּרָשָׁה כא, סִימָן ב׳): כְּשֵׁם שֶׁפַּרְצוּפֵיהֶם שׁוֹנִים, כָּךְ דֵּעוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת; כָּל אֶחָד וְאֶחָד חוֹשֵׁב אַחֶרֶת, יֵשׁ לוֹ רָצוֹן אַחֵר, אֲבָל הַשְּׁלֵמוּת הִיא — שֶׁכָּל הַשִּׂכְלִיִּים פְּרָטִיִּים יָבוֹאוּ אֶל הַשֵּׂכֶל הַכּוֹלֵל שֶׁהוּא הַצַּדִּיק. וּכְשֶׁבָּאִים

אֶל הַצַּדִּיק, נַעֲשֵׂית אַחְדוּת בֵּינֵיהֶם. וְזֶה הַיְסוֹד אֵצֶל הַצַּדִּיק, שֶׁיִּחְיוּ אֲנָשָׁיו בְּיַחַד בְּאַהֲבָה וּבְאַחְדוּת.

אֲבָל הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם שׁוֹנֵא אֶת הַצַּדִּיק בְּתַכְלִית הַשִּׂנְאָה, כְּמוֹ שֶׁסִּפֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל (סִפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה ז׳, מֵהַזּוֹבוֹ וְהָעַכָּבִישׁ), בְּעֵת שֶׁהֵצְרָכָה נִשְׁמָתוֹ לֵירֵד לְזֶה הָעוֹלָם, הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם לֹא הִסְכִּים בְּשׁוּם אֹפֶן, וְאָמַר: ״אִם הַנִּשָׁמָה הַזּוֹ תֵּרֵד, אֵין לִי מַה לַּעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם״ (כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל יַחֲזִיר אֶת כֻּלָּם בִּתְשׁוּבָה), אַךְ אָמְרוּ לוֹ: ״קַץ בָּא הַקֵּץ, וְהַנְּשָׁמָה הַזּוֹ מֻכְרָחָה לָרֶדֶת, וְאַתָּה צֵא וּמְצָא לְעַצְמְךָ עֵצָה״, וְיָצָא וְחָזַר עִם אֵיזֶה זָקֵן וְצָחֲקוּ, וְאָמַר: ״יֵשׁ לִי כְּבָר עֵצָה, אֵינֶנִּי מְפַחֵד!״ כִּי כָּל עֲצַת הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם — שֶׁיִּהְיֶה דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל לִצְחוֹק, שֶׁיִּצְחֲקוּ מֵאַנְשֵׁי הַצַּדִּיק, יֹאמְרוּ שֶׁהֵם ׳כַּת׳, אוֹ קְבוּצָה מְטֹרֶפֶת, וְכַדּוֹמֶה שְׁאָר דִּבּוּרִים שֶׁיְּדַבְּרוּ עֲלֵיהֶם, וְהוּא יִנָּסֶה בְּכָל מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת לְהַפְרִיד בֵּין אַנְשֵׁי הַצַּדִּיק, כִּי כָּל כֹּחַ הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם זֶה ׳הַפְרֵד וּמְשֹׁל׳, כִּי כֵּיצַד מוֹשֵׁל עַל בְּנֵי אָדָם? עַל־יְדֵי שֶׁמַּפְרִיד אוֹתָם וּמְפוֹרְרָם. אַךְ לֹא יוֹעִיל לוֹ מְאוּמָה!

וְלָכֵן, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! עָלֵינוּ לִרְאוֹת, שֶׁתִּהְיֶה בֵּינֵינוּ אַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְנַעֲזֹר זֶה לָזֶה, כִּי זֶה הַיְסוֹד בַּהִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק — לִהְיוֹת בְּאַחְדוּת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד. מוֹהֲרַנ״תְּ זַ״ל הָיָה תָּמִיד מְדַבֵּר עִם תַּלְמִידָיו, וְאוֹמֵר לָהֶם: ״אֵינְכֶם יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶל אֵילּוּ מַדְרֵגוֹת הָיָה רַבֵּנוּ זַ״ל מֵבִיא אוֹתָנוּ, וְאֶל אֵילּוּ הַשָּׂגוֹת הָיִינוּ זוֹכִים, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה מַחְדִּיר בָּנוּ, אִם הָיְתָה בֵּינֵינוּ אַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד״. אֲבָל הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם בָּא וְשָׁבַר אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי, הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם בָּא וְהִכְנִיס בָּנוּ שִׂנְאָה וְקִנְאָה, תַּאֲוָה וְכָבוֹד, כָּל אֶחָד רוֹצֶה לְהִתְגַּדֵּל וּלְהִתְנַאוֹת עַל הַזּוּלַת, וְלָרִיב עִמּוֹ. וְלָכֵן אִם אָנוּ רוֹצִים לִהְיוֹת תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלֵינוּ לַעֲקֹר מֵאִתָּנוּ אַחַת וּלְתָמִיד אֶת הַגַּאֲוָה הָעַצְמִית שֶׁלָּנוּ, שֶׁאֵינָהּ נוֹתֶנֶת לָנוּ לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה מֵהַזּוּלַת, וְכָל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בְּלִבֵּנוּ טִינָה וְקִנְאָה אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי, סִימָן שֶׁאָנוּ רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, גַּם בֵּינֵינוּ יֵשׁ עֵרֶב־רַב; עֵרֶב־רַב הֵם פְּסֹלֶת אֻמּוֹת

הָעוֹלָם, שֶׁנִּתְעָרְבוּ מֶשֶׁךְ הַדּוֹרוֹת בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, וּמֵהֶם סוֹבְלִים מַה שֶּׁסּוֹבְלִים, וַעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה נו, יא): ״וְהַכְּלָבִים עַזֵּי נָפֶשׁ״, וּמוּבָא בְּתִקּוּנֵי זֹהַר, שֶׁאֵלּוּ הֵם הָעֵרֶב־רַב, שֶׁהֵם עַזֵּי פָּנִים כִּכְלָבִים. וְלָכֵן כְּמוֹ שֶׁבִּכְלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל הִתְעָרְבוּ עֵרֶב־רַב רְשָׁעִים אֲרוּרִים, שֶׁמְּנַתְּקִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל מֵהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלוֹעֲגִים לְכָל הַקָּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, מְחַלְּלִים שַׁבָּת בְּרֵישׁ גְּלֵי, עוֹקְרִים אֶת הַקְּדֻשָּׁה מֵעַם יִשְׂרָאֵל, מְפִיצִים טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, בְּשַׂר הַשְּׁפַנִּים, הַחֲמוֹרִים וְהַגְּמַלִּים, וּמַכְשִׁילִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִינֵי עֲרָיוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, הֵסִירוּ אֶת גְּדֵרֵי הַצְּנִיעוּת, וְרַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, הַזְּנוּת וְהַנְּאוּף מְכֹלִים כָּל חֶלְקָה טוֹבָה, וְהֵיכָן שֶׁיֵּשׁ קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, הֵם נִלְחָמִים נֶגֶד זֶה בְּשֶׁצֶף קֶצֶף.

כְּמוֹ־כֵן יֵשׁ עֵרֶב־רַב גַּם בְּתוֹכֵנוּ, וּצְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא יִתְאַחֲזוּ בָּנוּ הָרָע שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים הַחוֹזְרִים בִּתְשׁוּבָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), שֶׁהַצַּדִּיק בּוֹנֶה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, אֲבָל צְרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מְאֹד שֶׁהָרָע שֶׁל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים לֹא יִדְבַּק בָּנוּ. וְלָכֵן גַּם בֵּינֵינוּ יֵשׁ עֵרֶב־רַב, אִם יֵשׁ אֶחָד הַגּוֹזֵל מְזוֹנָלְתּוֹ, צְרִיכִים לֵידַע שֶׁהוּא עֵרֶב־רַב, אִם יֵשׁ לְאֶחָד שִׂנְאָה נֶגֶד זוּלָתוֹ, אוֹ עוֹשֶׂה מַחֲלֹקֶת עִם זוּלָתוֹ, צְרִיכִים לָדַעַת שֶׁזֶּה מִקְלִפַּת הָעֵרֶב־רַב, אִם יֵשׁ גְּזָעָנוּת אֲרוּרָה, הֲרֵי זֶה עֵרֶב־רַב, וְעָלֵינוּ לַעֲקֹר מֵאִתָּנוּ אֶת הַשֹּׁרֶשׁ פּוֹרֶה רֹאשׁ וְלַעֲנָה הַזֶּה.

וְכָךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמ): מָה אָנוּ רוֹאִים? חוֹתֶמֶת אֵין יְכוֹלִים לִקְרֹא אֶת הַכָּתוּב בָּהּ, כִּי הָאוֹתִיּוֹת הֲפוּכוֹת, אֲבָל כְּשֶׁחוֹתְמִים עִם הַחוֹתֶמֶת עַל נְיָר, יוֹצְאוֹת הָאוֹתִיּוֹת יָשָׁר. כְּמוֹ־כֵן הַצַּדִּיק, רוֹאִים אֶצְלוֹ הֲפוּךְ, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁיֵּשׁ רָשָׁע אָרוּר טָמֵא, שֶׁהוּא מַמְזֵר בֶּן מַמְזֵר, בֶּן מַתִּיר מַמְזְרִים וְכוּ׳, וְאֵינוֹ מִתְבַּיֵּשׁ לְדַבֵּר עַל הַצַּדִּיק, הֲלֹא הָרָשָׁע הַזֶּה גּוֹנֵב וְעוֹשֵׁק לְאוֹר יוֹם, וּמַאֲכִיל אֶת הַבְּרִיּוֹת טְרֵפוֹת וּנְבֵלוֹת, וְלֹא אִכְפַּת לוֹ מֵחִנּוּךְ כָּשֵׁר, אֶלָּא לוֹחֵם נֶגֶד זֶה, לוֹחֵם נֶגֶד טָהֳרָה וּקְדֻשָּׁה, וְהוּא עוֹד מְקֻבָּל לְרַב בְּיִשְׂרָאֵל, וְהוּא נִלְחָם נֶגֶד הַצַּדִּיק וּמְדַבֵּר נֶגְדּוֹ?! וּבְנֵי־אָדָם מַאֲמִינִים לוֹ — הֵיתָכֵן?! אֶלָּא זֶה הַנִּסָּיוֹן. וְאִם־כֵּן אֶת הַצַּדִּיק בְּעַצְמוֹ אֵין

יְכוֹלִים לְהַכִּיר, כִּי רוֹאִים אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָפוּךְ, אֲבָל כְּשֶׁרוֹאִים אֶת הַחוֹתֶמֶת עַל הַנְּיָר, הֵינוּ רוֹאִים מַה הַצַּדִּיק פָּעַל מֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁנִים — הֵקִים "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ" קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, חִנּוּךְ טָהוֹר עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ, מוֹסְדוֹת חִנּוּךְ: פְּעוּטוֹן, גַּנִּים, בֵּית־סֵפֶר לְבָנוֹת, תַּלְמוּד תּוֹרָה לְבָנִים, יְשִׁיבָה קְטַנָּה, יְשִׁיבָה גְּדוֹלָה, כּוֹלְלִים, אֲזַי נוֹכְחִים לִרְאוֹת מִי הַצַּדִּיק וּמִי הָרָשָׁע. הָרָשָׁע מְרֻשָּׁע שֶׁקּוֹרֵא אֶת עַצְמוֹ 'רַב', כְּבָר גָּר בְּמָקוֹם אֶחָד זְמַן רַב, לֹא רַק שֶׁלֹּא עָשָׂה בִּשְׁבִיל יַהֲדוּת, אֶלָּא עוֹד עָקַר אֶת הַיַּהֲדוּת, וְהִנֵּה בָּא הַצַּדִּיק, וּבְמֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁנִים הָפַךְ אֶת הַמָּקוֹם לִמְקוֹם תּוֹרָה וּקְדֻשָּׁה. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל: זֶה פֵּרוּשׁ הַפָּסוּק (אִיּוֹב לז, ז): "בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ". הַצַּדִּיק נִקְרָא כָּל אָדָם, כִּי כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לֹא נִבְרָא אֶלָּא לְצַוּוֹת לָזֶה, כִּי אָדָם הוּא לְשׁוֹן "אֲדַמֶּה לְעֶלְיוֹן" (יְשַׁעְיָה יד, יד), שֶׁנִּכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וּמְגַלֶּה רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן לֹא רוֹאִים אֶצְלוֹ שׁוּם דָּבָר, כִּי הוּא רְאִי, וְכָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּךָ תִּרְאֶה בַּצַּדִּיק, כְּמוֹ בְּמַרְאָה, אֵיזֶה פַּרְצוּף שֶׁתִּרְאֶה — כָּךְ תֵּרָאֶה, וְאִם תַּעֲשֶׂה תְּנוּעָה מְשֻׁנָּה בָּרְאִי — תִּרְאֶה תְּנוּעָה מְשֻׁנָּה, כְּמוֹ־כֵן הַצַּדִּיק נִכְלָל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, וְאֵין לוֹ שַׂיָּכוּת לָזֶה הָעוֹלָם כְּלָל, אֵין לָנוּ שׁוּם מֻשָּׂג מַה זֶּה צַדִּיק, וְהַצַּדִּיק אֵינוֹ רוֹצֶה מֵאִתָּנוּ מְאוּמָה, רַק לְהָאִיר גַּם בָּנוּ אֶת הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, שֶׁגַּם אָנוּ נַרְגִּישׁ רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָכֵן בְּצַדִּיק כָּזֶה רוֹאִים אֶת כָּל הָרָע, וְאֵין יוֹדְעִים, שֶׁלְּמַעֲשֶׂה רוֹאִים אֶת הָרָע שֶׁלָּנוּ. וְלָכֵן הַצַּדִּיק הוּא כְּמוֹ חוֹתָם, שֶׁזֶּה "בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם", אֲבָל אֵיךְ יְכוֹלִים לָדַעַת מִיהוּ וּמַה הַפְּנִימִיּוּת שֶׁלּוֹ? "לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ", אִם מִסְתַּכְּלִים עַל הָאֲנָשִׁים שֶׁהוּא עָשָׂה, בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית יב, ה): "אֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן", אָז יְכוֹלִים לִרְאוֹת גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק.

וְלָכֵן, כְּדֵי שֶׁלֹּא לְבַיֵּשׁ אֶת הַצַּדִּיק, עָלֵינוּ לְהַחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, וְלֹא נִתֵּן לַסִּטְרָא אָחֳרָא וְלַקְלִפּוֹת, לָעֵרֶב־רַב וְלַסָּמ"ךְ־מ"ם שֶׁיִּכָּנֵס בָּנוּ, וְיוּכַל לְהַפְרִיד בֵּינֵינוּ וּלְשָׁבְרֵנוּ, וּלְהַכְנִיסֵנוּ בְּעַצְבוּת וּבְמְרִירוּת וּבְפְחָדִים יְתֵרִים. עָלֵינוּ לְהִתְאַחֵד בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה, עָלֵינוּ לִהְיוֹת כֵּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם אוֹר הַשְּׁכִינָה, אַל לָנוּ

לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַפֵּאוֹת שֶׁלָּנוּ, אֵינֶנּוּ צְרִיכִים לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַצְּנִיעוּת שֶׁלָּנוּ, אֵינֶנּוּ צְרִיכִים לְהִתְבַּיֵּשׁ עִם הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ — זוֹ הַגַּאֲוָה שֶׁלָּנוּ! עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְנַכֵּחַ הַכְּפִירוֹת שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, עָלֵינוּ רַק לְגַלּוֹת אֶת הָאֱמוּנָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּאֲשֶׁר הוּא שָׁם, עָלָיו מֻנָּח הַחוֹב לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה הַתִּקּוּן הֲכִי גָּדוֹל שֶׁלָּנוּ, לָנוּ אֵין כֹּחוֹת לָצוּם, לָנוּ אֵין כֹּחוֹת לְסַגֵּף עַצְמֵנוּ בְּתַעֲנִיּוֹת, בְּגִלְגּוּל שֶׁלֶג, בְּשֵׂק וָאֵפֶר וְכוּ׳, שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְעַנּוֹת עַל גֹּדֶל הַחֲטָאִים שֶׁעָשִׂינוּ, וְלָכֵן הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ רַק לְקָרֵב עוֹד יְהוּדִים לְצוּר מַחֲצַבְתָּם.

וְעַל־כֵּן כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אִם רוֹצֶה תִּקּוּן נִצְחִי, אַל יִהְיֶה בַּטְלָן, אֶלָּא יֵלֵךְ לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא יִכָּנֵס בְּוִכּוּחִים עִם אַף אֶחָד, וּצְרִיכִים לְהִזָּהֵר מֵהַכְלֵי מַשְׁחִית, כְּלֵי הַתִּקְשֹׁרֶת, הַמְּלֵאִים טֻמְאָה וְזֻהֲמָה, כִּי הֵם רְשָׁעִים אֲרוּרִים, כְּלֵי שׁוֹפְכִין הַמְדַבְּרִים נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. מַה כֹּחַ הָעֲרֶב־רַב לְהַעֲבִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל עַל הַדַּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן? אֵלּוּ הֵם הָעִתּוֹנִים הַמְּלֵכְלָכִים הַמְּלֵאִים שִׁקּוּץ, תִּעוּב, זְהוּם, עֹרֶס. מְלֵאִים כְּפִירוֹת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, הָרַדְיוֹ מָלֵא טֻמְאָה, מָלֵא זֻהֲמָה, מָלֵא לֵיצָנוּת, הַטֶּלֶוִיזְיָה מְלֵאָה עֲבוֹדָה זָרָה, גִּלּוּי עֲרָיוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, כָּל מִינֵי צְלָמִים וּפְסָלִים וּמִנְזָרִים וּמִסְגָּדִים שֶׁמַּרְאִים שָׁם, וְכֵן פֶּלְחֲנֵי אֱמוּת הָעוֹלָם, כָּל מִינֵי נְאוּף וְזִהוּם, כָּל מִינֵי רְצִיחוֹת וַהֲרִיגוֹת; וּמִי שֶׁאֵינוֹ נִזְהָר מֵהֶם עָתִיד לִתֵּן אֶת הַדִּין, וְאֵין עָלָיו שׁוּם הַצְדָּקָה.

עַל־כֵּן רְאוּ לְהִתְאַחֵד יַחַד, וּלְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל תִּפְחֲדוּ מִשּׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם. אֲבָל זֶה תָּלוּי — כְּפִי שֶׁתַּחֲזִיקוּ עַצְמְכֶם בְּיַחַד, וְתַרְבּוּ בְּחֶסֶד זֶה עִם זֶה. רְאוּ לַעֲזֹר לְמִשְׁפָּחוֹת מְרֻבּוֹת יְלָדִים, וְכָל אֶחָד יַשֶּׂה שְׁכֶם וְכָתֵף, וְיִשְׁלַח בְּנוֹתָיו לַעֲזֹר לְמִשְׁפָּחוֹת נִזְקָקוֹת, שֶׁאִם הַבַּיִת אֵינָהּ מְתַפְקֶדֶת כָּרָאוּי מִפְּאַת חֹלִי וְכַדּוֹמֶה, וְכֵן נָקִים מוֹסְדוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד לִדְאֹג שֶׁלְּכָל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים לֹא יֶחְסַר בַּעֲבוּר שַׁבָּת וְחַג, עָלֵינוּ לִדְאֹג עַל גַּשְׁמִיּוּת הַזּוֹלֶת, וְעַל רוּחָנִיּוּת עַצְמֵנוּ. וְלֹא כְּפִי שֶׁבְּנֵי־אָדָם עוֹשִׂים — דּוֹאֲגִים לְרוּחָנִיּוּת

הַזּוּלַת וּלְגַשְׁמִיּוּת עַצְמָם, הַהֵפֶךְ הוּא הַנָּכוֹן — לִדְאֹג עַל רוּחָנִיּוּתֵנוּ, לָבוֹא לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית — בְּמִנְיָן דַּיְקָא, לִקְבֹּעַ עִתִּים לַתּוֹרָה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הֲלָכָה וְאַגָּדָה בְּכָל יוֹם, וְלַזּוּלַת לִדְאֹג בְּגַשְׁמִיּוּת — אִם יֵשׁ לוֹ כָּל צְרָכָיו לְשַׁבָּת וּמוֹעֵד וְכוּ׳. וּבָזֶה אָנוּ מַרְאִים, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אַהֲבַת יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית.

וְלָכֵן אֲנִי פּוֹנֶה בָּזֶה לְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ ! בֹּאוּ נִתְאַחֵד יַחַד תַּחַת דֶּגֶל הַצַּדִּיק, תַּחַת רַבֵּנוּ זַ״ל, בְּאֹפֶן שֶׁלֹּא נְבַיֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּדֵי שֶׁיְּקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת: ״בְּיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לְדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ״, שֶׁאָנוּ נִהְיֶה אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ שֶׁל הַצַּדִּיק, שֶׁהוּא קֵרְבָנוּ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הָבָה נִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ זֶה לָזֶה, הָבָה נַרְבֶּה אֶת הַקִּבּוּץ שֶׁלָּנוּ, נְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם. הַיְסוֹד אֶצְלֵנוּ אַחְדוּת וְאַהֲבָה, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יַעֲזֹרוּ וּלְאָחִיו יֹאמַר חֲזַק, וְחַס וְשָׁלוֹם, אַף אֶחָד שֶׁלֹּא יְדַבֵּר רַע עַל זוּלָתוֹ. בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ שֶׁזִּכִּינוּ לַעֲקֹר אֶת הַסַּרְטָן מִקִּרְבֵּנוּ, לְכַלּוֹת הַקּוֹצִים מִן הַכֶּרֶם, זוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת לָנוּ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה, וּמֵהַיּוֹם עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר בְּמִשְׁנֶה זְהִירוּת, שֶׁשּׁוּם רִיק וּפוֹחֵז מֵאִינְשֵׁי דְּלָא מְעַלֵּי לֹא יִדְבַּק בָּנוּ. הַכֶּרֶם שֶׁלָּנוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת קְדוֹשָׁה וּטְהוֹרָה, מְגֻבֶּשֶׁת וּמְאֻחֶדֶת, שֶׁאֵין יְכוֹלִים לְשָׁבְרָהּ וּלְהָרְסָהּ בְּשׁוּם פָּנִים, הֵיכָל זַךְ וְטָהוֹר, שֶׁלַּסָּמ״ךְ־מ״ם לֹא תִּהְיֶה בּוֹ דְּרִיסַת רֶגֶל, וְלֹא יִהְיֶה לָנוּ עֵסֶק עִם שׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם רַק עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, רַק עִם הַתּוֹרָה, רַק עִם הַצַּדִּיקִים, עִסְקֵנוּ רַק לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז, וּלְחַנֵּךְ אֶת יְלָדֵינוּ עַל טָהֳרַת הַקֹּדֶשׁ.

נָא וְנָא רְאוּ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ הֵיכָן שֶׁגָּרִים, לִפְתֹּחַ בֵּית־הַכְּנֶסֶת עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל בּוֹנֶה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְשָׁם נִגְלֶה וּנְפַרְסֵם אֶת אוֹרוֹ זַ״ל, אֵיפֹה צְרִיכִים לְהִתְבַּיֵּשׁ מֵאַף אֶחָד, הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנִּגְלֶה אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּנְקָרֵב מַה שֶּׁיּוֹתֵר יְהוּדִים אֲלֵיהוּ יִתְבָּרַךְ. רְאוּ לְהִשָּׁמֵר מְאֹד מִלְּשׁוֹן הָרָע, רְכִילוּת וְלֵיצָנוּת, מְמַחֲלְקֹת וּמְרִיבוֹת, וְהָעִקָּר — לְהִתְחַזֵּק בִּנְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה, לִשְׁמֹעַ כְּלֵי זֶמֶר, וְלִרְקֹד מִתּוֹךְ שִׂמְחָה, וּבִזְכוּת הַשִּׂמְחָה וְהָעֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה שֶׁתִּהְיֶה אֶצְלֵנוּ, וְשֶׁנִּהְיֶה מְקֻשָּׁרִים

אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּאַחְדּוּת אַחַת, נִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, וְנַעֲשֶׂה לוֹ יִתְבָּרַךְ נַחַת רוּחַ גָּדוֹל.

הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמְכֶם בְּאַהֲבָה רַבָּה...

י׳ תה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (קֹהֶלֶת ו, ז): ״כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ, וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא״; מוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (ח״ג מב.): כָּל עֲמַל הָאָדָם בְּגִין פִּיהוּ. כָּל מַה שֶּׁאָדָם סוֹבֵל, זֶה בִּשְׁבִיל הַפֶּה שֶׁלּוֹ; כִּי טִבְעוֹ שֶׁל הָאָדָם שֶׁצָּרִיךְ לְדַבֵּר, הֵן אֱמֶת שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לוֹ פֶּה, אֲבָל עִם הַפֶּה צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְגִלּוּי אֱלֹקוּת, וְזוֹ הַמְצָוָה הֲכִי גְּדוֹלָה, כָּל רֶגַע וְכָל דַּקָּה שֶׁמְּדַבְּרִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל יִחוּד הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וּלְהֵפֶךְ — אִם מְדַבְּרִים לְשׁוֹן־הָרָע, רְכִילוּת וְלֵיצָנוּת, שְׁמִתְלוֹצְצִים מֵהַזּוּלַת, מְדַבְּרִים רַע עַל הַזּוּלַת, בָּזֶה עוֹבְרִים עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת. אֲבָל פִּיו שֶׁל הָאָדָם מֻכְרָח לְדַבֵּר — ״כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ״, מַה שֶּׁאָדָם עָמֵל, זֶה רַק עִם הַפֶּה שֶׁלּוֹ, שֶׁמְּדַבֵּר וּמְדַבֵּר וּמְדַבֵּר, ״וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא״, אַף פַּעַם אֵינוֹ גּוֹמֵר לְדַבֵּר. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (קִדּוּשִׁין מט:): עֲשָׂרָה קַבִּין שִׂיחָה יָרְדוּ לָעוֹלָם, תִּשְׁעָה לָקְחוּ הַנָּשִׁים, וְאֶחָד הַגְּבָרִים; אֲבָל עִם הַדִּבּוּר יְכוֹלִים לִבְנוֹת אוֹ לַהֲרֹס, אִם מְדַבְּרִים רַק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אִם מְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים וּמְשַׂמְּחִים יְהוּדִים — בּוֹנִים עוֹלָמוֹת חֲדָשִׁים, כִּי לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, עוֹבְרִים בַּיּוֹם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְאִם מְחַזְּקִים אֶת הַזּוּלַת, בּוֹנִים עוֹלָמוֹת שְׁלֵמִים; כִּי אֲנָשִׁים מִסְכְּנִים, מִסְתּוֹבְבִים שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, וְאִם שׁוֹבְרִים אוֹתָם, וּמְדַבְּרִים עִמָּהֶם כָּל מִינֵי רַע, אַזַי עוֹזְרִים לִשְׁבּוֹר עוֹד עוֹלָמוֹת,

וַאֲנָשִׁים אֵינָם חֲפִצִים לִשְׁמֹעַ בִּקֹּרֶת, בִּקֹּרֶת יֵשׁ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאָז שֶׁנּוֹלָד, כְּבָר אִמּוֹ צוֹעֶקֶת עָלָיו: אַל תֵּלֵךְ לְשָׁם, אַל תַּעֲשֶׂה, אַל תִּגַּע וְכוּ׳, מֵאָז שֶׁמַּתְחִיל לִפְקֹחַ אֶת הָעֵינַיִם, כְּבָר צוֹעֲקִים עָלָיו, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁמַּתְחִיל לִזְחֹל וְלָלֶכֶת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁגָּדֵל וּמֵבִין, שׁוֹמֵעַ דִּבְרֵי בִּקֹּרֶת, וְאַף אֶחָד אֵינוֹ שָׂם לֵב לַבִּקֹּרֶת שֶׁעוֹשֶׂה עַל יְלָדָיו, וּמִכָּל כְּשֶׁכֵּן כְּשֶׁהֵם גְּדֵלִים, כָּל הַיּוֹם מְסֻבָּבִים בְּבִקֹּרֶת. וְלָכֵן אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כט): טוֹב — הַכֹּל חֲפֵצִים לִשְׁמֹעַ, מִלָּה טוֹבָה רוֹצֶה כָּל אֶחָד לִשְׁמֹעַ, מַסְפִּיק בִּקֹּרֶת, רוֹצִים חִזּוּק וְעִדּוּד. יֶשְׁנָם הַסּוֹבְלִים סֵבֶל גָּדוֹל מְאֹד, וְעִקַּר הַמְּצָוָה — לְחַזְּקָם וּלְאַמְּצָם וּלְשַׂמְּחָם; וְהַכֹּל, שֶׁהַדִּבּוּר צְרִיכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ רַק לְשַׂמֵּחַ יְהוּדִים, רַק לְגַלּוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאִם הוֹלְכִים בָּאֹפֶן הַזֶּה — מַצְלִיחִים בִּמְאֹד מְאֹד.

לָזֹאת אוֹמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ: ״כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ״ — הַכֹּל תָּלוּי בַּפֶּה שֶׁל הָאָדָם. וְזוֹ צְרִיכָה לִהְיוֹת עֲבוֹדָתְכֶם, רַק לְדַבֵּר דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, רַק לְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, רַק לְהַחְדִּיר תִּקְוָה בַּשֵּׁנִי, וּלְדַבֵּר בְּאֹפֶן גָּלוּי מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן צא), שֶׁאֲנָשִׁים רְחוֹקִים מִכָּל זֶה, וּמִי זוֹכֶה תָּמִיד לַחֲשֹׁב מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא?! הַלְוַאי שֶׁבִּימָה אַחַת נִזְכֶּה דַּקָּה אַחַת לַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת וֶאֱלֹקוּת זֶה הַכֹּל, גַּם זֹאת אֵיֶּנּוּ חוֹשְׁבִים, אֶלָּא שְׁטֻיּוֹת וַהֲבָלִים. אַךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַחֵם עָלֵינוּ, וְרוֹצֶה שֶׁנַּגִּיעַ לָזֶה, אֲזַי שׁוֹלֵחַ לָנוּ צַדִּיק, וְהַצַּדִּיק אֵינוֹ יָכוֹל לְדַבֵּר עִמָּנוּ גָּלוּי, כִּי אֵין לָנוּ הַכֵּלִים לָזֶה, אֲזַי מְסַפֵּר לָנוּ סִפּוּרִים, וּמוֹרִיד עַצְמוֹ אֵלֵינוּ, וְאַט אַט מַחְדִּיר בָּנוּ אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן עָלֵינוּ לִשְׁמֹחַ בִּמְאֹד מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְצַדִּיק כָּזֶה, שֶׁמַּחְדִּיר בָּנוּ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת.

מָה אָנוּ מְקַבְּלִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל? אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שִׂמְחָה לִשְׂמֹחַ עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זוֹ הַמַּתָּנָה הֲכִי יָפָה. יֵשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה בְּבוֹרֵא עוֹלָם, אָז הוּא שָׂמֵחַ, וּכְשֶׁהוּא שָׂמֵחַ, אֲזַי יָכוֹל לִפְתֹּחַ פִּיו וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שָׁלַח לָעוֹלָם נְשָׁמָה קְדוֹשָׁה מְאֹד, וְהִלְבִּישָׁהּ בְּשֵׁם הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ׳ענְסְק זי״ע, וְיָדוּעַ מַה שֶּׁרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר עָלָיו, אַף שֶׁסִּפְּרוּ מְאֹד מְאֹד גְּדוֹל ״נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ״, וּמָלֵא גִּלּוּי אֱלֹקוּת, אַךְ הַמְחַבֵּר הָרְבֵּה הָרְבֵּה יוֹתֵר גָּבֹהַּ מִסִּפְּרוֹ. אָז נִתְאַר לְעַצְמֵנוּ גְּדֻלָּתוֹ; אִם בְּסִפְּרוֹ רוֹאִים כָּל־כָּךְ הָרְבֵּה גִּלּוּי אֱלֹקוּת, בְּאֵין עֵרֶךְ כְּלָל גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל הַמְחַבֵּר בְּעַצְמוֹ.

פַּעַם אַחַת בָּא אֵלָיו בָּחוּר צָעִיר בְּשֵׁם: ר׳ נָטַע, וְכָל־כָּךְ הִתְלַהֵב, עַד שֶׁהֶחְלִיט שֶׁיֵּהָפֵךְ לִהְיוֹת צַדִּיק, כִּי נִכְנְסָה בּוֹ תְּשׁוּקָה כָּזוֹ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁגְּמְלָה בְּלִבּוֹ הַהַחְלָטָה לִהְיוֹת צַדִּיק. וְיָדוּעַ שֶׁהָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע תָּמִיד בָּכָה וְצָעַק: ״מֶלֶךְ, מֶלֶךְ, מָה עָשִׂיתָ״, לֹא הָיָה לוֹ שׁוּם חֵטְא וְעָוֹן, הַחֵטְא הַיְחִידִי שֶׁמָּצָא בְּעַצְמוֹ הָיָה, שֶׁבִּהְיוֹתוֹ תִּינוֹק קָטָן פָּחוֹת מִגִּיל שָׁנָה, יָנַק מֵאִמּוֹ, וְתוֹךְ כְּדֵי כָּךְ הִכָּה בָּהּ כְּדֶרֶךְ תִּינוֹקוֹת וְכוּ׳. וְכֵיצַד נִתְגַּלָּה לוֹ הַדָּבָר? אֶלָּא פַּעַם הָיָה יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד, וּלְפֶתַע שָׁמַע מֵהַמִּטְבָּח צְעָקוֹת, וְנִבְהַל מְאֹד, רָץ לַמִּטְבָּח, וְרָאָה שָׁם, שֶׁאִמּוֹ אוֹחֶזֶת אֶת תִּינוֹקָהּ, וְהַתִּינוֹק צוֹרֵחַ וְצוֹרֵחַ, וְתוֹךְ כְּדֵי כָּךְ הִכָּה בְּיָדָיו עַל אִמּוֹ, צָעַק הָרַבִּי: ״אֵיךְ מַכִּים אִמָּא, אֵיךְ מַכִּים אִמָּא?!״ וְהִנֵּה שָׁמְעָה אִמּוֹ אֶת בְּנָהּ הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ צוֹעֵק: ״אֵיךְ מַכִּים אֶת אִמָּא״, וְזָעֲקָה עָלָיו: ״מֶלֶךְ, גַּם אַתָּה הִכִּיתָנִי״, וְשָׁאַל: ״אֵימָתַי?״ וְעָנְתָה: בְּעֵת שֶׁהָיִיתָ תִּינוֹק וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְנִבְהַל מְאֹד, וְרָץ לַתַּנּוּר וְהִכְנִיס שְׁתֵּי יָדָיו לַתַּנּוּר וּשְׂרָפָן עַל שֶׁהִכָּה אֶת אִמּוֹ. וְאִם־כֵּן דַּרְכּוֹ שֶׁל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ, שֶׁתָּמִיד מָצָא בְּעַצְמוֹ עֲוֹנוֹת, וּמִמֵּילָא אֲנָשִׁים שֶׁשָּׁמְעוּ כֵּן חָזְרוּ בִּתְשׁוּבָה, כִּי אָמְרוּ — מָה הָרַבִּי אֱלִימֶלֶךְ בּוֹכֶה, שֶׁצָּרִיךְ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, אָז אָנוּ בְּוַדַּאי מְלֵאִים חֲטָאִים וַעֲוֹנוֹת, וּצְרִיכִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה.

וְכָאמוּר הִתְקָרֵב אֵלָיו הַבָּחוּר ר׳ נָטַע, וְתֵכֶף כְּשֶׁשָּׁמַע אֶת הַהִתְעוֹרְרוּת מֵהָרַבִּי, הֶחְלִיט בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא יִהְיֶה צַדִּיק. וַעֲזָרוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְהִתְחַתֵּן, וְלֹא הָיְתָה לוֹ פַּרְנָסָה, וְנָסְעוּ הוּא וְאִשְׁתּוֹ לְאֵיזֶה כְּפָר נִדָּח, שֶׁהִתְגּוֹרְרוּ בּוֹ אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּכְנַס לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, נִגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדִי כַּפְרִי, וְאָמַר לוֹ: ״הַבֵּט נָא, יֵשׁ לִי שְׁנֵי יְלָדִים שֶׁאֵינָם מְבִינִים אֶת הַלִּמּוּד, הָבָה וְאֶשְׂכֹּר אוֹתְךָ

לְלַמְּדָם״, וְנֵאוֹת. וּמַה שֶּׁעָשָׂה בִּזְמַנּוֹ הַפָּנוּי, אִישׁ לֹא יָדַע, לֹא אִשְׁתּוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא הַכַּפְרִי. כִּי הָיָה אָז מִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלָמַד הַרְבֵּה תּוֹרָה. וְהַכַּפְרִי הַזֶּה הָיָה לוֹ יַעַר בְּבַעֲלוּתוֹ, אֲשֶׁר מִשָּׁם בָּרְתוּ עֵצִים וּמְכָרוּם. בְּיוֹם מִן הַיָּמִים רָאָה שֶׁחִסְּרִים לוֹ עֵצִים רַבִּים, וְהֵבִין שֶׁבְּוַדַּאי יֶשְׁנָם גַּנָּבִים אֲשֶׁר כּוֹרְתִים אֶת הָעֵצִים בְּאֶמְצַע הַלַּיְלָה וְגוֹנְבִים אוֹתָם, בָּצָר לוֹ, נִגַּשׁ אֶל ר׳ נָטָע הָאַבְרֵךְ, וְאָמַר לוֹ: ״אֲשַׁלֵּם לְךָ יוֹתֵר, אִם תִּהְיֶה לִי שׁוֹמֵר לַיְלָה״; וְהָלַךְ הַהוּא לִשְׁאֹל רְשׁוּת מֵאִשְׁתּוֹ וְנֵאוֹתָה. וְהוּא הָיָה מָלֵא שִׂמְחָה — עַכְשָׁו אֶהְיֶה בַּלַּיְלָה בַּיַּעַר, אֵיזוֹ שִׂמְחָה תִּהְיֶה לִי, כִּי אוּכַל לְהִתְבּוֹדֵד כַּאֲוַת נַפְשִׁי. וְהָלַךְ לְטַיֵּל בְּתוֹךְ הַיַּעַר, וּמָצָא לְעַצְמוֹ מְעָרָה. וְהֵבִיא עִמּוֹ כָּל יוֹם גֵּרוֹת, וְהִדְלִיקָן בַּמְּעָרָה, וְאָמַר תִּקּוּן חֲצוֹת בִּבְכִיּוֹת עֲצוּמוֹת, וְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְלָמַד תּוֹרָה.

וַיְהִי בַּחֲצִי הַלַּיְלָה, הִגִּיעוּ גַּנָּבִים, וְרָצוּ לִכְרוֹת עֵצִים, הָיוּ אֵלּוּ אִכָּרִים גּוֹיִים, וְתֵכֶף כְּשֶׁרָצוּ לְבַצֵּעַ זְמָמָם, שָׁמְעוּ קוֹלֵי קוֹלוֹת, וְנִפְחֲדוּ מְאֹד מְאֹד, וְעָמְדוּ כִּמְסֻמָּרִים עַל מְקוֹמָם, וְהִנֵּה נִתְגַּבֵּר הַקּוֹל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְהֵחֵלּוּ לָלֶכֶת אַחַר הַקּוֹל, עַד שֶׁרָאוּ מֵרָחוֹק נְצוֹצֵי אוֹר, וְנִגְּשׁוּ קָרוֹב יוֹתֵר, וְרָאוּ יְהוּדִי מְלֻבָּשׁ בְּשַׁק וָאֵפֶר, וּבוֹכֶה וּבוֹכֶה. וְכָל־כָּךְ נִבְהֲלוּ שֶׁנָּסוּ עַל נַפְשָׁם תֵּכֶף־וּמִיָּד.

וְלֹא אָרַךְ זְמַן הַרְבֵּה, שֶׁהָאִכָּרִים הַלָּלוּ פִּרְסְמוּ זֶה לָזֶה, שֶׁלַּכַּפְרִי יֵשׁ אֵיזֶה מְלַמֵּד שֶׁהוּא צַדִּיק גָּדוֹל, עַד שֶׁהִגִּיעוּ הַדְּבָרִים לְאׇזֶן הַכַּפְרִי, וְאָמַר: ״ר׳ נָטָע, מֵהַיּוֹם וָהָלְאָה אֵינֶנִּי רוֹצֶה שֶׁתַּעַבְדוּ אֶצְלִי, אֵינֶנִּי רוֹצֶה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּצַדִּיק״. וְהָלַךְ וְהֵבִיא מְלַמֵּד אַחֵר, ״אֲבָל תִּשָּׁאֲרוּ אֶצְלִי, אֲנִי מוּכָן לִתְרֹם לָכֶם הַכֹּל — אֹכֶל בִּגּוּד, הָעִקָּר תִּתְגּוֹרְרוּ עִמִּי״. הַצַּדִּיק ר׳ נָטָע תֵּכֶף כְּשֶׁרָאָה שֶׁנִּתְגַּלָּה, נָטַל אֶת מִטַּלְטְלָיו וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְנֶעֱלַם מִשָּׁם, כִּי רָצָה לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּדֶרֶךְ צְנִיעוּת, שֶׁאִישׁ לֹא יֵדַע.

אַחַר הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל הָרַבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זי״ע, הִתְקָרֵב ר׳ נָטָע אֶל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ ר׳ מָרְדֳּכַי מִנֶּעשְׁכִיז זי״ע, שֶׁרִבְּנוּ זַ״ל הִפְלִיג מְאֹד בְּמַעֲלָתוֹ, וּכְשֶׁשָּׁב מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, נָסַע בִּמְהִירוּת גְּדוֹלָה אֶל הַצַּדִּיק

הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְהִסְפִּיק לְפָגְשׁוֹ חֲמִשָּׁה יָמִים קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ. וּשְׁאָלוֹ ר׳ נָטַע: ״רַבִּי, אֲנִי רוֹצֶה לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאַף אֶחָד לֹא יֵדַע, עָנָה וְאָמַר לוֹ הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מָרְדֳּכַי: ״כֵּיוָן שֶׁנִּתְגַּלֵּיתָ בָּעוֹלָם, סִימָן שֶׁזֶּהוּ רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. לֵךְ לָגוּר בְּאֵיזוֹ עִיר, וְשָׁם תִּהְיֶה מַגִּיד מֵישָׁרִים״. וְהֶרְאָה לוֹ הַכִּוּוּן הֵיכָן לִנְסֹעַ, עַד שֶׁהִגִּיעַ לְעִיר חֶלֶם, וְשָׁם נִתְפַּרְסֵם, וּבָאוּ אֵלָיו אֲנָשִׁים לְקַבֵּל בְּרָכוֹת, וְהֶחֱזִיקוּהוּ לְצַדִּיק גָּדוֹל, וְנִקְרָא: ר׳ נָטַע מֵחֶלֶם, וְחִבֵּר סֵפֶר: ״נֶטַע שַׁעֲשׁוּעִים״, וְנִתְפַּרְסֵם מְאֹד בָּעוֹלָם; פַּעַם אַחַת בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים בָּכָה מְאֹד מְאֹד, כָּל הַתְּפִלּוֹת הֶאֱרִיךְ בָּהֶן בִּבְכִיּוֹת, תַּלְמִידָיו רָאוּ שֶׁמַּשֶּׁהוּ מוּזָר קוֹרֶה פֹּה. וּבְתוֹךְ הַמִּנְיָן הַזֶּה הָיָה הַכַּפְרִי, שֶׁנִּתְגַּלָּה לוֹ שֶׁרַבִּי נָטַע הַצַּדִּיק, הוּא הַמְלַמֵּד שֶׁהָיָה שֶׁל יְלָדָיו, וְלָכֵן בָּא לְהִתְפַּלֵּל עִמּוֹ. וּכְשֶׁשָּׁמַע אֶת בְּכִיָּתוֹ שֶׁל ר׳ נָטַע, הֵבִין שֶׁיֶּשְׁנָהּ כָּאן גְּזֵרָה גְּדוֹלָה וְכוּ׳, וְגַם הַכַּפְרִי הַזֶּה בָּכָה מְאֹד, וּבִפְרָט בַּפִּיּוּט: אָב יְדָעֲךָ מִנֹּעַר, לְפֶתַע הִפְסִיק הַצַּדִּיק לְהַאֲרִיךְ בַּתְּפִלָּה, וְסִיְּמָהּ תֵּכֶף־וּמִיָּד, וְהָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד, וְהִתְבּוֹנֵן עַל הָאִישׁ הַכַּפְרִי, וּשְׁאָלוֹ: ״מַהִי כַּוָּנַת הַפִּיּוּט הַזֶּה?״ וְעָנָה וְאָמַר: ״רַבִּי, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁזֶּה סוֹבֵב עַל אַבְרָהָם אָבִינוּ, שֶׁהָיָה הָאָב הָרִאשׁוֹן שֶׁלָּנוּ, שֶׁהִכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּצְעִירוּתוֹ, אֲזַי בָּכִיתִי לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, גַּם אֲנִי מַכִּיר אֶת הַצַּדִּיק ר׳ נָטַע כְּשֶׁהָיָה צָעִיר, אָז עֲזֹר לַיְּהוּדִים, שֶׁיִּמְתְּקוּ מֵהֶם כָּל הַדִּינִים״. עָנָה וְאָמַר לוֹ הַצַּדִּיק: ״עַכְשָׁו אֲנִי יוֹדֵעַ מֶה הָיְתָה הַשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה בַּשָּׁמַיִם, שֶׁקָּרְעָה אֶת כָּל הַגְּזֵרֵי דִּינִים״.

וּמָה אָנוּ לְמֵדִים מִזֶּה? אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה שֶׁיֵּשׁ בַּצַּדִּיק, יְכוֹלָה לְהָבִיא לְבִטּוּל גְּזֵרוֹת. וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם שֶׁאָמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ: ״כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ״, מַה שֶּׁאָנוּ סוֹבְלִים צָרוֹת וְיִסּוּרִים, זֶה רַק מֵהַדִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים רַע זֶה עַל זֶה. וְלָכֵן רְאוּ לְהַתְחִיל לְדַבֵּר זֶה עִם זֶה דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְשִׂמְחָה, וְנִשְׁמַח בְּיַחַד, וְיַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לְבִיאַת הַגּוֹאֵל צֶדֶק, בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר ... גֵּרוּ יָאִיר.

לָכֵן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, כְּדֵי לִזְכּוֹת לִמְצֹא אֶת הַזִּווּג, צְרִיכִים לִנְסֹעַ אֶל הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פט), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא הַמְשַׁדֵּךְ כָּל הַשִּׁדּוּכִים. שַׁדְכָ״ן — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: כְּ׳סֶף נ׳וֹטֵל שֶׁ׳קֶר ד׳וֹבֵר, שַׁדְכָן רוֹצֶה רַק אֶת הַכֶּסֶף, לֹא־כֵן הַצַּדִּיק, הוּא שַׁדְכָ״ן — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: כִּ׳י שִׁ׳בַּר דַּ׳לְתוֹת נְ׳חֹשֶׁת; הוּא עָמֵל כָּל־כָּךְ קָשֶׁה לְחַבֵּר בֵּין רָנָק וְרָנָקָה, עַד שֶׁשּׁוֹבֵר דַּלְתוֹת נְחֹשֶׁת וּמַצְלִיחַ. וְלָכֵן הָרוֹצֶה לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ, שֶׁיָּבוֹא אֶל הַצַּדִּיק.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזָרנוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ קוֹנְטֶרֶס הַנִּקְרָא ״מְצִיאַת הַזִּווּג״, וְיֵשׁ שָׁם תְּפִלּוֹת, וּמִי שֶׁיֹּאמַר אֶת הַתְּפִלּוֹת אַרְבָּעִים יוֹם רְצוּפִים — יִמְצָא זִוּוּגוֹ, וְזֶה נִדְפַּס גַּם בְּאַנְגְלִית. אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לַהֲפִיצוֹ, יֵשׁ הֲמוֹן בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁמְּסַפְּרִים נִפְלָאוֹת, שֶׁאָמְרוּ אֶת הַתְּפִלּוֹת מֶשֶׁךְ אַרְבָּעִים יוֹם וּמָצְאוּ זִוּוּגָם.

וְלָכֵן כָּל הֶחָפֵץ לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ, יִקַּח אֶת הַקּוֹנְטֶרֶס ״מְצִיאַת הַזִּווּג״, וְיֹאמַר אֶת הַתְּפִלּוֹת שָׁם מֶשֶׁךְ אַרְבָּעִים יוֹם, וְיִמְצָא זִוּוּג טוֹב וְהָגוּן.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, הָעִקָּר רְאֵה לִמְסֹר נַפְשְׁךָ לְגַלּוֹת אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵינְךָ יוֹדֵעַ גֹּדֶל זְכוּתְךָ. וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁהַסָּמ״ךְ־מ״ם לוֹקֵחַ עַצְמוֹ כָּל־כָּךְ עָלֶיךָ, כִּי יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת עֲצוּמִים.

וּבִפְרָט אֵלּוּ הַגְּרִים עַל הַגְּבוּלוֹת, אֲשֶׁר הֵם שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, כִּי נִשְׁקֶפֶת לָהֶם סַכָּנָה בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְגֹדֶל פַּחְדָּם — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, וְלָכֵן צְרִיכִים לְהָפִיץ לָהֶם כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁבִּזְכוּת הַפָּצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, נִזְכֶּה לְקָרֵב אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל אֲלֵיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה הַתִּקּוּן הַכִּי גָּדוֹל שֶׁלָּנוּ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה הֵימֶנּוּ. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר בְּפֵרוּשׁ (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת נאוּף, סִימָן מא): תִּקּוּן לְהוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה — שֶׁיִּשְׁתַּדֵּל לְהַחֲזִיר בְּנֵי־אָדָם בִּתְשׁוּבָה; וְלָכֵן אֵין תִּקּוּן גָּדוֹל מִזֶּה — לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַסְּפָרִים מַחֲזִירִים כְּבָר בְּנֵי־אָדָם בִּתְשׁוּבָה. וּבִפְרָט הַקּוּנְטְרֵסִים, זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּרֹאשׁ מַעְיָנֵינוּ, לְהָפִיץ כַּמָּה שֶׁיּוֹתֵר, וּלְחַזֵּק וּלְעוֹדֵד אֲנָשִׁים אֲחֵרִים, שֶׁגַּם הֵם יָפִיצוּ, וְצָרִיךְ שֶׁתִּהְיֶה בָּנוּ עַיִן טוֹבָה, לִרְצוֹת שֶׁכֻּלָּם יָפִיצוּ, כִּי יֵשׁ כַּחֲמִשָּׁה־עָשָׂר מִלְיוֹן יְהוּדִים, כֵּן יִרְבּוּ, וּצְרִיכִים לְקָרֵב אֶת כֻּלָּם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הִגִּיעַ הַזְּמַן לְהִגָּאֵל כְּבָר.

וְלָכֵן אַל תִּשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר, אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אַךְ הַכֹּל נִסְיוֹנוֹת מִן הַשָּׁמַיִם, מְנַסִּים אוֹתְךָ מִלְמַעְלָה, מְנַסִּים אוֹתְךָ בַּחוּץ, אַךְ הֱיֵה שָׂמֵחַ בְּחֶלְקֶךָ, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד, רַק תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וְכָל יוֹם וָיוֹם תִּרְקֹד. מוֹהַרַנ״תְּ זַ״ל נָתַן תִּקּוּן לְאֶחָד, שֶׁכָּל יוֹם יִרְקֹד וְיִהְיֶה שָׂמֵחַ. וְכֵן אָמַר לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: אִם הָיִיתָ תָּמִיד שָׂמֵחַ, לֹא הָיִיתָ רוֹאֶה פְּנֵי גֵּיהִנּוֹם. וּבֶאֱמֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן קיט), שֶׁהַגֵּיהִנּוֹם הוּא בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי הַנִּרְאֶה שֶׁאֵין עוֹלָם הַזֶּה, רַק גֵּיהִנּוֹם, וּכְפִי הַשִּׂיחָה הַזּוֹ: אִם תִּהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, לֹא תִּהְיֶה רוֹאֶה פְּנֵי גֵּיהִנּוֹם, אִם אָדָם תָּמִיד שָׂמֵחַ, אֵינֶנּוּ רוֹאֶה אֶת הַגֵּיהִנּוֹם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. מֵאַחַר שֶׁהוּא שָׂמֵחַ, אֲזַי דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי אֶצְלוֹ

יִתְבָּרַךְ כְּתִיב (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א׳ טז, כז): ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״; וְלָכֵן כָּל מִי שֶׁשָּׁמֵחַ, סִימָן שֶׁהוּא קָרוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְלָכֵן רְאֵה לָקַחַת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וּלְבַל תִּהְיֶה לְךָ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, כִּי דַּיְקָא אֵלּוּ הַמְפִיצִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הַרְבֵּה פְּעָמִים נֶחֱלָשִׁים וְנִשְׁבָּרִים.

חֲזַק וֶאֱמַץ בִּמְאֹד מְאֹד, וּרְאֵה לְשַׂמֵּחַ אוֹתִי בְּכָל פַּעַם, וְלוֹמַר לִי וּלְסַפֵּר לְפָנַי מַה מְּפִיצִים וְכֵיצַד, כִּי זוֹ כָּל הַחִיּוּת שֶׁלִּי.

רְאֵה מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי — כָּל מִינֵי מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְעִם כָּל זֹאת אֲנִי מִתְחַזֵּק וְאֵינֶנִּי נִשְׁבָּר, וְעוֹד מְשַׂמֵּחַ אֲחֵרִים. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אַתָּה, רְאֵה לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים, וּלְבַל תִּהְיֶה לְךָ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְתִהְיֶה סַבְלָן גָּדוֹל, רֹאשִׁית — בַּבַּיִת עִם אִשְׁתְּךָ, תִּהְיֶה וַתְּרָן וּתְשַׂמְּחָהּ וּתְכַבְּדָהּ, וְכֵן עִם הַיְלָדִים רְאֵה לְשַׂמְּחָם וְלִנְהֹג עִמָּהֶם בְּסַבְלָנוּת רַבָּה מְאֹד, וְתִרְאֶה שֶׁאֲוִירָה בַּבַּיִת תִּהְיֶה רַק שִׂמְחָה וַעֲלִיזוּת, וְאָז תִּוָּכַח, שֶׁכָּל הַחַיִּים שֶׁלְּךָ יִהְיוּ חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי.

אֵינְךָ יוֹדֵעַ גֹּדֶל זְכוּתְךָ שֶׁיֵּשׁ לְךָ, שֶׁאַתָּה עוֹסֵק בַּהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיזוֹ זְכוּת הִיא זוֹ! עַל־כֵּן רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק וְאַמִּיץ מְאֹד בְּדַרְכְּךָ. וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁנִּזְכֶּה עוֹד לְהַדְפִּיס מִלְיוֹנִים קוּנְטְרֵסִים וּסְפָרִים וּנְפִיצָם, עַד שֶׁכָּל עַם יִשְׂרָאֵל יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה, וְנִזְכֶּה לְקַבֵּל פְּנֵי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

וּמָה אֹמַר לְךָ! גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, שֶׁהִדְפַּסְתֶּם עַכְשָׁו עֶשְׂרִים אֶלֶף קוּנְטְרֵסִים עַל שַׁבָּת, אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַעֲלַת זֶה הָעִנְיָן, לְזַכּוֹת אֶת נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים עַל חַוָּה: הִיא כִּבְתָה נֵרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְלָכֵן תַּעֲסֹק בְּהַדְלָקַת נֵרוֹ שֶׁל עוֹלָם (עֵין תַּנְחוּמָא בְּרֵאשִׁית א׳), וְלָכֵן זוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה מְאֹד לְעוֹרֵר אֶת נְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַדְלִיק נֵרוֹת שַׁבָּת.

אוֹדוֹת דְּבָרֶיךָ שֶׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, אֶצְלֵנוּ אֵינֶנִּי מַנִּיחַ אָדָם מְשֻׁגֶּה, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בָּבָא קַמָּא יד.): מְשֻׁגֶּה קֶרֶן — חֲצִי נֶזֶק, אֲפִלּוּ אֵינוֹ עוֹשֶׂה מְאוּמָה, רַק הוֹלֵךְ בִּבְגָדִים מְשֻׁנִּים, אֲזַי צְרִיכִים

תֵּכֶף־וּמִיָּד לְסַלְקוֹ מִמְּקוֹמֵנוּ, כִּי אֶצְלֵנוּ נִכְנָסִים רַק אֲנָשִׁים הֲגוּנִים, וְלֹא תְּמֻהוֹנִיִּים וּמְשֻׁנִּים. אָסוּר לָנוּ לַעֲשׂוֹת שֵׁם רַע לַצַּדִּיק. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ע׳): יֵשׁ אֲנָשִׁים, שֶׁעַל־יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם וְדִבּוּרֵיהֶם גּוֹרְמִים לְהִתְרַחֵק מִן הַצַּדִּיק; וְלָכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד בְּכִבּוּד הַצַּדִּיק, וְכָךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק, סִימָן סט): מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הַצַּדִּיק, צָרִיךְ לִשְׁמֹר אֶת הַצַּדִּיק, שֶׁלֹּא יֵצֵא שֵׁם רַע עָלָיו; וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהִזָּהֵר מְאֹד אֶת מִי מַכְנִיסִים לְבֵית־הַכְּנֶסֶת. וְכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן נט), שֶׁצְּרִיכִים לְהִשָּׁמֵר מְאֹד מֵאֲנָשִׁים שֶׁיְּכוֹלִים לְהוֹרִיד אֶת זֶה שֶׁמְּקָרְבָם, וְלָכֵן הַצַּדִּיק בּוֹנֶה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְשׁוֹרֵף אֶת הַקְּלִפּוֹת, וְאִם לֹא נִשְׂרְפוּ הַקְּלִפּוֹת, עַל־כָּל־פָּנִים אָסוּר לְהַכְנִיסָן בִּפְנִים.

הָעִקָּר רְאֵה אַתָּה לְהִתְחַזֵּק, וְאַל תִּפֹּל כְּרֶגַע בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, רַק חֲזַק וֶאֱמַץ וֶהְיֵה בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תח.

בְּעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ לִי שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳, הֲיִתָּכֵן?! אֵינֶנִּי מֵבִין אוֹתְךָ, הֲלֹא הָלַכְתָּ לִישִׁיבוֹת וְהֻפַּצְתָּ סִפְרֵי שׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְאֵיךְ תֹּאמַר שֶׁעֲדַיִן עוֹבֵר עָלֶיךָ וְכוּ׳, הֲלֹא אַתָּה צָרִיךְ לִרְקֹד כָּל הַיּוֹם, כִּי הִצַּלְתָּ בַּחוּרִים רַבִּים מֵרֶדֶת שַׁחַת, אִם־כֵּן עָלֶיךָ לְהָפִיץ גַּם ״קְדֻשַּׁת הַבְּרִית״ וְכוּ׳, הֲיוֹדֵעַ אַתָּה מָה עוֹבֵר הַיּוֹם עַל בַּחוּרִים?! בַּחוּרִים יְקָרִים עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְנוֹפְלִים בִּפְגַם הַבְּרִית, וְרַק סִפְרֵי שׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ זֶה אֲשֶׁר מַצִּיל אוֹתָם.

וְלָכֵן לָמָּה תִּהְיֶה שָׁבוּר וּמְמֹרָמָר?! אַדְרַבָּה, רְאֵה לָקַחַת עִמְּךָ עוֹד וָעוֹד חֲבֵרִים, שֶׁיָּפִיצוּ עִמְּךָ, אֲשֶׁר זוֹ זְכוּת גְּדוֹלָה בִּמְאֹד מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר בִּזְכוּת פּוֹעֲלְךָ זֶה, שֶׁתָּמִיד תִּהְיֶה שָׂמֵחַ.

וְאוֹדוֹת הַצַּעַר וְעָגְמַת הַנֶּפֶשׁ שֶׁלְּךָ וְכוּ׳, רְאֵה לִשְׁכֹּחַ עֲבָרְךָ, וְלַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּכָל פַּעַם, וְתִהְיֶה שָׂמֵחַ מֵרֵעַ זֶה, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּנְחוּמָא שְׁמִינִי ב׳): אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם שָׂמֵחַ לְמָחָר. וְלָכֵן רְאֵה הַיּוֹם לִהְיוֹת שָׂמֵחַ, וְתֵצֵא לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְקָרֵב אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם, אֲשֶׁר אֵין לְךָ זְכוּת גְּדוֹלָה מִזּוֹ בְּרוּחָנִיּוּת, וּמִלְּבַד זֹאת שֶׁיִּהְיֶה לְךָ גַּם שֶׂפַע גַּשְׁמִי.

רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר לְמוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁיְּדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם, שְׁאָלוֹ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: רַבִּי, אֲבָל אֵינִי יוֹדֵעַ מָה עוֹבֵר עַל אֲחֵרִים? עָנָה לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל: מָה אִכְפַּת לְךָ, אַתָּה תְּדַבֵּר וְכוּ׳. וְאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, שֶׁהֵבִין מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁפּוֹעֲלִים, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְדַבֵּר, וְאִם מְדַבְּרִים אֱמוּנָה וְהִתְחַזְּקוּת, זֶה פּוֹעֵל מְאֹד בְּלִבּוֹת יִשְׂרָאֵל, כִּי אֲנָשִׁים כְּהַיּוֹם שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים מְאֹד. וְלָכֵן רְאֵה גַּם אַתָּה לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה, וְתָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִזְכוּת זֶה תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם בְּכָל יוֹם שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם עִם פֵּרוּשׁ רַשׁ״י, וְכֵן תִּלְמַד הַרְבֵּה הֲלָכָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ אוֹר שֶׁל עוֹלָם הַבָּא בְּזֶה הָעוֹלָם, וּתְבַשֵּׂר לִי תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! אֵינְךָ יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַעֲלַת הַהִדָּפָסָה וְהַהֲפָצָה. וְלָכֵן רְאֵה לְהָפִיץ תָּמִיד קֹדֶם הֶחָג וְהַמּוֹעֵד אֶת הַסֵּפֶר וְהַקּוּנְטְרֵס הַשַּׁיָּכִים לְזֶה הֶחָג, כְּגוֹן: קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה תָּפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַמְדַבְּרִים מִמַּעֲלַת הַתְּשׁוּבָה וְיָמִים נוֹרָאִים, וְהַנְהָגוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְקֹדֶם סֻכּוֹת — מֵהַסְּפָרִים הַמְדַבְּרִים עַל סֻכָּה שֶׁהִיא צֵל הָאֱמוּנָה, וְקֹדֶם חֲנֻכָּה רְאֵה לְהָפִיץ — "נֵר לְהַצַּדִּיק", וְקֹדֶם ט״וּ בִּשְׁבָט — "רֹאשׁ הַשָּׁנָה לָאִילָנוֹת", וּבִימֵי שׁוֹבְבֵי״ם — הַקּוּנְטְרֵסִים הַמְדַבְּרִים עַל קְדֻשַּׁת הַבְּרִית. וְקֹדֶם פּוּרִים וּפֶסַח יֵשׁ לָנוּ סֵפֶר: "אוֹצַר הַפּוּרִים" וְ"אוֹצַר הַפֶּסַח", אֲשֶׁר עוֹמְדִים לְהִכָּנֵס לְדִפּוּס, וְכֵן מְגִלַּת אֶסְתֵּר עִם פֵּרוּשׁ "גְּנִזֵי הַמֶּלֶךְ", וְהַגָּדָה שֶׁל פֶּסַח עִם פֵּרוּשׁ "אוֹר זָרוֹעַ", אֲשֶׁר נִמְצָאִים עֲדַיִן בִּכְתַב יָד, וְיַעְזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לְהוֹצִיאָם לָאוֹר, וְכֵן הָלְאָה לְכָל חַג וּמוֹעֵד יֵשׁ לָנוּ סְפָרִים וְקוּנְטְרֵסִים הַמְדַבְּרִים בְּמַעֲלָתוֹ, וְהָיָה רָאוּי תָּמִיד לְהָפִיץ אוֹדוֹת הֶחָג הַקָּרֵב וּבָא.

וְזֹאת עָלֶיךָ לֵידַע, אֲשֶׁר הַסָּמ״ךְ־מ״ם רוֹצֶה רַק לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, כִּי מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הוּא חָפֵץ לְבָלְעוֹ, וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁרוֹצֶה לְקָרֵב גַּם אֶת אֲחֵרִים, עָלָיו הַסָּמ״ךְ־מ״ם אוֹרֵב בְּמְאֹד מְאֹד, כִּי הוּא מְאֹד מְפַחֵד מֵאָדָם אֲשֶׁר יֵשׁ בְּכֹחוֹ לְקָרֵב אֲחֵרִים לְצוּר מַחֲצַבְתָּם, לְהָשִׁיב הַבָּנִים הָאֲבוּדִים לְחֵיק אֲבִיהֶם; וְלָכֵן הַהֶכְרֵחַ לִי לְחַזְּקְךָ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עַיֵּן יַלְקוּט דְּבָרִים תתקלז): אֵין מְחַזְּקִים אֶלָּא לְמְחֻזָּקִים, אֵלּוּ שֶׁמְּחַזְּקִים אֲחֵרִים, הֵם צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת יוֹתֵר מִכֻּלָּם. וְלָכֵן רְאֵה לְהִשָּׁמֵר מְאֹד שֶׁלֹּא לִפֹּל בַּחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְהַמְשֵׁךְ בַּעֲבוֹדָתְךָ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה הֵימֶנָּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תי.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל .. שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

אוֹדוֹת שְׁאֵלַתְכֶם וּבַקָּשַׁתְכֶם וְכוּ׳, אָנוּ בָּאנוּ לְזֶה הָעוֹלָם — רַק לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וּמַהוּ רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ? זֶה כָּתוּב לָנוּ בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לָנוּ יֵשׁ דִּינִים אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, אֲנַחְנוּ יְהוּדִים מַאֲמִינִים בַּבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. נְשׁוּאִין — זֶה הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן, וּבִפְרָט אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִקְפִּיד עַל כָּךְ מְאֹד מְאֹד, שֶׁלֹּא יִסְתּוֹבְבוּ רַוָּקִים וְרַוָּקוֹת. וְהִנֵּה מֵאַחַר שֶׁמְּצָאתֶם אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְהֶחְלַטְתֶּם יַחְדָּו לִבְנוֹת בַּיִת, רְאוּ לְקַבֵּעַ מוֹעֵד הַחֲתֻנָּה בַּמְּהִירוּת הָאֶפְשָׁרִית, וְלֹא לְהִתְמַהְמֵהַּ כְּלָל וּכְלָל. וְהָעִקָּר רְאוּ שְׁנֵיכֶם לְהִתְחַזֵּק וְלַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּתְקַבְּלוּ עַל עַצְמְכֶם לַעֲזֹר זֶה לָזֶה, וּלְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וּלְהִתְחַתֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְלִבְנוֹת בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, וּלְקַיֵּם מִצְוָותָיו יִתְבָּרַךְ.

וְזֹאת תִּדְעוּ, אֲשֶׁר תַּכְלִית הַנִּשּׂוּאִין — לִבְנוֹת בַּיִת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סוֹטָה יז.): אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ — שְׁכִינָה בֵּינֵיהֶם, לֹא זָכוּ אֵשׁ אוֹכַלְתָּן, שֶׁהַשְׁכִינָה בּוֹרַחַת מֵהַבַּיִת. וְלָכֵן הָעִקָּר לְהַרְבּוֹת בְּאַהֲבָה וּבַהֲבָנָה הֲדָדִית, וּלְוַתֵּר זֶה לָזֶה. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ד׳): אַהֲבָ״ה גִּימַטְרִיָּה אֶחָ״ד, אֶחָד — אַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אִם אָדָם רוֹצֶה לָדַעַת אִם הוּא אוֹחֵז בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁמִּתְאַחֵד בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יִבְחַן הֵיטֵב אֶת עַצְמוֹ אִם הוּא אוֹהֵב אֶת הַזּוּלַת. וְהַזּוּלַת הֵינוּ בָּרֹאשׁ וּבָרִאשׁוֹנָה — הָאִישׁ אֶת הָאִשָּׁה וְהָאִשָּׁה אֶת הַבַּעַל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתַּצְלִיחוּ שְׁנֵיכֶם בְּחַיֵּיכֶם, וְתִבְנוּ בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֶזְכֶּה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה שֶׁלָּכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

מְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ, שֶׁמָּצְאת בָּחוּר יָקָר וִירֵא שָׁמַיִם. וּלְדַעְתִּי, רְאִי לִגְמֹר תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶת הַשִּׁדּוּךְ בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב בְּלִי שׁוּם הִתְלַבְּטֻיּוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם לִבְנוֹת בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

נָא וְנָא רְאִי לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל פְּרָט וּפְרָט שֶׁאַתְּ צְרִיכָה בַּחַיִּים, כִּי הַתְּפִלָּה הוּא הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכֹּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לִשְׁמֹעַ אֶת כָּל הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עַל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁכָּתַבְתְּ לִי אוֹדוֹתָם.

לְדַעְתִּי, שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד יִבְדְּקוּ כֻּלָּם אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתָם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְכֵן אִם לֹא חָסֵרָה עַל אֵיזוֹ דֶּלֶת מְזוּזָה, כִּי רֹב הַצָּרוֹת בְּבֵיתוֹ שֶׁל הָאָדָם נִמְשָׁכוֹת רַק כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ מְזוּזוֹת פְּסוּלוֹת.

גַּם תְּעוֹרְרִי אוֹתָם עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, וְשֶׁיֹּאכְלוּ רַק מַאֲכָלִים כְּשֵׁרִים בְּהֶכְשֵׁר בֵּית־דִּין צֶדֶק שֶׁל יִרְאִים וְצַדִּיקִים.

מַה מְאֹד רָאוּי לְעוֹרֵר עַל גְּדֻלַּת וּשְׁמִירַת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כִּי הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת — הַשַּׁבָּת שׁוֹמֶרֶת עָלָיו.

הַמְאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תיג.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים בָּעוֹלָם לִלְמֹד בְּכָל יוֹם אֲפִלּוּ מְעַט דִּמְעַט, כִּי כֹּחַ הַתּוֹרָה גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וּמְשַׁבֵּר אֶת הָרָע שֶׁנִּכְנָס בָּאָדָם. וְרַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן יט), שֶׁאֲפִלּוּ אוֹתָם הָאֲנָשִׁים, שֶׁנִּלְכְּדוּ בַּחֲטָאִים וּבַעֲוֹונוֹת, אִם יַעֲשׂוּ לְעַצְמָם חֹק קָבוּעַ לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וְיוֹם כָּךְ וְכָךְ, הַתּוֹרָה בְּעַצְמָהּ תּוֹצִיאֵם מֵהַבּוֹץ.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם וּבְאַהֲבָה עִם יְדִידֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר. וּרְאֵה לַעֲזֹר לִי, שֶׁאוּכַל לְהַדְפִּיס עוֹד כְּרָכִים גְּדוֹלִים שֶׁל שו״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר יֵשׁ בְּדַעְתִּי לְהַדְפִּיס עַכְשָׁו כַּמָּה כְּרָכִים.

בְּחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ, קָנִינוּ מְכוֹנַת הַדְפָּסָה, וּמֵהַיּוֹם נַדְפִּיס כְּבָר בְּעַצְמֵנוּ, וְזֶה יַחְסֹךְ שְׁנֵי שְׁלִישִׁים מֵהַהוֹצָאוֹת שֶׁל הַדְפָּסָה, וְשֶׁלֹּא יַעֲלֶה רַק שְׁלִישׁ אֶחָד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכֵּנוּ, וּבְכָל אֲשֶׁר נִפְנֶה — נַשְׂכִּיל וְנַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תיד.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִכֶּם, שֶׁאַתֶּם מְחַזְּקִים אֶת עַצְמְכֶם יַחַד, כֵּן יַעֲזֹר לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תִּהְיֶה אַהֲבָה וְאַחֲוָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיכֶם.

נָא וְנָא רְאִי לְחַזֵּק אֶת בַּעְלֵךְ שֶׁיִּלְמַד תּוֹרָה, וְיַעֲסֹק בְּקִרּוּב רְחוֹקִים.

רְאִי לִהְיוֹת סַבְלָנִית גְּדוֹלָה עִם הַיְלָדִים כִּי אֵל יְלָדִים צְרִיכִים סַבְלָנוּת הֲכִי גְּדוֹלָה, וְרַבֵּנוּ ז״ל אָמַר, שֶׁעִם טוֹב פּוֹעֲלִים יוֹתֵר בְּנָקֵל מִמַּה שֶׁפּוֹעֲלִים בְּרַע.

נָא וְנָא רְאִי לִהְיוֹת שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה, וּבְיוֹתֵר צְרִיכָה הָאִשָּׁה לְהִתְאַזֵּר לִהְיוֹת בְּסַבְלָנוּת.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתַּבְכֶם לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְכֶם הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, וִימַלֵּא לָכֶם אֶת מִשְׁאֲלוֹת לִבְּכֶם לְטוֹבָה, וּבְרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיכֶם, וְתִשְׂאוּ חֵן בְּעֵינֵי כָּל רוֹאֵיכֶם.

נָא וְנָא רְאוּ לְבַדֵּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רֹב הַצָּרוֹת שֶׁל הָאָדָם, שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, זֶה רַק מֵחֲמַת מְזוּזוֹת פְּסוּלוֹת, עַל־כֵּן תִּבְדְּקוּ אֶת הַמְּזוּזוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה בְּאֵיזֶה חֶדֶר מְזוּזָה. גַּם רְאוּ לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תטז.

בְּעֻזָּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְתִזְכֶּה לְהַתְמִיד בָּהֶם, וְלָלֶכֶת עִם הָעֵצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶן, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ.

נָא וְנָא רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא יְסוֹד גָּדוֹל בַּיַּהֲדוּת, וְכָל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ יוֹתֵר, זוֹכֶה לְהַרְחֶבֶת הַדַּעַת יוֹתֵר, וְנִכְנָס בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין.

נָא וְנָא רְאֵה לָלֶכֶת עֶרֶב וָבֹקֶר לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וְתִתְפַּלֵּל בְּמִנְיָן דַּיְקָא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְבַטֵּל מִמְּךָ אֶת כָּל הַשּׁוֹנְאִים, וְאוֹיְבֶיךָ יִפְּלוּ תַּחְתֶּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תיז.

בְּעֻזָּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלַיִךְ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לִמְצֹא אֶת בֶּן זוּגְכֶם אַתְּ וַאֲחוֹתֵךְ, וְתִבְנוּ בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

נָא וְנָא לְהַכְנִיס בְּעַצְמְכֶם שִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל, וְהַשִּׂמְחָה מַכְנֶסֶת תִּקְוָה וְאַחֲרִית.

נָא וְנָא רְאוּ לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רֹב הַצָּרוֹת שֶׁסּוֹבְלִים בְּנֵי־אָדָם הֵן רַק מֵחֲמַת מְזוּזוֹת פְּסוּלוֹת. גַּם רְאוּ לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר לָמָּה תִּכְתֹּב לִי לְשׁוֹנוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁל יֵאוּשׁ, אֲשֶׁר יָדוּעַ לָנוּ מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הַדִּבּוּר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל מְאֹד, וְאִם הָאָדָם מְדַבֵּר בְּצוּרָה כָּזוֹ, וּמְקַלֵּל אֶת עַצְמוֹ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה בְּסוֹפוֹ.

עַל־כֵּן רְאֵה לִשְׁמֹר אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד לֹא לְדַבֵּר דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, וְלֹא לִכְתֹּב דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, וּבְחַסְדּוֹ יִתְבָּרַךְ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לְךָ מַתָּנָה טוֹבָה זוֹ — אִשָּׁה יְקָרָה וּבַת, וְכֵן יַעֲזֹר לְךָ הָלְאָה.

לְדַעְתִּי, כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ זֶה רַק מֵחֲמַת הַשִּׁעְמוּם שֶׁבָּא מִבַּטָּלָה. עַל־כֵּן רְאֵה לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתִקְבַּע לְעַצְמְךָ בְּכָל יוֹם לִלְמֹד קוּנְטְרֵס אֶחָד מֵהַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, וְכֵן אִם תּוּכַל לִנְסֹעַ עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לְהָפִיץ אֶת הַסְּפָרִים — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תיט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ו מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, וּמַכְנֶסֶת בּוֹ תְּקוָה לְהִתְעַלּוֹת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

אוּדוֹת שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב עַל הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁלְּךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי כָּל זֶה בָּא לְךָ מֵחֲמַת חֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, כִּי אִם הָיִיתָ בְּשִׂמְחָה, הָיִיתָ זוֹכֶה לְהַרְחָבַת הַדַּעַת וְהַמּוֹחִין, וְאָז לֹא הָיִיתָ בָּא לַעֲבֵרוֹת כָּאֵלּוּ, כִּי כָּל הָעֲבֵרוֹת וְהַחֲטָאִים וְהַמִּדּוֹת רָעוֹת בָּאוֹת לָאָדָם, רַק מֵחֲמַת הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת שֶׁנּוֹפֶלֶת עָלָיו.

רְאֵה שֶׁלֹּא לְתְלוֹת אֶת הָאַשְׁמָה עַל אִשְׁתְּךָ בְּעִנְיַן חִנּוּךְ יְלָדֶיךָ, כִּי הַחִנּוּךְ שַׁיָּךְ לִשְׁנֵיכֶם — לַבַּעַל וְלָאִשָּׁה. וְאֵינִי מֵבִין לָמָּה אַתָּה זוֹרֵק תָּמִיד אֶת הָאַשְׁמָה עַל אִשְׁתְּךָ. לְדַעְתִּי, אַתָּה אִישׁ רָע, תָּמִיד יֵשׁ לְךָ עֲסָקִים וּמְרִיבוֹת עִם אִשְׁתְּךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, תַּאֲמִין לִי, שֶׁיֵּשׁ לְךָ אִשָּׁה צַדֶּקֶת הַסּוֹבֶלֶת מִמְּךָ כְּבָר כָּל־כָּךְ כָּל־כָּךְ.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי עִקַּר הַחִנּוּךְ מַתְחִיל מֵעַצְמוֹ, כְּשֶׁאָדָם מְחַנֵּךְ אֶת עַצְמוֹ, וּמִתְנַהֵג כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, יְלָדָיו רוֹאִים אֶת הִתְנַהֲגוּתוֹ, וְכָךְ הֵם מִתְנַהֲגִים, כִּי הָאַבָּא צָרִיךְ לִהְיוֹת דֻּגְמָא לַיְלָדִים, וּכְשֶׁהָאַבָּא מְקֻלְקָל, אֲזַי הַיְלָדִים מְקֻלְקָלִים. וְעַל־כֵּן חֲדַל לְךָ מִלְּהַשְׁלִיךְ אֶת הָאַשְׁמָה עַל אִשְׁתְּךָ, וְתַפְסִיק כְּבָר לְצַעֲרָהּ כָּל־כָּךְ, סוֹף כָּל סוֹף הִיא הַמַּתָּנָה הַכִּי טוֹבָה שֶׁנָּתַן לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמֶה הָיִיתָ עוֹשֶׂה בְּלִי אִשְׁתְּךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּמָה אִם אַפִלּוּ עִם אִשְׁתְּךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אַתָּה נוֹפֵל, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּית וּמִתַּחְתָּיו וְכוּ׳ וְכוּ׳, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן אִם לֹא הָיָה לְךָ אֶת אִשְׁתְּךָ, בְּאֵילּוּ פָּנִים הָיִיתָ נִרְאֶה וְכוּ׳ וְכוּ׳ וְכוּ׳. עַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה כְּפוּי טוֹבָה, אֲשֶׁר זֶהוּ פֻּגָם גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רַשִׁ׳י בְּרֵאשִׁית ג, יב), שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן הָיָה כְּפוּי טוֹבָה, שֶׁתֵּכֶף־וּמִיָּד אָמַר (בְּרֵאשִׁית ג, יב): ״הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי״ וְגוֹ׳.

רְאֵה לְחַנֵּךְ אֶת עַצְמְךָ, וְתַתְחִיל לִהְיוֹת דֻּגְמָא לַיְלָדִים, אָז תִּרְאֶה שֶׁיִּהְיוּ לְךָ יְלָדִים טוֹבִים.

נָא וְנָא אַל תֵּלֵךְ עִם יְלָדֶיךָ בְּאַכְזָרִיּוּת, רַק בְּרַחֲמִים וּבְחֶסֶד, וְאָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

חֶמְדַּת לִבִּי! הֵן אֱמֶת שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר עִמְּךָ קְצָת בַּחֲרִיפוּת, אֲבָל טוֹב לִשְׁמֹעַ גַּעֲרַת חָכָם, מֵאִישׁ הַשּׁוֹמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים (קֹהֶלֶת ז, ה). וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (קֹהֶלֶת רַבָּה, פָּרָשָׁה ז׳, סִימָן יב): טוֹב לִשְׁמֹעַ גַּעֲרַת חָכָם — אֵלּוּ תּוֹכָחוֹת שֶׁהוֹכִיחַ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, מֵאִישׁ הַשּׁוֹמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים — אֵלּוּ בְּרָכוֹת שֶׁל בִּלְעָם; הַיְנוּ שֶׁהַצַּדִּיק מוֹכִיחַ אֶת הָאָדָם — כַּוָּנָתוֹ לְרָעָה, וְהָבֵן.

אוֹדוֹת שֶׁכָּתַבְתָּ לִי מֵהָאַבְרֶךְ ... נֵרוֹ יָאִיר, תֵּדַע שֶׁהוּא חָקוּק בִּפְנִימִיּוּת לִבִּי, וְאֵינִי שׁוֹכֵחַ אוֹתוֹ אֲפִלּוּ יוֹם אֶחָד. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיָּבוֹא לָגוּר בְּסָמוּךְ אֵלַי בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְאֶת גֹּדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַבְּשׂוֹרָה הַמְשַׂמַּחַת, שֶׁזָּכִית לִמְצֹא אֶת בֶּן זוּגֶךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֵּי לְהַכְנֵס אֶל הַחֻפָּה בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין וּבְהַרְחָבַת הַדַּעַת, וְתִזְכֵּי לִבְנוֹת בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, וְיִהְיֶה תּוֹרָה וּגְדֻלָּה שְׁרוּיִים בְּמָקוֹם אֶחָד עַל שֶׁלְחַנְכֶם.

נָא וְנָא רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, מֵאַחַר שֶׁבִּקַּשְׁתְּ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לָךְ וְעָנָה אֶת

תְּפִלָּתֵךְ, עָלַיִךְ לָדַעַת, כִּי אֵין רָע יוֹצֵא מִן הַשָּׁמַיִם, וּבְוַדַּאי זֶהוּ בֶּן זוּגֵךְ הָאֲמִתִּי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם שֶׁתַּצְלִיחוּ דַּרְכְּכֶם.

נָא וְנָא רְאִי לְשַׂמֵּחַ הַרְבֵּה, וּלְשַׂמֵּחַ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֶת בַּעְלֵךְ, וּבַיִת אֲשֶׁר מִתְנַהֵג בְּשִׂמְחָה — הַשְׁכִינָה שׁוֹרָה שָׁם, וּכְשֶׁהַשְׁכִינָה שׁוֹרָה שָׁם, הַהַצְלָחָה שׁוֹרָה בּוֹ.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י״ תכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

הָעִקָּר עַכְשָׁו לַעֲשׂוֹת בְּעַצְמֵנוּ תְּשׁוּבָה, וּלְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה לְעַם יִשְׂרָאֵל. וּבָזֶה שֶׁהָאָדָם מְתַקֵּן אֶת עַצְמוֹ, וְעוֹשֶׂה בְּעַצְמוֹ תְּשׁוּבָה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא מַכְנִיס הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה בִּכְלָלִיּוּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתֵךְ: בַּמֶּה יְכוֹלִים לַעֲזֹר לְעַם יִשְׂרָאֵל בַּדּוֹר הַזֶּה? תְּשׁוּבָתִי — לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל שִׂכְבוֹת הָעָם, כִּי סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְנוֹתְנִים עֵצוֹת לְכָל אֶחָד לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיְּפִיצֵם, וְאָז טוֹב לוֹ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

אַחַר חַג הַסֻּכּוֹת אֲנִי בָּא לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְאֶתְגּוֹרֵר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לְךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתֵךְ בְּעִנְיַן הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, בְּדֶרֶךְ כְּלָל הַמִּנְהָג לְהַדְלִיק שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְהוּא כְּנֶגֶד זָכוֹר וְשָׁמוֹר, וְאַחַר־כָּךְ מַדְלִיקִים עוֹד אַרְבָּעָה נֵרוֹת כְּנֶגֶד שֵׁם הַוָּיָ״ה, וְאַחַר־כָּךְ בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁזּוֹכִים שֶׁנּוֹלָד בֵּן אוֹ בַּת — מוֹסִיפִים נֵר אֶחָד, וְכָךְ כְּבָר נִשְׁאָר לְכָל הַחַיִּים, אֲפִלּוּ שֶׁהַיְלָדִים מִתְחַתְּנִים, נִשְׁאֶרֶת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת בַּמִּסְפָּר הַזֶּה. וּבְעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת הוּא עֵת רָצוֹן גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם לָאִשָּׁה, וְיכוֹלִים לִפְעֹל אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְבָרֵךְ אֶתְכֶם וִימַלֵּא אֶת מִשְׁאֲלוֹת לִבְּכֶם לְטוֹבָה, וְיַעֲזֹר לְבִנְכֶם בִּשְׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי.

נָא וְנָא לִשְׁמֹר מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, וּלְדַקְדֵּק מְאֹד מְאֹד מָה אוֹכְלִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּזֶה שׁוּם חֲשָׁשׁ אוֹ פִּקָּפּוּק כְּלָל.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ.

רְאֵה לְעוֹרֵר אֶת אִשְׁתֵּךְ שֶׁתִּכְתֹּב לִי מִכְתָּב, וּלְדַעְתִּי, חַכֵּה עוֹד וְאַל תִּתְגָּרֵשׁ, כִּי מַה יִּהְיֶה אִם תִּתְגָּרֵשׁ וְכוּ׳?! כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים

הִקְפִּידוּ עַל דָּבָר זֶה מְאֹד, וְאָמְרוּ (גִּטִּין צ:): אֲפִלּוּ הַמְזַבֵּחַ מוֹרִיד דְּמָעוֹת עַל הַמִּגְרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ רִאשׁוֹנָה, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁאַתָּה כְּבָר לֹא כָּל־כָּךְ צָעִיר.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּתְשַׂמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ, וְתָמִיד תַּרְאֶה לָהּ פָּנִים שְׂמֵחוֹת וְעַלִּיזוֹת, וְאָז כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים, כֵּן תַּרְאֶה גַּם הִיא לְךָ, כִּי לְדַעְתִּי, אַתָּה צוֹעֵק עָלֶיהָ וּמַשְׁפִּילָהּ, וּבְשִׂבְיל זֶה הִיא כָּל־כָּךְ בִּדְכָאוֹן, רְאֵה לְשַׂמְּחָהּ וּלְחַזְּקָהּ, וְאָז תִּרְאֶה אֵיךְ שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ בָּזֶה, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בַּהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, כִּי עִקַּר הַתְּשׁוּבָה לָאָדָם לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר פָּגַם וְשִׁחֵת בָּזֶה הָעוֹלָם, עַל יְדֵי שֶׁיְּגַלֶּה וִיפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִיא הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בָּעוֹלָם, וְעַל־כֵּן מִי שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁפָּגַם הַרְבֵּה מְאֹד, וּבִפְרָטִיּוּת בְּפִגַם הַבְּרִית, שֶׁיָּפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַאֲרִיךְ יָמֶיךָ וּשְׁנוֹתֶיךָ בְּטוּב וּבַנְּעִימִים, וְתִרְוֶה רֹב נַחַת מִילָדֶיךָ הַיְקָרִים, וְיִגְדְּלוּ יִרְאֵי שָׁמַיִם וְיִרְאֵי חֵטְא.

חֲמִדַּת לִבָּבִי! רְאֵה לְעוֹרֵר אֶת אִשְׁתְּךָ, שֶׁתַּדְלִיק שְׁמוֹנָה גֵּרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי גֵּרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּבְשָׁעַת הַדְלָקַת הַגֵּרוֹת תְּבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל הַצְלָחַת הַיְלָדִים וְעַל הַצְלָחָתְכֶם, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת בְּעֵת הַדְלָקַת הַגֵּרוֹת, מְאֹד רְצוּיָה וּמְקֻבֶּלֶת בַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא לִשְׁמֹר עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בָּזֶה שׁוּם חֲשָׁשׁ וּפְקָפּוּק כְּלָל.

רְאֵה שֶׁבָּנֶיךָ וּבְנוֹתֶיךָ יִלְמְדוּ בְּבֵית חִנּוּכְךָ חֲרֵדִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְלָחָה מְרֻבָּה.

אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּמַשִּׁיךְ עָלֶיךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, וְשֶׁיִּהְיוּ הַיְלָדִים בְּרִיאִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַשּׁוֹמֵעַ אֶת תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל, כֵּן גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּתְלֶךְ אֶל רוֹפֵא, שֶׁיִּתֵּן לְךָ כַּדּוּרֵי הַרְגָּעָה, שֶׁתַּרְגִּיעַ אֶת עַצַבֶּיךָ, וְאֵין זֶה מְסֻכָּן כְּלָל, אַדְרַבָּה יַעֲזֹר לְךָ הַרְבֵּה מְאֹד.

נָא וְנָא רְאֵה לֹא לְהִתְקוֹטֵט עִם אִשְׁתְּךָ וִילָדֶיךָ, חַפֵּשׂ אֵיזוֹ עֲבוֹדָה קַלָּה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַזְמִין לְךָ עֲבוֹדָה כָּזוֹ, שֶׁתּוּכַל לְפַרְנֵס אֶת בֵּיתְךָ בְּכָבוֹד, וְיִתֵּן לְךָ עֲשִׁירוּת גְּדוֹלָה.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כִּי הַשַּׁבָּת מְעַשֶּׁרֶת בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְשׁוֹמֶרֶת אֶת הָאָדָם מִכָּל רַע.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכו.

בְּעֻזֶּרֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגַדֵּל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ בְּכָל יוֹם בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי תָּמִים כָּזֶה, רַבִּי הַמְקָרְבֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?!

הִנֵּה רַבֵּנוּ זַ״ל גָּלָה לָנוּ אֶת מַעֲלַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, עַד שֶׁהָאָדָם יָכוֹל לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי־זֶה לְהִכָּלֵל בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא מְחֻיָּב הַמְצִיאוּת, וְיָכוֹל לָבוֹא אֶל בְּטוּל אֱמֶת, שֶׁיְּבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְגַמְרֵי, כִּי הָעִקָּר בְּהַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַד שֶׁיַּרְגִּישׁ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה תָּלוּי רַק כְּפִי שֶׁהָאָדָם מְבַטֵּל מִמֶּנּוּ אֶת הַגַּאוּת וְאֶת הַיֵּשׁוּת לְגַמְרֵי. וּכְבָר כָּתַב הָרַמְבַּ״ן הַקָּדוֹשׁ בְּפָרָשָׁה זוֹ עַל פָּסוּק (דְּבָרִים יז, כ): ״לְבִלְתִּי רוּם לְבָבוֹ מֵאֶחָיו״, נִרְמָז כָּאן בַּתּוֹרָה אִסּוּר הַגַּאוּת, כִּי הַכָּתוּב יִמְנַע אֶת הַמֶּלֶךְ מִגַּאוּת וּמֵרוֹמְמוּת הַלֵּב, וְכָל שֶׁכֵּן אֲחֵרִים שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְכָךְ וְכוּ׳; כִּי הַגַּאֲוָה מִדָּה מְגֻנָּה וְנִמְאֶסֶת אֵצֶל הָאֱלֹקִים, אֲפִלּוּ בְּמֶלֶךְ, כִּי לַה׳ לְבַדּוֹ הַגְּדֻלָּה וְהָרוֹמְמוּת, וְלוֹ לְבַדּוֹ הַתְּהִלָּה, וּבוֹ יִתְהַלֵּל הָאָדָם.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּעִנְיַן הַתּוֹרָה שֶׁלָּמַדְתָּ בָּרַבִּים, שֶׁהוּא לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן צ״ט, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר מַה שֶּׁגָּנוּז בַּמַּאֲמָר הַקָּטָן הַזֶּה, כִּי מֵהַפְּרָט יוֹצֵא גַּם הַכְּלָל, הֵינוּ כִּי שָׁם מְגַלֶּה רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת עֹמֶק סוֹד הַתְּפִלָּה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהָאָדָם תָּמִיד יִתְפַּלֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בֵּין בִּדְבֵקוּת וּבֵין שֶׁלֹּא בִּדְבֵקוּת, וַאֲפִלּוּ שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ לוֹ עַכְשָׁו, יַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל, כִּי סוֹף כָּל סוֹף תִּתְעַלֶּה גַּם תְּפִלָּתוֹ. וְזֶה סוֹד הַבַּעַל־תְּפִלָּה, וְזֶה בְּעַצְמוֹ מַה שֶּׁאָמַר ר׳ חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא

(בְּרָכוֹת לד:): אִם שְׁגוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁהִיא מְקֻבֶּלֶת, וְאָז פְּתוּחִים לְפָנַי כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְאִם אֵינָהּ שְׁגוּרָה תְּפִלָּתִי בְּפִי, יוֹדֵעַ אֲנִי שֶׁאֵינָהּ מְקֻבֶּלֶת, כִּי אָז נִסְתַּם הַפֶּתַח, אֲבָל אֵינִי מַפְסִיק מִלְּהִתְפַּלֵּל, כִּי אֲנִי מִתְפַּלֵּל וּמִתְפַּלֵּל, עַד שֶׁאָזְכֶּה שֶׁיִּפָּתַח לִי הַפֶּתַח. וְכֵן מוּבָא בַּתִּקּוּנִים, שֶׁיֵּשׁ זְמַן שֶׁצְּרִיכִים לִזְרֹק אֶת הַתְּפִלּוֹת, שֶׁזֶּה סוֹד זְרִיקַת הַחִצִּים, הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ פָּנִים אֶל פָּנִים, וּכְשֶׁחֲבֵרוֹ הוֹלֵךְ מִמֶּנּוּ בְּכַעַס וּבְזַעַם, אֲזַי הוּא צוֹעֵק אַחֲרָיו וּמְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ, וְהוּא הוֹלֵךְ לוֹ, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן הוּא רוֹדֵף אַחֲרָיו וְצוֹעֵק אֵלָיו, כְּמוֹ־כֵן הוּא בִּתְפִלָּה, כִּבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כְּשֶׁמְּאִיר פָּנָיו, אָז הוֹלֶכֶת הַתְּפִלָּה בְּנָקֵל, אֲבָל חַס וְשָׁלוֹם, כְּשֶׁיֵּשׁ הֶסְתֵּר פָּנִים, אֲזַי קָשֶׁה לְהִתְפַּלֵּל, וְצָרִיךְ הָאָדָם לָרוּץ אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִצְעֹק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְזֶה עִקַּר הַשְּׁלֵמוּת.

וְהִנֵּה גַּם בְּכָל עִנְיָן וְעִנְיָן יְכוֹלִים לִלְמֹד מֵהַמַּאֲמָר הַקָּטָן הַזֶּה, כִּי בִּכְלָלְיוּת גַּם מִדַּת הַשִּׂמְחָה, הָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, שֶׁזָּכָה לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְזָכָה לִהְיוֹת יְהוּדִי, וְזָכָה לְקַיֵּם מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אִם אֵינוֹ מַצְלִיחַ, יִרְאֶה לִשְׂמֹחַ סְתָם, כִּי סוֹף כָּל סוֹף יִזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ אֶת הַשִּׂמְחָה לָמָּה שָׂמֵחַ. וְכֵן בְּכָל פְּרָט וּפְרָט יְקַיֵּם, כִּי מֵהַפְּרָט הַזֶּה יִלְמַד עַל הַכְּלָל. וּכְמוֹ־כֵן הוּא בִּלְמוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִלְמֹד בְּעִיּוּן רַב, וּלְהָבִין מַה שֶּׁלּוֹמֵד, אֲבָל אִם הוּא בְּקַטְנוּת הַמֹּחִין, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהָבִין מַה שֶּׁלּוֹמֵד, אֲזַי יִלְמַד סְתָם. וּכְבָר דִּבַּרְנוּ בַּאֲרִיכוּת בַּתּוֹרָה הַזּוֹ, וְעוֹד חֲזוֹן לַמּוֹעֵד לְהַעְתִּיק לְךָ הַכֹּל.

רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַשִּׁעוּר שֶׁתִּלְמַד עִם אֲחֵרִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכז.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

חֶמְדַּת לִבִּי! רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְעַל־יְדֵי שֶׁתַּכְנִיס אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה, יִסְלַח לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתֶיךָ, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת אֱמוּנָה, סִימָן לג), אֲשֶׁר עַל־יְדֵי אֱמוּנָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל עַל חֲטָאָיו, כִּי עַל־יְדֵי אֱמוּנָה הָאָדָם נַעֲשֶׂה חָבִיב כְּאִשָּׁה לְבַעְלָהּ (שָׁם, סִימָן ו׳).

עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְכֵן תְּדַבֵּר עִם כָּל מְיֻדָּעֶיךָ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, אֲשֶׁר זֶה בְּעַצְמוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה, וְכֵן תַּכְנִיס בְּתוֹךְ הַשִּׁירִים שֶׁלְּךָ תָּמִיד דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה: ״מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדֶיךָ יִתְבָּרַךְ כְּלָל״, אֲשֶׁר הֵם שִׁירֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״.

רְאֵה, חֶמְדַּת לִבִּי! לְהִתְבּוֹדֵד הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִם לִבְּךָ כּוֹסֵף כָּל־כָּךְ בִּרְצוֹנוֹת וְכִסּוּפִים חֲזָקִים לַעֲלוֹת וְלָגוּר בִּירוּשָׁלַיִם, הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה, תַּעֲלֶה וְתַצְלִיחַ, וְתִכָּנֵס לָגוּר שָׁם בְּמַזָּל טוֹב.

חֶמְדַּת לִבִּי! אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָבוֹא וּלְהִתְגּוֹרֵר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, וְאָז גַּם אַתָּה תָּבוֹא לָגוּר שָׁם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִמְסֹר אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל יוֹם תַּתְחִיל לְהִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ מֵחָדָשׁ, כִּי בְּכָל יוֹם וָיוֹם מֵאִיר אוֹרוֹ הַגָּנוּז, כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם נִפְתָּח הָאוֹר הַגָּנוּז, אַךְ הַנְּחָשִׁים וְהָעַקְרַבִּים, שֶׁהֵם הַמַּחֲשָׁבוֹת זָרוֹת הַטּוֹרְדוֹת וּמַטְרִידוֹת אֶת הָאָדָם, נוֹשְׁכִים אוֹתוֹ וּמַפִּילִים אוֹתוֹ בְּעַצְבוּת וּבְמָרָה שְׁחוֹרָה. וּכְשֶׁמִּתְנַהֵג בְּמִדַּת אַהֲבָה, עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה לוֹ שַׁעַר וּפֶתַח לְהִכָּנֵס אֶל תּוֹךְ הָאוֹר הַגָּנוּז (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן פד).

עַל־כֵּן, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ תָּמִיד בְּמִדַּת הָאַהֲבָה, שֶׁתֹּאהַב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּתַכְלִית הָאַהֲבָה, וְתֹאהַב אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּתִשּׁוּקָה עֲצוּמָה, וּבְאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגֶּה תָּמִיד (מִשְׁלֵי ה, יט), וְתֹאהַב אֶת הַצַּדִּיק בְּאַהֲבָה רַבָּה, וְכֵן תֹּאהַב אֶת עַצְמְךָ וְתֹאהַב אֶת אִשְׁתְּךָ וִילָדֶיךָ, וְתֹאהַב אֶת כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדֵי מִדַּת הָאַהֲבָה יִתְרַחֵב לְךָ לִבְּךָ, וְתִהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, כִּי שִׂמְחָה וְאַהֲבָה תְּלוּיוֹת זוֹ בָּזוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְהָאִיר עָלֶיךָ אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ הַמֵּאִיר בְּכָל יוֹם.

וְהִנֵּה בְּפָרָשָׁה זוֹ יֵשׁ לָנוּ מִצְוָה שֶׁל ״שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ״ וְגוֹ׳ (דְּבָרִים יז, טו), הַיְנוּ כִּי עִקַּר הַמֶּלֶךְ הוּא, שֶׁיְּקָרֵב אֶת עַם יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (גִּטִּין סב.): רַבָּנָן אִיקְרֵי מַלְכֵי, מָאן מַלְכֵי רַבָּנָן, כִּי הַתַּלְמִידֵי חֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, הֵם צְרִיכִים לְקָרֵב אֶת הַמּוֹן־עָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם אֶת עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲבָל יֵשׁ תַּנָּאי אֶחָד בָּפוּל וּמְשֻׁלָּשׁ, שֶׁדַּיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה הַתַּלְמִיד־חָכָם

יוּכַל לְהַמְשִׁיךְ אֶת מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם, וְכֵן כָּל אֶחָד יוּכַל לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהַתַּלְמִיד־חָכָם — אִם יְקַיֵּם אֶת הַתְּנָאִים הָאֵלּוּ כָּפוּל וּמְשֻׁלָּשׁ, וְהֵם בְּסוֹד (דִּבְרִים יז, יח): ״וְהָיָה כְּשִׁבְתּוֹ עַל כִּ׳סֵּ׳א׳ מַמְלַכְתּוֹ״ וְגוֹ׳, שְׁכִ׳סֵּ׳א׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: כֶּ׳סֶף, ס׳וּס, א׳שָׁה, שֶׁבְּזְכוּת שֶׁיִּהְיֶה נִזְהָר בִּשְׁלָשְׁתָּן, יִזְכֶּה לֵישֵׁב עַל כִּסֵּא ה׳ (עֵין כְּלִי יָקָר), הַיְנוּ כִּי כְּשֶׁהַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא הַתַּלְמִיד חָכָם נִזְהָר שֶׁלֹּא יַחְמֹד לוֹ כֶּסֶף, וְלֹא יִבְטַח בְּסוּסוֹ שֶׁהוּא כֹּחוֹ, וְלֹא יַרְבֶּה בְּנָשִׁים, הַיְנוּ שֶׁיִּהְיֶה מְקֻדָּשׁ וּמְזֻכָּךְ בְּתַאֲוַת נָשִׁים, עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ אֶת עֹל מַלְכוּתוֹ בָּעוֹלָם. וְכֵן לְהִפּוּךְ — אִי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל עֹל הַמַּלְכוּת שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הָרוֹצֶה לְהַכְנִיס אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְקַבֵּל עָלָיו אֶת עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, רַק עַל־יְדֵי שֶׁהָאָדָם נִזְהָר מִכֶּסֶף, שֶׁאֵינוֹ לָהוּט אַחַר תַּאֲוַת מָמוֹן, וְנִזְהָר בְּסוּס, שֶׁאֵינוֹ בּוֹטֵחַ בְּכֹחוֹ, וְנִזְהָר מֵאִשָּׁה, שֶׁאֵינוֹ רוֹדֵף אַחַר תַּאֲוַת נאוּף, עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַגִּיעַ אֶל הַשָּׁלֹשׁ מִדּוֹת הָאֵלּוּ, לְבַטֵּל מֵאִתָּנוּ אֶת תַּאֲוַת מָמוֹן, וְלֹא נִבְטַח בְּכֹחֵנוּ, וְנִתְרַחֵק לְגַמְרֵי מִתַּאֲוַת נאוּף, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק, וְהוּא יָאִיר בָּנוּ אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּנְקַבֵּל עָלֵינוּ אֶת מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְמֶלֶךְ, וְיִקַּיֵּם בָּנוּ הַמִּקְרָא: ״וְהָיָה לַה׳ הַמְּלוּכָה״.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תכט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שֵׁנִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ז מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, דִּי בְּכָל אֲתָר וַאֲתָר, הַוָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! חִזְקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד מְאֹד לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים כְּלָל.

עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל צְרִיכִים לִהְיוֹת זְרִיזִים מְאֹד מְאֹד, וְלֹא לִהְיוֹת בַּטְלָנִים, כִּי אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל מֻנָּחִים אוֹצָרוֹת וְאוֹצְרֵי אוֹצָרוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳ שֶׁל הַשָּׂגָה וְדַעַת וַאֲמִתַּת מְציאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעַצְמוֹ: אֲנִי אוֹצָר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם, מַדּוּעַ לֹא תְחַפְּשׂוּ אוֹתִי.

וְעִקַּר הַחִפּוּשׂ הוּא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה, שֶׁתִּהְיוּ רְגִילִים לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְתִתְבּוֹדְדוּ עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְסַפְּרוּ לוֹ אֶת כָּל לִבְּכֶם וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם בִּפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכּוּ לְהִכָּלֵל בִּלְמַעְלָה מִן הַמָּקוֹם וּלְמַעְלָה מִן הַזְּמַן, שֶׁהוּא הַשָּׂגָה וְדַעַת שֶׁל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן סא).

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! יְמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים נִכְנָסִים וּבָאִים, וְעָלֵינוּ לַעֲסֹק בְּתִקּוּן נַפְשֵׁנוּ. וּכְמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָז הוּא הַזְּמַן לְתַקֵּן אֶת הַפְּגָמִים בִּפְגַם הַבְּרִית שֶׁקִּלְקֵל כָּל הַשָּׁנָה, בְּסוֹד (דְּבָרִים ל, ו): אֶ׳ת לְ׳בָבְךָ וְ׳אֶת לְ׳בַב זַרְעֶךָ, כִּי עַל־יְדֵי חֹדֶשׁ אֱלוּל יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת אֲשֶׁר שִׁחֵת וּפָגַם וְהִשְׁלִיךְ זַרְעוֹ לְבַטָּלָה, רַחֲמָנָא לִצְלָן (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמא).

וּבֶאֱמֶת עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי עִקַּר הַתִּקּוּן לִפְגַם הַבְּרִית הוּא — לִסְבֹּל בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, וְלִבְלִי לְהָגִיב כְּלָל עַל כָּל הַבְּזִיּוֹנוֹת וְהַחֲרוּפִים וְהַגִּדּוּפִים אֲשֶׁר הֵם מְנַת חֶלְקוֹ, וְזֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה — לִשְׁמֹעַ בְּזִיּוֹנוֹ וְלִדֹּם וְלִשְׁתֹּק (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳).

וְהִנֵּה בֶּאֱמֶת אִם נִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב הֵיטֵב, וְנַבִּיט עַל עַצְמֵנוּ, אָז נִרְאֶה אֵיךְ שֶׁאָנוּ מְלֻכְלָכִים מִכַּף רַגְלֵנוּ וְעַד קָדְקֳדֵנוּ רֹאשֵׁנוּ, וְאֵין לָנוּ מְתֹם בִּבְשָׂרֵנוּ, עַד שֶׁאֵין לָנוּ אֵבֶר אֶחָד, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלֵם אֶצְלֵנוּ, כִּי הַכֹּל מְקֻלְקָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וּכְדֵי לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ, וְלִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל — הָעֵצָה הִיא לְהַחֲזִיר אֶת אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה, אֲשֶׁר בִּזְכוּת זֶה שֶׁמַּחֲזִירִים אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה, עַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כִּי כָּל אֶחָד צָרִיךְ לָדַעַת, אֲשֶׁר כְּפִי רִבּוּי מַחְשְׁבוֹתָיו הָרָעוֹת וְהַמְּגֻנּוֹת, וְרִבּוּי דִּבּוּרָיו הַפְּגוּמִים וּמַעֲשָׂיו הַמְקֻלְקָלִים וְהַסְּרוּחִים וְהַמְטֻנָּפִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, קָשֶׁה

וְכָבֵד לוֹ לְתַקֵּן בְּכָל מִינֵי תִּקּוּנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי אֲפִלּוּ אִם יִתְעַנֶּה כָּל מִינֵי תַּעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים, עֲדַיִן פֶּן וְאוּלַי מִי יוֹדֵעַ אִם יִזְכֶּה לְתַקֵּן פְּגָם אֶחָד וְכוּ׳, אֲבָל בָּזֶה שֶׁיִּזְכֶּה אֶת חֲבֵרוֹ וִיקָרְבוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי־זֶה יִמְחֹל לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא; כָּךְ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּפֵרוּשׁ, וְאָמַר: אִם תִּגְבּוּ אֶת הַחוֹבוֹת שֶׁל אֲחֵרִים, אֲזַי יִמְחֹל לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת חוֹבַתְכֶם (עֵין חַיֵּי־מוֹהַר״ן, סִימָן תמז).

עַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶם מְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַפָּצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל שׁוּם מוֹנֵעַ וּמְעַכֵּב, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה וְיִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה, וְאַף שֶׁסּוֹבְלִים עַל־יְדֵי־זֶה בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים, עֲלֵיכֶם לָדַעַת, אֲשֶׁר זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן הָעוֹלֶה עַל כָּל הַתִּקּוּנִים — לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, שֶׁהוּא גִּלּוּי שְׁכִינָה, וּלְקָרֵב נְפָשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי כָּל הַהִתְגַּלּוּת הַנּוֹרָאָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, הִיא רַק לְגַלּוֹת אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם תַּכְלִית אַחֶרֶת, רַק לַעֲבֹד אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר לְפָנָיו אֶת כָּל לִבּוֹ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו.

עַל־כֵּן רְאוּ, אֲהוּבַי, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶם בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר זֶה תִּקּוּנֵנוּ וְתִקּוּן עֲוֹנוֹתֵינוּ, כִּי בָּזֶה שֶׁנִּגָּלֶה וּנְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּנְקָרֵב נְפָשׁוֹת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּמַה גַּם שֶׁנַּחֲטֹף עַל־יְדֵי־זֶה בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים ״מִבַּיִת״ וּ״מִבַּחוּץ״, שֶׁכָּל אֶחָד יַחֲלִישׁ אֶת דַּעְתֵּנוּ, כְּאִלּוּ אֵין זוֹ דֶּרֶךְ הַמְקֻבֶּלֶת... וּכְאִלּוּ אֵין זֶה רְצוֹן ה׳זְקֵנִים׳... וּכְאִלּוּ אֵין דַּעַת הַחֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם נוֹחָה מִזֶּה... אֲבָל בֶּאֱמֶת כְּשֶׁנִּתְבּוֹנֵן וְנִסְתַּכֵּל וְנִרְאֶה, אֵיךְ שֶׁכָּל מִינֵי כִּתּוֹת הַמִּסְיוֹן, יִמַּח שְׁמָם וְזִכְרָם, מְפִיצִים בְּכָל יוֹם אֶת קָרְחֵיהֶם וְסִפְרֵי פְּסִילֵיהֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבְכָל יוֹם יוֹצְאִים אַלְפֵי אַלְפִים וְרֹב רִבֵּי רִבְבוֹת כְּתֵבִי עֵת שֶׁל מִינוּת, כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת, שִׁקּוּץ, תִּעוּב, זֲהָמָה וְעֹרֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה נִלְכָּדִים נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל טְהוֹרוֹת בְּפָחָם הַנִּשְׁבָּר, וְנֶעֱקָרִים לְגַמְרֵי מֵהַקְדֻשָּׁה, רַחֲמָנָא לִצְלָן, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, בְּעֵת כָּזֹאת אָסוּר לָנוּ לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָה

שֶׁבָּעוֹלָם, וְלֹא לְהִתְחַשֵּׁב בְּשׁוּם מִתְנַגֵּד מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, וְלֹא בְּשׁוּם חָכָם בְּעֵינָיו, רַק בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה נֵלֵךְ וְנָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּנְדַבֵּר רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּנְגַלֶּה וּנְפַרְסֵם לַכֹּל, כִּי אֵין בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְאֵין שׁוּם עֵצָה אַחֶרֶת, רַק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְהִנֵּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתָנוּ בְּשָׁנִים אֵלּוּ לְחַבֵּר אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם סֹלֶת נְקִיָּה מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְנִכְתְּבוּ בְּלָשׁוֹן קַלָּה וּבְלָשׁוֹן עֲמָמִית, בְּאֹפֶן שֶׁתִּהְיֶה מוּבָנֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל לַכֹּל, עַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי וְתַלְמִידַי הַיְקָרִים! לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁכֶם וְלַהֲפִיצָם בֵּין כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאַל תִּתְבַּיְשׁוּ וְאַל תִּתְפַּעֲלוּ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז נִהְיֶה בְּטוּחִים, שֶׁנִּזְכֶּה לְתַקֵּן אֶת קִלְקוּל מַעֲשֵׂינוּ וְרֹעַ מַעֲלָלֵינוּ, וְנִזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת כָּל הַתִּקּוּנִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁלּוֹ.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וַאֲנִי מְאֹד מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

חֶמְדַּת לִבָּבִי! אַתָּה נוֹפֵל בְּעֵינֶיךָ יוֹתֵר מִדַּי, וְאֵין רָאוּי לְךָ לַעֲשׂוֹת דָּבָר זֶה, אַדְרַבָּה אַתָּה צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, אַתָּה מְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל עַל־יְדֵי הַכְּלֵי־זֶמֶר, אַתָּה מְשַׂמֵּחַ אֱלֹקִים וַאֲנָשִׁים.

וְאוֹדוֹת שִׁדּוּכִים וְכוּ׳, לְדַעְתִּי, אַתָּה בּוֹרֵר יוֹתֵר מִדַּי, וְאֵין לְךָ שׁוּם בְּטָחוֹן עַצְמִי כְּלָל. וְאִם הָיָה לְךָ יוֹתֵר בְּטָחוֹן עַצְמִי, לֹא הָיִיתָ

בָּא לִידֵי שִׁבְרוֹן לֵב וּנְפִילַת הַדַּעַת וְהַמֹּחִין כָּל־כָּךְ. עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְתִסְמֹךְ אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְאָז תִּרְאֶה נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָלוּת שֶׁתִּשְׁבֹּר אוֹתְךָ כָּל־כָּךְ, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה אֲשֶׁר אֵין בַּחֲבֵרוֹ, וְרָאוּי לְךָ לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ עַל נְקֻדָּתְךָ, וּבְוַדַּאי סוֹף כָּל סוֹף יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, וְעוֹד תְּסַפֵּר לִי הַכֹּל בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י״ תלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ תָּמִיד רַק בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת וּבְשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, וּבִפְרָטִיּוּת עַל הַשִּׁנַּיִם.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ מְאֹד מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, וּמַמְשֶׁכֶת לָאָדָם רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

נָא וְנָא הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּתִמִּימוּת וּפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁחָזָק בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי אֵין מְלַוִּין לוֹ לָאָדָם אֶלָּא תּוֹרָה וּמִצְוֹות וּמַעֲשִׂים טוֹבִים (אָבוֹת ו, י), וְהַדִּבּוּרִים שֶׁהָאָדָם מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

רְאֵה לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבָזֶה תִּזְכֶּה לְהַחְדִּיר אֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִבּוֹת אָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר אֵין לְךָ דָּבָר גָּדוֹל מִזֶּה, כִּי כְּשֶׁמְּזַכִּים אֶת בַּר יִשְׂרָאֵל בֶּאֱמוּנָה, וּמַחֲזִירִים אוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבִים בַּשָּׁמַיִם.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

אוֹדוֹת שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב וְכוּ׳, שֶׁ... הוֹלֵךְ לַעֲבֹר לָגוּר בִּירוּשָׁלַיִם. מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! חֲבָל מְאֹד, אַךְ הַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וּבְחֶשְׁבּוֹן צֶדֶק. אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָבוֹא לָגוּר וּלְהִתְגּוֹרֵר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, וְשָׁם יִהְיֶה בֵּיתִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י״ תלב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, כֵּן תְּבַשְּׂרֵנִי בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת, בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת תָּמִיד.

רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לְהִסְתַּכֵּל תָּמִיד עַל גֹּדֶל הַחֲסָדִים שֶׁעוֹשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁנָּתַן לְךָ אִשָּׁה וִילָדִים בְּרִיאִים, אֲשֶׁר בָּזֶה רָאוּי לְךָ לִשְׂמֹחַ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, עַל אַף לִכְלוֹךְ מַעֲשֵׂינוּ וּפְגָמֵינוּ הָעֲצוּמִים, עֲדַיִן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה אִתָּנוּ חֶסֶד וְעוֹזֵר לָנוּ, וְנוֹתֵן לָנוּ יְלָדִים חַיִּים וְקַיָּמִים.

הִנֵּה אֲנִי מְבָרֶכְךָ בִּרְכַּת "מַזָּל־טוֹב" עַל הַלֵּדֶת בִּתְךָ תִּחְיֶה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לְגַדְּלָהּ וּלְחַנְּכָהּ לְבֶן תּוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים.

נָא וְנָא רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם, שֶׁתְּדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ אֲפִלּוּ כַּמָּה דִּבּוּרִים, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה. וְכֵן רְאֵה לְלַמֵּד עַל־כָּל־פָּנִים אֲפִלּוּ מְעַט דִּמְעַט תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל יוֹם, כִּי אֵין לְךָ טוֹב מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

רְאֵה לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל יוֹם, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא לִפְגַם הַבְּרִית.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶהוּ הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהִכָּנֵס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל יָדוֹ יְכוֹלִים לִזְכּוֹת אֶל כָּל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

עָלֶיךָ לָדַעַת, שֶׁעַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה שֶׁהָאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה מוֹרִיד מִמֶּנּוּ כָּל מִינֵי קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בּוֹ מֵחֲמַת זֻהֲמַת חֲטָאָיו.

כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁדָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, וְיוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, לוֹ אֵין שׁוּם קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת עָלָיו יִתְבָּרַךְ וְלֹא עַל צַדִּיקָיו. וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם יֵשׁ לוֹ קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת,

זֶה סִימָן שֶׁחָטָא וּפָגַם הַרְבֵּה מְאֹד, וְנִשְׁמָתוֹ פְּגוּמָה וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן עוֹלִים עַל לִבּוֹ קֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת רַבִּים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

עַל־כֵּן רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתִמִּימוּת וּבִפְשִׁיטוּת, וְזֶה יְפַשֵּׁט אֶת הָעַקְמוּמִיּוֹת שֶׁבִּלְבָּבְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מָלֵא נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְעוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּכָל יוֹם קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וּמְרִירוּת אַחֶרֶת, וְעִקַּר גְּדֻלַּת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי — כְּשֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְתֵדַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאִם תַּמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְךָ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת וְנִפְלָאוֹת שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תלה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, כ״ח מְנַחֵם־אָב ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוֹת אַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב" תַּלְמִידֵי "הַיַּכַל־הַקֹּדֶשׁ", דִּי בְּכָל אֲתָר וַאֲתָר, הֲוָיָ"ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! חִזְקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד מְאֹד לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ"ל בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת גְּמוּרָה, וְאַל תִּפְּלוּ בְּדַעְתְּכֶם מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אַף שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר מִתְפַּשֵּׁט לְאָרְכּוֹ וּלְרָחְבּוֹ עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ"ל, וּמַמְשִׁיךְ עָלָיו מְנִיעוֹת וּמְרִירוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת גְּדוֹלָה בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר יֵשׁ לוֹ כְּבָר אֶת הַדְּרָכִים שֶׁלּוֹ, אֵיךְ לִשְׁבֹּר אֶת הָאָדָם, וְלַעֲקֹר אוֹתוֹ מִשָּׁרְשׁוֹ, וְשֶׁיִּבְרַח מֵרַבֵּנוּ זַ"ל, וְשֶׁיִּתְקָרֵר מֵהַהִתְלַהֲבוּת שֶׁלְּהֵב רַבֵּנוּ זַ"ל אֶת לִבּוֹ.

נָא וְנָא תֵּדְעוּ, שֶׁרַבֵּנוּ זַ"ל רוֹצֶה רַק טוֹבָתֵנוּ הַנִּצְחִית, וְרוֹצֶה לְקָרֵב אוֹתָנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְהַגְבִּיהַּ אוֹתָנוּ מִמַּדְרֵגָתֵנוּ הַפְּחוּתָה וְהַשְּׁפֵלָה, וּלְהַעֲלוֹתֵנוּ בְּתַכְלִית הָעֲלִיָּה, לִהְיוֹת דָּבוּק תָּמִיד בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־כֵּן מִתְפַּשֵּׁט עַל זֶה הַסָּמ"ךְ־מ"ם בְּיוֹתֵר מֵהַכֹּל, וְעוֹזֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְלוֹקֵחַ אֶת עַצְמוֹ עַל כָּל מְקֹרָב וּמְקֹרָב הָרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב רַבֵּנוּ זַ"ל.

וְעַל־כֵּן, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לָדַעַת דָּבָר זֶה, וְתֵצְאוּ מִקַּטְנוּת מֹחֲכֶם וְדַעְתְּכֶם, וְתַתְחִילוּ לְהִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּהִשְׁתּוֹקְקוּת גְּדוֹלָה עַד מְאֹד, וְתַתְחִילוּ לְהִתְבּוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּתְפָרְשׁוּ שִׂיחַתְכֶם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא כְּלִי לְהַמְשָׁכַת הַשְׁכִינָה, לְהַמְשָׁכַת גִּלּוּי הָאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בְּזֶה הָעוֹלָם, עַד שֶׁאֲפִלּוּ הַגְּרוּעַ שֶׁבַּגְּרוּעִים וְהָרָחוֹק שֶׁבְּתַכְלִית הָרְחוֹקִים, גַּם־כֵּן יַרְגִּישׁ נְעִימוּת יְדִידוּת זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ.

נָא וְנָא רְאוּ לְחַזֵּק אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וּלְשַׂמְּחוֹ, וּלְדַבֵּר עִמּוֹ מֵעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, שֶׁמְּאֹד הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ"ל עַל אַהֲבָה וְאַחֲוָה בֵּין אֲנָשָׁיו, עַד שֶׁהִתְבַּטֵּא פַּעַם וְאָמַר (חַיֵּי־מוֹהַר"ן, סִימָן רצב): "הָעוֹלָם רָאוּי שֶׁיִּתְמְהוּ עַל גֹּדֶל הָאַהֲבָה שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם". וְכֵן אָמַר קֹדֶם שֶׁנָּסַע מֵעִיר בְּרֶסְלֶב אֶל עִיר אוּמַן לְהִסְתַּלֵּק לְעֵילָא וּלְעֵילָא וְכוּ' וְכוּ', "אִם תֹּאחֲזוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד, תּוּכְלוּ לְהַמְשִׁיךְ אוֹתִי אֲלֵיכֶם עוֹד פַּעַם".

עַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לֶאֱחֹז אֶת עַצְמְכֶם בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְאַל תַּנִּיחוּ שֶׁאֶחָד יִתְגַּדֵּל וְיִתְנַשֵּׂא עַל חֲבֵרוֹ, רַק כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִהְיֶה לְעֵזֶר לַחֲבֵרוֹ, אֲשֶׁר זֶה הָיָה רְצוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֶחָד יַעֲזֹר לַשֵּׁנִי. וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁהֵם הֲכָנָה לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֲשֶׁר עִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא, כְּשֶׁיֵּשׁ אַהֲבַת חֲבֵרִים, אַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת בֵּין הַתַּלְמִידִים, אֲשֶׁר אָז בְּנָקֵל לְקַבֵּל אֶת לִמּוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל הָרַבִּי, כִּי הַתַּלְמִידִים הֵם הַכֵּלִי לְקַבֵּל אֶת אוֹר הָרַבִּי, וּכְשֶׁיֵּשׁ אַהֲבָה וְאַחְדוּת בֵּין הַתַּלְמִידִים, אָז הַכֵּלִי שָׁלֵם, וְאָז יְכוֹלִים לְקַבֵּל בִּשְׁלֵמוּת אֶת אוֹר הָרַבִּי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁהַכֵּלִי נִשְׁבָּר וְנִתְפָּרֵד לַחֲלָקִים, אָז קָשֶׁה וְכָבֵד לְקַבֵּל מֵהָרַבִּי, כִּי הַכֵּלִי אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, מֵרַבִּי נִפְלָא כָּזֶה, הַמְעוֹרֵר בָּנוּ הִתְחַזְּקוּת עַל כָּל פְּרָט וּפְרָט בְּחַיֵּינוּ, וּמַה גַּם שֶׁהוּא מְעוֹרֵר אוֹתָנוּ עַל אַהֲבַת חֲבֵרִים, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוֹד וְהָעִקָּר אֶצְלוֹ, וּבִפְרָטִיּוּת בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ, אֲשֶׁר בַּחוּץ מִתְפַּשֶּׁטֶת הַכְּפִירוּת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת וְהַלֵּיצָנוּת לְלַעֵג מִכָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, עָלֵינוּ לְהִתְאַחֵד יַחַד, וְלִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בְּיַחַד לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת לִמּוּדוֹ הַטּוֹב לַחֲבֵרֵינוּ וְלִשְׁכֵנֵינוּ וְלִקְרוֹבֵינוּ וְלִבְנֵי מִשְׁפַּחְתֵּנוּ, לְכֻלָּם נְגַלֶּה וּנְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל וְאֶת הָאֱמוּנָה הַפְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֶל כָּל זֶה נִזְכֶּה רַק אִם נֹאחַז אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת.

וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, עָלֵינוּ לְהִתְאַחֵד יַחַד, כִּי כָּל הַתִּקּוּנִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְקַבְּלִים רַק כְּשֶׁאוֹחֲזִים אֶת עַצְמָם בְּיַחַד.

וְהִנֵּה בְּוַדַּאי תִּזְכּוּ כָּל אֶחָד לִהְיוֹת עַל הַקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא שֶׁלָּנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּעִירוֹ, הֵיכָן שֶׁיִּהְיֶה קִבּוּץ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַתֶּם יוֹדְעִים דַּעְתֵּנוּ, אֲשֶׁר בְּכָל מָקוֹם וּמָקוֹם וּבְכָל עִיר וָעִיר שֶׁמִּתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְיַעֲשׂוּ קִבּוּץ עַל שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, כְּמוֹ שֶׁאָמַר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: הֵיכָן שֶׁעֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ

מִתְקַבְּצִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, רָאוּי לִנְסֹעַ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ לִהְיוֹת שָׁם.

וּבְוַדַּאי עִקַּר הַקִּבּוּץ הוּא בָּעִיר אוּמַן, וְשָׁם צְרִיכִים לְהִתְקַבֵּץ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וְלִזְכּוֹת לְקַבֵּל אֶת הַתִּקּוּנִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, אַךְ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, ״טָרוּף טֹרַף יוֹסֵף״ (בְּרֵאשִׁית לז, ג), וְשַׁעֲרֵי הַצִּיּוּן סְגוּרִים, וּבִפְרָטִיּוּת עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲזַי בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל עִיר שֶׁמִּתְקַבְּצִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אָנוּ מַאֲמִינִים, שֶׁאִם נֹאחַז אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, וּנְדַבֵּר רַק דִּבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, אָז נַמְשִׁיךְ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל אֶצְלֵנוּ.

עַל־כֵּן רָאוּ לְהַקְדִּים עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק, וְתִהְיוּ מוּכָנִים לְקַבֵּל אֶת הַתִּקּוּנִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תלו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידַי, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים, ״חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הַיַּכַל־הַקֹּדֶשׁ״, דִּי בְּכָל אֲתַר וַאֲתַר, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רָאוּ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו, שֶׁנִּכְנָסִים יְמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר בְּכָל יוֹם וָיוֹם נִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם בִּפְתָחִים חֲדָשִׁים, וְנִמְשָׁכִים חֲסָדִים חֲדָשִׁים עַל כָּל הָרוֹצֶה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וּבְחֹדֶשׁ אֱלוּל הוּא הַזְּמַן לְתַקֵּן אֶת כָּל מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ וְקִלְקַלְנוּ וְשִׁחַתְנוּ כָּל הַשָּׁנָה.

עַל־כֵּן רָאוּ לְהִתְעוֹרֵר מֵחָדָשׁ עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם. הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן — שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, כִּי הַשָּׁלוֹם הוּא הַכְּלִי שֶׁמַּחֲזִיק בּוֹ כָּל הַבְּרָכוֹת, וְהַבַּעַל־דָּבָר יוֹדֵעַ זֹאת, עַל־כֵּן הוּא שׁוֹבֵר אֶת הַכְּלִי, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, שֶׁכְּשֶׁיֵּשׁ שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחֲוָה

וְרֵעוּת בֵּין אֲחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוּת בֵּין אַנְשֵׁי הַצַּדִּיק, אָז אֵין לוֹ כְּבָר מַה לַּעֲשׂוֹת אֶצְלָם, עַל־כֵּן הוּא עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, לְהַכְנִיס בָּהֶם קִנְאָה וְשִׂנְאָה וְתַחֲרוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְהַכֹּל — כְּדֵי לְעוֹרֵר מְדָנִים וּמַחֲלֹקֶת, וּבָזֶה לוֹכֵד אֶת כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוּת הַנִּשָׁמוֹת שֶׁזָּכוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק.

כִּי בֶּאֱמֶת אִם הָיָה שָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחְדוּת בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים וּבֵין אֲחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָז לֹא הָיְתָה שׁוּם אֻמָּה וְלָשׁוֹן יְכוֹלָה לִשְׁלֹט עָלֵינוּ, וְכֵן הָיוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יְכוֹלִים לְהָאִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּאוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהַבַּעַל־דָּבָר יוֹדֵעַ זֹאת, עַל־כֵּן הִלְבִּישׁ עַצְמוֹ בְּמִצְווֹת, וּמַכְנִיס בָּאָדָם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת גְּדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, וְקֻשְׁיוֹת וּסְפֵקוֹת מֵאֶחָד עַל חֲבֵרוֹ, עַד שֶׁמַּכְנִיס בּוֹ קִנְאָה וְשִׂנְאָה שֶׁאֶחָד שׂוֹנֵא אֶת הַשֵּׁנִי.

עַל־כֵּן רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְכֶם לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם וְאַהֲבָה וְאַחֲוָה וְרֵעוּת בֵּין אַנְשֵׁי הַצַּדִּיק, וְהֵן בֵּין כְּלַל יִשְׂרָאֵל. וְזֶה אֲשֶׁר אֶ׳ל׳וּ׳ל׳ הוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת (שְׁמוֹת יח, ז): וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם; הַיְנוּ, כִּי בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאָז כָּל אֶחָד וְאֶחָד מַתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, אֵיךְ הוּא פָּגַם וְקִלְקֵל וְשִׁחֵת כָּל הַשָּׁנָה, עַל־יְדֵי־זֶה מַתְחִיל לִרְאוֹת בִּגְדֻלַּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל בֶּאֱמֶת לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, וְרוֹאֶה שִׁפְלוּת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה מִמֵּילָא מַתְחִיל לִרְאוֹת אֶת גְּדֻלַּת יִשְׂרָאֵל (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עט). וְעַל־כֵּן כְּשֶׁאָדָם מַתְחִיל בֶּאֱמֶת לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ, אֵיךְ שֶׁפָּגַם וְקִלְקֵל יָמִים וְשָׁבוּעוֹת וְחֳדָשִׁים כָּל הַשָּׁנָה בָּעֶרֶב וּבַבֹּקֶר, בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, וּמַתְחִיל לְהִסְתַּכֵּל בֶּאֱמֶת עַל עַצְמוֹ, בְּאֵילּוּ פָּנִים נִרְאֶה, אָז תַּתְחִיל לְהָאִיר לוֹ גְּדֻלַּת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַמְקֹרָבִים אֶל הַצַּדִּיק, וּגְדֻלַּת נִשְׁמוֹת כְּלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל. וְעַל־כֵּן אֶ׳ל׳וּ׳ל׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת: וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם.

רְאוּ לְהַמְשִׁיךְ אֶת עַצְמְכֶם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, וְתַרְגִּילוּ אֶת עַצְמְכֶם לְדַבֵּר רַק עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכָל מַה שֶּׁמֵּעִיק לָכֶם תְּסַפְּרוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי רַק הוּא יִתְבָּרַךְ יָכוֹל לַעֲזֹר לָכֶם.

וַעֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ, הוּא הַצְּלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה שֶׁאֵין כְּמוֹתָהּ. וְזֶה אֲשֶׁר אֵ״וּ״ל׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת (סֵפֶר נג:): אָנּוּ לְיָהּ וְ׳עֵינֵינוּ לְיָהּ; הַיְנוּ כִּי בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, אָז נִתְעוֹרֶרֶת הַנְּקֻדָּה הַפְּנִימִית שֶׁהִיא הַנְּשָׁמָה הַמְכֻסָּה כָּל הַשָּׁנָה עִם גּוּף עָכוּר וְהַסְתָּרוֹת וַעֲנָנִין דִּמְכַסִּין עַל עֵינִין, עַד שֶׁקְּשֶׁה לִמְצֹא אוֹתוֹ, וּבְחֹדֶשׁ אֱלוּל נִפְתָּח הַלֵּב, וְאָז הֵם יְמֵי הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְעַל־כֵּן אָנּוּ לְיָהּ וְ׳עֵינֵינוּ לְיָהּ, כִּי אָז בְּחֹדֶשׁ אֱ״וּ״ל׳ נִתְעוֹרֵר הַלֵּב וְהָעֵינַיִם לְהִסְתַּכֵּל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

נָא וָנָא, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! אַל תִּסְתַּכְּלוּ עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁאוֹמֶרֶת אַחֶרֶת, כִּי עִקַּר הָאֱמֶת הוּא אַ״ל תִּ׳רְחַק מִ׳מֶּנִּי, כִּי זֶה עִקַּר הָאֱמֶת, שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רָחוֹק מִמֶּנּוּ, וְכֵן אַ״ל תַּ׳שְׁלִיכֵנוּ מִ׳לְּפָנֶיךָ (תְּהִלִּים נא, יג), כִּי זֶה עִקַּר הָאֱמֶת, שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ מַשְׁלִיכוֹ, וְכֵן אַ״ל תִּ׳תְעַלֵּם מִ׳תְּחִנָּתִי, שֶׁזֶּה עִקַּר הָאֱמֶת, שֶׁהָאָדָם יוֹדֵעַ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שׁוֹמֵעַ בִּתְחִנָּתוֹ, וְזֶה מְ׳קוֹמְךָ אַ״ל תַּ׳נַּח (קֹהֶלֶת י, ד), כִּי זֶה עִקַּר הָאֱ״מֶ״ת׳, כְּשֶׁמְּחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאֵינוֹ מַנִּיחַ אֶת מְקוֹמוֹ.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! בָּזֶה שֶׁתְּחַזְּקוּ אֶת עַצְמְכֶם בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּאַהֲבָה אֲחָוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חָזָק, וְתִשְׁפְּכוּ אֶת נַפְשְׁכֶם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אָז יִפָּלוּ לִפְנֵיהֶם אֹיְבֵיכֶם, וְזֶה אֲשֶׁר אֵ״וּ״ל׳ רָאשֵׁי תֵּבוֹת (וַיִּקְרָא כו, ח): וְ׳נָפְלוּ אֹ״יְ״בֵיכֶם לִ׳פְנֵיכֶם לְ׳חָרֶב; כִּי כְּשֶׁעַם יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, אֲחָוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ מְחַזֵּק וְכֵן מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה מִתְקַיֵּם: וְ׳נָפְלוּ אֹ״יְ״בֵיכֶם לִ׳פְנֵיכֶם לְ׳חָרֶב, שֶׁכָּל הַשּׂוֹנְאִים, שֶׁהֵם כְּלַל אֻמּוֹת הָעוֹלָם הָאוֹיְבִים, נוֹפְלִים לְפָנֵינוּ בְּחֶרֶב.

רְאוּ, אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! לְהִתְקַבֵּץ בַּקִּבּוּץ הַקָּדוֹשׁ שֶׁלָּנוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּעִירוֹ יַעֲשֶׂה קִבּוּץ, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — שָׁם רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁתּוֹחֵב אֶת רֹאשׁוֹ, וּמִתְפַּלֵּל בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַקְּדוֹשִׁים, כְּמוֹ שֶׁהִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ

ז״ל, שֶׁנֹּאחַז אֶת עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, וְהָעִקָּר שֶׁנִּהְיֶה בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, כִּי מוּטָב לָלֶכֶת אֶל קִבּוּץ קָטָן, אֲפִלּוּ עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, אֲבָל יֵשׁ בֵּינֵיהֶם אַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ מְחַזֵּק, מֵאֲשֶׁר לֵילֵךְ לְקִבּוּץ אֲשֶׁר יֵשׁ שָׁם אֶלֶף אֲנָשִׁים, וְאֵין שָׁם אַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת, וְאֵין אֶחָד מְחַזֵּק אֶת הַשֵּׁנִי.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ אֵיךְ שֶׁעָבְרָה עָלֵינוּ כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ. לָזֹאת רְאוּ לְעוֹרֵר אֶת עַצְמְכֶם דַּיְקָא עַכְשָׁו קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וּתְבַקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכּוּ לְקַבֵּל שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וְתֵדְעוּ אֲשֶׁר כָּל מַה שֶּׁמִּתְפַּלְּלִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ — נִשְׁמָע וְנִתְקַבֵּל.

נָא וְנָא אַל תַּטְעוּ אֶת עַצְמְכֶם כְּאִלּוּ אֶחָד יָכוֹל לַעֲזֹר לָכֶם, וּכְאִלּוּ יְשׁוּעָתְכֶם תְּלוּיָה אֵצֶל אֲחֵרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֶלָּא תֵּדְעוּ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְעִקַּר הַהִתְגַּלּוּת שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל לְהָבִיא אֶת הָאָדָם קָרוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן רְאוּ מְאֹד מְאֹד לִשְׁמֹר, שֶׁלֹּא יִתְנַשֵּׂא אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ, רַק אֶחָד יֹאמַר לַחֲבֵרוֹ חֲזַק.

רְאוּ לְבָרֵחַ מִכָּל מִינֵי מַחֲלֹקֶת וְסִכְסוּכִים וְקִנְאָה וְשִׂנְאָה, כִּי יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר, הִגֵּה אֲנַחְנוּ כָּאן וְהִנֵּה עוֹד מְעַט כְּבָר נִהְיֶה שָׁם, וּמַדּוּעַ לָנוּ לְבַלּוֹת אֶת הַיָּמִים וְאֶת הַשָּׁנִים בְּהֶבֶל רָיק?!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! רְאוּ לְבַלּוֹת אֶת יְמֵיכֶם בְּטוּב וּבִנְעִימִים כִּרְצוֹנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל, שֶׁרָצָה מְאֹד שֶׁאֲנַשֵּׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים יִהְיוּ תָּמִיד עֲסוּקִים בַּעֲשִׂיַּת הַמִּצְווֹת, וְיִלְמְדוּ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וִיטַיְּלוּ בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה. וּבֶאֱמֶת כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ זוֹ — לִלְמֹד תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה, וּבִפְרָטִיּוּת כְּשֶׁלּוֹמְדִים עַל־פִּי סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל, שֶׁהוּא מַתָּנָה יְקָרָה שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ ז״ל, אָז יְכוֹלִים לְטַיֵּל וְלִהְיוֹת בְּכָל יוֹם בְּכָל חֶלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אֲפִלּוּ מְעַט דִּמְעַט, עַל־כֵּן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּלְמַד בַּסֵּדֶר הַזֶּה בְּכָל יוֹם אֲפִלּוּ מְעַט דִּמְעַט מִכָּל

שְׁעוּר, וְאָז יִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת סִיּוּמִים בְּמֶשֶׁךְ כַּמָּה שָׁנִים, אַשְׁרֵי לוֹ וְאַשְׁרֵי חֶלְקוֹ!

י׳ תלז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ בְּעַצְמְךָ הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת כְּרֶגַע. כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ.

חֶמְדַּת לִבִּי! רְאֵה לְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עוֹד טוֹב מֵהַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו שֶׁנִּכְנָסִים יְמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר אָז נִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי הָרַחֲמִים, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם מְאִירִים שֵׁמוֹת אֲחֵרִים מִשְּׁמוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, וְנִתְעוֹרְרִים רַחֲמִים רַבִּים, רַחֲמִים עִלָּאִין מִלְּמַעְלָה עַל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־כֵּן הוּא עֵת רָצוֹן מְאֹד מְאֹד, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּנַצֵּל אֶת זְמַנּוֹ הַיָּקָר בְּיָמִים אֵלּוּ.

פֹּה אֲנִי שׁוֹלֵחַ לְךָ הֶעְתֵּק מִקּוּנְטְרֵס חָדָשׁ: ״אַל תִּתְעַצְּבִן״, אֲשֶׁר עֲדַיִן לֹא נִדְפַּס, לְמַעַן תְּחַיֶּה אֶת עַצְמְךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ לְהִתְעַלּוֹת תָּמִיד בְּתוֹרָה וּבְיִרְאָה, וְתִכָּתֵב בִּכְתִיבָה וּבַחֲתִימָה טוֹבָה, בְּסִפְרָן שֶׁל צַדִּיקִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י״ תלח.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִשְׁתּוֹקֵק לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, כִּי זֶה כַּמָּה שֶׁלֹּא זָכִיתִי לִשְׁמֹעַ מִמְּךָ.

הִנֵּה אֲנִי בָּא אַחֲרֵי חַג הַסֻּכּוֹת לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְאֵשֵׁב שָׁם כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, וַאֲנִי רוֹצֶה מְאֹד, שֶׁאַתָּה תַּחֲזֹר עִמִּי, וּפֹה תַּצְלִיחַ אֶת דַּרְכְּךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפְנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתֵצֵא מֵהַפַּח הַנִּשְׁבָּר שֶׁנִּלְכַּדְתָּ בּוֹ.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי אָבִיךָ מְאֹד מְאֹד מִצְטַעֵר בַּשָּׁמַיִם, בָּזֶה שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ בִּדְרָכִים נְבוֹכוֹת וְכוּ׳, אַדְרַבָּה בָּזֶה שֶׁהָלַכְתָּ וְהֵפַצְתָּ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְקֵרַבְתָּ רְחוֹקִים, בָּזֶה עָשִׂיתָ לוֹ תַּעֲנוּג גָּדוֹל בַּשָּׁמַיִם, כִּי שָׁם בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן מְקַנְּאִים מְאֹד בִּנְשָׁמָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ בֵּן בָּעוֹלָם הַזֶּה, הַמָּלֵא קְלִפּוֹת וְהַסְתָּרוֹת וְכִסּוּיִים, וְעוֹסֵק לְקָרֵב גַּם אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה.

אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁדְּבָרַי אֵלֶּה יִכָּנְסוּ הֵיטֵב הֵיטֵב בְּלִבְּךָ, וּבְפָרְטִיּוּת עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, קֹדֶם רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְתִזְכֶּה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְתַעֲזֹב אוֹתָהּ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּדֵי שֶׁתֵּצֵא מֵהַצָּרָה וְהַפַּח שֶׁנִּלְכַּדְתָּ בָּהֶם.

וְהָאֱלֹקִים שֶׁאָמַר לְעוֹלָמוֹ דַּי — יֹאמַר לְצָרוֹתֶיךָ דַּי, וְתִזְכֶּה כְּבָר לְהִוָּשַׁע בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּרְאֶה לִכְתֹּב לִי עַל־כָּל־פָּנִים אֲפִלּוּ כַּמָּה מִלִּים, וּבָזֶה תְּחַיֶּה אוֹתִי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תלט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָעִקָּר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר עַכְשָׁיו נִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם, וְיכוֹלִים לִפְעֹל אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַמְשִׁיךְ לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, וּרְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת, וְשֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ בְּרִיאִים, וְאִשְׁתְּךָ תַּעֲבֹר אֶת הַהֵרָיוֹן בְּנָקֵל וּבְשָׁלוֹם.

נָא וְנָא רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם כָּל מַה שֶּׁאַתָּה רָגִיל בּוֹ, כִּי הַדִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְסֻגָּל לְהִתְקַבֵּל בַּשָּׁמַיִם, כֵּן גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזֶה נִקְרָא הִתְבּוֹדְדוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לִכְתֹּב לִי מִכְתָּב וּמַמָּשׁ תְּחַיֵּינִי, וְאָז אָשִׁיב לְךָ בַּאֲרִיכוּת.

י׳ תמ.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לִבָּבִי לְטוּב כָּל הַיָּמִים ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגַם אֶת הַחֲמִשָּׁה קוּנְטְרֵסִים.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת גֹּדֶל

שִׂמְחָתִי, שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, יָצְאוּ יָפִים מְאֹד מְאֹד, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁאֲזְכֶּה לְהַדְפִּיסָם מַהֵר, וְכֵן אַתָּה תִּזְכֶּה לְהַדְפִּיסָם בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְלַהֲפִיצָם בְּכָל תְּפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל.

חֶמְדַּת לִבְבִי! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, אָסוּר לְךָ לִפֹּל בְּיֵאוּשׁ כָּזֶה, אַדְרַבָּה דַּיְקָא מֵחֲמַת שֶׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ מְרִירוּת דִּמְרִירוּת עַד אֵין סוֹף בְּעִנְיַן זִוּוּגְךָ, עָלֶיךָ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּשִׂמְחָה, כִּי עַל־יְדֵי שִׂמְחָה נִתְרַחֵב הַלֵּב וְהַדַּעַת, וְיֵשׁ לוֹ יִשּׁוּב הַדַּעַת בֶּאֱמֶת.

זְכֹר, זְכֹר, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! מַה שֶּׁעָבַר עַל יַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁהָיָה קָשֶׁה לוֹ מְאֹד מְאֹד לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגוֹ עַד פ״ד שָׁנִים, וְהָיְתָה לוֹ מְרִירוּת מֵאָחִיו, וְהָיָה צָרִיךְ לִבְרֹחַ מִבֵּית אָבִיו, עִם כָּל זֹאת הֶחֱיָה אֶת עַצְמוֹ עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁאַפְלוּ בְּשָׁעָה שֶׁיָּצָא מִבֵּית אָבִיו, וְעָבַר דֶּרֶךְ חָרוֹן־אַף, שֶׁהוּא כְּלַל הַמְּרִירוּת וְהַצָּרוֹת שֶׁתָּקְפוּ אוֹתוֹ, עִם כָּל זֹאת הָיָה שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, כַּאֲשֶׁר רִמְּזוּ אֶת זֶה בַּפָּסוּק: וַ״יֵּצֵא יַעֲקֹב מִ׳בְּאֵר שָׁ׳בַע וַ״יֵּלֶךְ חָ׳רָנָה (בְּרֵאשִׁית כח, ו), שֶׁהוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת: וְ׳יִ׳שְׂ׳מְ׳חְ׳וּ׳, כִּי דַּיְקָא הַשִּׂמְחָה שֶׁשִּׂמַּח אֶת עַצְמוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, זֶה עָזַר לוֹ, אַף שֶׁיָּצָא מִבֵּית אָבִיו, וְעָבַר דֶּרֶךְ הַחָרוֹן־אַף. עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ הַנִּסְיוֹנוֹת וְהַמְּרִירוּת שֶׁלּוֹ, וּבְוַדַּאי כָּל הָעִנְיָן הוּא נֶעֱלָם מִדַּרְכֵי הָאֵל בָּרוּךְ הוּא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

אֶתְמוֹל אָחַזְתִּי יֶלֶד, שֶׁהֵבִיאוּ אֵלַי הוֹרִים, וְהָרוֹפְאִים יְיַאֲשׁוּ אוֹתָם, וְאָמְרוּ שֶׁהוּא מֵת, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְכֵן הָיָה גּוֹסֵס עַל יָדַי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עִם כָּל זֹאת אָמַרְתִּי לָהֶם, שֶׁיְּחַזְּקוּ אֶת עַצְמָם, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָם, וְיַעֲשֶׂה נֵס לִבְנָם, וְתִהְיֶה לוֹ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, עַל אַף שֶׁהָרוֹפְאִים יְיַאֲשׁוּ אוֹתָם. וְעָנָה וְאָמַר לִי הָאַבָּא בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן: אוֹ! אוֹ! אוֹ! גַּם כָּזֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת מַמָּשׁ יֵשׁ מֵאַיִן, כִּי הֲלֹא אַתֶּם רוֹאִים שֶׁהַיֶּלֶד גּוֹסֵס (כִּי כֵן הָיָה בֶּאֱמֶת), וְגַדֵּל הַצַּעַר הַזֶּה לִרְאוֹת אֶת הַיֶּלֶד, אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר בְּעַצְמְךָ, עִם כָּל זֹאת עָנִיתִי וְאָמַרְתִּי לוֹ: תַּאֲמִין לִי, יְדִידִי הַיָּקָר! כִּי כָּל גַּם הוּא יֵשׁ מֵאַיִן,

הַיְנוּ כִּי לֹא רוֹאִים אֶת הָעֵזֶר וְהַיְשׁוּעָה — מֵאַיִן יָבוֹא עֶזְרִי, כִּי הַכֹּל הוּא אַיִן, כִּי לֹא רוֹאִים שׁוּם דָּבָר, וְאָנוּ צְרִיכִים לִישׁוּעָה — שֶׁהוּא יֵשׁ, שֶׁנִּרְאֶה בְּעֵינֵינוּ אֶת הַיְשׁוּעָה.

לָזֹאת אֲנִי אוֹמֵר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כְּמוֹ־כֵן יִהְיֶה אִתְּךָ, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה לְךָ נֵס, שֶׁיִּהְיֶה יֵשׁ מֵאַיִן, שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף תִּמְצָא אֶת בַּת זוּגְךָ.

נָא וְנָא אֵין זוֹ עֵצָה לִפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ, וּלְהִכָּנֵס בִּמְרִירוּת וּבְמָרָה שְׁחוֹרָה. אֲנִי יוֹדֵעַ בֶּאֱמֶת מַכְאוֹבֵי נַפְשְׁךָ, אֲבָל אַתָּה צָרִיךְ לָדַעַת, כִּי הַחַיִּים מְלֵאִים מְרִירוּת, וּלְכָל אֶחָד תֹּקֶף הַמְּרִירוּת בְּאֹפֶן אַחֵר, וּלְכָל אֶחָד מַכִּים בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹאֵב לוֹ, וְעִקַּר הָעֵצָה — לְהַחֲזִיק מַעֲמָד וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ דַּיְקָא זֶה לְעֻמַּת זֶה, בְּמָקוֹם שֶׁכּוֹאֵב לִי, אֶזְכֶּה לְרַחֵם וְלָדוּן לְכַף זְכוּת וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהוֹצִיא רְמָזִים מִמִּכְתָּבִי זֶה לְעַצְמְךָ, וּתְחַיֶּה אֶת עַצְמְךָ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁתְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לְךָ זְכֻיּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד מְאֹד, בָּזֶה שֶׁהִדְפַּסְתָּ כְּבָר כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים, וְרַבּוֹת רַבּוֹת קוֹנְטְרֵסִים, אֲשֶׁר הֶחֱיוּ רַבּוֹת מֵאֲחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלִי שׁוּם גֶּזְמָא כְּלָל. וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם לָקַח אֶת עַצְמוֹ הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם עָלֶיךָ, כִּי אַתָּה יְקוּץ בְּעֵינָיו.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יְקַבֵּל אֶת תְּפִלָּתִי, שֶׁאֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עָלֶיךָ, שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא תֵּכֶף־וּמִיָּד אֶת בַּת זוּגְךָ, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ, שֶׁכַּוָּנַת אֱלוּל הִיא סְגֻלָּה מְאֹד לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה.

הַלְוַאי שֶׁבְּנֵךְ יִרְצֶה לָבוֹא אֵלַי, וְאָז בְּוַדַּאי אֶעֱזֹר לוֹ כְּכָל יְכָלְתִּי, כִּי חֶבֶל מְאֹד מְאֹד שֶׁיִּפֹּל בְּנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא.

נָא וְנָא רְאִי לְחַזֵּק אוֹתוֹ שֶׁיָּבוֹא לְכָאן, וַאֲנִי אֶקָּרֵב אוֹתוֹ בְּכָל מִינֵי הִתְקָרְבֵיוּת.

הַרְגִּילִי אֶת עַצְמֵךְ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם בַּלָּשׁוֹן שֶׁלָּךְ, הַיְנוּ בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלָּךְ, כָּל מַה שֶּׁאַתְּ צְרִיכָה, כִּי לְאִשָּׁה יֵשׁ כֹּחַ הַתְּפִלָּה גָּדוֹל מְאֹד, כִּי הַתְּמִימוּת וְהַפְּשִׁיטוּת שֶׁלָּהּ עוֹלָה עַד אֵין סוֹף. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ אֶת תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע גַּם אֶת תְּפִלָּתֵךְ.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תמב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַף שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁקָּשֶׁה וְכָבֵד לְךָ עַכְשָׁו לְשַׂמֵּחַ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁעָבַר עָלֶיךָ מַשְׁבֵּר כָּזֶה מֵאִמְּךָ, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לָדוּן אֶת עַצְמְךָ לְכַף זְכוּת, וְאַל תַּאֲשִׁים אֶת עַצְמְךָ בְּשׁוּם אַשְׁמָה, כִּי אֵינְךָ אָשֵׁם כְּלָל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל בֵּין חֲבֵרֶיךָ, וְאַל תִּתְבַּיֵּשׁ מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וּבָזֶה תַּעֲשֶׂה טוֹבָה גְּדוֹלָה לְאִמְּךָ בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן.

נָא וְנָא חַזַק וֶאֱמַץ מְאֹד מְאֹד, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לִלְמֹד וּלְעַיֵּן בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בָּהֶם — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

כִּי בֶּאֱמֶת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְבּוֹנֵן מַה קּוֹרֶה בַּדּו�ֹר הַזֶּה, וּמָה עוֹבֵר עַל אֲנָשִׁים בַּדּוֹר הַזֶּה, וְלוּלֵי הָעֲצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא הָיִינוּ יְכוֹלִים לְהִתְחַזֵּק לְרֶגַע, אֲזַי הוּא תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עַל שֶׁיּוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, אֲשֶׁר אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל זֶה הָיָה הָעִקָּר, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת עַצְמְךָ לִפֹּל בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וּבְרַדַאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר זֶה הַיְסוֹד וְהָעִקָּר בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם יוֹתֵר מְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, יוֹתֵר מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ עֲרֵבוּת נֹעַם זִיו שְׁכִינַת עֻזּוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי הַדִּבּוּר הוּא הַכְּלִי לְקַבֵּל בּוֹ הַשֶּׁפַע, כַּמּוּבָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד) עַל פָּסוּק (דְּבָרִים א, יא): ״וְיֹסֵף לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם״; כִּי עִקַּר הַשֶּׁפַע בָּא כְּפִי הַדִּבּוּר שֶׁהָאָדָם מַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֻפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתִשְׁמֹר

אֶת עַצְמְךָ מֵהַסָּמ״ךְ־מ״ם הָרוֹדֶף אַחַר כָּל אֶחָד הָרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְגוֹרֵם לוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וּמַחֲשָׁבוֹת רָעוֹת וּבִלְבּוּלִים.

אֲבָל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁכְּפִי שֶׁתַּמְשִׁיךְ לִלְמֹד בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כֵּן תִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל תְּלוּיָה רַק כְּפִי שֶׁהָאָדָם מַתְמִיד בְּסִפָרָיו זַ״ל.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת מַאֲרִיךְ אַף עַל כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת אֱצְלְךָ כְּרֶגַע, כִּי עִקַּר הַיְרִידוֹת וְהַנְּפִילוֹת שֶׁל הָאָדָם הֵן רַק כְּשֶׁהוּא בְּעַצְבוּת וּבְעַצְלוּת, לֹא־כֵן כְּשֶׁהָאָדָם מְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ, אָז נִתְרַחֶבֶת דַּעְתּוֹ.

לְדַעְתִּי, גַּם בְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג קָשֶׁה לְךָ מֵרֹב הָעַצְבוּת שֶׁמְּסַבֶּבֶת אוֹתְךָ, כִּי בֶּאֱמֶת אִם הָיִיתָ בְּשִׂמְחָה אֲמִתִּית, הָיִיתָ בְּיִשּׁוּב הַדַּעַת, וְאָז לֹא הָיִיתָ בּוֹחֵר כָּל־כָּךְ, כִּי רֹב הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם, הֵן רַק מִפְּאַת הָעַצְבוּת וְהַמְּרִירוּת.

וְיֵשׁ לוֹמַר בַּפָּסוּק: וַ״יֵּצֵא יַ״עֲקֹב מִ״בְּאֵר שָׁ״בַע וַ״יֵּלֶךְ חָ״רָנָה, שֶׁפָּסוּק זֶה מְרַמֵּז עַל יַעֲקֹב בְּשָׁעָה שֶׁהָלַךְ לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ, וְזֶה רָאשֵׁי תֵּבוֹת: וְ״יִ״שְׁ״מְ״חְ״וּ״, הַיְנוּ בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם הוֹלֵךְ לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ, אַף

שֶׁעוֹבֵר עָלָיו חֲרוֹן־אַף, עִם כָּל זֹאת עַל־יְדֵי שֶׁהוּא שָׂמֵחַ וּמְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ, וּמְשַׂמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים, עַל־יְדֵי־זֶה יִמְצָא אֶת זִוּוּגוֹ; הַיְנוּ דַּיְקָא בְּשָׁעָה שֶׁהָלַךְ יַעֲקֹב לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ, אָז חִזֵּק אֶת עַצְמוֹ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, אַף שֶׁעָבְרוּ עָלָיו כָּל מִינֵי חֲרוֹן־אַף, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עָזַר לוֹ וּמָצָא אֶת זִוּוּגוֹ, וּבָנָה בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל, וְהֶעֱמִיד אֶת הי״ב שְׁבָטִים. כְּמוֹ־כֵן צָרִיךְ כָּל בָּחוּר הָרוֹצֶה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגוֹ — לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאָז יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכּוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִהְיוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה עַל נֹעַם חֶלְקְךָ, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׁם חֶלְקְךָ וְגוֹרָלְךָ, וְאַתָּה צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, בָּזֶה שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אֵין לְךָ עוֹד שִׂמְחָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה מִזּוֹ, אֲשֶׁר זֶה רָאשֵׁי תֵּבוֹת: בְּ׳שִׂ׳מְ׳חָ׳ה׳ — הַ׳תַּלְמִידֵי חֲ׳כָמִים מַ׳רְבִּים שָׁ׳לוֹם בָּ׳עוֹלָם (בְּרָכוֹת סד.), הַיְנוּ הַתַּלְמִידִים שֶׁל הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים, הֵם מַרְבִּים שָׁלוֹם בָּעוֹלָם, וְזֶה מַכְנִיס אֶת הַשִּׂמְחָה הָאֲמִתִּית בָּעוֹלָם. וְעַל־כֵּן לֹא בְּחִנָּם אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים: אִם הֱיִיתֶם שְׂמֵחִים, הָיְתָה טוֹבָה לָכֶם וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ; כִּי בָּזֶה שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שְׂמֵחִים, וְזוֹכִים לְחַזֵּק אֶת אֲחֵרִים, בָּזֶה יֵשׁ טוֹבָה לְכָל הָעוֹלָם.

הִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְגַם תְּשַׂמַּח אֶת שְׂכֶנֶיךָ, וּבָזֶה תַּצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְפָרֵשׁ שִׂיחָתְךָ בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כִּי הַתְּפִלָּה וְהַשִּׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ — עוֹלָה עַל הַכֹּל בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כִּי כָּל מִכְתָּב וּמִכְתָּב שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב לִי, אַתָּה מַמָּשׁ מְחַיֵּינִי, וּבִפְרָטִיּוּת בָּזֶה שֶׁאַתָּה מִתְעוֹרֵר בְּכָל פַּעַם לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ — זֶה אֶצְלִי עוֹלֶה עַל הַכֹּל.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה עַל הַכֹּל, וּבִפְרָטִיּוּת עַל הַשִּׁנַּיִם שֶׁלְּךָ.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהִתְעוֹרֵר עַכְשָׁו בִּתְשׁוּבָה, הַיְקָא בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, כִּי הוּא הַזְּמַן הַמְסֻגָּל בִּתְשׁוּבָה, וְעַכְשָׁו כָּל הִרְהוּר תְּשׁוּבָה שֶׁהָאָדָם מְהַרְהֵר, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָס בְּבֵית גְּנָזָיו יִתְבָּרַךְ.

מִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהָאָדָם זוֹכֶה לְהוֹצִיא מִפִּיו אֶת הַכִּסּוּפִים טוֹבִים שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר מַעֲלָתוֹ. עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תְּדַבֵּר עִם שְׁאָר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמַה גַּם שֶׁתְּקַבֵּל מֵהֶרֶב ... גֵּרוֹ יָאִיר, אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ גַּם־כֵּן דְּבוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה, אֲשֶׁר הוּא מַלְהִיב בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, בָּזֶה שֶׁאַתָּה

כּוֹתֵב שֶׁאַתֶּם מִתְאַחֲדִים יַחַד וּמְדַבְּרִים מֵעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר לָנוּ רַק דָּבָר זֶה.

רְאֵה אֵיךְ עָבְרָה לָנוּ הַשָּׁנָה, מַמָּשׁ פָּרְחָה כְּצֵל פּוֹרֵחַ, וּמַה שֶּׁזָּכִינוּ לַחֲטֹף בְּשָׁנָה זוֹ — זֶה יִשָּׁאֵר לָנוּ.

עַל־כֵּן רְאֵה עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו, לְחַזֵּק וּלְעוֹרֵר אֶת כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֹּאחֲזוּ אֶת עַצְמָם בְּיַחַד, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר מְאֹד מְאֹד שׂוֹנֵא וְאוֹרֵב עַל כָּל נְשָׁמָה וּנְשָׁמָה הָרוֹצָה לְהִתְקָרֵב אֵלֵינוּ, כִּי מְפַחֵד פֶּן וְאוּלַי כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ עִם הָאָדָם הַזֶּה מַה לַּעֲשׂוֹת, עַל־כֵּן הוּא מֵסִית וּמַדִּיחַ עָלֵינוּ כָּל רָע. וְאַתָּה צָרִיךְ לְהִשָּׁמֵר בָּזֶה, וּלְחַזֵּק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוּת אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁיִּהְיוּ בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נְרוֹ יָאִיר.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

רְאֵה לִבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְכֵן לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה עַל אֵיזוֹ דֶּלֶת מְזוּזָה. וְנָא וְנָא גַּם לִשְׁמֹר עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם בִּבְרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה וְלַיְלָדִים, וְשֶׁתִּרְווּ רֹב נַחַת מֵהֶם.

חִזְקוּ וְאִמְצוּ מְאֹד מְאֹד בִּתְפִלָּה וּבַקָּשָׁה, לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ

כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צְרִיכִים, כִּי הַתְּפִלָּה וְהַבַּקָּשָׁה שֶׁהָאָדָם מִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַקְשָׁנוּת גְּדוֹלָה — נִתְקַבֶּלֶת.

וְהַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע גַּם אֶת תְּפִלּוֹתֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

רְאוּ לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה בְּאֵיזֶה פֶּתַח מְזוּזָה. נָא וְנָא רְאוּ לִשְׁמֹר עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, וְלֶאֱכֹל רַק מַאֲכָלִים כְּשֵׁרִים. גַּם רְאוּ לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם.

וּבִשְׂכַר זֶה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה, שֶׁתִּתְעוֹרֵר מֵהַשֵּׁנָה הָעֲמֻקָּה וְתִתְרַפֵּא לְגַמְרֵי. וְיַעֲזֹר לָכֶם בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת גַּם יַחַד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תמט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֵל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לְהִתְקָרֵב אֶל דֶּרֶךְ רַבֵּנוּ זַ״ל — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר. יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, וּלְהִתְקָרֵב בֶּאֱמֶת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֵלָיו.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּזֶה הָעוֹלָם צְרִיכִים חִזּוּק עָצוּם עַל כָּל שַׁעַל וּפְסִיעָה שֶׁרַק רוֹצִים לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִפְרָטִיּוּת כָּל אֵלּוּ שֶׁזּוֹכִים לִהְיוֹת מְקֻרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הֵם צְרִיכִים הִתְחַזְּקוּת עֲצוּמָה.

נָא וְנָא רְאֵה לִלְמֹד הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל תְּלוּיָה רַק כְּפִי שֶׁהָאָדָם לוֹמֵד אֶת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים.

אִם תְּעַיֵּן בְּאֶמֶת בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, תִּרְאֶה שֶׁהַיְסוֹד אֲצֶל דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, שֶׁיִּהְיֶה אָדָם רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ אֶת כָּל שִׂיחָתוֹ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁפּוֹתֵחַ אֶת פִּיו וּמְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזַי הַכֹּל מִשְׁתַּנֶּה לְטוֹבָה.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת מְסֻדָּר בִּבְגָדֶיךָ, כִּי אֲצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל הָיָה הַנְּקִיּוּת יְסוֹד גָּדוֹל.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתּוּכַל לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וּלְהִתְקָרֵב בֶּאֱמֶת וְלֵילֵךְ בִּדְרָכָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, הַמּוּבָאוֹת בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לִכְתֹּב לִי מִכְתָּב, וְאָז אֶכְתֹּב לְךָ עוֹד.

י׳ תנ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ מָלֵא מְרִירוּת וְיִסּוּרִים

וְצָרוֹת, וְכָל אֶחָד צוֹעֵק עַל צָרוֹת נַפְשׁוֹ, מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְאִי אֶפְשָׁר לְהַחֲיוֹת אֶת שׁוּם בְּרִיָה, רַק עַל־יְדֵי הַהַקְדָּמוֹת הַנּוֹרָאוֹת שֶׁקִּבָּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

וְעַל־כֵּן אַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּעִתִּים הַלָּלוּ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהוּא תָּמִיד שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב, וְאַף שֶׁקָּשֶׁה לִשְׂמֹחַ, עִם כָּל זֹאת גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁצְּרִיכִים לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וּכְשֶׁאָדָם מְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׁ בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת — בְּוַדַּאי יִמְצָא, כִּי צְרִיכִים לָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וּכְשֶׁאָדָם דָּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב לוֹ לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ, וּכְבָר מַתְחִיל לָדוּן גַּם אֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, וּכְשֶׁדָּן אֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לְהַעֲלוֹת אוֹתָם מֵהַחֹשֶׁךְ וְהַבֹּץ שֶׁנָּפְלוּ לְשָׁם וּלְהוֹצִיאָם.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׁם גּוֹרָלֵנוּ וְחֶלְקֵנוּ. הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְהִסְתַּכֵּל עַל כֻּלָּם רַק בְּעַיִן שֶׁל חֶמְלָה, עַיִן שֶׁל רַחֲמָנוּת, וְאָז בְּוַדַּאי תִּזְכֶּה שֶׁיִּתְרַחֵב לְךָ לִבְּךָ וְדַעְתְּךָ.

נָא וְנָא אַל תִּהְיֶה שָׁבוּר, רַק רְאֵה לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים הַמְגַלִּים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבָזֶה תַּעֲשֶׂה טוֹבָה גְּדוֹלָה לְאִמְּךָ, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה זוֹכֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִשָּׁאֵר תָּמִיד בְּצַד הַקְּדֻשָּׁה, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לְבַטֵּל אוֹתְךָ וּלְבַלְבֵּלְךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי עִקַּר הַצְלָחַת הָאָדָם הַיְקָא כְּשֶׁהוּא בְּשִׂמְחָה. וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה, הָיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים, כִּי הַשִּׂמְחָה מְבִיאָה אֶת הָאָדָם לְהַצְלָחָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל אֲנָשָׁיו, שֶׁיִּהְיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁאַתָּה רָגִיל בָּהּ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה סוֹף כָּל סוֹף לְהַגִּיעַ אֶל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ לְהַגִּיעַ.

רְאֵה שֶׁאִשְׁתְּךָ תַּדְלִיק אַרְבָּעָה נֵרוֹת וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּבִשְׁעַת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שֶׁתְּבַקֵּשׁ הַרְבֵּה עַל פַּרְנָסָה, וְעַל הַצְלָחַתְכֶם הָרוּחָנִית וְהַגַּשְׁמִית, וְשֶׁתּוֹלִיד בְּנֵקֶל וְלָד בָּרִיא.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הַשּׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלּוֹתֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי בְּפֵרוּשׁ גִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר עִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית הוּא רַק עַל־יְדֵי שִׂמְחָה, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם יוֹתֵר שָׂמֵחַ, אֲזַי יִזְכֶּה לְתִקּוּן יוֹתֵר גָּדוֹל.

חֶמְדַּת לִבִּי! עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי בְּיוֹתֵר צְרִיכִים לְשַׂמֵּחַ בְּעִנְיַן

מְצִיאַת־הַזּוּוּג, כִּי כָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּעָיוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל הָאָדָם, הֵן רַק עַל־יְדֵי צִמְצוּם וְקַטְנוּת הַדַּעַת. וּכְשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ וְשָׂשׂ תָּמִיד, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְרַחֵב לוֹ מֹחוֹ, וְאָז אֵינוֹ מְדַקְדֵּק וְאֵינוֹ מְחַפֵּשׂ כָּל־כָּךְ, רַק אֶת הַשִּׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּצִּיעִים לוֹ לוֹקֵחַ. וְיֵשׁ לוֹמַר בַּפָּסוּק (בְּרֵאשִׁית כח, י): וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה, רָאשֵׁי תֵּבוֹת: וְיִשְׂמְחוּ, הַיְנוּ הַפָּסוּק הַזֶּה נֶאֱמַר בְּשָׁעָה שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ הֻצְרַךְ לִבְרֹחַ מִבֵּית אָבִיו וְאִמּוֹ, וְאָחִיו רָצָה לְהָרְגוֹ, וּתְפָסוֹ אֱלִיפַז וְלָקַח מִמֶּנּוּ הַכֹּל, וְנִשְׁאַר רַק עִם מַקֵּל וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְעָבַר עָלָיו חֲרוֹן־אַף גָּדוֹל מְאֹד, וְכָל הַדֶּרֶךְ הַזֶּה הָיָה רַק בְּאֹפֶן לָלֶכֶת לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגוֹ, עִם כָּל זֹאת הָרָאשֵׁי תֵּבוֹת שֶׁל פָּסוּק זֶה הֵן: וְיִשְׂמְח״וּ דַּיְקָא, הַיְנוּ אַף שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ יָצָא מִבְּאֵר שֶׁבַע, שֶׁהוּא מְקוֹם מְגוּרֵי אָבִיו יִצְחָק אָבִינוּ, שֶׁהִיא הַשְׁכִּינָה הַקְּדוֹשָׁה, וְהָלַךְ דֶּרֶךְ חָרָנָה — חֲרוֹן־אַף, עִם כָּל זֹאת בָּרָאשֵׁי תֵּבוֹת מֻרְמָז וְיִשְׂמְח״וּ — שֶׁהָיָה שָׂשׂ וְשָׂמֵחַ.

כְּמוֹ־כֵן אַתָּה צָרִיךְ לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֳפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, לִהְיוֹת אַךְ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְכֵן תֵּלֵךְ עִם בְּגָדֶיךָ מְסֻדָּרִים בְּסֶדֶר נָכוֹן, וְהָעִקָּר שֶׁיִּהְיוּ נְקִיִּים, כִּי רַבֵּנוּ ז״ל הִקְפִּיד מְאֹד מְאֹד עַל נְקִיּוּת הַבְּגָדִים, וְשֶׁלֹּא יִהְיוּ קְרוּעִים, חַס וְשָׁלוֹם, וּתְסַדֵּר אֶת זְקָנְךָ וְכוּ׳ וְכוּ׳. אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה אֲמִתִּית, שֶׁגַּם לְךָ יֵשׁ בַּת זוּג, הָעִקָּר אַל תִּבְחֹר כָּל־כָּךְ.

רְאֵה, חֻמְדַּת לִבָּבִי! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, וּלְדַבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלֵידַע כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאֵין זוֹ עֵצָה לִפֹּל כָּל־כָּךְ בְּדַעְתְּךָ מִכָּל דָּבָר, הָעִקָּר אַל תִּסְתַּכֵּל עַל אֲחֵרִים כְּלָל, לְךָ בְּדַּרְךָ שֶׁבָּחַרְתָּ לְעַצְמְךָ, וְאָז תַּצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּעִנְיַן אָזְנֶיךָ וְכוּ׳. רְאֵה לִבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְתַנִּיחַ בְּכָל בֹּקֶר תְּפִלִּין. כְּמוֹ־כֵן תִּשְׁתַּדֵּל לִשְׁמֹר שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, כִּי כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת נִמְשָׁכוֹת מִשַּׁבָּת, וְהַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת, נִמְשָׁכוֹת עָלָיו בְּרָכוֹת וִישׁוּעוֹת וּרְפוּאוֹת.

נָא וְנָא רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, שֶׁתֹּאכַל רַק מַאֲכָלִים כְּשֵׁרִים. וּרְאֵה לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה אֵיזוֹ מְזוּזָה.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים, לוֹמַר בְּכָל יוֹם כַּמָּה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים כְּסִדְרָן, וְאִם אֶפְשָׁר לִגְמֹר בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אֲשֶׁר זֶה אֵינוֹ לוֹקֵחַ הַרְבֵּה זְמַן, הַיְנוּ כִּי הַתְּהִלִּים נֶחֱלָקִים לִימֵי הַשָּׁבוּעַ, וְאִם תִּזְכֶּה לְסַיֵּם בְּכָל שָׁבוּעַ אֶת סֵפֶר הַתְּהִלִּים — אַשְׁרֶיךָ וְאַשְׁרֵי חֶלְקֶךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם, רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, וְתִהְיֶה בָּרִיא וְשָׁלֵם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְכֶם הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם מֵאֲחוֹתְכֶם.

רְאוּ לְבָדֵק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה מְזוּזָה בְּאֵיזֶה פֶּתַח. וְכֵן רְאוּ לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבַּת־קֹדֶשׁ, כִּי הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת — הַשַּׁבָּת שׁוֹמֶרֶת אוֹתוֹ. גַּם תִּשְׁמְרוּ מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, וּבְזְכוּת זֶה תִּזְכּוּ לִשְׁמֹעַ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לַאֲחוֹתְךָ, וֵאלֹקֵי יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹמֵעַ אֶת תְּפִלּוֹת עַם יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמַע אֶת תְּפִלָּתִי, וְיִשְׁלַח לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים, שׁוֹתֶה מֵימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ בְּכָל יוֹם בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וְרַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה לָנוּ נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בַּצֵּל הָעוֹבֵר הַזֶּה, וְלֹא לִפֹּל מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם.

נָא וְנָא רְאֵה לָדוּן אֶת עַצְמְךָ לְכַף זְכוּת תָּמִיד, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִמְצֹא בְּךָ רַק נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִנָּצֵל מִזֶּה, כִּי אִם לִבְרֹחַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. אֲבָל מָה עוֹשֶׂה הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם? מַכְנִיס בָּאָדָם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת גְּדוֹלָה, וּמַחֲלִישׁ

אֶת דַּעְתּוֹ כָּל־כָּךְ, עַד שֶׁחוֹשֵׁב שֶׁאֵין לוֹ כְּבָר מָנוֹס. וְעַל זֶה בָּא רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ, וְעוֹקֵר אֶת הַמַּחֲשָׁבוֹת הַפְּגוּמוֹת הָאֵלּוּ. עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, לִהְיוֹת רַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה תִּפְתַּח לְךָ אֶת שַׁעֲרֵי הַדַּעַת וְהַמֹּחַ. וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו, בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר אָז נִפְתָּחִים הַשְּׁעָרִים הָעֶלְיוֹנִים, וְיֵשׁ לָאָדָם תִּקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל. וְזֶה אֲשֶׁר אֶ״ל״וּ״לִ׳ — רָאשֵׁי תֵּבוֹת (יִרְמְיָה כט, יא): לְ׳תֵת לָ׳כֶם אַ׳חֲרִית וְ׳תִקְוָה; כִּי עַל־יְדֵי חֹדֶשׁ אֱלוּל, יֵשׁ לָאָדָם תִּקְוָה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל, אִם זוֹכֶה לְנַצֵּל אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הָעִקָּר אַל תִּבְחֹר כָּל־כָּךְ, וְאָז דַּיְקָא תִּזְכֶּה לִרְאוֹת נִסִּים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

רְאֵה לִהְיוֹת קָבוּעַ בְּכָל יוֹם בְּמִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, שֶׁתִּלְמַד בְּכָל יוֹם פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, וּמַה גַּם שֶׁתִּזְכֶּה לִלְמֹד הַרְבֵּה מִשְׁנָיוֹת וּגְמָרָא וּמִדְרָשׁ מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ.

הָעִקָּר תֵּדַע אֶת הַכְּלָל הַגָּדוֹל שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמְּעַט גַּם־כֵּן טוֹב, וְשׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי, וְאֵינִי יוֹדֵעַ לָמָּה אַתְּ כָּל־כָּךְ שְׁבוּרָה, וְלָמָּה אַתְּ כָּל־כָּךְ מְלֵאָה מְרִירוּת, אִם בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא

קִבַּלְתְּ תְּשׁוּבָה, לָמָּה לֹא תָּדוּנִי אֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, פֶּן וְאוּלַי לֹא קִבַּלְתִּי אֶת הַמִּכְתָּב, וְהָרְאָיָה, שֶׁעַל הַמִּכְתָּב הָרִאשׁוֹן הֵשַׁבְתִּי לָךְ.

וּבֶאֱמֶת, אַתְּ צְרִיכָה לִהְיוֹת הֲכִי מְאֻשֶּׁרֶת בְּחַיַּיִךְ, מֵאַחַר שֶׁכֻּלָּם כְּנֶגְדֵּךְ, וְאַתְּ צְרִיכָה לְהִלָּחֵם עַל כָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה — הֵן אֲכִילַת מַאֲכָלִים כְּשֵׁרִים, וְהֵן שְׁמִירַת שַׁבָּת, וְהֵן צְנִיעוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאַתְּ אֵינֵךְ מִסְתַּכֶּלֶת עַל שׁוּם בְּרִיָּה הַלּוֹעֶגֶת לָךְ, וְיֵשׁ לָךְ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה כְּנֶגֶד כֻּלָּם. לְדַעְתִּי, בָּזֶה אַתְּ צְרִיכָה לִהְיוֹת מְאֹד מְאֻשֶּׁרֶת וְעַלִּיזָה, וְלֹא לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ מִתּוּחָה בִּמְתָחִים.

הַרְגִּילִי אֶת עַצְמֵךְ לָדוּן אֶת כָּל אֶחָד לְכַף זְכוּת, וְגַם אֶת כָּל מִשְׁפַּחְתֵּךְ, כִּי עָלַיִךְ לָדַעַת, אֲשֶׁר זֶה הַחִנּוּךְ הַקָּלוֹקֵל שֶׁקִּבְּלוּ, עַל־יְדֵי קְלִפַּת הָעֵרֶב־רַב, הַמִּתְפַּשֶּׁטֶת עַכְשָׁו בְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים.

רְאִי לְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמֵךְ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת הַדַּעַת וְאֶת הַמֹּחִין, וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עוֹבֵר וְקוֹפֵץ עַל כָּל הַמְּנִיעוֹת וְהַמְּרִיבוֹת שֶׁמְּסַבְּבִים אוֹתוֹ.

עַכְשָׁו שֶׁיְּמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים נִכְנָסִים, וְכָל יוֹם וָיוֹם הוּא אוֹצָר הַמְנֻצָּר, כִּי בּוֹ נִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי וּפְתְחֵי הָרַחֲמִים וְהָרָצוֹן, וְיכוֹלִים לִפְעֹל אֲצִלוֹ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים, אֲזַי תַּרְגִּילִי אֶת עַצְמֵךְ לְדַבֵּר אֶל הָאֱלֹקִים בִּשְׂפַת הָאֵם שֶׁלָּךְ, וּלְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁאַתְּ צְרִיכָה, אֲבָל הַכֹּל בְּדֶרֶךְ סַבְלָנוּת וְלֹא לִדְחֹק אֶת הַשָּׁעָה, אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כִּי סוֹף כָּל סוֹף יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

נָא וְנָא הַרְגִּילִי אֶת עַצְמֵךְ לָדוּן אֶת כֻּלָּם לְכַף זְכוּת, וְאַל תִּהְיִי מְמֻרְמֶרֶת כָּל־כָּךְ, הֵן אֱמֶת כִּי אֲנִי מֵבִין הֵיטֵב הֵיטֵב אֶת כְּאֵב לִבֵּךְ וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת מִכָּל מִשְׁפַּחְתֵּךְ, אֵיךְ שֶׁכֻּלָּם, בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, נֶגֶד הַיַּהֲדוּת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, וְכוֹפְרִים בָּעִקָּר, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עִם כָּל זֹאת עָלַיִךְ לְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וּלְהִשְׁתַּדֵּל לָדוּנָם לְכַף זְכוּת, כִּי זֶה הַחִנּוּךְ שֶׁקִּבְּלוּ, וּבָזֶה שֶׁתְּדוּנִי אוֹתָם לְכַף זְכוּת, תִּזְכִּי לְהַחֲזִיר אֶת כֻּלָּם בִּתְשׁוּבָה. וְאַף

שֶׁעַכְשָׁו נִרְאֶה הַכֹּל כַּחֲלוֹם, לְדַעְתִּי, אִם תִּהְיִי תָּמִיד שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה, אָז תַּצְלִיחִי בְּדַרְכֵּךְ.

נָא וְנָא רְאִי לָדוּן אֶת עַצְמֵךְ גַּם־כֵּן לְכַף זְכוּת, וְשֶׁלֹּא יִהְיוּ לָךְ שׁוּם יְסוּרֵי הַמַּצְפוּן.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תנז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, עֶרֶב־רֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךְ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךְ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וּבִפְרָטִיוּת, שֶׁזָּכִיתְ לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים בְּקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר אֶת שִׂמְחָתִי, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא נִשְׁאָר לָנוּ, רַק זֶה שֶׁאָנוּ מְגַלִּים וּמְפַרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּזֶה הָעוֹלָם.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךְ וְאֶת אִשְׁתְּךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וּמַמְשֶׁכֶת לָאָדָם חֲסָדִים וְרַחֲמִים גְּמוּרִים.

רְאֵה לְהַסִּיחַ דַּעְתְּךְ תָּמִיד מֵהֶעָבָר, רַק תַּעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה לְהִכָּנֵס בֶּאֱמֶת אֶל תּוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה.

נָא וְנָא רְאֵה לָדוּן עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל זֶהוּ יְסוֹד גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד.

הַמְאַחֵל לְךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, א׳ דְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלָלְיוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

הִנֵּה אֲנַחְנוּ נִכְנָסִים עַכְשָׁו לְחֹדֶשׁ אֱלוּל, חֹדֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, חֹדֶשׁ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת, וְאָנוּ זְקוּקִים לְיִשּׁוּב הַדַּעַת, לְיַשֵּׁב אֶת דַּעְתֵּנוּ אֵיךְ עָבְרוּ עָלֵינוּ אַחַד־עָשָׂר חֳדָשִׁים. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רְחֵם עַל עַם יִשְׂרָאֵל, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַחֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן — חֹדֶשׁ אֱלוּל, לְיַשֵּׁב עַצְמֵנוּ אֵיךְ חָלְפָה עָלֵינוּ כָּל הַשָּׁנָה, כְּדֵי שֶׁנּוּכֶה לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה, וּכְדֵי שֶׁנּוּכֶה לְהָכִין עַצְמֵנוּ לְקַבֵּל אֶת הַשָּׁנָה הַבָּאָה עָלֵינוּ לְטוֹבָה. אֱלוּ״ל אָמְרוּ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: וְ׳נָתַתִּי אֶ׳ת לִ׳בִּי לִ׳דְרֹשׁ, אָדָם צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וְלִדְרֹשׁ בְּעַצְמוֹ מַה הוּא עוֹשֶׂה, וְאֵיךְ חָלְפָה עָלָיו הַשָּׁנָה הַזּוֹ, כְּדֵי שֶׁיּוּכֶה לְתַקֵּן אֶת כָּל מַה שֶּׁקִּלְקֵל בְּמֶשֶׁךְ כָּל הַשָּׁנָה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לָנוּ חֹדֶשׁ הַתְּשׁוּבָה, הוּא הַחֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, חֹדֶשׁ אֱלוּל, וּבוֹ אָנוּ יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת כָּל אֲשֶׁר קִלְקַלְנוּ כָּל הַשָּׁנָה. וְלָכֵן דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת דָּרְשׁוּ: אֱלוּ״ל — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: לִ׳תֹּת לָ׳כֶם אַ׳חֲרִית וְ׳תִקְוָה; בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה יֵשׁ לָנוּ אַחֲרִית וְתִקְוָה טוֹבָה לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל.

אֲבָל צְרִיכִים יְשׁוּב הַדַּעַת לִזְכּוֹת לְהַזְכִּיר לְעַצְמֵנוּ מֶה עָשִׂינוּ כָּל הַשָּׁנָה, אֵיךְ עָבְרָה עָלֵינוּ הַשָּׁנָה, וּמֶה עָשִׂינוּ בָּהּ. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳): מַה שֶּׁהָעוֹלָם רְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֵינָם מִתְקָרְבִים אֵלָיו, זֶה רַק מֵחֲמַת שֶׁאֵין לָהֶם יְשׁוּב הַדַּעַת, וְאֵינָם מְיַשְּׁבִים עַצְמָם. אָדָם יָכוֹל לִטְעוֹת וְלַחֲשֹׁב, כִּי הוּא הֲכִי מְתֻקָּן, וּלְבַסּוֹף הוּא צָרִיךְ רַחֲמִים רַבִּים, רַחֲמִים מְרֻבִּים — מֶה עָשָׂה כָּל הַשָּׁנָה הַזּוֹ, וּבַמֶּה בִּלָּה אוֹתָהּ.

וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: לָמָּה אֵין לָאָדָם יְשׁוּב הַדַּעַת? כִּי אֵינֶנּוּ בְּשִׂמְחָה. כִּי אִם הָיָה בְּשִׂמְחָה, הָיָה זוֹכֶה לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ, וּמֵחֲמַת שֶׁאָדָם

בְּמָרָה שְׁחוֹרָה וּבְעַצְבוּת, אֵינוֹ זוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת. וּבֶאֱמֶת לָמָּה הוּא בְּעַצְבוּת וּבִדְכָאוֹן? כִּי עַל־יְדֵי כָּל עָוֹן שֶׁחוֹטֵא, בַּר מִינָן, הוּא בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, אֲשֶׁר הֵם מְמָרְרִים אֶת חַיָּיו וּמַחֲשִׁיכִים עֵינָיו, עַד שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת הָאֱמֶת, עַד שֶׁהוּא שָׁרוּי בִּדְכָאוֹן פְּנִימִי. וְלָכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֵין תַּנְחוּמָא נָשׂא כג): לָמָּה נִקְרָאִים הַשֵּׁדִים וְהָרוּחוֹת קֶטֶב מְרִירִי? שֶׁמְּמָרְרִים חַיָּיו שֶׁל הָאָדָם, רוֹאִים בְּנֵי־אָדָם מִסְתּוֹבְבִים מְמֻרְמָרִים, בִּדְכָאוֹן וּבְעַצְבוּת, שְׁבוּרִים וּרְצוּצִים, מִתְיָאֲשִׁים מֵחַיֵּיהֶם, וְנִדְמֶה לָהֶם שֶׁזֶּה סוֹף הָעוֹלָם, וּמֵהֶם כְּבָר אַף פַּעַם לֹא יִהְיֶה שׁוּם דָּבָר, וּשְׁאָר מִינֵי מַחֲשָׁבוֹת שֶׁל הֶבֶל שֶׁנִּכְנְסוּ בָּהֶם, מֵהֵיכָן זֶה בָּא? עַל־יְדֵי כָּל עָוֹן שֶׁאָדָם חוֹטֵא, בַּר מִינָן, הוּא בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, שֶׁהֵם מְמָרְרִים לוֹ אֶת הַחַיִּים, עַד שֶׁנִּמְצָא בִּדְכָאוֹן עָמֹק. וְיֶשְׁנָם כָּאֵלּוּ, שֶׁכָּל־כָּךְ חָטְאוּ, שֶׁבָּרְאוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַשְׁחִיתִים, שֶׁזֶּה מְסַבְּכָם, וּמַכְנִיס בָּהֶם דִּכָּאוֹן פְּנִימִי, עַד שֶׁמִּיָּאְשִׁים לְגַמְרֵי מֵחַיֵּיהֶם.

וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמא), שֶׁאָדָם צָרִיךְ זְכוּת לְהַרְגִּישׁ אֶת כְּאֵב חֲטָאָיו. כִּי עַל־פִּי־רֹב אָדָם חוֹשֵׁב: לָמָּה אֲנִי בְּעַצְבוּת, בִּמְרִירוּת וּבִדְכָאוֹן? מִפְּנֵי שֶׁאֵין לִי דָּבָר זֶה, אוֹ אֵין לִי דָּבָר זֶה, אֲנִי נִמְצָא בְּטֶבַע, מִקְרֶה וּמַזָּל, וְזֶה שׁוֹבֵר אוֹתוֹ. וּבֶאֱמֶת אַף אֶחָד אֵינוֹ שָׁם לֵב, שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁפָּגַם בַּבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן, בָּרָא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, שֶׁהֵם מַחֲשִׁיכִים אֶת עֵינָיו, אֲבָל אִם אָדָם בֶּאֱמֶת חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, וּמִתְחָרֵט עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, אֲזַי עוֹשֶׂה הִתְעוֹרְרוּת לֹא רַק אֶצֶל עַצְמוֹ, אֶלָּא גַּם אֶצֶל יְלָדָיו, וְגַם רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן, בֵּין כָּל הַטִּפּוֹת שֶׁיָּצְאוּ לְבַטָּלָה. וְזֶה מַה שֶּׁכָּתוּב (דְּבָרִים ל, ו): ״וּמָל ה׳ אֱלֹקֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ״; אִם אָדָם זוֹכֶה לָמוּל אֶת עָרְלַת לִבּוֹ, שֶׁעַד עַכְשָׁו לֹא הִרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז נִתְקַיֵּם (שָׁם ד, לה): ״אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת, כִּי ה׳ אֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ״, כִּי נִפְתָּח לוֹ הַלֵּב, שֶׁמַּתְחִיל לְהַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְכֵן כָּתוּב: ״וַהֲשֵׁבוֹתָ אֶל לְבָבֶךָ, כִּי ה׳ אֱלֹקִים אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ״, אָדָם צָרִיךְ לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ, שֶׁכָּל הַקּוֹרֶה אוֹתוֹ — הֵן לְטוֹב וְהֵן לְרַע, זֶה מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵין לוֹ רַק הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְלָמָּה אָדָם אֵינוֹ מַרְגִּישׁ כָּךְ, וְתוֹלֶה מְאוֹרָעוֹתָיו בְּטֶבַע, מִקְרֶה וּמַזָּל? כִּי לִבּוֹ מָלֵא זֵהֲמָה. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁחֹדֶשׁ אֱלוּל הוּא חֹדֶשׁ הַמְסֻגָּל לָמוּל אֶת לִבּוֹ וְאֶת לֵב זַרְעוֹ. וּמַהוּ הַסִּימָן אִם בֶּאֱמֶת הִתְחָרַטְתִּי, אִם בֶּאֱמֶת חָזַרְתִּי בִּתְשׁוּבָה? אִם אֲנִי כָּל־כָּךְ חָזָק לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וְיֵשׁ בִּי הִתְעוֹרְרוּת כָּל־כָּךְ גְּדוֹלָה, עַד שֶׁאֲנִי רוֹאֶה שֶׁגַּם יְלָדַי מִתְעוֹרְרִים.

בִּתּוֹ הַבְּכוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל נִקְרְאָה בְּשֵׁם אָדֶל. שָׁאֲלוּ פַּעַם אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, לָמָּה הוּא כָּל־כָּךְ מַפְלִיג בְּמַעֲלַת בִּתּוֹ? וְעָנָה וְאָמַר, כִּי נִקְרֵאת הִיא עַל שֵׁם סָבְתּוֹ, שֶׁהָיְתָה בִּתּוֹ שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע, שֶׁאָמַר שֶׁקְּרָאָהּ כָּךְ, כִּי לְקָחָהּ מֵהַפָּסוּק (דִּבְרִים לג, ג): אִ״שׁ דַּ״ת לָ׳מוֹ — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: אָדֶ״ל. וְהַסִּבְתָּא הָיְתָה מְיֻחֶדֶת מְאֹד בִּדְבֵקוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְתָמִיד הָלְכָה בְּמַחֲשָׁבָה — אֵיךְ לַעֲשׂוֹת רְצוֹן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְלִבָּהּ בָּעַר תָּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן נָתַן לִבְתּוֹ הַבְּכוֹרָה אֶת הַשֵּׁם אָדֶל, עַל שֵׁם הַסִּבְתָּא הַצַּדֶּקֶת. פַּעַם בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל נִכְנְסָה הַבַּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל וְאָמְרָה: הִנֵּה נִכְנְסָה בִּי לְפֶתַע הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מְאֹד לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, חָדְרָה בִּי תְּשׁוּקָה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְאֵינֶנִּי יוֹדַעַת מַדּוּעַ נִתְעוֹרֵר לִבָּבִי? וְעָנָה וְאָמַר לָהּ: בִּתִּי הַיְקָרָה, זֶה נַעֲשָׂה לָךְ, מִפְּנֵי שֶׁלִּי הָיְתָה הַיּוֹם הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה לִתְשׁוּבָה, וּמִמֵּילָא גַּם לִילָדַי יֵשׁ הִתְעוֹרְרוּת. וְאָמַר אָז רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזֶּה הַפֵּרוּשׁ: ״וּמָל ה׳ אֱלֹקֶיךָ אֶת לְבָבְךָ וְאֶת לְבַב זַרְעֶךָ״. אִם תָּמוּל אֶת לִבְּךָ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, גַּם יְלָדֶיךָ יָשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה. נִמְצָא מִכָּל זֶה, אִם אָדָם בֶּאֱמֶת לוֹקֵחַ אֶת עַצְמוֹ בַּיָּדַיִם, וְשָׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ: מֵהַיּוֹם אֲנִי רַק מִשְׁתּוֹקֵק אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מֵהַיּוֹם אֵינִי עוֹזֵב אֶת עַצְמִי, וְלֹא אֶשָּׁבֵר כְּלָל וּכְלָל, וְאֶחָזֵר בִּתְשׁוּבָה, אָז גַּם יְלָדָיו יָשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה. וּמֵאַיִן נֵדַע שֶׁתְּשׁוּבָתֵנוּ נִתְקַבְּלָה, וְהִיא תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית? אִם נִרְאֶה שֶׁיְּלָדֵינוּ גַּם־כֵּן הִתְעוֹרְרוּ בִּתְשׁוּבָה. לֹא יִתָּכֵן שֶׁאָנוּ נַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי עַוְלוֹת, וְאַחַר־כָּךְ נִרְצֶה שֶׁיְּלָדֵינוּ יִהְיוּ צַדִּיקִים.

עָלֵינוּ לְהַתְחִיל עִם עַצְמֵנוּ, עָלֵינוּ לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, עַל שֶׁהִרְהַרְנוּ הִרְהוּרִים רָעִים, שִׁקּוּץ, תִּעוּב וְזִהוּם, עָלֵינוּ לְקַדֵּשׁ אֶת הָעֵינַיִם שֶׁלָּנוּ, וּלְהִסְתַּכֵּל רַק עַל רוּחָנִיּוּת אֱלֹקוּת, עָלֵינוּ לָשׁוּב

בִּתְשׁוּבָה עַל שֶׁלִּכְלְכוּ אָזְנֵינוּ, וְשָׁמְעוּ כָּל מִינֵי שְׁטֻיּוֹת, עַל שֶׁהָיְינוּ בְּכַעַס וּרְצִיחָה, עַל שֶׁדִּבְּרוּ כָּל הָעוֹלָה עַל רוּחֵנוּ, עַל שֶׁעָשִׂינוּ עֲבֵרוֹת, וְהָלַכְנוּ לִמְקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים, שֶׁזֶּה כָּל קוֹמַת הָאָדָם: הָרַגְלַיִם, הַיָּדַיִם, הָעֵינַיִם, הָאָזְנַיִם, הַפֶּה, הַחֹטֶם, הַמַּחֲשָׁבָה. וְאִם נַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּנְתַקֵּן אֶת הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלָּנוּ, אֶת הָעֵינַיִם וְהָאָזְנַיִם, הַחֹטֶם וְהַפֶּה, וְכָל גּוּפֵנוּ יִתְקַדֵּשׁ, גַּם יְלָדֵינוּ יָשׁוּבוּ בִּתְשׁוּבָה. הַיְלָדִים מְחַקִּים אֶת הַהוֹרִים, וּמַה שֶּׁרוֹאִים אֶצְלָם — זֹאת הֵם יַעֲשׂוּ.

וְלָכֵן עַתָּה בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל עָלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ שֶׁאָנוּ מְתַקְּנִים מַעֲשֵׂינוּ, וְאִם עֲדַיִן אָנוּ מְמֻרְמָרִים וּשְׁבוּרִים וּבְעַצְבוּת, סִימָן שֶׁאָנוּ מְלֵאֵי קְלִפּוֹת, כִּי אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא כָּתוּב (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־ב׳ טז, כז): ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״; וְלָכֵן כְּשֶׁיְּהוּדִי שָׂמֵחַ, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא נִמְצָא אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲבָל כְּשֶׁיְּהוּדִי שָׁבוּר וּבְעַצְבוּת וּבְדִכָּאוֹן, עָלָיו לֵידַע שֶׁהַקְּלִפּוֹת מְסַבְּבוֹת אוֹתוֹ, וַעֲדַיִן הוּא רָחוֹק לְגַמְרֵי.

וְלָכֵן עַכְשָׁו בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, עָלֵינוּ לְפַשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשֵׂינוּ, וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנִּזְכֶּה כְּבָר לִהְיוֹת דְּבוּקִים בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה רַק נַחֲשֹׁב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁמֵּהַיּוֹם וָהָלְאָה נִהְיֶה שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה שֶׁאָנוּ זוֹכִים לְקַיֵּם.

הָיָה צַדִּיק קָדוֹשׁ בְּשֵׁם ר׳ יַעֲקֹב יוֹסֵף מֵאוֹסְטְרָהָא זי״ע, שֶׁפֵּרֵשׁ מַה שֶּׁכָּתוּב: ״אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתָיִךְ״, אַשְׁרֵי אָדָם כְּשֶׁקָּם הוּא מַתְחִיל לִשְׁמֹעַ אֵיךְ הַמִּצְוֹות צוֹעֲקוֹת אֵלָיו: תְּקַיְּמֵם אוֹתָנוּ. הַצִּיצִית צוֹעֶקֶת: נוּ, תִּתְעַטֵּף בִּי, הַתְּפִלִּין צוֹעֲקִים: תַּנִּיחַ אוֹתָנוּ, הַמְּזוּזָה צוֹעֶקֶת: תְּנַשֵּׁק אוֹתִי, כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה צוֹעֶקֶת וְקוֹרֵאת לָאָדָם: תְּקַיְּמֵם אוֹתָנוּ. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כו), שֶׁמִּשֶּׁה רַבֵּנוּ נִמְצָא בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל וְצוֹעֵק: תַּעֲשֶׂה בִּי אֶת הַמִּצְוָה, כִּי יֵשׁ מָאתַיִם אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה מִצְוֹות עֲשֵׂה כְּנֶגֶד הָאֵיבָרִים, כָּל מִצְוָה כְּנֶגֶד אֵיבָר מְסֻיָּם, וְלָכֵן מֹשֶׁה רַבֵּנוּ מְעוֹרֵר אֶת כָּל יְהוּדִי בְּכָל יוֹם, וְאוֹמֵר לוֹ: קַיֵּם בִּי אֶת הַמִּצְוָה. וְזֶה ״אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתָיִךְ״, אַשְׁרֵי הָאָדָם שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹעַ אֶת קוֹל הַמִּצְוֹות שֶׁצּוֹעֲקוֹת לָאָדָם: עֲשֵׂה בִּי אֶת הַמִּצְוָה. וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים

(מִדְרָשׁ אַגָּדָה): רְמַ״ח מִצְוֹות עֲשֵׂה יֵשׁ בַּתּוֹרָה כְּמִנְיַן אֵיבָרִין שֶׁבָּאָדָם, וּבְכָל יוֹם וָיוֹם צוֹעֲקִים לָאָדָם: עֲשֵׂה אוֹתָנוּ שֶׁתִּחְיֶה בִּזְכוּתֵנוּ וְתַאֲרִיךְ יָמִים. כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה צוֹעֶקֶת לָאָדָם וְאוֹמֶרֶת: תַּעֲשֶׂה אוֹתִי. אִם הָיְתָה לָנוּ אֹזֶן שׁוֹמַעַת לְקוֹל הַמִּצְוות, הָיינוּ מְקַיְּמִים אוֹתָן, וְהָיינוּ בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. וְלָכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רפב), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָדוּן עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וּלְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת נז): אֲפִלּוּ רֵיקָנִין שֶׁבָּךְ, מְלֵאִים מִצְוות כָּרִמּוֹן, וְלָמָּה דַּיְקָא רִמּוֹן? כִּי יֵשׁ בּוֹ תַּרְי״ג גַּרְעִינִים, כְּמִנְיַן הַמִּצְוות — רְמַ״ח עֲשֵׂה וְשָׁסָ״ה לֹא תַּעֲשֶׂה, וְלָכֵן כָּל יְהוּדִי יֵשׁ בּוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְכֵיצַד יִתָּכֵן שֶׁאֵצֶל יְהוּדִי אֶחָד יִהְיוּ כָּל הַתַּרְי״ג מִצְוות, אֲפִלּוּ הֲכִי גָּרוּעַ? אֶלָּא חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵין מִגְלָה יג.): כָּל הַכּוֹפֵר בַּעֲבוֹדָה זָרָה, כְּאִלּוּ קַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. אִם אָדָם מַאֲמִין רַק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל שְׁטוּת וְהֶבֶל, אֲזַי כְּאִלּוּ קַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. נִמְצָא, שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, כְּאִלּוּ קַיֵּם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וְלָכֵן כָּל יְהוּדִי צָרִיךְ לִהְיוֹת מְאֹד מְאֹד שָׂמֵחַ, וּבְכֹחַ הַשִּׂמְחָה הַזּוֹ, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן י׳), יְזֻכֶּה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת, כִּי מַדּוּעַ אָדָם אֵינוֹ זוֹכֶה לְיִשּׁוּב הַדַּעַת? מֵחֲמַת שֶׁהוּא בְּעַצְבוּת, וּמַדּוּעַ הוּא בְּעַצְבוּת? כִּי אֵינוֹ מוֹצֵא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, אֲבָל אִם יִמְצָא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, אֲזַי יִהְיֶה בְּשִׂמְחָה. וְכָל יְהוּדִי אֲפִלּוּ הֲכִי גָּרוּעַ, יָכוֹל לִשְׂמֹחַ בִּנְקֻדָּה אַחַת: ״שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי״, כִּי אָנוּ רוֹאִים, שֶׁאֲפִלּוּ הָרְשָׁעִים יֵשׁ בָּהֶם אֶת נְקֻדַּת הָאֱמוּנָה, וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רעד): אֲפִלּוּ שְׁמְנַסִּים הָרְשָׁעִים לַעֲקֹר מֵעַצְמָם אֶת הָאֱמוּנָה, אֵין עוֹלֶה בְּיָדָם, כִּי הָאֱמוּנָה זוֹ הַנְּשָׁמָה שֶׁלָּהֶם, כִּי תֻּכְּךְ־וּמְיָד כְּשֶׁעוֹקְרִים מֵאָדָם אֶת הָאֱמוּנָה — הֵם מֵתִים, נִמְצָא, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי, יֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה, אֲפִלּוּ הָרְשָׁע הַכִּי גָּדוֹל, כִּי בָּרֵגַע שֶׁמְּאַבֵּד אֶת הָאֱמוּנָה — הוּא מֵת. וְלָכֵן יֵשׁ לָדוּן אֶת כָּל יְהוּדִי לְכַף זְכוּת, וְלָדַעַת, שֶׁאֲפִלּוּ הוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא, עֲדַיִן יֵשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

וְלָכֵן עַכְשָׁו בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, עָלֵינוּ לָקַחַת עַצְמֵנוּ בְּיָדֵינוּ, וּלְבַקֵּשׁ

מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ ״אַיֵּה מְקוֹם כְּבוֹדֶךָ״, הֵיכָן הַמָּקוֹם שֶׁאוּכַל לִמְצֹא אוֹתָךְ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לְהַרְגִּישׁ, אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדְךָ, אֵיךְ שֶׁכָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ זֶה אֱלֹקוּת, וְזוֹהִי הַמַּדְרֵגָה הֲכִי עֶלְיוֹנָה שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהַגִּיעַ אֵלֶיהָ, אֲפִלּוּ בְּתַקֶּף הַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְהַדִּינִים שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו — לֹא יִתְיָאֵשׁ, אֶלָּא יִמְצָא אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כְּשֶׁאָדָם מַרְגִּישׁ שֶׁהַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת וֶאֱלֹקוּת זֶה הַכֹּל — זֶה הַחַיִּים שֶׁלּוֹ. וְלָכֵן דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת דָּרְשׁוּ: אֱלוּ״ל — רָאשֵׁי תֵּבוֹת (יְשַׁעְיָה מב, ח): וּ׳כְבוֹדִי לְ׳אַחֵר לֹ׳א אֶ׳תֵּן, הַכָּבוֹד שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֵינוֹ יוֹצֵא לַאֲחֵרִים. מִי הֵם אֲחֵרִים? אֻמּוֹת הָעוֹלָם. בְּאֹפֶן לְהַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, צְרִיכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁאָנוּ מְבָרְכִים בְּכָל יוֹם בְּרָכָה: ״שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי״, כִּי גּוֹי זֶה אַחֵר, יְהוּדִי זֶה אֶחָד — מַאֲמִין בְּאַחְדּוּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב (דִּבְרִים יד, א): ״בָּנִים אַתֶּם לַהֲוָי״ה אֱלֹקֵיכֶם״; וְלָכֵן אֲפִלּוּ שֶׁעָשׂוּ מַה שֶּׁעָשׂוּ, וּפָגַמְנוּ בַּמֶּה שֶׁפָּגַמְנוּ, וְנִכְשַׁלְנוּ בַּמֶּה שֶׁנִּכְשַׁלְנוּ, בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה חֹדֶשׁ אֱלוּל יְכוֹלִים לְתַקֵּן אֶת הַכֹּל. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ עַכְשָׁו כָּל חֹדֶשׁ אֱלוּל לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה.

מָתַי נֵדַע שֶׁחָזַרְנוּ בִּתְשׁוּבָה? אִם נִרְאֶה שֶׁגַּם הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ מִתְעוֹרְרִים בִּתְשׁוּבָה, אֶ׳ת לְ׳בָבְךָ וְ׳אֶת לְ׳בַב זַרְעֶךָ, נִקִּיתִי אֶת לִבִּי, אֲזַי גַּם לִבּוֹת יְלָדַי יִתְנַקּוּ. אִם אָנוּ רוֹאִים שֶׁהַיְלָדִים שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה — סִימָן שֶׁאָנוּ חָזַרְנוּ בִּתְשׁוּבָה. וְלָכֵן כָּל אָב וָאֵם חַיָּבִים לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְתַקֵּן מַעֲשֵׂיהֶם, כְּדֵי שֶׁיִּזְכּוּ לִילָדִים קְדוֹשִׁים וּטְהוֹרִים. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵין יוֹמָא פו:): יָחִיד שֶׁשָּׁב, מוֹחֲלִים לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. אִם יֵשׁ אָדָם, שֶׁכָּל־כָּךְ הַרְבֵּה חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, הוּא יוֹשֵׁב בְּאֵיזוֹ פִּנָּה, בְּאֵיזֶה חֶדֶר, וְשָׁם הוּא בּוֹכֶה וּמְבַכֶּה שָׁמַיִם וָאָרֶץ עַל עַצְמוֹ, וְאוֹמֵר לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עַד עַכְשָׁו הָיִיתִי הֲכִי מְלֻכְלָךְ וּמְזֹהָם, עַד עַכְשָׁו הָיִיתִי הֲכִי פָּגוּם, מֵעַכְשָׁו אֲנִי רוֹצֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה״, וְהוּא בּוֹכֶה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּמִתְחַנֵּן אֵלָיו שֶׁיְּחַזְּרוֹ בִּתְשׁוּבָה, הָאָדָם הַזֶּה שֶׁהוּא הַיָּחִיד שֶׁשָּׁב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בַּחֶדֶר שֶׁלּוֹ, הוּא יָכוֹל לְגָרֵם שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל.

וְלָכֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ עַכְשָׁו לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, וּמִי יוֹדֵעַ אִם לֹא נִזְכֶּה לִהְיוֹת שְׁלִיחֵי צִבּוּר, לְהַחֲזִיר אֶת אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דָּבָר יָקָר מִזֶּה, שֶׁאָדָם מַחֲזִיר גַּם אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה, וְאֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶהוּ דָּבָר הַכִּי גָּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר (נָשׂא קכח.): זַכָּאָה מָאן דְּאָחִיד בִּידוֹהִי דְּחַיָּבָא, אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁמַּחֲזִיק בִּידֵי הַחַיָּבִים לְהַחֲזִירָם בִּתְשׁוּבָה, שֶׁפּוֹתְחִים לְפָנָיו כָּל הַהֵיכָלוֹת. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים הִפְלִיגוּ בְּמַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁאָמְרוּ (בְּרָכוֹת לד:): בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים, אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד. וּמַה הַפֵּרוּשׁ? אֶלָּא בַּעַל תְּשׁוּבָה כְּשֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, גּוֹרֵם שֶׁעוֹד יְהוּדִים יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה. מַה שֶּׁאֵין כֵּן צַדִּיק גָּמוּר, שֶׁגָּמַר אֶת כָּל הַתִּקּוּנִים, אֵינֶנּוּ יָכוֹל לָרֶדֶת לְמַטָּה. וּבָזֶה צַדִּיקִים מְפָרְשִׁים: לָמָּה נִקְרָא 'בַּעַל תְּשׁוּבָה', הֲלֹא הָיָה צָרִיךְ לִקָּרְאוֹ: חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה? אֶלָּא יְהוּדִי שֶׁחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה נַעֲשֶׂה הַבַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, וְיָכוֹל לְהַחֲזִיר אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה. וְלָכֵן עֲלֵיכֶם לִהְיוֹת שְׂמֵחִים מְאֹד, שֶׁזְּכִיתֶם לִהְיוֹת בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה, וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכּוּ לְהַחֲזִיר גַּם אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה, אֲשֶׁר אֵין שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ.

וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה צְרִיכָה לִהְיוֹת עַל מַה שֶּׁפָּגַמְנוּ בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, עָשִׂינוּ עָוֶל לַזּוּלַת, יֶשְׁנָם שֶׁלָּווּ כֶּסֶף וְלֹא שִׁלְּמוּ, שֶׁזֶּה נִקְרָא 'לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם' (תְּהִלִּים לז, כא), וְאֵינָם שָׂמִים עַל לֵב, שֶׁבָּזֶה שֶׁעוֹשִׂים עַוְלָה לַזּוּלַת, זֶהוּ הֶעָוֹן הֶחָמוּר בְּיוֹתֵר. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יוֹמָא פה:): עֲבֵרוֹת שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, אֵין יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, עַד שֶׁיְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרוֹ. וְלָכֵן רְאוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה עַל הַלְבָּנַת פְּנֵי חָבֵר, אוֹ עַל נֶזֶק שֶׁהִזַּקְתֶּם לוֹ. וּבִפְרָט מִי שֶׁהִלְבִּין פְּנֵי רַבּוֹ, אוֹ שֶׁהֵסִית אֶת הַבְּרִיּוֹת נֶגֶד רַבּוֹ — אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סַנְהֶדְרִין קי.): כָּל הַמְהַרְהֵר אַחַר רַבּוֹ כְּאִלּוּ מְהַרְהֵר אַחַר הַשְּׁכִינָה. אָדָם חוֹשֵׁב — הִנֵּה גַּם אֲנִי כְּבָר יָכוֹל לְתַקֵּן אֲחֵרִים, בְּשָׁעָה שֶׁהוּא עֲדַיִן מְלֻכְלָךְ וּפָגוּם. וְלָכֵן דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת דָּרְשׁוּ: אֱלוּ״ל — וְ׳יִשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם (שְׁמוֹת יח, ז), לְהַזְהֵר מְאֹד בְּכִבּוּד הַזּוּלַת, וּבִפְרָט כְּבוֹד הֶחָכָם וְהַצַּדִּיק. וְכֵן לְקָרֵב אֶת כֻּלָּם לְבוֹרְאָם, וּלְזַכּוֹתָם וּלְגַלּוֹתָם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְלָכֵן רָאוּ לֵילֵךְ לְגַלּוֹת אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְתַלְמִידוֹ מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ גְּבוֹהָה מְאֹד, וְלָכֵן כָּל אֶחָד מוֹצֵא עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הַקּוּנְטְרֵסִים, וְאֵין עוֹד דָּבָר יוֹתֵר חָשׁוּב מִלְּהַחֲזִיר יְהוּדִים בִּתְשׁוּבָה, וּלְקָרְבָם אֶל הַצַּדִּיק. וּכְפִי שֶׁמָּצִינוּ, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים, כִּי יִתְּרוֹ בָּרַח קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה, אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, שֶׁהוּא הַצַּדִּיק הָאֱמֶת: לְכָה אִתָּנוּ וְהֵיטַבְנוּ לָךְ (בַּמִּדְבָּר י, כט) — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: אֱלוּ״ל. בָּזֶה שֶׁהוֹלְכִים עִם הַצַּדִּיק — גַּם לָנוּ יִהְיֶה טוֹב.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לִהְיוֹת שְׂמֵחִים מְאֹד, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמָתַי נֵדַע שֶׁאָנוּ מְקֻרָבִים אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל? כְּשֶׁנִּזְכֶּה לְהָפִיץ אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים, שֶׁהֵם תַּמְצִית דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל הַמְעוֹרְרִנוּ מֵהַשְּׁנָה, כְּדֵי שֶׁנּוּכַל לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְזוֹ הַמַּתָּנָה הַכִּי יָפָה שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל בְּהִתְקָרְבוּתֵנוּ אֵלָיו — לְהִתְבּוֹדֵד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת הִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה עַכְשָׁו אֵצֶל כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁכֻּלָּם יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה, וְכֵיצַד? עַל־יְדֵי שֶׁנָּפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבִזְכוּת זֶה יִמְחֲלוּ לָנוּ גַּם־כֵּן עַל כָּל עֲוֹונוֹתֵינוּ. כִּי מִי שֶׁיּוֹצֵא בְּכָל יוֹם לַהֲפָצָה, לֹא תֵּחָסֵר לוֹ פַּרְנָסָה, וְכֵן יִזְכֶּה לִמְחִילַת עֲוֹונוֹת.

יָדוּעַ, שֶׁהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסַּאסוֹב זִי״ע, עָסַק כָּל יְמֵי חַיָּיו בְּמִצְוַת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, יְהוּדִי שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב בְּמַאֲסָר, הָיָה עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים לְהוֹצִיאוֹ, מִשְׁפָּחָה שֶׁהָיְתָה מֻחְזֶקֶת בְּאֵיזֶה מַרְתֵּף, עַל־יְדֵי פָּרִיץ רָשָׁע, הוּא הָלַךְ וְאָסַף כֶּסֶף וּפָדָה אוֹתָם. וּכְשֶׁנִּסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, מְסַפְּרִים צַדִּיקִים, שֶׁהָלְכוּ לְמוּלוֹ אַלְפֵי אַלָּפִים וְרִבְבוֹת מַלְאָכִים לְקַבֵּל אֶת פָּנָיו, וְרָצוּ לְהַכְנִיסוֹ לְגַן־עֵדֶן, וְהוּא הֵחֵל לִצְעֹק: אֲנִי רוֹצֶה לֵילֵךְ לְגֵיהִנּוֹם, וְזָעֲקוּ לְעֻמָּתוֹ: אֵינְךָ שַׁיָּךְ לְשָׁם. וְעָנָה לָהֶם בְּתַקִּיפוּת: וּבְכָל אֹפֶן אֲנִי רוֹצֶה בָּזֶה. וְאָמְרוּ: בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְהוּא הִתְעַקֵּשׁ, שֶׁרוֹצֶה לְהִכָּנֵס לְגֵיהִנּוֹם, אֲזַי הוֹלִיכוּהוּ לְבֵית־דִּין שֶׁל מַעְלָה, וּפָסְקוּ שָׁם, שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵילֵךְ לְשָׁם. וְהוּא הִתְעַקֵּשׁ: לֹא וָלֹא, כְּשֶׁהָיִיתִי בַּחַיִּים חִיּוּתִי בָּעוֹלָם הַזֶּה, כָּל יוֹם וָיוֹם דְּאַגְתִּי אִם אֵין יְהוּדִי אָסִיר בְּבֵית־סֹהַר, אִם אֵין מִישֶׁהוּ בַּשֶּׁבִי,

כִּי מִצְוָתִי הָיְתָה פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, וְלָכֵן אֲנִי רוֹצֶה עַתָּה לֵילֵךְ לְגֵיהִנּוֹם, וְהֵחֵלּוּ לַחֲקֹר אַחַר מַעֲשָׂיו, וְנוֹכְחוּ לִרְאוֹת, שֶׁלֹּא הָיָה יוֹם שֶׁלֹּא עָסַק בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים. אֲזַי נִמְנוּ וְגָמְרוּ, שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ רְשׁוּת יוֹם אֶחָד לְהִכָּנֵס לְגֵיהִנּוֹם, מֵחֲמַת שֶׁצָּעַק, שֶׁגַּם בָּעוֹלָם הַזֶּה הָיָה בְּגֵיא צַלְמָוֶת בְּבוֹר תַּחְתִּיּוֹת, לְהַצִּיל יְהוּדִים. וְתֵכֶף כְּשֶׁנִּכְנַס לְגֵיהִנּוֹם, פָּדָה מִשָּׁם אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת, וְטִאטֵא מִשָּׁם אֶת כָּל הַיְּהוּדִים.

אִם נִתְבּוֹנֵן מַה קּוֹרֶה בַּדּוֹר הַזֶּה, אֲשֶׁר מִלְיוֹנֵי יְהוּדִים שְׁרוּיִים בְּשִׁבְיֵי הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁמִּתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם, וּמַכְנִיס בָּהֶם דְּכָאוֹן, עַצְבוּת וּמְרִירוּת, עַד שֶׁהֵם מְיֹאָשִׁים לְגַמְרֵי, וְהִנֵּה בָּא הַצַּדִּיק, וּמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ, וּמוֹצִיאֵנוּ מֵהַשֶּׁבִי, לָמָּה שֶׁלֹּא נַעֲסֹק גַּם אָנוּ בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים?! כָּתוּב בַּזֹּהַר (עַיֵּן חֶלֶק א׳ פח.): מַה שֶּׁאָדָם עוֹסֵק בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ, זֶה הוּא יַעֲשֶׂה גַּם לְמַעְלָה, אִם אָנוּ נַעֲסֹק עַכְשָׁו בְּפִדְיוֹן שְׁבוּיִים — לֵילֵךְ וּלְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּלְקָרֵב רְחוֹקִים, גַּם בָּעוֹלָם הָעֶלְיוֹן יִהְיֶה לָנוּ כֹּחַ לְהִכָּנֵס בְּתוֹךְ הַגֵּיהִנּוֹם, וּלְהוֹצִיא מִשָּׁם נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הָאָדָם, שֶׁאֵינוֹ מַטֶּעֶה אֶת עַצְמוֹ, וְיוֹצֵא בְּכָל יוֹם לְהָפִיץ, וּמְקָרֵב רְחוֹקִים, וְזֶה נִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה: אֲנִי הַבַּעַל־הַבַּיִת שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, אֲנִי חוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, אָז יֵשׁ בְּכֹחִי לְהַחֲזִיר גַּם אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה.

וְלָכֵן בֹּאוּ וְנִקַּבֵּל עַל עַצְמֵנוּ לְקַיֵּם אֶת צַוָּאַת מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁצִּוָּה אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ קֹדֶם הִסְתַּלְקוּתוֹ, וְאָמַר: הָעֲבֹדָה שֶׁלָּכֶם יִהְיֶה יָפוּצוּ מַעְיְנוֹתֶיךָ חוּצָה. וְלָכֵן עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְהָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְעוֹרֵר אֲנָשִׁים שֶׁיָּבוֹאוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. רַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר בְּזוֹ הַלָּשׁוֹן (חַיֵּי־מוֹהַרַ״ן, גְּדֻלַּת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ): מָה אֹמַר לָכֶם, הָרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי עוֹלֶה עַל הַכֹּל, וְזֶה פֶּלֶא אֶצְלִי, אִם אַתֶּם יוֹדְעִים מַעֲלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלִּי, לָמָּה לֹא תַּעֲשׂוּ כְּרוּז לְכֻלָּם, שֶׁיָּבוֹאוּ אֵלַי בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וְאָמַר מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל, שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל דִּבֵּר מִזֶּה בְּעֶרֶב רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאַחֲרוֹן, שֶׁיָּדַע כְּבָר שֶׁהוֹלֵךְ לְהִסְתַּלֵּק מִזֶּה הָעוֹלָם, אַף־עַל־פִּי־כֵן דִּבֵּר הַרְבֵּה מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁלּוֹ, נִמְצָא, שֶׁזֶּה שַׁיָּךְ לְדוֹרוֹת, שֶׁאֲפִלּוּ

אַחַר הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, נִהְיֶה אֶצְלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּאוּמַן, לְהוֹצִיא מִלְּבָם שֶׁל אֵלּוּ הַטּוֹעִים, הָאוֹמְרִים שֶׁאֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל לְאַחַר הִסְתַּלְקוּתוֹ וְכוּ׳. אֶלָּא הַהֶכְרֵחַ לָנוּ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וְלָכֵן אַשְׁרֵי וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל בָּאֵי עוֹלָם, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁעוֹזֵר לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר יֵשׁ לָנוּ עוֹד הֲמוֹן כִּתְבֵי יָד לְהַדְפִּיס, יֵשׁ מֵאוֹת כְּרָכִים ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וּמִי שֶׁיַּעֲזֹר לְהַדְפִּיס כֶּרֶךְ אֶחָד, מֻבְטָח לוֹ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ יְשׁוּעָה, יֵשׁ עוֹד לְהַדְפִּיס פֵּרוּשׁ עַל כָּל הַ״לִּקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן״, פֵּרוּשׁ עַל הַ״סִּפּוּרֵי־מַעֲשִׂיּוֹת״, עַל ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, עַל הַתּוֹרָה, עַל הַמּוֹעֲדִים, עַל אַגָּדוֹת חַזַ״ל, עַל אָבוֹת, עַל תְּהִלִּים, עַל חֲמֵשׁ מְגִלּוֹת, פֵּרוּשׁ ׳גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ׳ עַל מְגִלַּת אֶסְתֵּר, פֵּרוּשׁ ׳רָצוֹף אַהֲבָה׳ עַל שִׁיר הַשִּׁירִים, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ חֵלֶק בִּסְפָרִים אֵלּוּ. וְהִנֵּה עַכְשָׁו אָנוּ רוֹצִים לַעֲבֹד עַל סִדְרַת הַ״לִּקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ בְּהוֹצָאָה מְהֻדֶּרֶת וּמְנֻקֶּדֶת, בְּאוֹתִיּוֹת מַרְהִיבוֹת וְכוּ׳, וּבְהִדּוּר רַב מְאֹד, וְלָכֵן רָצִיתִי שֶׁכָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ יִנָּדֵב לְקֶרֶן הַדְּפָסָה ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, שֶׁנּוּכַל לְהַדְפִּיס אֶת כָּל הַסְּפָרִים וְהַקּוּנְטְרֵסִים, אֲשֶׁר יֵשׁ עוֹד חֲמִשִּׁים כְּרָכִים שֶׁל ״אוֹצַר הַקּוּנְטְרֵסִים״ לְהַדְפִּיס. וְזֶה נִקְרָא ׳בַּעַל תְּשׁוּבָה׳, שֶׁעוֹזֵר שֶׁגַּם אֲחֵרִים יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה. וּבִזְכוּת זֶה שֶׁתַּעַסְקוּ בַּהֲפָצָה, וְתַעַזְרוּ שֶׁנּוּכַל לְהַדְפִּיס כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָנוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה, וַאֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים, וְנִזְכֶּה בְּיַחַד לִרְאוֹת בִּגְלוּי שְׁכִינָה וּבְקִבּוּץ גָּלֻיּוֹת בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ, אָמֵן וְאָמֵן!

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תנט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדֶּר שׁוֹפְטִים, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ־אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה, שֶׁנִּפַּלְתָּ לְמִשְׁכָּב עִם מַחֲלַת צַהֶבֶת.

לְדַעְתִּי, עִקַּר הָרְפוּאָה לָזֶה הוּא הַמְּנוּחָה, שֶׁתִּרְאֶה לָנוּחַ הַרְבֵּה מְאֹד, וְתִשְׁמֹר מְאֹד מַה שֶּׁאַתָּה אוֹכֵל, וְזוֹ מַחֲלָה שֶׁעוֹבֶרֶת, וְלֹא תִּשָּׁאֵר אֵצֶל הָאָדָם. עַל־כֵּן אֵין לְךָ מַה לִּדְאֹג כְּלָל, וּבְוַדַּאי תִּזְכֶּה לְהִתְרַפֵּא בְּקָרוֹב בִּשְׁלֵמוּת.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁהַשִּׂמְחָה רְפוּאָה לְכָל דָּבָר — בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת. וְכָל מַה שֶּׁתִּשְׂמַח יוֹתֵר, תּוֹכַל לְהִתְרַפֵּא יוֹתֵר מַהֵר.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁתֵּלֵךְ תִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה אַף פַּעַם לֹא תִּתְרַחֵק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַדִּבּוּר הוֹלֵךְ עִם הָאָדָם אֲפִלּוּ בַּמְּקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סח).

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תס.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר שׁוֹפְטִים, א׳ דְּרֹאשׁ־חֹדֶשׁ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בִּדְבַר שְׁאֵלָתְךָ בְּעִנְיַן לַעֲשׂוֹת קִבּוּץ בַּיִּשּׁוּב ״בֵּית אֵל״, וֶהֱיוֹת שֶׁאֵין לָכֶם מִנְיַן שָׁלֵם מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְאַתָּה רוֹצֶה לָדַעַת אֶת חַוַּת דַּעְתִּי מַהִי.

עָלַי לְבָאֵר לְךָ, כִּי מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אָמַר: בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים עֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, רָאוּי לִנְסֹעַ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְלִתְחֹב אֶת רֹאשׁוֹ שָׁם, וְדִבֵּר זֹאת לְעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה. וּבֶאֱמֶת עִקַּר הַקִּבּוּץ הוּא בָּעִיר אוּמַן, אֲבָל בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, טָרַף טֹרֶף יוֹסֵף, וְנִסְגְּרָה

הַדֶּרֶךְ לְשָׁם בְּמַסְגֵּר וּבָרִיחַ, אֲזַי בְּכָל מָקוֹם בָּעוֹלָם, הֵיכָן שֶׁיִּתְקַבְּצוּ עֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ — יַעֲשׂוּ שָׁם קִבּוּץ. עַל־כֵּן לְדַעְתִּי, רְאֵה לְקָרֵב אֲנָשִׁים כָּל הַשָּׁנָה, וְיִהְיוּ לָכֶם עַל־כָּל־פָּנִים עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, וְאָז תִּתְפַּלְּלוּ בְּיַחַד בְּהִתְקַשְּׁרוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל.

נָא וְנָא לְבַל תִּהְיֶה לָכֶם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת מִשּׁוּם דָּבָר, כִּי אוֹרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל הוּא כָּל־כָּךְ גָּדוֹל, וּכְשֶׁהַבַּעַל־דָּבָר שׁוֹבֵר אֶת הָאָדָם וּמַפִּילוֹ, וּמְבִיאוֹ לִידֵי חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, הַכֹּל כְּדֵי שֶׁיִּתְרַחֵק, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר מְאֹד מְאֹד שׂוֹנֵא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל. עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֶפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְשׁוּם דָּבָר לֹא יוּכַל לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, וּתְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְאָז תִּרְאֶה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תסא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ה׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, צָמוּד בִּפְנִימִיּוּת לְבָבִי לְטוֹב כָּל הַיָּמִים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ אֶת הַבְּשׂוֹרָה מְשַׂמַּחַת, שֶׁהִתְחַלְתָּ לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל־פִּי דַּרְכּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה אַמִּיץ לֵב, וְלֹא תִּפְחַד מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַרְבֶּה לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד מֵעֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר זֶה הָעִקָּר.

לְדַעְתִּי, כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, הַכֹּל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לְךָ אֱמוּנָה בְּעַצְמְךָ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁכָּל הַמַּחֲלֹקֶת בָּאָה עַל הָאָדָם, מִפְּנֵי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנָה בְּחִדּוּשָׁיו שֶׁמְּחַדֵּשׁ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא). וְיֵשׁ לוֹמַר, כִּי זֶה סוֹבֵב גַּם עַל כָּל אֵלּוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כֹּחוֹת לְדַבֵּר וְלִלְמֹד עִם אֲחֵרִים, וְאֵינָם עוֹסְקִים בָּזֶה, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹבֵר עֲלֵיהֶם מַה שֶּׁעוֹבֵר

— מְרִירוּת דִּמְרִירוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבִלְבוּלִים וּפְחָדִים יִתְרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְכָל זֶה עוֹבֵר עָלֶיךָ.

עַל־כֵּן רְאֵה לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִקְבֹּעַ שִׁעוּרִים בָּרַבִּים לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכֵן לְדַבֵּר בִּיחִידוּת עִם אֲנָשִׁים מֵעֲצוֹתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְתִהְיֶה לָהֶם לְמְאִירַת עֵינַיִם כַּאֲשֶׁר לוֹמְדִים בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ — הֵן בִּירוּשָׁלַיִם, וְהֵן בִּבְנֵי־בְּרַק, וְהֵן בְּאַשְׁדּוֹד, וְהֵן בִּצְפַת, וְהֵן בִּיבְנְאֵל, בְּכָל מָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לָנוּ קִבּוּץ מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ חֲבֵרַיָּא קַדִּישָׁא הַלּוֹמְדִים בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, תְּדַבֵּר עִמָּם מֵהָעֵצוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תסכ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ה׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי אֵיךְ שֶׁאַתְּ מְנַקֶּדֶת אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים.

מְאֹד מְאֹד רָצִיתִי שֶׁתִּכְתְּבִי לִי אֵילּוּ קוּנְטְרֵסִים יֵשׁ עַכְשָׁו בְּיָדֵךְ בִּכְתַב יָד.

אוֹדוֹת קוּנְטְרֵס ״חִנּוּךְ הַיְלָדִים״, אֲנִי עַכְשָׁו בְּאֶמְצַע עֲרִיכָתוֹ, וּבְקָרוֹב יִגָּמֵר, וְאָז אֶשְׁלַח לָךְ.

רְאוּ לִהְיוֹת שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אֶתְכֶם, וְיַצְלִיחַ אֶת דַּרְכְּכֶם בָּזֶה וּבַבָּא לְנֶצַח נְצָחִים.

נָא וְנָא רְאִי לַעֲזֹר לְבַעְלֵךְ בְּכָל הָעִנְיָנִים, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים

הִפְלִיגוּ מְאֹד בְּמַעֲלַת אִשָּׁה הָעוֹשָׂה רְצוֹן בַּעְלָהּ (תָּנָא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ רַבָּה פט).

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תסג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ה׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי בְּשִׂמְחָה נִפְלָאָה מְאֹד, עַל שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בִּזְכוּת נִפְלָאָה כָּזוֹ שֶׁל הַפָּצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בֵּין הֲמוֹן־עָם יִשְׂרָאֵל.

גַּם שָׂמַחְתִּי מְאֹד, אֵיךְ שֶׁהָאַבְרֵךְ הַיָּקָר וְכוּ׳, מֵפִיץ אֶת הַסְּפָרִים בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ וּבְרֵישׁ גַּלֵּי וּבְעַזּוּת וּבְעַקְשָׁנוּת דִּקְדֻשָּׁה וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲשֶׁר דָּבָר זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל. כִּי בֶּאֱמֶת אִם הָרָשָׁעִים הָעֵרֶב־רַב אֵינָם מִתְבַּיְשִׁים כְּלָל מִלְּהָפִיץ כָּל מִינֵי זֶבֶל, תְּמוּנוֹת עֵרֹם וְשִׁקּוּץ וְתִעוּב הֲכִי מְזֹהָמִים וּמְלֻכְלָכִים, וְהַכֹּל כָּתוּב בְּתֵבוֹת קְדוֹשׁוֹת, בְּאוֹתִיּוֹת אָלֶ״ף־בֵּי״ת וְכוּ׳ וְכוּ׳, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה, שֶׁאֵין לָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ מִלְּהַדְפִּיס וּלְהָפִיץ אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבָּבוֹת קוּנְטְרֵסִים, הַמְגַלִּים וּמְפָרְסְמִים אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל עוֹבֵר וָשָׁב וּבְרֵישׁ גַּלֵּי.

גַּם אָמְרוּ לִי הַיּוֹם, מַה שֶּׁהָיָה כָּתוּב בָּעִתּוֹנִים, שֶׁהוֹלְכִים לְהַתְקִין טֶלֶוִיזְיָה עַל כְּבָלִים, אֲשֶׁר בָּהּ יַגִּישׁוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת זֶהֱמַת סִרְטֵי הַפֶּשַׁע וְהָאַלִּימוּת וְהַנְּאוּף שֶׁל כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם בְּצוּרָה אֲיֻמָּה עַד מְאֹד, אֲשֶׁר זֶה יִגְרֹם מַה שֶּׁיִּגְרֹם בִּנְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְעַל־כֵּן עָלֵינוּ לִמְסֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ בַּהֲפָצַת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ.

וּבְוַדַּאי בִּזְכוּת זֶה שֶׁתִּזְכֶּה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ לְהָפִיץ אֶת

הַקּוּנְטְרֵסִים, תּוֹלִיד אִשְׁתְּךָ בְּנָקֵל וָלָד בָּרִיא וְשָׁלֵם, וְתִזְכֶּה לְתִקּוּן גָּמוּר עַל מַעֲשֶׂיךָ וְכוּ׳.

וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעְזְרֵנוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תסד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ה׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, בָּזֶה שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר לָקַח אֶת עַצְמוֹ בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלּוּ בְּצוּרָה אֲיֻמָּה, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיִּזְכֶּה לְתַקֵּן עַכְשָׁו אֶת מַעֲשָׂיו. וּבְיוֹתֵר יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לָזֶה, עַל־יְדֵי הַפָּצַת סְפָרִים, כִּי בָּזֶה שֶׁמְּעוֹרְרִים אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה, עַל־יְדֵי־זֶה גַּם הוּא יִתְעוֹרֵר בִּתְשׁוּבָה.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי מָה אַתָּה יוֹדֵעַ מָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת מִמְּךָ, וּבְוַדַּאי בָּזֶה שֶׁהִכְנִיס אוֹתְךָ בְּעֵסֶק זֶה, הַכֹּל הוּא בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּבְוַדַּאי מֵהַכֶּסֶף הַזֶּה תְּנַדֵּב עַל הַדְּפָסַת סְפָרִים, וְאָז טוֹב לְךָ בָּזֶה וּבַבָּא.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ אֶת הָעֲצָבוּת וְהָעַצְלוּת אֶצְלְךָ כְּרֶגַע, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה כָּזוֹ, שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵינוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁאָנוּ זוֹכִים לֵידַע מְרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ זַ״ל?! בָּזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ בְּכָל יוֹם וָיוֹם בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית.

רְאֵה לְעוֹרֵר אֶת ר׳ ... גֵּרוֹ יָאִיר, שֶׁיָּבוֹא וְיִתֵּן שִׁעוּר פַּעַם בַּשָּׁבוּעַ בְּבֵנֵי בְּרַק, וְאִם אֶפְשָׁר לוֹ, שֶׁיְּקַבֵּעַ בְּכָל לַיְלָה שִׁעוּר בְּעִיר אַחֶרֶת, וְלֹא יִתְפַּעֵל מֵהַמַּלְעִיגִים כְּלָל, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לוֹ כֹּחוֹת עֲצוּמִים.

נָא וְנָא אַל תִּהְיֶה שָׁבוּר בְּעַצְמְךָ, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מַנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּבְוַדַּאי יֵשׁ עִנְיָן שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תסה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ה׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, שֶׁאַתָּה הוֹלֵךְ חֲזָרָה עַל רַגְלֶיךָ וְכוּ׳, כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בִּבְרִיאוּת הַשְּׁלֵמָה, וְתִהְיֶה בָּרִיא וְחָזָק כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְתָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

אַשְׁרֶיךָ, שֶׁאַתָּה מֵפִיץ בָּרַבִּים בָּרְחוֹבוֹת וּבַשָּׁוְקִים, בַּחֲנֻיּוֹת וּבָאוֹטוֹבּוּסִים וְכוּ׳ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַמָּשׁ חַיִּים חֲדָשִׁים אַתָּה מֵפִיחַ בִּי, כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתַּעֲסֹק בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה.

וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו, אֲשֶׁר הָעֶרֶב־רַב מִתְפַּשְׁטִים עַצְמָם בְּכָל מִינֵי כֹּחוֹת הַטֻּמְאָה, וּכְבָר הִתְקִינוּ עַל־פִּי חֶקֶם וּמִשְׁפָּטָם בַּל יְדָעוּם לְהַרְאוֹת בְּפוּמְבִּי סְרָטִים מְזֻהָמִים, עֵרֹם וְשִׁקּוּץ תִּעוּב וְנִאוּף הֲכִי גְּרוּעִים, שֶׁל כָּל אֻמּוֹת הָעוֹלָם עַל כַּבְלֵי הַטֶּלֶוִיזְיָה וְכוּ׳ וְכוּ׳, כְּנֶגֶד

זֶה אָנוּ צְרִיכִים לְהָפִיץ עַכְשָׁו מִלְיוֹנִים קוּנְטְרֵסִים בְּלִי שׁוּם גֵּוְמָא כְּלָל, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁיַּעֲזוֹר לְהָפִיץ אֶת הַקוּנְטְרֵסִים.

וּמֵחֲמַת שֶׁרָאִיתִי, שֶׁאַתָּה מְחַלֵּק גֵּוְמָאוֹת שֶׁל קוּנְטְרֵסִים בְּכָל מִינֵי מִסְעָדוֹת וְקִיוֹסְקִים, נִתְעוֹרַרְתִּי לִכְתֹּב עַכְשָׁו קוּנְטְרֵס "תֹּאכַל בְּתֵאָבוֹן", אֲשֶׁר רָשׁוּם שָׁם בְּחָכְמָה עֲמֻקָּה אֶת כָּל עֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל בְּעִנְיַן אֲכִילָה בְּלָשׁוֹן קַלָּה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁהַלָּה קוֹרֵא אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל בְּתֵאָבוֹן וּמְבָרְכִים אוֹתוֹ... וּבֵין כָּךְ נִכְנָסוֹת בּוֹ כַּמָּה יְדִיעוֹת עִקָּרִיּוֹת בְּעִנְיַן כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים וּבְרָכוֹת לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְכוּ׳ וְכוּ׳.

וְכֵן מֵחֲמַת שֶׁרָאִיתִי שֶׁאַתָּה מִסְתּוֹבֵב בֵּין הַחֲנֻיּוֹת, וְכָל סוֹחֵר לוֹקֵחַ אֶצְלְךָ קֶנְטְרֵס, נִתְעוֹרַרְתִּי לְחַבֵּר עַכְשָׁו קֶנְטְרֵס: "תַּצְלִיחַ בַּחֲנוּת", אֲשֶׁר בּוֹ יִבֹּאַר בְּחָכְמָה עֲמֻקָּה וּבְאֹפֶן נִפְלָא, אֵיךְ שֶׁהָאָדָם יָכוֹל לְהַצְלִיחַ בַּחֲנוּתוֹ וְכוּ׳ בִּקְבִיעַת מְזוּזָה עַל פֶּתַח הַחֲנוּת, וְלִשְׁמֹר עַל הַמִּשְׁקוֹלוֹת, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹאֶה וְכוּ׳, וְאָסוּר לְאוֹנוֹת אֶת הַקוֹנִים וְכוּ׳, וְכֵן שֶׁיִּתֵּן כַּמָּה פְּרוּטוֹת לִצְדָקָה לְכָל עָנִי הַנִּכְנָס בַּחֲנוּתוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לִי לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל חֶשְׁקִי וּרְצוֹנִי, וּלְהַדְפִּיס אֶלֶף סוּגֵי קוּנְטְרֵסִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תסו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ"ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ"ל.

עִם כָּל זֹאת מְאֹד מְאֹד אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּשְׁמֹר מְאֹד, שֶׁלֹּא

יִתְוַדַּע, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר מְאֹד מִתְנַכֵּל עַל כָּל מְקָרֵב הָרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, לִמְנֹעַ וּלְעַכֵּב אוֹתוֹ, וְיִגְרֹם מַה שֶּׁיִּגְרֹם, הָעִקָּר שֶׁיִּתְרַחֵק מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. עַל־כֵּן רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר אֶת הַהִתְקָרְבוּת שֶׁלְּךָ.

כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, הוּא עִנְיָן רוּחָנִי מְאֹד, וְרַבֵּנוּ זַ״ל מְגַלֶּה אֶת אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵיךְ שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יָכוֹל לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, וְהוּא יִתְבָּרַךְ מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעַל־כֵּן יְכוֹלִים לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלְכִים, וְדָבָר זֶה לֹא יְכוֹלִים לִמְנֹעַ מִשּׁוּם אָדָם, כְּמוֹ שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לִמְנֹעַ אֲוִיר מִן הָאָדָם.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תַּחֲזֹר הָרִבְּה מִשָּׁנָיוֹת, כִּי הַלִּמּוּד מִשָּׁנָיוֹת מַמְשִׁיךְ עַל הָאָדָם נְשָׁמָה חֲדָשָׁה, וּמוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִן הַבּוֹץ, בְּסוֹד (תְּהִלִּים ל, ד): ״הֶ׳עֱלִיתָ מִ׳ן שְׁ׳אוֹל נַ׳פְשִׁי״.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לִמְסֹר דְּרִישַׁת שָׁלוֹם לִשְׁנֵי חֲבֵרֶיךָ: ... נֵרוֹ יָאִיר, וּלְ... נֵרוֹ יָאִיר, וְתֹאמַר לָהֶם שֶׁיִּכְתְּבוּ לִי.

י׳ תסז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְכֶם הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, שֶׁאַתֶּם סוֹבְלִים כָּל־כָּךְ מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים בְּבֵיתְכֶם.

בְּעִנְיַן בִּנְכֶם, לְדַעְתִּי, אָסוּר לָכֶם לְהַעֲמִיס עָלָיו, וּמִכָּל שֶׁכֵּן לֹא לְהַרְבִּיץ לוֹ, כִּי הוּא חַלָּשׁ, וּצְרִיכִים לָלֶכֶת אִתּוֹ בַּעֲדִינוּת. וְאַף שֶׁאֲנִי

יוֹדֵעַ, שֶׁהַסַּבְלָנוּת אֶצְלְכֶם הִתְפַּקְעָה לְגַמְרֵי, עִם כָּל זֹאת אֵין זוֹ עֵצָה לְהַכּוֹת אֶת בְּנְכֶם, כִּי זֶה לֹא יוֹעִיל כְּלָל, תְּנוּ לוֹ זְמַן לְהִתְפַּתֵּחַ.

נָא וְנָא רְאוּ לִשְׁמֹר עַל טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה. וְכֵן רְאוּ לִשְׁמֹר עַל שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עֲלֵיכֶם.

וּמַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּבְדְּקוּ אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְכֶם אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, כִּי רֹב הַצָּרוֹת בַּבַּיִת הֵן כְּשֶׁהַמְּזוּזוֹת אֵינָן כְּשֵׁרוֹת. גַּם רְאוּ לִשְׁמֹר מְאֹד עַל כַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים.

רְאוּ לְהַדְלִיק אַרְבָּעָה נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וְתִרְווּ רֹב נַחַת, וְהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תסח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְכֶם הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם.

רְאוּ לְהַדְלִיק לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ אַרְבָּעָה נֵרוֹת, וּלְהוֹסִיף עוֹד שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת, וּלְבַקֵּשׁ אָז הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ עַל יְלָדִים, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת בְּעֵת הַדְלָקַת נֵרוֹת, מְאֹד מְקֻבֶּלֶת וּמְרֻצָּה בַּשָּׁמַיִם.

גַּם רְאוּ לִקְנוֹת ה״א הַנַּעֲשֶׂה מִכֶּסֶף (יְכוֹלִים לִקְנוֹת אֶת זֶה בְּכָל חֲנוּת שֶׁל תַּכְשִׁיטִים), וְהִיא תִּתְלֶה אֶת זֶה עַל צַוָּארָהּ, וְשֶׁתִּלֵּךְ עִם זֶה

תָּמִיד, עַד שֶׁתִּזְכֶּה לְהֶרְיוֹן וּלְהוֹלָדָה, כִּי ה״א הַנַּעֲשֶׂה מִכֶּסֶף מְסֻגָּל לְהוֹלָדָה.

רְאֵה לְבַדֵּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ וְכֵן הַמְּזוּזוֹת בַּבַּיִת.

וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לְהַפְקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וְתִוָּשְׁעוּ בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תסט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, תַּלְמִידֵי ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, הֲוָיָ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אוֹמֶרֶת (דְּבָרִים כב, ז): ״שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ, לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים״. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה ו׳, סִימָן ז׳): אִם קִיַּמְתָּ מִצְוָה זוֹ, אַתָּה מְמַהֵר לָבוֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ. וְעוֹד אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: אִם קִיַּמְתָּ הַמִּצְוָה הַזּוֹ, אַתָּה מְמַהֵר אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא, זָכוּר לַטּוֹב שֶׁיָּבוֹא; וּבֶאֱמֶת מַה הַקֶּשֶׁר בָּזֶה? אֶלָּא הָעִנְיָן הוּא, שֶׁעִקַּר הַסִּבָּה שֶׁאָדָם מִתְרַחֵק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? מִפְּנֵי שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּחָכְמוֹת, הוּא עוֹרֵךְ לְעַצְמוֹ חֶשְׁבּוֹן: חָטָאתִי, עָשִׂיתִי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה עֲבֵרוֹת, רַחֲמָנָא לְצְלָן, אֵיךְ אֲנִי הַיּוֹם יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית?! אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל הַלַּיְלָה לוֹמַר חֲצוֹת?! אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִהְיוֹת שָׂמֵחַ עִם קִיּוּם הַמִּצְוֹות?! אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִלְמֹד הַיּוֹם חֲמָשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם?! אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִלְמֹד גְּמָרָא?! אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִלְמֹד הַיּוֹם מִדְרָשִׁים וַהֲלָכָה?! אָדָם נִשְׁבָּר, הוּא יוֹדֵעַ אֶת הָאֱמֶת, שֶׁחָטָא, וְלָכֵן חוֹשֵׁב: ״אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל?!״ אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כו): אֶצֶל הָעוֹלָם הַשִּׂכְחָה זוֹ מִדָּה רָעָה, אֲבָל אֶצְלִי הַשִּׂכְחָה מַעֲלָה

גְּדוֹלָה, כִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד מַה שֶּׁעָבַר — כְּבָר שָׁכַחְתִּי. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזּוֹ עֵצָה נִפְלָאָה בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׁכֹּחַ אֶת הֶעָבָר, וְכָךְ הוּא יָכוֹל לְהִתְקַדֵּם. לָמָּה אָדָם אֵינוֹ מִתְפַּלֵּל, וְאֵינוֹ מְקַיֵּם מִצְווֹת בְּשִׂמְחָה, וְאֵינוֹ לוֹמֵד? לָמָּה אָדָם שָׁרוּי בְּעַצְבוּת וּבְדָכָאוֹן? כִּי תָּמִיד חוֹשֵׁב מֵהֶעָבָר, אֲבָל תֵּכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא יָכוֹל לְהִתְקַדֵּם. מְפֹרָשׁ מוֹהַרַנַ״תְ זַ״ל, שֶׁזּוֹ הַמְצָוָה: ״שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם״, מַה זּוֹ אֵם? אֵם מְרַמֵּז עַל הַבִּינָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: אֵם לַבִּינָה, הַיְנוּ תְּשַׁלַּח אֶת הַשֵּׂכֶל שֶׁלְּךָ, אָז ״וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ״, מַה זֶּה בָּנִים? תּוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים מַעֲשִׂים טוֹבִים, אִם אָדָם שׂוֹכֵחַ מַה שֶּׁעָבַר, ״שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם״ — תְּשַׁלַּח אֶת הַמֹּחַ שֶׁלְּךָ, אֶת הַבִּינָה שֶׁלְּךָ, אָז תִּזְכֶּה ״וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לָךְ״, יִהְיוּ לְךָ מִצְווֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, תִּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה מַעֲשִׂים טוֹבִים, אִם אָדָם שָׂכַח מַה שֶּׁהָיָה עַד עַכְשָׁו, הוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה. וְזֶה הַיְסוֹד בַּעֲבוּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַבְּרָכָה — ״לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים״ (דְּבָרִים כב, ז), כָּל יוֹם וָיוֹם יִהְיֶה אָרֹךְ. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ס׳), שֶׁכָּל יוֹם מַתְחִיל בְּצִמְצוּם, וְאִם זוֹכֶה מַרְחִיב אֶת הַיָּמִים שֶׁלּוֹ, אִם אָדָם שׁוֹלֵחַ אֶת הָאֵם — שֶׁזֶּה הַמֹּחַ, הַבִּינָה, אָז וְהַבָּנִים תִּקַּח לָךְ — שֶׁיּוּכַל לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְווֹת, וְיִהְיֶה לוֹ טוֹב — לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, כָּל יוֹם וָיוֹם יִהְיֶה לוֹ אָרֹךְ.

וְזֶה מַה שֶּׁהַמִּדְרָשׁ אוֹמֵר: אִם קִיַּמְתָּ מִצְוָה זוֹ, אַתָּה מְמַהֵר לִבְוֹא מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, אִם קִיַּמְתָּ מִצְוָה זוֹ — אַתָּה מְמַהֵר אֶת אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא זָכוּר לַטּוֹב, כִּי בָּזֶה תִּלְוִיָּה הַגְּאֻלָּה, אִם אָדָם יוֹדֵעַ, שֶׁאֵין לוֹ רַק הַיּוֹם הַזֶּה, הוּא הֲכִי שָׂמֵחַ, כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה דְּבָרִים, הַיּוֹם הַזֶּה יְכוֹלִים לוֹמַר תִּקּוּן חֲצוֹת, הַיּוֹם הַזֶּה יְכוֹלִים לְהִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַיּוֹם הַזֶּה יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית, הַיּוֹם הַזֶּה יְכוֹלִים לְהָנִיחַ תְּפִלִּין, לֶאֱכֹל כַּשְׁרוּת וְכוּ׳, הַיּוֹם הַזֶּה יְכוֹלִים לִלְמֹד מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הֲלָכָה וְאַגָּדָה, זוֹ הַגְּאֻלָּה.

וּבָזֶה נָבִין עוֹד מַאֲמַר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בַּמִּדְבָּר רַבָּה, פָּרָשָׁה יב,

סִימָן ג׳): אָמַר רַבִּי בְּרֶכְיָה יֵשׁ מַזִּיק שֶׁהוּא פּוֹרֵחַ בָּאֲוִיר כָּעוֹף, וְקוֹשֵׁט כַּחֵץ וּמִי יַצִּילְךָ מִמֶּנּוּ? שְׁלוּחַ הַקֵּן; וְאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמא), שֶׁהַמַּזִּיקִים נַעֲשִׂים מִפְּגַם הַבְּרִית הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, אִם אָדָם חוֹטֵא בַּחֵטְא הַזֶּה, הוּא בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים שֶׁמְּסַבְּבִים אוֹתוֹ. אוֹמֵר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: אִם קַיַּמְתָּ שְׁלוּחַ הַקֵּן, אֲנִי מַצִּילְךָ מֵאוֹתָם הַמַּזִּיקִים. נִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה: אִם נִקְנִים מְצוֹת שְׁלוּחַ הַקֵּן, נִנָּצֵל מֵהַמַּזִּיקִים? אֶלָּא שֶׁלַּח אֶת הָאֵם, זֶה הוֹלֵךְ עַל הַמִּחְיָן, תִּשְׁבַּח אֶת הֶעָבָר, וְתַעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, אָז תִּנָּצֵל מֵהַמַּזִּיקִים.

פַּעַם בָּא אֶחָד לִפְנֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וּבָכָה מְאֹד: רַבִּי, חָטָאתִי, מָה אֶעֱשֶׂה? אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל: אַתָּה תַּעֲשֶׂה טוֹב, וּמְמֵילָא הָרָע יִפֹּל, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁכָּתוּב (דְּבָרִים לד, טו): ״סוּר מֵרָע וַעֲשֵׂה טוֹב״, אִם אַתָּה רוֹצֶה שֶׁהָרָע יִפֹּל — תַּעֲשֶׂה טוֹב. וְאִם תֹּאמַר: הֲלֹא אֲנִי מָלֵא הִרְהוּרִים רָעִים, מָלֵא הִסְתַּכְּלֻיּוֹת רָעוֹת, רַחֲמָנָא לִצְלָן, אֲנִי מָלֵא כַּעַס, אֲנִי מָלֵא דִּבּוּרִים רָעִים, לְשׁוֹן הָרָע וְכוּ׳, אַל תִּסְתַּכֵּל עַל זֶה, אֶלָּא תַּעֲשֶׂה טוֹב, וּמְמֵילָא הָרָע יִפֹּל, וְזֶה נִקְרָא שַׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם — אֶת הַמִּחְיָן שֶׁלְּךָ, אָז תּוּכַל לָקַחַת מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּי תּוֹלְדוֹתֵיהֶם שֶׁל צַדִּיקִים — מַעֲשִׂים טוֹבִים. וּמַה יִּהְיֶה לְבַסּוֹף? לְמַעַן יִיטַב לָךְ, יִהְיֶה לְךָ טוֹב, וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים, כָּל יוֹם וָיוֹם יִהְיֶה לְךָ אֲרִיכוּת יָמִים. וְאִם נִקְנִים אֶת זֹאת, אָמַר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אִם קַיַּמְתָּ מִצְוַת שְׁלוּחַ הַקֵּן, אֲנִי מַצִּילְךָ מֵאוֹתָן הַמַּזִּיקִים.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים עַכְשָׁו לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה עַל כָּל אֲשֶׁר חָטָאנוּ בְּפֶגַם הַבְּרִית — הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה, אֲשֶׁר זֶה הַחֵטְא הַמְגֻנֶּה בְּיוֹתֵר שֶׁהוֹרֵס אֶת הָאָדָם, וּמְטַמְטֵם לוֹ אֶת הַמֹּחַ וְהַשֵּׂכֶל, מְעַקֵּם לוֹ אֶת הַלֵּב, מַכְנִיס בּוֹ קֻשְׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מְכַבֶּה מִמֶּנּוּ אֶת הַהִתְלַהֲבוּת, וְאֵיךְ זוֹכִים לָזֶה? רַק עַל־יְדֵי שֶׁנִּשְׁרָף אֶת הַחָכְמָה שֶׁלָּנוּ, וְנַעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה. וְזֶה הַלִּמּוּד הֶעָמֹק שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת בְּכָל פַּעַם הַתְחָלָה חֲדָשָׁה. וְלָכֵן אָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (חַיֵּי־מוֹהַר״ן רמז): חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי בָּעוֹלָם לֹא הָיָה, מַה זֹּאת אוֹמֶרֶת? אֶלָּא הַלִּמּוּד

הֶעָמֹק שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל מְלַמְּדֵנוּ לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם, זֶה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם.

וְלָכֵן מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, מֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ לָדַעַת מִסּוֹד כָּזֶה, עָלֵינוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד וּלְשַׂמֵּחַ אֶת אֲחֵרִים, וְהָעִקָּר עָלֵינוּ לִרְאוֹת לְקָרֵב גַּם אֲחֵרִים, עַל־יְדֵי שֶׁנָּפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְאַחֵד יַחַד, וְלַעֲזֹר אֶחָד לַשֵּׁנִי, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכֶּה כְּבָר לַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה.

אֲבַקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים! רְאוּ לְהִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּרִי, אֲנִי זָקוּק לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, וַאֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד נִזְכֶּה לְהִתְרָאוֹת, אֲבָל זֶה תָּלוּי בִּתְפִלּוֹתֵיכֶם, כִּי אֲנִי זָקוּק לְרַחֲמֵי שָׁמַיִם מְרֻבִּים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תע.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁלֹּא תְּאַכְזֵב אוֹתָהּ וְכוּ׳, רַק תִּרְאֶה לְהִתְחַזֵּק עִמָּהּ מַה שֶּׁיּוֹתֵר מַהֵר, וּבִזְכוּת זֶה תִּתְבָּרֵךְ גַּם בְּפַרְנָסָה גְּדוֹלָה.

רְאֵה לִשְׁמֹר אֶת הַגָּאוֹן שֶׁלְּךָ, וְאַל תֵּלֵךְ לִרְעוֹת בִּשְׂדוֹת זָרִים וְכוּ׳, אֶלָּא תַּחֲזֹר רַק אֵלֶיהָ, וְאָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

נָא וָנָא רְאֵה לְקַיֵּם אֶת דְּבָרַי וְלֹא תִּתְחָרֵט, וּבְכְלַל הֵן אַתָּה שׁוֹמֵעַ לָאו, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תעא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַיִךְ, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, וְתוּכְלוּ לְהִתְחַתֵּן יַחַד.

נָא וְנָא הִשְׁתַּדְּלִי לִשְׁבֹּר אֶת הַמִּדָּה רָעָה שֶׁל קִנְאָה, שֶׁלֹּא תִּהְיִי קַנְאִית, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי הַקִּנְאָה הוֹרֶסֶת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְשׁוֹבֶרֶת אֶת גּוּפוֹ, וּמַחֲלִישָׁה אֶת דַּעְתּוֹ, עַד שֶׁאֵינוֹ מְסֻגָּל לַחֲשֹׁב יָשָׁר כְּמוֹ שֶׁקָּרָה אֶצְלֵךְ. עַל־כֵּן רְאִי לַעֲזֹב אֶת הַמִּדָּה הָרָעָה הַזֹּאת, וְתִהְיִי שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לְהָאָדָם בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת, וּמוֹצִיאָה מִן הָאָדָם כָּל מִינֵי קִנְאוֹת וְשִׂנְאוֹת.

נָא וְנָא רְאִי לִשְׁמֹר אֶת הַשַּׁבָּת וְאָז הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עָלַיִךְ. גַּם תַּרְגִּילִי אֶת עַצְמֵךְ לְדַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז תִּרְאִי נִסִּים נִגְלִים שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמָּךְ.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תעב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, שֶׁבִּתְּךְ תִּתְהַפֵּךְ לִהְיוֹת אַחֶרֶת לְגַמְרֵי, וְלֹא תִּהְיֶה כָּל־כָּךְ רַגְשָׁנִית.

הַמְשִׁיכִי לְהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, וּבְוַדַּאי יוֹעִיל לָךְ, כִּי אֵין טוֹב מִתְּפִלָּה.

מֵאַחַר שֶׁבַּעְלֵךְ יֵשׁ לוֹ שָׁם פַּרְנָסָה, לֹא כְּדַאי לוֹ לְהַחֲלִיף אֶת מְקוֹם הַמְּגוּרִים. וְהָיָה טוֹב, שֶׁתְּדַבְּרִי עִם מְנַהֵל בֵּית־הַסֵּפֶר אוֹדוֹת הַבְּעָיָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְבַטֵּל אֶת כָּל הַגְּזֵרוֹת רָעוֹת מִבֵּיתְכֶם, וְתִזְכּוּ עוֹד לִרְווֹת רֹב נַחַת מִבִּתְּכֶם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תעג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב יַגִּיעַ אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבֵךְ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרֵךְ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלַיִךְ.

רְאִי לְחַזֵּק אֶת עַצְמֵךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת דַּעַת הָאָדָם, וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית וְתִקְוָה, וּמְיַשֶּׁבֶת לוֹ אֶת דַּעְתּוֹ, וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁבְּנֵי־אָדָם סוֹבְלִים, זֶה רַק מֵחֶסְרוֹן הַשִּׂמְחָה, וְאִם הָיוּ תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, הָיוּ מַצְלִיחִים בְּכָל דַּרְכֵיהֶם. וּבִפְרָט אַתְּ צְרִיכָה לִהְיוֹת שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה, וְזֶה יַכְנִיס בָּךְ בִּטָּחוֹן עַצְמִי, וְתִשְׁמְרִי עַל עַצְמֵךְ, לֹא לְהַפְקִירֵךְ, חַס וְשָׁלוֹם, לַאֲחֵרִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

וְתִזְכִּי לְיִשּׁוּב הַדַּעַת, שֶׁהוּא הַגָּאוֹן הָעַצְמִי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ לִמְצֹא אֶת בֶּן זוּגֵךְ הָאֲמִתִּי בְּקָרוֹב מְאֹד, רַק נָא וְנָא אַל תִּבְחֲרִי הַרְבֵּה.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תעד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת. יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לָצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת שֶׁסְּבִבוּ אוֹתְךָ.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, וְתוֹצִיא מִלִּבְּךָ וְדַעְתְּךָ הַקִּנְאָה וְהַשִּׂנְאָה שֶׁיֵּשׁ לְךָ לְגַבֵּי בְּנֵי־אָדָם, כִּי אֵין זוֹ עֵצָה וְדֶרֶךְ טוֹבָה לָלֶכֶת בִּמְרִירוּת כָּזוֹ תָּמִיד, אֶלָּא הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְקַבֵּל אֶת כֻּלָּם בְּפָנִים יָפוֹת.

עָלֶיךָ לָדַעַת, בְּאֵילוּ פָּנִים שֶׁמְּקַבְּלִים אֶת חֲבֵרוֹ, כָּךְ מְקַבְּלִים חֲזָרָה, הַיְנוּ אִם תַּרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְהִסְתַּכֵּל עַל כֻּלָּם בְּפָנִים יָפוֹת וְצוֹחֲקוֹת, אֲזַי תִּרְאֶה אֶת זֶה בַּחֲזָרָה, וְאִם תִּהְיֶה עָצוּב, וְיִדְמֶה לְךָ תָּמִיד, כְּאִלּוּ מִסְתַּכְּלִים עָלֶיךָ בְּעַיִן רָעָה, אָז יִתְמָרְרוּ חַיֶּיךָ.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת לָאָדָם אֶת הַדַּעַת, וְעִקַּר עֲבוֹדַת הָאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי הוּא עַל נְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ: אֵין הַשִּׂמְחָה מַמְתֶּנֶת לָאָדָם, לֹא כָּל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ הַיּוֹם שָׂמֵחַ לְמָחָר (מִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא, פָּרָשַׁת שְׁמִינִי); וְרַבֵּנוּ זַ״ל בִּקֵּשׁ מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיִּהְיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים.

נָא וְנָא צְחַק מִכָּל הָעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ שֶׁיִּצְחֲקוּ מִמְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תעה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְאִמְּךָ תִּחְיֶה עַל רַגְלֶיהָ, וְאִם הָיָה אֶפְשָׁר לָהּ לֵילֵךְ פַּעַם אֶל חַמֵּי טְבֶרְיָה — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, וּבְוַדַּאי אִם תִּהְיֶה שָׁם, תִּשְׁתַּדֵּל לְבַקֵּר אֵצֶל צִיּוֹן הַתַּנָּא רַבִּי מֵאִיר בַּעַל הַנֵּס, וּזְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ.

חֶמְדַּת לִבִּי רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל, וְהִיא הַצְלָחָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת גַּם יַחַד. וּרְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ, וּבְזְכוּת זֶה תִּפָּקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, וְגַם תִּהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה בְּנָקֵל, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בִּזְכוּת הַשִּׂמְחָה.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם אִשְׁתְּךָ תַּרְגִּיל אֶת עַצְמָהּ לְבַקֵּשׁ בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת עַל יְלָדִים, כִּי הַתְּפִלָּה שֶׁהָאִשָּׁה מִתְפַּלֶּלֶת בְּעֵת הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת, מְאֹד מְרֻצֶּה וּמְקֻבֶּלֶת בַּשָּׁמַיִם.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּקְנֶה לְאִשְׁתְּךָ ה״א מִכֶּסֶף (יְכוֹלִים לִקְנוֹת אֶת זֶה בְּכָל חֲנוּת שֶׁל תַּכְשִׁיטִים), וְרַבֵּנוּ ז״ל אָמַר: ה״א הַנַּעֲשֶׂה מִכֶּסֶף — מְסֻגָּל לְהוֹלָדָה; שֶׁאִשְׁתְּךָ תִּשָּׂא אֶת זֶה עַל צַוָּארָהּ עַד שֶׁתּוֹלִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תעו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ו׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת לָאָדָם אֶת הַדַּעַת, וּמַצִּילָה אוֹתוֹ מִכָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, דִּינִים וּמַכְאוֹבִים וְכוּ׳ וְכוּ׳.

וּבֶאֱמֶת אִם הָיוּ בְּנֵי הָאָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה, שֶׁאִם הָיוּ שְׂמֵחִים, צוֹהֲלִים וְרוֹקְדִים וְצוֹחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם, עַל־יְדֵי־זֶה עוֹבְרִים עַל כָּל הַצָּרוֹת וְהַמַּשְׁבְּרִים וְהַגַּלִּים וְכוּ׳, אֲזַי הָיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים וְצוֹחֲקִים מֵהַכֹּל, וְהָיוּ מְדַבְּקִים אֶת עַצְמָם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מִלֹּא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל.

עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הָעֲצָבוּת וְהַמְּרִירוּת מְכַלּוֹת אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְרַבֵּנוּ זַ״ל בָּא לַעֲקֹר דָּבָר זֶה מִן הָעוֹלָם, שֶׁהוּא בֶּן הַשִּׂמְחָה.

הָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת מַעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו תָּמִיד, וְלִמְחֹל לְכָל הַמְצַעֵר אוֹתוֹ, וְזֶה יַמְשִׁיךְ לוֹ יְשׁוּעָה וּלְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כְּמַאֲמָרָם זַ״ל (תַּעֲנִית ח.): כָּל הַשָּׂמֵחַ בְּיִסּוּרִים שֶׁבָּאִים עָלָיו — מֵבִיא יְשׁוּעָה לָעוֹלָם.

נָא וְנָא אַל תִּהְיֶה כָּל־כָּךְ רָגִישׁ, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְעוֹד תִּרְאֶה הַרְבֵּה יְשׁוּעוֹת בְּחַיֶּיךָ.

אַתָּה רְאֵה לְהַקְדִּים שָׁלוֹם לְכֻלָּם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֲשֶׁר שְׁמוֹ שָׁלוֹם, יָשִׂים שָׁלוֹם עָלֶיךָ, וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם, וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תעז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרַ כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בִּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת.

לְדַעְתִּי, רְאֵה לַעֲזֹב אֶת אִמְּךָ, וְאַל תֵּלֵךְ אֶל מִשְׁפָּטִים וְכוּ׳, כִּי מַה לְּךָ לְהִתְעָרֵב בְּרִיב שֶׁבֵּינָהּ לְבֵין אָבִיךָ.

רְאֵה, אָהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר ! לִהְיוֹת מַעֲבִיר עַל מִדּוֹתֶיךָ, וְהַדְבֵּק אֶת עַצְמְךָ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וּכְפִי שֶׁתַּכְנִיס יְדִיעָה זוֹ בְּלִבְּךָ וּבְדַעְתְּךָ, כֵּן תִּזְכֶּה לְהִנָּשַׁע בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת הַדַּעַת, וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר, שֶׁעִקַּר תִּקּוּן הַבְּרִית הוּא כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, וּכְשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ שׁוֹמְרוֹ מִפְּגַם הַבְּרִית.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי כָל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית.

רְאֵה לִהְיוֹת אַמִּיץ וְחָזָק בַּעֲבוֹדַת הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת, אֲשֶׁר אֵין טוֹב מִמֶּנָּה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תעח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדְרַ כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ עִם הַטִּשְׁעִק לְהַדְפָּסַת סֵפֶר "אֶרֶץ אַפַּיִם" — לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּתְנַחֵם עִם הַבֵּן שֶׁנּוֹלַד לְךָ לְמַזָּל טוֹב, וּכְבָר יִהְיוּ אֶצְלְךָ רַק שְׂמָחוֹת תָּמִיד.

הַרְגֵּל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצְלָחָה נִצְחִית, הַצְלָחָה שֶׁאֵין כָּמוֹהָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תעט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וְגָדֹל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ בְּכָל פַּעַם, אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל, כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהַשְׁמִיעַ לִי תָּמִיד רַק בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת.

אוֹדוֹת הַמְּרִירוּת שֶׁעוֹבֶרֶת עָלֶיךָ בְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּווּג, עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר, כִּי אֵין לְךָ עוֹד צַעַר כְּצַעֲרוֹ שֶׁל בָּחוּר, אֲשֶׁר הוֹרֵס אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁאֵינוֹ מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא יְסוֹד וְעִקָּר גָּדוֹל בַּיְהַדוּת, וְכָל מַה שֶּׁהָאָדָם יוֹתֵר בְּשִׂמְחָה, יוֹתֵר מִתְרַחֵב לוֹ לִבּוֹ וְדַעְתּוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי עִם הַמָּעוֹת לְהַרְפָּסָה, יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תִּזְכֶּה לַעֲלוֹת מַעְלָה, וְתַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, כִּי הַשִּׂמְחָה מַמְשֶׁכֶת הַצְלָחָה לָאָדָם, וְכָל מִי שֶׁשָּׂמֵחַ יוֹתֵר — מַצְלִיחַ יוֹתֵר, וְאִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶת מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה, הָיוּ תָּמִיד שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים. וְרַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה יוֹתֵר מֵהַכֹּל.

גַּם רְאֵה לִקְבֹּעַ לְעַצְמְךָ שִׁעוּרִים קְבוּעִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר בִּזְכוּת זֶה תִּהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה בְּנָקֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כָּלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, הַוַ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה אוֹמֶרֶת (דְּבָרִים כ, א): ״כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ, וּנְתָנוֹ הַוַ״ה אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶךָ, וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ״, כְּשֶׁיְּהוּדִי יוֹצֵא לְמִלְחָמָה עַל אוֹיְבָיו, מִי הֵם אוֹיְבָיו? הַיֵּצֶר הָרָע, הַקְּלִפּוֹת, הַמַּשְׁחִיתִים שֶׁבָּרָא מֵחֲמַת חֲטָאָיו וַעֲוֹנוֹתָיו וּפְשָׁעָיו. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמא): כְּשֶׁאָדָם חוֹטֵא, בֵּר מִינָן, בְּפֹגֶם הַבְּרִית, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא בּוֹרֵא קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, וְהֵם מְלַוִּים אוֹתוֹ, וְזֶהוּ הַבְּזָיוֹן הַכִּי גָּדוֹל. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל: אַחַר הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁל הָאָדָם, זֶהוּ הַבְּזָיוֹן הַכִּי גָּדוֹל לַנִּפְטָר, שֶׁעוֹמְדִים וּמַסְפִּידִים אוֹתוֹ, שֶׁהָיָה כָּךְ וְכָךְ, וּלְבַסּוֹף מְלַוִּים אוֹתוֹ אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, וְהוּא מִתְחַנֵּן וְצוֹעֵק לַמַּסְפִּידִים: אַל תַּסְפִּידוּ אוֹתִי, אַל תַּגְזִימוּ בְּשִׁבָחִים, אַךְ אִישׁ אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ, וְזֶה אַחַר הַמִּיתָה. אֲבָל בַּחַיִּים חַיּוֹתוֹ, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת ו׳.), אִלְמָלֵא הָיְתָה נִתֶּנֶת

רְשׁוּת לָעֵינַיִם לִרְאוֹת, הָיָה אָדָם רוֹאֶה, שֶׁמִּימִינוֹ הוֹלְכִים אַלְפֵי קְלִפּוֹת, וּמִשְּׂמֹאלוֹ הוֹלְכִים רִבְבוֹת מַשְׁחִיתִים. פֹּה נוֹתְנִים לָאָדָם כָּבוֹד, מְדַבְּרִים בְּשִׁבְחוֹ, וְהִנֵּה מְלַוִּים אוֹתוֹ קְלִפּוֹת וּמַשְׁחִיתִים, וְאִישׁ אֵינוֹ רוֹאֶה.

וּמָה אָנוּ רוֹאִים תָּמִיד, מִי דּוֹחֵף עַצְמוֹ, מִי רוֹצֶה לִהְיוֹת רֹאשׁ? אָדָם נוֹאֵף, רַחֲמָנָא לִצְלָן, שֶׁמָּלֵא טִנּוּף, שִׁקּוּץ וְזִהוּם, הוּא דּוֹחֵק עַצְמוֹ לִהְיוֹת מַנְהִיג. וּכְמוֹ שֶׁמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (רַעְיָא מְהֵימָנָא תֵּצֵא רעט.), עַל הַפָּסוּק (אֵיכָה א, ה): ״הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ״, אֵלּוּ הַצָּרִים דּוֹחֲפִים עַצְמָם לִהְיוֹת הָרָאשִׁים, הֵם רָאשֵׁי עֵרֶב־רַב, וְגוֹרְמִים כָּל הַצָּרוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל. וְכֵן אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת קלט.): אִם רָאִיתָ צָרוֹת רַבּוֹת בָּאוֹת עַל יִשְׂרָאֵל, צֵא וּבְדֹק בְּדַיָּנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל מִינֵי פֻּרְעָנוּת לֹא בָאָה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא בִּשְׁבִילָם.

לָמָּה מַגִּיעַ לָהֶם לְקָרְאָם רָאשֵׁי עֵרֶב־רַב? אֶלָּא מַסְבִּיר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳), שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד יָכוֹל לוֹמַר תּוֹכֵחָה, רַק הַצַּדִּיק יָכוֹל לְהוֹכִיחַ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, כִּי תּוֹכַחְתּוֹ הִיא תּוֹכֵחָה שֶׁל מָשָׁה, בִּבְחִינַת (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יב): ״נִרְדִּי נָתַן רֵיחוֹ״, הַצַּדִּיק מַכְנִיס בָּנוּ רֵיחַ טוֹב. מַסְבִּיר רַבֵּנוּ זַ״ל, עוֹמֵד כְּלִי מָלֵא טִנּוּף וְצוֹאָה, אָדָם מָלֵא טִנֹּפֶת עוֹמֵד וְדוֹחֵק עַצְמוֹ לִהְיוֹת מַנְהִיג, וְרָצִים אַחֲרָיו אֲנָשִׁים; כִּי אָדָם יָכוֹל לִהְיוֹת מַנְהִיג יִשְׂרָאֵל, וּלְדַאֲבוֹנֵנוּ הוּא גַּנָּב, נוֹאֵף וְרוֹצֵחַ, וּמַדּוּעַ? כִּי הַתּוֹכֵחָה שֶׁלּוֹ שֶׁמּוֹכִיחַ, מְעוֹרֶרֶת רֵיחַ רַע. מִסְתּוֹבֵב אָדָם מָלֵא טִנּוּף, מָלֵא עֲוֹונוֹת, אֲשֶׁר מַדִּיפִים רֵיחַ רַע, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא עוֹמֵד בַּצַּד, אֵין נוֹדֵף הָרֵיחַ, אֲבָל כְּשֶׁמַּתְחִילִים לְעַרְבֵּב אֶת הַטִּנֹּפֶת, אֲזַי מַדִּיפָה רֵיחַ רַע. כְּמוֹ־כֵן אָדָם שֶׁעָשָׂה כָּל מִינֵי מַעֲשִׂים מְתֹעָבִים, וְאִישׁ אֵינוֹ יוֹדֵעַ מִזֶּה, רַק הוּא וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהִנֵּה בָּא מַנְהִיג מָלֵא צוֹאָה, וּמַתְחִיל לְעַרְבֵּב בָּזֶה, אֲזַי מַפִּילוֹ, וְאֵינוֹ מְשִׁיבוֹ לְטוֹב. אֲבָל הַתּוֹכֵחָה שֶׁל מָשָׁה רַבֵּנוּ הָיְתָה תּוֹכֵחָה אַחֶרֶת — שֶׁשָּׁפַךְ עָלֵינוּ נִיחוּחוֹת. וְלָכֵן רַק עַל מַנְהִיג כָּזֶה נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה מט, י): ״כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם״, רַק מַנְהִיג שֶׁמְּרַחֵם עַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, שֶׁנּוֹגֵעַ הַדָּבָר בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁהַנַּעַר יִתְחַתֵּן וְלֹא יִפֹּל בַּעֲוֹונוֹת, זוֹ נִקְרֵאת רַחֲמָנוּת אֲמִתִּית, וְהוּא מַנְהִיג אֲמִתִּי.

וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב אֶל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת — רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאֵינָנוּ עוֹזֵב אוֹתָנוּ, וְלֹא יַעֲזֹב אֶת כָּל הַדּוֹר, עַד שֶׁיַּחֲזִיר אֶת כֻּלָּם בִּתְשׁוּבָה.

וְהִנֵּה תֵּכֶף כְּשֶׁנִּכְנָס חֹדֶשׁ אֱלוּל קוֹרְאִים: ״כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ, וּנְתָנוֹ הַוָ״ה אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶךָ וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ״; כְּשֶׁאַתָּה יוֹצֵא מֵהַשָּׁנָה וּמִתְבּוֹנֵן: הִנֵּה חֲלָפָה עָלַי שָׁנָה שְׁלֵמָה, אַחַד־עָשָׂר חֹדֶשׁ, מֶה עָשִׂיתִי בָּחֳדָשִׁים אֵלּוּ, הַאִם אָמַרְתִּי בְּכָל לַיְלָה תִּקּוּן חֲצוֹת?! הַאִם הִתְבּוֹדַדְתִּי כָּל יוֹם וָיוֹם?! הַאִם הִתְפַּלַּלְתִּי שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית בְּמִנְיָן?! הַאִם לָמַדְתִּי בְּכָל יוֹם חֻמָּשׁ וְרַשִׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ?! הַאִם לָמַדְתִּי בְּכָל יוֹם פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת, דַּף גְּמָרָא, סִימָן הֲלָכָה וְכוּ׳?!

הָבָה וְלֹא תַטְעוּ עַצְמְכֶם! הִנֵּה אָנוּ נִמְצָאִים בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, עֲלֵיכֶם לָקַחַת עַצְמְכֶם בַּיָּדַיִם, ״כִּי תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ״, אָנוּ יוֹצְאִים מֵהַשָּׁנָה, אָנוּ בַּחֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן, עֲלֵיכֶם לָדַעַת, שֶׁיֵּשְׁנָהּ מִלְחָמָה עַל הָאוֹיְבִים, מִי הֵם הָאוֹיְבִים? כָּל הָרַע וְהַזְּהָמָה שֶׁעָשִׂיתֶם כָּל הַשָּׁנָה, וְעַתָּה מִתְגַּבְּרִים עֲלֵיכֶם בְּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת וּבְהִרְהוּרִים רָעִים.

פַּעַם בָּא יְהוּדִי אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִתְלוֹנֵן: ״רַבִּי, יֵשׁ לִי הַרְבֵּה מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת״, עָנָה וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ זַ״ל: ״מְקַבְּלִים אֶת זֹאת לְכַפָּרַת עֲוֹנוֹת״ וְחַיֵּךְ. הִסְבִּיר מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל וְאָמַר: מַה הֵן מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת? הֲעָוֹנוֹת שֶׁל הָאָדָם. אָדָם צָרִיךְ תָּמִיד רַק לַחֲשֹׁב מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ. דּוֹמֵם, צוֹמֵחַ, חַי מְדַבֵּר, הַכֹּל זֶה אֱלֹקוּת, הַכֹּל זֶה לְבוּשׁ לְגַבֵּי אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, אֵין מֻשָּׂג כָּזֶה מִקְרֶה, טֶבַע, מַזָּל, בְּנֵי־אָדָם מְגֻשָּׁמִים, חָטְאוּ, עָווּ, פָּשְׁעוּ, עָשׂוּ כָּל מִינֵי לְכְלוּכִים כָּל הַשָּׁנָה, הִרְהֲרוּ הִרְהוּרִים רָעִים, הִסְתַּכְּלוּ בַּמְקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים, שָׁמְעוּ כָּל מִינֵי רַע, דִּבְּרוּ לְשׁוֹן הָרָע, רְכִילוּת וְלֵיצָנוּת, וְעַתָּה הֵם מְלֵאֵי זֻהֲמָה, מְלֵאִים מַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת, אֵינָם רוֹאִים אֱלֹקוּת, חֲלָפָה עֲלֵיכֶם שָׁנָה קָשָׁה, וְעַכְשָׁו זוֹ הַמִּלְחָמָה, אַתֶּם רוֹצִים עַכְשָׁו לְהָכִין עַצְמְכֶם וְלָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה. כִּי יֶשְׁנָהּ מִלְחָמָה, עַל מִי? עַל הָאוֹיְבִים, וּמִי הֵם? הַיֵּצֶר הָרָע, הַקְּלִפּוֹת וְהַמַּשְׁחִיתִים שֶׁרוֹצִים לְהִתְאַחֵז בָּכֶם,

בְּכֵן מָה עוֹשִׂים? אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה: "וּנְתָנוֹ הֲוָיָ"ה אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶיךָ", יֵשׁ לָכֶם יָדַיִם? תַּעֲשׂוּ בָּהֶן מִצְוֹות, זֶה מַה שֶּׁיְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת עַכְשָׁו. תַּחַת אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בִּידֵיכֶם עֲבֵרוֹת, זֶה לְעֻמַּת זֶה תַּעֲשׂוּ בָּהֶן מִצְוֹות. הִנֵּה חָלְפוּ אַחַד־עָשָׂר חֳדָשִׁים שֶׁל זֶהָמָה, וְעַתָּה רְצוֹנְכֶם לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה", אַתֶּם יוֹצְאִים מֵהַשָּׁנָה, וְיֵשׁ לָכֶם מִלְחָמָה עַל אוֹיְבֵיכֶם, עַל כָּל הַחֲטָאִים שֶׁעֲשִׂיתֶם כָּל הַשָּׁנָה. אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה — אַל תִּתְיָאֲשׁוּ, הַהֶכְרֵחַ לָכֶם לְנַצֵּחַ. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לָכֶם כֹּחַ לְבַטֵּל אֶת אוֹיְבֵיכֶם עַל־יְדֵי הַיָּדַיִם. וְאֵילּוּ מִצְוֹות יֶשְׁנָן בַּיָּדַיִם? "וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ", שֶׁתֵּלְכוּ לְהוֹצִיא יְהוּדִים מֵהַשֶּׁבִי, זוֹ הַתְּשׁוּבָה שֶׁלָּכֶם, אִם תַּחֲזִירוּ יְהוּדִים בִּתְשׁוּבָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לָכֶם עַל כָּל עֲוֹונוֹתֵיכֶם. וַאֲפִלּוּ לְהַחֲזִיר יְהוּדִי אֶחָד בִּתְשׁוּבָה, שֶׁהוּא גַּם־כֵּן יַתְחִיל לְהַכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים, מִי שֶׁזּוֹכֶה לָזֶה — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר גֹּדֶל שְׂכָרוֹ, כָּתוּב בַּזֹּהַר (נשא קכח.): זַכָּאָה מָאן דְּאָחִיד בִּידּוֹהִי דְּחַיָּבָא, אַשְׁרֵי הַמַּחֲזִיר יְהוּדִים בִּתְשׁוּבָה, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּשְׁפִּיעַ עַל יְהוּדִים לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין, לִשְׁמֹר שַׁבָּת, לֶאֱכֹל כָּשֵׁר וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי זֶה חָשׁוּב אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מֵהַכֹּל.

רַבֵּנוּ ז״ל סִפֵּר לָנוּ סִפּוּר נִפְלָא; הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל בַּעַל נְכָסִים רַבִּים וְהוֹן רַב מְאֹד. וְהִכְרִיז: מִי שֶׁזָּקוּק לְהַלְוָאָה — יָבוֹא אֵלַי וְיִקָּבְלֶהּ. וּבְרוֹאי בָּאוּ כֻּלָּם לָקַחַת הַלְוָאָה, כִּי לְדַאֲבוֹנֵנוּ, כֻּלָּם בְּחוֹבוֹת וּבְדַחֲקוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְרָשַׁם בִּפְנָקָסוֹ אֶת סְכוּם הַהַלְוָאָה שֶׁל כָּל אֶחָד, וּפֶרְעוֹן הַחוֹב שֶׁלּוֹ. וְהִגִּיעַ עָנִי אֶחָד, שֶׁנִּכָּר עָלָיו כִּי אֶבְיוֹן גָּדוֹל הוּא, וְלָוָה גַּם־כֵּן אֵיזֶה סְכוּם פָּעוּט מְאֹד. וְהִנֵּה חָלְפָה שָׁנָה, הִגִּיעַ זְמַן הַפֶּרְעוֹן, וְאַף אֶחָד מִן הַלּוִים לֹא בָּא לִפְרֹעַ חוֹבוֹ, וְהָיָה לֶעָשִׁיר צַעַר וְעָגְמַת נֶפֶשׁ גְּדוֹלָה מְאֹד. רַק הֶעָנִי שֶׁלָּוָה סְכוּם זָעוּם, כָּאַב לוֹ מְאֹד שֶׁאֵין בְּיָכְלְתּוֹ לְהָשִׁיב אֶת הַהַלְוָאָה, וְיִסּוּרֵי הַמַּצְפּוּן הֵעִיקוּ לוֹ מְאֹד, וּבְכֵן אָזַר אֹמֶץ, וְנִגַּשׁ אֶל הֶעָשִׁיר, וְהֵחֵל לִבְכּוֹת לְפָנָיו: תַּאֲמִינוּ לִי, שֶׁעַד רְצוֹנִי לְשַׁלֵּם לָכֶם, עָשׂוּ עִמָּדִי חֶסֶד, הַמְתִּינוּ עוֹד מְעַט, יִהְיֶה לִי וְאָשִׁיב אֶת הַהַלְוָאָה. וְשָׂחַק הֶעָשִׁיר מְאֹד: וְכִי מַה יִּהְיֶה לִי אִם תָּשִׁיב לִי אֶת הַסְּכוּם הַפָּעוּט שֶׁלָּוִיתָ?! וְהֶרְאָה לוֹ אֶת פִּנְקָס הַהַלְוָאוֹת, שֶׁהַלְוָה לְאַלְפֵי אֲנָשִׁים מִלְיוֹנֵי שְׁקָלִים, וְאִישׁ אֵינוֹ חוֹשֵׁב

לִפְרֹעַ חוֹבוֹ. וְאָמַר הֶעָשִׁיר לֶעָנִי: הִנֵּה אֶתֵּן לְךָ עֵצָה, קַח אֶת פִּנְקַס הַחוֹבוֹת, לֵךְ תִּגְבֶּה מֵהָאֲנָשִׁים אֶת חוֹבָם, וַאֲפִלּוּ אִם תָּשִׁיב לִי חֲצִי מִן הַהַלְוָאָה, יִהְיֶה זֶה סְכוּם גָּדוֹל, וְאֶמְחֹל כְּבָר עַל הַחוֹב הַקָּטָן שֶׁלְּךָ. סִיֵּם רַבֵּנוּ זַ״ל וְאָמַר: הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נוֹתֵן לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל מִכָּל טוּב, כִּי אֲנַחְנוּ הַבָּנִים שֶׁלּוֹ, בָּנִים אַתֶּם לַהַוָ״ה אֱלֹקֵיכֶם, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ, הוֹרִיד נְשָׁמוֹת לָזֶה הָעוֹלָם, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַכִּירוֹ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַלְבִּישׁ עַצְמֵנוּ בְּכָל יוֹם עִם צִיצִית — בֶּגֶד הַמֶּלֶךְ, לְהִתְעַטֵּר בִּתְפִלִּין — כֶּתֶר הַמֶּלֶךְ. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן עב), שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁאָדָם מִתְעַטֵּר בִּתְפִלִּין, צְרִיכָה לִפֹּל עָלָיו בּוּשָׁה — אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל עַכְשָׁו לְהַלְבִּישׁ עַצְמִי בְּכֶתֶר הַמֶּלֶךְ?! אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶּה לִלְבֹּשׁ בְּכָל יוֹם צִיצִית, תְּפִלִּין, מְזוּזָה. אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (עֲבוֹדָה זָרָה יא.): מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם יֵשׁ לוֹ שׁוֹמֵר בַּחוּץ שֶׁעוֹמֵד וְשׁוֹמֵר עָלָיו, יְהוּדִי — כְּבְיָכוֹל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹמֵד בַּחוּץ וְשׁוֹמֵר עָלָיו, שֶׁכֵּן כְּתִיב בַּמְּזוּזָה: שַׁדַּ״י — שׁוֹמֵר דַּלְתוֹת יִשְׂרָאֵל. וְכֵן נָתַן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹם אֶחָד מְנוּחָה, יוֹם שַׁבָּת, אֵיזֶה חֶסֶד יֵשׁ לָנוּ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנָּתַן לָנוּ מַתָּנָה יְקָרָה כָּל־כָּךְ, שֶׁכָּךְ אָמַר לְמֹשֶׁה: מַתָּנָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזַי וְשַׁבָּת שְׁמָהּ, לֵךְ וְהוֹדִיעָם (שַׁבָּת י:). וְאִם נִשְׁמֹר עַל הַשַּׁבָּת, הַשַּׁבָּת תִּשְׁמֹר עָלֵינוּ, וּבִזְכוּת שְׁמִירַת שַׁבָּת — בָּא לָאָדָם שֶׁפַע כָּל הַשָּׁבוּעַ, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי בְּרָכוֹת יט:): ״בִּרְכַּת הַוַ״ה הִיא תַּעֲשִׁיר״ — זוֹ בִּרְכַּת שַׁבָּת. וְאִם יִשְׁאֲלוּ אֶתְכֶם: הַאִם אַתֶּם שׁוֹמְרִים שַׁבָּת? תֹּאמְרוּ: בְּוַדַּאי! אַךְ בֶּאֱמֶת אִם אֵינְכֶם שְׂמֵחִים כָּל הַשַּׁבָּת, עַל שֶׁאַתֶּם שׁוֹמְרִים מִצְוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, אֵין זֶה נִקְרָא שֶׁאַתֶּם שׁוֹמְרִים שַׁבָּת, כִּי צָרִיךְ לִשְׂמֹחַ בִּשְׂמְחַת הַשַּׁבָּת, בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, שֶׁנִּבְרְאנוּ מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאָנוּ מְצֻוִּים עַל שְׁמִירַת שַׁבָּת, שַׁבָּת — זֶה הָאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם. מַהִי שְׁמִירַת שַׁבָּת? כְּדֶגְמַת שׁוֹמֵר בְּאֵיזֶה מָקוֹם, שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ גַּנָּבִים וְשׁוֹדְדִים, אִם חָלִילָה הַשּׁוֹמֵר נוֹפֵל בְּשֵׁנָה, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ, וְאֵינֶנּוּ נִקְרָא כְּלָל ׳שׁוֹמֵר׳, כִּי מָעַל בְּתַפְקִידוֹ. כְּמוֹ־כֵן ׳שׁוֹמֵר שַׁבָּת׳, הֵינוּ שֶׁאָדָם עֵרָנִי כָּל הַשַּׁבָּת וְשָׂמֵחַ בָּהּ, אֲזַי אֵינוֹ זָז מִשָּׁם, עַד שֶׁמּוֹחֲלִים לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כָּל הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת, אֲפִלּוּ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה כְּדוֹר אֱנוֹשׁ — מוֹחֲלִים לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו, אַל תִּקְרֵי מְחַלְּלוֹ, אֶלָּא מָחוּל לוֹ (שַׁבָּת קיח:). הַשַּׁבָּת

שׁוֹמֶרֶת אֶת הָאָדָם. כָּל הָעֲנִיּוּת וְהַדַּחֲקוּת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם, זֶה מִפְּנֵי שֶׁאֵינוֹ שָׁמֵחַ וְשָׂשׂ בְּשַׁבָּת. אִם הֱיִיתֶם יוֹדְעִים מַה זּוֹ שַׁבָּת, הֱיִיתֶם רוֹקְדִים מֶשֶׁךְ כָּל זְמַנָּהּ, וְלֹא הָיָה חָסֵר לָכֶם דָּבָר.

אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת ה, ו), שֶׁבְּעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת נִבְרְאוּ הַמַּשְׁחִיתִים, וְהֵם עוֹשִׂים רִיב בְּתוֹךְ הַבָּתִּים, וְכָךְ מַשְׁבִּיתִים אֶת הַשִּׂמְחָה מִבָּתֵּי יִשְׂרָאֵל. וּמְסַפְּרִים (עֵין גִּטִּין נב.) עַל זוּג אֶחָד, שֶׁבְּכָל עֶרֶב שַׁבָּת הָיוּ רָבִים בֵּינֵיהֶם, עַד שֶׁבָּא ר׳ מֵאִיר וְעָשָׂה שָׁם שְׁלוֹם־בַּיִת, וְשָׁמַע אֵיךְ הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם צוֹעֵק: אוֹי לִי, שֶׁרַבִּי מֵאִיר הוֹצִיא אוֹתִי מִן הַבַּיִת הַזֶּה. כִּי כֵן דֶּרֶךְ הַשָּׂטָן לְהַרְבּוֹת בִּמְרִיבוֹת תֵּכֶף בִּכְנִיסַת שַׁבָּת, הָעִקָּר לְהַשְׁבִּית אֶת הַשִּׂמְחָה. אִם הֱיִיתֶם שְׂמֵחִים בְּשַׁבָּת, הֱיִיתֶם רוֹאִים אֵיזֶה שֵׂפַע הָיָה בָּא לָכֶם כָּל הַשָּׁבוּעַ. וְהִנֵּה מַגִּיעָה שַׁבָּת וְאַתֶּם יְשֵׁנִים, הַשּׁוֹמֵר יָשֵׁן, אֲזַי הַמְּחַבְּלִים נִכְנָסִים לְתוֹךְ הַבַּיִת וּמַרְבִּים בְּהֶזֵּק.

מַדּוּעַ עֵרִים בְּלֵיל שָׁבוּעוֹת, שֶׁכָּתוּב בַּזֹּהַר (ח״א ח.) שֶׁנִּקְרָא: לֵילְיָא דְּכַלָּה? כִּי בְּשָׁעָה שֶׁרָצָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָתֵת לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, עִם יִשְׂרָאֵל יָשְׁנוּ, וּכְדֵי לְתַקֵּן אֶת זֹאת עָלֵינוּ לִהְיוֹת עֵרִים כָּל הַלַּיְלָה. כְּמוֹ־כֵן כְּשֶׁהֻחְכָם דּוֹרֵשׁ — כֻּלָּם יְשֵׁנִים, אוֹי, אוֹי, הֲלֹא הַשְׁכִּינָה מְדַבֶּרֶת אֲלֵיכֶם, וְאַתֶּם יְשֵׁנִים?! זוֹהִי שַׁבָּת, יְהוּדִי צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל־כָּךְ חָזָק בְּשִׂמְחָה בְּשַׁבָּת, לִשְׁמֹר עַל הַשְּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלּוֹ, שֶׁלֹּא תִּהְיֶינָה שׁוּם מְרִיבוֹת בְּשַׁבָּת, אָז תִּרְאוּ אֵיזֶה שֵׂפַע יִהְיֶה לָכֶם כָּל הַשָּׁבוּעַ. וּכְשֶׁיְּהוּדִי בְּעַצְמוֹ שׁוֹמֵר שַׁבָּת, וּמְזַכֶּה אֲחֵרִים לִשְׁמֹר שַׁבָּת, בִּזְכוּת זֶה יִמְחֲלוּ לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

וְזֶהוּ ״וְשָׁבִיתָ שְׁבִיוֹ״, צְרִיכִים לָצֵאת אֶל עַם יִשְׂרָאֵל וּלְהוֹצִיאָם מֵהַשֶּׁבִי, יְהוּדִים נִמְצָאִים בַּשֶּׁבִי עַכְשָׁו, כְּלֵי הַתִּקְשֹׁרֶת הֵם כְּלֵי צוֹאָה וְזֻהֲמָה, אֲשֶׁר מְדַבְּרִים נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְנֶגֶד כָּל הַקָּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, וּמַרְבִּים בִּשְׂטִיפַת מֹחַ כְּאִלּוּ יֵשׁ אֵיזֶה טֶבַע, מִקְרֶה וּמַזָּל. וְהַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם שָׂמַח שֶׁהִנֵּה הִצְלִיחַ לְהַכְנִיס טֻמְאָתוֹ בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּה בָּא יְהוּדִי אֶחָד, וְלוֹקֵחַ סַכִּין קְטַנָּה, וְחוֹתֵךְ בְּכִיסוֹ, וּמוֹצִיא מִתּוֹכוֹ אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבָּלַע, הַאִם הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם יַעֲזֹב אֶת

אוֹתוֹ יְהוּדִי?! הֲלֹא הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם יַעֲזֹב אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וְיִתְלַבֵּשׁ עַל אוֹתוֹ יְהוּדִי. וְהַמֵּבִין יָבִין...

וְזֹאת תֵּדְעוּ, כָּל זְמַן שֶׁאֶחְיֶה אָפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. וַאֲבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶם: עִזְרוּ לִי! חֲזַרְתֶּם בִּתְשׁוּבָה, זָכִיתִי לְהוֹצִיאֲכֶם מִשִּׁנֵּי הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם שֶׁבָּלַע אֶתְכֶם, רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ח׳), שֶׁהַצַּדִּיק נִכְנָס בְּבֵית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם וּמוֹצִיא מִשָּׁם נְשָׁמוֹת, הַצַּדִּיק נִכְנָס בַּצִּנּוֹר שֶׁלּוֹ, וְשׁוֹבֵר אֶת כָּל הַצִּנּוֹרוֹת, וּמוֹצִיא אֶת הַנְּשָׁמוֹת, רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ח׳), שֶׁהַצַּדִּיק מַכְנִיס רֶגֶל בְּתוֹךְ בֵּית הַבְּלִיעָה שֶׁל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם, עַד שֶׁמַּכְרָח לְהָקִיא אֶת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבָּלַע, בְּסוֹד (אִיּוֹב כ, טו): ״חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ״. מִלְּיוֹן וָחֲצִי יְהוּדִים אֵינָם יוֹדְעִים מַה זֶּה ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הָוָי״ה אֱלֹקֵינוּ הָוָי״ה אֶחָד״, אֵינָם יוֹדְעִים מַה זֶּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, מַה זֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נִמְצָא פֹּה אִתְּכֶם, עִמָּכֶם וְאֶצְלְכֶם, וּמַדּוּעַ תִּהְיוּ שְׁבוּרִים וּמְדֻכָּאִים?! אֶלָּא בְּוַדַּאי מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לָכֶם חוֹבוֹת וְדַחֲקוּת וַעֲנִיּוּת, וְאֵינְכֶם שָׂמִים עַל לֵב — הֲלֹא מִי נִמְצָא לְפָנֶיכֶם? הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הֵיכָן הוּא? תְּפַקְּחוּ עֵינֵיכֶם. אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רנד), שֶׁהָעֵינַיִם שֶׁל יְהוּדִי רוֹאוֹת דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים מְאֹד, אַף זֶה הוֹלֵךְ כָּל־כָּךְ בִּמְהִירוּת, שֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה לְהָבִין מָה רָאָה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא פֹּה עִמָּנוּ וְאֶצְלֵנוּ, וּמַדּוּעַ רְאוּבֵן מְדַבֵּר עִם שִׁמְעוֹן וְשִׁמְעוֹן מְדַבֵּר עִם רְאוּבֵן? כִּי אֶחָד רוֹאֶה אֶת הַשֵּׁנִי, וְעַל־כֵּן מַרְבִּים בְּשִׂיחַ עַל דָּא וְעַל הָא, עַל הָעֵצִים וַאֲבָנִים, עַל רוּחוֹת וְכוּ׳. וְכֵן שִׁמְעוֹן מְדַבֵּר עִם לֵוִי, לֵוִי יְצָרֵף אֶת יְהוּדָה וְכוּ׳ וּמְשׂוֹחֲחִים בֵּינֵיהֶם, וּמַדּוּעַ? כִּי רוֹאִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי.

הֱוֵי טְפֹשִׁים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא עַל יָדְכֶם, רַק תִּפְתְּחוּ אֶת פִּיכֶם וּתְדַבְּרוּ אֵלָיו, וּתְקַבְּלוּ כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צְרִיכִים. אֲבָל כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית יט, יא): ״וְאֶת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פֶּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים מִקָּטֹן וְעַד גָּדוֹל, וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח״. יֶשְׁנָם אַנְשֵׁי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה, אֲנָשִׁים רְשָׁעִים אֲרוּרִים שֶׁעוֹשִׂים רִשְׁעוּת לַשֵּׁנִי, אוֹי לָהֶם וְאוֹי לְנַפְשָׁם,

וּבִפְרָט כְּשֶׁאָדָם עוֹשֶׂה רִשְׁעוּת לְרַבּוֹ שֶׁהוֹצִיאוֹ מֵהַבּוֹץ, שֶׁהוֹצִיאוֹ מִכִּיסֵי הַסָּמָ״ךְ־מֵ״ם, וְהִנֵּה עַתָּה הוּא מְדַבֵּר עָלָיו?! זֶה נִקְרָא אַנְשֵׁי סְדוֹם וַעֲמוֹרָה. יְהוּדִים שׂוֹנְאִים אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, יֶשְׁנָהּ גִּזְעָנוּת אֲרוּרָה, עוֹשִׂים הֶפְרֵשׁ בֵּין אַשְׁכְּנַזִּים לִסְפָרַדִּים, חֲסִידִים וְלִיטָאִים, עַד שֶׁכֻּלָּם רָבִים בֵּינֵיהֶם, זֶה שׂוֹנֵא אֶת זֶה וְזֶה אֶת זֶה, וְזֶה אֵינוֹ יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת זֶה וְכוּ׳, מַה זֶּה צָרִיךְ לִהְיוֹת?! חֲסִידִים כָּאֵלּוּ, חֲסִידִים כָּאֵלּוּ, בַּעֲלֵי עֵדָה כָּזוֹ, אוֹ עֵדָה אַחֶרֶת וְכוּ׳, מַה הֵן כָּל הַמְּרִיבוֹת הַלָּלוּ?! מַהִי הַשִּׂנְאַת חִנָּם הַזּוֹ?!

רַבֵּנוּ זַ״ל הִקְפִּיד מְאֹד, שֶׁכָּל אֶחָד יַחֲזִיק כְּמִנְהַג אֲבוֹתָיו. יֶשְׁנָם שְׁנֵים־עָשָׂר שְׁבָטִים כְּנֶגֶד שְׁנֵים־עָשָׂר שְׁעָרִים בַּשָּׁמַיִם. כָּל אֶחָד יַחֲזִיק כְּפִי מִנְהָגוֹ, וְלֹא צָרִיךְ לִשְׁנֹא אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ. שְׁנֵים־עָשָׂר יְלָדִים הָיוּ לְיַעֲקֹב, וְכֻלָּם אָהֲבוּ אֶת הָאַבָּא. קֹדֶם פְּטִירָתוֹ עָמְדוּ שְׁלֹשָׁה מִיָּמִין וּשְׁלֹשָׁה מִשְּׂמֹאל, שְׁלֹשָׁה מִלְּפָנִים וּשְׁלֹשָׁה מֵאָחוֹר, וְיַעֲקֹב אָבִינוּ שָׁכַב עַל הַמִּטָּה וּשְׁאָלָם: הַאִם אַתֶּם עֲדַיִן חֲזָקִים בֶּאֱמוּנָה כְּפִי שֶׁלִּמַּדְתִּי אֶתְכֶם? וְעָנוּ כֻּלָּם פֶּה אֶחָד: ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַוָ״ה אֱלֹקֵינוּ הַוָ״ה אֶחָד״, כְּשֵׁם שֶׁאַתָּה אֶחָד, כֵּן אֵין בְּלִבֵּנוּ רַק אֶחָד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, פָּתַח וְאָמַר: ״בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד״, הוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי נוֹתֵן לְךָ תּוֹדָה, שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלִּי מַחֲזִיקִים בְּךָ בְּיַחַד (עֵץ בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה צח, סִימָן ג׳). וְאֵימָתַי זֶה יִהְיֶה? בְּעֵת הַגְּאֻלָּה.

הִנֵּה בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, כְּשֶׁאָנוּ מְכִינִים עַצְמֵנוּ לְהִתְקַבֵּץ יַחַד בַּקִּבּוּץ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, נִרְאֶה לְהַשְׁלִים זֶה עִם זֶה, וּלְהִתְאַחֵד בְּאַחְדוּת אַחַת. אִם יֵשׁ מִי שֶׁחַיָּב כֶּסֶף לְזוּלָתוֹ, יֵלֵךְ וִישַׁלֵּם, וְאַל יִתְחַמֵּק, חַס וְשָׁלוֹם. וְאִם אֵין לוֹ כָּרֶגַע, יָבוֹא לְמַלְוֶהוּ וְיִתְנַצֵּל וְיֹאמַר בְּנַחַת: ״רְאֵה, קָשֶׁה לִי לִפְרֹעַ חוֹבִי, וּבְוַדַּאי כְּשֶׁיִּרְוַח לִי אֲשַׁלֵּם לְךָ״, וּבְכָל פַּעַם יְשַׁלֵּם מְעַט מְעַט וְכוּ׳.

״כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ״, אָנוּ יוֹצְאִים עַתָּה מִכָּל הַשָּׁנָה, וְיֵשׁ לָנוּ מִלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ — עַל הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁרוֹצֶה לְהַפִּילֵנוּ וּלְשָׁבְרֵנוּ, נוֹתֶנֶת הַתּוֹרָה עֵצָה: ״וּנְתָנוֹ הַוָ״ה אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶיךָ״, אַתָּה

תַּצְלִיחַ לְהַפִּיל אוֹיְבֶיךָ, הֲכִיצַד? "בְּיָדֶיךָ", תַּחֲזִיר אֶת הַגְּנֵבָה וְהַגְּזֵלָה שֶׁיֵּשׁ בְּיָדֶיךָ, וְאָז "וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ", תּוּכַל לְהַחֲזִיר גַּם אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה, זֶה הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ, לֵילֵךְ וּלְהָפִיץ כָּל יוֹם בַּשָּׁנָה.

יֶשְׁנָם מִלְיוֹנֵי יְהוּדִים, שֶׁאֵינָם יוֹדְעִים הֵיכָן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, "וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר פֶּתַח הַבַּיִת הִכּוּ בַּסַּנְוֵרִים וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח". לָמָּה תִּהְיוּ עֲצוּבִים וּמְדֻכְדָּכִים? הִנֵּה אַתֶּם שׁוֹמְעִים דְּרָשָׁה, קַבְּלוּ אֶת הַדְּבָרִים, וּלְאַחֲרֶיהָ תֵּצְאוּ לַחוּץ וְתִתְבּוֹדְדוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְתֹאמְרוּ: "חָטָאתִי, עָוִיתִי פָּשַׁעְתִּי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי הֵכִי מְגֻשָּׁם בָּעוֹלָם, עֵינַי מִסְתַּכְּלוֹת בַּמְּקוֹמוֹת הַמְגֻנִּים, אָזְנַי שׁוֹמְעוֹת כָּל מִינֵי שֶׁקֶר וּלְשׁוֹן־הָרַע, כָּל מִינֵי כְּלֵי תִּשְׁקֹרֶת שֶׁמַּדִּיחִים נֶגֶד הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְנֶגֶד כָּל הַקָּדוֹשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, אֲנִי כַּעֲסָן, אֲנִי רוֹצֵחַ, אֲנִי מִתְפָּרֵץ בַּבַּיִת, הַפֶּה שֶׁלִּי אֵינוֹ מַפְסִיק לְקַלֵּל, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לְקַדֵּשַׁת הַפֶּה, שֶׁאֶזְכֶּה רַק לְדַבֵּר מִמְּךָ, שֶׁאֶזְכֶּה לְשַׂמֵּחַ וּלְחַזֵּק יְהוּדִים, שֶׁאֶזְכֶּה לִהְיוֹת סַנְגֶּן גָּדוֹל, שֶׁתִּהְיֶה לִי אֲרִיכוּת אַפַּיִם, שֶׁאֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ אוֹתְךָ" וְכוּ'. דְּעוּ לָכֶם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא קוֹרֵא לָאָדָם בְּכָל יוֹם, וְהַצַּדִּיקִים זוֹכִים לִשְׁמֹעַ אֶת הַכְּרוּז הַזֶּה.

אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶּה צַדִּיק? צַדִּיק בִּשְׁל עַצְמוֹ שְׁלֹשִׁים, אַרְבָּעִים שָׁנָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזוֹרֵק עַצְמוֹ לָאָרֶץ וְצוֹעֵק וּבוֹכֶה: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לִרְאוֹת אוֹתְךָ.

אִם רַבֵּנוּ זַ"ל צָוָה לֹא לִשְׁתּוֹת יַיִן שָׂרָף, אָז לֹא שׁוֹתִים, רַק יַיִן לְקִדּוּשׁ וּלְהַבְדָּלָה, אִם רַבֵּנוּ זַ"ל אָמַר לֹא לְעַשֵּׁן, אָז לֹא מְעַשְּׁנִים, יֵשׁ לָכֶם מֶשֶׁג מַה זֶּה צַדִּיק? צַדִּיק דָּבוּק בָּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמג): הַצַּדִּיק הוּא כָּל־כָּךְ גָּבוֹהַּ, שֶׁלֹּא רוֹאִים אֶצְלוֹ כְּלוּם, וְנִרְאֶה כְּאִישׁ פָּשׁוּט, כְּדֶגְמַת שִׁיר הַשִּׁירִים, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יָדַיִם ג, ה): כָּל הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים; וְלָכֵן עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן "וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ", כָּל אֶחָד בְּהֶכְרֵחַ לוֹ לָצֵאת לַהֲפָצָה בְּכָל יוֹם, וּמִי שֶׁיּוֹצֵא לַהֲפָצָה הוּא הֶעָשִׁיר הֲכִי גָּדוֹל וְעוֹסֵק בְּיַהֲלוֹמִים. הַמַּתָּנָה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁקִּבַּלְנוּ מִמּוֹהַרַנ"תְּ זַ"ל — לָצֵאת לַהֲפָצָה, וּמִי שֶׁיֵּצֵא בֶּאֱמֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם,

כְּדֵי לְהַחֲזִיר יְהוּדִים בִּתְשׁוּבָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְשַׁלֵּם לוֹ בַּחֲזָרָה, וְיִהְיֶה לוֹ שֶׂפַע גָּדוֹל. הַכֶּסֶף נִמְצָא אֲצָלוֹ יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (חַגַּי ב, ח): ״לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב אָמַר יְהוָ״ה צְבָקוֹת״. וְלָכֵן דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת אָמְרוּ: אֱלוּ״ל — רָאשֵׁי תֵּבוֹת (שְׁמוֹת יח, ז): ״וַיִּשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם״; הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁנָּדוּן אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ לְכַף זְכוּת, הַיּוֹדְעִים אַתֶּם מָה עוֹבֵר עַל בְּנֵי אָדָם? לָזֶה, מִסְכֵּן, אֵין יְלָדִים, לָזֶה, מִסְכֵּן, אֵין יְלָדִים בְּרִיאִים, לָזֶה אֵין מַה לֶּאֱכֹל, זֶה מָלֵא חוֹבוֹת וְכוּ׳, מַה לָּכֶם מִתְפָּרְצִים עַל זוּלָתְכֶם, וְכִי אַתֶּת יוֹדְעִים מָה עוֹבֵר עָלָיו?!

הִנֵּה אָנוּ נִמְצָאִים עַכְשָׁו בַּחֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה, יוֹצְאִים מִכָּל הַשָּׁנָה וּמַתְחִילִים לַחֲשֹׁב: מֶה עָשִׂינוּ, הַאִם גָּמַלְנוּ חֶסֶד לִיהוּדִי?! יֵשׁ אֲנָשִׁים רְשָׁעִים שֶׁעוֹשִׂים רַק רָעָה לַשֵּׁנִי, דְּעוּ לָכֶם, שֶׁיְּקַבְּלוּ עָנְשָׁם מֻשְׁלָם. וְלָכֵן רְאוּ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וְלַעֲשׂוֹת שָׁלוֹם זֶה עִם זֶה, וּלְהַרְבּוֹת בְּאַהֲבָה וּבְאַחְדוּת. וּמֵאַיִן יוֹדְעִים שֶׁאוֹהֲבִים אֶת הַזּוּלָת? אִם מְזַכִּים גַּם אוֹתוֹ לְהַשִּׂיג הַשָּׂגוֹת אֱלֹקוּת, אִם אֲנִי יוֹדֵעַ מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, אֲזַי אֲנַכְּה גַּם אֶת חֲבֵרִי לֵידַע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל. הָבָה נְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ עַכְשָׁו לְהַחֲזִיר אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה.

וְהִנֵּה יֵשׁ לִי כִּסּוּפִים עֲצוּמִים לְהָבִיא אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל אֶל צִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה! זוֹ הַתַּאֲוָה שֶׁלִּי! וְאֵינֶנִּי יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר עַל תַּאֲוָתִי, וְדָבָר זֶה אֲנִי רוֹצֶה לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל, אֲנִי רוֹצֶה לְגַלּוֹת וּלְפָרְסֵם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, שֶׁיְּקַיֵּם: ״לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי״. זוֹ הַתַּאֲוָה שֶׁלִּי, זֶה הַיֵּצֶר הָרָע שֶׁלִּי, שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לִתְפֹּס אֶת הָרָע וּלְהַשְׁלִיכוֹ בְּתוֹךְ הַיָּם, עַד שֶׁיִּלְכָּל עַם יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה טוֹב. בֹּאוּ וְתַעְזְרוּ לִי, אֲנִי אָדָם יָחִיד, תִּרְאוּ אֵיךְ הַסָּמ״ךְ־מ״ם רוֹצֶה רַק אוֹתִי, וְהֶעֱלִיל עָלַי עֲלִילַת שָׁוְא וָרֶשַׁע, וּבְרַחֲמֵי גַּם הַסּוֹף שֶׁלּוֹ יָבוֹא, אוֹי לוֹ וְאוֹי לְנַפְשׁוֹ וּלְגֶנֶדָא דִּלֵיהּ, אַף לְעֵת עַתָּה אֲנִי זָקוּק לִתְפִלּוֹתֵיכֶם, תִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲבוּרִי, עֲשׂוּ לִי חֶסֶד, זִרְקוּ מִלָּה טוֹבָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּעֲבוּרִי. אַתֶּם יוֹדְעִים מַה תְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת?! אֲנִי נִמְצָא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאַל יִהְיֶה נָקֵל בְּעֵינֵיכֶם. וְלָכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם, תִּתְפַּלְּלוּ בַּעֲבוּרִי, עֲשׂוּ עִמָּדִי חֶסֶד, תִּתְרְמוּ לִי

חָמֵשׁ דַּקּוֹת, אֵינִי צָרִיךְ יוֹתֵר. וּמִכֶּם אֲבַקֵּשׁ, תִּזְכְּרוּ שֶׁחֶלְפָה עֲלֵיכֶם שָׁנָה שְׁלֵמָה, וְאָנוּ כְּבָר בְּסוֹף הַשָּׁנָה, נוֹתְרוּ לָנוּ שְׁבוּעַיִם וָחֲצִי בִּלְבָד.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, הָבָה נִקַּח עַצְמֵנוּ בְּיָדֵינוּ, בֹּאוּ נַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, בֹּאוּ נַחֲזִיר עוֹד יְהוּדִים בִּתְשׁוּבָה, בֹּאוּ נֹאהַב עוֹד יְהוּדִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָנוּ, שֶׁבִּזְכוּת זֶה שֶׁאֲנַחְנוּ נִדְאַג לְאַחֵינוּ, לְקָרְבָם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יִקַּיֵּם אֶצְלֵנוּ: אֱלוּ״ל — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: ״לָ׳תֵּת לָ׳כֶם אַ׳חֲרִית וְ׳תִקְוָה״ (יִרְמְיָה כט, יא), אִם יְהוּדִי מְקָרֵב אֶת הַזּוּלַת, וְכֵן אִם עוֹסֵק בַּהֲפָצָה, הוּא אָ׳הוּב לְ׳מַעְלָה וְ׳נֶחְמָד לְ׳מַטָּה — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: אֱלוּ״ל. אֲנָשִׁים אוֹהֲבִים לִשְׁמֹעַ דִּבּוּר טוֹב, כִּי כֻּלָּם שְׁבוּרִים, רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן כט): ׳טוֹב׳ — הַכֹּל חֲפֵצִים לִשְׁמֹעַ, תְּחַזֵּק אוֹתִי תְּעוֹדֵד אוֹתִי — אָדָם אוֹמֵר, כִּי רַע יֵשׁ לִי מַסְפִּיק. לָמָּה לֹא תַּתְחִילוּ עַכְשָׁו לְחַזֵּק אֶת הַהוֹרִים, אֶת הָאִשָּׁה אֶת הַיְלָדִים.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבִּזְכוּת זֶה שֶׁאֲנַחְנוּ נְקַיֵּם ״וְשָׁבִיתָ שְׁבִיו״, שֶׁנִּזְכֶּה לְהוֹצִיא מֵהַשֶּׁבִי עוֹד אַלְפֵי אֲלָפִים וְרִבְבוֹת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל קְדוֹשׁוֹת וּטְהוֹרוֹת, אֲזַי תְּשׁוּבָתֵנוּ תִּתְקַבֵּל לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן.

אַל תִּהְיוּ בַּטְלָנִים, צְאוּ עַכְשָׁו לַשָּׂדֶה, וּתְדַבְּרוּ חָמֵשׁ דַּקּוֹת אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֵין זֶה דָּבָר קָשֶׁה כְּלָל וּכְלָל, אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶּה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כָּתוּב בַּזֹּהַר (שְׁלַח קסח.): דָּוִד הַמֶּלֶךְ מִשְׁתַּמֵּשׁ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בִּתְהִלִּים בַּמִּלָּה ׳תְּפִלָּה׳: תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה, תְּפִלָּה לְדָוִד, תְּפִלָּה לֶעָנִי. ״תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה״ — תָּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּשֶׁהָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל, אֵיזוֹ תְּפִלָּה הָיְתָה זוֹ, אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (דְּבָרִים רַבָּה, פָּרָשָׁה יא, סִימָן ו׳), שֶׁהִתְפַּלֵּל חֲמֵשׁ־מֵאוֹת וְחָמֵשׁ־עֶשְׂרֵה תְּפִלּוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּכָּנֵס לָאָרֶץ, וְאָמַר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: רַב לָךְ, וּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּשֶׁהִתְפַּלֵּל, כָּל הָעוֹלָמוֹת הָיוּ פְּתוּחִים. ״תְּפִלָּה לְדָוִד״ — דָּוִד הַמֶּלֶךְ הָיָה עָמוּד הַתְּפִלָּה, וְהִתְפַּלֵּל כָּל יְמֵי חַיָּיו, כִּי הָיָה נִרְדָּף עוֹד בְּטֶרֶם נוֹלָד, וְאַחַר־כָּךְ אֶחָיו מֵרְרוּ אֶת חַיָּיו, וְכֵן חָמִיו, וּבָנָיו, כֻּלָּם קָמוּ נֶגְדּוֹ, עַד שֶׁכָּל חַיָּיו הָיוּ תְּפִלָּה. וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אוֹמֵר דָּוִד

הַמֶּלֶךְ: "תְּפִלָּה לֶעָנִי" — תְּפִלַּת הֶעָנִי עוֹטֶפֶת אֶת כָּל הַתְּפִלּוֹת וְעוֹלָה עַל כֻּלָּם.

אָנוּ עֲנִיִּים; בְּגַשְׁמִיּוּת — אֵין לָנוּ מָמוֹן כְּלָל, אָנוּ מְלֵאֵי חוֹבוֹת, עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, וְכֵן בְּרוּחָנִיּוּת — כָּל הַשָּׁנָה לֹא לָמַדְנוּ מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, הֵיֵשׁ עָנִי גָּדוֹל יוֹתֵר מִזֶּה?! כָּל הַשָּׁנָה פֹּה וָשָׁם הֶחְסַרְנוּ תְּפִלּוֹת בְּמִנְיָן וְכוּ׳. אִם נֵצֵא עַכְשָׁו בַּחוּץ, אוֹמֵר הַזֹּהַר — תְּפִלַּת הֶעָנִי עוֹשָׂה עֲטִיפִין לְכָל הַתְּפִלּוֹת, וּמַעֲלָה אוֹתָן לַשָּׁמַיִם.

וְלָכֵן רְאוּ לִשְׂמֹחַ שֶׁזִּכִּיתֶם לִהְיוֹת מְקֻרָבִים לְרַבִּי אֱמֶת כָּזֶה, שֶׁמְּעוֹרֵר וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אֶתְכֶם, וְאַחַר־כָּךְ תֵּצְאוּ לְהִתְבּוֹדֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, כָּל רָגָק וְרָגָקָה יִתְפַּלְּלוּ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם שִׁדּוּךְ טוֹב, כָּל אַבְרֵךְ יִתְפַּלֵּל שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שָׁלוֹם־בַּיִת, וְיִזְכֶּה לִילָדִים, וְתִרְאוּ לְהַרְבּוֹת בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְאָז תִּהְיוּ כֵּלִים לְקַבֵּל בָּהֶם שָׂנָה טוֹבָה וּמְתֻקָּה.

אֲנִי מְקַוֶּה מְאֹד לָבוֹא בְּקָרוֹב מְאֹד לְאֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ, וְהַכֹּל בִּזְכוּת תְּפִלּוֹתֵיכֶם, הֵן אֵל כַּבִּיר לֹא יִמְאַס תְּפִלַּת רַבִּים. בִּזְכוּת הַתְּפִלּוֹת וְהַשְּׂמָחוֹת שֶׁתִּהְיוּ בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה נִזְכֶּה לִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת.

אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, שֶׁזָּכִינוּ לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, רְאוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה נַמְתִּיק אֶת כָּל הַדִּינִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּזְכֶּה לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וּבְיַחַד נִזְכֶּה לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמָּשִׁיחַ.

כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה...

י׳ תפב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

הָעִקָּר תִּרְאִי לָדוּן אֶת בַּעְלֵךְ לְכַף זְכוּת, וְאַל תָּרִיבוּ בֵּינֵיכֶם, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר שֶׁיִּהְיֶה בֵּינֵיכֶם שָׁלוֹם וְאַהֲבָה, וְתַעְזְרוּ זֶה לָזֶה, וְאָז תִּהְיֶה הַבְּרָכָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת.

כִּי כָּל הַצָּרוֹת בָּאוֹת עֵקֶב הַקְּטָטוֹת וְהַמְּרִיבוֹת שֶׁלָּכֶם, וְלָכֵן הִשָּׁמְרוּ מְאֹד מֵרִיב וּמָדוֹן, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְרַחֵם עֲלֵיכֶם כְּבָר, וְתִהְיֶה הָאַחֲוָה וְהָאַחְדוּת מְנַת חֶלְקְכֶם, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר מִכֶּם תָּמִיד בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תפג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת הַתַּלְמִידִים, וְתַחְדִּיר בָּהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם וְאַהֲבָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דָּבָר חָשׁוּב יוֹתֵר מֵאַהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וּלְהַגִּיעַ לָזֶה צְרִיכִים הַרְבֵּה תְּפִלָּה, לְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לֶאֱהֹב אוֹתְךָ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֲזֹר נָא לִי שֶׁאֶזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהִכָּלֵל בְּךָ״. וְאִם תַּעֲשֶׂה כֵּן, תִּרְאֶה בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְתִרְאוּ לָצֵאת לַהֲפָצָה, וְאָז תִּהְיֶה לָכֶם הַצְלָחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת וּבְרָכָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת, כִּי אֵין דָּבָר חָשׁוּב יוֹתֵר מִזֶּה.

נָא וְנָא רְאוּ שֶׁלֹּא לִהְיוֹת שְׁבוּרִים, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח לְאִשְׁתְּךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה עַל הָרַגְלַיִם.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, כִּי זֹאת תֵּדַע, אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת שֶׁאַתָּה סוֹבֵל, בָּאוֹת רַק מֵאַחַר שֶׁאַתָּה נִמְשָׁךְ אַחַר עֲצָבוּת וַעֲצָלוּת, אֲשֶׁר נוֹבְעוֹת מִפְּגַם הַבְּרִית. לָכֵן רְאֵה לִמְסֹר נַפְשְׁךָ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, אֲשֶׁר אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קסט): כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ יִשְׁמֹר אוֹתוֹ מִפְּגַם הַבְּרִית. לָכֵן רְאֵה לִהְיוֹת שָׂמֵחַ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצִּילְךָ מֵהַפַּח שֶׁנָּפַלְתָּ אֵלָיו, וְעוֹד תִּהְיֶה צַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד.

הָעִקָּר רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֲמָשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, וּתְסַיֵּם בְּכָל שָׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וְכֵן תִּגְרֹס הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, וְעַל כֻּלָּם — תִּלְמַד הַרְבֵּה הֲלָכָה, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִזְהִיר מְאֹד לִלְמֹד הֲלָכָה, וְאָמַר (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן כט), שֶׁכָּל בַּר יִשְׂרָאֵל מְחֻיָּב לִלְמֹד בְּכָל יוֹם הֲלָכָה.

רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַשָּׁלוֹם־בַּיִת שֶׁלְּךָ, תְּחַזֵּק וּתְעוֹדֵד וּתְשַׂמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ, וְתִהְיֶה עַתָּן גָּדוֹל מְאֹד, וְאֵינְךָ צָרִיךְ לְהִפָּגַע מִכָּל

מִלָּה שֶׁהִיא אוֹמֶרֶת. וְאִם תֵּלֵךְ בְּצוּרָה כָּזוֹ, תִּרְאֶה אֵילוּ חַיִּים טוֹבִים וְנָעִימִים יִהְיוּ מְנַת חֶלְקֵךְ.

רַק תְּפִלָּה וְשׁוּב תְּפִלָּה, תִּתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאָז תַּצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

דַּע לְךָ, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רנג), שֶׁאָדָם צָרִיךְ לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַשָּׁנָה, כִּי אִם אָדָם אֵינוֹ יָשֵׁן מַסְפִּיק, זֶה מַזִּיק לוֹ לַמֹּחַ. וְלָכֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל עִנְיַן הַשָּׁנָה, לֹא לִישֹׁן יֶתֶר עַל הַמִּדָּה, וְלֹא פָּחוֹת מִדַּי, וּמַדּוּעַ? כִּי זֶה בְּעַצְמוֹ גּוֹרֵם לָאָדָם נְאוּף, אִם אֵין לָאָדָם יְשׁוּב הַדַּעַת, אֲזַי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, יָבוֹא לִידֵי חֲטָאִים. וְאֵימָתַי אֵין לָאָדָם יְשׁוּב הַדַּעַת? כְּשֶׁאֵינֶנּוּ יָשֵׁן דַּיּוֹ. וְלָכֵן רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל זְמַנֵּי הַשָּׁנָה.

וּבְעִנְיַן הַשָּׁנָה יֵשׁ עוֹד כְּלָל; הַסָּמ״ךְ־מ״ם אוֹרֵב מְאֹד מְאֹד עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בַּלַּיְלָה שֶׁלֹּא יֵלֵךְ לִישֹׁן, וְיִמְצָא לָאָדָם אַלְפֵּי עַסָּקִים, הָעִקָּר שֶׁלֹּא יֵלֵךְ לִישֹׁן, כִּי יוֹדֵעַ מֵרֹאשׁ מַה יִּהְיֶה בַּסּוֹף, הַיְנוּ כְּשֶׁאָדָם יֵלֵךְ לִישֹׁן מֵאֶחָר בַּלַּיְלָה, בַּבֹּקֶר לֹא יוּכַל לָקוּם, וְכָאן הוּא לוֹכֵד אוֹתוֹ בִּרְשָׁתוֹ, כִּי אִם אָדָם אֵינוֹ קָם בַּזְּמַן בַּבֹּקֶר, מִמֵּילָא כָּל הַיּוֹם הוֹלֵךְ לוֹ בְּשִׁכְרוּת, בְּלִי מֹחַ. וְזֶהוּ שֶׁכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א, ה): ״וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד״, כִּפְי שֶׁהוֹלְכִים לִישֹׁן — כָּךְ קָמִים, וְכָךְ עוֹבֵר לוֹ יוֹם שָׁלֵם; וְלָכֵן אָמְרוּ צַדִּיקִים, כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ לִישֹׁן כְּסוּס, הוּא קָם כַּסּוּס. אֲבָל אִם אָדָם זָרִיז בַּלַּיְלָה בִּזְרִיזוּת גְּדוֹלָה, וְהוֹלֵךְ לִישֹׁן כָּאֲרִי: קוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע וּמְתוַדֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֲזַי הוּא קָם בַּבֹּקֶר גִּבּוֹר כָּאֲרִי. וְלָכֵן לֹא בְּחִנָּם, שֶׁהַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַתְחִיל: יִתְגַּבֵּר כָּאֲרִי

לַעֲבוֹדַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ; וְלָמָּה לֹא דִּמָּה לְחַיָּה אַחֶרֶת, כְּסוּס וְכַדּוֹמֶה? אֶלָּא סוּס אֵינֶנּוּ יָשֵׁן.

וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וּרְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל הַשָּׁנָה, לֵילֵךְ לִישֹׁן מֻקְדָּם, וְאָז תָּקוּם מֻקְדָּם, וְכָל הַיּוֹם יֵלֵךְ לְךָ בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זְכָה אוֹתְךָ, שֶׁהַחִילוֹתָ לִלְמֹד מַסֶּכְתָּא אַחַר מַסֶּכְתָּא, וְהִגַּעְתָּ כְּבָר עַד מַסֶּכֶת סַכָּה בְּעִיּוּן רַשׁ״י וְתוֹסְפוֹת, אַתָּה צָרִיךְ לִרְקֹד מֵחֲמַת שִׂמְחָה, הִנֵּה יֵשׁ לְךָ כֵּלִים נִפְלָאִים וְאֶפְשָׁרוּת טוֹבָה מְאֹד, בְּכֵן רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ הָלְאָה וָהָלְאָה, וּשְׁמֹר עַל הַזְּמַן הַיָּקָר. אַךְ אָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לִלְמֹד בְּקִבְיעוּת, וְעָלָיו לִתֵּן נַיָחָא לַמֹּחִין, לָכֵן יוֹצְאִים לַהֲפָצָה. אָדָם יוֹצֵא לַהֲפָצָה, אֲזַי בַּדֶּרֶךְ הוּא צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְכָךְ יִנָּצֵל מֵרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת, כִּי אִם אָדָם מִתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְצוֹעֵק: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי חָסִיתִי בָּךְ, תִּשְׁמְרֵנִי שֶׁלֹּא אֶכָּשֵׁל בִּרְאִיּוֹת אֲסוּרוֹת״, אָז הַדִּבּוּר בְּעַצְמוֹ שֶׁמְּדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יַמְשִׁיךְ עָלָיו אֶת הַשְּׁכִינָה. וּכְשֶׁהוֹלֵךְ לְהָפִיץ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְזַכֶּה אוֹתוֹ שֶׁתִּהְיֶה לוֹ הֲפָצָה, וְכֵן שֶׁמְּזַכֶּה אֶת הָרַבִּים. וְלָכֵן זֶהוּ דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד הֲפָצָה.

וְאִם־כֵּן צְרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם, מִצַּד אֶחָד — לִלְמֹד הַרְבֵּה תּוֹרָה: מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא, מִדְרָשׁ, הֲלָכָה, זֹהַר וְתִקּוּנִים, וּלְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִנְחָה, עַרְבִית בְּמִנְיָן, וְגַם חֲצוֹת, וּמִצַּד שֵׁנִי — לָצֵאת וּלְזַכּוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּלְהָאִיר לָהֶם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְכָךְ מְזַכֶּךְ אֶת עַצְמוֹ.

וְלָכֵן רְאֵה לָקַחַת עַצְמְךָ בַּיָּדַיִם, וְתַעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ דַּרְכְּךָ. וְתִהְיֶה שָׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, אֲשֶׁר כָּל הַצָּרוֹת שֶׁלְּךָ, הֵן מֵחֲמַת שֶׁאֵינְךָ בְּשִׂמְחָה.

וְאֵימָתַי תֵּדַע שֶׁאַתָּה בְּשִׂמְחָה? כְּשֶׁתִּשַּׁמַּח אֶת אִשְׁתְּךָ, הָאִשָּׁה צְרִיכָה יוֹתֵר שִׂמְחָה מֵהַבַּעַל, כִּי עוֹבֵר עָלֶיהָ צָרוֹת וְיִסּוּרִים, וְהִיא בְּדֶרֶךְ כְּלָל נִמְשֶׁכֶת יוֹתֵר אֶל הָעַצְבוּת, כִּי הִיא מְאֹד סְמוּכָה לַסִּטְרָא אָחֳרָא — כָּךְ מוּבָא בַּכְּתָבִים, בְּסוֹד (מִשְׁלֵי ה, ה): ״רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת

מָוֶת״, וְלָכֵן צְרִיכִים לְתָפְסָהּ וּלְהַכְנִיסָהּ בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה, כַּמּוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן חֵלֶק ב׳, סִימָן כג), שֶׁצְּרִיכִים לִתְפֹּס אֶת הַיָּגוֹן וְהָאֲנָחָה בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה, וְעַל זֶה אוֹמֵר מוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת, אֵבֶל הָעֲזָר, פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, הֲלָכָה ג׳), שֶׁצְּרִיכִים לִתְפֹּס אֶת הָאִשָּׁה בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה, וְזֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו׳): אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ; וְלָכֵן רְאֵה לְשַׂמְּחָהּ, וּבְוַדַּאי כְּשֶׁהִיא תִּהְיֶה שְׂמֵחָה, גַּם לְךָ יִהְיֶה טוֹב. וְאַל תִּתְנַהֲגוּ בְּהַנְהָגוֹת מְשֻׁנּוֹת שֶׁל פְּרִישׁוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֲשֶׁר רַק יִגְרֹם לִשְׁנֵיכֶם צָרוֹת.

וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁכָּל אֵלּוּ הַדִּבּוּרִים יִכָּנְסוּ עָמֹק בְּלִבְּךָ, וְתַחֲזֹר עֲלֵיהֶם תָּמִיד.

וּבִכְלָל הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתַּעֲשֶׂה לְךָ סֵדֶר בְּשׁוּ״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, כִּי מִי שֶׁיִּלְמַד בְּכָל יוֹם כַּמָּה מִכְתָּבִים מִשָּׁם אֲפִלּוּ בִּקְרִיאָה בְּגַרְסָה, זֶה יַעֲזֹר לוֹ בְּמְאֹד מְאֹד, וַיַּדְבִּיקוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְלָכֵן רְאֵה לָקַחַת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, וְתֵצֵא לְהָפִיץ, וּתְזַכֶּה אֶת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאָז תִּרְאֶה אֶת הַטּוֹבוֹת שֶׁיַּעֲשֶׂה עִמְּךָ הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֵל ... גֵּרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, זֹאת תֵּדַע, אֲשֶׁר עִם אִשָּׁה צְרִיכִים לֵילֵךְ בְּסַבְלָנוּת גְּדוֹלָה מְאֹד, כִּי שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָיוּ לוֹ אֶלֶף נָשִׁים, וְאָמַר (קֹהֶלֶת ז, כח): וְאִשָּׁה בְּכָל אֵלֶּה לֹא מָצָאתִי; הַיְנוּ, שֶׁצְּרִיכִים לָדַעַת כֵּיצַד לְהִתְנַהֵג עִם הָאִשָּׁה. אָסוּר לְהַשְׁפִּילָהּ וּלְבַזּוֹתָהּ, חַס וְשָׁלוֹם, וּצְרִיכִים לִתֵּן לָהּ הַצֶּדֶק תָּמִיד, וּכְדִבְרֵי הַפִּתְגָּם הַשָּׁגוּר בָּעוֹלָם: ״הֱיֵה

חָכָם וְאַל תִּהְיֶה צוֹדֵק״, כִּי אִם תִּהְיֶה צוֹדֵק, תִּמְצָא עַצְמְךָ בַּחוּץ. וְזֶה חֵלֶק מֵהַחַיִּים, לִהְיוֹת וַתְּרָן גָּדוֹל בַּבַּיִת, כִּי הָאִשָּׁה מְחַפֶּשֶׂת תָּמִיד בְּאֵיזֶה אֹפֶן לְהִתְפָּרֵץ עַל הַבַּעַל.

וְאָמְנָם מוּבָא מֵהַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע: מִי שֶׁפָּגַם בַּדִּבּוּר — הוּא צָרִיךְ לִסְבֹּל מֵאִשְׁתּוֹ. וְלָכֵן הַסּוֹבֵל מֵאִשְׁתּוֹ סִימָן שֶׁפָּגַם בַּדִּבּוּר, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה רַחֲמִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּתַקֵּן אֶת דִּבּוּרוֹ. אִם אֶחָד סוֹבֵל מִילָדָיו — סִימָן שֶׁפָּגַם בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, אָז צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּמְחֹל לוֹ עַל שֶׁפָּגַם בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ, וְאִם אֶחָד פָּגַם בְּמַעֲשָׂיו, צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ מְחִילָה רַבָּה מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ עַל פְּגַם הַמַּעֲשִׂים. וְלָכֵן אֵין שׁוּם עֵצָה לִתֵּן לְךָ — רַק לִבְרֹחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּלְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תִּמְחֹל לִי, עַל שֶׁפָּגַמְתִּי בַּדִּבּוּר, כְּדֵי שֶׁאִשְׁתִּי לֹא תִּרְדֹּף אוֹתִי״. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (יְבָמוֹת סג.): זָכָה — עוֹזַרְתּוֹ, לֹא זָכָה — כְּנֶגְדּוֹ; וְזֶה סוֹבֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

הָיוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים שֶׁקִּבְּלוּ מִנְּשׁוֹתֵיהֶם, אַף שֶׁהָיוּ דְּבוּקִים בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְשָׁמְרוּ עַל דִּבּוּרֵיהֶם. אָז צְרִיכִים רַק לְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — וְזוֹ הָעֵצָה, וְלֹא לְהָגִיב עַל כָּל דָּבָר שֶׁהִיא אוֹמֶרֶת, אֶלָּא לִשְׁתֹּק, אַף שֶׁזֶּה קָשֶׁה בִּמְאֹד מְאֹד, כִּי טִבְעוֹ שֶׁל הָאָדָם, שֶׁהוּא מֻכְרָח לִהְיוֹת צוֹדֵק וּלְהָגִיב, וּלְהַרְאוֹת שֶׁאֵינֶנָּה בְּסֵדֶר, אַף שֶׁלְּעִתִּים זֶה נָכוֹן, אַךְ זֶה גּוֹרֵם אַחַר־כָּךְ לְפֵרוּדִים וּלְגֵרוּשִׁין, רַחֲמָנָא לִישֵׁזְבָן.

וְלָכֵן הֶחָכָם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ, שֶׁאֵינוֹ מִסְתַּכֵּל עַל דְּבָרִים כָּאֵלּוּ, וְכָל אֲשֶׁר הִיא אוֹמֶרֶת, מְהַנְהֵן בְּרֹאשׁוֹ לְאוֹת הֵן, אַף שֶׁאוֹמֶרֶת עַל יוֹם שֶׁהוּא לַיְלָה — מַסְכִּים עִמָּהּ, הֵינוּ בְּדֶרֶךְ הַשְּׁאָלָה, כְּלוֹמַר שֶׁהוּא וַתְּרָן, וְאֵינוֹ מִתְוַכֵּחַ עִמָּהּ בְּכָל פַּעַם בְּוִכּוּחִים.

כִּי זֶה טֶבַע הָאִשָּׁה, שֶׁתָּמִיד עוֹרֶכֶת בִּקֹּרֶת עַל בַּעְלָהּ, וְנַעֲשֵׂית כְּשׁוֹטֶרֶת עָלָיו: ״הֵיכָן הָיִיתָ, מָה עָשִׂיתָ, עִם מִי דִּבַּרְתָּ״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, כִּי בְּטִבְעָהּ סַקְרָנִית וְקַנְטְרָנִית הִיא. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (עֵין בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פָּרָשָׁה יח, סִימָן ב׳): מָה אִשָּׁה, שֶׁבָּאָה מֵהַמָּקוֹם הַצָּנוּעַ

בְּיוֹתֵר, מִיֶּרֶךְ אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכָךְ הוּא טִבְעָהּ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה אִם הָיְתָה בָּאָה מִמָּקוֹם מְגֻלֶּה, בְּוַדַּאי הָיְתָה בִּקָּרְתִית. וְאִם־כֵּן חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים כְּבָר אָמְרוּ אֶת זֹאת. וְלָכֵן נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת וַתְּרָן גָּדוֹל בַּבַּיִת, וְאָז תִּזְכֶּה לְהַצְלָחָה גְּדוֹלָה מְאֹד, אַךְ אִם תָּרִיב עִמָּהּ, וְתָשִׁיב לָהּ מִלְחָמָה, תַּאֲמִין לִי, שֶׁשְּׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָיָה הֶחָכָם מִכָּל הָאָדָם, וּכְבָר אָמַר שֶׁלֹּא תַּצְלִיחַ.

וְלָכֵן זוֹ הַבְּחִירָה שֶׁלְּךָ — תִּסְבֹּל וְתִשְׁתֹּק, וְאָז תִּזְכֶּה לְחַיִּים טוֹבִים. אַךְ אִם תִּהְיֶה חָכָם בְּעֵינֶיךָ וְתִתְפָּרֵץ עָלֶיהָ, אָז, רַחֲמָנָא לִצְלָן, מָרִים וּמְרוֹרִים יִהְיוּ חַיֶּיךָ. וְהַבְּחִירָה חָפְשִׁית. זוֹ הַמְצִיאוּת, וְזֶה אֲשֶׁר יֵשׁ לִי לִכְתֹּב לְךָ.

וּבְוַדַּאי אִם אָדָם זוֹכֶה וְחוֹזֵר בִּתְשׁוּבָה, הוּא יָכוֹל לִזְכּוֹת לְאִשָּׁה טוֹבָה, אִשָּׁה שֶׁתַּעֲזֹר לוֹ לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אַךְ הֱיוֹת שֶׁלֹּא כָּל אֶחָד זָכָה, יֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁנִּכְשְׁלוּ בְּפֶגַם הַבְּרִית, אֲשֶׁר כָּתוּב בְּתִקּוּנֵי־זֹהַר (תִּקּוּן י״ד), שֶׁמִּזֶּה סוֹבְלִים מִן הָאִשָּׁה. וְאִם חָזַר בִּתְיוּבְתָּא, חָזַר וְיָהִיב לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ. אִם אָדָם שָׁב בִּתְשׁוּבָה, נוֹתְנִים לוֹ בַּחֲזָרָה אֶת אִשְׁתּוֹ הָרִאשׁוֹנָה לוֹ.

וְלָכֵן רְאֵה מַה לְּפָנֶיךָ, וְקַיֵּם אֶת דִּבּוּרֵי אֵלּוּ אֲשֶׁר אֲנִי כּוֹתֵב לְךָ, וְאָז תַּתְחִיל לִחְיוֹת חַיִּים טוֹבִים וּנְעִימִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הָאָרֹךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְדַבֵּר עִם כָּל

אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כִּי אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עַכְשָׁו בְּמַצָּב קָשֶׁה בִּמְאֹד מְאֹד, וְהַסָּמ״ךְ־מ״ם אֵינֶנּוּ שׁוֹקֵט כְּרֶגַע, וְרוֹצֶה רַק שֶׁיִּהְיוּ פֵּרוּדִים וּפְלוּגִים בֵּינֵינוּ לְהַחֲלִישֵׁנוּ. וְלָכֵן הָעִקָּר לְהַחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד בְּכָל מְחִיר בְּשָׁלוֹם וְאַהֲבָה. וּצְרִיכִים הַרְבֵּה תְּפִלּוֹת לָזֶה.

וּבְפָרָט אֶת הַנַּעַר, צְרִיכִים לְדַבֵּר עִמָּהֶם רַק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִם מְדַבְּרִים שְׁטֻיּוֹת וַהֲבָלִים, מַתְחִילִים לִהְיוֹת וִכּוּחֵי סְרָק. אַךְ אִם מְדַבְּרִים מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז אֵין לָנוּ דִּבּוּרִים אֲחֵרִים רַק זֹאת. וְלָכֵן הָעִקָּר לְדַבֵּר רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר הוּא מְמַלֵּא כָּל עָלְמִין וְסוֹבֵב כָּל עָלְמִין וּבְתוֹךְ כָּל עָלְמִין, וְאֵין לָנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ!

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, מִכָּל תִּקֻּף הַצָּרוֹת וְהַסֵּבֶל שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, כִּי עִקַּר הַהִתְחַזְּקוּת — כְּשֶׁאָדָם נִמְצָא בְּצָרָה, וְעִם כָּל זֹאת מִתְחַזֵּק, זֶה סִימָן שֶׁכַּוָּנָתוֹ בֶּאֱמֶת, אַךְ כְּשֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּטוֹב וְהוּא מִתְחַזֵּק, אֵין זוֹ חָכְמָה, עִקַּר הַחָכְמָה, כְּשֶׁעוֹבְרִים עַל הָאָדָם מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים וּמַחֲזִיק מַעֲמָד.

וְזֹאת עָלֶיךָ לְדַבֵּר תָּמִיד עִם אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, וּלְחַזֵּק מְאֹד אֶת הַנַּעַר, אֲשֶׁר נִמְצָא בָּעִירָן שֶׁל הַיּוֹם בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וַאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁלּוֹקֵחַ אֶת עַצְמוֹ לַעֲזֹר לָהֶם לְהִתְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תפט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת.

מָה אֹמַר לְךָ! הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בִּמְאֹד מְאֹד. אֵצֶל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ כְּתִיב, שֶׁכָּל הָעָם עָמְדוּ עָלָיו, וְצָעַק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: "וְעוֹד מְעַט

וּסְקָלֻנִי״ (שְׁמוֹת יז, ג). אֲזַי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָפַף עָלָיו. כְּמוֹ־כֵן אֶצְלְךָ, לְעִתִּים נִדְמֶה לָאָדָם, שֶׁהִנֵּה כֻּלָּם עוֹמְדִים לְסָקְלוֹ וּלְרָגְמוֹ, אַךְ אִם יוֹדֵעַ שֶׁהוּא מִסְתַּתֵּר בְּסֵתֶר צֵל כְּנָפָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵינֶנּוּ יָרֵא מֵאִישׁ.

עַל־כֵּן רְאֵה לְהִתְחַזֵּק, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עֲזָרְךָ, שֶׁהִרְבַּצְתָּ תּוֹרָה בָּרַבִּים שָׁנִים רַבּוֹת כָּל־כָּךְ, הַמְשֵׁךְ בְּכֹחֲךָ זֶה, וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל אַף אֶחָד, וְכָךְ תַּצְלִיחַ.

וּבֶאֱמֶת רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַשִּׂמְחָה, אֲשֶׁר זֶה הַדָּבָר הַקָּשֶׁה בְּיוֹתֵר לָאָדָם — לְהַשִּׂיג אֶת עִנְיַן הַשִּׂמְחָה, כִּי עוֹבְרִים עָלָיו כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, עַד שֶׁהַשִּׂמְחָה רְחוֹקָה מִמֶּנּוּ וָהָלְאָה. וְעִקַּר גְּדֻלַּת הָאָדָם, שֶׁשָּׂמֵחַ בְּשִׂמְחָה אֵין סוֹפִית, עַל אַף כָּל הַסֵּבֶל שֶׁעוֹבֵר.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בְּרָכוֹת סא:): אַשְׁרֶיךָ שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה; הֲלֹא יֶשְׁנָם אֲנָשִׁים שֶׁנּוֹפְלִים בְּיֵאוּשׁ וּבְדָכָאוֹן וּבְבָעָיוֹת נַפְשִׁיּוֹת מִפְּאַת שְׁטֻיּוֹת וָהֶבֶל, זֶה רָצָה לִהְיוֹת חַיָּט, וַחֲבֵרוֹ בָּא וַהֲרָסוֹ, זֶה רָצָה לִהְיוֹת נַגָּר אוֹ צַבָּע וְכוּ׳, וַחֲבֵרוֹ הִצְלִיחַ מִמֶּנּוּ וְשָׁבַר אוֹתוֹ, וְאַתָּה, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אַשְׁרֶיךָ שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים בְּשִׁעוּרֵי תוֹרָה, בְּכֵן עָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תִּפֹּל בְּרוּחֲךָ כְּלָל וּכְלָל.

לָזֹאת אֲבַקְשְׁךָ מְאֹד מְאֹד, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ בְּמִפְעָלְךָ הַגָּדוֹל, לְזַכּוֹת אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְאַל תִּשָּׁבֵר מִכָּל הַקּוֹצִים סָבִיב.

נָא וָנָא רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם חָמֵשׁ דַּקּוֹת אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבְפָרָט עַל נְקֻדָּה אַחַת: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תַּרְחִיב לִי אֶת הַדַּעַת, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁלַח נָא לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה שֶׁאַרְגִּישׁ טוֹב, וְיֵלֵךְ לִי הַכֹּל בְּנָקֵל״. כִּי שִׂמְחָה, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן כד), זוֹ הָרְפוּאָה, וְגַם חַכְמֵי הָרוֹפְאִים אוֹמְרִים, שֶׁשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה. וְלָכֵן חָמֵשׁ דַּקּוֹת תִּתְפַּלֵּל רַק עַל שִׂמְחָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁתַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ, וְכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תצ.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

נָא וְנָא רְאִי לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת בַּעְלֵךְ בִּמְאֹד מְאֹד, וְהִזָּהֲרִי מְאֹד שֶׁלֹּא לְהַצִּיק וּלְיַסֵּר אוֹתוֹ. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זְכָה אוֹתָךְ בְּבַעַל טוֹב וְנִפְלָא, וְחָפֵץ בְּטוֹבָתֵךְ, בְּכֵן רְאִי אַתְּ לָדוּנוֹ לְכַף זְכוּת תָּמִיד, וְלִגְרֹם לַאֲוִירָה טוֹבָה שֶׁל שָׁלוֹם וְאַהֲבָה בַּבַּיִת, וְלֹא לְמְצֹא בּוֹ חֶסְרוֹנוֹת תָּמִיד, אֲשֶׁר זֶה בָּא מֵחַמַת הַקְּלִפּוֹת וְהַדִּמְיוֹנוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בָּךְ מֵחַמַת הָעֲוונוֹת.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָךְ, בִּזְכוּת שֶׁתְּכַבְּדִי אֶת בַּעְלֵךְ, שֶׁתִּזְכִּי לְבֵן זָכָר, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְזַכֶּה אוֹתִי לִהְיוֹת בַּבְּרִית.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תצא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחִיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא קַבְּלִי עַל עַצְמֵךְ לֶאֱכֹל בְּכָל מוֹצָאֵי־שַׁבָּת סְעֻדַּת מְלַוֶּה

מַלְכָּה עִם נְטִילַת יָדַיִם, אֲשֶׁר זוֹ סְגֻלָּה גְּדוֹלָה מִצַּדִּיקִים לְהֶרָיוֹן קַל וּלְלֵדָה קַלָּה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר בְּנָקֵל, וְאַל תַּחְשְׁשִׁי כְּלָל. הָעִקָּר רְאוּ לִשְׁמֹר עַל הַשָּׁלוֹם־בַּיִת, שֶׁיִּהְיֶה כָּבוֹד הֲדָדִי בֵּינֵיכֶם, וְלֹא לָרִיב וּלְהִתְקוֹטֵט, חַס וְשָׁלוֹם, כִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה צְרִיכִים הַרְבֵּה סַבְלָנוּת, וְרַק זֶה סוֹד הַהַצְלָחָה.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תצב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוֹ יָאִיר.

מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

הָעִקָּר רְאֵה לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְהַנִּיחַ בְּכָל יוֹם תְּפִלִּין, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְנָחוֹת מד.): כָּל הַמַּנִּיחַ תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם — זוֹכֶה לְחַיִּים; וּמַה זֶּה חַיִּים? אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יח), שֶׁאָדָם צָרִיךְ תָּמִיד לִהְיוֹת דָּבוּק בְּחַי הַחַיִּים, תָּמִיד לַחֲשֹׁב מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָז יִהְיֶה בֶּן חוֹרִין; כִּי לָמָּה אָדָם בְּגָלוּת? כִּי תָּמִיד חוֹשֵׁב עַל עֲבָרוֹ — מֶה הָיָה וְאֵיךְ יִהְיֶה, אֲבָל אִם תִּדְבַּק עַצְמְךָ רַק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז תִּהְיֶה בֶּן חוֹרִין אֲמִתִּי, וְיַעַזְבוּ אוֹתְךָ, וְתוּכַל לְשַׁקֵּם אֶת עַצְמְךָ.

אַךְ הָעִקָּר תִּהְיֶה דָּבוּק בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וְכֵיצַד זוֹכִים לָזֶה? עַל־יְדֵי שֶׁתַּרְגִּיל עַצְמְךָ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מַתָּנָה יוֹתֵר טוֹבָה מִלְּדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בִּשְׂפַת הָאֱם. אֲשֶׁר זֹאת תֵּדַע, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא וְאֵין בִּלְעָדָיו נִמְצָא, וְאִם מַרְגִּילִים עַצְמוֹ לָשִׂיחַ וּלְסַפֵּר בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, כָּל חַיָּיו חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי. וְאַל תְּסַפֵּר לְאִישׁ מֶה הָיָה עִמְּךָ וּמַה קוֹרֶה עִמְּךָ, אֵין זֶה עִנְיָנוֹ שֶׁל אַף אֶחָד, רַק

לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תְּסַפֵּר הַכֹּל, וּמִבְּנֵי־אָדָם תִּשָּׁמֵר בְּיוֹתֵר, שֶׁלֹּא לְסַפֵּר מֶה הָיָה עִמְּךָ, כִּי לָמָּה לְךָ צָרוֹת?!

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לְךָ בְּרִיאוּת הַשְׁלֵמָה וְתִתְאוֹשֵׁשׁ מֵהַכֹּל, אַךְ הָעִקָּר לִזְכֹּר תָּמִיד מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, לֹא לִשְׁכֹּחַ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ כְּרֵגַע, וְתַרְגִּיל עַצְמְךָ לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם תָּמִיד, וּכְדִבְרֵי הַנָּבִיא (יְשַׁעְיָה מ, כו): "שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה", תָּמִיד לְהַגְבִּיהַּ עֵינָיו לַשָּׁמַיִם. וְכַמּוּבָא בִּדְבְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קמט): כְּשֶׁקָּמִים בַּבֹּקֶר, הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן — לְהִסְתַּכֵּל עַל הַשָּׁמַיִם, וְזֶה מַכְנִיס דַּעַת בָּאָדָם.

לָזֹאת אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, תִּקַּח עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, תִּשְׁכַּח אֶת עַצְמְךָ לְגַמְרֵי, וְתַעֲשֶׂה הַתְחָלָה חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם, בְּכָל שָׁעָה וּבְכָל רֶגַע; כָּל דַּקָּה תִּהְיֶה אֶצְלְךָ חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי, וְתִתְחַזֵּק בְּמִדַּת הַשִּׁמְחָה, אֲשֶׁר הִיא הָעִקָּר בַּחַיִּים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תצג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמַה מְּאֹד נִצְטַעַרְתִּי לִשְׁמֹעַ מִכָּל הָעוֹבֵר עָלֶיךָ.

אוֹדוֹת מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, אֵין עֵצָה אַחֶרֶת, אֶלָּא לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּבִפְרָט עַל הַבֵּן הַזֶּה שֶׁלְּךָ, וְכֵן עַל שְׁאָר הַיְלָדִים.

רְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וְלֹא לְבַקֵּשׁ אָז שׁוּם דָּבָר, אֶלָּא רַק עַל הַצְלָחַת הַיְלָדִים, וְאָז הָיִיתָ רוֹאֶה אֵילּוּ

יְלָדִים טוֹבִים יִהְיוּ לָךְ. וּבְמֶשֶׁךְ הַיּוֹם ׳תִּגְנֹב׳ עוֹד חָמֵשׁ דַּקּוֹת וְתִתְפַּלֵּל עַל שְׁאָר צְרָכֶיךָ: פַּרְנָסָה, שִׂמְחָה וְכוּ׳, אַךְ חָמֵשׁ דַּקּוֹת תַּקְדִּישׁ בְּכָל יוֹם חֹק וְלֹא יַעֲבֹר לְהִתְפַּלֵּל עַל יְלָדֶיךָ, וּבְוַדַּאי עַל־יְדֵי־זֶה תִּזְכֶּה לְנַחַת דְּקְדֻשָּׁה מֵהֶם.

וּמִפְּאַת הַטִּרְדָּה שֶׁנִּתְהַוָּה עַתָּה, הַהֶכְרֵחַ לְקַצֵּר.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תצד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר רְאִי לְהִתְחַזֵּק וְלִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תִּהְיִי שְׂמֵחָה וַעֲלִיזָה, וְהַשִּׂמְחָה תָּבִיא לָךְ הַצְלָחָה בַּחַיִּים. וְכָךְ רְאִי לְבַקְּשׁוֹ יִתְבָּרַךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְשֶׁלֹּא אֶשְׁבֹּר מִשּׁוּם דָּבָר, וְאֶזְכֶּה לַעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְלָצֵאת מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַגָּלוּת שֶׁלִּי״, וְאָז תִּהְיִי הֲכִי מְאֻשֶּׁרֶת, כִּי רַק תְּפִלָּה זֶה הַנֶּשֶׁק הַיָּחִיד שֶׁלָּנוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּשְׁמַע בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת אֶצְלְכֶם.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תצה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

נָא וְנָא רְאֵה לִהְיוֹת חָזָק בְּמְאֹד מְאֹד בַּעֲבוֹדָתְךְ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, אֵינְךְ יוֹדֵעַ אֵילוּ כֹּחוֹת הַנֶּפֶשׁ יֵשׁ לְךְ. אַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמֵפִיץ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר זוֹ הַזְּכוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁלְּךְ, וְהִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עַל הַזְּכוּת הַזּוֹ. הֲיוֹדֵעַ אַתָּה כַּמָּה אֲנָשִׁים הִצַּלְתָּ מִשְּׁאוֹל תַּחְתִּית, הַמְתָאֵר אַתָּה לְעַצְמְךְ כַּמָּה אֲנָשִׁים הִצַּלְתָּ מִלְּאַבֵּד עַצְמָם לָדַעַת? ! אִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ, הָיִיתָ רוֹקֵד מֵחֲמַת רֹב שִׂמְחָה, כַּמָּה אֲנָשִׁים חָזְרוּ בִּתְשׁוּבָה עַל יָדְךְ!

מִקֹּדֶם הָיָה אֶצְלִי בָּחוּר, שֶׁקִּבֵּל קוּנְטֶרֶס בֶּעָבָר, וְחָזַר בִּתְשׁוּבָה, וְנַעֲשָׂה יְרֵא שָׁמַיִם גָּדוֹל, וּמִי יוֹדֵעַ אִם אֵין זֶה הַקּוּנְטֶרֶס שֶׁלְּךְ שֶׁנָּתַתָּ לוֹ. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (בָּבָא בַּתְרָא יא.): כָּל הַמְקַיֵּם נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל כְּאִלּוּ קִיֵּם עוֹלָם מָלֵא; הֲיוֹדֵעַ אַתָּה מַה זֶּה עוֹלָם מָלֵא? עוֹלָם יֵשׁ בּוֹ שֶׁמֶשׁ, לְבָנָה, כּוֹכָבִים, וּבְזֶה הָעוֹלָם: שִׁשָּׁה בִּלְיוֹן אֲנָשִׁים, אֵין סְפֹר חַיּוֹת, אֵין סְפֹר אִילָנוֹת, הָרִים וּגְבָעוֹת, נְהָרוֹת וְיָעָרִים, וְהַכֹּל זֶה פֹּה בְּגַשְׁמִיּוּת, וְכָךְ זוֹכִים בְּרוּחָנִיּוּת, אִם מְקָרְבִים רַק יְהוּדִי אֶחָד, מִכָּל שֶׁכֵּן עוֹד וְעוֹד יְהוּדִי, וְלָכֵן קַח עַצְמְךְ בַּיָּדַיִם, וְאַל תִּתֵּן שֶׁהַסָּ״ךְ־מ״ם יִשְׁבֹּר אוֹתְךְ לִהְיוֹת בְּעַצְבוּת.

רְאֵה ׳לְגַנֵּב׳ בְּכָל יוֹם חָמֵשׁ דַּקּוֹת הִתְבּוֹדְדוּת, לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּלְבַקְּשׁוֹ כָּל צָרְכֶיךְ, וּבֵין כָּךְ תְּבַקֵּשׁ גַּם עָלַי, כִּי אֲנִי זָקוּק לִישׁוּעוֹת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעַזְבְךְ.

הַמְאַחֵל לְךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תצו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה .. נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ.

רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בְּמְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עַל עִנְיַן הַשִּׂמְחָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זָכָה אוֹתְךָ עִם אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת, בִּזְכוּת חֵנָּם מַמָּשׁ זָכִיתָ שֶׁאֵינְךָ רָנָק, כַּמָּה בַּחוּרִים מְבֻגָּרִים מִסְתּוֹבְבִים, וְאֵינָם מוֹצְאִים זִוּוּגָם, וְאַתָּה בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, מָצָאתָ אֶת בַּת זוּגְךָ, אֵיזוֹ שִׂמְחָה צְרִיכָה לְמַלֵּא אֶת לִבְּךָ!

נָא וְנָא רְאֵה לְכַבְּדָהּ וּלְיַקְּרָהּ וּלְשַׂמְּחָהּ, כִּי אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו׃).

רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם חֻמָּשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, כְּדֵי שֶׁתְּסַיֵּם כָּל שָׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וְ׳תְּגַנֵּב׳ פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת וְתִלְמַד כְּסִדְרָן, עַד שֶׁתְּסַיֵּם פַּעַם אַחַר פַּעַם שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁנִּשְׁמַע אֶצְלְךָ בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת תָּמִיד.

הָעִקָּר שֶׁתֵּצֵא לְהָפִיץ אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה לְכָל טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי וּלְהַצְלָחָה בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

כִּי בֶּאֱמֶת אֵין עוֹד דָּבָר גָּדוֹל יוֹתֵר מֵהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזֶה תִּקּוּן הַבְּרִית גָּמוּר מְאֹד. מִי שֶׁפָּגַם בִּבְרִיתוֹ, תִּקּוּנוֹ — רַק לְהָפִיץ, הַיּוֹם אֵין לָנוּ כֹּחוֹת לָצוּם, כִּי עַל כָּל חֵטְא שֶׁל פְּגַם הַבְּרִית צְרִיכִים לָצוּם; הָאַר״י הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר עַל כָּל חֵטְא וָעָוֹן כַּמָּה תַּעֲנִיּוֹת צְרִיכִים לָצוּם, עַל הוֹצָאַת זֶרַע לְבַטָּלָה — פ״ד תַּעֲנִיתִים, נִדָּה — נ״ט תַּעֲנִיתִים, זָכוֹר — רל״ג תַּעֲנִיתִים וְכַדּוֹמֶה, וְזֶה רַק עַל חֵטְא אֶחָד, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁעָבְרוּ עַל הַחֵטְא עֶשֶׂר פְּעָמִים, אָז תִּכְפֹּל אֶת זֹאת: עֶשֶׂר פְּעָמִים פ״ד — הֲרֵי זֶה שְׁמוֹנָה־מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים יוֹם לָצוּם, וּמֵאָה פְּעָמִים — שְׁמוֹנַת־אֲלָפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת יָמִים לָצוּם, אֵין לָנוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה שָׁנִים לִחְיוֹת, כְּדֵי לָצוּם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה יוֹם. וְהִנֵּה בָּזֶה שֶׁמְּקָרְבִים עוֹד יְהוּדִי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בָּזֶה מְזַכִּים אֲחֵרִים, שֶׁגַּם הֵם יַנִּיחוּ תְּפִלִּין, וְגַם הֵם יִתְפַּלְּלוּ, וְגַם הֵם יִלְמְדוּ תּוֹרָה, וְיַחְזְרוּ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. וּבִזְכוּת זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו.

וְלָכֵן צְרִיכִים לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ מִבַּיִת לְבַיִת, וּמֵחָצֵר לְחָצֵר, וּמֵאוֹטוֹבּוּס לְאוֹטוֹבּוּס, מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ, מִישִׁיבָה לִישִׁיבָה, הֵיכָן שֶׁיֵּשׁ יְהוּדִים לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְזֶהוּ תִּקּוּן נִפְלָא לִפְגַם הַבְּרִית. וְאִם הָיִינוּ זוֹכִים לָדַעַת מַה זּוֹ הַפָּצָה, לְהָפִיץ אֶת אוֹרוֹ יִתְבָּרַךְ, הָיִינוּ עוֹסְקִים בָּזֶה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ הַכִּי גְּדוֹלָה.

וְלָכֵן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן! מֵאַחַר שֶׁעָבַר עָלֶיךָ בַּחַיִּים כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה צָרוֹת, וְנִכְשַׁלְתָּ כָּל־כָּךְ בִּפְגַם הַבְּרִית, קַח עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ, וְתָפִיץ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וָעֹז, וּבִפְרָט לְבַחוּרִים — סִפְרִים הַמְדַבְּרִים מִקְדֻּשַּׁת הַבְּרִית, וְכֵן סִפְרֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, אֲשֶׁר אֵלּוּ הַסְּפָרִים מַצִּילִים אוֹתָם, וְאֵין יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַה זֶּה פּוֹעֵל אֵצֶל בַּחוּרִים.

וְעַל־כֵּן אַל תִּהְיֶה בַּטְלָן, וּרְאֵה גַּם לְעוֹרֵר עוֹד אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּתְדַבֵּר עִמָּהֶם עַל לִבָּם שֶׁיֵּצְאוּ לְהָפִיץ. וְתִהְיֶה לְךָ עַיִן טוֹבָה, וְלֹא עַיִן צָרָה, חַס וְשָׁלוֹם, עַל אַף אֶחָד, אַדְרַבָּה, תִּרְאֶה שֶׁעוֹד אֲנָשִׁים יֵצְאוּ לְהָפִיץ, הַלְוַאי שֶׁכְּלַל יִשְׂרָאֵל יָפִיצוּ, וְאֶחָד יִתֵּן לַשֵּׁנִי, עַד שֶׁנִּזְכֶּה בֶּאֱמֶת לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. ״לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי״ — זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל הָרָצוֹן שֶׁלָּנוּ. וְאִם תַּעֲשֶׂה כֵּן, אֲנִי מְקַנֵּא בְּךָ!

תַּאֲמִין לִי, כְּשֶׁהָיִיתִי צָעִיר, הָלַכְתִּי מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת לְבֵית־הַכְּנֶסֶת, מִישִׁיבָה לִישִׁיבָה, וּפְעָמִים רַבּוֹת גֵּרְשׁוּנוּ, וַאֲנַחְנוּ בְּחָכְמָה וּבְתַחְבּוּלוֹת — הֵיכָן שֶׁמָּצָאנוּ בַּחוּרִים, הֵפַצְנוּ לָהֶם אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל. וְהִנֵּה כַּיּוֹם רוֹאִים, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֶת הַפֵּרוֹת, כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים חֲפֵצִים לִנְסֹעַ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּנְקָרֵב עוֹד אֲלָפִים וְרִבְבוֹת אֲנָשִׁים, שֶׁיָּבוֹאוּ לְבַסּוֹף אֶל צִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַף שֶׁנִּרְאֶה עַתָּה הַכֹּל כְּשָׁחוֹק, וְחוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה דִּמְיוֹן, אַךְ יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ, וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵיךְ שֶׁזֶּה יִתְקַיֵּם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תצז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳; הַתְּשׁוּבָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר, שֶׁאָדָם מוֹדֶה בְּטָעוּתוֹ וּבַמִּשְׁגֶּה שֶׁעָשָׂה, וְאוֹמֵר בְּגָלוּי שֶׁמִּתְחָרֵט עַל מַעֲשָׂיו. כִּי אִם אָדָם מַטְעֶה אֶת עַצְמוֹ וְאֶת אֲחֵרִים, אֵין לְךָ מְגֻנֶּה מִזֶּה. וְלָכֵן עִקַּר מִצְוַת תְּשׁוּבָה — זֶהוּ וְדַוּי, שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהִתְוַדּוֹת לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כָּזֹאת וְכָזֹאת עָשִׂיתִי, וַאֲנִי מִתְחָרֵט״. וְאִם חָטָא לְגַבֵּי בָּשָׂר וָדָם, צָרִיךְ לוֹמַר בְּפַרְהֶסְיָה: ״חָטָאתִי לִפְלוֹנִי אַלְמוֹנִי, וְדִבַּרְתִּי עָלָיו רַע, וַאֲנִי מוֹדִיעַ שֶׁזֶּהוּ שֶׁקֶר וְכָזָב״, זוֹ נִקְרֵאת תְּשׁוּבָה; וְלֹא שֶׁבָּא וְאוֹמֵר לְזוּלָתוֹ: ״מְחַל לִי, סְלַח לִי״ וְכוּ׳, בְּשָׁעָה שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּבָר קִבְּלוּ אֶת הַלָּשׁוֹן הָרָע שֶׁדִּבֵּר.

הָיָה אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּירוּשָׁלַיִם, פִּקֵּחַ גָּדוֹל מְאֹד, אֲשֶׁר הוּא בָּנָה אֶת הַ׳שׁוּל׳, וּלְבַסּוֹף גֵּרְשׁוּהוּ מִשָּׁם, אַךְ בַּחַיִּים חַיּוּתוֹ שָׁפְכוּ אֶת דָּמָיו, וּכְשֶׁאֲנִי בָּאתִי לְשָׁם בִּשְׁנַת תשכ״ו, הָיְתָה רַק קוֹמָה אַחַת בְּנוּיָה, וְהָיָה כָּתוּב עַל הַבִּנְיָן מִבַּחוּץ בְּזֶפֶת שְׁחוֹרָה: יִמַּח שְׁמוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳ וְכָתוּב שְׁמוֹ. וְכַיּוֹם זֶה שֶׁכָּתַב אֶת הַדְּבָרִים, הוּא נֶחֱשָׁב לְרָאשֵׁי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב. וְזֶה כָּל־כָּךְ מְגֻחָךְ, כִּי אַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ אֶת הָעָבָר שֶׁל בֶּן־בְּלִיַּעַל זֶה, שֶׁכּוֹתְבִים עָלָיו, שֶׁהוּא מִנְּקֵיֵּ הַדַּעַת שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, בְּשָׁעָה שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא): מִי שֶׁאֵין לוֹ אֱמוּנַת חֲכָמִים, יֵשׁ לוֹ צוֹאָה וְטִנּוּף בְּרֹאשׁוֹ. וְזֹאת רָאִינוּ בְּחוּשׁ, שֶׁאוֹתוֹ אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁבָּנָה אֶת הַבִּנְיָן, הָיָה זָקֵן וּבָא בַּיָּמִים, שֶׁהִגִּיעַ מֵאוּמָן, וּבְמִסִּירוּת נֶפֶשׁ לָקַח עַל עַצְמוֹ לִבְנוֹת בֵּית־הַכְּנֶסֶת, וּמָסַר נַפְשׁוֹ, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ, כִּי רָצוּ לְהָרְגוֹ כְּשֶׁלֹּא הָיָה לוֹ לְשַׁלֵּם. וְאָמַר פַּעַם בָּרַבִּים: ״שׁוֹפְכִים אֶת דָּמִי כָּל הַשָּׁנָה, וּבְעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בָּאִים אֵלַי וְאוֹמְרִים: ׳תִּמְחֲלוּ לִי, תִּמְחֲלוּ לִי׳ וְכוּ׳. וַאֲנִי מֻכְרָח לִמְחֹל, שֶׁהֲרֵי כְּתִיב בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ (אֹרַח חַיִּים, סִימָן

תרו), שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַמּוֹחֵל אַכְזָרִי, וְאִם־כֵּן הַהֶכְרֵחַ לִי לְהָשִׁיב: ׳מָחוּל לְךָ׳ וְכוּ׳. וְהַהוּא הוֹלֵךְ שָׂמֵחַ שֶׁמָּחֲלוּ לוֹ, וְאַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים, שׁוּב מַמְשִׁיךְ שָׁנָה שְׁלֵמָה לִשְׁפֹּךְ דָּמִי, וְאַחַר־כָּךְ בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים שׁוּב בָּא לְבַקֵּשׁ מְחִילָה״ וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְאָמַר עַל אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים: ״הֵם חוֹשְׁבִים שֶׁיִּנָּקוּ מֵעֹנֶשׁ, הֲרֵי בַּשָּׁמַיִם אֵין עֹנֶשׁ מַסְפִּיק בַּעֲבוּרָם״.

וְלָכֵן עִקַּר הַתְּשׁוּבָה, אִם אֶחָד דִּבֵּר עַל מִישֶׁהוּ רַע, הָעִקָּר לֵילֵךְ בָּרַבִּים וּלְפַרְסֵם: ״דִּבַּרְתִּי כָּךְ וְכָךְ וַאֲנִי מִתְחָרֵט״, זוֹ שְׁלֵמוּת הַתְּשׁוּבָה! וּבְוַדַּאי אַחַר שֶׁיְּגַלֶּה בָּרַבִּים שֶׁשָּׁגָה וְלֹא דִּבֵּר כָּרָאוּי, לֹא יַעֲשֶׂה כֵן לְהַבָּא.

וְכָל זֶה מוּסָר הַשְׂכֵּל בַּעֲבוּרֵנוּ, עַד כַּמָּה צָרִיךְ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִפְגֹּעַ בַּזּוּלַת, וְלֹא לְדַבֵּר רַע עַל שׁוּם יְהוּדִי, וּלְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לְהַלְבִּין פָּנָיו וְלֹא לִשְׁפֹּךְ דָּמוֹ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ עֲבֵרָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ, וְהָבֵן לְמַעֲשֶׂה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תצח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ, אֲשֶׁר אֵין לְךָ מִצְוָה גְּדוֹלָה מִזּוֹ, כִּי אִשָּׁה נִמְשֶׁכֶת תָּמִיד לְעַצְבוּת וְדִכָּאוֹן, וְעַל הַבַּעַל לְשַׂמְּחָהּ. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו:): אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ; כִּי הַסִּטְרָא אָחֳרָא מִתְלַבֶּשֶׁת מְאֹד עַל הַנָּשִׁים, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (מִשְׁלֵי ה, ה): ״רַגְלֶיהָ יֹרְדוֹת מָוֶת״; וְלָכֵן צְרִיכִים לְתָפְסָהּ לְתוֹךְ הַשִּׂמְחָה, וְזֶהוּ הַחוֹב הַמֻּנָּח עַל כָּל בַּעַל — לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְלִשְׁפֹּךְ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה שִׂמְחָה עָלֶיהָ, עַד שֶׁיַּעֲבֹר מִמֶּנָּה אֵלָיו בַּחֲזָרָה, שֶׁהִיא תְּשַׂמְּחֶנּוּ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זִכָּה אוֹתְךָ בְּאִשָּׁה צַדֶּקֶת, וְחָנַן אֶתְכֶם בִּבְנוֹת

חֶמֶד, הֲרֵי זוֹ הַמַּתָּנָה הַנִּפְלָאָה בְּיוֹתֵר. וְעַתָּה עָלֶיךָ לַעֲמֹל קָשֶׁה, שֶׁתִּהְיֶה תַּלְמִיד חָכָם, כְּדֵי שֶׁתִּהְיֶינָה בְּנוֹתֶיךָ — בְּנוֹת תַּלְמִיד חָכָם, בְּכֵן, רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֻמָּשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם — חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְתִגְרֹס פֶּרֶק אַחַר פֶּרֶק מִשְׁנָיוֹת, וְדַף אַחַר דַּף גְּמָרָא כְּסִדְרָן, וְתִהְיֶה עַקְשָׁן עַל זֶה, כָּל יוֹם קְצָת וְעוֹד קְצָת, וְזֶה יַצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ. אַךְ זֹאת הַבְטַח לִי, שֶׁלֹּא יֶחְסַר לְךָ בְּכָל יוֹם מִקְרָא, מִשְׁנָה, גְּמָרָא כְּסִדְרָן.

וְעַל כֻּלָּם — רְאֵה לִגְנֹב׳ בְּכָל יוֹם חָמֵשׁ דַּקּוֹת הִתְבּוֹדְדוּת, אֲשֶׁר אֵינְךָ יוֹדֵעַ גֹּדֶל הַמַּעֲלָה הַזּוֹ, פֹּה זֶה נִרְאֶה דָּבָר פָּעוּט, אַךְ לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם זֶהוּ דָּבָר גָּדוֹל בִּמְאֹד מְאֹד, וּכְשֶׁמְּדַבְּרִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — מִתְקַשְּׁרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע וּבַיִת מְשֻׁלָּכֶם, וְלֹא יֶחְסַר לָכֶם דָּבָר.

רַק הִתְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאִם תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה — תַּצְלִיחַ דַּרְכֶּךָ, וּבְכָל אֲשֶׁר תִּפְנֶה — תַּשְׂכִּיל וְתַצְלִיחַ. וְאַף שֶׁהַשִּׂמְחָה בָּאָה לָאָדָם קָשֶׁה מְאֹד, אַךְ אִם הָיוּ בְּנֵי־אָדָם יוֹדְעִים אֶל מַה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי הַשִּׂמְחָה, לֹא הָיוּ עוֹזְבִים אוֹתָהּ, כִּי אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ כְּתִיב (דִּבְרֵי־הַיָּמִים־א׳ טז, כז): ״עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקוֹמוֹ״, אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ זֶה רַק שִׂמְחָה. וְלָכֵן תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וּתְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לִהְיוֹת שָׂמֵחַ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לַעֲקֹר מִמֶּנִּי אֶת כָּל הַקְּשָׁיוֹת וְהַסְּפֵקוֹת שֶׁיֵּשׁ בִּי״, שֶׁכָּל זֶה בָּא מֵעַצְבוּת וּמְרִירוּת וְדָכָאוֹן פְּנִימִי; לָכֵן רְאֵה לָקַחַת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ וְתִהְיֶה בְּשִׂמְחָה, וּתְשַׂמַּח אֶת כֻּלָּם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תצט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסִדֵּר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! הִנֵּה יֵשׁ לִי בְּעָיוֹת וְרִצְיוֹנוֹת — אֵיךְ יְכוֹלִים לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ תַּחַת עֹל מַלְכוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, לֹא רַק אֶת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לִי רָצוֹן חָזָק לְקָרֵב אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אֶלָּא אֲנִי רוֹצֶה לַעֲסֹק — לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, שֶׁגַּם אֻמּוֹת הָעוֹלָם יִזְכּוּ לְהַכִּיר אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיֵּדְעוּ כֻּלָּם, אֲשֶׁר אֵין עוֹד מִלְבַדּוֹ. בְּוַדַּאי הָעִקָּר הוּא עַם יִשְׂרָאֵל, לֹא אָנוּחַ וְלֹא אֶשְׁקֹט, כָּל זְמַן שֶׁאֶחְיֶה, אַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וַאֲפִיצֵם, וַאֲגַלֶּה אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ. אַךְ אֲנִי רוֹצֶה גַּם שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ יֵדְעוּ, שֶׁיֵּשׁ רַק בּוֹרֵא כָּל עוֹלָמִים. וְלָכֵן אֵין לִי עֵסֶק עִם כְּלוּם, זוֹ הַבְּעָיָה שֶׁלִּי, וְזוֹ הַצָּרָה שֶׁלִּי, וְעַד שֶׁלֹּא אֶזְכֶּה לִרְאוֹת לְכָל הַפָּחוֹת מִלְיוֹן יְהוּדִים מֵעֵדוֹת הַמִּזְרָח שֶׁעָקְרוּ אוֹתָם מֵהָאֱמוּנָה, שֶׁיִּתְקָרְבוּ וְיִשְׁתּוֹקְקוּ לָבוֹא לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ זַ״ל, לֹא אָנוּחַ כְּלָל וּכְלָל. אַךְ מִלְּבַד זֹאת, אֲנִי רוֹצֶה לְגַלּוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי, וְכָל בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ, שֶׁכֻּלָּם יְדַבְּרוּ אֶל הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ.

וְחֵפֶץ ה׳ בְּיָדִי הִצְלִיחַ, שֶׁהִדְפַּסְתִּי כְּבָר אַלְפֵּי קוּנְטְרֵסִים בְּאַנְגְלִית, עַד שֶׁגּוֹיִים קוֹרְאִים בָּהֶם, וּמְחַיִּים עַצְמָם. וּמִי יוֹדֵעַ, אִם לְמָחָר לֹא יִתְגַּיְּרוּ כֻּלָּם.

וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, צְרִיכִים לְהָפִיץ לָהֶם, וּלְקָרְבָם אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁכְּבָר נִגָּאֵל, עַל־כֵּן אֵין לִי דְּאָגוֹת אֲחֵרוֹת רַק דְּאָגָה זוֹ, וְזוֹ הַבְּעָיָה שֶׁלִּי, וְרַק זֶה מַה שֶּׁאֲנִי חָפֵץ וּמִשְׁתּוֹקֵק, וְזֶה מֵנֵחַ בְּרֹאשׁ מַעְיָנַי.

מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל סִפֵּר, שֶׁהָיָה לוֹ חָבֵר, שֶׁלָּמַד עִמּוֹ בַּחֶדֶר בְּקַטְנוּתוֹ, וּכְשֶׁגָּדְלוּ, מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל עַל הַדֶּרֶךְ שֶׁלּוֹ, לָמַד הַרְבֵּה, וְהִתְקָרֵב מְאֹד לַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב זִי״ע, וְהַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ מִקְּרֶעמְנִיץ זִי״ע וְעוֹד צַדִּיקִים, וְאַחַר־כָּךְ הִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְהִגִּיעַ לִשְׁלֵמוּת שֶׁלּוֹ. הֶחָבֵר גַּם־כֵּן גָּדַל וְנִכְנַס בַּעֲסָקִים. יוֹם אֶחָד נִתְפַּס עַל שְׁחִיתוּת וַעֲוֹלוֹת, שֶׁהָרֵי סוֹף גַּנָּב לִתְלִיָּה. וּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל הָיָה מַזְהִירוֹ כָּל הַשָּׁנִים: אַל תִּסְתַּכְסֵךְ עִם הַמַּלְכוּת, כִּי דִּינָא דְּמַלְכוּתָא דִּינָא, וּרְאֵה

לְהִשָּׁמֵר שֶׁלֹּא לְהָפֵר חֻקֵּי הַמַּלְכוּת, וֶהֱיוֹת שֶׁלֹּא צִיֵּת לוֹ, לְבַסּוֹף סִיֵּם בְּבֵית־סֹהַר. וּמֵהַמַּעֲצָר כָּתַב לְמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל מִכְתָּב, וְכֹה הָיוּ דְּבָרָיו: ״אַיִי, הֱיִיתֶם צוֹדְקִים, אֲנִי בֶּאֱמֶת מִתְחָרֵט, אֲבָל אֵיךְ זוֹכִים לָצֵאת מִפֹּה?! אֲנִי נִמְצָא בְּבוֹר עָמֹק, כַּמָּה קוֹמוֹת מִתַּחַת לִפְנֵי הַקַּרְקַע, וְכֵיצַד אֵצְלִיחַ לָצֵאת״ וְכוּ׳. וּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל שָׁלַח דֶּרֶךְ בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה מִכְתָּב בַּחֲזָרָה: ״בֶּאֱמֶת, אִם הָיְתָה לְךָ חֲרָטָה אֲמִתִּית, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הָיָה עוֹזֶרְךָ, וְהָיִיתָ יוֹצֵא. אַךְ בֶּאֱמֶת אֵין חֲרָטָתְךָ אֲמִתִּית, אֶלָּא מַחֲשַׁבְתְּךָ הִיא: לָמָּה הֶצְרַכְתִּי לֵילֵךְ בְּדַרְכְּךָ זוֹ וּבְדַרְכְּךָ זוֹ עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לִתְפִיסָה, הֲלֹא הָיָה עָלַי לֵילֵךְ בְּדַרְכְּךָ אַחֶרֶת שֶׁלֹּא הָיִיתִי נִתְפָּס, אֵין זוֹ נִקְרֵאת חֲרָטָה״, וְדַי לְחַכִּימָא.

וְאוֹדוֹת שֶׁשָּׁאַלְתָּ וְכוּ׳, הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר (אָבוֹת א, יב): הֱוֵי מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַהֲרֹן, אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם. וַהֲרֵי נִדְמֶה כִּסְתִירָה: אוֹ שֶׁאַתָּה אוֹהֵב שָׁלוֹם אוֹ שֶׁאַתָּה רוֹדֵף שָׁלוֹם? אֶלָּא יְהוּדִי צָרִיךְ לִהְיוֹת תָּמִיד אוֹהֵב שָׁלוֹם, רַק לִרְצוֹת אֶת הַשָּׁלוֹם, וְעִם מִי? עִם אָדָם שֶׁחָפֵץ בֶּאֱמֶת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁשְּׁמוֹ יִתְבָּרַךְ שָׁלוֹם, אֲבָל אִם אָדָם אֵינוֹ רוֹצֶה אֶת הַשָּׁלוֹם, וְרַק מַלְבִּישׁ עַצְמוֹ כְּאִלּוּ רוֹצֶה שָׁלוֹם, אֲזַי וְרוֹדֵף שָׁלוֹם — שָׁלוֹם כָּזֶה תִּגָּרֵשׁ מִמְּךָ.

הִנֵּה נִכְנַסְנוּ לָגוּר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, וְתֵכֶף כְּשֶׁהַחִילוֹתִי לִרְאוֹת שֶׁיֵּשׁ לִי כָּאן עֵסֶק, רַחֲמָנָא לִצְלָן, עִם ׳סָמ״ךְ־מ״ם׳, שֶׁהַמְּקוֹמָה אֵינֶנּוּ כָּשֵׁר, וְהַחִנּוּךְ — הוּא לֹא רָצָה בְּשׁוּם פָּנִים לִתֵּן לָנוּ, שֶׁהַיְלָדִים יִלְמְדוּ בְּנִפְרָד, אֶלָּא רָצָה שֶׁיִּלְמְדוּ מֵעֶרֶב בָּנִים וּבָנוֹת, וְהַכַּשְׁרוּת הָיְתָה יְרוּדָה לְגַמְרֵי, וְהָעֵרוּב לֹא הָיָה עֵרוּב. אֲזַי נוֹכַחְתִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד, שֶׁהַשָּׁלוֹם הַכִּי גָּדוֹל יִהְיֶה — ״וְרוֹדֵף שָׁלוֹם״, הַיְנוּ שֶׁאֶבְרַח מִשָּׁלוֹם כָּזֶה. וְהִנֵּה הוּא צוֹעֵק שֶׁרוֹצֶה שָׁלוֹם, וְאֵינוֹ חָדֵל מִלְדַבֵּר ׳שָׁלוֹם׳... וַהֲלֹא אָנוּ רוֹאִים, שֶׁגַּם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל צוֹעֲקִים שֶׁרוֹצִים שָׁלוֹם, וּבֵין כָּךְ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, הוֹרְגִים יְהוּדִים לְלֹא רַחַם, וְדַם יִשְׂרָאֵל נִשְׁפָּךְ כַּמַּיִם. אָז מַה שַּׁיָּךְ כָּאן שָׁלוֹם?! וְכִי שָׁלוֹם חֲפֵצִים הֵם?! הֲלֹא רְצוֹנָם לִרְצֹחַ עוֹד וָעוֹד יְהוּדִים...

וְאִם־כֵּן מִצַּד אֶחָד הֱיֵה אוֹהֵב שָׁלוֹם, יְהוּדִי צָרִיךְ לֶאֱהֹב אֶת

הַשָּׁלוֹם, אִם זֶה עַל־פִּי הַתּוֹרָה, אִם פְּלוֹנִי רוֹצֶה בֶּאֱמֶת לְהִתְקָרֵב לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמִצַּד שֶׁנִּי — וְרוֹדֵף שָׁלוֹם, בִּרְאוֹתְךָ צָבוּעַ וְנוֹכֵל, אֲשֶׁר יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה אִינְטֶרֶס, אֵין זֶה נִקְרָא שֶׁחָפֵץ בְּשָׁלוֹם. וְלָכֵן אֶצְלִי נִגְמַר הַסִּפּוּר עִם ה׳סָּמָ״ךְ־מֵ״ם׳, אֲנִי רוֹאֶה כֵּיצַד הוּא רוֹדֵף אוֹתִי, וּמֵאֲחוֹרֵי גַּבִּי עוֹשֶׂה מַה שֶּׁעוֹשֶׂה, וְאִם לֹא אַחֲזִיק עַצְמִי חָזָק, כֻּלָּם יִפְלוּ בַּפַּח שָׁלוֹ, אֲזַי עָדִיף לִי לְקַיֵּם: ״וְרוֹדֵף שָׁלוֹם״, לִרְדֹּף אֶת הַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ וּלְהָדְפוֹ מִמֶּנִּי.

אֲנִי מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַתָּה מֵבִין דָּבָר מִתּוֹךְ דָּבָר.

רְאֵה רַק לַעֲזֹר לִי לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל חֶשְׁקִי וּרְצוֹנִי, לְגַלּוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, וְכָל הָרְחוֹקִים אֲנִי חָפֵץ לְקָרְבָם לְצוּר מַחֲצַבְתָּם; וַאֲנִי אֶהְיֶה הַמֵּלִיץ יֹשֶׁר בַּשָּׁמַיִם לְכָל הַבַּחוּרִים וְהַבַּחוּרוֹת, כִּי בְּנָקֵל יְכוֹלִים לְחַתְּנָם, אִם לֹא אֵלּוּ הָרְשָׁעִים שֶׁמּוֹנְעִים וּמְעַכְּבִים, וַחֲבָל מְאֹד עַל בְּנֵי הַנְּעוּרִים שֶׁיֵּלְכוּ לְאִבּוּד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תק.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב וְכָל טוּב סֶלָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ, וּמִפְּאַת טִרְדוֹתַי הָרַבּוֹת, לֹא הָיָה הַפְּנַאי לַהֲשִׁיבְךָ עַד כֹּה.

הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם הָרְבֵּה הִתְחַזְּקוּת, כִּי עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְהַכֹּל לְנַסּוֹת אֶת הָאָדָם לִרְאוֹת לִהְיָכָן יִבְרַח, אִם יֵשׁ לָאָדָם שֵׂכֶל, וּבוֹרֵחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, יֵשׁ לוֹ גַּן־עֵדֶן, הוּא דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְרוֹאֶה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמַרְגִּישׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְנוֹשֵׁם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אַךְ אִם אָדָם אֵינוֹ זוֹכֶה, מִסְכֵּן, נוֹפֵל

בְּגֵיהִנּוֹם, וּמָרִים לוֹ חַיָּיו בִּמְאֹד מְאֹד, וְרָב עִם כֻּלָּם, וְעוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר.

וְלָכֵן שָׁלַח לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בַּדּוֹר הַזֶּה אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁעָלֵינוּ לְהָפִיץ אֶת אוֹרוֹ, וּלְקָרֵב אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִרְאוֹת שֶׁתִּהְיֶה אַחְדוּת וְאַהֲבָה בֵּין כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְלַעֲקֹר אֶת הַגִּזְעָנוּת הָאֲרוּרָה שֶׁהֶחְדִּירוּ הַקְּלִפּוֹת, עַד שֶׁעוֹשִׂים פְּרוּדִים וּפְלוּגִים בֵּין נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּמִזֶּה נוֹבְעוֹת כָּל הַמַּחֲלֹקֶת וְכָל הַמִּפְלָגוֹת וְכָל הַצָּרוֹת. אֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ, כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בְּנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יד, א): ״בָּנִים אַתֶּם לַהֲוָ״ה אֱלֹקֵיכֶם״, וְזֹאת עָלֵינוּ לְהַחְדִּיר לְכֻלָּם, וְאָז יֹאהֲבוּ כֻּלָּם זֶה אֶת זֶה, וְאָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יִשְׂמַח כָּל־כָּךְ. וּכְדֶגְמַת אַבָּא גִּשְׁמִי, שֶׁשָּׂמֵחַ בִּמְאֹד מְאֹד שֶׁיְּלָדָיו מִתְאַחֲדִים יַחַד, וְכַאֲשֶׁר יֶשְׁנָן מְרִיבוֹת בֵּינֵיהֶם, הוּא מִצְטַעֵר מְאֹד. כְּמוֹ־כֵן וְיוֹתֵר מִכֵּן אֲצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁהוּא אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם, כְּשֶׁרוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ אַחְדוּת וְאַהֲבָה בְּעַם יִשְׂרָאֵל, זֶה גּוֹרֵם נַחַת־רוּחַ גָּדוֹל לְפָנָיו.

וְלָכֵן הָעִקָּר לְהָפִיץ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְקָרֵב אֶת כְּלַל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר שֶׁיִּהְיֶה לְךָ חֵלֶק גָּדוֹל בָּזֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

מְסֻפָּר עַל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָחוּם מִטְשֶׁערְנוֹבִּל זי״ע, בַּעַל מְחַבֵּר סֵפֶר ״מְאוֹר עֵינַיִם״, שֶׁבָּא לְמֶעזְ׳בּוּז לְצִיּוּן הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ זי״ע לְהִתְפַּלֵּל שָׁם, וְכֵן הָלַךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת שֶׁלּוֹ, אֲשֶׁר הָיָה בְּסָמוּךְ לַדִּירָה שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל נוֹלַד שָׁם, וְגָדַל שָׁם, וְהָיָה אָז רַבֵּנוּ זַ״ל יֶלֶד קָטָן, כְּבֶן שֶׁבַע שָׁנִים. וְרָאָה רַבֵּנוּ זַ״ל אֶת הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ מִטְשֶׁערְנוֹבִּל יוֹצֵא מִבֵּית־הַכְּנֶסֶת שֶׁל הַבַּעַל־שֵׁם־טוֹב הַקָּדוֹשׁ, וּמִתְיַשֵּׁב עַל הַכִּרְכָּרָה, וְהִתְבּוֹנֵן אַחֲרָיו. וְהִנֵּה רָאָה לְפֶתַע אֶת בַּעַל הָעַגָּלָה מַצְלִיף בְּשׁוֹטוֹ עַל הַסּוּסִים, וּבוֹ בָּרֶגַע פָּרְחָה צִפּוֹר מִמַּעַל, וּמֵהֶדֶף הַשּׁוֹט — נֶהֶרְגָה הַצִּפּוֹר. וְעָנָה וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: הִגִּיעַ לְךָ כֵּן. וְתֵכֶף כְּשֶׁשָּׁמַע הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָחוּם מִטְשֶׁערְנוֹבִּל אֶת

הַדִּבּוּרִים, הוֹרָה לָעֻגְלוֹן לַעֲצֹר, וְקָרָא לְרַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁהָיָה, כָּאָמוּר, יֶלֶד קָטָן. וְאָמַר לְתַלְמִידָיו שֶׁהָיוּ סָבִיב: מַה שֶּׁכָּתוּב אֵצֶל דָּוִד הַמֶּלֶךְ (שְׁמוּאֵל־א טז, יב): ״יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רֹאִי״, זֶה נֶאֱמַר עַל הַיֶּלֶד הַזֶּה, הוּא רָאָה טוֹב, וְהוֹרָה לָעֻגְלוֹן לְהַמְשִׁיךְ לִנְסֹעַ. הֵינוּ מִסְתָּמָא רַבֵּנוּ זַ״ל רָאָה, שֶׁזֶּה אֵיזֶה גִּלְגּוּל נְשָׁמָה מֵאֵיזֶה רָשָׁע, שֶׁהִתְגַּלְגְּלָה בַּצִּפּוֹר. וְזֶה הָיָה רַבֵּנוּ זַ״ל בִּהְיוֹתוֹ רַךְ בַּשָּׁנִים! נוֹכַל, אִם־כֵּן, לְתָאֵר לְעַצְמֵנוּ גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל צַדִּיק זֶה, שֶׁהָיְתָה לוֹ הַשָּׂגָה בְּרַבֵּנוּ זַ״ל!

וְלָכֵן עִקַּר הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁלָּנוּ צְרִיכָה לִהְיוֹת, שֶׁאָנוּ קְרוֹב לְמָאתַיִם שָׁנָה יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, הַדּוֹר הַחֲמִישִׁי מִמֶּנּוּ, וְלֹא הִכְּרָנוּ אַף דּוֹר עַד עַכְשָׁו, וַעֲדַיִן הָאֱמוּנָה שֶׁלָּנוּ כָּל־כָּךְ חֲזָקָה בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָנוּ מוּכָנִים לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל רַבֵּנוּ זַ״ל הַכֹּל, הֲרֵי זוֹ הַשִּׂמְחָה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁלָּנוּ! וְהָעִקָּר עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק מְאֹד, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי נוֹרָא וְנִפְלָא כָּזֶה, אֲשֶׁר מְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ בְּכָל הַמַּצָּבִים הַקָּשִׁים שֶׁעוֹבְרִים עָלֵינוּ, וְאִלְמָלֵא רַבֵּנוּ זַ״ל — מֶה הָיָה עִמָּנוּ?!

וְהִנֵּה רָאִיתִי עוֹד אֶת הַסִּפּוּר עַל הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָחוּם מִטְּשֶׁעֶרְנוֹבֶל זי״ע, שֶׁהִכְנִיסוּהוּ לְבֵית־סֹהַר, וְגָזְרוּ עָלָיו עֹנֶשׁ שְׁרֵפָה, וְנִבְהַלְתִּי וְנֶחֱרַדְתִּי בִּמְאֹד מְאֹד, צַדִּיק קָדוֹשׁ כָּזֶה, צָרִיךְ לַעֲבֹר סֵבֶל נוֹרָא מְאֹד! וְהָיָה מוּכָן כְּבָר לְהִשָּׁרֵף עַל קִדּוּשׁ ה׳, וּבָרֵגַע הָאַחֲרוֹן הִצִּילוּהוּ; וּמַה נֹּאמַר אֲנַן? אֲנָשִׁים קְטַנִּים, יְרוּדִים וּשְׁפָלִים כָּמוֹנוּ.

וְאוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, זֹאת אַגִּידָה לְךָ, אֲנִי אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא אֶעֱזֹב אַף פַּעַם, כִּי בָּאתִי מִמֶּנּוּ וַאֲנִי חוֹזֵר אֵלָיו, וּמַה שַּׁיָּךְ לַעֲזֹב אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, חַס וְשָׁלוֹם?! אַךְ זֹאת אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁלְּכָל הַפָּחוֹת אֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שֶׁעָזַרְתִּי מֶשֶׁךְ חַיַּי, וּמָסַרְתִּי נַפְשִׁי בַּעֲבוּרָם, וּבְטַלְתִּי זְמַנִּי מִתּוֹרָה וּתְפִלָּה בִּשְׁבִילָם; אֲשֶׁר גֹּדֶל אַהֲבָתִי לַלִּמּוּד — אֵין לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל, יֵשׁ לִי סִפְרִיָּה עֲנָקִית שֶׁל לְמַעְלָה מֵעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אֶלֶף סִפְרֵי קֹדֶשׁ, וַאֲנִי אוֹהֵב לִלְמֹד, וְעַז חֶשְׁקִי לִלְמֹד, וְהַכֹּל סָגַרְתִּי וּבְטַלְתִּי וְהִנַּחְתִּי בַּצַּד רַק בִּשְׁבִיל הַזּוּלַת, אָז לְכָל הַפָּחוֹת, שֶׁלֹּא יִשָּׁלְמוּ לִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה. כִּי לְדַאֲבוֹנִי הָרַב, כְּבָר הָיָה לְעוֹלָמִים, שֶׁאֲנָשִׁים שֶׁעָזַרְתִּי שָׁנִים רַבּוֹת,

וּלְבַסּוֹף הָפְכוּ עוֹרָם, וְשׁוֹפְכִים אֶת דָּמִי, וַאֲנִי מַבְלִיג וּמַבְלִיג, וּמְבַקֵּשׁ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיִּשְׁמְרֵנִי וְיַצִּילֵנִי.

וְהִנֵּה אֲנִי עוֹרֵךְ לְעַצְמִי תָּמִיד חֶשְׁבּוֹן הַנֶּפֶשׁ — מֶה עָשָׂה לִי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּכְכָל שֶׁאֲנִי בָּא יוֹתֵר בְּחֶשְׁבּוֹן עִם עַצְמִי, אֲנִי רוֹאֶה, שֶׁאַף שֶׁאֶעֱשֶׂה מַה שֶּׁאֶעֱשֶׂה אֶלֶף פְּעָמִים כָּכָה, עֲדַיִן אֵינֶנִּי מְשַׁלֵּם בַּחֲזָרָה לְרַבֵּנוּ זַ״ל עַל גֹּדֶל הַטּוֹבוֹת שֶׁנָּתַן לִי.

וּתְהִלָּה לָאֵל, זֶה לִי שָׁנִים עַל גַּבֵּי שָׁנִים שֶׁאֲנִי מַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְפִיצָם בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וַאֲנִי יוֹשֵׁב מִן הַצַּד, כָּל אֶחָד חוֹשֵׁב, שֶׁפְּלוֹנִי מֵבִיא אֲנָשִׁים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אוֹ אַלְמוֹנִי מַכְנִיס בָּהֶם הִשְׁתּוֹקְקוּת לְהַגִּיעַ לְצִיּוּן רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי יוֹדֵעַ הֵיטֵב מִי גָּרַם לְכֻלָּם לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל וּלְהִשְׁתּוֹקֵק אֵלָיו, אַךְ אֵינִי מִסְתַּכֵּל עַל זֶה. אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל עָזַר לִי, אֲזַי אֲנִי צָרִיךְ לְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ הֲכִי גְּדוֹלָה. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁכָּל הַחַיִּים נִזְכֶּה לִהְיוֹת שַׁמָּשִׁים טוֹבִים אֵצֶל רַבֵּנוּ זַ״ל.

וְזֹאת עָלֶיךָ לִרְאוֹת, לִהְיוֹת חָזָק בָּזֶה, וּלְחַזֵּק עוֹד יְהוּדִים. וְגַם אֲנִי זָקוּק לְעִתִּים לְחִזּוּק, אֲבָל רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קו): עֵצָה לָבוֹא לְגַדְלוּת הַמֹּחִין — לְהַשְׁכִּיל אֶת אֲחֵרִים. בָּזֶה שֶׁמְּחַזְּקִים אֶת אֲחֵרִים, יֵשׁ גַּם הִתְחַזְּקוּת לְעַצְמוֹ. וְלָכֵן רְאֵה לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁים, וּתְגַלֶּה לָהֶם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וְאֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, תָּשִׂיחַ עִמָּהֶם מֵהַיַּהֲדוּת וְהַמִּצְווֹת, אֲשֶׁר זֶה הַדָּבָר הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר בַּדּוֹר הַזֶּה.

הַנַּ״ל...

י׳ תקא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְחַזֵּק בִּמְאֹד מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִתֵּן לְךָ בְּרִיאוּת וְנַחַת וְעוֹד יְלָדִים, וְתִחְיוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה מְאֹד, וּתְחַזְּקוּ זֶה אֶת זֶה, וְאָז תִּהְיֶה לָכֶם פַּרְנָסָה, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (בָּבָא מְצִיעָא נט): אוֹקִירוּ לְנָשַׁיכוּ כִּי הֵיכִי דְּתִתְעַתְּרוּ; וְלָכֵן רְאֵה לְכַבֵּד בִּמְאֹד מְאֹד אֶת אִשְׁתְּךָ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נָתַן לְךָ מַתָּנָה מְיֻחֶדֶת, אֲשֶׁר אֲנִי הָיִיתִי הַשַּׁדְכָן, בְּכֵן רְאֵה לִשְׁמֹר מְאֹד עַל הַשִּׁדּוּךְ הַזֶּה, וּצְרִיכִים לָצֵאת מִכֶּם עוֹד נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת. עַל־כֵּן רְאוּ לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר זֶה אֶת זֶה, וְאַל תַּשְׁפִּילוּ אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְאָז יִהְיֶה לָכֶם טוֹב בַּחַיִּים.

וְהִנֵּה אִם תִּהְיוּ בְּשִׂמְחָה — אַף פַּעַם לֹא תִּכָּנְסוּ בְּלַחַץ, אַךְ אִם הָעֲצָבוּת תִּהְיֶה מְנַת חֶלְקְכֶם, תִּכָּנְסוּ בִּלְחָצִים וּבְדַחַק. עַל־כֵּן הִשָּׁמְרוּ מְאֹד שֶׁלֹּא לִפֹּל לְדִכְדּוּךְ וּמְרִירוּת, וְהַשִּׂמְחָה תִּשְׁרֶה בְּבֵיתְכֶם תָּדִיר. וּבְפָרָט אַתָּה, רְאֵה לְשַׂמֵּחַ מְאֹד אֶת אִשְׁתְּךָ, וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל (רֹאשׁ הַשָּׁנָה ו:): אִשָּׁה — בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ.

וְאוֹדוֹת וְכוּ׳, נָא וְנָא אַל תַּחֲשֹׁשׁ כְּלָל וּכְלָל מִשּׁוּם בְּרִיָה, זָכוֹר תְּזְכֹּר תָּמִיד, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא נִמְצָא עִמְּךָ, וּבְעֵת שֶׁאַתָּה נוֹסֵעַ בַּדֶּרֶךְ, רְאֵה לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהָעִקָּר תְּבַקֵּשׁ: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, זַכֵּנִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאָזְכֶּה לְהַרְגִּישׁ אוֹתְךָ״, וְעַל־יְדֵי שִׂמְחָה מַצְלִיחִים בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֵל ... שֶׁיִּחְיוּ.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתַּבְכֶם.

רְאוּ לְחַזֵּק זֶה אֶת זֶה, אַתָּה רְאֵה לְחַזֵּק אֶת אִשְׁתְּךָ, וְהִיא תְּחַזֵּק אוֹתְךָ, וּכְשֶׁהַשִּׂמְחָה תִּשְׁרֶה בְּבֵיתְכֶם, אָז תִּרְאוּ אֵיזֶה נֹעַם וַעֲרֵבוּת יִהְיֶה לָכֶם, כִּי צְרִיכִים לָצֵאת מִכֶּם עוֹד הַרְבֵּה נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת,

וְעַל־יְדֵי שִׂמְחָה תּוּכְלוּ לְגַדְּלָם וּלְחַנְּכָם כָּרָאוּי. כָּתוּב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ז): ״מַה יָּפִית וּמַה נָּעַמְתְּ אַהֲבָה בְּתַעֲנוּגִים״; כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרֵאת אַהֲבָה, כִּי הֵם אוֹהֲבִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּמִתְעַנְּגִים בְּזִיו הַשְּׁכִינָה. וְלָכֵן גַּם אַתֶּם רְאוּ לְהִתְחַזֵּק בִּמְאֹד מְאֹד, וְאַהֲבָה וַהֲבָנָה הֲדָדִית תִּשְׂרֶה בְּמַעוֹנְכֶם, וּתְכַבְּדוּ וּתְיַקְּרוּ זֶה אֶת זֶה. וְכַמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים (מִשְׁלֵי כז, יט), כְּשֶׁאַתָּה תְּכַבֵּד אוֹתָהּ, הִיא תָּשִׁיב לְךָ כָּבוֹד וְיֹקֶר. כְּשֶׁהִיא נוֹפֶלֶת בְּקַטְנוּת וּבְעַצְבוּת תִּרְאֶה לְשַׂמְּחָהּ, וּכְשֶׁאַתָּה נוֹפֵל בְּמְרִירוּת — הִיא תְּעוֹדֵד וְתַגְבִּיהַ אוֹתְךָ; וְזֶהוּ שֶׁאוֹמֵר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ (קֹהֶלֶת ד, ט): ״טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד, כִּי אִם יִפֹּלוּ, הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ״; רַק חִזְקוּ וְאִמְצוּ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַשְׁפִּיעַ לָכֶם שֶׂפַע רַב.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקג.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הַהֶכְרֵחַ לוֹמַר לְךָ, שֶׁשְּׁנֵיכֶם חִדּוּשִׁים גְּדוֹלִים בִּמְאֹד מְאֹד, הֲרֵי זֶה דָּבָר נָדִיר מְאֹד, שֶׁאִישׁ וְאִשָּׁה יֵלְכוּ בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְלָכֵן הַמְשִׁיכוּ לְהִתְחַזֵּק בְּצַוָּתָא וְלַעֲזוֹר זֶה לָזֶה, וְיַעֲזֹר לָכֶם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכּוּ לְחַזֵּק אֲחֵרִים וּלְקָרְבָם תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וְהַמְשֵׁךְ לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וּבִפְרָט לְבַחוּרִים, אֲשֶׁר זֶה הַחִזּוּק שֶׁלָּהֶם, וְכָל יוֹם אֲנִי שׁוֹמֵעַ סִפּוּרִים חֲדָשִׁים מִבַּחוּרִים הַמְסַפְּרִים עַד כַּמָּה זֶה מְחַזֵּק אוֹתָם. וְלָכֵן אַשְׁרֵי הַמַּפִּיץ סִפְרֵי שו״ת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר, שֶׁיִּרְבּוּ הַתּוֹרְמִים לָזֶה, וְנוּכַל לְהַדְפִּיס עוֹד וָעוֹד וּלְהָפִיץ בִּמְחִיר מוּזָל. וְכֵן רְאֵה לְהָפִיץ עוֹד סְפָרִים נִפְלָאִים הַמְּנֻחִים עֲדַיִן בַּמַּחְסָנִים, אֲשֶׁר

מְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וַהֲרֵי הֵם לָהֶם כְּמַיִם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֲיֵפָה.

רְאוּ לְהִתְחַזֵּק אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַצְלִיחַ דַּרְכְּכֶם תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

נָא וָנָא רְאֵה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם חֲמֵשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם, כְּדֵי שֶׁתִּזְכֶּה לְסַיֵּם בְּכָל שָׁבוּעַ שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, וְכֵן ׳תִּגְנֹב׳ בְּכָל יוֹם כַּמָּה פְּרָקִים מִשְׁנָיוֹת, אֲשֶׁר אֵין עוֹד דָּבָר חָשׁוּב יוֹתֵר מִזֶּה. וְכֵן תִּלְמַד דַּף אוֹ שְׁנַיִם גְּמָרָא, וְכֵן תִּתְבּוֹדֵד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּכָל יוֹם לְכָל הַפָּחוֹת חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וְאָז בְּוַדַּאי תַּצְלִיחַ דַּרְכְּךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ הַמָּלֵא מְרִירוּת.

אוֹדוֹת שֶׁכָּתַבְתָּ וְכוּ׳, הָעִקָּר רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וְתִרְקֹד, כִּי בָּזֶה שֶׁאָדָם רוֹקֵד וּמוֹחֵא כַּף אֶל כַּף, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן י״), הוּא מַמְתִּיק אֶת הַדִּינִים. וּמַה זֶּה דִּינִים? שֶׁאֵין מַרְגִּישִׁים

אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמַה זֶּה חֶסֶד? שֶׁמַּרְגִּישִׁים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה (תְּהִלִּים נב, ג) "חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם". וְיֵשׁ לוֹמַר: "וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת רַגְלֵיהֶם וְאֶת יְדֵיהֶם" (שְׁמוֹת ל, יט), הַכֹּהֵן קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס לַמִּשְׁכָּן, וְכֵן קֹדֶם שֶׁנִּכְנַס לַמִּקְדָּשׁ, הָיָה צָרִיךְ לִטֹּל יָדַיִם וְרַגְלַיִם, שֶׁזֶּה סוֹד הַמְחָאַת כַּף וְרִקּוּדִים, כִּי בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ אוֹ בַּמִּשְׁכָּן, שָׁם הָיָה גִּלּוּי הַשְּׁכִינָה, וְהָיָה צָרִיךְ לַעֲקֹר מֵעַצְמוֹ אֶת הַגַּאֲוָה, כִּי רַבֵּנוּ זַ"ל אוֹמֵר, שֶׁכָּל הַדִּינִים בָּאִים רַק מֵחֲמַת הַיֵּשׁוּת וְהַגַּאוּת, כִּי אִם הָיָה אָדָם יוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, לֹא הָיוּ לוֹ קֻשְׁיוֹת עַל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁזֶּה מַה שֶּׁרָצָה הָמָן לְהַכְנִיס בְּעַם יִשְׂרָאֵל. וּמָרְדֳּכַי וְאֶסְתֵּר, שֶׁהָיוּ צַדִּיקֵי הַדּוֹר — יָדַיִן וְרַגְלַיִן, הֵם עָקְרוּ אֶת הָעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל הָמָן, וְלָכֵן מָצִינוּ שֶׁהַכֹּהֲנִים כְּשֶׁהָיוּ נִכְנָסִים לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ אוֹ לַמִּשְׁכָּן, הֶצְרִכוּ קֹדֶם כֹּל לִרְחֹץ יָדַיִם וְרַגְלַיִם בְּיַחַד — יָד יָמִין עַל רֶגֶל יָמִין, יָד שְׂמֹאל עַל רֶגֶל שְׂמֹאל, כִּי צְרִיכִים אֶת שְׁנֵיהֶם — הַמְחָאַת כַּף וְרִקּוּדִים, וְדַיְקָא עַל־יְדֵי־זֶה מַמְתִּיקִים אֶת כָּל הַדִּינִים. וּצְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת זֹאת בִּתְמִימוּת וּבִפְשִׁיטוּת גְּמוּרָה — לִרְקֹד וְלִמְחֹא כַּף אֶל כַּף, וְעַל־יְדֵי־זֶה מַמְתִּיקִים הַדִּינִים, וְעוֹקְרִים אֶת הָמָן מִשָּׁרְשׁוֹ.

וְלָכֵן הָיָה חָזָק בָּזֶה, וּתְעוֹרֵר אֶת כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁתָּמִיד יִרְקְדוּ וְיִשְׂמְחוּ, וְגַם אַתָּה תִּשְׂמַח.

וְהִנֵּה קִלְפַּת הָמָן־עֲמָלֵק, קַיֶּמֶת גַּם בְּדוֹרֵנוּ, שֶׁזֶּהוּ הַסָּמ"ךְ־מ"ם, יִמַּח שְׁמוֹ וְזִכְרוֹ, אֲשֶׁר יוֹדֵעַ אֵיךְ לְאַט לְאַט לְהַבְאִישׁ רֵיחֵנוּ בָּעוֹלָם, אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה, שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי, כְּדִגְמַת הָמָן, שֶׁחָשַׁב כִּי תָּמִיד תִּהְיֶה יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה. וְלָכֵן אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁסּוֹף כָּל סוֹף הַשִּׁמְאָה הַזּוֹ תִּתְבַּטֵּל, אַף שֶׁעוֹשֶׂה לָנוּ לְעֵת עַתָּה שֵׁם רַע בְּכָל מָקוֹם, אַךְ לֹא יוֹעִיל לוֹ מְאוּמָה, כִּי לְבַסּוֹף יִכָּנַע, עַל־יְדֵי כֹּחַ הַמְחָאַת כַּף וְרִקּוּדִים.

וְאוֹדוֹת שֶׁאַתָּה שׁוֹאֵל וְכוּ', יֶשְׁנָם הַרְבֵּה דְּבָרִים שֶׁאֵלְיָהוּ הַנָּבִיא אֵינוֹ יוֹדֵעַ, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהֵם בְּנֵי הָעוֹלָם הַבָּא, אַךְ לָמָּה הֵם בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא? זֹאת אֵינוֹ יָכוֹל לָדַעַת. וְיֵשׁ עַל כָּךְ הַרְבֵּה סְפוּרִים בַּחַזַ"ל,

שֶׁאֵלְיָהוּ הַנָּבִיא אָמַר מַשֶּׁהוּ, אֲבָל בִּפְרָטִיּוּת לֹא יָדַע. וְלָכֵן אֵין בָּזֶה שׁוּם קֻשְׁיָה שֶׁאַתָּה שׁוֹאֵל — לָמָּה רַב בְּרוֹקָא הָיָה צָרִיךְ לָרוּץ וְלִשְׁאֹל אֶת הַשְּׁנֵי בַּדְּחָנִים: מַה מַּעֲשֵׂיכֶם? כִּי אֵלְיָהוּ הַנָּבִיא יָכוֹל הָיָה לוֹמַר, שֶׁהֵם בְּנֵי עוֹלָם הַבָּא, אֲבָל לָמָּה — זֹאת לֹא הֻצְרַךְ לָדַעַת (עַיִן תַּעֲנִית כב.).

וְהָעִקָּר — נָא וְנָא חֲזַק וֶאֱמַץ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְהַשִּׂמְחָה תָּבִיא לְךָ הַצְלָחָה בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת.

וְאוֹדוֹת עִנְיָנִי, הָאֱמֶן לִי, שֶׁרַק תְּפִלָּה תַּעֲזֹר, כִּי אֲנִי אֵין לִי אַף אֶחָד בָּזֶה הָעוֹלָם — רַק הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא! וְעִקַּר הָעֵזֶר שֶׁיְּכוֹלִים לְעָזְרֵנִי זֶה בִּתְפִלָּה, כָּל תְּפִלָּה וּתְחִנָּה שֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל בַּעֲבוּרִי, וַיַּמְלִיץ זְכוּת בַּעֲדִי, זֶה יוֹעִיל בַּשָּׁמַיִם, כִּי יֵשׁ עָלַי הַרְבֵּה דִּינִים וְקִטְרוּגִים. הַסָּמ״ךְ־מ״ם מְאֹד מְפַחֵד מִמֶּנִּי, הוּא יוֹדֵעַ, שֶׁאֲנִי יָכוֹל לְהַצִּיל רִבְבוֹת בְּנֵי הַנְּעוּרִים. וְלָכֵן לָקַח עַצְמוֹ דַּיְקָא עָלַי, וּמַדּוּעַ לֹא לָקַח עַצְמוֹ עַל אֲחֵרִים? אֶלָּא שֶׁמֵּאֲחֵרִים אֵינֶנּוּ מְפַחֵד, וְדַי לְחַכִּימָא.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ז׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תִּחְיֶה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאִי לִהְיוֹת שְׂמֵחָה וְעַלִּיזָה, כִּי בָּרֵגַע שֶׁאַתְּ יוֹדַעַת שֶׁאַתְּ נְקֵיָּה, וְאֵין לָךְ שׁוּם יָד בְּכָל זֶה, אֵינֵךְ אָשְׁמָה, וְלָכֵן אַל תִּחְיִי בִּרְגָשׁוֹת אַשְׁמָה, וְאַל יְיַסֵּר אוֹתָךְ הַמַּצְפּוּן. עָלַיִךְ לָדַעַת אֶת הָאֱמֶת, הָאֱמֶת הִיא שֶׁלֹּא עָשִׂית מְאוּמָה. וְאִם כָּךְ הִיא הָאֱמֶת, אָז אֵינֵךְ צְרִיכָה לַחְשֹׁשׁ וְלִפְחֹד מִשּׁוּם בְּרִיָּה, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַף אֶחָד. וּבָזֶה שֶׁמְּבַזִּים אוֹתָךְ, בִּזְכוּת זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִפְקֹד אֶתְכֶם בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

אֵין יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר מַעֲלַת הָאָדָם שֶׁמְּקַבֵּל עֶלְבּוֹנוֹת וּבְזָיוֹנוֹת, חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין, וּבְזֹאת זֶה מְשַׁלֵּם לוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חֶזְרָה מַתָּנוֹת. וּמִי כָּמוֹנִי יוֹדֵעַ זֹאת, שֶׁאֲנִי סוֹבֵל מֵאִינְשֵׁי דְּלָא מְעַלֵּי, מוֹסְרִים אוֹתִי בְּמְסִירוֹת, מַעֲלִילִים עָלַי עֲלִילַת דְּשַׁע, עֲלִילַת שָׁוְא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְשַׁלֵּם לִי בַּחֲזָרָה — כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים נִפְלָאִים. וְלָכֵן רְאִי לְהִתְחַזֵּק, וְאַל תִּבַּלְבְּלִי עַצְמֵךְ, וּבְוַדַּאי לְבַסּוֹף יֵמְתַּק הַכֹּל מִכֻּם. וַאֲדַרְבָּה, מִזֶּה תִּרְאִי גְּנוּת הַמַּחֲלֹקֶת בַּבַּיִת.

רְאִי הָעִקָּר לְכַבֵּד וּלְיַקֵּר אֶת בַּעְלֵךְ, וְאָז גַּם הוּא יְכַבֵּד אוֹתָךְ, וְיִשְׁרֶה הַשָּׁלוֹם שֶׁהוּא שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּבֵיתְכֶם.

וּבְזֹאת הַבְּזָיוֹנוֹת שֶׁהֵן מְנַת חֶלְקֵךְ עַתָּה, תִּפָּקְדוּ בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תקז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר וְיִזָּרַח.

לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבֵךְ הָאָרֹךְ.

יְדִידִי הַיָּקָר! הַחַיִּים קְצָרִים בִּמְאֹד מְאֹד, וְעוֹד מְעַט אָנוּ שָׁבִים אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמַה יִּשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ? כָּל יוֹם מַנִּיחִים תְּפִלִּין, לְבוּשִׁים בְּצִיצִית, יֵשׁ לָנוּ מְזוּזָה עַל פִּתְחֵנוּ, וּכְשֶׁיּוֹצְאִים מֵהַדֶּלֶת וְנִכְנָסִים דֶּרֶךְ הַדֶּלֶת מְנַשְּׁקִים אֶת הַמְּזוּזָה, וּמַה כָּתוּב בָּהּ? ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ״ה אֱלֹקֵינוּ יְהוָ״ה אֶחָד״, תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ וְשֶׁל יָד, וּמַה כְּתִיב בָּהֶם? ״שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָ״ה אֱלֹקֵינוּ״ וְכוּ׳, תָּמִיד לִזְכֹּר שֶׁהַיָּדַיִם שֶׁלָּנוּ הֵם בִּרְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, הָרֹאשׁ שֶׁלָּנוּ בִּרְשׁוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה יֵשׁ לְכָל אֶחָד. חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (מְנָחוֹת מג:): כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִלִּין בְּרֹאשׁוֹ וּבִזְרוֹעוֹ וְצִיצִית בְּבִגְדּוֹ, וּמְזוּזָה עַל פִּתְחוֹ, הַכֹּל בְּחִזּוּק שֶׁלֹּא

יֶחֱטָא, וּמַדּוּעַ? כִּי מַזְכִּיר עַצְמוֹ תָּמִיד בְּהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, בָּאנוּ מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאָנוּ צְרִיכִים לָשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

וְלֹא יוֹעִיל מְאוּמָה, כָּל הַתַּחְבּוּלוֹת וְהָעַרְמֵמִיּוּת שֶׁעוֹשִׂים וְחוֹשְׁבִים שֶׁאָנוּ חֲכָמִים, אֵין אָנוּ אֶלָּא שׁוֹטִים גְּדוֹלִים מְאֹד, כִּי בָּאנוּ מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְאָנוּ שָׁבִים אֵלָיו, וְלֹא יַעֲזֹר כְּלוּם, עֵרֹם יָצָאנוּ מִבֶּטֶן וְעֵרֹם שָׁבִים לְבֶטֶן הָאֲדָמָה. וּבֵין כָּךְ מָה עוֹשִׂים בַּחַיִּים חַיּוֹתֵנוּ? מִתְחַזְּקִים, מְקַיְּמִים אֶת הַמִּצְוֹות, שׁוֹמְרִים שַׁבָּת, אוֹכְלִים כָּשֵׁר, מְחַנְּכִים אֶת יְלָדֵינוּ לֶאֱמוּנָה. וּמִכָּל ש�ֶׁכֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה גַּם לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — אֵיזוֹ מַתָּנָה הִיא זוֹ! וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִי שֶׁזּוֹכֶה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לִלְמֹד בְּכָל יוֹם מִקְרָא — חֻמָּשׁ מִפָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ, מִשְׁנָיוֹת, דַּף גְּמָרָא. אֵיזֶה נַחַת זוֹ, שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְסַיֵּם אֶת הַשַּׁ״ס, אֵיזוֹ נַחַת, שֶׁאָדָם זוֹכֶה לְסַיֵּם שִׁשָּׁה סִדְרֵי מִשְׁנָה, לִלְמֹד הֲלָכָה, אֲשֶׁר אֵין לְךָ טוֹב מִזֶּה.

רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן ב׳): כְּשֶׁלּוֹמְדִים הֲלָכָה בְּכָל יוֹם, זֶה שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא. וּכְמַאֲמָרָם זַ״ל: כָּל הַשּׁוֹנֶה הֲלָכוֹת בְּכָל יוֹם, מֻבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶּן עוֹלָם הַבָּא; מַרְגִּישִׁים אֶת הָעוֹלָם הַבָּא עוֹד בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלָכֵן מַה יֵּשׁ לַחֲשֹׁב?! הֲלֹא הַחַיִּים כָּל־כָּךְ קְצָרִים, מִסְכְּנִים אֲנָשִׁים, הוֹלְכִים לְבֵלּוֹת בְּהֶבֶל רָיק, וְהִנֵּה פִּגּוּעַ וְאֵינָם שָׁבִים, הַחַיִּים קְצָרִים בְּיוֹתֵר, וְאַף אֶחָד אֵינוֹ יוֹדֵעַ מַה הָרֶגַע הַבָּא טוֹמֵן בְּחֻבּוֹ, אָנוּ נִדְמִים כְּדָגִים בַּיָּם, שֶׁהַמְצוּדָה פְּרוּשָׂה מֵעֲלֵיהֶם, וְאֵין יוֹדְעִים אֵימָתַי יִלָּכְדוּ. אַךְ אִם אָדָם חַי עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ הֵם חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי. וְאַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ צָרוֹת וְיִסּוּרִים, כִּי אֵין אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ לוֹ בְּטוֹב, אֲבָל כָּל צָרוֹתָיו נִתְהַפְּכוֹת לְגַמְרֵי. וְעוֹצֵר וְחוֹשֵׁב: ״רֶגַע, אִם לֹא תִּהְיֶה לִי אֱמוּנָה, אָז מַה הַתַּכְלִית שֶׁלִּי בַּחַיִּים, מַה יֵּשׁ לִי בְּזֶה הָעוֹלָם — לֹא גַּשְׁמִיּוּת וְלֹא רוּחָנִיּוּת, לֹא רוּחָנִיּוּת וְלֹא גַּשְׁמִיּוּת״, כִּי אִם יֵשׁ לָאָדָם אֱמוּנָה, וּבוֹרֵחַ אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וּמְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הוּא הַמְאֻשָּׁר בְּיוֹתֵר בְּחַיָּיו.

תַּאֲמִין לִי, שֶׁעוֹבְרִים עָלַי צָרוֹת וְיִסּוּרִים כָּאֵלּוּ, שֶׁאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִם

יֵשׁ בְּנֵי־אָדָם סוֹבְלֵי חֲלָאִים כָּמוֹנִי. הֵן אֱמֶת שֶׁיֵּשׁ בְּנֵי־אָדָם סוֹבְלִים מַחֲלוֹת וְסֵבֶל עָצוּם, אֲבָל אֲנִי הַקַּמְתִּי כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה תַּלְמִידִים, וְעָזַרְתִּי לָהֶם בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל, נָתַתִּי לָהֶם לֶאֱכֹל, לִשְׁתּוֹת וְלִישֵׁן, בִּגּוּד, חִתַּנְתִּי אוֹתָם, גִּדַּלְתִּי וְטִפַּחְתִּי אוֹתָם, וְהִשְׁקַעְתִּי בָּהֶם בְּרוּחָנִיּוּת, הֶחְדַּרְתִּי בָּהֶם חֵשֶׁק וְהַתְמָדַת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, יִרְאַת שָׁמַיִם וְקִיּוּם הַמִּצְוֹוֹת, וְהִנֵּה בָּנוּ בָּתִּים לְתִפְאָרָה, וְיֵשׁ לָהֶם יְלָדִים, וּלְבַסּוֹף נִתְהַפְּכוּ עָלַי כָּל־כָּךְ, זֶה כּוֹאֵב בְּמְאֹד מְאֹד, וְאֵין לְךָ כְּאֵב יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה — שֶׁבֵּן בּוֹעֵט בְּאָבִיו; חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (סַנְהֶדְרִין יט:): כָּל הַמְלַמֵּד אֶת בֶּן חֲבֵרוֹ תּוֹרָה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ יְלָדוֹ, כָּל הַתַּלְמִידִים הֵם כְּבָנִים, וְכַאֲשֶׁר מְשַׁלְּמִים רָעָה תַּחַת טוֹבָה, הַכְּאֵב הוּא עָצוּם בְּיוֹתֵר. עִם כָּל זֹאת אֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעָשִׂיתִי הַכֹּל לְשֵׁם שָׁמַיִם — רַק לְגַלּוֹת אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְחַזֵּק אֶת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, לְקָרְבָם אֶל הַתּוֹרָה, וּמַה שֶּׁנֶּאֱרַע עַתָּה — הַבְּחִירָה בִּידֵי הָאָדָם, וּמִי שֶׁאֵינוֹ נִשְׁמָר מִקּוֹצִים וְדַרְדָּרִים, לְבַסּוֹף נוֹפֵל וּמִדַּרְדֵּר, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי יְשַׁלֵּם לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כִּגְמוּלוֹ.

אַךְ הָעִקָּר, רְאֵה לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה. אַל תִּשְׁכַּח גֹּדֶל חֲסָדָיו וְרַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁנָּתַן לְךָ אִשָּׁה וִילָדִים, כֵּן יַעֲזֹר, שֶׁתַּחֲזֹר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, וְתַתְחִיל דַּף חָדָשׁ בְּחַיֶּיךָ.

אוּדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, רְאֵה לִמְצֹא לְעַצְמְךָ עֲבוֹדָה, הָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה לְךָ בַּמֶּה לְהִתְפָּרְנֵס. אַךְ זֹאת הִשָּׁמֵר לְנַפְשְׁךָ, שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר עָקֹם וּמְעֻוָּת, וְלֹא לֵילֵךְ כְּנֶגֶד הַחֹק, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל מְאֹד הִקְפִּיד עַל כָּךְ, שֶׁלֹּא לְהִסְתַּכֵּסֵךְ עִם הַחֹק, וְאִם תֵּלֵךְ יָשָׁר, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יוֹלִיכְךָ עַל הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה.

רַק חֲזַק וֶאֱמַץ, וַאֲנִי מְקַוֶּה מְאֹד לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּקָרוֹב מְאֹד נִתְרָאֶה, וְאָז נְדַבֵּר פָּנִים אֶל פָּנִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם רַב אֶל ... תְּחַיֶּה.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רְאִי לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא: ״רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי שֵׂכֶל, תֵּן לִי דַּעַת, תֵּן לִי יִשּׁוּב הַדַּעַת לָדַעַת אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר״, וְאָז אִם תְּבַקְּשִׁי כָּל דָּבָר מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא — יִהְיֶה לָךְ טוֹב בְּזֶה הָעוֹלָם וּמִכָּל שֶׁכֵּן בָּעוֹלָם הַבָּא.

נָא וְנָא אַל תִּפְחֲדִי כְּלָל, וְהָסִירִי דְּאָגָה מִלִּבֵּךְ, וְאָז בְּוַדַּאי הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

הָעִקָּר רְאִי לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וַעֲשִׂי כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים לִמְשֹׁךְ אֶת עַצְמֵךְ אֶל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְתַכְרִיחִי עַצְמֵךְ לִשְׂמֹחַ וְלַעֲלֹז, כִּי אִם לֹא, תַּרְגִּישִׁי כָּל מִינֵי מְרִירוּת. כִּי כָּל הַצָּרוֹת בָּאוֹת מֵחֲמַת מְרִירוּת וַעֲצָבוּת וְדִכָּאוֹן, אַךְ כְּשֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, מַרְגִּישׁ כָּל מִינֵי עֹנֶג, וְזוֹכֶה לְהַצְלִיחַ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדָיו, וּמַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ כָּל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁבָּעוֹלָם.

וְכֵיצַד זוֹכִים לְשִׂמְחָה? עַל־יְדֵי שֶׁמְּשַׂמְּחִים אֲחֵרִים. וְצָרִיךְ לְהַתְחִיל עִם הַשִּׂמְחָה בַּבַּיִת, לְשַׂמֵּחַ אֶת הַבַּעַל וְאֶת הַיְלָדִים, וְלִגְרֹם אֲוִירָה שֶׁל שִׂמְחָה וַעֲלִיזוּת, וְאַחַר־כָּךְ לְשַׂמֵּחַ אֶת הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים וְהַיְדִידִים וְכוּ׳ וְכוּ׳, וּבָרֵגַע שֶׁאָדָם שָׂמֵחַ, הוּא הֲכִי מְאֻשָּׁר.

מִסְפַּר מש״ה עִם הַשָּׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת עוֹלֶה בְּגִימַטְרִיָּה שָׂמֵ״חַ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ הָיָה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וּמַדּוּעַ? כִּי הִכִּיר אֶת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ בְּהִתְגַּלּוּת כָּזוֹ, שֶׁאַף אֶחָד לֹא הִכִּירוֹ; וּמִמֶּנּוּ אָנוּ מְקַבְּלִים אֶת כָּל הַשִּׂמְחָה.

וְלָכֵן הָעִקָּר לִקְנוֹת אֶת מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְאָז זוֹכִים לְכָל טוּב אֲמִתִּי וְנִצְחִי.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תקט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר וְיִזְרַח.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ! הָעִקָּר בְּזֶה הָעוֹלָם לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים לְהִתְחַזֵּק, וּבָרֵגַע שֶׁאָדָם מִתְחַזֵּק — יַחֲזִיק מַעֲמָד; דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָבְרוּ עָלָיו כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַשְׁבְּרִים מִכָּל הַכִּוּוּנִים. וְכֵיצַד הִתְחַזֵּק? שֶׁאָמַר (תְּהִלִּים יח, ב): ״אֶרְחָמְךָ יְיָ״ה חִזְקִי״, בָּזֶה שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁאַתָּה רַחֲמָן, זֶה הַחֶסֶד הַכִּי גָּדוֹל, וּבָזֶה אֲנִי מִתְחַזֵּק. כִּי הַחִזּוּק שֶׁלִּי, שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאַתָּה רַחֲמָן.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אוֹתְךָ, וְטוֹב בַּעֲבוּרְךָ בִּמְאֹד מְאֹד, וְלָכֵן רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי מַאֲמַצִּים שֶׁבָּעוֹלָם לְהִתְחַזֵּק, וְכֵיצַד? עַל־יְדֵי שֶׁתֵּדַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ רַחֲמָן.

חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וּרְאֵה לְהִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם לְכָל הַפָּחוֹת חָמֵשׁ דַּקּוֹת, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּשִׂפַת הָאֵם שֶׁלְּךָ, אֲשֶׁר זֶהוּ הַדָּבָר הַמֻּצְלָח בְּיוֹתֵר בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת; וְאִם תִּהְיֶה חָזָק בָּזֶה — אָז טוֹב לְךָ כָּל הַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקי.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֵל ... גֵּרוּ יָאִיר.

לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

אוֹדוֹת שְׁאֵלָתְךָ וְכוּ׳, זֹאת תֵּדַע וְהָבֵן, אֲשֶׁר לִי יֵשׁ הַרְבֵּה אוֹהֲבִים וְהַרְבֵּה שׂוֹנְאִים, וְלָמָּה? כִּי הִרְגַּלְתִּי אֶת עַצְמִי מֵאָז שֶׁהִתְקָרַבְתִּי אֵל

רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁמַּה שֶׁיֵּשׁ לִי בַּלֵּב, אֶת זֶה אֲנִי אוֹמֵר בַּפֶּה, וּמַה שֶׁאֲנִי אוֹמֵר בַּפֶּה — זֹאת יֵשׁ בְּלִבִּי, אֵיֶנֶּנִּי יָכוֹל לִהְיוֹת דּוּ פַּרְצוּפִי — אֶחָד בַּפֶּה וְאֶחָד בַּלֵּב. וְדָבָר זֶה אֵינוֹ מְקֻבָּל אֵצֶל רֹב בְּנֵי אָדָם; כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל אָדָם חוֹשֵׁב מַשֶּׁהוּ בְּלִבּוֹ, וְאוֹמֵר בְּפִיו אַחֶרֶת, אֲשֶׁר זֶהוּ הֶעָוֹן הֶכִי חָמוּר, כִּי זֶהוּ הֵפֶךְ הָאֱמֶת. תֹּאמַר אֶת אֲשֶׁר יֵשׁ בְּלִבְּךָ, וְאַל תַּחֲנֹף אֶת אַף אֶחָד.

וְאִם־כֵּן, יֶשְׁנָם אֲנָשִׁים הָאוֹהֲבִים אֶת הָרַעְיוֹן הַזֶּה שֶׁמַּה שֶׁיֵּשׁ בְּלִבִּי — זֹאת אֲנִי אוֹמֵר בְּפִי, אַךְ יֶשְׁנָם גַּם כָּאֵלּוּ שֶׁאֵינָם אוֹהֲבִים אֶת זֹאת, וְסוֹבְרִים שֶׁזּוֹ יַשְׁרוּת יֶתֶר עַל הַמִּדָּה, אַךְ הָאֱמֶת הִיא, שֶׁמַּה שֶׁאָדָם אוֹמֵר בְּפִיו, זֹאת הוּא צָרִיךְ לַחֲשֹׁב, וְלֹא לִהְיוֹת צָבוּעַ — אֶחָד בַּפֶּה וְאֶחָד בַּלֵּב.

וּבְדֶרֶךְ כְּלָל אֵין זֶה מָצוּי בֵּין בְּנֵי־אָדָם, כִּי רַבָּם צְבוּעִים וּמְשַׁשְּׁטִים בַּאֲחֵרִים. וּמַה נִּקְרָא צָבוּעַ? לוֹקְחִים כּוֹס שֶׁל נְחשֶׁת וְצוֹבְעִים אוֹתָהּ בְּכֶסֶף, וְנִדְמֵית כְּכוֹס שֶׁל כֶּסֶף. כָּל זְמַן שֶׁהַצִּפּוּי כֶּסֶף קַיָּם, שְׁמֵחִים וְעַלִּיזִים, אַךְ בּוֹ בָּרֶגַע שֶׁיּוֹרֵד הַצֶּבַע — נִתְגַּלָּה הַתַּרְמִית, שֶׁאֵין זוֹ אֶלָּא כּוֹס שֶׁל נְחשֶׁת...

וְלָכֵן יֵשׁ עָלַי מַחֲלֹקֶת, כִּי יֵשׁ אֲנָשִׁים, שֶׁגּוֹרְסִים בְּדִיּוּק הַהֵפֶךְ, אַךְ זוֹ הַבְּעָיָה שֶׁל הַזּוֹלַת, אֲנִי לֹא אֶשְׁתַּנֶּה בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפָן, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁמִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת, צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּפֶה וּבְלֵב אֶחָד, כִּי לְהֵפֶךְ — אֶחָד בַּפֶּה וְאֶחָד בַּלֵּב, זֶהוּ הֶעָוֹן הֶכִי גָּדוֹל, וְזֶה מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן, חֵלֶק א׳, סִימָנִים: ט׳, קיב), שֶׁהִתְבּוֹדְדוּת צְרִיכָה לִהְיוֹת עִם אֱמֶת, וֶאֱמֶת זֶה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְרַק זֶה יָאִיר לְךָ. אִם הוֹלְכִים בְּצוּרָה כָּזוֹ — מַצְלִיחִים מְאֹד מְאֹד.

וְלָכֵן כְּדַאי לְדַבֵּר תָּמִיד אֶת הָאֱמֶת כְּפִי שֶׁמַּחֲזִיקִים בָּהּ, וּמַה יָּכוֹל לִהְיוֹת הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר? שֶׁאֵין זֶה נוֹשֵׂא חֵן בְּעֵינֵי הַזּוֹלַת, אָז שֶׁיַּעֲשֶׂה טוֹבָה, וְיִתְרַחֵק מִמֶּנִּי תֵּכֶף־וּמִיָּד, לֹא שֶׁאֲנִי שׁוֹבֵר אוֹתוֹ, לֹא שֶׁאֵינוֹ שָׁוֶה מְאוֹמָה, אֶלָּא סִימָן שֶׁאֵינֶנִּי הָאָדָם הַמַּתְאִים לוֹ, אָז סְתָם לִגְזֹל אֶת זְמַנִּי וְאֶת זְמַנּוֹ — חֶבֶל מְאֹד. וְלָכֵן שֶׁיֵּלֵךְ וְיִחַפֵּשׂ מִי שֶׁהוּא אֲמִתִּי כְּפִי דַּעְתּוֹ, כִּי כְּפִי דַּעְתִּי — זוֹ אֱמֶת — שֶׁלֹּא לִהְיוֹת צָבוּעַ.

וְזֶה מַה שֶּׁמְּבַקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "אֲהַלֵּלְךָ בַּאֲמִתֶּךָ" (תְּהִלִּים פו, יא), רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לָלֶכֶת בָּאֱמֶת שֶׁלְּךָ, לֹא בָּאֱמֶת שֶׁלִּי, הָאֱמֶת שֶׁלִּי יְכוֹלָה לְהַטְעוֹת אוֹתִי. וְזֶה זוֹכִים עַל־יְדֵי רִבּוּי הִתְבּוֹדְדוּת, כְּשֶׁאָדָם מְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, אָז הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ הִיא אֱמֶת אַחֶרֶת לְגַמְרֵי.

וְלָכֵן טוֹב עָשִׂיתָ שֶׁדִּבַּרְתָּ עִם אֱמֶת, וְאַל תִּדְאַג כְּלָל וּכְלָל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקיא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שִׁשִּׁי לְסֵדֶר כִּי תֵצֵא, ח׳ אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, "חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", הַוַ״ה עֲלֵיהֶם יַשְׁרֶה שְׁכִינָתוֹ תָּמִיד.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! הַהֶכְרֵחַ לִי לְהִתְנַצֵּל מִדּוּעַ הִתְחִיל הַשָּׁעוּר מְאֻחָר, כִּי אֵרַע אִתִּי דָּבָר שֶׁאַף פַּעַם לֹא אֵרַע, וַאֲנִי רוֹאֶה בָּזֶה הַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, בַּאֲשֶׁר מַפְתֵּחַ הַחֶדֶר נֶעֱלַם לִי, וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהִכָּנֵס לְתוֹכוֹ. וְזֶה דָּבָר שֶׁאַף פַּעַם לֹא קָרָה אֶצְלִי, כִּי אֲנִי נִזְהָר מְאֹד בִּדְבָרִים כָּאֵלּוּ. וּמָה אֲנִי לוֹמֵד מִכָּל זֶה? אֶלָּא מַגִּיעַ זְמַן שֶׁאָדָם נִמְצָא בְּצָרָה גְּדוֹלָה כָּזוֹ, שֶׁאֲפִלּוּ לְחַדְּרוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְהִכָּנֵס. הַנָּבִיא אוֹמֵר (יְשַׁעְיָה כו, כ): "לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ סְגֹר דֶּלְתְּךָ בַּעֲדֶךָ, חֲבִי כִמְעַט רֶגַע, עַד יַעֲבֹר זָעַם"; אֲנַחְנוּ קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל מַתָּנָה לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַמַּתָּנָה הַזּוֹ הִיא הַיָּפָה בְּיוֹתֵר, כִּי אִם אָדָם מַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲזַי אַף פַּעַם אֵינֶנּוּ לְבַד.

הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ אֶת כֻּלְּכֶם, אִם אַתֶּם בִּיכָלְתְּכֶם לְהַמְשִׁיךְ לְהִתְפַּלֵּל — אֶהְיֶה לָכֶם אָסִיר תּוֹדָה, כִּי אֵינְכֶם יוֹדְעִים בְּאֵיזוֹ צָרָה אֲנִי נִמְצָא מִכָּל הַצְּדָדִים. וּכְפִי הַנִּרְאֶה שֶׁנָּגַעְתִּי בְּעָצָב אֶחָד אוֹ בְּהַרְבֵּה עֲצָבִים שֶׁל הַסָּמ״ךְ־מ״ם, עַד שֶׁרוֹצֶה לִנְקֹם בִּי, פְּשׁוּטוֹ כְּמַשְׁמָעוֹ.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, זֶה לִי יוֹתֵר מֵעֶשְׂרִים שָׁנָה, שֶׁאֲנִי מֵפִיץ אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, וּמְפַרְסֵם אֶת שֵׁם רַבֵּנוּ זַ״ל בְּכָל רַחֲבֵי תֵּבֵל, מַה שֶּׁאַתֶּם רוֹאִים, שֶׁיִּשְׁנָהּ הִשְׁתּוֹקְקוּת עֲצוּמָה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל, מִצַּד אַלְפֵי אֲלָפִים מִנִּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, זֶה רַק בִּזְכוּת הַקּוּנְטְרֵסִים. הַסָּמ״ךְ־מ״ם מְאֹד שׂוֹנֵא אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם הָעִקָּר לְבַטֵּל אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי הוּא מְאֹד מְפַחֵד מִמֶּנּוּ, הֱיוֹת שֶׁרַבֵּנוּ זַ״ל מַחֲזִיר אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה, וְאָז אֵין כְּבָר לַסָּמ״ךְ־מ״ם מַה לַּעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם.

רַבֵּנוּ זַ״ל מְשַׁמֵּחַ אוֹתָנוּ, וּמְחַזֵּק וּמְעוֹדֵד אוֹתָנוּ בַּמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים שֶׁלָּנוּ בַּחַיִּים. אֲבָל צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת דִּבְרֵי הַנָּבִיא: ״לֵךְ עַמִּי בּוֹא בַחֲדָרֶךָ, סְגֹר דֶּלְתְּךָ בַּעֲדֶךָ, חֲבִי כִמְעַט רֶגַע, עַד יַעֲבֹר זָעַם״; צְרִיכִים לְהִכָּנֵס לְחֶדֶר מְיֻחָד, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר מְדַבְּרִים אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, אִישׁ אֶל אִשְׁתּוֹ, בֵּן אֶל אָבִיו, לָשִׂיחַ בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּתָמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת. וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּבָרִים יח, יג): ״תָּמִים תִּהְיֶה עִם הַוָי״ה אֱלֹקֶיךָ״, אוֹמֵר רַשׁ״י: ׳הִתְהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתָמִימוּת, וְאַל תַּחֲקֹר אַחַר עֲתִידוֹת, וְאָז תִּהְיֶה עִמּוֹ וּלְחֶלְקוֹ׳; אָדָם צָרִיךְ לֵידַע, שֶׁכָּל הָעוֹבֵר עָלָיו — הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית.

הִנֵּה אֲנִי נִמְצָא בְּצָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד, אֲשֶׁר מִיָּמַי לֹא יָדַעְתִּי שֶׁאַגִּיעַ לְדָבָר כָּזֶה. אֲבָל הַהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לָכֶם, שֶׁעִם כָּל הַצָּרוֹת וְהַבְּעָיוֹת, עִם כָּל הַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְהָעֲגְמַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ לִי, אֲנִי, בָּרוּךְ הוּא וּבָרוּךְ שְׁמוֹ, מִתְחַזֵּק וּמְחַזֵּק אֲחֵרִים, אַף שֶׁהַצַּעַר וְהָעֲגָמָה שֶׁיֵּשׁ לִי — אֵין יְכוֹלִים לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר כְּלָל. וּבְמַעֲשֶׂה זֶה, שֶׁנֶּעֱלָם לִי הַמַּפְתֵּחַ, וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהִכָּנֵס לַחֶדֶר, (אֲשֶׁר דָּבָר כָּזֶה לֹא אֵרַע לִי אַף פַּעַם, כִּי אֲנִי נִזְהָר בִּדְבָרִים אֵלּוּ מְאֹד). רוֹצִים לְרַמֵּז לִי מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁיָּבוֹא הַיּוֹם, שֶׁאַף לְחַדְרִי לֹא אוּכַל לְהִכָּנֵס, וְאַף־עַל־פִּי־כֵן אֵין לְהִתְיָאֵשׁ, וְצָרִיךְ לְבַקֵּשׁ גַּם מִבַּחוּץ אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

הַהֶכְרֵחַ לִי לוֹמַר לָכֶם, עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם עוֹבֵר מַשְׁבֵּר, וְאַל תַּחְשְׁבוּ לְרֶגַע שֶׁבַּבַּיִת שֶׁל הַזּוֹלַת וָרֹד יוֹתֵר מִבְּבֵיתְכֶם. טִבְעוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁחוֹשֵׁב תָּמִיד, שֶׁאֵצֶל הַזּוֹלַת יָרֹק יוֹתֵר, טוֹב יוֹתֵר,

אֲשֶׁר זוֹ טָעוּת חֲמוּרָה, כִּי כְּבָר אָמַר הַפִּתְגָּם: הַסּוּס חוֹשֵׁב תָּמִיד שֶׁהַדֶּשֶׁא בְּגַן חֲבֵרוֹ יָרֹק יוֹתֵר. אַךְ אִם הֲיִיתֶם יוֹדְעִים מָה עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הֲיִיתֶם מִתְחַזְּקִים וּמְבָרְכִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁאַתֶּם לֹא הִגַּעְתֶּם לְמַצָּב כָּזֶה. וְאֵין יְכוֹלִים לְהַסְבִּיר אֶת זֹאת. אָדָם אֵינוֹ מְסֻגָּל לְהָבִין דָּבָר זֶה, שֶׁהֲלֹא סוֹף כָּל סוֹף יֵשׁ לוֹ בְּעָיָה וְצָרָה, סוֹף כָּל סוֹף יֵשׁ לוֹ עֲנִיּוּת וְדַחֲקוּת, אֵין לוֹ מֵהֵיכָן לְשַׁלֵּם אֶת הַחוֹבוֹת וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת אַף אֶחָד לֹא הָיָה רוֹצֶה לְהַחֲלִיף עִם הַ׳פֶּעקֶעלֶע׳ שֶׁל זוּלָתוֹ, כִּי לְכָל אֶחָד בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ צָרוֹתָיו וּבְעָיוֹתָיו.

רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ דֶּרֶךְ, אֵיךְ לְהִפָּטֵר מֵהַצָּרוֹת, וְזֶהוּ הַמַּפְתֵּחַ שֶׁיֵּשׁ לְכָל אָדָם, וּמַהוּ? תְּפִלָּה, הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ב׳), שֶׁמַּשִׁיחַ יִכְבֹּשׁ אֶת הָעוֹלָם רַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה, הַנִּקְרֵאת חֹטֶם. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה מח, ט): ״וּתְהִלָּתִי אֶחֱטָם לָךְ״. וּמַה הַקֶּשֶׁר בֵּין תְּפִלָּה לְחֹטֶם? אֶלָּא הַכַּעַס, הָעַצְבָּנוּת שֶׁל הָאָדָם בָּאָה מֵהָאַף, יֵשׁ לוֹ חָרוֹן־אַף, וּלְהֶפֶךְ סַבְלָנוּת בָּאָה מֵאֲרִיכוּת אַפַּיִם, שֶׁמַּאֲרִיךְ אַף עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו. בִּתְפִלָּה, אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל, צְרִיכִים הַרְבֵּה אֲרִיכוּת אַפַּיִם. לֹא תָּמִיד נַעֲנִים מִיָּד, יְכוֹלִים לְהִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה אַחַת פַּעַם, פַּעֲמַיִם, מֵאָה פְּעָמִים, וַאֲפִלּוּ אֶלֶף פְּעָמִים, וַעֲדַיִן לֹא נַעֲנִים, וְלָכֵן צְרִיכִים סַבְלָנוּת, וְלָדַעַת שֶׁאֵין לְמִי לִפְנוֹת רַק לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְזוֹ נִקְרֵאת אֲרִיכוּת אַפַּיִם, וְלָכֵן הַתְּפִלָּה נִקְרֵאת חֹטֶם. רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹמֵר (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פד), שֶׁהַתְּפִלָּה זֶה מַלְכוּת, אֲנִי מְקַבֵּל עָלַי עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְזֶהוּ רָאשֵׁי תֵּבוֹת מַפְתֵּ״חַ: מַ׳לְכוּת פֶּ״ה, תְּ׳פִלָּה, ח׳טֶם. רָצוּ לְהַרְאוֹת לִי, הִנֵּה נֶעֱלָם לְךָ הַמַּפְתֵּחַ מֵחַדְרְךָ, אֵינְךָ יָכוֹל לְהִכָּנֵס, אַךְ אַפִלּוּ שֶׁאַתָּה בַּחוּץ, אַתָּה יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, זֶה הַמֶּסֶר שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לִמְסֹר לָכֶם.

נִכְנַסְנוּ עַכְשָׁו לְחֹדֶשׁ אֱלוּל. מַהוּ אֱלוּל? הַחֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַשָּׁנָה. נוֹתְנִים לָנוּ חֹדֶשׁ אֶחָד לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה. וּבַחֹדֶשׁ הַזֶּה אָנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לְתַקֵּן אֶת מַעֲשֵׂינוּ, אַף אֶחָד אֵינוֹ יָכוֹל לוֹמַר שֶׁהוּא מְתֻקָּן, אֵין מֻשָּׂג כָּזֶה, אֲפִלּוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהִגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרֵגוֹת שֶׁרַק יְלוּד אִשָּׁה יָכוֹל לְהַגִּיעַ, תָּמִיד רָאוּ אֶצְלוֹ,

שֶׁבָּהּ וְהִתְחַנֵּן לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ: אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי, עַד כְּדֵי כָּךְ, שֶׁהַתַּלְמִידִים שָׁאֲלוּ: רַבִּי, הֲרֵי מִקֹּדֶם גִּלִּיתָ לָנוּ כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סוֹדוֹת, וְאֵיךְ עַכְשָׁו תִּבְכּוּ אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי? וְעָנָה וְאָמַר: מִי יוֹדֵעַ מַה יְכוֹלִים עוֹד לְהַשִּׂיג. וְזֶה הַלִּמּוּד שֶׁלִּמְּדָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁתָּמִיד צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְלֹא לְעָזְבוֹ יִתְבָּרַךְ כְּרֶגַע.

חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְסַפְּרִים (בְּרָכוֹת י׳.) עַל חִזְקִיָּהוּ הַנָּבִיא שֶׁנֶּחֱלָה, וְהִגִּיעַ שָׁלַח אֵלָיו הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֶת יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא, וְאָמַר לוֹ: ״צַו אֶל בֵּיתְךָ כִּי מוֹת תָּמוּת״, הַיְנוּ תִּכְתֹּב צַוָּאָה, כִּי אַתָּה עוֹמֵד לָמוּת, וּמַדּוּעַ? כִּי לֹא עָסַקְתָּ בִּפְרִיָּה וּרְבִיָּה; וְעָנָה חִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ: מִשּׁוּם שֶׁאֲנִי רוֹאֶה בְּרוּחַ־הַקֹּדֶשׁ, כִּי יֵצְאוּ מִמֶּנִּי שְׁנֵי יְלָדִים לֹא רְאוּיִים, עָנָה לוֹ יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא: בַּהֲדֵי כַּבְשֵׁי דְּרַחֲמָנָא לָמָּה לָךְ, מַה שֶּׁצִּוּוּ עָלֶיךָ — עֲשֵׂה, וּמַה שֶּׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה — יַעֲשֶׂה; עָנָה הַמֶּלֶךְ: תֵּן לִי אֶת בִּטְחוֹנְךָ, וְשָׁמָּא זְכוּתִי וּזְכוּתְךָ תַּעֲמֹד לָהֶם, שֶׁיֵּצְאוּ בָּנִים מְעֻלִּים; עָנָה יְשַׁעְיָה הַנָּבִיא: כְּבָר נִגְזְרָה עָלֶיךָ גְּזֵרָה. אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: בֶּן אָמוֹץ כַּלֵּה נְבוּאָתְךָ וְצֵא, כָּךְ מְקֻבָּלְנִי מִבֵּית אֲבִי אַבָּא: אֲפִלּוּ חֶרֶב חַדָּה מֻנַּחַת עַל צַוָּארוֹ שֶׁל אָדָם, אַל יִמְנַע עַצְמוֹ מִן הָרַחֲמִים. וְאַחַר־כָּךְ הִתְחַתֵּן, וְהָיוּ לוֹ שְׁנֵי יְלָדִים, בֵּן אֶחָד נִפְטַר, וּבֵן אֶחָד הָיָה מְנַשֶּׁה, שֶׁרַחֲמָנָא לִצְלָן, כָּפַר בָּעִקָּר, וְהָיָה חוֹטֵא וּמַחֲטִיא אֶת הָרַבִּים, וְהֶעֱמִיד צֶלֶם בַּהֵיכָל, וְגָרַם מַה שֶּׁגָּרַם לְעַם יִשְׂרָאֵל. מָה רוֹאִים מִכָּאן? שֶׁחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ אָמַר: קִבַּלְתִּי צַוָּאָה מִסָּבִי דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שֶׁאֲפִלּוּ בַּמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים, אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ מִן הָרַחֲמִים. וּמַה כָּתוּב הָלְאָה? ״וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו אֶל הַקִּיר״ (יְשַׁעְיָה לח, ב), אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שָׁם), שֶׁהִתְפַּלֵּל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִקִּירוֹת לִבּוֹ, וְקִבֵּל עוֹד חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנִים לְחַיּוֹת, נִמְצָא מִזֶּה מַעֲלַת הַתְּפִלָּה.

וְאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְרוּשַׁלְמִי סַנְהֶדְרִין נא:), שֶׁמְּנַשֶּׁה, אֲשֶׁר הִכְנִיס צֶלֶם בַּהֵיכָל, וְהָיָה חוֹטֵא וּמַחֲטִיא אֶת הָרַבִּים, תְּפָסוּהוּ וְהִכְנִיסוּהוּ לְמִדְּרַת אֵשׁ, וְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְהָיוּ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְסַתְּמִין אֶת הַחַלּוֹנוֹת, שֶׁלֹּא תַּעֲלֶה תְּפִלָּתוֹ לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְאוֹמְרִים לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אָדָם שֶׁעָבַד עֲבוֹדָה זָרָה, וְהֶעֱמִיד צֶלֶם בַּהֵיכָל, אַתָּה מְקַבְּלוֹ בִּתְשׁוּבָה? אָמַר לָהֶן: אִם אֵינִי מְקַבְּלוֹ

בִּתְשׁוּבָה, הֲרֵי אֲנִי נוֹעֵל אֶת הַדֶּלֶת בִּפְנֵי כָּל בַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה. מֶה עָשָׂה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא? חָתַר לוֹ חֲתִירָה מִתַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד וְשָׁמַע תְּחִנָּתוֹ; נִמְצָא מִכָּל זֶה מַעֲלַת הַתְּשׁוּבָה, שֶׁאֲפִלּוּ אֶחָד כְּמוֹ מְנַשֶּׁה — יֵשׁ לוֹ עֲדַיִן תַּקָּנָה, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם חַי יָכוֹל לְתַקֵּן.

וְהִנֵּה אָנוּ עוֹמְדִים בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל. אֱלוּ״ל רָאשֵׁי תֵּבוֹת (יִרְמְיָה כט, יא): לָ׳תֵת לָ׳כֶם אַ׳חֲרִית וְ׳תִקְוָה. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן וְאוֹהֵב אוֹתָנוּ, בַּמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים בָּעוֹלָם נוֹתֵן לָנוּ תִּקְוָה לְתַקֵּן הַכֹּל. אֲפִלּוּ שֶׁהִגַּעְנוּ לְמַצָּב הֲכִי רַע, הֲכִי קָשֶׁה, נוֹתֵן לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּסוֹף הַשָּׁנָה חֹדֶשׁ אֶחָד, שֶׁיְּכוֹלִים בּוֹ לְתַקֵּן כָּל אֲשֶׁר פָּגַמְנוּ כָּל הַשָּׁנָה, זֶהוּ חֹדֶשׁ אֱלוּל! אֲבָל לְבַד אֵינֶנּוּ יְכוֹלִים לְתַקֵּן מְאוּם, לְבַד אֵינֶנּוּ יְכוֹלִים לַחֲזוֹר בִּתְשׁוּבָה, אָנוּ צְרִיכִים אֶת הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר מְעוֹדֵד וּמְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ, כִּי אָדָם יְחִידִי יָכוֹל לְהִשָּׁבֵר, וּבִפְרָט שֶׁעוֹבְרִים עָלָיו כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים. תְּתָאֲרוּ לְעַצְמְכֶם בַּבַּיִת — אֵין שְׁלוֹם־בַּיִת, אוֹ יֵשׁ דַּחֲקוּת וַעֲנִיּוּת, הַיְלָדִים רְעֵבִים לְלֶחֶם, אֲזַי צְרִיכִים לְזָכֹר, שֶׁאֱלוּ״ל רָאשֵׁי תֵּבוֹת (בְּמִדְבַּר י, כט): לְ׳כָה אֶ׳תְּנוּ וְ׳הֵיטַבְנוּ לָ׳ךְ; מֹשֶׁה רַבֵּנוּ אָמַר לְיִתְרוֹ, בֹּא עִמָּנוּ וְיִהְיֶה לְךָ רַק טוֹב. אַךְ יִתְרוֹ סָרַב, כִּי קָשֶׁה הָיָה לוֹ לְהִכָּנֵס בְּתוֹךְ כְּלַל יִשְׂרָאֵל, אֲזַי בָּרַח קֹדֶם קַבָּלַת הַתּוֹרָה. נִמְצָא מִזֶּה, שֶׁאֱלוּל מְרַמֵּז עַל הִתְקָרְבוּת אֶל הַצַּדִּיק, כִּי זֶה רָאשֵׁי הַתֵּבוֹת שֶׁל דִּבְרֵי מֹשֶׁה לְחָמִיו: לְ׳כָה אֶ׳תְּנוּ וְ׳הֵיטַבְנוּ לָ׳ךְ; אִם אָנוּ נֵלֵךְ עִם הַצַּדִּיק יִהְיֶה לָנוּ טוֹב, אַךְ אִם נַעֲזֹב אֶת הַצַּדִּיק, אִם נָמִיר אֶת הַצַּדִּיק בְּהֶבֶל וָרִיק, אֲזַי יִהְיוּ פָּנֵינוּ כִּפְנֵי יִתְרוֹ, שֶׁבָּרַח לִפְנֵי קַבָּלַת הַתּוֹרָה. אֱלוּ״ל זֶה גַּם־כֵּן (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, ג): אֲ׳נִי לְ׳דוֹדִי וְ׳דוֹדִי לִ׳י, אֲנִי רוֹצֶה אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא רוֹצֶה אוֹתִי, כֻּלָּנוּ צְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹהֲבִים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְגַם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתָנוּ. וּמִי מְקַשֵּׁר בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא וּבֵין הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְעַם יִשְׂרָאֵל? הַצַּדִּיק, שֶׁיּוֹדֵעַ אֵיךְ לְעוֹדֵד וּלְשַׂמֵּחַ וּלְחַזֵּק אוֹתָנוּ, וְאֵיךְ לְקָרְבֵנוּ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְלָכֵן אֱלוּ״ל רָאשֵׁי תֵּבוֹת (שְׁמוֹת ו, ז): וְ׳לָקַחְתִּי אֶ׳תְּכֶם לִ׳י לְ׳עָם, בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לוֹקֵחַ אוֹתָנוּ לְעַם. אֲבָל זְכֹרוּ גַּם־כֵּן, שֶׁאֱלוּ״ל רָאשֵׁי תֵּבוֹת (וַיִּקְרָא כו, ח): וְ׳נָפְלוּ אֹ׳יְבֵכֶם לְ׳פְנֵיכֶם

לְ׳חָרֵב״, בְּחֹדֶשׁ זֶה יְכוֹלִים לְהַכְנִיעַ אֶת אוֹיְבֵינוּ. אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בַּמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים, אַף שֶׁרוֹאִים הַכֹּל שָׁחוֹר, צְרִיכִים לֵידַע, שֶׁבְּתוֹךְ הַשָּׁחוֹר יֵשׁ גַּם־כֵּן נְצוֹץ שֶׁל לָבָן, נְצוֹץ שֶׁל תִּקְוָה, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לֹא יַעֲזֹב. וְאַף שֶׁאֵין רוֹאִים כְּלוּם, וְאָדָם נִכְנָס בְּצָרוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁנִּדְמֶה לוֹ שֶׁזֶּה סוֹף הָעוֹלָם, עִם כָּל זֹאת אָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ. אֲ׳נִי לְ׳דוֹדִי וְ׳דוֹדִי לִ׳י, לָמָּה נִקְרָא הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא דּוֹדִי? אֶלָּא הַשֵּׁם שֶׁל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא זֶהוּ יהו״ה, אִם חָסֵר הַשֵּׂכֶל מֵה׳ שֶׁזֶּהוּ י׳ — עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נִשְׁאָר ד׳ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן מט), וְנִהְיָה מִשֵּׁם הַוָיְ״ה דּוֹדִי, אֲבָל צְרִיכִים לֵידַע, אֲפִלּוּ שֶׁחָסֵר לִי הַשֵּׂכֶל, עֲדַיִן אֲנִי לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, הַיְנוּ אֲפִלּוּ שֶׁחָסֵר הַי׳, עִם כָּל זֹאת ״וְדוֹדִי לִי״, עֲדַיִן הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אוֹהֵב אוֹתָנוּ.

וּבֶאֱמֶת צָרִיךְ שֵׂכֶל אֵיךְ לְנַהֵל בַּיִת, וְהַשֵּׂכֶל הַזֶּה מְקַבְּלִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא הַשַּׁדְכָן, כַּמּוּבָא בִּדְבָרָיו זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק ב׳, סִימָן פט), שֶׁהַצַּדִּיק הוּא הַשַּׁדְכָן הַמְשַׁדֵּךְ כָּל הַשִּׁדּוּכִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מַלְאָכִי ב, ז): כִּי שִׂ׳פְתֵי כֹ׳הֵן יִ׳שְׁמְרוּ דַּ׳עַת וְ׳תוֹרָה — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שִׁידּוּ״ךְ, וְהַצַּדִּיק יָכוֹל לְשַׁבֵּר דְּלָתוֹת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קז, טז): כִּ׳י שִׂ׳בַּר דַּ׳לְתוֹת נְ׳חשֶׁת — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שַׁדְכָ״ן. הַצַּדִּיק הָאֱמֶת יָכוֹל לְשַׁבֵּר דַּלְתוֹת נְחשֶׁת, וְלַעֲשׂוֹת סֵדֶר בַּבַּיִת, לְהָבִיא שָׁלוֹם־בַּיִת בְּכָל בַּיִת וּבַיִת, לְהַשְׁלִים בֵּין זוּגוֹת וְכוּ׳, וְלָכֵן הַסָּמ״ךְ־מֵ״ם מְאֹד מְאֹד מְפַחֵד מִמֶּנּוּ, כִּי הַצַּדִּיק הוּא מְשַׁדֵּךְ כָּל הַשִּׁדּוּכִים, וְהוֹלֵךְ לוֹ בַּחַיִּים לְחַתֵּן אֶת כָּל הַבַּחוּרִים, כִּי הוּא רוֹצֶה רַק קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה. וּלְהֵפֶךְ — יֵשׁ מַנְהִיג דְּסִטְרָא אָחֳרָא, שֶׁזֶּה רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שַׁדְכָ״ן — שֶׁ׳קֶר דּ׳וֹבֵר כְּ׳סֶף נ׳וֹטֶל, וְהוּא רוֹצֶה רַק לְשַׁבֵּר בָּתִּים, וּלְהַפְרִיד בֵּין זוּגוֹת, וְלִגְרֹם לְבַחוּרֵי יִשְׂרָאֵל לַחֲטֹא וּלְהִדָּרְדֵּר, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

וְהִנֵּה נִכְנַסְנוּ לְחֹדֶשׁ אֱלוּ״ל, אֲשֶׁר זֶה רָאשֵׁי תֵּבוֹת (שְׁמוֹת יח, ז): וַ׳יִּשְׁאַל אִ׳ישׁ לְ׳רֵעֵהוּ לְ׳שָׁלוֹם, אֲזַי עָלֵינוּ לְהַשְׁלִים זֶה עִם זֶה, עָלֵינוּ לִרְאוֹת שֶׁבְּ׳הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ׳ יִהְיֶה רַק שָׁלוֹם, עָלֵינוּ לְהִשָּׁמֵר מְאֹד מִשּׁוּעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלֵי כְּרָמִים, וּלְהִתְאַחֵד יַחַד.

וּבִפְרָט עַכְשָׁו, שֶׁאֲנִי נִמְצָא בְּמַצָּב קָשֶׁה וּמְסֻכָּן מְאֹד, וְאֵינֶנִּי יָכוֹל

לְפָרֵט אֶת הַדְּבָרִים, עַל־כֵּן הַמְשִׁיכוּ לְהִתְפַּלֵּל עָלַי, תֵּדְעוּ שֶׁכָּל תְּפִלָּה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, עוֹשָׂה רֹשֶׁם בַּשָּׁמַיִם, אִם הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא קִבֵּל אֶת תְּפִלּוֹתָיו שֶׁל מְנַשֶּׁה, שֶׁהָיָה עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה, עַד שֶׁהַמַּלְאָכִים סָגְרוּ כָּל הַפְּתָחִים, שֶׁלֹּא תַּעֲלֶה תְּפִלָּתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא חָתַר חֲתִירָה תַּחַת כִּסֵּא הַכָּבוֹד לְקַבְּלוֹ, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁיִּשְׁמַע הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא תְּפִלָּתֵנוּ. אָנוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, שׁוֹמְרִים תּוֹרָה וּמִצְוֹות, מוֹסְרִים נַפְשֵׁנוּ בַּעֲבוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, הַנְּשִׁים מְסַפְּרוֹת שַׂעֲרוֹתֵיהֶן, אֲשֶׁר בַּעֲבוּר זֶה בְּעַצְמוֹ הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם קָם עָלַי, וְהֵן שׁוֹמְרוֹת עַל קְדֻשָּׁה וְטָהֳרָה, עַל טָהֳרַת הַצְּנִיעוּת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה, כִּי הַפְרִיצוּת מְבִיאָה אֲבָדוֹן וּקְלָלָה. וְהִנֵּה אֶצְלֵנוּ בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ אָנוּ מְקַדְּשִׁים שֵׁם שָׁמַיִם, עַל־יְדֵי הַצְּנִיעוּת שֶׁלָּנוּ, עַל־יְדֵי הַדֶּרֶךְ־אֶרֶץ שֶׁלָּנוּ, וְלֹא בְּחִנָּם שֶׁרוֹצֶה הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם לְתְפֹּס אוֹתִי, אֲבָל עָלֵינוּ לְהִתְחַזֵּק וּלְהַחֲזִיק מַעֲמָד. וְ׳יִשְׁאֲלוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ לְשָׁלוֹם — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: אֵלּוּ״ל. עָלֵינוּ לְהַשְׁלִים זֶה עִם זֶה, אָסוּר שֶׁיִּהְיוּ בֵּינֵינוּ, חַס וְשָׁלוֹם, מְרִיבוֹת וְאִי הֲבָנוֹת, צְרִיכִים לְהִתְלַכֵּד יַחַד וְלַעֲזֹר זֶה לָזֶה, וּבַמֶּה יְכוֹלִים לַעֲזֹר? עַל־יְדֵי מִלָּה טוֹבָה, עַל־יְדֵי דִּבּוּר וּמַעֲשֶׂה טוֹב, סִיּוּעַ וְעֶזֶר לְכָל נִדְכֶּה וְנִצְרָךְ וְכוּ׳.

זִכְרוּ הֵיטֵב, אֲשֶׁר בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה אָנוּ מְכִינִים עַצְמֵנוּ לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה. אֵלּוּ״ל — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: אֱ׳יזוֹ לָ׳רָעָב וְ׳אֵיזוֹ לַ׳שֹּׂבַע, אֱ׳יזוֹ לַ׳חֹרֶב וְ׳אֵיזוֹ לְ׳שָׁלוֹם. עַתָּה אָנוּ מְכִינִים עַצְמֵנוּ לְיוֹם הַדִּין הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, מַה יִּגְזְרוּ עָלֵינוּ, מַה יִּהְיֶה מַצָּבֵנוּ בְּפַרְנָסָה, מִי, רַחֲמָנָא לִצְלָן, יִפָּגַע בְּאֵיזֶה פִּגּוּעַ, וּמִי יַעֲבֹר אֶת הַשָּׁנָה בְּשָׁלוֹם וְכוּ׳ וְכוּ׳. וְלָכֵן עָלֵינוּ לְהָכִין עַצְמֵנוּ בְּחֹדֶשׁ זֶה, עַל־יְדֵי תְּפִלָּה כָּל יוֹם, שִׂמְחָה, צְדָקָה וָחֶסֶד, לַעֲזֹר אֶחָד לַשֵּׁנִי, וְכָךְ נִזְכֶּה שֶׁיְּקַיְּמוּ אֶצְלֵנוּ אֵלּוּ״ל — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: וְ׳נָפְלוּ א׳וֹיְבֵיכֶם לִ׳פְנֵיכֶם לֶ׳חָרֶב, כָּל הָאוֹיְבִים וְהַשּׂוֹנְאִים שֶׁלָּנוּ יִפְּלוּ.

אַחַי וְרֵעַי הַיְקָרִים! מַה שֶּׁאֲבַקֵּשׁ אֶתְכֶם — שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים, וַאֲנִי מְאֹד מְאֹד מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיְּקַיְּמוּ אוֹתָם: א. תִּרְאוּ כָּל הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם רַק לְשִׂמְחַ. כִּי בְּיוֹתֵר הַסִּטְרָא אָחֳרָא וְהַקְּלִפּוֹת רוֹצִים לְהִתְאַחֵז בְּעַצְבוּת

וּבְמִרְירוּת, וְלָכֵן הָעִקָּר לִהְיוֹת שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים, וּלְשַׂמֵּחַ אֶת בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה וְהַיְלָדִים, וְשִׂמְחָה פּוֹרֶצֶת כָּל הַגְּדָרִים. בַּמַּצָּבִים הַכִּי קָשִׁים שֶׁלָּכֶם, תִּשְׁתַּדְּלוּ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁיִּהְיֶה חִיּוּךְ עַל פְּנֵיכֶם, זֶה יָבִיא לָכֶם סַבְלָנוּת לַיְלָדִים. אַל תִּקְחוּ כָּל דָּבָר לִלְבְּכֶם, אֶלָּא תַּרְבּוּ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵבָב, וְזֶה יַעֲזֹר לָכֶם לַעֲבֹר עַל הַכֹּל. ב. ׳תִּגְנְבוּ׳ בְּכָל יוֹם חָמֵשׁ דַּקּוֹת הִתְבּוֹדְדוּת, לְדַבֵּר אֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, לְסַפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל אֲשֶׁר מֵעִיק לָכֶם, וְעוֹד חָמֵשׁ דַּקּוֹת, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה רֹשֶׁם בַּשָּׁמַיִם. אִם הֱיִיתֶם יוֹדְעִים אֵיזֶה רֹשֶׁם עוֹשָׂה הַתְּפִלָּה בַּשָּׁמַיִם, לֹא הֱיִיתֶם פּוֹסְקִים מִלְּהִתְפַּלֵּל, וּצְרִיכִים לָדַעַת, שֶׁקְּרוֹבָה יְשׁוּעָתֵנוּ לָבוֹא. ג. לְהַרְבּוֹת בִּגְמִילוּת חֲסָדִים. ״עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה״ (תְּהִלִּים פט, ג), אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב שֶׁעוֹשִׂים חֶסֶד אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְאֵין מִתְקוֹטְטִים וְאֵין רָבִים זֶה עִם זֶה, אֵין הוֹלְכִים עִם הַזּוֹלַת בְּמִדַּת הַדִּין. וְרַק בִּזְכוּת הַחֶסֶד, נִזְכֶּה לִהְיוֹת הָרִאשׁוֹנִים לְקַבֵּל פְּנֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

שָׁבוּעַ שֶׁעָבַר הָיִיתִי בְּהַרְבֵּה קִבְרוֹת צַדִּיקִים. וְיָדוּעַ, אֲשֶׁר רַבֵּנוּ זַ״ל הִפְלִיג מְאֹד מְאֹד בְּמַעֲלַת הַתְּפִלָּה בְּקִבְרוֹת צַדִּיקִים, בַּאֲשֶׁר הַתְּפִלּוֹת מִתְקַבְּלוֹת שָׁם בְּיוֹתֵר, כִּי יֶשְׁנוֹ הָאָוִיר הַנָּח וְהַזַּךְ, וְזֶהוּ הַמָּקוֹם הַמְקֻדָּשׁ וּמְסֻגָּל שֶׁהַתְּפִלּוֹת תִּתְקַבֵּלְנָה. וְלָכֵן זֶהוּ דָּבָר גָּדוֹל לֵילֵךְ עַל קִבְרוֹת צַדִּיקִים וּלְבַקֵּשׁ שָׁם רַחֲמִים. וַאֲנִי יָכוֹל לְסַפֵּר לָכֶם סִפּוּרִים מֻפְלָאִים עַל כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק שֶׁזָּכִיתִי לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קִבְרוֹ, וּמַה פָּעַל. אַךְ הַזְּמַן קָצָר עַתָּה. וְאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אוֹת צַדִּיק): עַל־יְדֵי הִשְׁתַּטְּחוּת בְּקִבְרוֹת צַדִּיקִים, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבוֹת, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְכָךְ. אֲנִי מַאֲמִין בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁאִם נִתְאַחֵד יַחַד, אִם נַחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד, אַף בְּרִיָּה לֹא תּוּכַל לָנוּ. אֲבָל זֶה תָּלוּי כְּפִי שֶׁנַּחֲזִיק עַצְמֵנוּ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה, וְלֹא נַחְתֹּר אִישׁ כְּנֶגֶד רֵעֵהוּ. אִם נִהְיֶה חֲזָקִים בָּזֶה, יַעֲזֹר לָנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁנַּעֲבֹר עַל הַכֹּל, וְנִזְכֶּה לְבַשֵּׂר וּלְהִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת מְשַׂמְּחוֹת.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקיב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁנִּפַּלְתָּ בְּיֵאוּשׁ כָּזֶה.

הִנֵּה לְהִסְתּוֹבֵב בְּיֵאוּשׁ, זֶה כְּמוֹ שֶׁאָחַד מִסְתּוֹבֵב בְּעוֹלַם הַדְּמְיוֹן, אֲשֶׁר מְאוּמָה אֵינוֹ פּוֹעֵל, אַדְרַבָּה יֵשׁ לוֹ הַגִּיהִנּוֹם בְּזֶה הָעוֹלָם. וְעָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי עִקַּר דִּבֵּר רַבֵּנוּ זַ״ל — לְהַמְתִּיק אֶת הַמְּרִיבוֹת מֵהָאָדָם, וּלְזַכּוֹתוֹ שֶׁיִּזְכֶּה שֶׁיִּתְהַפֵּךְ לוֹ הָעוֹלָם הַזֶּה לְגַן־עֵדֶן הַתַּחְתּוֹן. אַךְ הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲזֹר לְעַצְמוֹ, הַיְנוּ כִּי כְתִיב (שְׁמוֹת כג, ה): ״עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ״. וּפֵרֵשׁ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל: כְּשֶׁהוֹלְכִים לְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוָה ״עָזֹב תַּעֲזֹב״ לְהָקִים אֶת חֲמוֹרוֹ וְכוּ׳, צָרִיךְ לִהְיוֹת עִמּוֹ דַּיְקָא, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בָּבָא מְצִיעָא לב.), שֶׁלֹּא יֹאמַר הוֹאִיל וְעָלֶיךָ מִצְוָה וְכוּ׳, תַּלְמוּד לוֹמַר ׳עִמּוֹ׳, שֶׁהוּא צָרִיךְ לָתֵת יָד וְכָתֵף, כְּמוֹ־כֵן בַּהִתְחַזְּקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר בְּוַדַּאי אִם הָאָדָם לֹא יִרְצֶה לַעֲזֹר לְעַצְמוֹ, לֹא תוֹעִיל לוֹ שׁוּם הִתְחַזְּקוּת שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי יְכוֹלִים לַעֲזֹר רַק לְמִי שֶׁרוֹצֶה לְהֵעָזֵר. וְכֵן פֵּרֵשׁ מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אֶת מַאֲמָרָם זַ״ל (עַיֵּן יְבָמוֹת יט:): אֵין הָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת אֶלָּא לְדַעְתָּהּ, הַיְנוּ כַּנַּ״ל, אִם הָאִשָּׁה אֵינָהּ רוֹצָה לְהִתְקַדֵּשׁ, לֹא יוֹעִיל לָהּ שׁוּם קִדּוּשִׁין וְכוּ׳. כְּמוֹ־כֵן כְּשֶׁהָאָדָם אֵינוֹ רוֹצֶה לְהִתְקַדֵּשׁ, לֹא יוֹעִיל לוֹמַר לוֹ שׁוּם דִּבְרֵי הִתְחַזְּקוּת, אַדְרַבָּה כָּל מַה שֶּׁיֹּאמַר לוֹ, יִהְיֶה נִרְאֶה כְּמֵיתָר.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לָקַחַת אֶת עַצְמְךָ בְּיָדֶיךָ פֶּן יִהְיֶה מְאֻחָר וְכוּ׳, וְעָלֶיךָ לִשְׁמֹחַ מְאֹד, כִּי יֵשׁ לְךָ אִשָּׁה צַדִּיקָה הָרוֹצָה לְסַבֵּל אֶת כָּל זֶה, כִּי אַחֶרֶת הָיְתָה מְגָרֶשֶׁת אוֹתְךָ כְּבָר וְכוּ׳.

נָא וְנָא רְאֵה לֹא לִהְיוֹת טִפֵּשׁ וּבַטְלָן, רַק תָּשִׁיר עִם כְּלֵי זֶמֶר שֶׁלְּךָ כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה, וְתִהְיֶה אַךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וְאָז טוֹב לְךָ לָנֶצַח.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּעִנְיַן הִתְחַזְּקוּת, וְזֶה יוֹעִיל לְךָ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל: כְּשֶׁיֵּשׁ אוֹר יָשָׁר יֵשׁ אוֹר חוֹזֵר (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קפד).

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקיג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... תִּחְיֶה.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעֲרְךָ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ מִבַּעְלֵךְ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת לְדַעְתִּי, רְאִי לָדוּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, כִּי הוּא בָּא מִמִּשְׁפָּחָה שְׁבוּרָה וְכוּ׳, וְעָבְרוּ עָלָיו מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים מְרוֹרִים בְּחַיָּיו, וְעַל־כֵּן הוּא סוֹבֵל מַה שֶּׁסּוֹבֵל, וְעָלַיִךְ לָדוּן אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת. וַחֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (שְׁמוֹת קכז:): הַדָּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף זְכוּת, דָּנִין אוֹתוֹ לְמַעְלָה לְכַף זְכוּת. וּבְיוֹתֵר סוֹבֵב דָּבָר זֶה עַל הַבַּעַל, כְּשֶׁזּוֹכֶה לָדוּן אֶת אִשְׁתּוֹ לְכַף זְכוּת, אוֹ לְהַפּוּךְ — כְּשֶׁהָאִשָּׁה זוֹכָה לָדוּן אֶת בַּעְלָהּ לְכַף זְכוּת. כִּי הָעִנְיָן שֶׁל לְמוּד זְכוּת הוּא יְסוֹד וְעִקַּר בְּחֵיֵּי הָאָדָם, כִּי עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹבְרִים בְּחַיָּיו מַשְׁבְּרִים וְגַלִּים, וְהַהֶכְרֵחַ לָדוּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף זְכוּת. וּבִפְרָטִיּוּת בְּעִנְיַן שְׁלוֹם־בַּיִת, זֶה מְאֹד מְאֹד נִצְרָךְ, שֶׁאֶחָד יָדוּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף זְכוּת.

נָא וְנָא רְאוּ לִשְׁמֹחַ יַחַד, וּתְחַזְּקִי אֶת בַּעְלֵךְ מְאֹד, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֲשֶׁר שְׁמוֹ שָׁלוֹם, יָשִׂים שָׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, וְתִהְיוּ מְבֹרָכִים בְּשָׁלוֹם־בַּיִת אֲמִתִּי.

הַמְאַחֵל בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם.

י׳ תקיד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוּ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְךָ הַקָּשֶׁה מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת וְהַשְׁלָכוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַקְדָּמוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאַף שֶׁרֹב בְּנֵי הָעוֹלָם אֵינָם מַחֲזִיקִים בָּךְ, מַה לָּנוּ וְלָהֶם?! כָּל אֶחָד יָכוֹל לִחְיוֹת אֶת חַיָּיו שֶׁלּוֹ, אֲבָל אַשְׁרֵי מִי שֶׁמְּנַצֵּל אֶת חַיָּיו בְּטוּב וּבַנְּעִימִים עַל־פִּי הַקְדָּמוֹתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל. כִּי רַבֵּנוּ זַ״ל מַחְדִּיר בָּנוּ אֶת הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, לֵידַע אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וְהַכֹּל לַכֹּל אֱלֹקוּת גָּמוּר הוּא, וְאַף שֶׁהָאָדָם נָפַל בְּעִמְקֵי עֲמָקִים בַּשְּׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתָּיו, עֲדַיִן יָכוֹל לָצֵאת מִשָּׁם אִם רַק יִרְצֶה.

הָעִקָּר בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁצְּרִיכִים לְצַיְּתוֹ, וְכָל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה יַעֲשֶׂה (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קכג), אֲשֶׁר זוֹ נִקְרֵאת שְׁלֵמוּת הַהִתְקָרְבוּת — כְּשֶׁזּוֹכֶה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וּמְצַיֵּת אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. הַיְנוּ אַף שֶׁלְּפִי דַּעְתּוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ, חָכְמָתוֹ וּתְבוּנָתוֹ וְכוּ׳ וְכוּ׳, אֵין לוֹ כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אֵין צְרִיכִים אוֹתוֹ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת וְכוּ׳, וּכְאִלּוּ אֵינוֹ שָׁוֶה שׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם וְכוּ׳, וְנִדְמֶה לוֹ כְּאִלּוּ אָבַד מָנוֹס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ. עִם כָּל זֹאת מִי שֶׁזּוֹכֶה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתּוֹ וְחָכְמָתוֹ לְגַמְרֵי, וּמְבַטֵּל אֶת עַצְמוֹ אֶל לְמוּדוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר מְגַלֶּה בְּדִיּוּק אַחֶרֶת, וְאוֹמֵר לָאָדָם: תֵּדַע, אָהוּבִי, בְּנִי! שֶׁכָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת הָעוֹלוֹת לְךָ, כְּאִלּוּ אֲחֵרִים מְסַתַּכְּלִים עָלֶיךָ וְכוּ׳, וּכְאִלּוּ אֲחֵרִים לוֹעֲגִים לְךָ וְכוּ׳, הַכֹּל דְּמְיוֹנוֹת אֲשֶׁר בָּאִים עָלֶיךָ מִצַּד עַוְונוֹתֶיךָ. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁתִּזְכֶּה לְזַכֵּךְ אֶת עַצְמְךָ, אָז יֵרְדוּ מִמְּךָ אֵלּוּ הַדְּמְיוֹנוֹת, וְתִתְוַדַּע לְךָ הַמְּצִיאוּת, כִּי הַקָּדוֹשׁ־

בָּרוּךְ־הוּא מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, הוּא רוֹצֶה בְּךָ וְכֻלָּא קָמֵיהּ כְּלָא וְכוּ׳.

וְלִזְכּוֹת לְהַגִּיעַ אֶל הַדַּעַת הַמְזֻכֶּכֶת הַזּוֹ, הוּא עַל־יְדֵי רִבּוּי תְּפִלָּה וּבַקָּשָׁה וְשִׂיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ, שֶׁיַּרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלָשׁוֹן שֶׁרָגִיל בָּהּ, וְכָל מַה שֶּׁיְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ־כֵן יְזַדַּכֵּךְ מֹחוֹ וְדַעְתּוֹ, וְאָז בְּאֵיזֶה מָקוֹם שֶׁרַק יֵלֵךְ, יִהְיֶה נִדְמֶה לוֹ שֶׁהוֹלֵךְ בְּעִמְקֵי הַיַּעַר, וְלֹא צָרִיךְ דַּוְקָא שֶׁיֵּשֵׁב בַּשָּׂדֶה כְּמוֹ חַיָּה וְכוּ׳.

וְעַל־פִּי הַהַקְדָּמוֹת הָאֵלּוּ יָכוֹל הָאָדָם לְהִתְחַזֵּק וּלְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת, עִם כָּל זֹאת יִהְיֶה דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וּכְאָדָם הַמְּטַיֵּל בְּתוֹךְ הַיַּעַר, וְאֵינוֹ רוֹאֶה רַק אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּעַצְמוֹ.

עַל־כֵּן רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֻמָּנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְתַעֲזֹב אֶת כָּל הַשִּׁטְיוֹת שֶׁנִּדְבְּקוּ בְּךָ, וְאַל תִּבְחֹר כָּל־כָּךְ וְכוּ׳, רַק אֶת הַשִּׁדּוּךְ הָרִאשׁוֹן שֶׁמַּצִּיעִים לְךָ — תִּקַּח וְתִתְחַתֵּן בְּסִימָן טוֹב וּבְמַזָּל טוֹב, וְתִבְנֶה בַּיִת נֶאֱמָן בְּיִשְׂרָאֵל.

נָא וָנָא רְאֵה לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל נְקֻדַּת עַצְמְךָ, וְאַל תְּבַלְבֵּל אֶת עַצְמְךָ עִם נְקֻדַּת אֲחֵרִים, כִּי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ הַנְּקֻדָּה שֶׁלּוֹ שֶׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן לד).

מְאֹד מְאֹד אֲבַקֵּשׁ אוֹתְךָ, שֶׁתִּרְאֶה לְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה וְכוּ׳, כִּי מָעוֹת הַדְּפָסָה הֵם קָדְשֵׁי קָדָשִׁים, וְאָסוּר לְשַׂחֵק עִם הַכֶּסֶף הַזֶּה, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁהַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר, הַמְמֻנֶּה עַל הַהַדְפָּסָה, מוֹסֵר אֶת נַפְשׁוֹ וְשָׁקוּעַ בְּתוֹךְ חוֹבוֹת עֲצוּמִים, וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַחֲזִיר לוֹ כָּל פְּרוּטָה, כִּי לֹא יֹאבֶה ה׳ סְלֹחַ עַל דָּבָר כָּזֶה.

הֵן אֱמֶת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ, כִּי הֲצָרַכְתָּ לַמָּעוֹת וְכוּ׳, עִם כָּל זֹאת רְאֵה לְקַיֵּם מִצְוַת (וַיִּקְרָא ה, כג): ״וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה״, וּבִזְכוּת זֶה יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּתְעַשֵּׁר בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה.

רְאֵה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ בַּעֲבוּר זוּלָתְךָ, וְאָז תַּצְלִיחַ בְּכָל הָאֻמָּנִים,

וְאַל תִּסְתַּכֵּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, כִּי תְּהִלָּה לָאֵל, יֵשׁ לְךָ כֹּחוֹת עֲצוּמִים אֲשֶׁר אֵין לַאֲחֵרִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לִכְתֹּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ, חֹק וְלֹא יַעֲבֹר.

י׳ תקטו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי, וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתֶּם מְחַזְּקִים אֶת עַצְמְכֶם לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְאֵיךְ שֶׁאַתֶּם לוֹמְדִים בְּיַחַד סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמְדַבְּרִים מֵעֲצוּתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

עַל־כֵּן רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם הַחֲבֵרִים מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר מְחַזְּקִים וּמְאַמְּצִים מְאֹד מְאֹד, וְאֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תְּדַבֵּר עִם שְׁאָר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמַה גַּם שֶׁתְּקַבֵּל מֵהָרַב ... נֵרוֹ יָאִיר, שֶׁיֵּשׁ לוֹ גַּם־כֵּן דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהִתְלַהֲבוּת עֲצוּמָה, אֲשֶׁר הוּא מְלַהֵב בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ.

אֵין אַתָּה יָכוֹל לְתָאֵר וּלְשַׁעֵר אֶת הַשִּׂמְחָה שֶׁיֵּשׁ לִי, בָּזֶה שֶׁאַתָּה כּוֹתֵב שֶׁאַתֶּם מִתְאַחֲדִים יַחַד, וּמְדַבְּרִים מֵעֲצוּתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר לָנוּ רַק דָּבָר זֶה.

רְאֵה אֵיךְ שֶׁעָבְרָה לָנוּ הַשָּׁנָה, מַמָּשׁ פָּרְחָה כְּצֵל עוֹבֵר, וּמַה שֶּׁזָּכִינוּ לַחֲטֹף בְּשָׁנָה זוֹ — זֶה יִשָּׁאֵר לָנוּ. עַל־כֵּן רְאֵה עַל־כָּל־פָּנִים מֵעַכְשָׁו לְחַזֵּק וּלְעוֹרֵר אֶת כְּלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁיֹּאחֲזוּ אֶת עַצְמָם

בְּיַחַד, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר מְאֹד שׂוֹנֵא וְאוֹרֵב עַל כָּל נְשָׁמָה וּנְשָׁמָה הָרוֹצָה לְהִתְקָרֵב אֵלֵינוּ, כִּי מְפַחֵד פֶּן וְאוּלַי כְּבָר לֹא יִהְיֶה לוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת עִם הָאָדָם הַזֶּה, עַל־כֵּן הוּא מֵסִית וּמַדִּיחַ עָלֵינוּ כָּל רָע. וְאַתָּה צָרִיךְ לְהִשָּׁמֵר בָּזֶה, רַק לְחַזֵּק אֶת נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וּבִפְרָטִיּוּת אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁיִּהְיוּ בְּאַהֲבָה, אַחֲוָה וְרֵעוּת.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים, אִם תִּשְׁתַּדֵּל לַעֲבֹר לָגוּר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, שֶׁתִּתְהַפֵּךְ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לִהְיוֹת "עִיר בְּרִסְלֶב".

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקטז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַיָּנִיק וְחַפִּים ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל הָעִנְיָנִים, וּבִפְרָטִיּוּת בְּעִנְיַן כִּבּוּד אָב וָאֵם, אֲשֶׁר אֵין עֲרוֹךְ לְמִצְוָה זוֹ.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְגַּדֵּל בְּתוֹרָה וּבְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְהוֹרֶיךָ הַיְקָרִים יִרְווּ רֹב נַחַת מִמְּךָ.

נָא וְנָא רְאֵה לְהִתְפַּלֵּל הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר דַּיְקָא, וּכְמוֹ שֶׁהָאָדָם מַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּדָבָר זֶה עוֹד בִּימֵי קַטְנוּתוֹ, כֵּן יִהְיֶה רָגִיל בָּזֶה כָּל יְמֵי חַיָּיו. וּכְשֶׁאָדָם מִתְפַּלֵּל מִתּוֹךְ הַסִּדּוּר, כָּל הַתְּפִלָּה מְאִירָה לוֹ כְּבָר בְּאֹפֶן אַחֵר לְגַמְרֵי.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקיז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בָּאתִי לְאַחֵל לְךָ בִּרְכַּת ״מַגָּל־טוֹב״ עַל שֶׁזָּכִיתָ לְקַיֵּם הַיּוֹם מִצְוָה רַבָּה עַד מְאֹד, כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, אֲשֶׁר אֵין עֲרֹךְ לְמִצְוָה זוֹ, וְהִיא בִּכְלַל מְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, אֲשֶׁר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (אָבוֹת פֶּרֶק ה׳): כָּל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לְךָ, שֶׁתִּזְכֶּה עוֹד לְקַיֵּם הַרְבֵּה מִצְוֹות, אַתָּה וּבְנֵי בֵּיתְךָ וִילָדֶיךָ, וְתִזְכֶּה לִרְוֹות רַב נַחַת מֵהֶם וּמִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

וְכֵן לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה הִנְנִי מְבָרֶכְךָ בִּבְרָכַת כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ שְׁנַת עֹשֶׁר וְכָבוֹד וּפַרְנָסָה בְּהַרְחָבָה, וְנַחַת מִכָּל הַיְלָדִים. וְנִזְכֶּה לָגוּר יַחַד בַּעֲיָרָה יַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקיח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מֵימֵי הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂבוּר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת. וּבִפְרָטִיוּת שֶׁקָּשֶׁה וְכָבֵד לְךָ לִמְצֹא אֶת בַּת זוּגְךָ.

וְהִנֵּה רְאֵה אֶת גֹּדֶל הַחֶסֶד חִנָּם שֶׁכְּבָר עָשָׂה עִמָּנוּ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־

הוּא עַד עַכְשָׁו בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, וּבְוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתָנוּ, וְעוֹד נִזְכֶּה לִרְאוֹת יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת, אִם לֹא נַעֲזֹב אֶת עַצְמֵנוּ.

אוֹדוֹת הַהַדְפָּסָה שֶׁכָּתַבְתָּ לִי, הִנֵּה אֲנִי רוֹצֶה שֶׁרַק אַתָּה תִּתְעַסֵּק בַּעֲבוֹדַת הַהַדְפָּסָה כַּאֲשֶׁר הָיָה עַד עַכְשָׁו, וְכָל מַה שֶּׁכָּתַבְתָּ — הַצֶּדֶק עִמְּךָ, וּבִפְרָטִיּוּת אוֹדוֹת הַכֶּסֶף וְכוּ׳ וּמְחִיר הַסְּפָרִים. אֲנִי אֶשְׁתַּדֵּל לְכָתֹב לְכָל בַּעֲלֵי הַחוֹבוֹת שֶׁלְּךָ, שֶׁיִּשְׁתַּדְּלוּ לְשַׁלֵּם לְךָ אֶת חוֹבוֹתֵיהֶם, וְכֵן אֲבַקֵּשׁ אֶת הָאַבְרֵכִים שֶׁלֹּא יַדְפִּיסוּ, רַק יְקַחוּ מִמְּךָ סְפָרִים, וְזֶה רְצוֹנִי בֶּאֱמֶת, כִּי אֵין חָכָם כְּבַעַל נְסָיוֹן, כִּי עַכְשָׁו נִרְאֶה כָּל הָעִנְיָן בְּנָקֵל, וְתֵכֶף־וּמִיָּד כְּשֶׁיַּתְחִילוּ לַעֲבֹר עֲלֵיהֶם הַחוֹבוֹת וְכוּ׳, וְהַמַּדְפִּיס יִתְבַּע אֶת אֲשֶׁר שַׁיָּךְ לוֹ, אֲזַי יִשָּׁבְרוּ לְגַמְרֵי, וְלֹא יוּכְלוּ לְהַחֲזִיק מַעֲמָד כְּלָל. עַל־כֵּן אֲנִי חָפֵץ שֶׁרַק אַתָּה תַּמְשִׁיךְ לְהַדְפִּיס. וְאֶת הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו תַּחַת יָדְךָ — רְאֵה לְנַקְּדָם וְלִשְׁלֹחַ אֵלַי, וַאֲנִי אַדְפִּיסֵם.

לְעֵת עַתָּה אַף אֶחָד אֵינוֹ מַדְפִּיס שׁוּם דָּבָר, אַל תִּדְאַג כְּלָל.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַיּוֹם הִתְחִילָה לַעֲבֹד אֶצְלֵנוּ מְכוֹנַת הַהַדְפָּסָה שֶׁזָּכִינוּ לִקְנוֹת, וַאֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁבְּמְכוֹנָה הַזּוֹ נִזְכֶּה לְהַדְפִּיס אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּבְמֶשֶׁךְ הַזְּמַן יִהְיֶה לָנוּ גַּם נְקֻדּוֹת, וְנוּכַל לְנַקֵּד אֶת כָּל הַקּוּנְטְרֵסִים.

הֶכְפֵּל הַדָּבָר, נָא וְנָא אַל תִּדְאַג כְּלָל, כִּי אֵינִי מַנִּיחַ אֶת שׁוּם בְּרִיָּה לְהַדְפִּיס, רַק אַתָּה תִּהְיֶה מְמֻנֶּה עַל הַהַדְפָּסָה כְּמוֹ שֶׁהָיָה עַד עַכְשָׁו, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ לָדַעַת כִּי כָּל הַחַיִּים שֶׁל הָאָדָם מְלֵאִים נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים, וְעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מַה שֶּׁעוֹבֵר — יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, קַטְנוּת וַחֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְאַשְׁרֵי מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, וְאֵינוֹ נִשְׁבָּר כְּלָל מִשּׁוּם דָּבָר. וְזוֹ הַמַּעֲלָה הַגְּדוֹלָה יוֹתֵר מֵהַכֹּל לָאָדָם הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת מְקֹרָב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ

לְמוּדִים עֲמֻקִּים כָּאֵלּוּ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר, עָלֵינוּ, וְלֹא לְהִשָּׁבֵר בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן.

רְאֵה לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְּעֻלּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, כִּי הַשִּׂמְחָה מַרְחֶבֶת אֶת הָאָדָם — אֶת דַּעְתּוֹ וְאֶת תְּבוּנָתוֹ, וְכָל מַה שֶּׁשָּׂמֵחַ יוֹתֵר, מִתְרַחֵב לוֹ יוֹתֵר דַּעְתּוֹ וּתְבוּנָתוֹ, וְזוֹכֶה לַחֲשֹׁב הֵיטֵב מַה יֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם. וּבִפְרָטִיּוּת עַכְשָׁו, כְּשֶׁרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא קָרֵב וּבָא, שֶׁאָז הוּא זְמַן קִבּוּץ לַכֹּל, וּכְשֶׁזּוֹכִים לִהְיוֹת בַּקִּבּוּץ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אָז נִמְשָׁכִת שִׂמְחָה עַל כָּל הַמִּקְרָבִים, בְּסוֹד (מִשְׁלֵי יג): ״אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח״ (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן סא); וְזֶה אֲשֶׁר וְ׳קוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּה׳. וְכֵן הוּא רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שׂוֹמְעִים חֶרְפָּתָם וְאֵינָם מְשִׁיבִים, גַּם־כֵּן רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּה׳, כִּי זֶה אֲשֶׁר אָנוּ מְקַבְּלִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁנִּהְיֶה שְׂמֵחִים וְעַלִּיזִים כָּל הַשָּׁנָה, וְ׳קוֹל שׁוֹפָר חָזָק מְאֹד, שֶׁתִּתְפַּשֵּׁט הָעַקְמוּמִיּוּת שֶׁבְּלִבֵּנוּ עַל־יְדֵי שְׁמִיעַת קוֹל שׁוֹפָר מִבַּעַל תּוֹקֵעַ יָרֵא וְחָרֵד (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ה׳); וְכֵן נִזְכֶּה לְהִכָּלֵל בָּאָדָם הַיּוֹשֵׁב עַל הַכִּסֵּא דַּיְקָא עַל־יְדֵי שֶׁנִּזְכֶּה לִהְיוֹת שׂוֹמְעִים חֶרְפָּתָם וְאֵינָם מְשִׁיבִים (עַיֵּן לִקּוּטֵי־מוֹהֲר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן ו׳); וְאֶל כָּל זֶה יְכוֹלִים לִזְכּוֹת עַל־יְדֵי שִׂמְחוּ צַדִּיקִים בַּה׳.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַמְשִׁיךְ עָלֶיךָ שִׂמְחָה וְעָלֵינוּ שִׂמְחָה, וְעַל כָּל כְּלַל יִשְׂרָאֵל שִׂמְחָה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

רְאֵה לִכְתֹּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ חֹק וְלֹא יַעֲבֹר, וְאַף שֶׁקָּשֶׁה לְךָ, תִּרְאֶה לִמְסֹר אֶת נַפְשְׁךָ, וּבָאֹפֶן הַזֶּה יִהְיֶה הַקֶּשֶׁר אֵצְלֵנוּ תָּמִיד.

י׳ תקיט.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה בָּאתִי לְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּבְרָכַת ״כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה״ לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה הַנִּכְנֶסֶת וּבָאָה. שֶׁתִּהְיֶה שְׁנַת חַיִּים עֹשֶׁר וְכָבוֹד, שְׁנַת אַהֲבָה וְאַחֲוָה וְרֵעוּת וַהֲבָנָה הֲדָדִית, שֶׁאֶחָד יַעֲזֹר לַחֲבֵרוֹ, אֲשֶׁר זֶה יְסוֹד וְעִקָּר גָּדוֹל בְּיַהֲדוּתֵנוּ, שֶׁאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ יֹאמַר חֲזַק וְיַעֲזֹר לוֹ בְּכָל עִנְיָנָיו.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּבֵיתְךָ, וְתִהְיוּ בְּרִיאִים, וְתִזְכֶּה לִרֹב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ, וְיִהְיוּ הַחַיִּים וְהַשָּׁלוֹם צְמוּדִים בְּבֵיתְכֶם תָּמִיד.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהָכִין בְּקָרוֹב לָגוּר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, וְנִהְיֶה שְׁכֵנִים טוֹבִים, וְתִזְכֶּה לֶהָנוֹת עֵצָה וְתוּשִׁיָּה מֵאִתָּנוּ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכ.

בְּעֻזַּרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה בָּאתִי לְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּבְרָכַת ״כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה״, שֶׁתִּהֵא הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה הַנִּכְנֶסֶת וּבָאָה, שְׁנַת שָׁלוֹם וְאַהֲבָה לָנוּ וְלִכְלַל יִשְׂרָאֵל, וְתִזְכֶּה לִרְווֹת רֹב נַחַת מִילָדֶיךָ וּמִנְּכָדֶיךָ

וּמִכָּל מִשְׁפַּחְתְּךָ, וְיִהְיוּ הַבְּרָכָה וְהַחַיִּים וְהַבְּרִיאוּת אֶצְלְכֶם תָּמִיד.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַאֲרִיךְ יְמֵיכֶם וּשְׁנוֹתֵיכֶם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה בָּאתִי לְאַחֵל לְךָ לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה בְּרָכָה וּכְתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה, שֶׁתִּהְיֶה לְךָ שְׁנַת חַיִּים, עֹשֶׁר וְכָבוֹד וּפַרְנָסָה בְּהַרְחָבָה. וְתִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת מִצְווֹת רַבּוֹת, וְלַעֲזֹר אֶת זוּלָתְךָ, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה. כִּי אֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל עֲרֵבִים זֶה לָזֶה, וְאֶחָד צָרִיךְ לַעֲזֹר לַחֲבֵרוֹ.

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לָבוֹא לָגוּר בְּשָׁנָה זוֹ, בְּעֶזְרָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לַעֲיֶרֶת יַבְנְאֵל, וְנִהְיֶה שְׁכֵנִים טוֹבִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכב.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי שָׂמֵחַ, שֶׁאַתָּה זוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֵרֶךְ אֲלֵיהֶם, כִּי כָּל זְמַן שֶׁאָנוּ מְלֻבָּשִׁים בִּלְבוּשׁ הַגַּשְׁמִי, אֵין אָנוּ יוֹדְעִים לְהַעֲרִיךְ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה, כִּי אוֹרוֹ

שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל גָּדוֹל וְנוֹרָא עַד מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁהָעוֹלָם הַגַּשְׁמִי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְתָפֵס וּלְהַשִּׂיג אֶת גֹּדֶל אוֹרוֹ, כַּמּוּבָא (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קלג), אֲשֶׁר אוֹר הַצַּדִּיק גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, אַלְפֵי אַלָפִים פְּעָמִים יוֹתֵר מֵהָעוֹלָם הַזֶּה. וְהָעוֹלָם הַזֶּה כֻּלּוֹ בְּכֻלָּל הוּא קָטָן וּפָחוּת מְאֹד נֶגֶד אוֹרוֹ הַגָּדוֹל, וְעַל־יְדֵי־זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג אֶת אוֹרוֹ.

וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לָנוּ בִּזְכֻיּוֹת חָנָם לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל וּלְהִתְקָרֵב אֵלָיו, וְלִהְיוֹת שַׁמָּשִׁים אֶצְלוֹ, וְאָנוּ זוֹכִים לְשַׁמְּשׁוֹ עַל־יְדֵי הֲפָצַת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, בָּזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד, כִּי סוֹף כָּל סוֹף לֹא יִשָּׁאֵר לָנוּ רַק דָּבָר זֶה.

רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמְךָ לִהְיוֹת סַבְלָן גָּדוֹל, כִּי הַסַּבְלָנוּת הוּא עִקָּר גָּדוֹל בַּחַיִּים, וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלִי סַבְלָנוּת, כִּי כָּל אֶחָד סוֹבֵל מְרִירוּת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת, וְלוּלֵא הָעֵצָה הַנִּפְלָאָה הַזֹּאת שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת סַבְלָן, אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם כְּלָל, כַּמּוּבָא (בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קנה), אֲשֶׁר מִדַּת הַסַּבְלָנוּת תְּלוּיָה בֶּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, כִּי מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, עַל־יְדֵי־זֶה יֵשׁ לוֹ אֲרִיכַת אַפַּיִם, וְשׁוּם רוּחַ רָעָה לֹא תוּכַל לְבַטְּלוֹ כְּלָל.

נָא וְנָא רְאֵה לְסַבֵּל בְּבֵיתְךָ, כִּי סוֹף כָּל סוֹף תִּרְאֶה יְשׁוּעָה גְּדוֹלָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְבֵתְךָ.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תִּזְכֶּה לְהַדְפִּיס עוֹד פַּעַם אֶת הַקּוּנְטְרֵסִים ״רוֹפֵא חוֹלִים״ וּ״רְפוּאָה שְׁלֵמָה״, וְלַהֲפִיצָם בְּכָל הַבָּתֵּי חוֹלִים, וּבִזְכוּת זֶה יַעֲזֹר הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְבִתְךָ, שֶׁתִּהְיֶה לָהּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

נָא וְנָא אַל תִּבְרַח מִלְּשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, רַק עֲזֹר תַּעֲזֹר לְהַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוֹ יָאִיר, וּתְחַזְּקוֹ וּתְאַמְּצוֹ, וַאֲנִי רוֹצֶה שֶׁרַק הוּא יַדְפִּיס.

אוֹדוֹת הַסְּפָרִים שֶׁבִּקַּשְׁתִּי מִמְּךָ שֶׁתִּקְנֶה לִי, רְאֵה לִכְתֹּב לִי בְּדִיּוּק כַּמָּה זֶה עוֹלֶה, וַאֲשַׁלֵּם לְךָ.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה בָּאתִי לְבָרֵךְ אוֹתְךָ לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה בִּבְרָכַת ״כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה״, שְׁנַת חַיִּים וּבְרָכָה וְשָׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל, וְשֶׁיִּהְיוּ בְּבֵיתְךָ רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת, וְתֹרָה רֹב נַחַת מִילָדֶיךָ וּמִנְּכָדֶיךָ הַיְקָרִים.

וְיֵשׁ לוֹמַר: שָׁ׳לו׳ם רָאשֵׁי תֵּבוֹת (אֶסְתֵּר ה, ו): מַ׳ה שְּׁ׳אֵלְתְּךָ וְ׳יִנָּתֵן לָ׳ךְ, כִּי מוּבָא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן רלט) עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קכב): ״אֲדַבְּרָה נָא שָׁלוֹם״, שֶׁעִקַּר הַדִּבּוּר בָּא רַק מֵחֲמַת הַשָּׁלוֹם, וְעַל כֵּן צָרִיךְ כָּל אֶחָד קֹדֶם הַתְּפִלָּה לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל ״וְאָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ״, כִּי עַל־יְדֵי שֶׁיֵּשׁ אַהֲבָה וְשָׁלוֹם, עַל־יְדֵי־זֶה יָכוֹל לָשִׂיחַ בִּתְפִלָּה, וּכְשֶׁיֵּשׁ לוֹ שָׁלוֹם עִם הַכֹּל, אָז יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל, שֶׁתִּהְיֶה שְׁגוּרָה תְּפִלָּה בְּפִיו, וְתִתְקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן. וְזֶה שָׁ׳לו׳ם רָאשֵׁי תֵּבוֹת: מַ׳ה שְּׁ׳אֵלְתְּךָ וְ׳יִנָּתֵן לָ׳ךְ, כִּי דַּיְקָא עַל־יְדֵי תְּפִלָּה פּוֹעֲלִים אֶצְלוֹ יִתְבָּרַךְ מַה שֶּׁרוֹצִים. וְזֶה גַּם וְ׳הוֹשִׁיעֵנוּ מְ׳הֵרָה לְ׳מַעַן שְׁ׳מֶךָ — רָאשֵׁי תֵּבוֹת: שָׁ׳לו׳ם, שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא עוֹזֵר לוֹ תֵּכֶף־וּמִיָּד.

וְעַל־כֵּן יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בְּגוּפְךָ, שָׁלוֹם בְּמָמוֹנְךָ, שָׁלוֹם עִם שְׁכֶנֶיךָ, וְשָׁלוֹם בַּעֲיָרָה יַבְנְאֵל, אֲשֶׁר בְּקֶרוֹב נִהְיֶה שְׁכֵנִים טוֹבִים. וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אֲשֶׁר שְׁמוֹ שָׁלוֹם (שַׁבָּת י׳),

יָשִׂים שָׁלוֹם עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה שָׁלוֹם וּבִיתְךָ שָׁלוֹם, וְכָל אֲשֶׁר לְךָ שָׁלוֹם.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ב אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי שֶׁנִּכְנַסְתָּ בָּעֲבִי הַקּוֹרָה, וְאַתָּה יוֹצֵא בְּכָל יוֹם לַהֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר אֵין עֲרוֹךְ לָזֶה.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! בְּכָל דּוֹר וָדוֹר הָיוּ בּוֹדְדִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁתָּמִיד הָלְכוּ עִם מִזְוָדָה שֶׁל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל וְעָסְקוּ בַּהֲפָצָה, וְזָכוּ בְּזִכּוּי הָרַבִּים.

כְּהַיּוֹם שֶׁאָנוּ רוֹאִים, שֶׁבְּאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה מְמַלְאִים אֶת כָּל הָאָרֶץ בְּזֶהָמָא שְׁקוּץ וְתִעוּב, נְאוּף וְעֶרֶם וְכוּ׳ וְכוּ׳, בְּלִי שׁוּם בּוּשָׁה כְּלָל, וְהַכֹּל נִדְפָּס בְּאוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁל לְשׁוֹן־הַקֹּדֶשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן, כָּל מִינֵי נִבּוּל פֶּה כְּפִירוּת וְאֶפִּיקוֹרְסוּת וְכוּ׳ וְכוּ׳. בְּעֵת כָּזֹאת אֵין לָנוּ לְהִתְפַּעֵל מִשּׁוּם בְּרִיָּה שֶׁבָּעוֹלָם, רַק אֲנַחְנוּ גֵּלֶךְ בְּשֶׁלָּנוּ לְהָפִיץ אַלְפֵּי אַלָּפִים וְרִבֵּי רִבְבוֹת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֵישׁ גָּלֵי בָּרְחוֹבוֹת וּבַשְּׁוָקִים, בַּבָּתִּים וּבַחֲצֵרוֹת, בָּאוֹטוֹבּוּסִים וּבָרַכָּבוֹת, וּבְכָל הַמְקוֹמוֹת שֶׁרַק נִמְצָאִים שָׁם רַבִּים מֵאָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא נִתְבַּיֵּשׁ מֵהַמַּלְעִיגִים כְּלָל, כִּי הֵם שְׁלִיחֵי הַסָּמ״ךְ־מ״ם.

נָא וְנָא רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָעִקָּר שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּינְךָ וּבֵין אִשְׁתְּךָ, וְשֶׁתִּהְיֶה הֲבָנָה הֲדָדִית בֵּינֵיכֶם.

וְכֵן רְאֵה שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹם בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבִפְרָטִיּוּת רְאֵה

לִהְיוֹת בְּשָׁלוֹם עִם הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... נֵרוֹ יָאִיר, אֲשֶׁר מְאֹד מְאֹד מְבַקֵּשׁ אוֹתִי שֶׁלֹּא תַּדְפִּיסוּ בִּלְעָדָיו, כִּי סוֹף כָּל סוֹף הוּא הִכְנִיס עֶשֶׂר שָׁנִים בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ וּבִיגִיעוֹת וּבִטְרָחוֹת עֲצוּמוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, וְסָבַל כְּבָר בְּזִיּוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת דָּמִים מִבַּיִת וּמִבַּחוּץ, עַל־כֵּן אֵין נָאֶה לִשְׁבּוֹר, חַס וְשָׁלוֹם.

רְאֵה לִהְיוֹת קָבוּעַ בְּכָל יוֹם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כַּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי אַפְלוּ מִי שֶׁנָּפַל בְּעִמְקֵי עֲמֻקִּים בְּהַשְׁאוֹל תַּחְתִּיּוֹת וּמִתַּחְתָּיו, אִם יְקַבֵּעַ לְעַצְמוֹ קְבִיעוּת חֲזָקָה לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וָיוֹם כָּךְ וְכָךְ, הַתּוֹרָה תּוֹצִיאֶנּוּ מֵהַבֹּץ שֶׁנָּפַל לְשָׁם (עֵין שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן יט).

נָא וְנָא רְאֵה לָלֶכֶת בְּיֶתֶר שְׂאֵת וּבְיֶתֶר עֹז בְּכָל יוֹם וָיוֹם עִם הַקּוּנְטְרֵסִים הַחֲדָשִׁים, וּתְפִיצֵם בְּכַמָּיוֹת גְּדוֹלוֹת. הִכַּרְתִּי אֶת אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָרַב הֶחָסִיד ר׳ חַיִּים בִּנְיָמִין בְּרָאד זַ״ל, שֶׁהָיָה גָּר בְּסוֹף יָמָיו בָּעִיר אוּמַן, וּלְבַסּוֹף זָכָה לַעֲלוֹת לְאַרְצֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה, וְהָיְתָה דַּרְכּוֹ לָלֶכֶת בְּכָל יוֹם עִם מִזְוָדָה שֶׁל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וֶהֱפִיצָם בְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וְהָיָה כָּל־כָּךְ שָׂמֵחַ בְּשָׁעָה שֶׁזָּכָה לְהָפִיץ אֵיזֶה סֵפֶר, מַמָּשׁ כְּמוֹצֵא שָׁלָל רַב. וְאָמַר לִי אָז, כְּשֶׁמְּזַכֶּה אֵיזֶה בַּר יִשְׂרָאֵל עִם אֵיזֶה סֵפֶר מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, זֶה אֶצְלוֹ תַּעֲנוּג מִתַּעֲנוּגֵי גַּן־עֵדֶן.

וּמֵחֲמַת שֶׁאָז בִּשְׁנַת תשכ״ה הִדְפַּסְתִּי אֶת כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, תָּפַס אוֹתִי וְחִבְּקָנִי וְנִשְּׁקָנִי בָּרְחוֹב, וְלֹא עָזַב אוֹתִי מֵרֹב שִׂמְחָה וְאַהֲבָה, וְלֹא הִנִּיחַ אוֹתִי לָלֶכֶת, וְזֶה הָיָה בְּאֶמְצַע הָרְחוֹב בִּבְנֵי בְּרַק. וְאָמַר לִי בִּזּוֹ הַלָּשׁוֹן: ״אֵיךְ אוּכַל לְהַפְרֵד מִכֶּם, מֵאַחַר שֶׁאַתֶּם הִדְפַּסְתֶּם כָּל־כָּךְ הַרְבֵּה סְפָרִים, אַלְפֵי אַלָּפִים וּרְבָבוֹת רְבָבוֹת וְכוּ׳ וְכוּ׳, בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי רַק מִסְתּוֹבֵב בְּכָל יוֹם עִם כַּמָּה סְפָרִים״. וְחָזַר וְנִשְּׁקָנִי כַּמָּה פְּעָמִים, עַד שֶׁהִתְחַמַּקְתִּי מִמֶּנּוּ וּבָרַחְתִּי, כִּי הָיִיתִי אָז צָעִיר לְיָמִים.

מִכָּל זֶה אֲנִי רוֹאֶה אֵיזוֹ הַשָּׂגָה וּתְשׁוּקָה הָיְתָה לְאֶחָד מֵאַנְשֵׁי

שְׁלוֹמֵנוּ בַּהַפָּצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִזֶּה רָאוּי לָנוּ לְהִתְעוֹרֵר גַּם־כֵּן לַעֲסֹק בָּזֶה.

וְיָדוּעַ בֵּין אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁפַּעַם אַחַת בִּקֵּר דּוֹד מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל מֵעִיר לֶעמְבֶּערְג אֶצֶל מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל בְּעִיר בְּרֶסְלֶב, וּמוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל דִּבֵּר עִמּוֹ אָז הַרְבֵּה מֵעִנְיַן הַדְפָּסָה, שֶׁרָצָה לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִיר לֶעמְבֶּערְג, כִּי כְּבָר אָסְרוּ עָלָיו לְהַדְפִּיס אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעָרֵי רוּסְיָה, וְנָתַן לְדוֹדוֹ אָז מַתָּנָה ״לִקּוּטֵי־תְּפִלּוֹת״, וְכָתַב אַחַר־כָּךְ מִכְתָּב לְבֵנוֹ ר׳ יִצְחָק זַ״ל, וְאָמַר לוֹ בְּתוֹךְ דְּבָרָיו: ״שֶׁכָּל סֵפֶר וְסֵפֶר שֶׁיּוֹצֵא תַּחַת יָדוֹ, זֶה אֶצְלוֹ שִׂמְחָה רַבָּה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשֶׁהַסֵּפֶר הוֹלֵךְ לְמֶרְחַקִּים״.

וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁנָּסַע מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דֶּרֶךְ מִצְרַיִם, וְהֵפִיץ שָׁם כַּמָּה מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הִתְחִיל לִרְקֹד בְּאֶמְצַע הַשּׁוּק מֵרֹב שִׂמְחָה, אֵיךְ שֶׁבְּמָקוֹם רָחוֹק כָּזֶה בְּמִצְרַיִם, שֶׁהִיא עֶרְוַת הָאָרֶץ, זָכָה לְהַשְׁאִיר כַּמָּה מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. וְזוֹ הָיְתָה אֶצְלוֹ חִיּוּת וּמְשִׁיבַת נָפֶשׁ, כִּי אָמַר, שֶׁכָּל זְמַן הֱיוֹתוֹ בְּמִצְרַיִם, הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד, כִּי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הִבְטִיחַ לְעַם יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת יד, יג): ״כִּי אֲשֶׁר רְאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם, לֹא תוֹסִיפוּ לִרְאוֹתָם עוֹד עַד עוֹלָם״, וְעַל־כֵּן הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל מְאֹד, שֶׁהֶצְרֵךְ לְהִתְגּוֹרֵר שָׁם בְּמִצְרַיִם. אֲבָל כְּשֶׁזָּכָה לְהָפִיץ שָׁם כַּמָּה סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, הִתְחִיל לִרְקֹד וְלִשְׂמֹחַ עַל נֹעַם חֶלְקוֹ, וּבָזֶה קֵרֵר אֶת צַעֲרוֹ שֶׁהָיָה לוֹ אָז.

עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֵרֶךְ כְּלָל, אֵיךְ אָנוּ צְרִיכִים לִשְׂמֹחַ עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ שָׁם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, וּמְגֻשָּׁמִים וּפְגוּמִים כָּמוֹנוּ, מְלֻכְלָכִים בְּכָל מִינֵי חֲטָאִים שֶׁבָּעוֹלָם כָּמוֹנוּ הַיּוֹם, זוֹכִים לְזַכּוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, בָּזֶה רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד.

וְעַל־כֵּן רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ בַּעֲבוֹדָה הַקְּדוֹשָׁה הַזּוֹ, וּבִזְכוּת זֶה תִּוָּשַׁע בִּישׁוּעָה שְׁלֵמָה, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִמְחֹל לְךָ עַל הַכֹּל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... גֵּרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה בָּאתִי לְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּבְרִכַּת ״כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה״, שֶׁתִּזְכֶּה לִשְׁנַת חַיִּים, שְׁנַת פַּרְנָסָה בְּשֶׁפַע, שְׁנַת בְּרִיאוּת וְהַצְלָחָה לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּזְכּוּ לִרְאוֹת רַק טוֹב, וְנִזְכֶּה לִהְיוֹת בְּקָרוֹב שְׁכֵנִים בַּעֲיָרָה יַבְנְאֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכו.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֵּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

מְאֹד מְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר מִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, וְאֵיךְ אַתָּה סוֹבֵל מִיְּצִרְךָ הַבּוֹעֵר בְּךָ. עִם כָּל זֹאת כְּבָר קִבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁאָסוּר לְהִתְיָאֵשׁ בְּשׁוּם פָּנִים וָאֹפֶן, וְאַף שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר עוֹשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ, וְאֵינוֹ עוֹזֵב אֶת הָאָדָם כְּרֶגַע, עִם כָּל זֹאת אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלָּנוּ, שֶׁלֹּא יַפְסִיק פִּינוּ כְּרֶגַע מִלְּדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ שִׂיחוֹת וּתְפִלּוֹת וּבַקָּשׁוֹת, וְכֵן נְדַבֵּר עִם כָּל מְיֻדָּעֵינוּ וּמַכָּרֵינוּ בְּדִבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית. וְרַבֵּנוּ זַ״ל אָמַר (סֵפֶר־הַמִּדּוֹת, אות אֱמוּנָה, סִימָן לג): עַל־יְדֵי אֱמוּנָה הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יִסְלַח לְךָ עַל עֲוֹנוֹתֶיךָ; וְעַל־כֵּן רְאֵה לְדַבֵּר עִם כָּל מְיֻדָּעֶיךָ רַק דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה וְהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וּבְוַדַּאי סוֹף כָּל סוֹף תִּזְכֶּה לְקָרֵר אֶת הָרָע הַכּוֹלֵל

הַבּוֹעֵר בְּךָ, כִּי אִי אֶפְשָׁר לְקָרֵר אֶת הָרָע הַכּוֹלֵל, כִּי אִם עַל־יְדֵי רִבּוּי הַדִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים, שֶׁיִּהְיֶה רָגִיל לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְכֵן יְדַבֵּר הַרְבֵּה עִם אֲחֵרִים בֶּאֱמוּנָה, כַּמּוּבָא בִּדְבָרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן יט), אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְקָרֵר אֶת חֲמִימוּת הַיֵּצֶר, כִּי אִם עַל־יְדֵי רִבּוּי הַדִּבּוּרִים.

אֲקַוֶּה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא שֶׁיַּעֲזֹר לְךָ לָבוֹא לָגוּר וּלְהִתְגּוֹרֵר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, אֲשֶׁר סוֹף כָּל סוֹף תִּתְהַפֵּךְ לִהְיוֹת עִיר בְּרִסְלֶב.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכז.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... שֶׁיִּהְיֶה.

הִנֵּה לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה, אֲנִי רוֹצֶה לְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּבְרָכַת ״כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה״, שֶׁתִּהְיֶה הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה הַנִּכְנֶסֶת אֲלֵינוּ שְׁנַת שָׁלוֹם בֵּין אָחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁנַת אַהֲבָה, שְׁנַת עֹשֶׁר וְכָבוֹד, פַּרְנָסָה וּבְרִיאוּת, וְשֶׁיִּהְיֶה לָכֶם כָּל טוּב תָּמִיד.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכח.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד מְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, וּבִפְרָטִיּוּת שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק גַּם אֲחֵרִים, אֲשֶׁר אֵין לְמַעְלָה מִזֶּה.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּבְשׂוּם פָּנִים וָאֹפֶן

אַל תִּשָּׁבֵר, כִּי גָּדוֹל אֲדוֹנֵנוּ וְרַב לְהוֹשִׁיעַ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא אָב הָרַחֲמָן, וְעוֹזֵר לְכָל הַנִּמְשָׁכִים אַחֲרָיו.

רְאֵה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, אֲשֶׁר כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית, הַצָּלָחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל. וּמִי יוֹדֵעַ בִּשְׁבִיל מָה הֻצְרַכְתָּ לָבוֹא לָגוּר וּלְהִתְגּוֹרֵר בְּמָקוֹם רָחוֹק כָּזֶה, אִם לֹא שֶׁתְּדַבֵּר שָׁם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. כִּי הָאָדָם צָרִיךְ לְהַאֲמִין, אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוּת בִּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כְּלָל, וּבְכָל תְּנוּעָה וּתְנוּעָה שָׁם אַלּוּפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל־כֵּן הֵיכָן שֶׁהוּא רַק בָּא בְּזֶה הָעוֹלָם, הוּא צָרִיךְ לְהוֹצִיא מֵהַכֹּחַ אֶל הַפֹּעַל עִנְיָנוֹ: אוֹ לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, אוֹ לְדַבֵּר עִם בְּנֵי־אָדָם מֵעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר אֵין עֲרוֹךְ אֵלֶיהָ.

וְעַל־כֵּן תִּהְיֶה חָזָק בְּדָבָר זֶה מְאֹד מְאֹד, וְאָז תִּרְאֶה נִסִּים נִגְלִים שֶׁיֵּעָשֶׂה עִמְּךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

נָא וְנָא רְאֵה לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתְּךָ, כִּי אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (ראש הַשָּׁנָה ו:): אִשָּׁה בַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ; כִּי בְּדֶרֶךְ כְּלָל אִשָּׁה אֵינָהּ מוֹצֵאת מְקוֹמָהּ רַק כְּשֶׁבַּעְלָהּ מְשַׂמְּחָהּ וּמְחַזְּקָהּ וּמְאַמְּצָהּ, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה אֵינָהּ מַרְגִּישָׁה אֶת עַצְמָהּ בּוֹדֶדֶת.

רְאֵה לִנְסֹעַ לְעִיר מַאנְטְשֶׁעסְטֶער לְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, וְתַעֲשֶׂה שָׁם קִבּוּץ, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אֶת הַתִּקּוּנִים שֶׁנִּקַּבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקכט.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה בָּאתִי לְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּבְרִכַּת ״כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה״ לִכְבוֹד הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם, שֶׁתִּתְבָּרְכוּ בְּשֶׁפַע בְּרָכָה וְהַצְלָחָה, שְׁנַת עֹשֶׁר וְכָבוֹד, בְּרִיאוּת וַאֲרִיכוּת יָמִים בְּתוֹךְ כְּלַל יִשְׂרָאֵל.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקל.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל ... נֵרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי.

רְאוּ לִשְׁמֹר עַל טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וּלְדַקְדֵּק מְאֹד בְּהִלְכוֹתֶיהָ. וְהָיָה טוֹב שֶׁתֵּלְכוּ אֶל אֵיזֶה שִׁעוּר, שֶׁלּוֹמְדִים בָּרַבִּים הֲלָכוֹת אֵלּוּ.

רְאֵה לִבְדֹּק אֶת מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְאִם לֹא חֲסֵרָה בְּאֵיזוֹ דֶּלֶת מְזוּזָה, גַּם רְאֵה לִבְדֹּק אֶת הַתְּפִלִּין שֶׁלְּךָ.

רְאֵה לִקְנוֹת לְאִשְׁתְּךָ ה״א הַנַּעֲשֶׂה מִכֶּסֶף (יְכוֹלִים לִקְנוֹת אֶת זֶה בְּכָל חֲנוּת הַמּוֹכֶרֶת תַּכְשִׁיטִים). גַּם תִּזָּהֲרוּ מְאֹד לְהַדְלִיק אַרְבָּעָה נֵרוֹת, וּלְהוֹסִיף שְׁנֵי נֵרוֹת שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת.

מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים אִם תְּאָרְחוּ אֵיזֶה אוֹרֵחַ לִכְבוֹד שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְאִם אֶפְשָׁר תַּלְמִיד יְשִׁיבָה — מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים.

הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יַעֲזֹר לָכֶם בִּזְכוּת כָּל זֶה לִבְנִים חַיִּים וְקַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לָכֶם בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקלא.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... נֵרוֹ יָאִיר.

הִנֵּה לְעֵת צֵאת הַשָּׁנָה בָּאתִי לְבָרֵךְ אוֹתְךָ בִּבְרָכַת "כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה" לִקְרַאת הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה הַנִּכְנֶסֶת וּבָאָה. יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתִּהְיֶה הַשָּׁנָה הַחֲדָשָׁה שְׁנַת שַׁלְוָה, שְׁנַת עֹשֶׁר וְכָבוֹד, שְׁנַת חַיִּים וּבְרִיאוּת, וְתִרְוֶה רֹב נַחַת מִכָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֶיךָ.

רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וּזְכֹר מַאֲמַר הֶחָכָם: הָרוֹצֶה לְהִלָּחֵם עִם הַפְּגָעִים יְזַיֵּן עִם סַבְלָנוּת.

חַסְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זְכֵנִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְהִתְאַזֵּר בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת, וּבִזְכוּת זֶה אֶזְכֶּה בְּקָרוֹב לָבוֹא וְלָגוּר בַּעֲיָרַת יַבְנְאֵל, וְנִהְיֶה שְׁכֵנִים טוֹבִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקלב.

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד אֲנִי מִצְטַעֵר בְּצַעַרְכֶם הַקָּשֶׁה מִמַּה שֶּׁעוֹבֵר עֲלֵיכֶם.

רְאֵה, אֲהוּבִי, אָחִי הַיָּקָר! לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ בְּכָל מִינֵי אֲפָנִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְאַל תַּנִּיחַ לַמֻּתָּח וְלָעֲצַבִּים לִשְׁבֹּר אוֹתְךָ, כִּי רֹב הַצָּרוֹת שֶׁהָאָדָם סוֹבֵל בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת בָּא רַק מִמֻּתָּחִים וְעַצְבָּנוּת, שֶׁהָאָדָם דּוֹאֵג עַל צָרוֹתָיו הַמְרֻבּוֹת.

רַבֵּנוּ זַ״ל גִּלָּה לָנוּ דֶּרֶךְ, שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהַרְגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִשְׁכֹּחַ אֶת כָּל הֶעָבָר שֶׁלּוֹ, וְעַל־יְדֵי־זֶה יַצְלִיחַ אֶת דַּרְכּוֹ.

הָיָה טוֹב מְאֹד, שֶׁתִּקַּח כַּדּוּרֵי הַרְגָּעָה, וְזֶה יְקָרֵר אֶת הָעֲצַבִּים שֶׁלְּךָ, וְתִהְיֶה לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה.

רְאוּ לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד, כִּי הַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל, וְהַשִּׂמְחָה תַּרְחִיב אֶת לִבְּכֶם וְדַעְתְּכֶם, שֶׁתּוּכְלוּ לְבַקֵּשׁ הֵיטֵב מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי תְּפִלָּה תִּזְכּוּ לִפְעֹל אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁיְּהַפֵּךְ אֶת מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת הָרַחֲמִים, וְתִזְכּוּ לְהוֹלָדָה בְּנָקֵל.

נָא וְנָא אַל תִּפְחֲדוּ כְּלָל. הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא יְמַלֵּא אֶת מִשְׁאֲלוֹת לִבְּכֶם לְטוֹבָה, וְתִזְכּוּ לְבָנִים חַיִּים וְקַיָּמִים.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקלג.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ג אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל הַבָּחוּר הַיָּקָר וְהַנַּעֲלֶה ... גֵּרוּ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לְנָכוֹן קִבַּלְתִּי. וּמְאֹד שָׂמַחְתִּי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ, אֵיךְ שֶׁאַתָּה מְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל. יַעֲזֹר לְךָ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, שֶׁתָּמִיד תּוּכַל לֶאֱחֹז אֶת עַצְמְךָ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, כִּי עָלֶיךָ לָדַעַת, אֲשֶׁר הַבַּעַל־דָּבָר מְאֹד מְאֹד אוֹרֵב עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל. וְיֵשׁ מִכְתָּב מִמּוֹהַרַנַ״תְּ זַ״ל שֶׁכּוֹתֵב בְּכָל הַמִּכְתָּב, אֵיךְ שֶׁכָּל הָעוֹלָם עוֹמְדִים נֶגֶד כָּל אֶחָד וְאֶחָד הָרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֵלֵינוּ. וְדָבָר זֶה חוֹזֵר עוֹד פַּעַם גַּם עַכְשָׁו אֶצְלֵנוּ, כַּיָּדוּעַ לְכָל אֶחָד.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רְאֵה לְחַזֵּק אֶת עַצְמְךָ אַתָּה וְאָחִיךָ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בִּתְמִימוּת וּבְפָשִׁיטוּת, וְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בְּוַדַּאי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ.

בְּעִנְיַן מַה שֶּׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ שֶׁאֶכְתֹּב לְךָ בַּאֲרִיכוּת, תֵּדַע שֶׁזִּמַּנִי מְאֹד מְצֻמְצָם, וְהַהֶכְרֵחַ לִי לַעֲנוֹת עַל הַרְבֵּה מִכְתָּבִים הַמְחַכִּים לִתְשׁוּבָה כְּבָר כַּמָּה חֳדָשִׁים, כִּי קָשֶׁה לִי לַעֲנוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, אַף שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יָקָר בְּעֵינַי.

לְדַעְתִּי, יֵשׁ לְךָ כְּבָר יוֹתֵר מֵע׳ חֲלָקִים שְׁאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ [מַהֲדוּרָה יְשָׁנָה], אֲשֶׁר אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ בָּהֶם, כִּי הוּא קָרוֹב לִשְׁבְעַת אֲלָפִים מִכְתָּבִים, כֻּלָּם נִכְתְּבוּ בִּשְׁבִילְךָ, עַל־כֵּן רְאֵה לְהַתְמִיד הַרְבֵּה בַּ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״, וְשָׁם תִּמְצָא מַרְגּוֹעַ לְנַפְשְׁךָ.

הָעִקָּר רְאֵה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, וּתְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ, שֶׁתִּהְיֶה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְמַצָּב רוּחַ טוֹב, וְתִלְמַד בְּהַתְמָדָה רַבָּה.

נָא וְנָא רְאֵה לִכְתֹּב לִי מִכְתָּב אֶחָד בְּכָל שָׁבוּעַ אַתָּה וְאָחִיךָ, וּכְשֶׁיִּהְיֶה עֵת רָצוֹן אָז אֶכְתֹּב לְךָ בַּאֲרִיכוּת.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

י׳ תקלד.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר כִּי תָבוֹא אֶל הָאָרֶץ, י״ד אֱלוּל ה׳תשמ״ו.

שָׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוּב סֶלָה יַגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל יְדִידִי הַיָּקָר לִי מְאֹד, גֶּר לְהַצַּדִּיק נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ ... גֵּרוֹ יָאִיר.

אֶת מִכְתָּבְךָ לָנֶכוֹן קִבַּלְתִּי. וְגֹדֶל שִׂמְחָתִי לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב מִמְּךָ — אֵין לְתָאֵר וְאֵין לְשַׁעֵר כְּלָל.

מָה אֹמַר לְךָ, יְדִידִי הַיָּקָר! רָאוּי לָנוּ לִשְׁמֹחַ בְּכָל יוֹם וְלִרְקֹד עַל נֹעַם חֶלְקֵנוּ, אֲשֶׁר בַּנַּחַל שָׂם חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ, כִּי מֶה הָיִינוּ עוֹשִׂים בִּלְעֲדֵי רַבֵּנוּ זַ״ל?! וּמֵאַחַר שֶׁזָּכִינוּ בְּזִכְיוֹת חִנָּם לְהִתְוַדַּע מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, רָאוּי לָנוּ לִשְׂמֹחַ בָּזֶה מְאֹד מְאֹד, וְהַשִּׂמְחָה בָּזֶה תַּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, כַּמּוּבָא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (ח״ב קפד:): כְּפִי שֶׁהָאָדָם מְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ בְּאֵיזֶה דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה, עַל־יְדֵי־זֶה נִמְשֶׁכֶת עָלָיו הֶאָרָה מֵהַדָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה הַזֶּה.

עַל־כֵּן רְאֵה לִשְׂמֹחַ מְאֹד מְאֹד בָּזֶה שֶׁאַתָּה יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל וּמִתַּלְמִידָיו הָאֲמִתִּיִּים, וְאֵינְךָ מִתְנַגֵּד עָלָיו.

וּבָזֶה שֶׁאַתָּה מַרְגִּישׁ אֶת עַצְמְךָ כָּל־כָּךְ רָחוֹק, כְּבָר יָדוּעַ לָנוּ אֵיךְ שֶׁמּוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל מְפָרֵשׁ אֶת מַאֲמָרָם זַ״ל (עַיֵּן רֹאשׁ הַשָּׁנָה כט.): כָּל הַמְחַיֵּב בַּדָּבָר, מוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָם; הַיְנוּ מִי שֶׁמַּחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ שֶׁהוּא מְחֻיָּב בַּדָּבָר, וְהוּא הֲכִי גָּרוּעַ שֶׁבָּעוֹלָם, לוֹ יֵשׁ כֹּחוֹת עֲצוּמִים לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָם. וְעַל־כֵּן אַל תִּפֹּל בְּדַעְתְּךָ כְּלָל, רַק אַדְרַבָּה, רְאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּתְקָרֵב רְחוֹקִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּבִזְכוּת זֶה תִּזְכֶּה גַּם אַתָּה לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, וְזֶה יִהְיֶה תִּקּוּן בִּשְׁבִילְךָ. וּכְמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבֵּנוּ זַ״ל: אִם מְקָרְבִים אֲחֵרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מוֹחֵל גַּם לוֹ.

נָא וְנָא רְאֵה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וָיוֹם, וְזֶה יִהְיֶה אֶצְלְךָ חֹק קָבוּעַ, כִּי הַהִתְבּוֹדְדוּת הִיא הָעִקָּר בַּחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, וּבָזֶה נִמְדָּד תַּלְמִיד רַבֵּנוּ זַ״ל: כָּל מִי שֶׁמְּדַבֵּר יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, סִימָן שֶׁהוּא מְקַבֵּל יוֹתֵר מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

עַל־כֵּן רְאֵה לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה כְּלִי לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ זַ״ל.

אוֹדוֹת הַתְּמָדָה בְּסִפְרֵי ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, עָלֶיךָ לָדַעַת, כִּי אֵין לְךָ דָּבָר הָעוֹמֵד בִּפְנֵי הָרָצוֹן. אִם יֵשׁ לָאָדָם רָצוֹן חָזָק אֶל אֵיזֶה דָּבָר, תָּמִיד יַעֲסֹק בָּזֶה, כְּמוֹ־כֵן הוּא בְּ״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רַק חֵשֶׁק אֲמִתִּי וּרְצוֹנוֹת חֲזָקִים, וְיוֹדֵעַ וּמַרְגִּישׁ אֶת מַעֲלַת סִפְרֵי ה״לִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת״ הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל, אֵיךְ שֶׁהוּא כָּלוּל מִכָּל טוּב: פְּשָׁט, רֶמֶז, דְּרָשׁ, סוֹד, אָז לֹא יִהְיוּ לוֹ שׁוּם מְנִיעוֹת, אַדְרַבָּה יֶהְגֶּה וְיִלְמַד תָּמִיד בְּסֵפֶר זֶה.

הַמְאַחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, שֶׁזִּכָּנוּ לְסַיֵּם אֶת כָּל הַחִבּוּר הַנִּפְלָא הַזֶּה, וְהוּא כֶּרֶךְ **נד**, יְזַכֵּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְסַדֵּר עַכְשָׁו לְדָפוּס אֶת כֶּרֶךְ **נה** לְהַגְדִּיל תּוֹרָה וּלְהַאְדִּירָהּ.

תֹּכֶן הָעִנְיָנִים

חֵלֶק נד

פְּתַח דָּבָר . . . . . ג
הַקְדָּמָה . . . . . ה
י׳ רצט . . . . . יא
יְדַבֵּר אוֹדוֹת שִׂמְחָה, וּמִכָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחָנִיּוּת וּבְגַשְׁמִיּוּת, לִבְרֹחַ רַק אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

י׳ ש . . . . . יב
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵאֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלָדוּן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, וְלֹא לִשְׂנֹא אֶת עַצְמוֹ, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְלִשְׁמֹר עַל כַּשְׁרוּת.

י׳ שא . . . . . יג
יְדַבֵּר מִקִּיּוּם הַיַּהֲדוּת וּמְגוּרִים בִּסְבִיבָה חֲרֵדִית וְנִסְיוֹנוֹת הַחַיִּים.

י׳ שב . . . . . יג
יְחַזֵּק מְקֹרָב לַיַּהֲדוּת בְּעִקְרֵי הַיַּהֲדוּת, וְיעוֹרְרוֹ עַל פְּרָטִים מְסֻיָּמִים.

י׳ שג . . . . . יד
יְחַזֵּק בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, וִידַבֵּר מֵרְפוּאָה שְׁלֵמָה וּמֵהַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת, וּמֵהִתְחַזְּקוּת בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה.

י׳ דש . . . . . טו
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת שִׁמּוּשׁ רַבֵּנוּ זַ״ל, עַל־יְדֵי הַפָּצַת דַּעְתּוֹ בָּעוֹלָם.

י׳ שה . . . . . טז
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת תַּלְמִידָיו בִּמְתִיבְתָּא ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, בּוֹ יְעוֹרָם מְאֹד עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּ״לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ״ן״: ״וּבְיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ״, וְיבָאֵר זֹאת הַתּוֹרָה בִּבְהִירוּת וּבַאֲרִיכוּת בְּלָשׁוֹן הַשָּׁוָה לְכָל נֶפֶשׁ, וּבְתוֹכָהּ יִתְבָּאֲרוּ כַּמָּה נְקֻדּוֹת מֵעִנְיַן סוֹד הַצִּדִּיק וַאֲנָשָׁיו וְהִתְחַזְּקוּת גְּדוֹלָה לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ ה׳ וְקִיּוּם מִצְוֹתָיו בִּשְׁלֵמוּת.

י׳ שו . . . . . כט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִצְוֹת שֶׁאָדָם דָּשׁ בַּעֲקֵבָיו, וּמִמִּצְוַת הַשִּׂמְחָה שֶׁצִּוָּה עָלֶיהָ

רַבֵּנוּ זַ״ל, וִיבָאֵר מַה שֶּׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים: ׳וְהָיָה׳ לְשׁוֹן שִׂמְחָה, ׳וַיְהִי׳ לְשׁוֹן צַעַר — לְעֲבְדָה וּלְמַעֲשֶׂה, וִיבָאֵר חִזּוּק רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁחִזֵּק אֶת אֶחָד, בְּסוֹד: אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ, וִיבָאֵר עִנְיַן ״פָּה שָׂעָה אַחַת בְּתִשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא׳, וִידַבֵּר נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וּמִצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרִים בִּכְלָלִיּוּת וּבִפְרָטִיּוּת, וְיוֹרֵר מְאֹד עַל בַּקָּשָׁה פְּרָטִית מֵהַשֵּׁם עַל כָּל דָּבָר וְכוּ׳, וְיסַפֵּר מַעֲשֶׂה נוֹרָא אֵיךְ חִזֵּק אֶת עַצְמוֹ בָּחוּר אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּימֵי הַקּוֹמוּנִיסְטִים בְּהִתְגַּבְּרוּת הַיֵּצֶר בְּאֹפֶן נוֹרָא וְאָיֹם, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן כְּפִיּוּת טוֹבָה, שֶׁכָּל מִי שֶׁעוֹשֶׂה טוֹבוֹת מְקַבֵּל רָעוֹת. וּמְנוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מַדְרֵגַת הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מֹשֶׁה לֵייב מִסַּאסוֹב זי״ע, בַּעֲבוֹדָתוֹ הַנִּפְלָאָה בְּמִצְוַת פִּדְיוֹן שְׁבוּיִים, וִיסַפֵּר כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת עָלָיו זי״ע, וְיָפִיק לֶקַח לְעוֹרֵר הַלֵּב לֵילֵךְ בְּדַרְכּוֹ הַקְּדוֹשָׁה תָּמִיד.

י׳ שז . . . . . מב
יְחַזֵּק מְאֹד לַעֲמֹד עַל עָמְדוֹ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וִיגַלֶּה שֶׁעִקַּר הַתִּקּוּן לְכָל הַחֲטָאִים הוּא קֵרוּב רְחוֹקִים, וְזֶה אֶפְשָׁר לְקַיֵּם עַל־יְדֵי הֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים.

י׳ שח . . . . . מג
יְדַבֵּר מִטָּהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וּמִכַּשְׁרוּת הַמַּאֲכָלִים, וּבְדִיקַת מְזוּזוֹת, וְהַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבָּת, וּלְהַפְקֵד עַל־יְדֵי כָּךְ בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

י׳ שט . . . . . מד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן גְּמַר שִׂדּוּךְ, וּמִלְּמוּד מִשְׁנָיוֹת, וּלְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת.

י׳ שי . . . . . מד
יְחַזֵּק אִשָּׁה מְאֹד בְּצַעֲרָהּ הַקָּשֶׁה בְּעִנְיַן בַּעְלָהּ, וִייַעֵץ לָהּ כְּדַת מַה לַּעֲשׂוֹת כְּדֵי לִבְנוֹתוֹ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַדְלָקַת נֵרוֹת וְכוּ׳.

י׳ שיא . . . . . מה
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַמְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וִיחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

י׳ שיב . . . . . מו
יְחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא לִפְחֹד כְּלָל.

י׳ שיג . . . . . מז
יְחַזֵּק מְאֹד הַנִּמְצָן אוֹדוֹת נִפְלָאוֹתָיו בְּרִאִיּוֹת אֲסוּרוֹת, וִיעוֹרְרוֹ וְיאַמְּצוֹ מְאֹד, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַרְפָּסָה שֶׁרוֹצֶה לְהַכְנֵס בָּזֶה.

י׳ שיד . . . . . מח
יַבִּיעַ חַסְדֵי הַשֵּׁם אוֹדוֹת הִשְׁתּוֹקְקוּתֵנוּ לֵילֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּהִתְבּוֹדְדוּת וּבְסֵדֶר הֶרֶךְ הַלִּמּוּד, וְיַחֵזֵק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה וּבִכְפָרָט בְּעִנְיַן פַּרְנָסָה, וּבְעִנְיַן קִבּוּץ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲשֶׁר מַתְחֶלֶת הֶאָרָתָהּ כְּבָר מִט״ו בְּאָב.

י׳ שטו . . . . . מט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן פַּרְנָסָה נְקִיָּה וְקַלָּה וּמִשְׂמְחָה וּשְׁלוֹם־בַּיִת, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִהְיֶה לוֹ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה.

י׳ שטז . . . . . נ
יְדַבֵּר מֵהַצַּל הָעוֹבֵר שֶׁל הַחַיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּמֵאָשְׁרוֹ שֶׁל הָאָדָם הַזּוֹכֶה לְהִשְׁתּוֹקֵק אַחֲרָיו יִתְבָּרַךְ בְּתִקֶּף קַטְנוּתוֹ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן קְדִישׁ אַחַר הָאֵם, עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, וּמַעֲלַת עִנְיַן הַקְּדִישׁ, וִידַבֵּר מֵרַחֲמָיו יִתְבָּרַךְ, אֲשֶׁר אֵינָם מֻשָּׂגִים.

י׳ שיז . . . . . נא
יַרְחִיק מֵעַצְבוּת וְעַצְלוּת, וִידַבֵּר מִקְּדֻשַּׁת הַשַּׁבָּת וְעִנּוּגָהּ וּמִשְׁלוֹם־בַּיִת.

י׳ שיח . . . . . נב
יְדַבֵּר מֵעִכּוּב הַחְלָטָה לְהִתְאָרֵס מֵחֲמַת פְּחָדִים, וּמִשְׂמִירַת שַׁבָּת, תְּפִלִּין וּמְזוּזָה, וְיעוֹרֵר לְהַכְנִיס בְּדַעְתּוֹ אֱמוּנַת ה׳, וּלְדַבֵּר אֵלָיו, וְעַל־יְדֵי־זֶה לִרְאוֹת יְשׁוּעָה, וְיַיְעֵץ בְּעִנְיַן שִׁדּוּךְ.

י׳ שיט . . . . . נג
יְדַבֵּר אוֹדוֹת טָהֳרָה, מְזוּזָה, תְּפִלִּין, שַׁבָּת וְהַדְלָקַת נֵרוֹת וְכוּ׳.

י׳ שכ . . . . . נד
יְחַזֵּק שֶׁלֹּא לִשְׁנֹא אֶת עַצְמוֹ, עַל־יְדֵי שֶׁיִּמְצָא בְּעַצְמוֹ לְמוּד זְכוּת, וִידַבֵּר מִסִּבְלָנוּת בַּבַּיִת, וְעַל־יְדֵי שִׂמְחָה זוֹכִים לְיִשּׁוּב הַדַּעַת, וּמִקִּבּוּץ רֹאשׁ הַשָּׁנָה בָּעִיר מַנְטְשֶׁעסְטֶער.

י׳ שכא . . . . . נה
יְדַבֵּר מִנּוֹרָאוֹת הַשִּׂמְחָה שֶׁלָּנוּ בְּרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵעִנְיַן שִׂמְחַת הַמִּצְוֹות וּבִכְפָרָט שִׂמְחַת הַתְּפִלִּין וְכוּ׳.

י׳ שכב . . . . . נו
יְאַחֵל אוֹדוֹת פַּרְנָסָה, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל שְׁמִירַת שַׁבָּת וּבִכְפָרְטִיּוּת לְקַבֵּל אוֹתָהּ בְּשִׂמְחָה.

י׳ שכג . . . . . נז
מִכְתָּב כְּלָלִי לְכָל־לִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ "חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב", תַּלְמִידֵי מְתִיבְתָּא "הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ", וְיַחֲזָקֵם וְיאַמְּצָם אוֹדוֹת נְקֻדַּת הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיוֹרֶה דֵּעָה מַהִי נְקֻדַּת אוֹר פְּנִימִיּוּת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וּלְמָה זּוֹכֶה הַמִּתְקָרֵב אֵלָיו, וְיַדַּבֵּר נִפְלָאוֹת מִלּוּחַ הַשִּׁעוּרִים לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ תַּלְמִידָיו הַיְקָרִים, חֲמִשָּׁה־עָשָׂר לְמוּדִים בְּמִקְצוֹעוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיָבָאֲרֵם אֶחָד לְאֶחָד בְּאֹפֶן מַרְהִיב הַמּוֹשֵׁךְ אֶת הַלֵּב אֶל חֲמִידוּ דְּאוֹרַיְתָא בְּחֵשֶׁק נִמְרָץ וְנֶעֱרָב, אַשְׁרֵי הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת נִמְנֶה בֵּין שׁוֹמְרֵי מִשְׁפָּט אֵלּוּ, הַזּוֹכִים לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זַ״ל דֶּרֶךְ הֵיכַל קָדְשׁוֹ, שֶׁבּוֹנֶה וּמְקָרֵב נְפָשׁוֹת לְתוֹרָה וּלְתִפְלָה.

י׳ שכד . . . . . סג
יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת הֵיאַךְ יִתָּכֵן שֶׁאָדָם אֲשֶׁר לָמַד סִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיָדַע תַּעֲלוּמוֹת חָכְמָה הַגְּנוּזוֹת בּוֹ יִתְהַפֵּךְ בְּלַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת אֶל הֵפֶךְ הַהִתְקָרְבוּת אֵלָיו, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְיָבֹאר מֵאֵיזוֹ בְּחִינָה שֶׁל לְמוּד נִמְשָׁךְ הָעִנְיָן הָרָע הַזֶּה, וְיעוֹרֵר מְאֹד לְהִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ וְלֹא לְחַפֵּשׂ מוּמֵי אֲחֵרִים.

י׳ שכה . . . . . סה
יְדַבֵּר מִנּוֹרָאוֹת הָעֲמָקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִגְדֶּל מַעֲלַת הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁבָּאָה עַל־יְדֵי הִתְחַזְּקוּת דַּוְקָא, שֶׁזּוֹ נְקֻדַּת דַּעַת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיָבֹאר מִדְרָשׁ נִפְלָא בְּקֹהֶלֶת רַבָּה עַל־פִּי דַּרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ.

י׳ שכו . . . . . סז
יְחַזֵּק מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְאַף שֶׁזּוֹ עֲבוֹדָה קָשָׁה, אַךְ הִיא הָעִקָּרִית, וְיעוֹרֵר מְאֹד לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמוֹ לִזְכּוֹת לָזֶה.

י׳ שכז . . . . . סז
יְעוֹרֵר מְאֹד עַל הֶרְגֵּל לְמוּד הַתּוֹרָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה הָאָדָם כְּבָר אֵינוֹ רוֹצֶה שׁוּם דָּבָר, רַק אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה בְּעַצְמָהּ.

י׳ שכח . . . . . סח
יַחֲזֹר עַל שִׂיחַת ר׳ לֵוִי יִצְחָק זַ״ל בְּעִנְיַן הַגִּחוּךְ לְחַפֵּשׂ שִׂיחוֹת נְטוּלוֹת מָקוֹר, כָּל עוֹד אֵין בְּקִיאִים בַּסְּפָרִים הַנִּדְפָּסִים, וְיעוֹרֵר אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לִזְכֹּר דִּבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עַצְמָם, וְיסַפֵּר עַל עַצְמוֹ אֵיךְ שֶׁהִתְמִיד בְּסִפְרֵי הַשִּׂיחוֹת, וּמֵעִנְיַן מַה שֶּׁאוֹמְרִים עָלָיו בְּשֵׁם ר׳ לֵוִי יִצְחָק שֶׁהוּא שֶׁקֶר, וְכָל דִּבּוּרוֹ הָיָה בְּכַוָּנָה לְהַשְׁקִיט אֶת הָעַזֵּי פָּנִים הַמְדַבְּרִים.

י׳ שכט . . . . . סט
יַשְׁקִיט סַעֲרַת נֶפֶשׁ הַנִּמְעָן, וְיעוֹרְרוֹ לִבְרֹחַ מֵהַנְהָגַת הָרַגְזָנוּת, וְיוֹרֵהוּ שֶׁעַל־יְדֵי יִשּׁוּב הַדַּעַת אֲמִתִּי זוֹכִים לִרְאוֹת אֵיךְ שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בְּיָדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאֵלָיו אָנוּ הוֹלְכִים וְכוּ׳, וְיַחַזְקֵנוּ כִּיצַד לְשַׁכֵּךְ מַעֲצָמוֹ חֵמָה וָרֹגֶז, וְלִזְכּוֹת לְהִתְגַּלּוּת אוֹר הַשְּׁכִינָה.

י׳ של . . . . . עא
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הִתְיַחֲסוּתוֹ שֶׁל הָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ מֹשֶׁה דָּוִד אַשְׁכְּנַזִי זי״ע בְּצַוָּאָתוֹ לְעִנְיַן יֵרֵשַׁת נְכָסִים, שֶׁהֵם מְמַעֲשֶׂה נִסִּים, וְיעוֹרֵר לִלְמֹד בְּכָל הַסְּפָרִים כֻּלָּם.

י׳ שלא . . . . . עא
יְבָאֵר עִנְיַן טֶבַע וְדִין, הַשְׁגָּחָה וְרַחֲמִים, וְיגַלֶּה מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל בְּעִנְיַן טֶבַע וְהַשְׁגָּחָה.

י׳ שלב . . . . . עב
יְגַלֶּה מֵעִנְיַן הַחֲרִישָׁה שֶׁחוֹרֵשׁ כָּל הַשָּׁנִים בְּגִלּוּי אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעוֹלָם, וִידַבֵּר מִסְּפִירַת הַנֶּצַח, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה.

י׳ שלג . . . . . עג
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן רַחֲמָנוּת, וְעִנְיַן צְדָקָה הַמַּמְשִׁיךְ הַשְׁגָּחָה.

י׳ שלד . . . . . עג
יְגַנֶּה אֶת הַבַּטָּלָה הַגּוֹרֶמֶת לְכָל הָרָעוֹת שֶׁבָּעוֹלָם.

י׳ שלה . . . . . עד
יְחַזֵּק בְּעִנְיַן ׳מְעַט גַּם־כֵּן טוֹב׳, ׳חָמֵשׁ דַּקּוֹת׳ שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה הַזְּמַן יָקָר בְּעֵינָיו מְאֹד, וּלְהֵפֶךְ כְּשֶׁמַּתְחִיל לְזַלְזֵל בָּרְגָעִים, אֲזַי נַעֲשִׂים כָּל הַחַיִּים מְזֻלְזָלִים בְּעֵינָיו, וְיעוֹרֵר מְאֹד לְנַצֵּל אֶת כָּל הַזְּמַן לְתוֹעֶלֶת וְכוּ׳.

י׳ שלו . . . . . עו
יַפְלִיג בְּמַעֲלַת אֱמוּנָה בְּרוּרָה בְּלִי שׁוּם שֶׁמֶץ הִרְהוּר, חַס וְשָׁלוֹם, וְיגַלֶּה שֶׁזֶּה סוֹד חָמֵ״ץ וּמַצָּ״ה עַל־פִּי הַנִּרְמָז בְּשֵׁמוֹת אֵלּוּ.

י׳ שלז . . . . . עז
יְגַלֶּה נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת שִׂמְחַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁאָדָם שָׂמֵחַ בְּעֶצֶם הֱיוֹתוֹ בַּר יִשְׂרָאֵל, וְיָבִאר מַהוּת הַשִּׂמְחָה הַזֹּאת, וְיעוֹרֵר וְיחַזֵּק מְאֹד.

י׳ שלח . . . . . עח
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנַת חֲכָמִים, וְאֵיךְ שֶׁאָסוּר לְזַלְזֵל בָּהֶם וּלְהַרְהֵר אַחֲרֵיהֶם, וְיסַפֵּר כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת מֵעִנְיָן זֶה, וּמֵעִנְיַן לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ, וְיַחֲזֵק לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּהִתְעוֹררוּת שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל, שֶׁרַק עַל־יְדֵי סִפְּרוֹ שַׁיֶּכֶת כָּל הַהִתְקָרְבוּת אֵלָיו.

י׳ שלט . . . . . פ
יְגַלֶּה וְיבָאֵר מַה צָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר אָדָם זָקוּק לִישׁוּעָה בִּמְהֵרָה.

י׳ שמ . . . . . פ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן אַכְזָבָה שֶׁשָּׁרְשָׁהּ הִיא כְּפִירָה, אֲבָל הַיּוֹדֵעַ שֶׁהַכֹּל מֵאֵת הַמַּנְהִיג עוֹלָם הַיְחִידִי, אֵין לוֹ שׂוּם אַכְזָבָה לְעוֹלָם.

י׳ שמא . . . . . פא
יְחַזֵּק אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ תְּפִיסָה קָשָׁה, וְיעוֹרְרוֹ לְחַזֵּק אֶת עַצְמוֹ לִהְיוֹת יְהוּדִי פָּשׁוּט, וְיפָרֵשׁ לְפָנָיו סֵדֶר הַהַנְהָגָה שֶׁל פַּשְׁטוּת יַהֲדוּת, וְלֹא לְהִתְבַּלְבֵּל מֵאַף בְּרִיָה שֶׁבָּעוֹלָם.

י׳ שמב . . . . . פב
יְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזֻכֶּכֶת וּמֵהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְאָז זוֹכִים לְחַיִּים אֲמִתִּיִּים.

י׳ שמג . . . . . פג
יַרְחִיק מֵהַיֵּאוּשׁ וְהַדְּכָאוֹן וְכוּ׳, וְיַחֲזֵק מְאֹד לֵידַע שֶׁאֵין לָאָדָם בְּעוֹלָמוֹ רַק אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

י׳ שדמ . . . . . פד
יוֹכִיחַ לְהַסְתִּיר עִנְיְנֵי דִּבּוּר פָּתוּחַ בְּסִתְרֵי תּוֹרָה מִיְּחוּדֵי וְזִוּוּגֵי הָעוֹלָמוֹת, וְרַק לְדַבֵּר בְּדֶרֶךְ כְּלָלִיּוּת וַדַּאִית.

י׳ שמה . . . . . פד
יְחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּלְהַטּוֹת אָזֶן אֶל הָרְמָזִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מְרַמֵּז לְכָל אֶחָד וְכוּ׳.

י׳ שמו . . . . . פה
יְבָאֵר אֵיךְ שֶׁבְּזֶה הָעוֹלָם צָרִיךְ חִזּוּק חָדָשׁ בְּכָל יוֹם, וְהָעִקָּר לִשְׁמֹר עַל הַפֶּה לְבִלִי לְהַפְלִיט דִּבּוּרִים כְּלַפֵּי מַעְלָה, שֶׁזֶּה מַמְשִׁיךְ כָּל הַצָּרוֹת.

י׳ שמז . . . . . פו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן חֻלְשָׁתוֹ הַגְּדוֹלָה, וְיתָאֵר לְמַה שֶׁזָּכָה אוֹתוֹ הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא

בְּאֵלּוּ הַשָּׁנִים, וְהָעוֹלֶה עַל הַכֹּל — הַמִּכְתָּבִים שֶׁנַּעֲשׂוּ מֵהֶם כְּרָכֵי "אֲשֶׁר בַּנַּחַל", וְיַדֵּבֵר מִמַּעֲלַת הַדְּפָסָתָם, וְיוֹעֵר עַל לִמּוּד גְּמָרָא בְּכָל יוֹם.

י' שמח . . . . . פז
יְבָאֵר שֶׁבְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּווּג, אֵין עֵצָה וְאֵין תְּבוּנָה, אֶלָּא לְהַרְבּוֹת בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּנִים מִלְּפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שֶׁיְּעַזְּרֵהוּ לִמְצֹא זִווּגוֹ מִשֹּׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ.

י' שמט . . . . . פח
יְדַבֵּר מִתְּפִלָּה שֶׁהִיא יְסוֹד כָּל הָאָדָם, וְיַדֵּבֵר מִבְּטוּל שָׁלֵם וּמֵחְלָט אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

י' שנ . . . . . פט
יְדַבֵּר מִסַּבְלָנוּת לְחַכּוֹת עַד שֶׁנִּרְאֶה, שֶׁאַחַר הָרָע יָבוֹא הַטּוֹב, וְיַגִּלֶּה מַעֲלַת לִמּוּד דַּף גְּמָרָא.

י' שנא . . . . . פט
יְעוֹרֵר מְאֹד עַל לִמּוּד טוּ"ר עִם הַבַּיִת יוֹסֵף וְהַבַּ"ח, וְיגַלֶּה סְגֻלַּת לִמּוּד זֶה, וְיַדַּבֵּר מֵהַפְלָגַת גְּדֻלַּת הַבַּיִת־יוֹסֵף וְהַבַּ"ח.

י' שנב . . . . . צא
יְדַבֵּר מֵהִתְחַזְּקוּתוֹ בְּרַבֵּנוּ זַ"ל בְּכָל הַמַּצָּבִים, וְלָדוּן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת, וְלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת כְּסִדְרָן, וְכָל דִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ הוּא הַצָּלָחָה נִצְחִית.

י' שנג . . . . . צב
יְדַבֵּר מֵהִתְחַזְּקוּת לְהִתְחַזֵּק בְּעַצְמוֹ וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים, וְיגַלֶּה מַעֲלַת עִנְיָן זֶה.

י' שנד . . . . . צב
יְגַלֶּה מַעֲלַת מִי שֶׁמּוֹצִיא הַכְּסוּפִים אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְיחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְלֹא לִפֹּל בְּכַעַס וּבְקִפְּדוּת, כֵּיוָן שֶׁהַכֹּל לְבוּשִׁין לָאוֹר הָאֵין סוֹף, וְיַדַּבֵּר מֵעִנְיַן שִׂמְחַת הָאִשָּׁה בַּבַּיִת, וְיִרְאֶה לַנִּמְעָן אֶשְׁרוֹ שֶׁיֵּשׁ לוֹ, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים.

י' שנה . . . . . צה
יְדַבֵּר מִמְּצִיאַת הַזִּווּג וְשִׁדּוּכִים, וְעִנְיַן תְּפִלָּה, וּשְׁמִירַת שַׁבָּת.

י' שנו . . . . . צו
יְדַבֵּר מִבְּדִיקַת תְּפִלִּין, וּתְפִלָּה בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב וְיוֹם תְּהִלִּים וְכוּ'.

י' שנז . . . . . צו
יַפְלִיג בְּשִׂמְחַת הַיַּהֲדוּת, מְזוּזוֹת וְשַׁבַּת־קֹדֶשׁ.

י׳ שנח . . . . . צז
יְעוֹרֵר אַבִּרְךְ לְסַבְלָנוּת וְלֹא לְהִתְגָּרֵשׁ, וְיַגֶּלֶה לוֹ דֶּרֶךְ הָאַהֲבָה בַּבַּיִת, וְיַדְרִיכֶנּוּ בִּנְתִיבוֹת טְהַר בְּיַהֲדוּת פְּשׁוּטָה.

י׳ שנט . . . . . צח
יְחַזֵּק מְחַבֵּר אוֹדוֹת לִקּוּט נָאֶה שֶׁעָשָׂה מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

י׳ שס . . . . . צח
יְדַבֵּר מִתִּקּוּן הַנְּשָׁמָה, שֶׁהוּא חֵ״י פְּרָקִים מִשָּׁנָיוֹת, וְיחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַבְּרִית, וְיגַלֶּה הַהַצְלָחָה הַנִּצְחִית שֶׁיֵּשׁ לְכָל דִּבּוּר, וּלְחַזֵּק אֲחֵרִים בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל.

י׳ שסא . . . . . צט
יַרְגִּיל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי אֱמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיחַזֵּק לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּמִסִּדֶּר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, אֵיךְ אֶפְשָׁר לַעֲבֹר עַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, וְיחַזְּקֵנוּ עַל הַשִּׂמְחָה שֶׁל אִי הִתְנַגְּדוּתֵנוּ עַל ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״.

י׳ שסב . . . . . קא
יְגַלֶּה שִׂמְחָתֵנוּ הָרְאוּיָה עַל שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, הַמּוֹרִיד אֶת עַצְמוֹ אֵלֵינוּ, וְיחַזֵּק לְבָרֵחַ מִן הָעַצְבוּת, וְיגַלֶּה מַעֲלַת כָּל דִּבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְיעוֹרֵר עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עַל־פִּי סֵדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד, וְהָעִקָּר — לִשְׁמֹחַ וּלְשַׂמֵּחַ.

י׳ שסג . . . . . קב
יְחַזֵּק מְאֹד בֶּאֱמוּנָה שֶׁהִיא שֹׁרֶשׁ הַכֹּל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְתָּח הַפֶּה, וְעַל־יְדֵי שֶׁמְּנַצְּחִים אֶת הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא מִשְׁתַּעְשְׁעַ כִּבְיָכוֹל בָּזֶה.

י׳ שסד . . . . . קג
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן זִוּוּגִים, אֲשֶׁר זֶה נֶּעֱלָם לְגַמְרֵי מִבְּנֵי־אָדָם, וְעַל־יְדֵי הַשִּׂמְחָה נִתְרַחֶבֶת דַּעְתּוֹ, וְיגַלֶּה אֵיךְ יְכוֹלִים לִזְכּוֹת לִדְבָרִים גְּדוֹלִים, עַל־יְדֵי זְרִיזוּת בְּקִיּוּם הַמִּצְוֹוֹת וּבִתְפִלּוֹת.

י׳ שסה . . . . . קד
יְדַבֵּר עַל שִׂמְחַת חֶלְקֵנוּ וְגוֹרָלֵנוּ בַּנַּחַל, וְיזָרֵז לְקַבֵּץ שִׁעוּר בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיחַזֵּק מְאֹד בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְהַתְמָדָה בְּדִבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר מִשִּׂמְחָה, וּבִפְרָטִיּוּת לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, שֶׁזּוֹ מַעֲלָה גְּדוֹלָה מְאֹד.

י׳ שסו . . . . . קו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַמְתָּקַת הַדִּינִים, וּמַעֲלַת בַּקָּשַׁת הָאִשָּׁה בְּעֵת הַדְּלָקַת הַנֵּרוֹת, וְיַחְבֵּר תְּפִלָּה נָאָה בַּעֲבוּר אִשָּׁה, וְעִנְיַן אִשָּׁה הָעוֹשָׂה רְצוֹן בַּעְלָהּ.

י׳ שסז . . . . . קז
יְחַזֵּק בְּעִקְּרֵי הַיַּהֲדוּת, מְזוּזָה, כַּשְׁרוּת וְשַׁבָּת.

י׳ שסח . . . . . קז
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, וְעִנְיַן שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה מַטְעֶה אוֹתָנוּ מְאֹד, וְיעוֹרֵר עַל שִׂמְחָה הַמַּמְשֶׁכֶת יְשׁוּעָה, וְיַגֶּלֶה מַעֲלַת הַשִּׁירָה.

י׳ שסט . . . . . קט
יְדַבֵּר מִצַּעַר שֶׁיֵּשׁ בַּבַּיִת, וְיִתֵּן כַּמָּה הַדְרָכוֹת פְּרָטִיּוֹת לְשִׁנּוּי הַמַּצָּב.

י׳ שע . . . . . קט
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל הַמְקָרְבִים לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן חוֹבָתֵנוּ לְפָרְסְמוֹ בָּעוֹלָם עַל אַף הַיִּסּוּרִים שֶׁלָּנוּ מִזֶּה, וְעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָסִים בָּהּ נַעֲשִׂים בְּשִׂמְחָה, וְיעוֹרֵר לִבְרֹחַ הָרִבִּה אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר מִסַּבְלָנוּת בַּבַּיִת וּמִשִּׂמְחָה, וּמֵעִנְיַן הַכֹּל לְטוֹבָה.

י׳ שעא . . . . . קיא
יְדַבֵּר מֵהִתְבּוֹדְדוּת, אֲשֶׁר רַק בַּעֲבוּר זֶה הָיְתָה כְּדָאִית כָּל הַהִתְקָרְבוּת, וְעִנְיַן סֵדֶר דֶּרֶךְ הַלִּמּוּד, וְיעוֹרֵר עַל מִדַּת הַזְּרִיזוּת, וְיוֹכִיחַ לִשְׁמֹר עַל הַבְּרִיאוּת, וְלִבְרֹחַ מִסְּגוּפִים, וְיסַדֵּר כַּמָּה שְׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וִידַבֵּר מִמַּחֲשֶׁבֶת הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

י׳ שעב . . . . . קיב
יְדַבֵּר מֵהַדָּפָסָה, וּמִמִּשְׁלוֹחַ סְפָרִים שֶׁיָּצְאוּ אָז, וּמִסֵּדֶר־דֶּרֶךְ־הַלִּמּוּד בִּבְקִיאוּת וְעִיּוּן, וּלְהַתְמִיד בְּלִמּוּד מִשְׁנָיוֹת, וְיוֹכִיחַ לִבְרֹחַ מֵעַצְבוּת, וִידַבֵּר מִבִּנְיַן בֵּיתוֹ בְּיַבְנְאֵל, וְעִנְיַן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

י׳ שעג . . . . . קיד
מִכְתָּב כְּלָלִי לְכָלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, ״חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב״, בּוֹ יְעוֹרֵר מְאֹד עַל תְּפִלָּה כְּשֶׁהִיא בְּנִגּוּן וּבְשִׂמְחָה, וְיַזְהִיר מְאֹד אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל הַתְּפִלּוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּמִנְיַן דַּיְקָא, וְיגַלֶּה שֶׁחֹסֶר הַפַּרְנָסָה נוֹבֵעַ מִזִּלְזוּל בָּזֶה, וְיַאֲרִיךְ מְאֹד בְּכַמָּה מִינֵי עִנְיָנִים עִקְּרִיִּים בְּקֶדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל וּבְדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה דֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה בְּחִנּוּךְ יְהוּדִי, וְכֵיצַד מֻשְׁתָּת בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל אֲדָנִים נְכוֹנִים כָּרָאוּי, וְיעוֹרֵר וְיחַזֵּק מְאֹד, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן נְקֻדַּת ״הַיְכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְיַחְדִּיר אֶת הָרַעְיוֹן הַפְּנִימִי הַטָּמוּן בְּגִ׳ הַתְּפִלּוֹת שֶׁתִּקְּנוּ

הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וְכֵן יְפָרֵשׁ פְּסוּקֵי יוֹנָה הַנָּבִיא, וְהַכֹּל לְעֲבֹדָה וּלְמַעֲשֶׂה לְחִזּוּק בְּחַיֵּי הַיּוֹם יוֹם.

י׳ שעד . . . . . קכז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְגֹדֶל הַמַּעֲלָה שֶׁל הַזּוֹכֶה לִהְיוֹת שָׁם, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁכְּשֶׁאָדָם רוֹאֶה אֶת נְחִיצוּת הַזְּכוּת שֶׁתַּעֲמֹד לוֹ בִּזְכוּת רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אֲזַי כְּבָר לֹא תִּהְיֶה לוֹ שׁוּם מְנִיעַת הַמֹּחַ, וְכֵן אִשְׁתּוֹ תְּזַרְזֵנוּ לָזֶה.

י׳ שעה . . . . . קכט
יְעוֹרֵר בַּעַל תְּשׁוּבָה, שֶׁלֹּא יִתְנַהֵג בְּחֹמֶר הַדִּין עִם בָּנָיו שֶׁעֲדַיִן לֹא שָׁבוּ בִּתְשׁוּבָה.

י׳ שעו . . . . . קל
יְיַעֵץ לָאָדָם הָרוֹצֶה לַעֲרֹךְ סֵדֶר יוֹמוֹ כְּפִי רְצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁיֵּלֵךְ לִישֹׁן מֻקְדָּם, וְאָז כָּל הַיּוֹם יֵלֵךְ לוֹ כָּרָאוּי.

י׳ שעז . . . . . קלא
יִתֵּן עֵצָה כֵּיצַד לְהַשְׁפִּיעַ עַל הָאִשָּׁה שֶׁעֲדַיִן אֵינָהּ מְקֹרֶבֶת לַיַּהֲדוּת, שֶׁהַיְלָדִים יִתְחַנְּכוּ בְּמוֹסָדוֹת תּוֹרָנִיִּים, וְיִחַזֵּק עַל זֶה.

י׳ שעח . . . . . קלב
יְדַבֵּר נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת מִצְוַת הַשְׂמָחָה, וְגֹדֶל הַנְּחִיצוּת וְהַחִיּוּב לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ מִדָּה וּמִצְוָה זוֹ, וַאֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לְפַרְנָסָה וְהַצָּלָחָה בַּחַיִּים, וְזֹאת עַל־יְדֵי אֱמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

י׳ שעט . . . . . קלג
יְבָאֵר לָאָדָם כֵּיצַד יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ אֶת הֲבָנַת אִשְׁתּוֹ אֶל חַיָּיו הַקָּשִׁים, וּמִתּוֹךְ כָּךְ תִּנָּהֵג עִמּוֹ בְּרַחֲמִים וּבְאַהֲבָה כְּשֶׁשָּׁב לְבֵיתוֹ עָמוּס תְּלָאוֹת.

י׳ שפ . . . . . קלד
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת לְבַעַל תְּשׁוּבָה טָרִי, שֶׁיֵּלֵךְ בְּכֹפֶה וּדְיוֹקָן יְהוּדִי הַמַּאֲמִין בּוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּלִי לְהִתְבַּיֵּשׁ מִן הַמַּלְעִיגִים, וְיִגָּלֶה לוֹ מַעֲלַת עִנְיָן זֶה.

י׳ שפא . . . . . קלו
יְגַלֶּה גֹּדֶל מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, שֶׁעַל יָדָהּ אָדָם זוֹכֶה לִמְצֹא אֶת זִוּוּגוֹ הֶהָגוּן, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן נְשׂוּאִין סָמוּךְ לְפִרְקוֹ, כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹא לִידֵי חֵטְא, וְיָבֵאר עִנְיָן שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁהַצַּדִּיק מְשַׁדֵּךְ כָּל הַשִּׁדּוּכִים, עַל־פִּי עִנְיָן לְעֲבֹדָה וּלְמַעֲשֶׂה.

י׳ שפב . . . . . קלח
יְחַזֵּק בָּחוּר הָעוֹסֵק בְּהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עַל מְנִיעַת מְצִיאַת זוּהֹגוֹ, וְיעוֹדְדוֹ עַל שֶׁיּוֹדֵעַ עַל־כָּל־פָּנִים מִלְּמוּדִים נִפְלָאִים כָּאֵלּוּ, וְשֶׁזּוֹכֶה לְקָרֵב בִּיאַת גּוֹאֵל בִּפְעִילוּתוֹ, וְיחַזְּקוֹ מְאֹד.

י׳ שפג . . . . . קמ
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן תְּפִלָּה בְּעֵת הַדְּלָקַת נֵרוֹת, וְהַחְלָפַת הַמִּטּוֹת, וּשְׁמִירַת שַׁבָּת.

י׳ שפד . . . . . קמ
יְדַבֵּר מִכְּסוּפֵי הַנִּמְצָן לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וּמֵעִנְיַן ״סֵפֶר־הַמִּדּוֹת״, וּנְקֻדַּת הַשִּׂמְחָה הַמְנַקֶּה כָּל מִינֵי עַצְבוּת, וְעִנְיַן עֵסֶק מְשֻׁלָּב עִם הַתּוֹרָה, וּלְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה.

י׳ שפה . . . . . קמא
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ הָעֲצוּמָה עַל בְּשׂוֹרַת הַנִּמְצָן, שֶׁזָּכָה לְסַיֵּם כָּל הַשַּׁ״ס וְכָל הַתּוֹסֶפְתָּא, בִּזְכוּת הַדִּבּוּרִים הַנִּלְמָדִים בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, וְיִרְאֶה רָעַת אֵלּוּ הַמְרַחֲקִים מֵאוֹר כָּזֶה הַמְזַכֶּה לְדְבָרִים נִפְלָאִים כָּאֵלּוּ.

י׳ שפו . . . . . קמב
יְדַבֵּר מֵעִקַּר שִׂמְחָתֵנוּ וְחֶדְוָתֵנוּ עַל שֶׁאָנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִנְּסִיוֹנוֹת הַחַיִּים, וּמַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד, וְיחַזֵּק מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

י׳ שפז . . . . . קמג
יְשַׁבַּח מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה עַל נֵעֶם חֶלְקֵנוּ, וְיגַלֶּה לְמַה זּוֹכִים עַל־יְדֵי שִׂמְחָה וְהִשְׁתּוֹקְקוּת זוֹ, שֶׁהִיא הָעִקָּרִית בְּדַעַת רַבֵּנוּ זַ״ל.

י׳ שפח . . . . . קמד
יְדַבֵּר מִמְּזוּזָה וּמִתְּפִלִּין וּמִסִּיּוּם הַרְבֵּה פְּרָקֵי מִשְׁנָיוֹת בְּגִרְסָה, וּמֵעִנְיַן הַזִּווּג הָרִאשׁוֹן.

י׳ שפט . . . . . קמה
יְחַזֵּק אִשָּׁה עַל צַעַר חַיֶּיהָ, וְיעוֹדְדָהּ שֶׁתַּחֲזֹר אֶל בַּעְלָהּ, וְלֹא תַּחֲזִיק בְּעַקְשָׁנוּת לְבַלּוֹת הַחַיִּים לְבַד, אֲשֶׁר תַּפְסִיד עַל־יְדֵי־זֶה.

י׳ שצ . . . . . קמו
יְחַזֵּק אִשָּׁה עַל שְׁלוֹם בֵּיתָהּ, וְהַשְׁרָאַת הַשִּׂמְחָה הַתְּמִידִית בַּבַּיִת, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן לִמּוּד זְכוּת.

י׳ שצא . . . . . קמו
יְדַבֵּר מִשְּׁלוֹם־בַּיִת, וְיעוֹרֵר בַּעַל לַעֲשׂוֹת דַּף חָדָשׁ, וְיַזְכִּיר עִנְיַן נִסְיוֹנוֹת הַחַיִּים.

י׳ שצב . . . . . קמז
יְדַבֵּר מִנְּסִיוֹנוֹת וְצָרוֹת וְיִסּוּרִים, שֶׁכְּשֶׁבּוֹרֵחַ אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה מְקָרֵר אֶת הַיִּסּוּרִים, וּמֵעְנְיַן מִי שֶׁמַּכְנִיס עַצְמוֹ בַּהַשְׁגָּחָה, וְעִנְיַן נַחוּם אִישׁ גַּמְזוֹ רַעֲוָא דְּרַעֲוִין.

י׳ שצג . . . . . קמח
יְדַבֵּר וְיחַזֵּק וְיאַמֵּץ עַל נוֹרָאוֹת הַחִנּוּךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, שֶׁאָנוּ קְשׁוּרִים אֶל הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ ז״ל, וּמֵעְנְיַן הַתְּשׁוּקָה אֶל אוֹר הַצַּדִּיק, וּלְהַכְלֵל בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְכוּ׳ וְכוּ׳.

י׳ שצד . . . . . קנ
יְדַבֵּר מִמְּצִיאַת זִוּוּגָם שֶׁל הַיְלָדִים, וּבְדִיקַת מְזוּזוֹת, וְהַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ.

י׳ שצה . . . . . קנ
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַמַּפְיִן אוֹר בְּמָקוֹם הַחֹשֶׁךְ דַּיְקָא, וִידַבֵּר מֵעְנְיַן כַּשְׁרוּת, וְהֶפְסֵק דִּבּוּר בַּתִּקּוּן הַכְּלָלִי, וְעִנְיַן הִתְבּוֹדְדוּת וְכוּ׳.

י׳ שצו . . . . . קנב
יַפְלִיג בְּעִנְיַן הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ וּתְפִלַּת הָאִשָּׁה אָז, וּלְהַרְגִּיל עַצְמוֹ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיגַלֶּה אֲמִתַּת מְצִיאוּתוֹ יִתְבָּרַךְ.

י׳ שצז . . . . . קנג
יְדַבֵּר מֵרְפוּאָה שְׁלֵמָה, וּמִמַּעֲלַת הַשַּׁבָּת וְנוֹרָאוֹת קְדֻשָּׁתָהּ וְשִׂמְחָתָהּ.

י׳ שצח . . . . . קנג
יְדַבֵּר מֵחוֹבַת שִׂמְחָתֵנוּ עַל עֶצֶם יְדִיעָתֵנוּ מֵרַבֵּנוּ ז״ל, וּבִפְרָט מִי שֶׁבָּא מִמִּשְׁפָּחַת מִתְנַגְּדִים, וְאֵינוֹ מִתְנַגֵּד עַל אוֹרוֹ הַבָּהִיר הַמִּתְגַּלֶּה בְּ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״ וְעַל עִנְיַן הַהֲפָצָה, בְּוַדַּאי רָאוּי שֶׁתִּגְדַּל הַשִּׂמְחָה מְאֹד.

י׳ שצט . . . . . קנד
יְדַבֵּר מֵעְנְיַן הַקּוּנְטְרֵס ״שׁוֹמֵר הַבְּרִית״, הַדְּפָסָתוֹ וַהֲפָצָתוֹ.

י׳ ת . . . . . קנה
יְחַזֵּק הַנִּמְצָן שֶׁרָכַשׁ בַּיִת בְּיַבְנְאֵל, וְיעוֹרְרוֹ וְיחַזְּקוֹ עַל הַכְנָסַת אוֹרְחִים וְקִיּוּם הַמִּצְוֹות הַתְּלוּיוֹת בָּאָרֶץ.

י׳ תא . . . . . קנה
יְדַבֵּר אוֹדוֹת רְכִישַׁת סְפָרִים, וּמֵעְנְיַן קְנִיַּת בַּיִת בְּיַבְנְאֵל.

י׳ תב . . . . . קנו
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן בִּיאָתוֹ לְיַבְנְאֵל, וְיֵעַץ אוֹדוֹת קְנִיַּת אֵיזֶה מֶשֶׁק, וְיַזְכִּיר רְצוֹן הַ׳בַּעַל הַתַּנְיָא׳ לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמוֹ, שֶׁיִּהְיוּ עוֹבְדֵי אֲדָמָה.

י׳ תג . . . . . קנז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן מִפְיץ, וְדַרְכּוֹ לַהֲפָצָה עַל־יְדֵי בַּקָּשָׁתוֹ מֵהַנִּמְעָן שֶׁיַּעֲזֹר לָזֶה, וִידַבֵּר בְּעִנְיַן סֵדֶר מְפִיצִים וְהַדְפָּסָה.

י׳ תד . . . . . קנח
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת תַּלְמִידָיו בִּמְתִיבְתָּא ״הֵיכַל־הַקֹּדֶשׁ״, בּוֹ יְעוֹרָם מְאֹד עַל־פִּי הַתּוֹרָה בְּלִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן: ״וּבְיַד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם לָדַעַת כָּל אַנְשֵׁי מַעֲשֵׂהוּ״, וְיָבֵאר זֹאת הַתּוֹרָה בִּבְהִירוּת וּבַאֲרִיכוּת בְּלָשׁוֹן הַשָּׁוָה לְכָל נֶפֶשׁ, וּבְתוֹכָהּ יִתְבָּאֲרוּ כַּמָּה נְקֻדּוֹת מֵעִנְיַן סוֹד הַצַּדִּיק וַאֲנָשָׁיו, וְהִתְחַזְּקוּת גְּדוֹלָה לֵילֵךְ בְּדֶרֶךְ ה׳ וְקִיּוּם מִצְוֹתָיו בִּשְׁלֵמוּת.

י׳ תה . . . . . קסז
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְדַבֵּר אוֹדוֹת הַלִּמּוּד שֶׁל ״כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ״ וְכוּ׳, וְיסַפֵּר מַעֲשֶׂה נִפְלָא מֵהָרַב הַקָּדוֹשׁ ר׳ נָטַע מֵחֶלֶם זי״ע תַּלְמִיד הָרַב הַקָּדוֹשׁ מִלִּיזֶ׳ענְסְק, וּבוֹ יְתָאֲרוּ מַעֲלָתָם הַנִּשְׂגָּבָה וֶאֱמוּנַת חֲכָמִים הַמְבַטֶּלֶת גְּזֵרוֹת רָעוֹת.

י׳ תו . . . . . קעב
יְחַזֵּק בְּעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּווּג, לִנְסֹעַ אֶל הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר הוּא הַמְשַׁדֵּךְ כָּל הַשִּׁדּוּכִים, וְכֵן לְעַיֵּן בַּקּוּנְטְרֵס ״מְצִיאַת הַזִּווּג״, וְלוֹמַר אֶת הַתְּפִלּוֹת שָׁם.

י׳ תז . . . . . קעב
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַמִּפְיץ בַּדּוֹר הַזֶּה אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, שֶׁזֶּהוּ תִּקּוּן גָּדוֹל מְאֹד, וִידַבֵּר מִשִּׂמְחָה הַמּוֹרָה עַל קִרְבַת ה׳, וְיעוֹרֵר לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַמַּשְׁבְּרִים וְכוּ׳, וּמִתָּכְנִיתוֹ לְהַדְפָּסַת וַהֲפָצַת קוּנְטְרֵסִים רַבִּים.

י׳ תח . . . . . קעה
יְחַזֵּק הַנִּמְעָן אוֹדוֹת שֶׁזָּכָה לְהָפִיץ ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״ בֵּין בַּחוּרִים, וּלְהַצִּילָם מֵרֶדֶת שַׁחַת, וְיעוֹרְרוֹ לַעֲשׂוֹת הַתְחָלָה חֲדָשָׁה, וּמַה שֶּׁפּוֹעֲלִים כַּאֲשֶׁר מְדַבְּרִים עִם אֲחֵרִים, וְלִמּוּד חֻמָּשׁ וְרַשׁ״י עִם הַתַּרְגּוּם.

י׳ תט . . . . . קעו
יְדַבֵּר מִסֵּדֶר הַהֲפָצָה הָרְאוּיָה דָּבָר בְּעִתּוֹ מַה טּוֹב, וְיגַלֶּה אֶת נְחִיצוּת הַהִתְחַזְּקוּת לְמִי שֶׁעוֹסֵק לְחַזֵּק אֲחֵרִים.

י׳ תי . . . . . קעח
יְדַבֵּר מֵרְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעִנְיַן נְשׁוּאִין, וְיחַזֵּק עַל־פִּי זֶה מְאֹד.

י׳ תיא . . . . . קעט
יְזָרֵז סְגִירַת שִׁדּוּךְ עִם יְרֵא שָׁמַיִם, וְיעוֹרֵר לְבַקֵּשׁ כָּל פְּרָט מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ.

י׳ תיב . . . . . קעט
יְחַזֵּק בַּת יִשְׂרָאֵל אוֹדוֹת צָרוֹת שֶׁעוֹבְרִים קְרוֹבֶיהָ, וְיִתֵּן עֵצָה כַּדַּת מַה לַּעֲשׂוֹת.

י׳ תיג . . . . . קפ
יְגַלֶּה גֹּדֶל כֹּחַ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁמְּשַׁבֶּר הָרָע, וִידַבֵּר מִתָּכְנִיתוֹ לְהַדְפִּיס כַּמָּה כְּרָכִים שֶׁל "אֶשֶׁר בַּנַּחַל", וִיבַשֵּׂר עַל קְנִיַּת מְכוֹנַת הַדְּפָסָה.

י׳ תיד . . . . . קפ
יִתֵּן חִזּוּק וְעִדּוּד לְבַת יִשְׂרָאֵל כְּשֵׁרָה, וְיִזָּרֵזָנָה שֶׁתִּהֵא לְעֵזֶר בַּעְלָהּ.

י׳ תטו . . . . . קפא
יַבִּיעַ אִחוּל לְמִלּוּי הַמִּשְׁאֲלוֹת, וְיִזָּרֵז בְּדִיקַת מְזוּזוֹת.

י׳ תטז . . . . . קפב
יְעוֹרֵר עַל שְׁמוּשׁ בַּעֲצוֹת רַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה וּתְפִלָּה בְּמִנְיָן.

י׳ תיז . . . . . קפב
יְחַזֵּק עַל צַעַר שֶׁעוֹבֶרֶת בַּת יִשְׂרָאֵל, וְיעוֹרֵר עַל שִׂמְחָה וְעַל בְּדִיקַת מְזוּזוֹת.

י׳ תיח . . . . . קפג
יוֹכִיחַ הַנִּמְצָן עַל שֶׁכּוֹתֵב לְשׁוֹנוֹת שֶׁל יֵאוּשׁ, וְיַזְהִיר מִדִּבּוּר הַמַּזִּיק, וְיִזָּרֵז שֶׁלֹּא לִהְיוֹת בְּשִׂעְמוּם שֶׁהוּא אֵם כָּל חַטָּאת.

י׳ תיט . . . . . קפג
יְחַזֵּק מְאֹד אֶת הַנִּמְצָן עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה שְׁרוּיִים בְּגַדְלוּת הַמֹּחִין, וְאֵין נוֹפְלִים לַעֲוונוֹת, וְיגַלֶּה שֶׁחִנּוּךְ הַיְלָדִים שַׂיָּךְ לִשְׁנֵי בְּנֵי הַזּוּג, וְעַל־כֵּן אֵין לְהַאֲשִׁים אֶת אֶחָד מֵהֶם, וְיוֹכִיחַ עַל הִתְנַהֲגוּת נְאוֹתָה עִם הָאִשָּׁה, וְיגַנֶּה מְאֹד מִדַּת כְּפִיוּת טוֹבָה כְּלַפֶּיהָ, וְיחַזְּקֵנּוּ לְשַׁנּוֹת דְּרָכָיו הַנְּלוֹזוֹת, וּלְשַׁמֵּשׁ דֶּגְמָא חִיּוּבִית לַיְלָדִים.

י׳ תכ . . . . . קפה
יְחַזֵּק בִּקְצָרָה בַּת יִשְׂרָאֵל מְאֹרֶסֶת לִקְרַאת הַחַיִּים הָעַתִידִיִּים.

י׳ תכא . . . . . קפו
יְגַלֶּה שֶׁעַל־יְדֵי שֶׁעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה, נַעֲשֶׂה טוֹבָה לְכָלַל יִשְׂרָאֵל, וְרַק עַל־יְדֵי הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל עוֹזְרִים בַּדּוֹר הַזֶּה לְכָלַל נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל.

י׳ תכב . . . . . קפז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַדְּלָקַת נֵרוֹת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וִיבָרֵךְ וְיאַחֵל וְיעוֹרֵר עַל הַקְּפָדָה בְּכַשְׁרוּת.

י׳ תכג . . . . . קפז
יְעוֹדֵד הַנִּמְצָן לִזְנֹחַ רַעְיוֹן גֵּרוּשִׁין, וְיגַלֶּה לוֹ צָרַת הָעִנְיָן הַזֶּה, וְיַדְרִיכֶנּוּ לְהִתְנַהֵג בַּבַּיִת בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב לֵב, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַזּוֹכֶה וּמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים.

י׳ תכד . . . . . קפח
יְדַבֵּר מֵהַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ, וְיאַחֵל אֲרִיכוּת יָמִים וְכוּ׳, וְיזָרֵז עַל כַּשְׁרוּת וְהַעֲנָקַת חִנּוּךְ תּוֹרָנִי לַיְלָדִים.

י׳ תכה . . . . . קפט
יְחַזֵּק עַל שִׂמְחָה וּרְגִיעָה, וְיַזְהִיר שֶׁלֹּא לְהִתְקוֹטֵט בַּבַּיִת, וְעַל שְׁמִירַת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ.

י׳ תכו . . . . . קצ
יְדַבֵּר מֵחוֹבַת הַשִּׂמְחָה עַל הִתְקָרְבוּתֵנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וּמִמַּעֲלַת הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא סוֹד הַבִּטּוּל, וְיצַטֵּט דִּבְרֵי הָרַמְבַּ״ן זַ״ל אוֹדוֹת גַּאֲוָה וּגְנוּתָהּ, וְיַדַּבֵּר מִמַּעֲלַת הַתּוֹרָה צ״ט וּמֵעִנְיַן בָּעֵת הַהִיא, וְיָבֹאר הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וְיגַלֶּה שֶׁנּוֹגַעַת בְּהַרְבֵּה עִנְיָנִים מֵעֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

י׳ תכז . . . . . קצב
יְגַלֶּה נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיעוֹרֵר הַנִּמְצָן שֶׁהוּא בַּעַל נְגִינָה, לְשַׁלֵּב בְּשִׁירָיו נְקֻדּוֹת שֶׁל אֱמוּנָה, וְיַדַּבֵּר אוֹדוֹת מְגוּרִים בִּירוּשָׁלַיִם ת״ו.

י׳ תכח . . . . . קצג
יְדַבֵּר מִכֹּחַ, שֶׁבְּכָל יוֹם יֵשׁ הָאוֹר הַגָּנוּז הַשַּׁיָּךְ לְזֶה הַיּוֹם, אֲבָל הַנִּחָשִׁים וְהָעַקְרַבִּים מְבַלְבְּלִים מַחֲשַׁבְתּוֹ, וְיעוֹרֵר לֵילֵךְ בְּמִדַּת הָאַהֲבָה, וְיָבֹאר מִצְוַת ״שׂוֹם תָּשִׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ״ עַל־פִּי בִּטּוּל ג׳ הַתַּאֲוֹוֹת.

י׳ תכט . . . . . קצד
מִכְתָּב כְּלָלִי לְכָלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְגַלֶּה עִנְיַן הַחִפּוּשׂ אַחַר הָאוֹצָר שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם, שֶׁהוּא רַבֵּנוּ זַ״ל, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן יְמֵי אֱלוּל

הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁאָז הַזְּמַן לְתַקֵּן פְּגַם הַבְּרִית, וְעִקַּר הַתְּשׁוּבָה — יִשְׁמַע בְּזִיּוֹנוֹ וְיִשְׁתּוֹק, וְיַגֶּלֶה תִּקּוּן הַמַּחֲזִיר בְּנֵי־אָדָם בִּתְשׁוּבָה, וּמַהוּת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמַה שֶּׁקּוֹרֶה בַּיּוֹם עִם הוֹצָאַת קָרְחֵי פְּסִילֵיהֶם, וְעַל־כֵּן הַחִיּוּב לָנוּ לֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאַף אֶחָד, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַקּוּנְטְרֵסִים שֶׁנִּתְחַבְּרוּ בִּלְשׁוֹן עֲמָמִית וְכוּ׳.

י׳ תל . . . . . קצז
יְחַזֵּק וְיעוֹדֵד הַנִּמְעָן, שֶׁלֹּא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ יוֹתֵר מִדַּאי, וְיִזָּרְזוֹ שֶׁלֹּא לִהְיוֹת בָּרָן, וְיַרְחִיקֻנּוּ מִן הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת.

י׳ תלא . . . . . קצח
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ מִשְּׁלוֹם הַנִּמְעָן, וְיאַחֵל רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְיחַזֵּק מְאֹד לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיַרְגִּיל לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִזָּרֵז עַל הֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים וּלְהַתְמִיד בְּמִשְׁנָיוֹת.

י׳ תלב . . . . . קצט
יְדַבֵּר מִגֹּדֶל הַמַּעֲלָה לְהִסְתַּכֵּל עַל הַחֲסָדִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ, וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם, וְעִנְיַן הַפָּצָה.

י׳ תלג . . . . . ר
יְגַלֶּה שֶׁהַדִּבּוּר הוּא הַשַּׁעַר לְהִכָּנֵס אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִפְטָר מִכָּל מִינֵי סְפֵקוֹת, וְיעוֹרֵר וְיחַזֵּק מְאֹד.

י׳ תלד . . . . . רא
יְגַלֶּה שֶׁהָעוֹלָם מָלֵא נִסְיוֹנוֹת, וְעִקַּר גְּדֻלַּת הָאָדָם שֶׁאֵינוֹ נִשְׁבָּר, וְיחַזֵּק מְאֹד בִּדְבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ.

י׳ תלה . . . . . רא
מְכֻתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְעוֹרְרָם לְהִזָּהֵר לַעֲבֹר עַל כָּל הַמְנִיעוֹת עַל עֶצֶם הַהִתְקָרְבוּת אֶל רַבֵּנוּ זַ״ל וְכוּ׳, וְיַזְהִיר מְאֹד עַל אַהֲבַת חֲבֵרִים, שֶׁזֶּהוּ הַכְּלִי לְקַבֵּל אוֹר הַצַּדִּיק, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן קִבּוּץ רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה.

י׳ תלו . . . . . רד
מְכֻתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְחַזְּקֵם אוֹדוֹת מִדַּת הַשָּׁלוֹם וְהָאַהֲבָה בֵּין הַתַּלְמִידִים וּבֵין כְּלָלִיּוּת יִשְׂרָאֵל, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַשָּׁלוֹם וְהֶפְסֵד הָעִדְּרוֹ, וְיַזְכִּיר סוֹד נְקֻדַּת הָאֶמ״ת עִם כַּמָּה צְרוּפֵי רְמָזִים, וְכֵן רְמָזִים הָרְמוּזִים בְּרָאשֵׁי תֵּבוֹת אֵלּוּ״ל, וְיחַזֵּק אוֹדוֹת עִנְיַן רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל.

י׳ תלז . . . . . רח
יְחַזֵּק מְאֹד עַל בְּרִיחָה מִן הָעֲצְבוּת וְהָעַצְלוּת, וִידַבֵּר מֵהַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבִפְרָט בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים.

י׳ תלח . . . . . רט
יְדַבֵּר עַל לִבּוֹ שֶׁל נַעַר יָתוֹם, שֶׁיַּעֲזֹב דְּרָכָיו הַנְּבוֹכוֹת, וְיִסְתּוֹפֵף בְּהֵיכַל קָדְשׁוֹ בִּפְרִישׁוּת מִן הַחֵטְא, וַהֲלִיכָה בְּדַרְכֵי אֲבוֹתָיו כִּרְצוֹן אָבִיו שֶׁבַּשָּׁמַיִם.

י׳ תלט . . . . . רי
יְחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיַגֶּלֶה עַד כַּמָּה יְכוֹלִין לִפְעֹל בִּימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, וְיאַחֵל וְיָבֹרֵךְ, וְיַרְגִּיל עַל הַדִּבּוּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ.

י׳ תמ . . . . . רי
יְחַזֵּק בָּחוּר הָעוֹסֵק בְּהַדְפָּסַת הַקּוּנְטְרֵסִים אוֹדוֹת זְכוּתוֹ, וְיאַמְּצוֹ מְאֹד בְּדִבּוּרִים עֲרֵבִים וּמְחֻקִּים עַל קְשִׁי מְצִיאַת זִוּוּגוֹ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן נֵס, שֶׁהוּא תָּמִיד יֵשׁ מֵאַיִן.

י׳ תמא . . . . . רבי
יְגַלֶּה לְאֵם מַה מּוֹעִילוֹת תְּפִלּוֹתֶיהָ בְּעַד בְּנָהּ — לְמַעַן יֵלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר.

י׳ תמב . . . . . ריג
יְחַזֵּק נַעַר יָתוֹם מֵאִמּוֹ לְאַחַר מַשְׁבֵּר פְּטִירָתָהּ, וְיאַמְּצוֹ בְּמַצָּבוֹ הַמְיֻחָד.

י׳ תמג . . . . . רד
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל שְׁקִידַת הַנִּמְעָן בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ ז״ל, וְיגַלֶּה מַעֲלַת יְדִיעַת הָעֲצוֹת הָאֵלּוּ בְּדוֹר כָּזֶה, וְיַרְגִּילֵנוּ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְלִבְרֹחַ מִן הַכֹּחַ הַמְסִיתוֹ לְהִתְרַחֵק מֵהַצַּדִּיק, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן אֲרִיכוּת אַפַּיִם.

י׳ תמד . . . . . רטו
יְגַנֶּה מִדַּת הָעַצְבוּת וְהָעַצְלוּת, שֶׁמְּאַבֶּדֶת אַף אֶת הַיְכֹלֶת בְּמְצִיאַת הַזִּוּוּג, וְיבָאֵר פָּסוּק ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע״, אוֹדוֹת עִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג.

י׳ תמה . . . . . רטז
יְדַבֵּר מִמַּעֲלַת הַשִּׂמְחָה, עַל־יְדֵי שֶׁתַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים הָאֲמִתִּיִּים מַרְבִּים אֶת הַשָּׁלוֹם וּמְחַזְּקִים אֲחֵרִים, וְיִמְצָא צֵרוּף זֶה בְּתֹרַת בְּשִׂמְחָ״ה.

י׳ תמו . . . . . ריז
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל הַצְלָחַת הַנִּמְעָן, וְיגַלֶּה לוֹ מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה שֶׁהִיא רְפוּאָה וְכוּ׳, וְעִנְיַן הוֹצָאַת הַכְּסוּפִים בַּפֶּה, וְיחַזְּקוֹ לֵילֵךְ אֵצֶל פְּלוֹנִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ

דִּבּוּרִים לְחַזְּקוֹ, וְיִגָּלֶה שֶׁרַק אֵלּוּ הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבְּרָנוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל יְשָׁאֲרוּ אִתָּנוּ, וְיעוֹרֲרוּ לְחַזֵּק אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁנֹּאחַז עַצְמֵנוּ בְּיַחַד.

י׳ תמז . . . . . ריח
יְחַזֵּק בְּקָצָרָה אוֹדוֹת כַּמָּה מִיסוֹדוֹת הַדַּת בְּפִשְׁיטוּת, וְיאַחֵל וְיחַזֵּק וְיאַמֵּץ מְאֹד.

י׳ תמח . . . . . ריט
יַתְנֶה בִּרְכָתוֹ לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה — בִּבְדִיקַת מְזוּזוֹת וּבְהַקְפָּדַת כַּשְׁרוּת.

י׳ תמט . . . . . ריט
יְחַזֵּק הַנִּמְעָן אוֹדוֹת הִתְקָרְבוּתוֹ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיאַחֲלוֹ עַל זֶה, וְיגַלֶּה לוֹ אוֹדוֹת הַחִזּוּק עָצוּם שֶׁצָּרִיךְ עַל כָּל פְּסִיעָה, וְעִקַּר הַהִתְקָרְבוּת הִיא עַל־יְדֵי לִמּוּד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְעִקַּר עִנְיָנָם — תְּפִלָּה, וְיִדַּבֵּר מֵעִנְיַן סֵדֶר, וְיעוֹרֵר עַל זֶה.

י׳ תנ . . . . . רכ
יְגַלֶּה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַחָיוֹת שׁוּם בְּרִיָה, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַהַקְדָּמוֹת שֶׁקִּבְּלוּ מֵרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיזָרֵז לִמְצֹא בְּעַצְמוֹ נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְיִדַּבֵּר מֵעִנְיַן שֶׁל רַחֲמָנוּת וַהֲפָצַת הַקּוּנְטְרֵסִים.

י׳ תנא . . . . . רכא
יְגַלֶּה, שֶׁעִקַּר הַצְלָחַת הָאָדָם דַּוְקָא כְּשֶׁהוּא בְּשִׂמְחָה, וְצָרִיךְ לְדַבֵּר הַרְבֵּה עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעִנְיַן הַדְלָקַת נֵרוֹת שַׁבַּת־קֹדֶשׁ.

י׳ תנב . . . . . רכב
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן שִׂמְחָה, שֶׁנְּחוּצָה מְאֹד לְכָל פְּרָט, וּבִפְרָט לְעִנְיַן מְצִיאַת הַזִּוּוּג, וְיִטְעִים זֹאת בְּפָסוּק: ״וַיֵּצֵא יַעֲקֹב״ וְכוּ׳, וְיַזְהִיר עַל שְׁמִירַת הַבְּגָדִים וְכוּ׳, וְיחַזֵּק עַל קְדֻשַּׁת יְמֵי אֱלוּל.

י׳ תנג . . . . . רכד
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן רְפוּאָה לָאָזְנַיִם, וְיַזְהִיר עַל תְּפִלִּין וְשַׁבָּת וְכַשְׁרוּת, וְיַרְגִּיל בַּאֲמִירַת תְּהִלִּים.

י׳ תנד . . . . . רכד
יְחַזֵּק עַל מְזוּזָה, שַׁבָּת וְכַשְׁרוּת.

י׳ תנה . . . . . רכה
יְדַבֵּר מִשִּׂמְחַת הִתְקָרְבוּתֵנוּ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, אֲשֶׁר עַל יָדוֹ אָנוּ מַחֲזִיקִים מַעֲמָד בְּזֶה הָעוֹלָם וּבַחַיִּים מִלְּאֵי הַנִּסְיוֹנוֹת, וְצָרִיךְ לִשְׂמֹחַ מְאֹד, וְעַל־יְדֵי־זֶה

נִתְבַּטֵּל הַסָּמֶ״ךְ־מֵ״ם הַמַּכְנִיס בָּנוּ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, וְיִגָּלֶה מַעֲלַת יְמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, וְיעוֹרֵר לְבַקֵּשׁ עַל מְצִיאַת הַזִּוּוּג וּקְבִיעוּת שְׁעוּרִים.

י׳ תנו . . . . . רכו
יַרְעִיף טַלְלֵי נְחוּמִים עַל בַּת יִשְׂרָאֵל כְּשֵׂרָה בַּעֲלַת תְּשׁוּבָה, אֲשֶׁר קָמָה לְהִסְתּוֹפֵף תַּחַת כַּנְפֵי הַשְׁכִינָה חֶרֶף הִתְנַגְּדוּת מִשְׁפַּחְתָּהּ, וְיעוֹרְרָהּ לָדוּן אֶת עַצְמָהּ וְאֶת אֲחֵרִים לְכַף זְכוּת, וְלִהְיוֹת שְׁמֵחָה וְעַלִּיזָה תָּמִיד בְּלִי שׁוּם לְחָצִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה.

י׳ תנז . . . . . רכח
יַבִּיעַ שִׂמְחָתוֹ עַל הִתְפַּשְׁטוּת הַקּוֹנְטְרֵסִים בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ חֶבְרוֹן.

י׳ תנח . . . . . רכט
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יַאֲרִיךְ בְּהִתְעוֹרְרוּת נִפְלָאָה אוֹדוֹת יְמֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, וְרִמְזֵי צְרוּפִים הַמַּנְהִיגִים אוֹתָנוּ בְּדַרְכֵי הַתְּשׁוּבָה, לְיַשֵּׁב דַּעְתֵּנוּ אֵיךְ עָבְרָה עָלֵינוּ כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ.

י׳ תנט . . . . . רלח
יְדַבֵּר מֵרְפוּאָה לְחוֹלֵי הַצַּהֶבֶת, וִידַבֵּר מִשְּׁמְחָה וּמֵהִדְבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

י׳ תס . . . . . רלט
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן קִבּוּץ רַבֵּנוּ זַ״ל בָּעִיר בֵּית אֵל, וְדַעַת מוֹהֲרַנ״תְ זַ״ל בְּשַׁבַּח הָעֲשָׂרָה מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַמִּתְקַבְּצִים יַחַד, וְיַרְחִיקָם מִכָּל מִינֵי חֲלִישׁוּת הַדַּעַת הַשּׁוֹבֵר מְאֹד.

י׳ תסא . . . . . רמ
יְחַזֵּק מְאֹד אֶת הַנִּמְצָן לְדַבֵּר עִם אֲחֵרִים בַּעֲבוֹדַת ה׳, עַל־פִּי דַּרְכּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה שֶׁכְּשֶׁאָדָם מְסֻגָּל לָזֶה וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה כָּךְ, אַזַי עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר.

י׳ תסב . . . . . רמא
יְחַזֵּק אֶת הָעוֹשִׂים בִּמְלֶאכֶת נְקוּד הַקּוֹנְטְרֵסִים, וְיַזְרֵז אִשָּׁה לִהְיוֹת לְעֵזֶר בַּעְלָהּ.

י׳ תסג . . . . . רמג
יְחַזֵּק מְאֹד אֶת הַזּוֹכֶה לְהָפִיץ גִּלּוּי אֱלֹקוּת שֶׁיֵּשׁ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל בְּרֵישׁ גְּלֵי וּבְעַזּוּת דִּקְדֻשָּׁה, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הָעִנְיָן וּנְחִיצוּתוֹ לְעֻמַּת הַזֶּבֶל הַמּוּפָץ בְּרֹאשׁ כָּל חוּצוֹת, וּבִפְרָט יְגַנֶּה וִיבַכֶּה אֶת הַתָּכְנִית שֶׁל הַתִּקְשֹׁרֶת הָאֶלֶקְטְרוֹנִית לְזַהֵם אֶת כָּל אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ, רַחֲמָנָא לִצְלָן.

י׳ תסד . . . . . רמג
יְחַזֵּק אֶת הַמַּפְיִץ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַגֶּלֶה נִפְלָאוֹת הַהַשְׁגָּחָה, שֶׁדַּיְקָא הוּא זָכָה לָזֶה, וִיחַזְּקוֹ וְיַאֲמְצוֹ מְאֹד לְבַל יְהֵא שָׁבוּר מִכָּל הָעוֹבֵר עָלָיו.

י׳ תסה . . . . . רמד
יְחַזֵּק אֶת הַמַּפְיִץ שֶׁרַגְלָיו הַחוֹלוֹת שָׁבוּ לִבְרִיאוּתָן, וְיַגֶּלֶה לוֹ מַעֲלַת עֲבוֹדָתוֹ, שֶׁהוֹלֵךְ בָּרְחוֹבוֹת וּבַשְּׁוָקִים לְגַלּוֹת אֶת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיסַפֵּר לוֹ הִתְעוֹרְרוּתוֹ לִכְתֹּב קוּנְטְרֵסִים חֲדָשִׁים, שֶׁיְּעוֹרְרוּ עַל נוֹשְׁאִים מְסֻיָּמִים לְקָרֵב נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל בְּעֵת אֲכִילָתָם וּמִסְחָרָם.

י׳ תסו . . . . . רמה
יְיַעֵץ לְמְקָרֵב חָדָשׁ, שֶׁיַּסְתִּיר אֶת הִתְקָרְבוּתוֹ אֶל אוֹרוֹ הַבָּהִיר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה שֶׁעֶצֶם הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זַ״ל הִיא עִנְיָן רוּחָנִי, שֶׁלֹּא נִתָּן לְמְנֹעַ מִמֶּנּוּ כְּלָל, וְיעוֹרֵר עַל לְמוּד מִשְׁנָיוֹת.

י׳ תסז . . . . . רמו
יִשְׁתַּתֵּף בְּצַעַר מִשְׁפָּחָה, וְיַיְעֵץ לְהִתְנַהֵג בַּעֲדִינוּת עִם בֶּן סוֹרֵר, וְיַדְרִיךְ לְתַקֵּן כַּמָּה יְסוֹדוֹת יַהֲדוּת, וְאָז יִרְאוּ בִּישׁוּעָה.

י׳ תסח . . . . . רמז
יִשְׁתַּתֵּף בְּצַעַר חֲשׁוּכֵי בָּנִים, וְיִתֵּן לָהֶם כַּמָּה עֲצוֹת מַעֲשִׂיּוֹת לִזְכּוֹת לְהִפָּקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

י׳ תסט . . . . . רמח
מְכֻתָּב כְּלָלִי לְכָלְלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְחַזְּקֵם אוֹדוֹת מִדַּת הַהִתְחַדְּשׁוּת, וְלִשְׁכֹּחַ אֶת הֶעָבָר, עַל־פִּי יְסוֹד דִּבְרֵי מוֹהַרְנַ״תְּ זַ״ל בְּמִצְוַת שְׁלוּחַ הַקֵּן, וְיַמְשִׁיךְ הַלֵּב בְּדִבּוּרִים פְּשׁוּטִים, עֲרֵבִים וּמְתֻקִּים.

י׳ תע . . . . . רנא
יִתֵּן עֵצָה בְּאֵיזֶה עִנְיָן פְּרָטִי שֶׁל נְשׁוּאִין.

י׳ תעא . . . . . רנב
יְעוֹרֵר וְיוֹכִיחַ לְהִנָּתֵק וְלִשְׁבֹּר מִדַּת הַקִּנְאָה הַהוֹרֶסֶת אֶת אָדָם.

י׳ תעב . . . . . רנב
יִתֵּן עֵצָה פְּרָטִית לְמִשְׁפָּחָה הַמִּתְמוֹדֶדֶת עִם בַּת שֶׁקָּשֶׁה לָהּ בִּמְקוֹם לְמוּדָהּ.

י׳ תעג . . . . . רנג
יְחַזֵּק וְיאַמֵּץ מְאֹד בַּת יִשְׂרָאֵל עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה וּבִטָּחוֹן עַצְמִי, וּשְׁמִירָה עַל כְּבוֹדָהּ וּגְאוֹנָהּ, וְיאַחֵל וְיבָרֵךְ.

י׳ תעד . . . . . רנד
יְחַזֵּק אֶת הַנִּמְעָן אוֹדוֹת צָרוֹתָיו וְכוּ׳, וְיעוֹרְרוֹ לְבַטֵּל קִנְאָה וְשִׂנְאָה שֶׁיֵּשׁ לוֹ עַל זוּלָתוֹ, וְיגַלֶּה לוֹ סוֹד הַהַצְלָחָה עִם בְּנֵי־אָדָם, וְיעוֹרְרוֹ מְאֹד עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה.

י׳ תעה . . . . . רנה
יְדַבֵּר מֵרְפוּאַת חֲלִי הָרַגְלַיִם, וְיחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וְיִתֵּן כַּמָּה עֵצוֹת מַעֲשִׂיּוֹת לְהִפָּקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

י׳ תעו . . . . . רנה
יְגַלֶּה נוֹרָאוֹת נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וּמַעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו, וְלֹא לִהְיוֹת רָגִישׁ, וּלְהַקְדִּים שָׁלוֹם לְכָל אֶחָד.

י׳ תעז . . . . . רנז
יַדְרִיךְ שֶׁלֹּא לִהְיוֹת מִתְעַבֵּר עַל רִיב לֹא לוֹ, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַמַּעֲבִיר עַל מִדּוֹתָיו, וְתִקּוּן הַבְּרִית תָּלוּי בְּשִׂמְחָה, וְיחַזֵּק עַל הַדִּבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

י׳ תעח . . . . . רנז
יְאַשֵּׁר קַבָּלַת הַמְּחָאָה לְנִדְבַת הַהַדְפָּסָה, וְיאַחֵל וְיַרְגִּיל עַל הַדִּבּוּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ.

י׳ תעט . . . . . רנח
יְחַזֵּק בְּקִצָּרָה אוֹדוֹת מְרִירוּת מְצִיאַת הַזִּוּוּג, וְיעוֹרֵר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה.

י׳ תפ . . . . . רנח
יְחַזֵּק עַל שִׂמְחָה וְשִׁעוּרִים קְבוּעִים.

י׳ תפא . . . . . רנט
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְעוֹרֵר בְּהִתְעוֹרְרוּת נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה וּבִדְבָרִים חוֹצְבִים לַהֲבוֹת אֵ״שׁ קֹדֶשׁ אָיִם וְנוֹרָא לִימֵי אֱלוּל הַקְּדוֹשִׁים, עַל־פִּי הִתְגַּלּוּת נִפְלָאָה בְּסוֹד הַפָּסוּק: ״כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אוֹיְבֶיךָ, וּנְתָנוֹ ה׳ אֱלֹקֶיךָ בְּיָדֶךָ וְשָׁבִיתָ שִׁבְיוֹ״, וְיפָרֵשׁ הַפָּסוּק הַזֶּה בְּכַמָּה מִינֵי אֲפָנִים, תּוֹכוֹ רָצוּף אַהֲבָה, דִּבּוּרִים יְקָרִים

וַעֲרֵבִים בְּכַמָּה נְקֻדּוֹת עִקָּרִיּוֹת בַּיְּהֻדוּת וּבַחֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב, וְיעוֹרֵר הַלֵּב מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ לִתְשׁוּבָה וְתִקּוּן הַמַּעֲשִׂים.

י׳ תפב . . . . . ער
יְעוֹרֵר אִשָּׁה בִּקְצָרָה עַל שְׁלוֹם־בַּיִת, וְכָל הַצָּרוֹת בָּאוֹת מֵחֲמַת הַקְּטָטוֹת וְכוּ׳.

י׳ תפג . . . . . רעא
יְעוֹרֵר מְלַמֵּד לְהַחְדִּיר בְּתַלְמִידָיו יִרְאַת שָׁמַיִם וְאַהֲבָה לְהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא.

י׳ תפד . . . . . רעא
יְאַחֵל וִיבָרֵךְ בִּקְצָרָה, וְיעוֹרֵר לְחַזֵּק אֶחָד אֶת זוּלָתוֹ.

י׳ תפה . . . . . ערב
יְגַלֶּה מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה שֶׁמַּצֶּלֶת מִן הָעֲוונוֹת, וַיַחְדִּיר עִנְיַן הַשִּׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וִיחַזֵּק עַל שְׁלוֹם־בַּיִת.

י׳ תפו . . . . . רעג
יְחַזֵּק מְאֹד אוֹדוֹת שְׁמִירָה עַל הַשָּׁנָה, שֶׁנִּחוּצָה מְאֹד לְיִשּׁוּב הַדַּעַת שֶׁל הָעוֹבֵד ה׳, וְרַק סוּס אֵינוֹ יָשֵׁן וּמֹחוֹ מְבֻלְבָּל, וִיחַזֵּק הַנִּמְצָן אוֹדוֹת לְמוּדוֹ בְּעִיּוּן מַסֶּכְתּוֹת הַשַּׁ״ס גֶּפֶ״ת, וְיגַלֶּה לוֹ עִנְיַן נַיְחָא לַמֹּחִין שֶׁעוֹשִׂים בַּהֲפָצָה, וִיחַזֵּק עַל שִׁעוּרִים כְּסִדְרָן, וְיגַלֶּה מַעֲלַת קְרִיאָה בַּ״אֲשֶׁר בַּנַּחַל״.

י׳ תפז . . . . . ערה
יַדְרִיךְ מֵישָׁרִים כֵּיצַד לְנַהֵג עִם הָאִשָּׁה, וְיוֹרֶה דֶּרֶךְ חָכְמַת הַחַיִּים כֵּיצַד נִתָּן לְקַיֵּם שְׁלוֹם־בַּיִת גַּם בְּמַצָּב כָּזֶה.

י׳ תפח . . . . . רעז
יְתַבֵּע מִן הַנִּמְצָן שֶׁיַּטֶּה שְׁכֶם אֶל עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל דִּבּוּר עִם אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְלֹא וִכּוּחִים וְדִבּוּרֵי סָרָק, וִיחַזֵּק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה גַּם בְּתֹקֶף הַמַּשְׁבִּרִים וְהַגַּלִּים, וִידַבֵּר מִמְּצוּקַת הַנַּעַר בְּדוֹרֵנוּ.

י׳ תפט . . . . . רעח
יְחַזֵּק אֶת הַנִּמְצָן שֶׁבְּעִנְיַן מְצוּקָתוֹ הוּא בְּחִינַת ׳אַשְׁרֶיךָ שֶׁנִּתְפַּסְתָּ עַל דִּבְרֵי תוֹרָה׳, בִּהְיוֹת שֶׁכָּל בִּלְבּוּלָיו הֵם סְבִיב עִסְקוֹ הַקָּדוֹשׁ בַּהֲפָצַת וְהַרְבָּצַת תוֹרָה, וִיחַזְּקוֹ מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ, וְהָעִקָּר לְבַקֵּשׁ בְּכָל יוֹם זְמַן מֻקְצָב רַק עַל מִדַּת הַשִּׂמְחָה.

י׳ תצ . . . . . רפ
יַזְהִיר אִשָּׁה עַל כְּבוֹד בַּעְלָהּ הַטּוֹב, וְיִגְלֶה לָהּ מַעֲלַת עִנְיָן זֶה.

י׳ תצא . . . . . רפ
יִתֵּן הַדְרָכָה קְצָרָה לִמְעֻבֶּרֶת בְּסִגְלַת מִלְּוֶה מַלְכָּה.

י׳ תצב . . . . . רפא
יְחַזֵּק מְאֹד עַל הַנָּחַת תְּפִלִּין בְּכָל יוֹם, וְיִגְלֶה מַהוּת הַבְּטָחַת הַחַיִּים שֶׁל חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים עַל כָּךְ — סוֹד הַדְּבֵקוּת בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָצָרְף לָזֶה עִנְיַן הַדִּבּוּר הַקָּבוּעַ אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הַגְּבָהַת עֵינָיו לַשָּׁמַיִם, וְיעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת הַתְּחָלָה חֲדָשָׁה.

י׳ תצג . . . . . רפב
יְעוֹרֵר עַל תְּפִלַּת הַבָּנִים, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת אֲפִלּוּ דַּקּוֹת סְפוּרוֹת.

י׳ תצד . . . . . רפג
יְחַזֵּק בַּת יִשְׂרָאֵל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, וּלְהִתְפַּלֵּל עַל זֶה בְּכָל יוֹם בִּפְרָטִיּוּת.

י׳ תצה . . . . . רפג
יַמְחִישׁ בְּתֵאוּר חַי וּמַפְעִים מַעֲלַת מִי שֶׁמְּזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, וּמַצִּיל אֲפִלּוּ נֶפֶשׁ אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיסַפֵּר מַעֲשֶׂה שֶׁרָאָה בְּעֵינָיו, אֵיךְ שֶׁאָחַד נִתְעוֹרֵר בֶּאֱמֶת בִּתְשׁוּבָה עַל זֶה.

י׳ תצו . . . . . רפד
יְגַלֶּה נִפְלָאוֹת מִמַּעֲלַת מִדַּת הַשִּׂמְחָה, וְיעוֹרֵר עַל שְׁעוּרִין כִּסְדָרָן, וְיגַלֶּה שֶׁקִּרּוּב רְחוֹקִים הוּא תִּקּוּן לִפְגַם הַבְּרִית, וִידַבֵּר מֵעִנְיַן הֲפָצַת סְפָרִים הַמְדַבְּרִים וּמְעוֹרְרִים עַל זֶה הַחֵטְא.

י׳ תצז . . . . . רפז
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַתְּשׁוּבָה עַל חֲטָאִים שֶׁבֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, שֶׁצָּרִיךְ לְפַיֵּס אֶת חֲבֵרוֹ בֶּאֱמֶת, וְלֹא רַק לְבַקֵּשׁ מְחִילָה בְּעַלְמָא, וְהַמּוֹסָר הַשְׂכֵּל — לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא לִפְגֹּעַ בְּשׁוּם יְהוּדִי.

י׳ תצח . . . . . רפח
יְעוֹרֵר לְשַׂמֵּחַ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְיזָרֵז הַנִּמְצָן לְהִתְבּוֹנֵן בַּמַּתָּנָה טוֹבָה שֶׁנָּתַן לִי הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא, וְיקַבֵּע לְעַצְמוֹ שְׁעוּרִים כִּסְדָרָן, וְיגַלֶּה מַעֲלַת מִדַּת הַשִּׂמְחָה וּתְפִלָּה עַל זֶה.

י׳ תצט . . . . . רפט
יְגַלֶּה תְּשׁוּקָתוֹ וְכִסּוּפָיו לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּ״י, שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם כֻּלָּם יִקְרְאוּ בְּשֵׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיָבֹאר עִנְיַן אוֹהֵב שָׁלוֹם וְרוֹדֵף שָׁלוֹם, וְעַל־פִּי זֶה יַסְבִּיר מַדּוּעַ אֵינוֹ עוֹשֶׂה שָׁלוֹם עִם רְשָׁעִים וְיַחֲזֵק מְאֹד.

י׳ תק . . . . . רצב
יְגַלֶּה כַּיצַד יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת מֵחַיֵּי הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה — גַּן־עֵדֶן, וְיָאֵר מַעֲלַת הִתְאַחֲדוּת נְשָׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, עַל־יְדֵי שֶׁיָּפִיצוּ לָהֶן סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיִתְבַּטְּלוּ כָּל הַפְּרוּדִים שֶׁבֵּינֵיהֶם, וְיִסַּפֵּר מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה עִם הַמְּאוֹר עֵינַיִם וְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה גְּדֻלַּת הַצַּדִּיק הַנַּ״ל, וְיַבִּיעַ תֹּקֶף לִבּוֹ לֹא לְהִתְרַחֵק מֵהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא לְעוֹלָם, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַמַּשְׂכִּיל אֲחֵרִים, וּמְשַׁמֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל.

י׳ תקא . . . . . רצה
יְדַבֵּר מִכְּבוֹד וְשִׂמְחַת הָאִשָּׁה, וְיוֹרֶה דֶּרֶךְ כֵּיצַד לַהֲפֹךְ אֶת כָּל הַבַּיִת אֶל שִׂמְחָה, שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה מַצְלִיחִים בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

י׳ תקב . . . . . רצו
יְעוֹדֵד וְיאַמֵּץ זוּג עַל שְׁמִירַת שָׁלוֹם וְשִׂמְחַת בֵּיתָם וְכָבוֹד הֲדָדִי, שֶׁיִּשְׂרֶה תָּמִיד בֵּינֵיהֶם.

י׳ תקג . . . . . רצז
יְעוֹדֵד זוּג שֶׁלָּקַח עַל עַצְמוֹ עֹל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הָעִנְיָן.

י׳ תקד . . . . . רחצ
יְעוֹרֵר בְּקִצָּרָה לַחֲטֹף טוֹב אֲמִתִּי וְנִצְחִי שֶׁל שְׁעוּרִין כְּסִדְרָן מִזֶּה הָעוֹלָם הָעוֹבֵר.

י׳ תקה . . . . . רחצ
יְדַבֵּר מִסּוֹד הַמְּתָקַת הַדִּינִים, וְעִנְיַן בְּטוּל הַיֵּשׁוּת וְהַגַּאוּת, וּמְסוֹד הַמְּחָאַת כַּף וְרִקּוּדִים, וִידַבֵּר אוֹדוֹת עִנְיָנוֹ שֶׁרַק עַל־יְדֵי תְּפִלָּה בַּעֲבוּרוֹ יַצְלִיחַ.

י׳ תקו . . . . . ש
יְחַזֵּק בַּת יִשְׂרָאֵל, וְיַבְרִיחַ מִיסּוּרֵי הַמַּצְפוּן, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הָעֶלְבּוֹנוֹת שֶׁמְּקַבְּלִים בְּחִנָּם, וּבִזְכוּת זֶה תִּפָּקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

י׳ תקז . . . . . שא
יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת מִכָּל הַנְּקֻדּוֹת טוֹבוֹת שֶׁיֵּשׁ בְּחַיָּיו שֶׁל הַיְהוּדִי הַמְסֻבָּב בְּמִצְוֹוֹת, וִידַבֵּר מֵאַפְסִיּוּת הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְיגַלֶּה צַעֲרוֹ עַל כְּפִיּוּת

הַטּוֹבָה שֶׁגִּלּוּ כְּלַפָּיו אֵלּוּ שֶׁגִּדְּלָם וְחִתְּנָם, וְיעוֹרֵר לַעֲשׂוֹת הַתְּחָלָה חֲדָשָׁה וְלִמְצֹא עֲבוֹדָה לְהִתְפָּרְנֵס.

י׳ תקח . . . . . דש
יְעוֹרֵר לְבַקֵּשׁ מֵאֵת הַשֵּׁם עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹשִׂים, וּלְהָסִיר הַדְּאָגָה, וּלְהִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, עַל־יְדֵי שֶׁמְּשַׂמְּחִים אֶת אֲחֵרִים.

י׳ תקט . . . . . שה
יְעוֹרֵר לְהִתְחַזֵּק עַל־יְדֵי יְדִיעָה שֶׁהַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא הוּא הַחִזּוּק שֶׁלִּי, וְלֵידַע שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ רַחֲמָן, וּלְהִתְבּוֹדֵד לְפָנָיו בְּכָל יוֹם אֲפִלּוּ חָמֵשׁ דַּקּוֹת.

י׳ תקי . . . . . שה
יְדַבֵּר מֵעִנְיַן הַמִּדָּה שֶׁל אֶחָד בַּפֶּה וְאֶחָד בַּלֵּב, וְיגַלֶּה נְחִיצוּת מַעֲלַת הָעִנְיָן.

י׳ תקיא . . . . . שז
מִכְתָּב כְּלָלִי לִכְלָלִיּוּת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, בּוֹ יְגַלֶּה נִפְלָאוֹת מֵעִנְיַן מַפְתֵּ״חַ, עַל־יְדֵי רֶמֶז שֶׁמְּרַמֵּז אוֹדוֹת אִבּוּד מַפְתֵּחַ חַדְרוֹ, וְיוֹצִיא מִזֶּה תְּלֵי תְּלִין שֶׁל הִתְחַזְּקוּת וְהִתְעוֹרְרוּת, וִידַבֵּר מִסּוֹד הַהִתְבּוֹדְדוּת, וּמֵעִנְיַן תִּקְוָה אֵיתָנָה בְּכָל הַמַּצָּבִים הֲכִי קָשִׁים לְהִדָּבֵק בִּמְקוֹר הָרַחֲמִים.

י׳ תקיב . . . . . שטו
יְגַנֶּה אֶת הַמִּסְתּוֹבֵב בְּיֵאוּשׁ, וְיגַלֶּה בְּדֶרֶךְ תּוֹכֵחָה דִּבְרֵי מוֹהַרַנ״תְ זַ״ל אוֹדוֹת הַפָּסוּק עָזֹב תַּעֲזֹב עִמּוֹ — שֶׁאֵין הָאָדָם יָכוֹל לְהֵעָזֵר עַל־יְדֵי זוּלָתוֹ אִם אֵינוֹ רוֹצֶה לַעֲזֹר לְעַצְמוֹ.

י׳ תקיג . . . . . שטז
יְדַבֵּר מֵהֶכְרֵחַ הַמִּדָּה שֶׁל לְמוּד זְכוּת לְחַיֵּי הָאָדָם בִּכְלַל וּלְעִנְיַן שְׁלוֹם־בַּיִת בִּפְרָט.

י׳ תקיד . . . . . שיז
יְדַבֵּר מִצָּרַת הַנִּמְעָן וִירִידוֹתָיו הַגְּדוֹלוֹת, וְיגַלֶּה מַעֲלַת הַחַי אֶת חַיָּיו עַל־יְדֵי הַקְדָּמוֹתָיו שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל וְהָעִקָּר לְצֵיתוֹ, וּלְהִתְרַחֵק מִכָּל מִינֵי דְּמְיוֹנוֹת, וְעַל זֶה אֶפְשָׁר לִהְיוֹת אָדָם מִן הַיִּשּׁוּב וְלִהְיוֹת דָּבוּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיעוֹרֵר לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל נְקֻדַּת עַצְמוֹ, וְיוֹכִיחַ שֶׁלֹּא לְמַעַל בְּמַעוֹת הַהַדְפָּסָה.

י׳ תקטו . . . . . שיט
יְחַזֵּק וְיעוֹדֵד הַנִּמְעָן עַל חִזּוּקוֹ וַחֲבֵרָיו בַּהֲלִיכָה בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַבִּיעַ

שִׂמְחָתוֹ עַל זֶה, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל אַפְסִיּוּת הַזְּמַן שֶׁכָּל הַשָּׁנָה פָּרְחָה וְכוּ׳, וְיִתָּאֵר שְׁנָאַת הַבַּעַל־דָּבָר אֶל עִנְיַן רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיחַזֵּק עַל אַהֲבָה וְאַחְדּוּת.

י׳ תקטז . . . . . שכ
יְחַזֵּק בָּחוּר צָעִיר עַל עִנְיַן יִרְאַת שָׁמַיִם וְכִבּוּד אָב וָאֵם, וּתְפִלּוֹת מִתּוֹךְ סִדּוּר.

י׳ תקיז . . . . . שכא
יְשַׁבַּח הַנִּמְעָן אוֹדוֹת קִיּוּם מִצְוַת כְּתִיבַת סֵפֶר תּוֹרָה, וְיאַחֵל בִּרְכַּת הַשָּׁנִים.

י׳ תקיח . . . . . שכא
יְחַזֵּק בָּחוּר הַמַּדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל אוֹדוֹת כַּמָּה בִּלְבּוּלִים שֶׁנִּתְהַוּוּ בְּעִנְיָן קָדוֹשׁ זֶה, וְיעוֹדְדוֹ עַל מְצִיאַת זִוּוּגוֹ, וְיחַזֵּק לְהַחֲזִיק מַעֲמָד בְּכָל הָעוֹבֵר עָלָיו, וְיַדֵּבֵּר מֵעִנְיַן הַשִּׂמְחָה שֶׁמַּמְשִׁיךְ הַצַּדִּיק עַל הַמִּתְקַבְּצִים אֵלָיו בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, עַל־פִּי כַּמָּה צִרּוּפִים נִפְלָאִים.

י׳ תקיט . . . . . שכג
יְאַחֵל בִּנְעִימָה בִּרְכַּת הַשָּׁנִים, וִידַבֵּר מִמְּגוּרִים בְּיַבְנְאֵל.

י׳ תקכ . . . . . שכד
יְאַחֵל בִּרְכַּת הַשָּׁנִים, וִיבָרֵךְ עַל נַחַת מֵהַצָּאֶצָאִים.

י׳ תקכא . . . . . שכה
יְאַחֵל בִּרְכַּת הַשָּׁנִים, וְיעוֹדֵד עִנְיַן קִיּוּם הַמִּצְוֹות שֶׁבֵּין אָדָם לְזוּלָתוֹ, וִידַבֵּר מִמְּגוּרִים בְּיַבְנְאֵל.

י׳ תקכב . . . . . שכה
יַפְלִיג בְּנוֹרָאוֹת נִשְׂגָּבוֹת קְדֻשַּׁת אוֹר רַבֵּנוּ זַ״ל, וְגֹדֶל זְכוּתֵנוּ שֶׁאָנוּ מְשַׁמְּשִׁים אֶת רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיַגֶּלֶה מַעֲלַת הַתְּלוּיָה בֶּאֱמוּנָה, וִידַבֵּר מֵהַקּוּנְטְרֵסִים הַמְדַבְּרִים מֵרִפּוּאָה וְיעוֹרֵר לְהַדְפִּיסָם.

י׳ תקכג . . . . . שכז
יְאַחֵל בִּרְכַּת הַשָּׁנִים, וִידַבֵּר מִמַּעֲלַת אַהֲבָה וְשָׁלוֹם, וְיעוֹרֵר מְאֹד עַל־פִּי זֶה.

י׳ תקכד . . . . . שכח
יְחַזֵּק אֶת הַנִּכְנָס בָּעֲבִי הַקּוֹרָה לְהָפִיץ אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ״ל, וְיעוֹרְרוֹ עַל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, וְיסַפֵּר לוֹ מִיחִידֵי סְגֻלָּה שֶׁבְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁעָסְקוּ בָּזֶה כָּל הַשָּׁנִים, וּכְהַיּוֹם כֻּלָּנוּ מְחֻיָּבִים לַעֲסֹק בָּזֶה, וְיגַלֶּה מַעֲלַת מוֹהַרְנַ״תְ זַ״ל אֵיךְ שֶׁהָיָה חָשׁוּב אֵצְלוֹ כָּל סֵפֶר הַהוֹלֵךְ לַמֶּרְחַקִּים וְיחַזֵּק מְאֹד.

י׳ תקכה . . . . . שלא
יְאַחֵל בִּרְכַּת הַשָּׁנִים.

י׳ תקכו . . . . . שלא
יִשְׁתַּתֵּף בְּצַעַר הַנִּמְצָן, מִמַּה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו מִיְּצִרוֹ הָרָע הַבּוֹעֵר בּוֹ, אֲשֶׁר אִי אֶפְשָׁר לְקָרְרוֹ, אֶלָּא עַל־יְדֵי דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה.

י׳ תקכז . . . . . שלב
יְבָרֵךְ וְיאַחֵל לְקָרַאת הַשָּׁנָה הַבָּאָה כָּל הַבְּרָכוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת.

י׳ תקכח . . . . . שלב
יְדַבֵּר מִכָּךְ שֶׁאַף כְּשֶׁהַבַּעַל־דָּבָר עוֹשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ וּבוֹעֵר בָּאָדָם — הָאָדָם יַעֲשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ, וְיַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה וְדִבּוּרֵי אֱמוּנָה.

י׳ תקכט . . . . . שלג
יְאַחֵל בִּרְכַּת הַשָּׁנִים וִיבָרֵךְ מְאֹד.

י׳ תקל . . . . . שלד
יְעוֹרֵר עַל טָהֳרַת הַמִּשְׁפָּחָה, וְיִתֵּן כַּמָּה עֵצוֹת לְהַפְקֵד בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא.

י׳ תקלא . . . . . שלד
יְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַשָּׁנִים, וִיחַזֵּק בְּמִדַּת הַסַּבְלָנוּת.

י׳ תקלב . . . . . שלה
יְחַזֵּק כְּנֶגֶד כָּל מִינֵי מֻתָּח וַעֲצַבִּים, וְלִשְׁכֹּחַ אֶת הֶעָבָר, וְהַשִּׂמְחָה הִיא רְפוּאָה לַכֹּל.

י׳ תקלג . . . . . שלו
יְחַזֵּק הַנִּמְצָן אוֹדוֹת הִתְקָרְבוּתוֹ לְרַבֵּנוּ זַ״ל, וְיגַלֶּה שֶׁמַּאֲמַר מוֹהַרַנ״תּ, שֶׁהַבַּעַל־דָּבָר מִתְגַּבֵּר עַל כָּל אֶחָד הָרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב — שַׁיָּךְ כְּהַיּוֹם עָלֵינוּ, וְיִתְנַצֵּל אוֹדוֹת כְּתִיבָתוֹ הַקְּצָרָה, וְיוֹשִׁיט אֶצְבַּע עַל הַכְּרָכִים הָרַבִּים שֶׁכְּבָר יָצְאוּ לָאוֹר.

י׳ תקלד . . . . . שלז
יְדַבֵּר מִגֹּדֶל זְכוּתֵנוּ לְהִתְוַדַּע מֵאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל, וּמֵעְנְיַן הַשִּׂמְחָה עַל זֶה, וְיחַזֵּק אֶת הַמַּרְגִּישׁ שֶׁהוּא הֵכִי גָּרוּעַ שֶׁבָּעוֹלָם, וּלְהַחֲזִיר אֲחֵרִים בִּתְשׁוּבָה הוּא תִּקּוּן בִּשְׁבִילוֹ, וִידַבֵּר אוֹדוֹת הִתְבּוֹדְדוּת וְהַתְמָדָה בְּלִקּוּטֵי־הֲלָכוֹת.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

נחמן נתן בן זיוה - זיווג הגון עוד השנה

בריאות ונחת יהודי קדוש בדרך רבינו ז"ל

ומוהרא"ש הקדוש לכל יוצאי חלציי-

חיים אהוד, יצחק, אלעד, מיכל סיון, אליעזר שלמה, נחמן נתן, נפתלי, מרדכי בני זיוה

זיוה בת חנה - להמשיך לשמש את מוהרא"ש הקדוש כל ימי חיי בבית התבשיל, שמחה ושמחות בלב שמח, רפואת הנפש והגוף ושפע מידו הרחבה

ספר זה מוקדש לזכות **אסף בן אלה** בשורש נשמת רבי אליעזר שלמה בן מלכה, שזכות רבי נחמן בן פיגא ושמחה יעמוד להם לגמור כל ענייניהם וחפציהם בשלמות שאין שלמות אחריו כי תהילתנו אתה והעלה רופא חולי עמו ישראל, עם מלאך הברית, מלאך הרפואה, אליהו הנביא זכור לטוב ועם המלאך רפאל תמיד, ורבנו יהיה תמיד על ימינם ושמאלם, ראשם וגופם וכל אבריהם וכל גידיהם עם רווח והצלה להפוך הכל לזכויות, עם הצלחה מופלגת וסיעתא דשמיא מעל הטבע, ויעמוד מליץ טוב לצדקנו והוא יגיד ישרנו לפני בורא עולם, עם כל נשמות ישראל וכל המינים והמלשינים עליהם אל תיהי תקווה, שובר אויבים ומכניע זדים.

שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

הספר הקדוש והנורא הזה הודפס
לעילוי נשמתם של

רבנו הקדוש "רבי נחמן" בן פייגא זי"ע

רבי אליעזר שלמה בן מלכה מוהרא"ש הקדוש

ולהצלחת

מורנו ורבנו עט"ר הרב יצחק שמואל אהרן בן רעכיל

ולזכות

אישתי היקרה מרת **אורית בת בטי ביאה**
לזכות ילדי **ינון ו אליה**
הרב **אברהם בן רבקה שושן**
הרבנית **ורד בת רחל** וכל יוצאי חלציהם
הרב **בנימין בן אסתר מנו**
הרבנית **חגית בת רבקה** וכל יוצאי חלציהם
הרב **ניסים בן אסתר** בוגנים
והרבנית **חנה חיה בת מרים** וכל יוצאי חלציהם
הרב **יחזקאל ששון**
הרבנית **יפה בת גוליה**
לזכות כל הרבנים שעוסקים במסירות נפש אדירה למען הצלחת
"היכל הקודש" בית הכנסת הגדול הרצליה
ולזכות כל תלמידי "היכל הקודש" בית הכנסת הגדול הרצליה
להצלחת הרב **נפתלי הירץ** ואישתו החשובה וכל יוצאי חלציהם
הרב **ישראל דוד באך** ואישתו וכל יוצאי חלציהם
לרפואת הרב **מאיר בן עדה שלמה**
ולהבדיל לעילוי נשמת הרבנית **אסתר בת אסתריה שלמה**

הספר הקדוש הזה יהיה לזכות

אברהם אליהו בן אסתר

וזוגתו שרה הענטשא בת חנה לאה

ובניהם

ישראל

יוסף

הספר הקדוש הזה נדבת לב

גידי וזהבה רונן

לנחת יהודית אמיתית חסידית

עם יוצאי חלציהם

הודיה

אברהם

אלקנה

דוד

אפרת

הדס

שמואל

אליעזר

נעמה

פנינה

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות ולעילוי נשמת

אדוננו מורנו ורבנו רבי

אליעזר שלמה שם יהודי קדוש

שתהה נשמתו צרורה בצרור החיים, חיים נצחיים ויזכה לרוות רוב נחת דקדושא מכל יוצאי חלציו הקדושים ברוחניות ובגשמיות, אמן כן יהי רצון

וכן לזכות **נתן ואסתר שמש** שיחיו נצח

נתן בן שושנה אסתר בת פירחה

שזכות רבנו הקדוש רבי נחמן מברסלב תגן בעדם תמיד ויהיו שמורים מכל מיני מחלות וחולאים רעים ומכל מיני מרעין בישין ומעין רעה ומכל רע

שהקדוש ברוך הוא ישרה שכינתו עליהם תמיד ויהיו בריאים ושלמים בנפש ובגוף לעבודתו יתברך תמיד, ויזכו לשמחת החיים, שיהיו שמחים ועליזים תמיד ויזכו לשמש את רבנו ז"ל כל ימי חייהם ויקדש שמו יתברך על ידיהם תמיד ויזכו להיות חקוקים בליבו של הצדיק ושהצדיק יהיה חקוק בליבם תמיד לעולמי עד ולנצח נצחים אמן ואמן.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות נשמת

אדוננו מורנו ורבנו מאור עינינו חיות נפשנו

רבי אליעזר שלמה זצוק"ל

בן הגאון הצדיק רבי מנחם זאב זי"ע

ולהצלחת

דוד יעקב בן אסתר דבורה

ואסתר פיגא בת רחל

וילדיהם

אדל, רבקה, אליעזר שלמה, מלכה,

נחמן שמחה

שיזכו לראות נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם

לאורך ימים ושנים טובות

ושיהיה להם בית משלהם ביבנאל עיר ברסלב

בלי חובות ושכולם יזכו להיות דבוקים וקשורים

למוהרא"ש זצ"ל, כל ימי חייהם בבריאות איתנה

ולברכה והצלחה בכל העניינים ברוחניות

ובגשמיות גם יחד ולהצלחת הוריהם היקרים

נתן בן הינדא רחל ואסתר דבורה בת שולמית

משה יעקב בן טובה גיטל ורחל בת שולמית

וכל יוצאי חלציהם

הספר הקדוש הזה נדפס לעילוי נשמת

חביבה בת חנינא

פרחה בת חנינא

יהודה בר מירה

יעקב בן חביבה

משה בן חביבה

אסתר בת מרגו

רפאל בן מתילדה

אברהם בן אסתר

לרפואת - **מקסי בן קרולה**, החלמה מהירה מהמחלה, חזרה בתשובה

אהוד בן חביבה- בריאות, אריכות ימים ונחת מהילדים

גילה, פרחיה, שלמה, גבריאל בני חנה - בריאות, אריכות ימים, נחת מהילדים, פרנסה בנקל. ח.ב.

הספר הקדוש הזה נדפס לזכות

הרב נתן הורטנר בן חנה

רבי אליעזר ברלנד

רבי חיים קנייבסקי

רבי ישעיהו יוסף בן זוהרי

רבי חיים כהן בן רחל

רחל מיה בת סימה - הריון קל

הילה מרים בת רחל מיה - רפואת הנפש והגוף

ליטל רות בת רחל מיה

הדסה בת רחל מיה

סימה בת מנה מלכה - זיווג הגון

להורים היקרים

אליהו בן משה חיים ורחל בת מרים

שיזכו לאריכות ימים בטוב ובנעימים ורפואה שלמה.

סימה בת תמרה חמותי - שתזכה לאריכות ימים בטוב ובנעימים ורפואה שלמה.

רות בת חוה

ומשפחת פלג - שיזכו לכל הישועות

נחום בן יוכבד - זיווג הגון

סוֹד ה׳ לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעָם
זֶה שְׁמוֹ נָאֶה לוֹ

תִּקּוּן הַכְּלָלִי

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לִכְלָלִיּוּת הַחֲטָאִים
וְהוּא פְּגַם הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לִצְלָן

*

וּמְסֻגָּל מְאֹד גַּם לְפַרְנָסָה וּלְהַצָּלָחָה
בְּכָל הָעִנְיָנִים בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת
אַשְׁרֵי מִי שֶׁיֹּאמְרֵם בְּכָל יוֹם

*

יִסְּדוּ, תִּקְּנוּ, גִּלּוּ וְצִוָּה לְפַרְסְמוֹ לְכָל יִשְׂרָאֵל.
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא אוֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוּן
בּוּצִינָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, זְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ

*

הוּבָא לְדְפוּס עַל־יְדֵי

חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב

עִיה״ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבַב״א

תִּקּוּן הַכְּלָלִי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הֲרֵינִי מְקַשֵּׁר עַצְמִי בַּאֲמִירַת הָעֲשָׂרָה מִזְמוֹרִים אֵלּוּ לְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹרֵנוּ, וּלְכָל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עָפָר, קְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה, וּבִפְרָט לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה, **רַבֵּנוּ נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא**, וְכוּתוֹ יָגֵן עָלֵינוּ, שֶׁגְּלָה תִּקּוּן זֶה.

לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִירוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הֲרֵינִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבֵּחַ אֶת בּוֹרְאִי לְשֵׁם יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּהּ בִּדְחִילוּ וּרְחִימוּ עַל־יְדֵי הַהוּא טָמִיר וְנֶעְלָם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

טז א מִכְתָּם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי־חָסִיתִי בָךְ:
ב אָמַרְתְּ לַיהוָה אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַּל־עָלֶיךָ:
ג לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל־חֶפְצִי־בָם:
ד יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ בַּל־אַסִּיךְ נְסָכֵיהֶם מִדָּם וּבַל־אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שְׂפָתָי:
ה יְהוָה מְנָת־חֶלְקִי וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי:
ו חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי בַּנְּעִמִים אַף־נַחֲלַת שָׁפְרָה עָלָי:
ז אֲבָרֵךְ אֶת־יְהוָה אֲשֶׁר יְעָצָנִי אַף־לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי:
ח שִׁוִּיתִי יְהוָה לְנֶגְדִּי תָּמִיד כִּי מִימִינִי בַּל־אֶמּוֹט:
ט לָכֵן | שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל כְּבוֹדִי אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח:
י כִּי | לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא־תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת:
יא תּוֹדִיעֵנִי אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח:

לב א לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה:
ב אַשְׁרֵי־אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין
בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: ג כִּי־הֶחֱרַשְׁתִּי בָלוּ עַצְמַי בְּשַׁאֲגָתִי
כָּל־הַיּוֹם: ד כִּי | יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ
לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ סֶלָה: ה חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וַעֲוֹנִי
לֹא־כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה
נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה: ו עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל
כָּל־חָסִיד | אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם רַבִּים
אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ: ז אַתָּה | סֵתֶר לִי *) מִצַּר תִּצְּרֵנִי
רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי סֶלָה: ח אַשְׂכִּילְךָ | וְאוֹרְךָ
בְּדֶרֶךְ־זוּ תֵלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי: ט אַל־תִּהְיוּ |
כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין בְּמֶתֶג־וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִבְלוֹם
בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ: י רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע וְהַבּוֹטֵחַ
בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ: יא שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ
צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב:

מא א לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל אֶל־
דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה: ג יְהוָה | יִשְׁמְרֵהוּ
וִיחַיֵּהוּ וְאָשֻׁר בָּאָרֶץ וְאַל־תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו:
ד יְהוָה יִסְעָדֶנּוּ עַל־עֶרֶשׂ דְּוִי כָּל־מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ
בְחָלְיוֹ: ה אֲנִי־אָמַרְתִּי יְהוָה חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי
כִּי־חָטָאתִי לָךְ: ו אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רַע לִי מָתַי יָמוּת
וְאָבַד שְׁמוֹ: ז וְאִם־בָּא לִרְאוֹת | שָׁוְא יְדַבֵּר לִבּוֹ

*) אחר אתה סתר לי — צריך להפסיק מעט (עיין בלקו״מ ח״א סי׳ ריג)

יִקְבָּץ־אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר: ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ
כָּל־שֹׂנְאָי עָלַי | יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי: ט דְּבַר־בְּלִיַּעַל
יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם: י גַּם־אִישׁ
שְׁלוֹמִי | אֲשֶׁר־בָּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכֵל לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי
עָקֵב: יא וְאַתָּה יְהוָה חָנֵּנִי וַהֲקִימֵנִי וַאֲשַׁלְּמָה לָהֶם:
יב בְּזֹאת יָדַעְתִּי כִּי־חָפַצְתָּ בִּי כִּי לֹא־יָרִיעַ אֹיְבִי
עָלָי: יג וַאֲנִי בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ בִּי וַתַּצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ
לְעוֹלָם: יד בָּרוּךְ יְהוָה | אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם
וְעַד־הָעוֹלָם אָמֵן | וְאָמֵן:

מב א לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לִבְנֵי־קֹרַח: ב כְּאַיָּל תַּעֲרֹג
עַל־אֲפִיקֵי־מָיִם כֵּן נַפְשִׁי תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים:
ג צָמְאָה נַפְשִׁי | לֵאלֹהִים לְאֵל חָי מָתַי אָבוֹא
וְאֵרָאֶה פְּנֵי אֱלֹהִים: ד הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם
וָלָיְלָה בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: ה אֵלֶּה
אֶזְכְּרָה | וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי | נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר | בַּסָּךְ
אֶדַּדֵּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן
חוֹגֵג: ו מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי | נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי הוֹחִלִי
לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת פָּנָיו: ז אֱלֹהַי עָלַי
נַפְשִׁי תִשְׁתּוֹחָח עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן
וְחֶרְמוֹנִים מֵהַר מִצְעָר: ח תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא
לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ כָּל־מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ עָלַי עָבָרוּ:
ט יוֹמָם | יְצַוֶּה יְהוָה | חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי
תְּפִלָּה לְאֵל חַיָּי: י אוֹמְרָה | לְאֵל סַלְעִי לָמָּה

שְׁכַחְתָּנִי לָמָּה־קֹדֶר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב: יא בְּרֶצַח |
בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי צוֹרְרַי בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם
אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ: יב מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי | נַפְשִׁי וּמַה־תֶּהֱמִי
עָלָי הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת פָּנַי
וֵאלֹהָי:

נט א לַמְנַצֵּחַ אַל־תַּשְׁחֵת לְדָוִד מִכְתָּם בְּשָׁלַח
שָׁאוּל וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ: ב הַצִּילֵנִי
מֵאֹיְבַי | אֱלֹהָי מִמִּתְקוֹמְמַי תְּשַׂגְּבֵנִי: ג הַצִּילֵנִי
מִפֹּעֲלֵי אָוֶן וּמֵאַנְשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: ד כִּי הִנֵּה
אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יָגוּרוּ עָלַי עַזִּים לֹא־פִשְׁעִי וְלֹא־
חַטָּאתִי יְהוָה: ה בְּלִי־עָוֹן יְרוּצוּן וְיִכּוֹנָנוּ עוּרָה
לִקְרָאתִי וּרְאֵה: ו וְאַתָּה יְהוָה־אֱלֹהִים | צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָקִיצָה לִפְקֹד כָּל־הַגּוֹיִם אַל־תָּחֹן
כָּל־בֹּגְדֵי אָוֶן סֶלָה: ז יָשׁוּבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכֶּלֶב
וְיסוֹבְבוּ עִיר: ח הִנֵּה | יַבִּיעוּן בְּפִיהֶם חֲרָבוֹת
בְּשִׂפְתוֹתֵיהֶם כִּי־מִי שֹׁמֵעַ: ט וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׂחַק־
לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: י עֻזּוֹ אֵלֶיךָ אֶשְׁמֹרָה כִּי־
אֱלֹהִים מִשְׂגַּבִּי: יא אֱלֹהֵי חַסְדִּי יְקַדְּמֵנִי אֱלֹהִים
יַרְאֵנִי בְשׁוּרָרָי: יב אַל־תַּהַרְגֵם | פֶּן־יִשְׁכְּחוּ עַמִּי
הֲנִיעֵמוֹ בְחֵילְךָ וְהוֹרִידֵמוֹ מָגִנֵּנוּ אֲדֹנָי: יג חַטַּאת־
פִּימוֹ דְּבַר־שִׂפְתֵימוֹ וְיִלָּכְדוּ בְגֵאוֹנָם וּמֵאָלָה
וּמִכַּחַשׁ יְסֻפָּרוּ: יד כַּלֵּה בְחֵמָה כַּלֵּה וְאֵינֵמוֹ וְיֵדְעוּ
כִּי־אֱלֹהִים מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֶלָה:

טו וְיָשֻׁבוּ לָעֶרֶב יֶהֱמוּ כַכָּלֶב וְיסוֹבְבוּ עִיר: טז הֵמָּה
יְנִיעוּן לֶאֱכֹל אִם־לֹא יִשְׂבְּעוּ וַיָּלִינוּ: יז וַאֲנִי |
אָשִׁיר עֻזֶּךָ וַאֲרַנֵּן לַבֹּקֶר חַסְדֶּךָ כִּי־הָיִיתָ מִשְׂגָּב לִי
וּמָנוֹס בְּיוֹם צַר־לִי: יח עֻזִּי אֵלֶיךָ אֲזַמֵּרָה כִּי־אֱלֹהִים
מִשְׂגַּבִּי אֱלֹהֵי חַסְדִּי:

עז א לַמְנַצֵּחַ עַל־ יְדוּתוּן לְאָסָף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי *)
אֶל־אֱלֹהִים וְאֶצְעָקָה קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהַאֲזִין
אֵלָי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדֹנָי דָּרָשְׁתִּי יָדִי | לַיְלָה נִגְּרָה
וְלֹא תָפוּג מֵאֲנָה הִנָּחֵם נַפְשִׁי: ד אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים
וְאֶהֱמָיָה אָשִׂיחָה | וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סֶלָה: ה אָחַזְתָּ
שְׁמֻרוֹת עֵינָי נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חִשַּׁבְתִּי יָמִים
מִקֶּדֶם שְׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בַלָּיְלָה
עִם־לְבָבִי אָשִׂיחָה וַיְחַפֵּשׂ רוּחִי: ח הַלְעוֹלָמִים
יִזְנַח | אֲדֹנָי וְלֹא־יֹסִיף לִרְצוֹת עוֹד: ט הֶאָפֵס לָנֶצַח
חַסְדּוֹ גָּמַר אֹמֶר לְדֹר וָדֹר: י הֲשָׁכַח חַנּוֹת אֵל
אִם־קָפַץ בְּאַף רַחֲמָיו סֶלָה: יא וָאֹמַר חַלּוֹתִי הִיא
שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן: יב אֶזְכּוֹר מַעַלְלֵי־יָהּ כִּי־אֶזְכְּרָה
מִקֶּדֶם פִּלְאֶךָ: יג וְהָגִיתִי בְכָל־פָּעֳלֶךָ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: יד אֱלֹהִים בַּקֹּדֶשׁ דַּרְכֶּךָ מִי־אֵל גָּדוֹל
כֵּאלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל עֹשֵׂה פֶלֶא הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים
עֻזֶּךָ: טז גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמֶּךָ בְּנֵי־יַעֲקֹב וְיוֹסֵף סֶלָה:
יז רָאוּךָ מַיִם | אֱלֹהִים רָאוּךָ מַיִם יָחִילוּ אַף יִרְגְּזוּ

---

*) באמרך אל אלהים תכווין המילוי כזה אל״ף למ״ד אל״ף למ״ד ה״י יו״ד מ״ם

תְּהֹמוֹת: יח זִרְמוּ מַיִם | עָבוֹת קוֹל נָתְנוּ שְׁחָקִים
אַף־חֲצָצֶיךָ יִתְהַלָּכוּ: יט קוֹל רַעַמְךָ | בַּגַּלְגַּל הֵאִירוּ
בְרָקִים תֵּבֵל רָגְזָה וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ: כ בַּיָּם דַּרְכֶּךָ
וּשְׁבִילְךָ בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְּבוֹתֶיךָ לֹא נֹדָעוּ:
כא נָחִיתָ כַצֹּאן עַמֶּךָ בְּיַד־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

צ א תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מָעוֹן אַתָּה
הָיִיתָ לָּנוּ בְּדֹר וָדֹר: ב בְּטֶרֶם | הָרִים יֻלָּדוּ
וַתְּחוֹלֵל אֶרֶץ וְתֵבֵל וּמֵעוֹלָם עַד־עוֹלָם אַתָּה אֵל:
ג תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד־דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם:
ד כִּי אֶלֶף שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר
וְאַשְׁמוּרָה בַלָּיְלָה: ה זְרַמְתָּם שֵׁנָה יִהְיוּ בַּבֹּקֶר
כֶּחָצִיר יַחֲלֹף: ו בַּבֹּקֶר יָצִיץ וְחָלָף לָעֶרֶב יְמוֹלֵל
וְיָבֵשׁ: ז כִּי־כָלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ:
ח שַׁתָּה עֲוֹנֹתֵינוּ לְנֶגְדֶּךָ עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ: ט כִּי
כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְעֶבְרָתֶךָ כִּלִּינוּ שָׁנֵינוּ כְּמוֹ־הֶגֶה:
י יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שִׁבְעִים שָׁנָה וְאִם בִּגְבוּרֹת |
שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרָהְבָּם עָמָל וָאָוֶן כִּי־גָז חִישׁ וַנָּעֻפָה:
יא מִי־יוֹדֵעַ עֹז אַפֶּךָ וּכְיִרְאָתְךָ עֶבְרָתֶךָ: יב לִמְנוֹת
יָמֵינוּ כֵּן הוֹדַע וְנָבִא לְבַב חָכְמָה: יג שׁוּבָה יְהוָה
עַד־מָתָי וְהִנָּחֵם עַל־עֲבָדֶיךָ: יד שַׂבְּעֵנוּ בַבֹּקֶר
חַסְדֶּךָ וּנְרַנְּנָה וְנִשְׂמְחָה בְּכָל־יָמֵינוּ: טו שַׂמְּחֵנוּ
כִּימוֹת עִנִּיתָנוּ שְׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה: טז יֵרָאֶה אֶל־
עֲבָדֶיךָ פָּעֳלֶךָ וַהֲדָרְךָ עַל־בְּנֵיהֶם: יז וִיהִי | נֹעַם

אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ
וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ:

קה א הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים
עֲלִילוֹתָיו: ב שִׁירוּ־לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל־
נִפְלְאוֹתָיו: ג הִתְהַלְלוּ בְשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב |
מְבַקְשֵׁי יְהוָה: ד דִּרְשׁוּ יְהוָה וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו
תָּמִיד: ה זִכְרוּ נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר־עָשָׂה מֹפְתָיו
וּמִשְׁפְּטֵי־פִיו: ו זֶרַע אַבְרָהָם עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב
בְּחִירָיו: ז הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ
מִשְׁפָּטָיו: ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף
דּוֹר: ט אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק:
י וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם:
יא לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶת־אֶרֶץ־כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם:
יב בִּהְיוֹתָם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ:
יג וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר:
יד לֹא־הִנִּיחַ אָדָם לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים:
טו אַל־תִּגְּעוּ בִמְשִׁיחָי וְלִנְבִיאַי אַל־תָּרֵעוּ:
טז וַיִּקְרָא רָעָב עַל־הָאָרֶץ כָּל־מַטֵּה־לֶחֶם שָׁבָר:
יז שָׁלַח לִפְנֵיהֶם אִישׁ לְעֶבֶד נִמְכַּר יוֹסֵף: יח עִנּוּ
בַכֶּבֶל רַגְלוֹ בַּרְזֶל בָּאָה נַפְשׁוֹ: יט עַד־עֵת
בֹּא־דְבָרוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרָפָתְהוּ: כ שָׁלַח מֶלֶךְ
וַיַּתִּירֵהוּ מֹשֵׁל עַמִּים וַיְפַתְּחֵהוּ: כא שָׂמוֹ אָדוֹן
לְבֵיתוֹ וּמֹשֵׁל בְּכָל־קִנְיָנוֹ: כב לֶאְסֹר שָׂרָיו בְּנַפְשׁוֹ

וְזִקְנָיו יְחַכֵּם: כג וַיָּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרָיִם וְיַעֲקֹב גָּר
בְּאֶרֶץ־חָם: כד וַיֶּפֶר אֶת־עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעֲצִמֵהוּ
מִצָּרָיו: כה הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו:
כו שָׁלַח מֹשֶׁה עַבְדּוֹ אַהֲרֹן אֲשֶׁר בָּחַר־בּוֹ: כז שָׂמוּ־
בָם דִּבְרֵי אֹתוֹתָיו וּמֹפְתִים בְּאֶרֶץ חָם: כח שָׁלַח
חֹשֶׁךְ וַיַּחְשִׁךְ וְלֹא־מָרוּ אֶת־דְּבָרוֹ: כט הָפַךְ אֶת־
מֵימֵיהֶם לְדָם וַיָּמֶת אֶת־דְּגָתָם: ל שָׁרַץ אַרְצָם
צְפַרְדְּעִים בְּחַדְרֵי מַלְכֵיהֶם: לא אָמַר וַיָּבֹא עָרֹב
כִּנִּים בְּכָל־גְּבוּלָם: לב נָתַן גִּשְׁמֵיהֶם בָּרָד אֵשׁ
לֶהָבוֹת בְּאַרְצָם: לג וַיַּךְ גַּפְנָם וּתְאֵנָתָם וַיְשַׁבֵּר עֵץ
גְּבוּלָם: לד אָמַר וַיָּבֹא אַרְבֶּה וְיֶלֶק וְאֵין מִסְפָּר:
לה וַיֹּאכַל כָּל־עֵשֶׂב בְּאַרְצָם וַיֹּאכַל פְּרִי אַדְמָתָם:
לו וַיַּךְ כָּל־בְּכוֹר בְּאַרְצָם רֵאשִׁית לְכָל־אוֹנָם:
לז וַיּוֹצִיאֵם בְּכֶסֶף וְזָהָב וְאֵין בִּשְׁבָטָיו כּוֹשֵׁל:
לח שָׂמַח מִצְרַיִם בְּצֵאתָם כִּי־נָפַל פַּחְדָּם עֲלֵיהֶם:
לט פָּרַשׂ עָנָן לְמָסָךְ וְאֵשׁ לְהָאִיר לָיְלָה: מ שָׁאַל
וַיָּבֵא שְׂלָו וְלֶחֶם שָׁמַיִם יַשְׂבִּיעֵם: מא פָּתַח צוּר
וַיָּזוּבוּ מָיִם הָלְכוּ בַּצִּיּוֹת נָהָר: מב כִּי־זָכַר אֶת־
דְּבַר קָדְשׁוֹ אֶת־אַבְרָהָם עַבְדּוֹ: מג וַיּוֹצֵא עַמּוֹ
בְּשָׂשׂוֹן בְּרִנָּה אֶת־בְּחִירָיו: מד וַיִּתֵּן לָהֶם אַרְצוֹת
גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמִּים יִירָשׁוּ: מה בַּעֲבוּר | יִשְׁמְרוּ
חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצֹרוּ הַלְלוּיָהּ:

קלז א עַל־נַהֲרוֹת | בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם־בָּכִינוּ
בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן: ב עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תָּלִינוּ
כִּנֹּרוֹתֵינוּ: ג כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי־שִׁיר
וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: ד אֵיךְ נָשִׁיר
אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר: ה אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ
יְרוּשָׁלָם תִּשְׁכַּח יְמִינִי: ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי | לְחִכִּי
אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַם עַל
רֹאשׁ שִׂמְחָתִי: ז זְכֹר יְהוָה | לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם
יְרוּשָׁלָם הָאֹמְרִים עָרוּ | עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ:
ח בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם־לָךְ אֶת־
גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ: ט אַשְׁרֵי | שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת־
עֹלָלַיִךְ אֶל־הַסָּלַע:

קנ א הַלְלוּיָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ
עֻזּוֹ: ב הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ:
ג הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר:
ד הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב:
ה הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה:
ו כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים יאמר זה:

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוּת עַמּוֹ יָגֵל יַעֲקֹב יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל:
וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָה מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָה וַיְפַלְּטֵם יְפַלְּטֵם
מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ: